

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

I SLJECANJ 1968.
ZAGREB — GODINA 29

CENNA 1 ND
POSTARINA PLACENA U GOTOVU

SADRŽAJ:

- 1 Cestitka uredništva i uprave
2 Badnjak, August Harambašić
3 Betlehem — domovina Mesije, Gustav Cloesen D. I.
6 Što kaže stari Božićna slika? Josip Badalić D. I.
9 Obraćanje sreća, Mijo Škvorc D. I.
11 Koncil i pobožnost Srca Isusova
12 Lođ primjer kršćana, Josip Antolović D. I.
15 Tragovi vjere
16 Tajna vjere
17 K svjetlu vjere
20 Nadnaravna vjere
22 Sretan čovjek i svećenik, Josip Badalić D. I.
25 I djedu je teško bez matere, Don Jozo Marendić
27 Ispregnij konje, fra Blago Karačić
28 Majci, Josip Kropak
29 Ljubav gradi, Slavko Pavin D. I.
32 Sv. Franjo Saleški
33 Pomoćka, Anto Bošnjak
34 Čovjek snuje, Bog određuje, Anto Bošnjak
36 Kako je primljena knjiga »Zvona Velike subote«?
37 Razgovaramo

»Rođenje Isusovo« — G. della Robbia.

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

Osnova i izrada naslovne i prve unutrašnje stranice:
prof. Zdenka Sertić. — Naslov na cijelu pisam verzalizama, Čestitka jesušskim pismom sa serifama.

svim čitateljima, pretplatnicima
povjerenicima, dobročiniteljima
želi

Uredništvo i Uprava
Glasnika Srca Isusova
i Marijina

BADNJAK

August Harambašić

Trepere zvijezde s visokih nebesa,
Približava se opet sveti čas,
kad zgodilo se čudo od čudesa,
I grješnom ljudstvu rodio se Spas;
I svako srce sada življe kuca,
zaboravlja se svaki očaj hud,
a vani zima, suho drvije puca,
alj topla ljubav grije našu grud.

I blago onom tko je ima s kime
da podijeli u milom domu svom,
a siromaha dobri ljudi prime,
te načas i on opet nade dom;
i djetinjstva se tada sjeti svoga,
i pomisli na izgubljeni raj,
na dobru majku, oca rođenoga,
i na oku mu blisne suza sjaj.

A svijećice na badnjaku trepere,
I čeljad sva već pjeva u sav glas:
Zasinula je zvijezda nove vjere,
i grješnom ljudstvu rodio se Spas!
A dježica u badnjak samo gledu,
na usnicah im blažen titra smijeh;
Veselje muti glavicu im smedu,
I još ne znaju što je jad il grijeh.

I s tajna milja nježi mi se duša,
Poletjet želi k nebu u taj čas;
Ali već na zemlji vidi raj i sluša:
»Svim dobrim ljud'ma rodio se Spas!«
U Svevišnjeg dobrota je bez mjere,
Nek u njoj bude oslon vam i štit:
I tkogod ima ljubavi i vjere,
Taj mora jednom sretan, blažen biti!

BETLEHEM - DOMOVINA MESIJE

1. A ti, Betlehemu — Efrato, među krajevima Judinim najmanji, iz tebe će mi izći onaj, koji će biti vladac u Izraelu. Njegov je početak iz davne davnine, iz dana vječnosti.
2. Zato ih on predaje, do vremena kad rodi koja rada. Tada se vraća ostatak braće njegove s djeci Izraelovo.
3. On će pojavljuje i vlada u snazi Gospodnjoj, u veličanstvu imena Gospoda, Boga svojega. Oni će u sigurnosti stanovati, jer će se on tada pokazati velik do krajeva zemaljskih.
4. I on će biti mir.

(Mih 5, 1-4a)

Suvremenici ljudi često gledaju jednostrano na starozavjetna mesijanska proroštva. Misle da je sebi stari zavjet zamisljao mesiju samo kao sjajnoga kralja i strašnog suca u žadan Gospodnjie. Jedino još priznaju da je imao neku predodžbu o čovjeku bolova i o jaganicu Božjem. Ali vjeruju da stari zavjet nije baš ništa znao o pobudnim i utješnim istinama mnogih otajstava Kristovih o kojima nam priopovjeda sveto evanđelje.

Nema sumnje, misao o kralju i sucu prenadvada u starozavjetnoj mesijanskoj slici. Ali nisu toj vjeri priprave na mesiju manjkale ni radosti Betlehema i Nazareta. Čak je i kršćanska pobožnost svete moći dužnik starozavjetnih misli. Nismo samo mi opjevali Betlehem. Takovu božićnu pjesmu poznavao je već stari zavjet u slavnom Mihejlinu proroštvu o Betlehemu kao budućoj domovini mesije. Možda nam je mesija najbliži u ovom proroštvu među svim proroštvinama starog zavjeta. Imamo domovinu, rodni grad, kao sva ljudska djeca. I ta činjenica da će mesija imati zavičaj, rodni grad, koji će kroz sva vremena biti njegov, bila je Veličanstvo Božjem tako važna i velika, da je već 700 godina prije nadehnuo jednog od svojih proroka, da je proglaši, spomenuvši čak i njegovo ime.

ISPUNJENJE (Mt 2, 3-6; Iv 7, 41 s)

Mihejline su se riječi ispunile u povijesnoj činjenici, što se pastir Izraela, koji je naš mîr, Isus Krist, Sin Božji, doista radio u Betlehemu. Kada mislimo na ove okolnosti i slučajnost, od kojih je ispunjenje tog konkretnog proroštva zavisilo, spopast će nas možda strah. Jer kako bi se tako moglo izjaviti ispunjenje toga proroštva! Majka, nazaretska Djevica, na drugom je kraju svete zemlje. Otec boravi u istom gradu. Pridolazi razumljiva misao da bi za mladu majku bilo najrazboritije i najsvetiće ostati kod kuće, da se u tišini i osamljenoći pripravi na dolazak Božanskoga Djeteta. Iz toga slijedi da se mesiji vjerojatno neće rodit u Betlehemu. I čak kad je providnost Božja sve tako udesila da je baš onda bio popis stanovništva i da se po zakonu onoga vremena nitko nije mogao popisati u mjestu boravka, nego samo u mjestu »nadležnosti«, kako bi tako učinsk uza sve to mogao izostati Želje majke da bude sama, nesreća na putu...

Ali tako mislimo mi ljudi. I ljudska je sudbina samo onda ljudska ako je promatrano ljudskim očima. Ali u tome nije savnaš život. Naša je sudbina, naročito onih

lje ljube Boga, isprepletena tajnama ljubavi i mudrosti Božje. Tu nema slučaja, nema mogućnosti da pomislimo Bogu račune, ili da učinimo jezovim riječ sv. Pisma. Bog vodi povijest naroda i sudbinu pojedinačne nepogrešljivom rukom do svrhe svoje milosti i ljubavi. Ljudska strana ovog meteža, to jest naš ljudski život, može nam stvarati dojam slučajnosti i besmislenosti, no konačno će ipak biti na Božju.

I tako se morelo dogoditi, da su sve slučajnosti ljudskog života i pravnog poretku doprinisili da Bog može ostveriti svoj pravstari načrt. Pastir Izraela radia se u Betlehemu i nigdje drugdje na svijetu.

Vanredno je poučno promatrati ljudski stav prema ovom Mihejinu proroštvu. I opet vidimo tu tragiku u kraljevstvu Božjem, da neime jedino oni ljudi pružaju otpor kojima nedostaje nutarje razumijevanje. Evanđelje nam ne pripovijeda mnogo o idealnom stavu Marije i Josipa prema Mihejinu proroštву. Nema nikakve sumnje, da su se kla-

njali i klicali Bogu, Gospodaru i Spasitelju njihovu u tom malom Djjetetu, jer su bili potreseni nepogrešivošću providnosti nebeskog Oca. Ali o tome evanđelje ne govori puno. Više nam pripovijeda o onima kojima je Mihejino proroštvo bilo kamen smutnje.

Tu je na prvom mjestu Herod veliki. Politički se morao najviše zanirnati za dolazak nekog novog kralja. Zato nam je njegov strah posve razumljiv kada su mudraci s Istoča nevinu zapitali: »Gdje je novorođeni Židovski kralj?« Herod znada sebi pomoći. Obraća se na pravo mjesto. Saziva vijeće velikih svećenika i književnika pitajući gdje će se roditi mesija. Odgovaraju mu proroštvo Mihejnim »U Betlehemu, u Judinu plemenu.«

Iz Matejeva evanđelja (2,7) dozajemo da mudraci s Istoča nisu doduće prisustvovali tom sastanku, ali je zato Herod. On priopćuje svojim gostima ishod vijećanja i upućuje ih u Betlehem. I baš je u tom tragiku. Ne ide sam, nego šalje druge Kristu, svjetlu ispunjenog proroštva. U srcu čak postaje ubicom Boga i Mesija.

Zašto proroštvo i njegovo ispunjenje tako utječu na čovjeka. Herod je volio jedino sebe. Niye poznavao ljubavi i vjernosti prema Bogu. Koliko je hramova sagradio poganskim bogovima, caru Augustu i božići Rima u svojoj domovini Palestini, u toj svetoj zemlji! Koliko je puta mijenjao svoju politiku. Niye bilo govora o nekoj načelnoj ljubavi i vjernosti prema državi i narodu. Koliko ih je od svojih najbližih dao ubiti? Da ne govorimo o njegovoj prvoj svetoj ženi Marijamni. Nekoliko dana prije svoje smrti izdao je još krvavu naredbu da se njegov nastariji sin Antipater Irma smaknuti. Prvorođenac Herodov bio je pet dana prije smrti očeve ubijen, da ne bi nepovjerljivom starcu na samrti ugrozio prijestolje. Herod je bio čovjek koji nije volio nikoga ni na nebu ni na zemlji. Ali je zato sebe obožavao. Tako da čovjek postati zločinac prema Božjoj Riječi.

Druga skupina ljudi kojoj je Mihejino proroštvo bilo kamen smutnje bili su jeruzalemski tumači sv. Pisma. Odlično tumače Herodu Mihejin tekst i ostaju kod kuće. Teško im je hodati dva sata preko brežuljaka svoje domovine pokraj Rahelina groba do Betlehema. Inače bi našli onoga o kojem je Mihejino govorio, i koji je bio svrha sve njihove učenosti. Ti su učenjaci prava silka nutarnje neiskrenosti. Drugima mogu pokazati put, a sami ga ne nalaze. Tako nam mnogi

Ijudi danas znaju posve točno reći: »Ubi Christus nascetur, gdje će se roditi Krist«; posve nam ispravno savjetuju, da će se roditi u našim srcima jedino po samoodržanju, žrtvi i ljubevi; oni sami neće nikada svladati kratki uspon do Betlehema.

Evangelije nem također govori o traćoj skupini iz kasnijeg vremena (Iv 7, 41): Isus je baš bio rekao: »Ko je Žadan, neka doda k meni i pije!« Mnogi su na to govorili: »Ovo je zaista prorok (Mesija)«. Ali drugi navaljuju na njih prodornim argumentima Mihejinske knjige: »Zar će Krist doći iz Galileje? Ne govori li se u sv. Pismu, da će Krist doći iz roda Davidova i iz mesta Betlehma, gdje bijaže David? Isus ne može biti Mesija, jer Mesija dolazi iz Betlehema!«

Zar nije tragično gledati sudbinu Mihejina proročstva o betlehemskom pastiru? Kralj postaje radi njega ubojicom, Književnici Jeruzalema postaju još tvrdokorniji i okarjeliji u zlodj i sljepodi. Slušateljima Isusovim pretvara se proročstvo u laž. Kao da je ovo proročstvo o betlehemskom pastiru primilo kod polaska u svijet isto naređenje, kao nekod izjavio: »Idi, reći tome narodu: slušajte samo, ali nećete razumijeti; gledajte samo, ali nećete poznati« (Is 6, 9).

Bilo bi nepravedno da završimo razmatranje o Mihejinskom proročstvu tako mračnom slikom, kako je nalazimo u drugom poglavljiju Mateja i sedmom poglavljiju Ivana. — Mihejino proročstvo nije našlo samo otvrdinula srca. Ono je usredio dobrostive, jednostavne i velikodusne duše. Već su Mihejine riječi morale za Mariju i Josipa biti beskrajna utjeha u nevolji. Bili su u službi nepogrešive mudrosti i ljubavi Božje. Ova utjeha živi i danas u Kristovoj Crkvi. Svake godine odzvanja za svetkovine Bogovađenja Mihejino proročstvo i njegovo ispunjenje u sv. Evangeliju. Dirljivo je gledati, kako je svemogući Bog već stoljećima prije navljestio zasluženoj ljudskoj djeci: »Spasitelj će doći; doći će posve sigurno; tamo u onom gradiću u brdima, gotova bих rekao u onom gnijezdu, tamo će ga mačka njegova roditi.«

O Betleheme grade slavni od Boga;
Naiveći si ti od grada svakoga,
Jer iz tebe nam izade Vojvoda.
Isus dragi Davidova poroda.

Starozavjetna proročstva čine na nas često dojam kao da su netočna, neodređena i nejasna. Taj prigovor svakako ne vrijedi za Mihejine riječi. Ne možemo zahtijevati veće jasnoće i točnosti od nekog prorocstva. Ono nam čak smrtonosno navlješta mjesto Mesiljinog rođenja. To je pravo proročstvo »utjelovljenje«. Mesija potječe iz nekog mjestanica. Neki je gradit u dalekom svijetu njegova domovina. To je ono ljudsko krod onog vječnog i velikog osloboditelja kralja. To je svijetla i utječna tajna utjelovljenja našega Gospodina, koju je Prudencije opjevac u svom himnu:

»O sola magnarum urbium.
Maior Betlehem cui contigit.
Ducem salutis caelitus
Incorporat gignere.
O Betlehem, slavniji
Od svih gradova velikih:
Ko čovjek, svijeta Spasitelj
U tebi se je rodio.« (Himni p. 53)

Gustav Clossen

ŠTO KAŽE STARĀ BOŽIĆNA SLIKA?

(Razmatranje o susretu čovjeka s Bogom)

Donosimo sliku o Svetim trima kraljevima. Umjetničko djelo nije dosta vidjeti; valja ga dulje gledati i o njemu razmatrati. Za to treba vremena. No, ako si netko da vremena, naskoro će osjetiti kako je ponom slikovitom i vidljivom došao do nevidljivoga, koje od njega koješta traži i ujedno ga obdaruje.

Slika je iz urešenog psaltra 12. st. u benediktinskom samostanu sv. Albana kraj Londona. Svihi 150 psalama ispisano je umjetničkim rukopisom na 209 listova od pergamenta, 40 slika u živilim bojama preko čitave stranice, te 200 iskićenih početnih slova tzv. inicijala.

Najvažnije, ili težište slike, nije u sredini, nego u desnom od tri polja, kod Gospodina, postolaga čovjekom. Prema njemu upravljava je sva radnja.

Početak je slići u lijevom kutu. Zamjećujemo dolazak Mudraca — naznačen stražnjim nogama konja i lepršavim plaštjem jahača (ovdje na slici to se nažlost slabo vidi) — a upozoruje na njihovo putovanje: dugo jahanje danima i noćima, kroz pustinju, daljine, sve mučno kretanje puno zapreka, zamamljivosti i klonulosti. Napokon eter ih na cilj. Silaze s konja i nelaze vrata do Gospodina širom otvorene.

Zajednički su prevalili put, zajedno sed stoje pred njim. To predodaje drugo polje. Silna napetost vlasta nad svim tim zbijanjem. Ti muševi ulaze u se i pripravljaju se na veliki susret. Ne dolaze u namještenom uzbuđenju ili samosvjesnom držanju kraljeva ili učenjaka. Usko stisnuti jedan uz drugoga čine se prije bespomočni i zastrašeni. Čekaju. Oči su im nepomično upravljene na Slike.

Vrhunac je slike prijevod od drugoga prostora na treći. Ovdje je više izraženo nego u ikojem događaju koji bi se dogodio jednoč u povijesti: radi se o susretu između Boga i čovjeka uopće.

Kao netko koji slijedi kakav poziv, istupa prvi iz zajednice. Sve je na njemu živi pokret: korak njegovih nogu, prigibanje pleća, ponizan negib glave. Sa strahopočitanjem i oklijevajući pruža desnicom svoj dar. Lijeva, kao da se želi ispričati što se usuduje dati to, tako malo, tako neznatan dar — Kralju svijeta!

Što ruke izazuju, ogleda se i u očima: plaha suzdržljivost, tjeskobno pitanje. Da li je to zabrinutost što nutarnju sklonost i ljubav ne može izrazitije pokazati? Ali strah da možda neće biti sve skupa primljeno?

No Dijete prihvata. Radosno iznenadeno pruža ruke te ljevicom prima rado dar. A desnicom zahvaljujući blagostljive dar i darovatelja. Tako ulazi Bog, vječno darujući u ljubavnu izmjenu s čovjekom. On, veliki

Bog, postaje malen da neznatan ljudski dar ispunji njegovu šašicu i usredi ga.

Kako živo govore o toj izmjeni ruke. Trebe ih same jednočasno za se promatrati: Kao mostovi prolaze amo tamo — čovjekova desnica koja daje i ljevica Gospodinova koja prima; Isusova desnica darujući i prihvataću Mudraće ljevice.

Zid što ih je dosad još rastavlja, biva srušen, Bog zove. Čovjek okljeva, ipak, mora se odvaziti na korak koji ga vodi najprije u tamu — s puno smisla naznačenu dubokom plavom bojom. No u toj tamni pruži mu se ususret kao otvoren kalež ruka Gospodnjih, prihvataćući i tisuć puta vraćajući ono od čega se je čovjek samo s mukom otkinuo.

Kako čovjek biva obdaren, prikazano je na slici na jedincat i simeon način. Obdareni gubi doslovce tlo ispod nogu. Biva uzdignut i stavljen u novu poljanu — visinu Gospodnju. Ovdje biva sve novo, i odijelo, koje počinje sjati u zasićenim bojama da se jasno razlikuje od ostalih. Gospod ga je povukao u svoju visinu i svoje svjetlo.

Na slici veoma udara u oči visoko nadmašni lik Marijin. Na tamnoj, tajanstvenoj pozadini djeluje ona kao prostor u kojem Krist susreće Mudrace. Ali nijedan od te trojice ne gleda nju. Jer ovdje ne djeluje zapravo ona, nego Krist. Njezina je zadaća u tom da Njega ponudi svijetu. Tako je on tip Crkve koja ima u ovo vrijeme istu zadaju: Njemu dati prostor i služiti mu ukoliko ga neprestano nudi ljudima.

Promatrajmo još jednočasnu sliku. Ako smo je pravo ogledali, pobudit će u nama snažno gibanje.

Najprije gibanje izvana prema unutra, od izvanosti svijeta, puta i boja, kroz predstojeće priprave i sabranosti u svetištu susreta s Gospodinom.

Dругi pokret vrši se odozdo prema gore. Od konjskoga kopita preko nogu obadvajice koji čekaju da budu dignuti do trećeg, i preko klupice gore do prijestolja božanskoga Djeteta. To uzdržanje ponavlja se još jednoč od ruba plašta na vratilima preko glava došljaka do nimba i sjaja Majke Božje, da završi u visinama tornjeva i slijemena. Ne smijemo ostati dolje. Put prema visini otvoren je svima koji traže Gospodina. Svinja koji se ne sakriju u bezimenošt i osrednjosti

mase, koji se daju podići iz grčevitoga prisiljanja uz sebičnost i prikovanost uz zemlju, svima koji dolaze i klanjuju se.

Treće kretanje napokon kruži oko srednjeg zbijanja koje je bilo u središtu našega promatranja. Liturgija Božićne noći naziva taј događaj u prikaznoj molitvi »commerciū — izmjena«: »Neka ti bude prijatan, Gospodine, žrtveni dar današnje svetkovine, da tvójom milošću po ovoj svetoj IZMJENI dobara postanemo slični onome u kojem je s tobom naša narav sjedinjena.« Tajna je dakle posljednjeg pokreta razgovora Mudracu s Kristom, IZMJENA darova, sličnost u jedinstvu ljudi — susret čovjeka sa svojim Bogom.

Priredio o. Josip Badalić D. I.

Andeli, čuj pjevaju:
Slava Bogu na nebu,
A mir ljudma dobre volje
Na nizini tu!

Spolti: Andeli spremaju šašicu.

OBRAĆENJE S R C A

Bez dubokog nutrijug obraćenja nema pravog ekumenizma (Opća mizanta AM)

»Eksplozija ekumenizma« grmi već godinama. Mnogi katolički jedva shvaćaju što znači njena jekla. Za neke je ekumenizam brzopleti misao i riječ. Misle naivčine da je dobrota Ivana XXIII dovoljno otisknutu vrata: sutra će, blizu, svih križani plakati i grli se od gancuća. Zaboravit će u hipu sve zadjevice, ispraviti sve razlike, razjasniti sve nesporazume u vjeri i upravi Crkve. I bit će jedno stado i jedan pastir! Pri tome malo misle koliko su za ekumenizam, za bizižavanje svih krštenih, i oni odgovorni. I da je njihova odgovornost veća no što bi čovjek i pomislio. Da ta odgovornost ne nagoni prije svega na neke riskantne i opasne potvrate. Da ekumenizam nije neka prisilne tjeratice, koja sili da idemo u druge kršćanske bogomolje, gdje bi trebalo blatoći okajati sve katoličko, i zvijezde kovati sve nekatoličko, izazlati u vjerovanju neki zajednički »preostatak«. Ito nikoga ne vrijeda, pokopati pri tom stara uvjerenja, i tako sazdeti novo ujedinjeno kršćanstvo. Naivčine nikad nisu razboriti ljudi. Ne vodi ih ni prava pamet, ni pravo nadahnucu Duha. Oni u glavnom svuda više skode nego koriste.

Sebor nam u dekreту o ekumenizmu »Unitatis redintegratio — obnova jedinstva« ozbiljno stavlja na srce da je ekumenizam prije svega stvar srca. Znači — ekumenizam nije vikačka propaganda, nasilni ljudski postupak, moralni neukusni pritisak. Ekumenizam, rad oko jedinstva svih u Kristu, prije svega mora biti čovjekov osobni stav, pun otvorene ponolnosti pred Bogom, pun zauzete ljubavi pred braćom ljudima. Ekumenizam pali moje srce, kako bi se zagrijala susjedna srca.

Ekumenizam poznaje samo jednu anatemu: odbacuje ludo nadmetanje, tko će koga kamo odvući! Niže mu do teološkog nadmudrivanja. Ne želi zabraniti jedan a uvesti neki drugi obred, ozakoniti neki određeni liturgijski jezik, posvetiti isključivo samo neka običaje. Ekumenizam ne misli vanjskim dekretnim stotpiti u jedan zbor istočne i zapadne biskupe, na isti spisak i »žnorue nanizati katoličke i protestantske crkvene službenike, među zidovima istih zgrada strpati sve krštenе. Ekumenizam nije ni zajedničko pjevanje ili molitva u crkvama, ni zajedničke riječi i geste u razgovorima. Ispod svega toga mogu se u brudu mrsiti neprijateljski osjećaji i riječi.

Ekumenizam, želja i rad oko jedinstva kršćana, usvaja Božje misli i planove. Polazi na sveučilište Ljubavi koja se predaje s katedre Posljednje Večere odake Kristovo Srce poziva da svi budemo jedno. To je dakle prije svega Kristova vizija i lekcija. Nikad ne napušta Oca, uvijek misli na braću. To je njegova zapovijed: Ljubite se međusobno. Ljubite se stvarno, djelotvorno, drevno, duboko, iskrreno. Očistite teren duše: oprostite i zaboravite grijeh i gluposti, koje su nepromiljeni ljudi počinili, koja možda i vi odobravate! Po želji Ivana XXIII ne spominjite osim ono što vas razdvaja, jer se time razilaze svaki svojoj kuci. Pronadite rječnik pun shvaćanja i otvorenosti. Pronadite zajednički stan u Božjem Srcu, zajedničke misli u Kristovoj duši, zajedničke planove u Duhu Ljubavi. Neka vas prečemu misli zajedništva, istosmjernosti, istovjernosti, istomišljenosti. Planovi istoga kraljevstva, vjera u istu milost, rad oko istih interesa. Ne tražite svaku svoju bez obzira na Krista; ne budite kao

← — Murillo: BIJEG U EGIPAT

OBRAĆENJE S R C A

Bez dubokog nutarnjeg obraćenja nema pravog ekumenizma (Opća nakana AM)

»Eksplozija ekumenizma« grmi već godinama. Mnogi katolički jedva shvađaju što znači njena jeka. Za neke je ekumenizam brzopleta misao i riječ. Misle naivčine da je dobrota Ivana XXIII dovoljno otiskrinula vrata: sutra će, biva, svi kršćani plakati i grliti se od gauča. Zaboravit će u hipu sve zadjevice, ispraviti sve razlike, razjasniti sve nesporazume u vjeri i upravi Crkve. I bit će jedno stado i jedan pastir. Pri tome malo misle koliko su za ekumenizam, za blžišavanje svih kršćanima, i oni odgovorni. I da je njihova odgovornost veća no što bi čovjek i pomislio. Da ta odgovornost ne nagoni prije svega na neke riskantne i opasne pot hvate. Da ekumenizam nije neka prisilna tjeratika, koja sili da idemo u druge kršćanske bogomolje, gdje bi trebalo blatom okajati sve katoličko, u zvjezdje kovati sve nekatoličko, izazimati iz vjerovanja neki zajednički »preostatak« što nikoga ne vrijeda, pokopati pri tom stara vjerenja, i tako sazdati »novu ujedinjeno kršćanstvo«. Naivčine nikad nisu razboriti ljudi. Ne vodi ih ni prava pamet, ni pravo nadahnuće Duha. Oni uglavnom svuda više škode nego koriste.

Sabor nam u dekretu o ekumenizmu »Unitatis redintegratio — obnova jedinstva« ozbiljno stavlja na srce da je ekumenizam prije svega stvar srca. Znači — ekumenizam nije vikčka propaganda, nasilni ljudski postupak, moralni neuskusni pritisak. Ekumenizam, rad oko jedinstva svih u Kristu, prije svega mora biti čovjekov osobni stav, pun otvorene ponolnosti pred Bogom, pun zauzete ljubavi pred braćom ljudima. Ekumenizam pali moje srce, kako bi se zagrijala susjedna srca.

Ekumenizam pozná samo jednu anatemu: odbacuje ludo nadmetanje, tko će koga kamo odvuci! Niže mu do teološkog nadmudrivanja. Ne želi zadržati jedan a uvesti neki drugi obred, ozakoniti neki određeni liturgijski jezik, posvetiti isključivo samo neke običaje. Ekumenizam ne misli vanjskim dekretnim stolpiti u jedan zbor istočne i zapadne biskupe, na isti spisak i »žnoru« nanizati katoličke i protestantske crkvene službenike, među zidove istih zgrada strpiti sve kršćane. Ekumenizam nije ni zajedničko pjevanje ili molitva u crkvama, ni zajedničke riječi i geste u razgovorima. Ispod svega toga mogu se u braću mrsiti neprijateljski osjećaji i riječi.

Ekumenizam, želja i rad oko jedinstva kršćana, usvaja Božje misli i planove. Polazi ne sveučilište Ljubavi koje se predaje s katedre Posljednje Večere odakle Kristovo Srce poziva da sví budemo jedno. To je dakle prije svega Kristova vizija i lekcija. Nikad ne napušta Oca, uvijek misli na braću. To je njegova zapovijed: Ljubite se međusobno. Ljubite se stvarno, djelotvorno, dnevno, duboko, iskreno. Očistite teren duše: oprostite i zaboravite grijehi i gluposti, koje su nepromišljeni ljudi počinili, koje možda i vi odbavljate. Po želji Ivana XXIII ne spominjite odmah ono što vas razdvaja, jer se time razilazite svaki svojoj kuci. Pronadite rječnik pun shvaćanja i otvorenosti. Pronadite zajednički stan u Božjem Srcu, zajedničke misli u Kristovoj duši, zajedničke planove u Duhu Ljubavi. Neka vas prožmu misli zajedništva, istocnjernosti, istovjernosti, istomišljenosti, Planovi istoga kraljevstva, vjera u istu milost, rad oko istih interesa. Ne tražite svaki svoje bez obzira na Krista; ne budite kao

← Murillo: BIJEG U EGIPAT

Korinčani, na koje se Apostol Pavao tuži, da razbijaju svojim sebičnim srcem jedinstvo duha.

Ekumenizam koravi u Kristovu i u našem Srcu. Preljeva se iz Kristova Sreća u naše srce. Raste i dozrijeva u svetištu duše i savijesti. U našem osobnom preokretu, preobrazbi, obrađenju. U našoj metanoji, novom i zdravom mišljenju. U novoj životnoj i kršćanskoj perspektivi snažnog životnog uvjerenju da moramo gledati s Božjeg vidiča, postupati poput Božje volje, djelovati poput Božje milosti. Znamo dobro da Bog nije pljemeni, klanski, nacionalno zatvoren i blokirani; nije Bog samo nekih »izabranih« i privilegiranih; nije podmitljiv niti ga privlači laskanje. Naš je život mora urediti prema njegovoj volji. Mora postati božanski otvoren za sve jednostavno bratski čist i srčima bliz, bez lukavstva ali i bez naivnosti, bez popuštanja u spoznatoj istini ali i bez oholog isticanja svoga mišljenja, bez podlijeganja propagandi ali i bez straha pred iskrenošću. I za katolika kardinala Beu, i za pravoslavnog patrijarha Atenagoru, i za anglikanskog nadbiskupa Ramseya i za protestantskog pastora Blakea ekumenizam mora biti ponajprije vjera u istinu i pravdu. Vjera u objavljenu Istину, Troosobnog Boga, u Utjelovljenog Božjeg Sina otkupitelja u njegove osmovo i njegovu zajednicu Ljubavi — njegovu Crkvu. U okviru te osnovne istine treba neumorno i zajednički tražiti dalje. Ljubav je svjetlo — i duše pune ljubavi pronalaže mnogo toga. Uvidaju brzo, da je milost neizmjerno dobra i strpljiva, da je razdor gubitak i grejeh. Ljubav, koja grijše naše srca u Kristovu pronalazi ondje ostala bratska

srca. U Isusovoj želji svi zajedno brzo čitaju istu lekciju; jedna Crkva mora imati jednog Poglevara koji odgovara za njeno dobro stanje i život. Ali svaka crkva, zajednica kršćenih u nekom narodu ili kraju, ima i vlastitu odgovornost. »Jedinstvo u mnoltvu«, »raznolikost u sličnosti«, cjelina u mnogim dijelovima, jedna vjera izražena i proživljena na više načina, jedno središnje vodstvo Crkve potpomognuto svim pastirima — sve se to brzo prepoznaje i priznaje, ako je srce poprimilo Isusov sjaj, njegove želje, njegove dimenzije.

Poznata zgodica može to osvijetliti.

Sinčić je dobio poveću kartu svijeta. Igrao se njome i razderao je. Došao tata i malič kroz plač pokaza svoje djelo. Kako da sliku popravi? Kad se otac kasnije vratio, karta je bila popravljena. Djecak pokaze ocu kartu i slavodobito se smještao. — Kako si mogao popraviti kartu svijeta, priljubiti granice granicama, zemlje zemljama tako točno? — Sin pokaza drugu stranu karte: na toj strani bila je glava lijepog dječarca. — Ja sam popravio ovu sliku, reče malič. A kad sam popravili sliku dječaka, popravila se i karta na drugoj strani.

Obnoviti čovjeka znači obnoviti svijet. Obnoviti kršćanina znači obnavljati kršćanstvo. Znači raditi oko kršćanskog jedinstva i zajedničke sudbine. Ta misija nije legena. Ali je put označen sasvim jasno. Prva markacija i siguran putokaz — naše vlastito obnovljeno srce. Ako se svi zaputimo pravilnim putem, nadahnuti istim Duhom prema zajedničkom cilju nema sumnje da ćemo onamo i stći. To je smisao ekumenizma.

Mijo Škvorec D. I.

KONCIL I POBOŽNOST SRCU ISUSOVU

Nakon što je 6. veljače 1965. prigodom dvjestagodišnjice liturgijskog blagdana presv. Srca Isusova, upravio Pastirsko pismo svim biskupima svijeta, 25. svibnja iste godine godine upravio je sv. Otac Pavao VI posebno pismo na generalne poglavare redovničkih obitelji koje su se na poseban način posvetile istom Srcu i proširenju njegova kulta. U pismu je Papa istumačio što očekuje od pobožnosti Srcu Isusovu gledom na ostvarenje cilja drugog Vatikanskog sabora. Mislimo da će bitne misli biti od nemale koristi da zaključci Sabora, 8. prosinca 1965. konačno odobreni, donesu stvaran plod u našim dušama kao i u apostolskom radu među ljudima dobre volje.

Glavni cilj Sabora — kako su to često rekli i dobri Papa Ivan XXIII i Pavao VI — obnova je kršćanskog života: da Crkva pomlađena i obnovljena novim sjajem i ljepotom zasine i očituje svim ljudima dobre volje Božju istinu, pravdu i ljubav. Otajstvo Crkve, kao temelja kršćanskog života i obnove ljudskog roda u Kristu, centralna je tema kojom se Sabor pozabavio, pa stoga duhovnost i apostolski rad koji Koncil promiče nose eklezijalno (crkveno) obilježje. Tako va pobožnost usko je povezana s pobožnošću Srca Isusova — ukoliko je Crkva proizašla iz Kristova boka kao plod osobite ljubavi Gospodinove, koju označuje Sreća. Stoga duhovnost, koja proizlazi iz otajstva Crkve, nužno zahtijeva da bude hranjena lju-

bavlju Srcu Isusova, i da u toj istoj ljubavi dođe do svog vrhunca.

Stovanje pak presv. Srca vodi k Liturgiji — piše Pavao VI u spomenutom pismu — jer se ondje, u presv. Srcu, nalazi porijeklo i početak sv. Liturgije, budući da je ono (Srce Isusovo) sveti hram Božji, iz kojega uzlazi k nebeskome Ocu žrtva pomirenja». — Mogli bismo također reći da sv. Liturgija vodi k otajstvu Srca Isusova, jer se ona može obavljati kako treba samo onda, ako proizlazi iz te ljubavi i ako je povezana s kultom te ljubavi, koja je ponukala našega Spasitelja na žrtvu života i da zadovolji za naše grijehe. — Taj međusobni odnos pobožnosti k Srcu Isusovu i svete Liturgije, o kojoj govori sveti Otac, nama je ne samo od velike koristi u obnovi naše pobožnosti i u apostolatu, nego i u tom da znamo na koji način pobožnost presv. Srcu unapređuje duhovnost kojom se bavio Koncil.

Konačno Papa izrično spominje dvije zadaće, za čije ispunjenje treba pridonesi pobožnost Srcu Isusovu, a te su: pitanje ekumenizma i apostolat među nekršćanima. A to stoga — kako piše Pavao VI — »... što pastirsko nastojanje i apostolski žar napose gore, kad svećenici i vjernici — u nastojanju da promiču božansku čast, gledajući u primjer vjećne ljubavi koju nam je Krist iskazao — upravljaju svoje sile na to, da sve uvedu u zajedničarstvo neistraživog Kristova bogatstva«.

LOŠ PRIMJER KRŠĆANA

Za one koje loš primjer kršćana odbija od crkve (mis. nak. AM.)

Između mnogobrojnih vidika misijske dje- latnosti nijedan nije zalošniji od štete koja dolazi od lošeg utjecaja kršćana. Već je sve- ti Franjo Ksaver kukao nad nekršćanskim ponašanjem tolikih evropskih službenika i trgovaca u Indiji. To bila je jedna od najvećih zapreka obraćanja. Misionari u Paragvaju nisu našli drugog izlaza nego da Indijance posve odjele od Španjolaca i tako su na- stale poznate paragvajske redukcije. Kad su Indijanci bili izolirani od lošeg utjecaja Špa- njolskih konkvistadora, bili su najbolji kršćani. Kanadski misionari borili su se, i to im je donekle i uspjelo, da u Kanadu dolaze oni francuski doseljenici koji su bili dobri kršćani. Ostalima su svim silama neštajali zatvoriti vrata Kanade. Sve su to primjeri iz prošlosti, ali koji snažno govore o veličini problema koji je i danas veoma osjetljiv.

NEZDRAVI UTJECAJI

U drukčijim okolnostima nego nekoć i da- nas vel zapadnjaka ne prestaje zapljuškivati i preplavljivati Afriku i Aziju, gdje su mlade Crkve u punom rastu. Taj je val veoma ša- ren. U njemu se nalaze ateisti i vjernici, kršćani svih vjeroispovijesti, praktični i ne- praktični vjernici, oni za koje je kršćanstvo život i oni za koje nije drugo nego etika, oni koji dolaze da se stave u službu misija i oni koji se daju na trgovinu, industriju, obuku ili na administraciju. U očima doma- dih ljudi sve je to zapad, koji je njima pri- sutan, dakle i kršćanski svijet, jer ništa Evanelje dolazi sa zapada. Ako imaju sreću da se susretnu s misionarima i dodu s njima u dodir, tada obično dobiju ispravan po- jam o kršćanstvu. Ali veoma često susreću samo ljudi koji traže vlastite interese, koji su lekomi za dobitkom i vlaštu te koji su ponosni zbog materijalnih dostignuća i koji- ma je bog novac i ušlak, ima doduše i pra-

voga kršćanskoga svjetla od dobrih kršćana sa zapada, no ono je često zamračeno onima koje također smatraju kršćanima, ali koji to u djelu i životu nisu.

Slično doživljavaju Afrikanci i Azijci koji borave u našim zapadnim krajevima bilo na studiju, bilo na radu. Prvo što im upada u oči jest odsutnost kršćana u javnom životu svoje zemlje u kojem bi očekivali njihovu masovnu prisutnost. Oni bez sumnje opažaju kako strše u zrak naši tornjevi, ali Crkva ostaje gotovo nevidljiva u uredima, ateljeima, školama, ulicama, tisku, radiju, televiziji. Laicizacija, koja je tako značajna za našu suvremenu civilizaciju, nije za potpunu osudu, jer se je diojelom rodila iz samoga kršćanstva i jer većina ističe razlučivanje uloga Crkve i države te poštivanje vjerske slobode u jednom pluralističkom društvu kako je danas naše. No to ispravno razlučivanje uloga Crkve i države ponegdje se je izrodio u totalnu rastavu. Ta je pojava tim štetnija, jer većina ljudi u misijskim zemljama nije prošla razvoj sličan našemu i budući da su oni u većini religiozni ne mogu si lako predstaviti kako je to moguće da vjera ne prožima sav život i da ne daje svemu ritam. Radi toga mogu lako doći na misao, da je kršćanstvo na zapadu mrtvo i da naše crkve više nisu drugo nego muzeji. Taj dojam još može biti pojačan osobnim dodirom s našim ljudima. Pa kakvo će onda svjedočanstvo pružati o kršćanstvu kad se vrati u domovinu?

I razjedinjenost kršćana također je kamen smutnje za mnoge ljudi dobre volje. Ako se kršćani sami među sobom ne služu, kako će ih onda drugi slušati? I malak život samih kršćana u misijskim zemljama može biti velika zapreka novim obraćenjima. Dakle ima prilično zapreka misijskom radu Crkve od nezdravih utjecaja.

SKRIVENI FARIZEZAM

Sliku koju smo iznijeli može izgledati mračna, a to je zato što smo naveli jedino one utjecaje koji mogu ljudi odvraćati od Krista. Postoje i drugi utjecaji koji pomažu svladavanju zapreka na putu do pravoga kršćanskog života. Zatvarati oči pred nezdravim pojavama bilo bi iluzorno, a mogli bismo se na taj način izložiti još većoj opasnosti, a ta je licemjerje i farizezem. Na vani i glasno se pokazivati kao da je sve u najboljem redu. Ipak i prema takvim ljudima, jer su naša braća u Kristu, možemo pokazivati ljubav i praštanje. Mrziti i prezirati ih značilo bi izabrati ljestvi koji bi bio gorji od same bolesti.

Crkva nije skupina savršenih, čistih i bezgrješnih vjernika. Praviti se kao da to jesu davati takav utisak bio bi farzelizam i izdajstvo Krista Gospodina. Crkva nije rezervirana nekoj eliti koja bi se odlikovala i kreativitetu i inteligencijom. Crkva je Kristova crkva siromašnih, malenih i često puta grješnih. U njoj ima svaki mjesto; i bogataši, i siromahi, i plenići, i parija, i geniji, i prijatelji, i bijelac, i crnac, i žutoputi, i dobare i slabke kršćanin. I to je, možemo reći, jedinstvena značajka Crkve koju ne poznaje nijedno drugo ljudsko društvo, jer ona nikoga ne isključuje. Krist njezin osnivač dao je život za mnogo ljudi bez ikakve razlike.

Crkva je i zajednica grješnika koji se takvima i priznaju znajući da se spasavaju nezasluženom ljubavlju Presvetoga Trojstva, koja je zasvјedočena u Kristovoj žrtvi. Ne priznati to, značilo bi biti farzej ili licemjerac.

ZLO NADVLADATI DOBRIM

Ta činjenica grješnosti i grijeha u Crkvi ipak ne lišava grješnike odgovornosti i za same sebe, a i za one na koje svojim životom vrše loš utjecaj. Zato se valja uvijek boriti protiv zla i grijeha, protiv lošeg primjera i utjecaja, ali dakako nadvladavajući zlo dobrim, kako nas to uči i sv. apostol Pavao u poslanici Rimljanim.

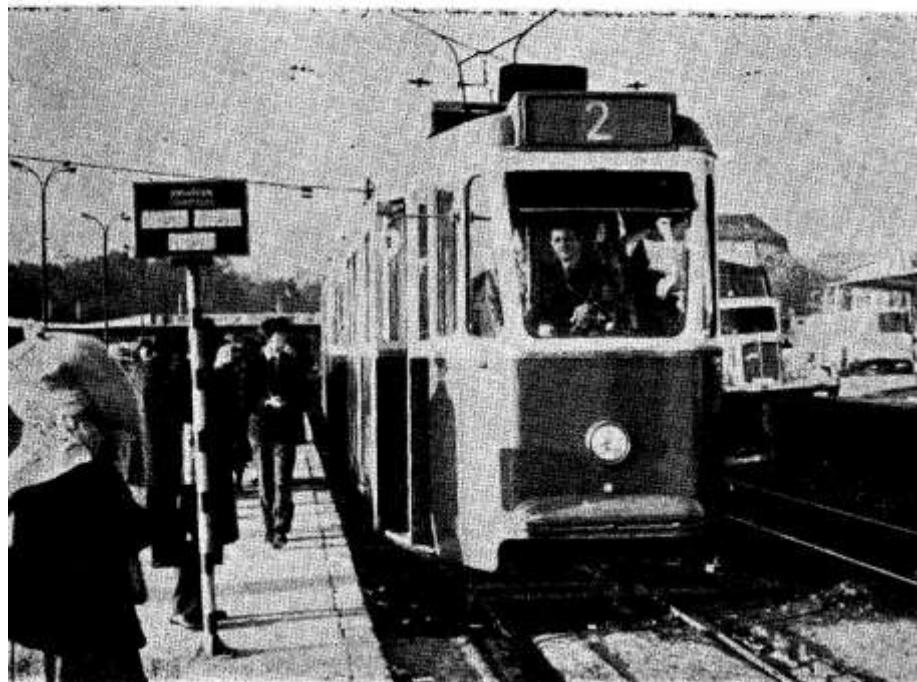
Da izvođimo tu pobedu pravtono je sredstvo molitva i to Kristova molitva u Njegovoj žrtvi Ocu s kojom se moramo i mi što uže sjediniti. Ta molitva neka bude na nakanu da milost prosvijeti lože kršćane i da njihovo obraćenje očituje beskrajnu Božju ljubav i milosrđe i ujedno da bude protusvjetdočanstvo njihovu prijašnjem životu. Znamo kako takvo protusvjetdočanstvo može biti us-

pješno. Sjetimo se samo jednog svetoga Augusta, koji je kasnije sve popravio što je u mladosti sagrlješio. Molimo, da Duh Božji pritekne u pomoć onima koji traže Krista i da otkloni sve zapreke na tome putu i da ih namjeri na dobre kršćane koji će im biti vodiči Kristu.

Ništa ne može nadomjestiti uspješnost takove molitve, jer na koncu konca uvijek je sam Bog onaj koji spasava svojom milošću. No ta molitva koja se rada iz duha ljubavi neće biti istinska, ako nas ne navodi na djelotvornu ljubav, otvorenu prema našoj braći, njihovim potrebama i njihovu zovu. Dobrim i revnim kršćanima Bog se može poslužiti da nadoknadi nedostatke slabih kršćana. I to nas napunja nadom. Ako je loš primjer zarazan, nije manje ni dobar privlačiv. Što više bude tog dobrog primjera istinskog kršćanskog života, to će on većma zašteniti i paralizirati svaki loš utjecaj.

O. Josip Antolović D. I.

TRAGOVI V J E R E

Nerijetko čujemo kako ljudi govore da više ni u što ne vjeruju što ne vide svojim očima. Kod toga oni obično misle da su se već bezbroj puta prevarili, te da ubuduće žele sve učiniti da povjeruju samo ono što je doista sigurno. — I pravo je tako. Lakovjernost jest mana, a u velikim stvarima može biti i grijeh praznovjerja. — No htjeti sve sam provjeriti, ni na koga se osloniti, značilo bi onemogućiti život sebi i drugima. Naš život sav počiva na međusobnom povjerenju: Nadamo se stanovima koje su zamislili razboriti ljudi, gradile vješte ruke; uvjereni smo da se te kuće neće sutra srušiti na udarcu prvog vjetra. Mi to sami ne možemo provjeriti. Mi vjerujemo. Vjerujemo isto tako na tržnici nepoznatim osobama da je njihova hrana zdrava, svježa, neotrovana; vjerujemo vozačima tramvaja i autobusa da su stekli kvalifikacije za tako odgovoran posao kao što je prevoženje tolikog broja putnika. Htjeti od svih i na svakom koraku tražiti dokaze da li je zbilja tako ne bi se to razlikovalo od teških duševnih bolesti. Obiteljski naš život također sav počiva na vjeri i međusobnom povjerenju. Kad ono izvjetri ne preostaje drugo osim rastave i napuštanja domova. Dokazi neće spasiti obitelj od propadanja. Nju drži na okupu vjera; vjera u oca da je čestit, u majku da je majka, u djecu da cijene majčine i očeve žrtve.

TAJNA VJERE

Sredinom druge polovice 16. vijeka živio je u Poljskoj moćan vojvoda Volodovski. Nije bio zadovoljan svojom vojvodinom i težio je da se uspne na poljsko kraljevsko prijestolje. Kako nije sam mogao to izvesti tražio je pomoć kod njemačkog, essenskog kneza. Taj je bio spremen, ali uz uvjet da Volodovski uvede u Poljskoj protestantizam. Vojvoda je pristao.

U vojvodini je tada bio biskup Zamojski, razborit i krepotan starac. U siječnju 1572. pozove vojvoda biskupa u dvor. Bez prigovora starac obuće toplo krzano i krene k vojvodi. Taj ga je primio veoma ljubezno i razgovor je brzo došao na ono što je vojvoda želio reći biskupu:

— Ja ne mogu trpjeti, već vojvode, da sveđanstvo u mojoj vojvodini bude ovisno o papici. Zatim stoga da se vi kao poglavari katoličke Crkve u mojoj zemlji odijelite od Rima. Za uvrat vas čekaju bogastvo i časti.

— Da se određem Kristova namjesnika na zemlji? Previše tražite od mene, odgovori biskup bez okolišanja.

— Poslušajte moj savjet i bit ćete poljski papa.

— Vojvodo, ja sam se zakleo, da ću ostati vjeran papici sve do posljednjeg dana, pa ako bi se to trebalo, spremam sam dati i život prije nego se iznevjerim svojoj zakletvi.

— Da li je to zadnja riječ? zapita vojvoda.

— Zadnja, odlučno ponovi starac biskup.

Vojvoda pozove upravitelja redarstva i pred mu započeo pismo dodavši: »Odvezite se s biskupom do Varte. Pismo pročitajte na putu. Svojom mi glavom jamčite da ćete izvršiti moj nalog.« Zatim uz podrugljiv smijeh pogleda biskupu: »Sreten put presvjetili gospodinjce!«

Saonica povezole biskupa i upravitelja redarstva. Šef otvara pismo. Vojvoda mu nela-

že da na rijeci Varte probije led i utopi biskupa.

— Hoćemo li preko Varte, pita vozač.

— Ne preko Varte nego se vratimo natrag,

da sa sobom uzmemos starog Mihaela.

Starog Mihaela?! Čudio se vozač. Što će krvnik sa upraviteljem i biskupom?...

Mihael je uzeo sa sobom sjekiru. Na ledu na sredini rijeke napravio je širok otvor. Šef policije pokazuje otvor biskupu:

— Evo, vojvoda je naložio da vam ovdje iskopam grob zbog neposluha. Zapovijedam vam da se sami u nj apustite.

— Gospodine, u tvoje ruke predajem dušu svoju, molio se sveti biskup. Uze zatim krzneni ogrtić i njime zaogrnu krvnika, koji se suznim očima počeo braniti, ne biskup ga je bodrio:

— Zasluzio si, brate, mnogo veću nagradu, jer si mi svojom sjekiricom otvorio nebo.

Zbog velike se studeni naglo zamrzla voda i držala je biskupa. Na to Šef policije sam preuzeo posao i starca je nestalo pod debelim ledjenim pokrovom.

Umro je jedan svjedok vjere ...

U Belgiji je na francuskom jeziku 1961. izšila knjiga »Obraćenici dvadesetog vijekas«. Tu je opisan put do vjere 75. obraćenika. Što je te ljudi privuklo k vjeri? Što je biskupu Zamojskom učinilo tako stalnim u njezovim načelima?

Milost vjere jest najveći dar što ga čovjek može primiti ovdje na zemlji. Ona je tako velik dar da se radi nje isplati mijenjati nazor na svijet, da se isplati sve žrtvovati, pa da bude i plaćen cijenom vlastite krv.

Da što bolje upoznamo taj Božji dar i što više ga cijenimo, evo nam godine vjere, u kojoj ćemo više nego obično razmišljati o svojoj vjeri, i o vjeri velikana.

K SVJETLU VJERE

PUT DR. CRONINA DO VJERE

Glasoviti engleski liječnik i pisac dr Cronin obratio se je na katoličku vjeru 1950. godine, a godine 1951. napisao je knjigu, u kojoj opisuje svoj put do obraćenja. Iz te knjige vadimo odlomak gdje se najbolje očituje čime se je Gospodin Bog poslužio da toga čovjeka doveđe u krilo svoje Crkve. Tu on piše:

„Kao student medicine mislio sam, da je ljudsko tijelo samo običan stroj. Poslije kao liječnik svojim sam liječničkim nožem rezao mnogo ljudi, ali ni u jednom od njih nisam otkrio besmrtnu dušu. Stoga, kad god bi mi koji od mojih kolega spomenuo Boga, u lice sam mu se nasmijao i pitao ga: „Zar ti vjeruješ u tu staru priču o Božjoj opstojnosti?“

Kao liječnik počeo sam pomalo sumnjići u svoje uvjerenje. Upoznao sam da život ipak više vrijedi, nego što mi o tome kažu moje knjige. Evo, kako je do toga došlo!

U jednom mjestu, gdje sam bio namješten kao liječnik, bio je ugljenokop. I tu mi se je dogodio ovaj slučaj. Jednog dana u rudniku je došlo do eksplozije i bilo je zatrpano 14 rudara mještana. U tome mjestu ljudi su bili pobožni. I dok su kroz punih pet dana muškarci iz sela bez prekida otkopavali u rudniku zatrpane rudare, ostali su ne-

prekidno molili Boga za spas rudara. Peti dan radnici su napokon probili malo okno do jame u kojoj su se nalazili unesrećeni rudari. Kroz to okno iz dubine se je odjednom začula slaba jeka pjesme, što su je pjevali zatrpani rudari: »Gospodin je spasenje naše svagdje i uvijek! A kad su malo iza toga izašli na svjetlo, iscrpljeni, ali posve zdravi, čitavo je selo ispunila pjesma: »Gospodin je spasenje naše svagdje i uvijek!«

Te me riječi nisu doduše potpuno obratile, ali su me toliko raznježile da su mi izmamile suze na oči.

Godinu dana nakon tog dogadaja bio sam premješten u drugo, manje mjesto. U tome je mjestu svu bolničarsku službu obavljala jedna bojničarka. Upravo je Božje čudo, kako je ona znala tješiti bolesnike i onda, kad sam ja izgubio svaku nadu za ozdravljenje. Tu je svoju službu obavljala dvadeset godina tako savjesno, da bih dao život, ako je ona i jedan čas zakasnila, kad je usred noći bila pozvana bolesniku. Uz sve to plaća joj je bila upravo bijedna. Nije mi to nikako bilo pravo. Jednom sam je upitao: »Sestro, zašto ne zatražite povlačku plaće? Sam Bog vidi da ste je zasluzili!« Ona mi je na to odgovorila: »Doktore, ako Bog zna, da sam ja taj novac zasluzila, onda mi je dosta njegova nagrada!«

U tom času otvorile su mi se oči i spoznao sam, kako je njezin život pun sadržaja, dok je moj život prazan.

Dao sam se na proučavanje Svetog Pisma i počeo sam vjerovati i u Boga i u besmrtnost duše.

Poslije sam bio premješten u London i postao sam sveučilišni profesor. Tu su me slavili kao liječnika i učenjaka, a ja sam sve to više uvidao, kako je maleno ljudsko znanje i kako je našemumu potrebno svjetlo vjere.

U Londonu sam ustanovio društvo, kojem je bila zadaća da skupitja po ulicama djecu i drži im odgojna predavanja.

Jednog sam dana zamolio nekog londonskog vrlo učenog profesora prirodnih znanosti, da toj djeci održi jedno predavanje. On je se odazvao i održao im predavanje o postanku svijeta. Djeci je zorno opisivao, kako se zemlja ohladila, kako su njena kora stvrdnula, kako su se vode skupile u velika mora, kako su se ta mora pomalo ohladivale, dok u njima nije sam od sebe nastao život.

Kad je profesor završio, djeca su pljeskala kao i svakom drugom. Iza toga je nastupila tišina, a onda jedan dječačić digne ruku, ustane i tepajući upita:

»Gospodine, vi ste nam kazali, kako se je voda skupila u more, a niste nam rekli, odakle ta voda?«

Dijete je posve djetinjski pitalo, ali profesor je šutio. Samo je buljio u dijete, i sav je u licu pocrvenio. Prije nego što se je mogao sabrati i odgovoriti na postavljeno pitanje, djeca su prasnuila u smijeh. A kako i ne bi! Tepavi dječak začepio je usta sveučilišnom profesoru ...

Promatrao sam čitav život bolesnika i patnike. Došao sam do zaključka, da samo onaj, koji vjeruje u Boga i besmrtnu dušu, zna zašto trpi. On zna da je naš zemaljski život samo kratka priprava za uživanje u vječnom životu.

Jedna rudarska nesreća, jedna obična bolničarka, jedan dječačić i često promatranje velikog svijeta i sotnih jadnih ljudi patnika izbavili su me iz zablude, u kojoj sam se nalazio. Sada koracam tvrdom i solidno gradenom stazom Katoličke vjere ...

**Božansko Srce Isusovo prikazujem Ti
po Bezgrješnom Srcu Marijinu sve
molitve, djela i trpljenja ovoga dana u
naknadu za naše uvrede i na sve one
nakane za koje se Ti neprestano
prikazuješ na oltaru.
Osobito Ti ih prikazujem za sv. Crkvu,
sv. Oca i za sve potrebe koje su
preporučene članovima
Apostolata Molitve.**

Misleći na smrt ponovno se vraćam u djetinjstvo. Zgurio sam se kraj majčinih koljena i pitam je: Majčice, zašto smo došli na svijet? I kao da ponovo čujem njene svete riječi: »Došli smo da Boga upoznamo, da ga ljubimo i da mu služimo, a na drugom svijetu da u njemu uživamo. — I meni se čini, da je to rješenje, da je to rečenica koja ujedinjuje i sažima svu mudrost svijeta... A kad stignem do posljednje stepenice, kad mi ne bude ništa drugo preostalo osim posljednje nade, da će u Bogu uživati, tada će se na blijedim usnicama čovjeka koji umire, s posljednjim dahom pomoliti svete riječi što sam ih dao uklesati nad grobom svoje majke: »U tebe sam se, Gospodine uzdao, ne ču se postidjeti dovijek!«

dr. Andrea Majocchi u knjizi »Život kirurga«

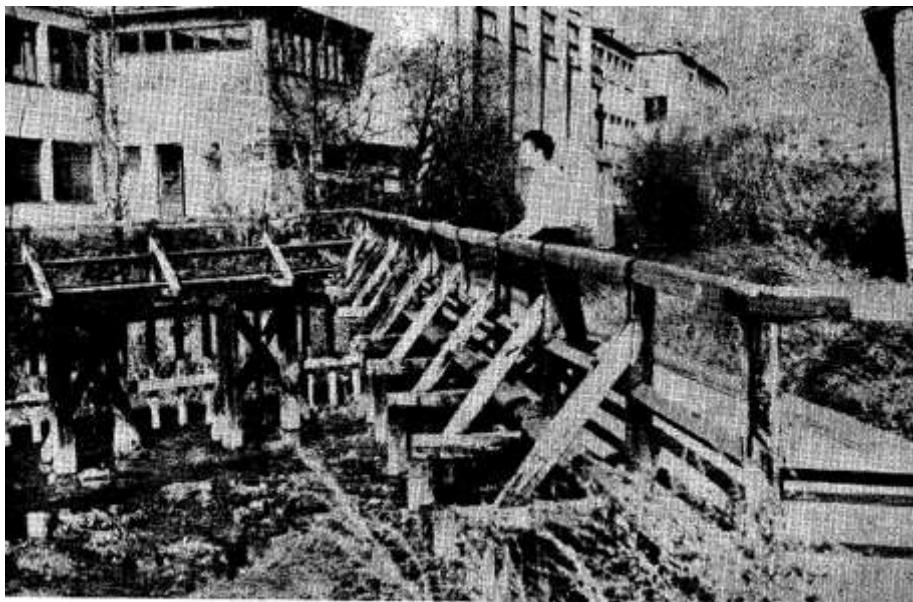
»Čudan ali logičan redoslijed: Profesor koji si je uzeo patent na mudrost ovoga svijeta uči s katedre: Nema Boga! — Vlasti to začuđeno slušaju, pa profesorovu rečenicu prevode: Nema pravde! — To odzvanja u vjšima zlotvora i on govori: Nema krivnje! — To čuje požudni mladić i zaključuje: Nema kreposti! — A podložnik veli: Nema zakona! — Da, ako nema Boga, onda nema pravde, nema krivnje, nema kreposti, nema zakona. Onda na svijetu vlada nerед, teče krv, pucaju topovi, čuje se samo plač i jauke.«

Alejandro Pidal y Mon

NADNARAVNA VJERA

Naravna vjera na kojoj počiva naš društveni i obiteljski život samo je slika one prave vjere, nadnaravne, kojom vjerujemo Bogu, beskrajno dobrom biću kojemu nije bilo dosta da nas smjesti negdje u svemiru, nego koji je našao za zgodno da s nama govori, da nam se objavi. Njegova riječ je objava, a naše primanje te vijesti jest vjera. Vjera je tako, i naš odgovor Bogu, i naše primanje njegovih poruka. I sama poruka koju nam je rekao i ona se zove vjera. Tako je vjera i čin kojim vjerujemo, i sadržaj što vjerujemo. Ona je nešto u nama, naše prihvatanje, i nešto izvan nas, sama objava. — Put do čina vjere zna biti trnovit. Razumno biće želi prekontrolirati sve kanale i sve vodove po kojima je do njega doprla objava. I pravo je tako. Naša vjera ima biti razumna, veli apostol. Naš čin vjere mora biti razborit, ne lakovislen. — Sam sadržaj opet vjere jest tolik da ga sami ne možemo obuhvatiti. To je Bog predvidio i povjerio svoju poruku Apostoli ma i Crkvi da je svima donose. Crkva ne smije nositi i tumačiti bilo što. Samo njegovu riječ i njegove poruke. Ljudi će to rado poslušati. Doduše

sjeme će padati i na tvrdu, neoranu zemlju, ali naviještati se mora. Bila bi neizmjerna šteta da svi ne čuju ono što je Bog govorio, ne samo da ne čuju, nego da ne prihvate, to jest, ako ne povjeruju. — To prihvaćanje vjere rađa sigurnošću kakve nema nigdje u stvarima našeg iskustva, jer i iskustvo može zatajiti, dok nadnaravna vjera neće. Ta sigurnost je veća od one gdje se pjevači prepustaaju dirigentu da on vodi i uskladi njihovo pjevanje, veća je od sigurnosti prolaznika preko izgrađenih mostova, jer je onaj kome vjerujemo u nadnaravnoj vjeri nepogrešiv, istinit, niti može niti hoće prevariti.

Put je taj vjere i dug i težak. Mnogi su u naše vrijeme iz svih staleža doživjeli kušnje u vjeri. Otkrili su da je njihova vjera slaba i da više ne može ispravljati životni pravac.

Potaknuti svim tim, a prije svega pozivom pape Pavle VI da se u godini vjere pozabavimo svojom vjerom i da je obnovimo, odlucili smo ove godine posvećivati veću pažnju problemu vjere u temama našeg Glasnika. Nećemo tako da svaki broj bude od prve zadnje stranice jedna misao. To umara, tuže nam se čitatelji. Nastojat ćemo misli o vjeri utopiti u raznolik sadržaj, da se lakše čita i bolje shvati.

SRETAN ČOVJEK I SVEĆENIK

Nekoliko crtica iz života
biskupa dr. Franje Salis-Seewisa

U OBITELJI

Koncem listopada 1890. ukrcao se na Rijeci u oveću lađu mladić od 18. g. Prošlog je ljeta s izvrsnim uspјehom položio maturu. To je mladić barun Franjo Salis — Seewis koji putuje u Rim na studije. Obitelj je porijeklom od švicarskoga retoromanskog plemstva (iz kojeg je i sv. Franjo Salez), no otac se Gaudenc, vojnički časnik, oženio s Hrvaticom Viljom Vranicani-Dobrota. Imali su oboje nekoliko posjeda u okolici Karlovca. Rodilo im se šestero djece. Franjo je najmlađi. Otac je umro kad je Franji bila godina dana. Majka se sama brinula za toliku djecu, no bila je »jaka žena«, s osobito velikim pouzdanjem u Providnost. Zbog školovanja djece preselila se u Karlovac.

Franjo je bio vrlo živahno dijete, rado se igrao a donosio je kući mnogo staklenih spekulata. Na sv. misu vozili su se često u Recicu, te je dječak kod kuće oponašao svećenike čine kod sv. mise. I u karlovačkoj gimnaziji vršio je redovito, s uvjerenjem i pobožnošću vjerske dužnosti. Učio je violinu, polazio plesnu školu Ždova Koronellija, i čini se da nije bio loš plesač. I na obiteljske zabave s plesovima tšao je s majkom, no i tu se držao dočno.

U 2. r. gimnazije nekom je sudružu povjerio tajnu, no ovaj ga je izdao i veoma razočarao, te od onda čitav život ne povjerava se lako — i zapravo nema više intimnijeg prijatelja.

Rado je čitao povijest svjetsku i crkvenu te historijske Šenoine i Tolstojeve romane. Ponosio se apolozetikom, osjećao kod toga da je naša vjera nešto pametno, razumom i znanjem utvrđeno. No drugovi su čitali Büchnera, Kraft und Stoff i druge materijalističke knjige, te izvrgavali vjeru ruglu. I on je vidio kako neki učenjaci priznaju Boga, drugi ne. Tko ima pravo? Osjeti mlađenačke sumnje u toj stvari te povjeri i majci. Ona je pisala o tom stricu Isusovcu u Rim, tamo poznatom psihologu i piscu. Taj joj savjetuje neka skloni Franju da dode k njemu. I evo ga upravo sada na putu. U Anconi dočeka ga stric i odvede u zavod Germanikum odakle će polaziti sveučilište Gregorijanu i tamo u filozofiji proučavati upravo ta pitanja koja mu zadaju sada mlađenačkih teškoća.

Brzo se uživi, kućni red mu nije težak, obilazi rimske crkve i obavlja u njima pobožnosti. Hrvati se sastaju svake sedmice te se po domaći porazgovore o našim prilikama i svojim stvarima. A tu je kasnije poznati katehet Lacko Jambreković, svestrani radnik dr. Josip Lončarić, Strosmajerov tajnik Novosel, Kuhner, glasoviti Slovenci: braća Aleš i Franc Ušeničnik, te veliki ljubljanski propovjednik Mihael O-

peka. Do Božića mladi student rižeši svoje sumnje. Posta mu jasno da mora postojati Bog, da je Krist živio, Evanđelje istinito, a Crkva Božje djelo. Još kad pred Novu godinu ovrši pet dana duhovnih vježba, osjeti snažno značenje vječnosti i uvidi da je svećeničko zvanje nešta uzvišeno i odluci se za nj, i reče kao starac od 90 g. da se nikad nije u tom pokolebao ni požalio čitava života taj korak.

DOKTOR

Tri godine uči filozofiju, ali onda na teologiju prijeđe u Innsbruck jer se тамо posvećuje više pažnje i pozitivnim znanostima, a on želi i doktorirati te možda postati profesorom na zagrebačkoj teologiji. Franjo je Švicarski državljanin, studira na majčin trošak, no osjeća se Hrvatom i 1895. zamoli nadb. Posilovića neka ga primi za svećenika zagrebačke nadb. Tako i bi, te 1. VIII 1897. bi zaređen za svećenika, a 17. VIII odsluži mladu misu u Gorici. Još tri godine spremi doktorat, a dizertacija mu glasi: Pokrštenje konstantina Velikoga. Radi vrlo polako, no temeljito — tako da u starnosti od 90 g. raspravlja svježe o tezama i pitanjima iz filozofije i teologije. 1. XII 1889. obrani doktorsku tezu kao »po-ljednji doktor stoljeća« na insburskom sveučilištu, a 10. I 1900. bi promoviran.

Prvo namještenje bila mu je služba prefekta u nadb. orfanotrofiju Vlaška ulica 38. Uz nadzor poučavao je učenike, džao im konferencije o lijepom vladanju. No dok su oni u školi u Gornjogradskoj gimnaziji, on prije podne radi kao aktuar na duhovnom stolu — povjeravaju mu uređivanje povjerljivih spisa. Jedne godine zamjenjuje u dva semestra prof. Štiglića iz pastoralna, te mu slušači vrlo lijepo polažu ispite. Tu ga upozna i zavoli prof. dr. Antun Bauer, da mu bude čitav život odan. Kanonik Korenić očekuje od njega da će kao aristokrata postići političku karijeru, u čem se potpuno prevari: mladi je svećenik osjećao sasvim hrvatski, no

glasovao je jedan jedini put u životu, da se nikad više ne bavi politikom kao što ne pristane ni uz jednu katoličku struju — on želi biti sa svima u dobrim odnosima te djelovati izdaleka.

KANONIK

Tih je, miran, čovjek kancelarije i spisa. Provodi dolican svećenički život. Ispovijeda se u Palmotićevoj ulici, no kasnije se povjerava u sjenmeništu dr. Josipu Langu. Taj ga vrlo voli, te kad Salis posta 1915. kanonik, pošalje mu Lang lagvič vina, i zove sebi često za stol, te je s njim najviše povezan, ali je u lijepim odnosima sa svim revnijim zagr. svećenicima.

Senjski su Hrvati željeli da iza bolesnoga biskupa Crnčića postane Salis njihov biskup. Nadb. prista, i sve je bilo uređeno, primao bi i daje dohotek zagrebačkog kanonika i priora vranskoga, ali se sve razbija zbog konkretnih prilika u senjskoj biskupiji.

BISKUP

Godine 1926. pozove ga k sebi u kancelariju ravnatelj dr. Premuš i reče: »Cuješ, Salis, želi te vidjeti Nadbiskup. Idi u kapelicu i pomoli se da dobro odgovoriš.« — Salis je shutio i pred se sasvim u Božje ruke. Nadb. mu reče da je odlučio imenovati ga za pomoćnog biskupa. Sta on veli na to? Salis odgovori: »Ekscelenza, ako imate povjerenja, primam.« Nadbiskup izjavlja da će vršiti iste poslove u kancelariji i dalje, a ne radi se ni o kakvoj novoj vlasti, za kojima Salis i omako nikad ne teži. Ne želi drugima zapovijediti. Često sam izriče da nema novih ni svojih ideja, nego vrši svoju dužnost i provodi u kancelariji zakon i želje poglavara za dobro Crkve.

Sad kao biskup ide ljeti često naoko po župama, dijeli sv. potvrdu i drži propovijedi, većinom dogmatike prema biskupu Keppleru. Drugi ve biskupi potuže da su imali potisuću krizmanika pa su izmučeni. A

Salis je došao iz Koprivnice, podijelio sv. potvrdu 1.700 djece i veli da nije umoran niti mu je teško. Nikad se ni na što ne tuži. Ne privozara. Nikad ne govori o drugima, pogotovo što loše. Nema doduše posebnih prijatelja, no još manje neprijatelja.

Nadb. Stepinac veoma ga je cijenio, postavio generalnim vikarom i rekao: »U njega mogu imati potpuno povjerenje«. A on je svakoj stvari išao do dna: ispitaо sve točno, prosudi prema propisima i kod toga je ostao, nije lako mijenjao odлуke.

Kad mu je umro posljednji brat Ivan, s kojim je bio zajedno u kućanstvu, zamoli č. s. Vinka da mu preuzmu kućanstvo. One to učine pa je imao u njih potpuno povjerenje. No do posljednjih mjeseci pred smrt držao se uvijek ponešto rezervirano, nije se povjeravao, da posljednjih sedmica bude potpuno ovisan o njima, veoma povjerljiv i osobito zahvalan za svaku uslugu.

UPRAVLJA NADBISKUPIJOM

Tako je doživio i drugi svjetski rat, a kad nadb. Stepinac nije mogao upravljati nadbiskupijom, on je postao njegov zamjenik, ordinarij sede impedita, čitav 8 godina, od 1946. do 1954. Iza rata prilike su bile veoma teške. Biskup Salis vršio je sve poslove mirno i dolično, držao je crkvenu liniju ustrajno te u nekim pitanjima davao oslon i pravac i drugim biskupima, a sve vršio na općenito zadovoljstvo. Ipak su mu neki ljudi iz crkvene uprave savjetovali neka se zahvali, da će vlasti radje suradivati s nekim drugim svećenicima. On je odgovorio da ga je Sv. Stolica postavila, jedino ona ima pravo to promijeniti: neka se obrate Svetoj Stolici. A sam je uistinu zamolio neka se postavi netko drugi na to mjesto ako je on zapreka za bolje odnose i dobro Crkve. No Svetu je Stolica odgovorila preko nuncija Josipa Hurleya da je zadovoljna, neka samo ostane i dalje. Biskup Hurley, nuncij, veoma je cijenio dr. Salisa te mu se kasnije od vremena do vremena javljao. O-

bojica su umrla gotovo isti dan 27. listopada 1967.

Kad je 1954. vjerojatno na prijedlog biskupa Salisa, imenovan kao nadbiskup-koadjutor dr. Franjo Šeper, b. Salis od srca se tome veselio i predao mu službu. No ostao je u dvoru sve do smrti i vršio neko vrijeme razne poslove.

COVJEK I SVECENIK

Biskup Salis doživio je dugi vijek od 96 godina. Bio je uvijek miran, vedar, umjeren i duhovan čovjek. Plod je to njegova pametnoga i duhovnoga života. Do posljednjih godina tuširao se hladnom vodom, obavljao laku gimnastiku, te je rado pokazivao »veliki čučanj«, kad mu je bilo već 90 godina. Bio je vrlo umjeren, jelu nije nikad privozao, pa ako mu nije štograd odgovaralo, te nije uzeo, nije dao donijeti što drugo: »Ne treba ništa; do sutra neću zato umrijeti«. Redovito bi uzeo slabiji komad, bolje prepustio drugima. A kad je bio kod svoga stola, vele, nije ni pojeo jabuke, grožđa, komadić mesa, a da nije malenkost ostavio, držao narav u vlasti i prinio žrtvicu — znak ozbiljnoga nastojanja u kreposti.

Duhovni život uvijek je ozbiljno provodio. Svetu misu do posljednjih mjeseci čitao polako i dostojno. Za pripravu i zahvalu molio bi one preporučene psalme i molitve. Rekao bi: »To je ljepše nego ono što ja mogu smisliti«. Brevir je molio u određeno vrijeme, još imao i posebne molitve, te reče sam: »Prema Gospodinu Bogu ne valja škrtariti«. Molio je većinom, u tom duhu, i u posljednje vrijeme sve male časove. — Brevir je vršio s ostalim kanonima zajednički, bez izuzetka točno. No kad je 1955. navršio 40 godina kanoničke časti, po predviđenom pravu i običaju zamolio je da ne mora više dolaziti u kor jer voli moliti sam i polako. Razmatrao je svaki dan ujutru, pa je znao u tami posvjetiti i pogledati u knjizi točke za razmatranje. — Cini se da je molio svaki dan u sedmici posebne molitve: litanijske Svih svetih, Srca Isusovo-

va, to je u molitveniku posve izlazno, a zaziv: Isuse, blaga i ponizna srca, nebrojeno bi puta ponavlja, osobito u posljednjoj bolesti, kao što je svaki dan molio i krunicu Majke Božje. A već gotovo bez svijesti pravio je još krizeve i ostale kretnje kao da čita sv. misu, živio je u Božjim stvarima. Nije znao biti bez posla ili molitve.

Svake je godine obavljao tri dana duhovnim vježbama, a kako posljednjih godina nije dobro čuo, vršio ih je sam uz knjige u Dječačkom sjemeništu na Šalati. I tada bi molio brevir obično u kapelici, a tza svakog psalma na Slavu Ocu ustajao bi još iza 90. god.

Takav duhovni život donosio je plod: biskup Salis bio je uvijek miran, vedar, upravo dobro raspoložen i spremjan na šalu, osobito da ugođi drugima. Nastojao je uopće da nikad nikoga ne povrijedi, nego svagdje ugoditi i pokaže ljubav. Bolje stvari ne bi nikad sam trošio i uživao, nego dijelio s drugima. Nije doduše imao u životu posebnih prijatelja, ali još manje neprijatelja. Takva je bila narav i odgoj uz milost.

POSLJEDNJI DANI

Nije bila velika originalna osobnost, sam je to priznavao, a u staračkim slabostima jednoć ponizno i ganutljivo rekao: »I to ti je evo preuzvišeni gospodin«. Časnim sestrama pri pomaganju rekao je i ovo: »Nemojte gledati moju biljedu, nego gledajte Isusa Krista i njemu to činite.« Jednom rječi, bio je čovjek sa svim ljudskim plemenitim osobinama no i ograničenostima, ali i Božji čovjek. Ostavio je sigurno znatan trag u crkvenoj hrvatskoj povijesti.

Do materijalnih potreba i stvari nije mnogo držao. Ipak je u računima znao biti točan, ali onda velikodušno i dijeliti. Imao je i u posljednje vrijeme nešto novaca, pa je uz ostalo svake godine neku svotu davao za sjemeništare na Šalati.

Posljednja svjesna i jasna riječ što ju je izrekao čini se da je bila uz čin priznanja i poniznosti najbližim pomoćnicima: »Hvala«. To je ujedno bila očito i hvala Bogu za neizrecivu milost dostopnjog i sretnog života u svećeničkom zvanju.

Josip Badalić D. I.

I djedu je teško bez matere

Djed se u hladu zabavljao klepanjem kose, a unuk je veselo i bezbrzno skakutao po livadi.

— Mile, bilo bi dosta više toga igranja. Bit ćeš sigurno ogladnio? Dodi kući! — ovako je mlađa majka dozivala sina u kuću.

I izide iz kuće sa velikim komadom kruha, namazanim maslacem i posutim šećerom.

— Milicu, reći ćeš materi, da ni ja nisam ništa od sinoć stavio u usta. Neka mi pošalje štograd! — uputi starci Pile umučića.

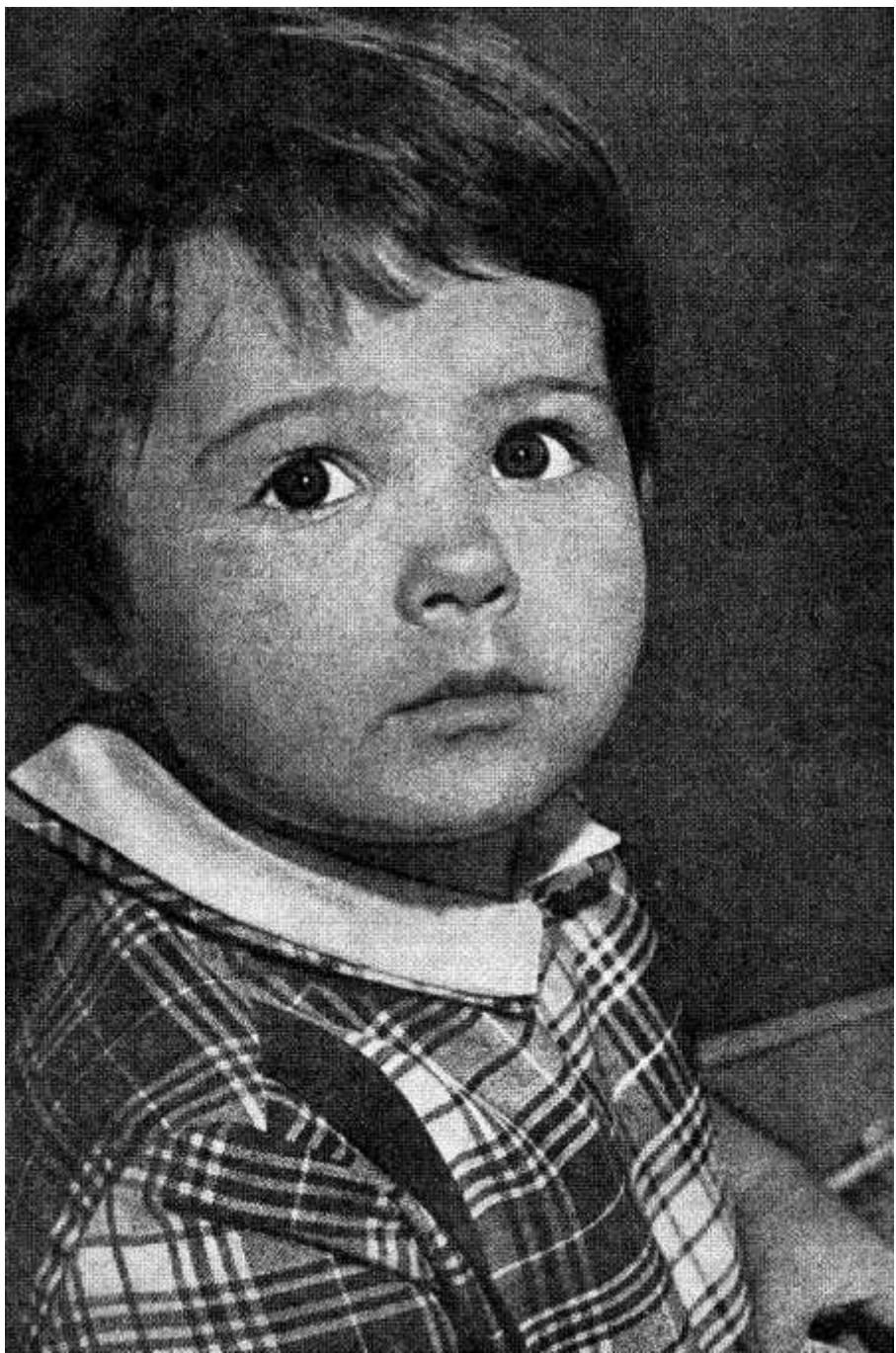
I donese mališ starcu komad suha kruha:

— Djede, tvoj kruv nima cukra. A nima ni masla! Nije ti nana posula, a ni namazala.

— A što ti ja mogu, sinko, kad sam sirota! Davno je did osta bez svoje matere! ... Duša joj se raja nauživala, završi umorni kosac.

Kapom otare znojno čelo i privati se suha kruha.

Don Jozo Marendić

Ispregn i k o n j e

Sunce je već bilo ogranolj i slalo svoje tople zrake po hercegovačkom kršu. Ilij je sa svojim sinom Mirkom gonio dva konja koji su vukli plug uskim seoskim putem. Evo ih već na polju ispred kuće na njihovoj vlastitoj njivi. Kad su konje upregnuli, Ilij je opiljunio šake i uz »Uime Isusova plug je zaškripao i počela se ukazivati prva crna brazda. Zemlja je odisala svježinom. Istjerali su do na vrh njive. Zemlja crna pa se pospija kao lug. Mirko je okrenuo konje, Ilij je podigao plug od zemlje i tako ga je nosio dok je drugu stranu njive zabrazdio i tako dotjerao do dna. Na jednoj i drugoj strani nizale su se brazde za brazdama. Njiva se već dobro zacrnila, a u sredini je bila bijelkasta. Poljce je tog jutra oživjelo. Bilo je još orača koju su se dozivali, dekali konje, jedan drugom dobacivali šake i pitali: »Je li orno?« Polje je izgledalo kao da je prostrto crnim i bijelkastim čilimima.

»Hvaljen Isusu! Javi se malo Anka, najmlada kćer Ilijina, djevojčica od dvanaest godina, crvenih i jedrih obraza. Na ledima je nosila uprčenu torbu i dva lonca koje je držala u obješenim rukama. »Stavi pod trešnju, tu na ledinu, reče otac. Eto nas odmah!« Konji su se zadlbani odmarali, a otac i sin prekršili se, umornim rukama počeli nizati zalogaj za zalogajem.

— Ajde, sine, ne bi li danas što više uzovali. Vidiš, koliko ima posla. Valja po podne prijeći na drugu njivu i sutra cijeli dan raditi. Prekosutre sam obećao kumu Mati.

Zahvalivši Bogu, odošao opet na posao. Opet stari, opiljunuvši šake, uz »Uime Isusova« postavlja pravilnu plug u brazdu. Sin deknu konje, ali Zekan neće da povuče. Deru se na nj obadvjicu: »De, Zekane, dee, Zekane!« — On stoji ko ukopan dok se vranac propinje i svom silom hoće da povuče. Mirko opet deknu kako: »De, Zekane! i grđnom psovkom pogrdi Boga. Zekan je povukao, a stari

baci plug, podiže obje ruke i reče: »Stan, ispregni konje, potjeraj kući, neka plug ostane na njivi.«

— Oče, sad je Zekan povukao, mogli bi nastaviti, reče smirenog sin.

— Ni jedne više, odsjeće stari.

Sin je ušutio i oprezno ispregnuo konje. Ilij je isao za njim kao njjem i oborenje glave.

— Bog s tobom kud ćeš sada s konjima u šatu. Mi pripremili ručak da vam mala dojne odnesu, pitala se mati.

— Jezik za zube, tko te što pita, nego do nesi mi rakiju ovdje na stol.

Ilij je sjedio, pušio cigaru, popio čašicu rukije. Izgledao je tužan kao da je sve pokončao. Shrvala ga čas prije ona psovka nesretnog sina. Uto dode i Mirko, postideni, oborenih očiju i sjede za stol.

— Uzmi rakiju, danas nema više oranja. Privrijedi nešto oko kuće do sutra, reče mu Ilij i izgubi se.

Mirko je sjedio podnijmljen na desnu ruku i žutio. Mama ga je upitala: »Do bora jada, što se desilo starom. Taman, Bože, ti meni oprosti, ko da je malo šenuo, ne dala Majka Isusova!«

— Ništa, mama, oni prokleti Zekan nije htio povući, pa se naljutio.

— Hvala Bogu, kad nije što drugo bilo, sva mi šteta u tom bila odgovori veselije mama.

Nebo se već bilo osulo zvijezdama. Sva čelija su molila zajedničku molitvu. Predmolila je malu Anku. Skladno su se nizali molitva i odgovori. Za večerom nije nitko ni progovorio. Sve je bilo nekako smeteno i zadržano. Niko nije ništa znao, što se dogodilo, osim oca i sina. Nakon što je u tisini pušio cigaru Ilij je sažalno ženi: »Ande, sutra rano probudi mene i Mirka. Ustade, i ede na spavanje.

Sunce je počelo razlijevati svoja crvenila
iza planina na istoku. Zvijezde su se polako
gasile. Nebo je bilo vedro kao staklo. Selo se
je postepeno budilo, zrak je mirisao svježinom.
Otec i sin su odmicali uskim seoskim
putem. Mirko je išao naprijed a Iliju za
njim. Pljetili su se kao po dogovoru ozivali
jedni drugima.

Mirko je bio viđen momak. Razvijen, sna-
žan, pošten i religiozan, tako da je svak u
selu govorio: »Blago oca koji ima takova
sinale! Neki je dan izšao iz vojske, na veselje
svog oca i mame. Iliju napokon prekine-
tiljnu:

Moj sine, volio bih da su mi ona oba
konja jučer ostala na njivi mrtva, nego što
si ono izgovorio. Ti si pogrdio onoga od ko-
ga nam je sve dobro. Onoga koji blagoslovilje
sve naše trudove i žini da nam godina rodilj-

njegovim blagoslovom. Ja jučer nisam smio
nastaviti sa oranjem, jer je ono mjesto pro-
kletstvo.

— Oprosti, oče, ni sam ne znam kako mi
se ono izmaže. Natenta me davao i rekoh
što u svom životu nikad nisam rekao. Opro-
sti oče, neću nikada više. Da sam Bog dao
mrtav pač, volio bih, nego što sam ono
opsovao.

— Moj dragi sinko. Neka ti oprosti do-
bri Bog. Eto sad čemo u crkvu. Lijepo se
peckaj i ispojivedi i sve reci misniku što je
bilo. Uzdam se u dobrogoga Boga da će te oči-
stiti, da budeš opet dika svoga oca i majke.

— Tako je, oče, reča kroz suze Mirko...
Police je opet oživjelo kao i jučer. Mirko
je veselo tjerao konje, a Iliju je držao plug
i opet se nizale brazde uz Božji blagoslov.
fra Blago Karačić

M A J C I

Kad se je jednom nasmlješilo nebo i tebi, majko,
osjetila si dvije velike suze na očima!
Zar ne, ne može se izreći sreća?!
Ona se može samo željeti i ljubiti!
A jedino suze mogu ispričati priču ljubavi.

Sjećam se tvojih ruku,
Sagibaše se kao klasovi,
dok je vjetar života udarao u njih.
Te ruke su izborane, izradene,
ali su tvoje, i zato su svete!

Rastao sam kraj tvojih očiju.
Bile su uvijek svijete,
Jedino su se na licu crte izmjenile,
kao nekoč nad kolijevkom.
postale su dublje, jače ...

Tvoje je krilo ostalo toplo,
kao onda kad sam na njem sklapao ruke!
Što, majko, sve da se sjetim?

Ta tebe kad pogledam sve je tu!
I kad pomislim na jedno srce veliko i toplo,
onda je to — tvoje!
A srce majčino, što će drugo nego da ljubi...
Josip Kropek

L J U B A V

G R A D I

Sjedio sam u vlaku, primakao brevijer uz prozor i završavao dnevnu molitvu. Netko me pozdravi: »Hvaljen Isus, velečasni!«

— Uvijek bi hvaljen! —
— Je li slobodno? —
— Samo izvoli! —

Bio je to gimnazijalac jedan od onih putnika koji se svake subote vlakom vraćaju kući. Sjeo je i čekao da počnemo razgovor. Raspoložen je, pomislim danas je u školi bio dobre srede. Nakon kraćeg razgovora saznao sam da je maturant. Zapitao sam ga što namjerava studiratiiza mature. Slegao je ramenima, nasmijao se nekako preko volje i odgovorio: »Još ne znam.« Vidim, nešto bi mi htio reći, i dolsta nakon kratke stanke počea isprekidano:

»Znate, ja sam trebao podi vašim putem. Uvijek sam cijeno svećeničko zvanje. Kad sam završio osnovnu školu rekao sam roditeljima da bih želio podi u Sjemenište. Mama je bila za to, ali otac je oklijevao. Dan su prolazili. Napokon se složili i ja se požurim s molbom. Bili su već posljednji dani mjeseca kolovoza. Brzo sam dobio odgovor. Žurno otvorim pismo, preletim pogledom velika, pisaćim strojem, otišnute slova i oko mi zape neđe u sredini na riječima: sva mjestra su popunjena. Namršio sam čelo. Ipak, pomislim možda sam ja posljednji, možda sam ja popuno posljednje mjesto. Citam nestripljivo od početka. Prevario sam se. Posljednji je već bio u Sjemeništu. Za mene nije više bilo mesta. Upisao sam se u gimnaziju i pošao drugim putem. Kamo sreće da sam tada bio primljen. Danas bih znao zašto živim...«

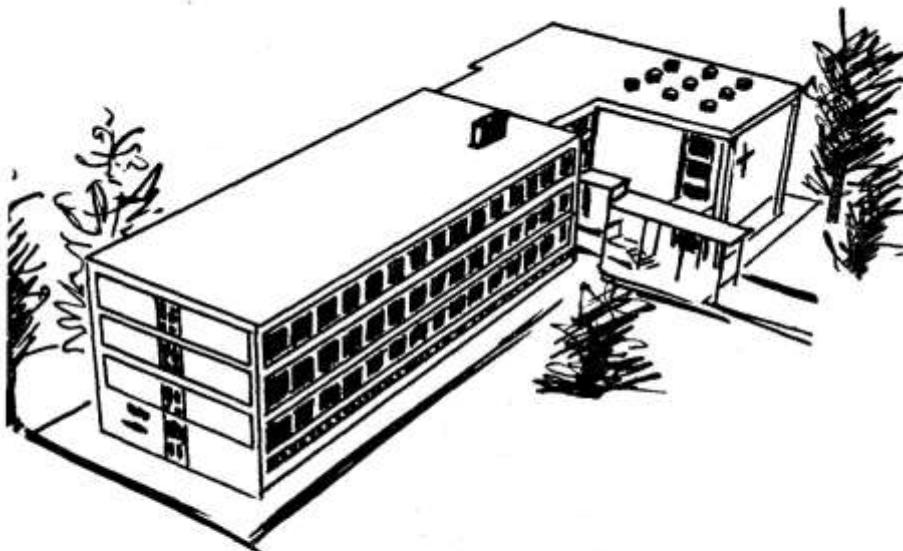
»Još nije kasno — hrebitim ga. — Ako želiš biti svećenik upiši se iza mature na bogosloviju. Primit će te tim radije što si već prije htio u Sjemenište.« Šutio je... Imao je nekih svojih tajna, možda neugodnih, i ja

ga nisam htio više ispitivati. Na koncu sa žalošću i teškim naglaskom istisne:

»Ne, velečasni, ja sada više nisam za svećenika. Onda sam bio mlad, čvrst, poletan, čist... onda sam bio sposoban da podem tim idealnim putem, ali danas ne.«

Danas kada sam razgledao mjesto na koje je započeta novogradnja — u Zagrebu, Fratrovac 38, sjetio sam se ovog razgovora. Radostan sam, što se više neće morati ponoviti ovakva žalosna povijest. O čemu se radi: Tu podno zagrebačke gore, daleko od gradskog dima i buke, u životiplnom zelenilu, gradi naša hrvatska provincija Družbe Isusove svoje Malo Sjemenište. Stojim na čvrstim, hetonskim temeljima novogradnje i razmišljam. Prošlo je već više od dvadeset godina kako Isusovci nemaju svog Sjemeništa. Prije rate imeli su ga u Travniku na Baščunaru. Sada je tamo sanatorij za tuberkulozne bolesnike. Naša je provincija iz tog Sjemeništa dobivala svoje najbolje snage. Kroz to Sjemenište prošli su mlađici koji su danas misionari, profesori, katehete, župnici, duhovnici. Svi se oni dan za danom žrtvuju za svoju braću ljudi.

Iza rata isusovački kandidati bili su smješteni u interdiecezanskom sjemeništu u Zagrebu i Diecezanskom sjemeništu u Dubrovniku. Kod nas ima još i danas, Bogu hvala, lijep broj svećeničkih zvanja. Prije četiri mjeseca službeni vatikanski krugovi dali su potekst iz kojih razabiremo da je naša domovina uz Meksiko najbogatija svećeničkim zvanjima u čitavoj Crkvi. Oba Sjemeništa u koja su bili smješteni Isusovački kandidati, postala su tokom vremena prenestrana. Nije bila rijetkost, da je mnogi kandidat morao potražiti drugo zvanje, jer se prekasno prijavio. Tako se klica zvanja koju mu je Bog usudio u dušu, kao kod spomenutog mlađica, nije mogla razviti. Tokom godina izraslo je trnje i ugušilo je mladu, slabu klicu.

Da bi mogla prihvatići sve svoje kandidate, da bi rasteretila biskupska Sjemeništa i omogućila većem broju kandidata pristup u njih, odlučila je Družba Isusova da sagradi svoje Malo Sjemenište, zgradu koja će moći primiti stotinjak daka — budućih Isusovaca.

Gledam spremjeni materijal, gledam temelje buduće zgrade, slušam radnike kako očitrim, kratkim riječima uskladjuj zajednički rad, slušam buku mješalice i škrifu dizalice, no moja je misao odlutala daleko od te košnice marljivih radnika. Gledam u dušu mladiće koji će ovu zgradu, kad bude završena, ispuniti svojim poletnim dušama, svojim radosnim smijehom i svojim ozbiljnim radom. Više neće Božje sjeme zvanja instrunuti prije nego se presadi na pravu njivu. Ova zgrada bit će njiva gdje će se to sjeme razvijati, na njoj će to sjeme biti oba-

sjano zrakama Božje ljubavi, natopljeno kišom Božje milosti. Prvi korak u ovoj zgradu bit će korak na stazu koja će dovesti svećeničke kandidate do vrhunca čovječnosti i svetosti. Prvi korak u ovoj zgradu bit će korak na put prema susretu i sjedinjenju s Bogom, put do Srca Božjega. Gledam u dušu mlade ljudi, kako mladenečki i ustajno, vedro i odlučno koracaju stazom na kojoj ih čeka Krist, gledam kako ih Krist na dan redenja prima u svoj naručaj, kako im svojim rukama položenim na njihove glave daje moć i vlast da produžuju Kristov čin spasenja, kako im daje silu da kidaju lance grilje i svega zla koje dolazi po grijehu i truje naše sudbine. I kada bude tako oboruzani silom s visine vratit će se svojima i donijeti pune ruke blagoslova. Vratit će se opet k onima koje su na neko vrijeme ostavili i donijeti im na svojim rukama živoga Boga.

Misli mi lete još dalje. Pred mojim očima nižu se bezbrojne duše koje čekaju na svećenika. Djeca koja će u svom prirođenom, od Božja danom institutu, idu za svim onim što je dobro i plemenito i koju će taži zdravili i nepokvareni institut dovesti do najveće dobrote — do Božja. Na tom putu svećenik će im biti svjetlo i putokaz. Mladi koji će u svojim mladenačkim prevaranjima, olujama i posrtajima tražiti čvrsto svećenikovo vodstvo i toplu svećenikovo srce koje se nalazi u ne-prednoj blizini Božje ljubavi i koje čezne da tu ljubav raširi oko sebe drugima.

Muževi i žene koji će iskreno tražiti pravim smisao čemu žive i zašto se muče.

Starci i starice koji će se naći pred svojim posljednjim životnim časom a da kroz cijeli svoj život nisu upoznali pravim smisao zašto su živjeli... Sviima ovima prilaziti će svećenici oni koji će proći kroz ovu zgradu, i sve tještiti, jačati, pokazivati put u vjećnost, osvjetljavati smisao našeg života i naših napora.

Stojim na temeljima nove zgrade a pogledom lutam kroz cijelu našu domovinu. Htio bih imati pred sobom cijeli naš narod i reći

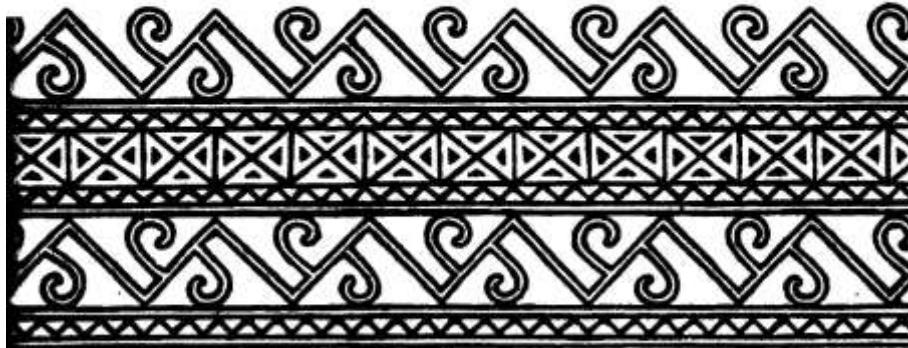
svima: »Bož nas sve, braće i sestre, blagosilva ovom zgradom. Ova zgrada je dar Božji svima nama, ona je naše zajedničko blago i zato naše zajednička briga. Kroz nju Bog će nam slati svoje vjesnike istine, ljubavi i mira; kroz nju Bog će dolaziti k nama, u naša srca, u naše domove, u naše gradove i naša sela; kroz nju Bog će nam slati proroke opremljene silom i vlašću koju On sam posjeduje; kroz nju Bog nam spremi sigurnu i sretnu budućnost!«

Ljubav je nadahnjivala one koji su stvarali plan za ovo sjemenište, ljubav će im dati snage da uza sve neprilike dovrši započeto djelo, ljubav će ga, kada bude dovršeno, pokloniti svima nama. I mi ga prilivatimo s ljubevitju! Sada, dok je ono još na početku izgradnje pratimo ga s interesom i molimo sa žarom da Bog koji je dao da se započne svojom ga pomoći i dovrši. Nosimo ovo sjemenište u svojim srcima i već sada primosimo kao najljepši dar svome Bogu s molbom da ga blagoslov i da ga oplodi obilnim i svetim svećeničkim zvanjima.

o. S. P.

Na obronku Zagrebačke gore zvanom Gorice gradi Hrvatska pokrajina Družbe Isusove malo sjemenište, zavod za usgoj svog podmlatka prije stupanja u novicijat. Nakon što je Družba Isusova izgubila vlastito sjemenište koje se nalazilo u Travniku, potreba da se izgradi slična ustanova, bivala je svakim danom sve veća, osobito otakako su bliskupijska sjemeništa pretijesna da prime odgovarajući broj pitomaca i za svoje potrebe. — Odluka je donesena. S radom se započelo, a da se sretno i dovrši o mnogočem ovisi. Tko može doprinijeti za izgradnju tog djela neka se uključi. —

Hrvatska pokrajina D. I. — za sjemenište
Zagreb 02-147. — Palmetičeva 31

SV. FRANJO SALEŠKI

Dvorcu plemićke obitelji Sales u Švicarskoj poklonilo je nebo 1567. dječarca. Dijete je dobilo ime Franjo. Nije ni čudo. To su ime nosili i otac i majka. On grof Franjo Sales, ona grofica Franjka od Sionas. Oboje odlična roda i oboje odani Božju. — Dječak je bio slab u prvim godinama. Bojali su se za njegov život, ali je s vremenom ojačao. I on je poput roditelja pokazivao sklonosti prema svemu što je dobro i plemenito, k tome je bio poučljiv, te je rado primao pouke što mu ih je davala majka. Ona si je dala puno truda da dobro odgoji dječaka, naročito da mu usadi nježnu pobožnost prema Majci Božjoj.

Skolu je započeo u Anneci, nastavio u Parizu. Tu je kod Isusovaca učio govorništvo, filozofiju i bogosloviju. Živio je u gradu povučen, češće je zalazio u crkvu, redovito na sakramente, kako je to onda bilo u običaju, često razmišljao o vječnim istinama. U to vrijeme položio je u crkvi sv. Stjepana drugi zavjet. Nakon pariskih studija šalje ga otac u Padovu da doktorira iz prava. Otac je naime imao svojih računa. Mislio je da će mu sin jednoga dana postati korifej, cvijet otmjenog plemstva. Zato mu je otac osigurao mjesto u senatu Savojske kneževine, spremao je za nj bogatu zaručnicu. Ali je Providnost imala druge osnove. Franjo ih je saopćio svom odgojitelju neka obavijesti oca. Ni je bilo lako razočarati uglednog grofa. Kad je ipak otac vidio da je sinova odluka čvrsta, podloži se Božjoj volji. Cim je Franjo primio niže redove, počeo je njegov apostolat dobrote.

Kao mlađom svećeniku ženevski mu biskup povjeri suzbijanje Kalvinova krivovjerja. Kalvin je iz Ženeve širio na sve strane svoju nauku. A svetac je opet ulagao sve svoje znanje i trud da vrati salutale natrag. Puno je trpio od krivovjeraca, no njegova poznata blagost slavila bi uvijek konačnu pobjedu. Oko 72 tisuće salutalih i pokolebanih vratilo je u krilo Crkve. Kad je umro ženevski biskup Granier izabran je Franjo za nasljednika. Godine 1610. sa sv. Ivanom Chantal utemeljio je strogi ženski red od Pohodenja bl. Djevice Marije. U taj je red kasnije stupila sveta redovnica Margarita Marija Alacoque, velika štovateljica Presv. Srca. — Puno je učinio sveti biskup u svojoj biskupiji. Istršen naprima molio je da mu dадну pomoćnika. Iako bolestan, na Božić 1622. propovijeda u Lionu. Udarai ga kap i sruši u krevet. Prima svete sakramente i bolesničko pomanjanje, moli u dubokoj sabranosti; ponavlja čitave odlomke svetoga Pisma dok mu bolest ne ugasi riječ i život 28. prosinca 1622.

Kao malo koji svetac već za života Franjo je priveo na put krpasti nebrojene duše. Učimo je to svojim uzornim životom, duhovnim govorima, spisama i knjigama. Najpoznatije su mu knjige: *O ljubavi Božjoj i Filotea* (upute duši za život svetosti, knjiga je prevedena i na hrvatski). Radi svog uspješnog i solidnog spisateljskog rada Pio IX proglaši ga naučiteljom crkve, a Pio XI 1922. proglaši ga zaštitnikom katoličkih pisaca, novinara i izdavača. Crkva slavi njegov spomen 29. siječnja.

PONOĆKA

Nekako dođe smiješno, a u drugu ruku žalosno kad netko veli da ne može na nedjeljnu svetu misu zbog lošeg vremena. — Sve se može što srce hoće. — One smo godine doselili nas nekoliko obitelji iz bosanskih brda u ravnici pokraj Dunava, ne poznavajući čudi mutnoga, a u jesen još i maglovitog Dunava. Naselili smo se na njegovu lijevu obalu. Jeli bili smo davno naučeni zagaziti podublji snijeg, počesto se sresti s čoporom gladnih vukova; ni medvjedi nam nisu bili nepoznati. Ali Dunav, to je već nešto drugo, nama nepoznato.

Došao nam je Badnjak. Vani hladna i maglovita noć, a u našoj duši vedro i veselo. Božić je tu, kad je sam Božji Sin kao djetešće došao na ovaj svijet. I to ne među velike i učene, već među priproste i obične ljudi, kao što smo i mi sami. Pa kako da se stoga ne radujemo? Ali radost bez ponoćke, bez jaslica, bez malenoga Isusa, za nas bi bila nepotpuna. Bez toga ne bismo osjećali Božića. — Treba ići! Ali crkva je na desnoj obali Dunava, a magla štano kažu: ne vidi se prst pred očima. Čamce smo već kupili, naučili i veslati. Ali to nije dosta, jer u magli idu nerado na Dunav i oni koji su na njemu ostarjeli, pogotovo ne u noći.

Sastalo se nas nekoliko doseljenika, uzeli fenjer na petrolej, koji nam usput rečeno, nije baš ništa koristio, i krenuli u ime Božje na ponoćku, malomu Isusu, kao i nekada pastiri, da vide čudo novo. Samo što nas nije obavijestio anđeo, već smo čuli zvuke zvona. — Otisli smo se u čamčiću, uvjereni da plovimo pravo. No nikako kraja. Ustanovili smo da smo u magli izgubili pravac. Kamo se god čamcem okrenuli,

svagdje čujemo zvukove koji su se odbijali i brkali. Tako smo lutali čitav sat, i tek tada opazili obalu. Poradovasno se ali uzalud. Našli smo se na istom mjestu s kojega smo krenuli. Pristali smo, malo se odmorili i opet otisnuli u maglu, računajući na stečeno iskustvo.

Moramo se pokloniti novorođenome Bogu i čovjeku. Istina, darova mu nismo nosili, osim srca punih ljubavi. Želimo pasti na koljena pred njegove jaslice da mu pokazemo kako ga volimo. — Prilično smo dugo veslali. Ukažale se i svjetiljke u selu. Obradovali smo se no naišao je gušći val magle, i opet smo se izgubili. Već smo izgubili nadu da ćemo stići na ponoćku. — Pa što možemo. Pošli smo sa svim srcem. Pogledamo na sat. Gotovo dva sata lutamo po magli, a trebalo bi nam svega desetak minuta. Ipak nekako pristanemo uz kraj. Krenemo u crkvu s veslima u ruci jer ih nismo imali gdje ostaviti. Putem, pa i u crkvi okretali su se za nama, čudeći se da smo se odvaziли na put po takvoj magli. Nekima su oči zaiskrile od radosti, videći što smo sve žrtvovali za Isusa.

Ponoćka je završila. Ogrijali smo se na srcu maloga Isusa i krenuli natrag u ledenu i maglovitu noć, od koje se često i naš život mnogo ne razlikuje. Rukovali smo se jedni s drugima i po našem bosanskom običaju zaželjeli »Cestit Božić i rođenje Isusovo«. Opet na Dunav. Mnogi su nas odvraćali, da ne idemo na taj put po takvoj magli. Prešli smo preko na našu obalu, a nismo ni imali nakamu bilo gdje ostat i jednoga časa. Zurilo nam se kućama da podijelimo božićnu radost sa svojima. Cim snio izašli na obalu, zapjevali smo iz punih grla »U to vrijeme godišta«, »Oj pastiri, čudo novo« i tako sve do kuće... Eto, sve se može kad srce hoće...

Anto Bošnjak

ČOVJEK SNUJE

BOG ODREĐUJE

Kupili smo božićni bor i nakite, posijali pšenicu, kojoj su se osobito djeca veselila i marljivo je zahajivala, jer su htjela imati svoje posebno žito u koje će utaknuti svoje svijeće. Bilo je i pitanje tko će sve na ponoćku. Svih petero tako je živo raspravljalo kao da će to biti večeras, a ne istom za koji tjedan. Ali, to ali, uvijek se isprijeći na putu pred čovjekom. Otišla djeca u školu zdrava, barem smo mi mislili tako. No jedva se jedno vratilo kući. Osjetilo je opću klonulost, groznicu, mučninu. Liječnik izjavlja: »Zarezna žutica! Smjesta u bolnicu. Hvala Bogu, moglo je biti i gore. Ali za par dana uhvatiti mučninu i drugo dvoje. Odvedemo i njih k liječniku: »Žutica. Potrebno je bolničko

lječenje, no ovaj čas nema mjesta. Što bliže Božiću, svu mi je djecu uhvatila muka i groznicu. U bolnici nema mjesta, pa neka ostanu kod kuće. Oko 20. trebali smo ih dovesti u bolnicu. Jedno je već ondje. Znaci, od kicenja bora i polnočke a pomaže i Božića neće biti ništa. Ne znam da li je to teže padalo djeci ili nama roditeljima. Naša će kuća za Božić biti pusta i tužna. Hoćemo li bor uopće i kititi? Komu? Djeca u bolnici, a mi sigurno, svak u svoj čošak, jer bez djece nema života. Djeca su radost i blagoslov. Jest, koji put nas razljute i najede, ali tko bi sada na takove sitnice mislio. Mi smo pokušali, pogotovo mati, da Isus hoće od njih žrtve, jer ni njeni nisu u stajici bilo ugodno i udobno. Oni će imati makar i u bolnici čast krevet, večeru, pažnju liječnika i bolničarki, a Isus ništa od toga nije imao, morao se roditi u spilji, jer ga ljudi nisu primili među se. Sve je to tako, samo djeci nikako ne ide u glavu: bez ponoćke, bez jaslica, bez bora. Pravo rečeno i nama se bilo teško pomiriti s tim.

Zena i ja smo u nedjelju molili u crkvi: »Bože, pomozi nam! O Srce Isusovo, ako baš moramo i svu biti bolesni, da bar Božić proslavimo zajedno kod kuće. Ako ne radi nas, ono zbog djece. Priuštji makar njima tu radost.« — Svećenik je u propovijedi govorio o pouzdanju u Boga. Završila je misa. Pri duši nam je lakše: eto tu je, tu se rješavaju svi problemi, u predanju Bogu. Bože, u tvoje ruke! Otišli smo u župni ured, zamolili svetu misu u čest Srca Isusova i Marijinu, da nas pogledaju, te uzmu naše teškoće u svoje ruke.

Liječnički pregled djece nas je iznenadio: »Bolest se povukla, ne treba bolničkog liječenja. Djeca mogu ostati kod kuće.« I ono iz bolnice otpušteno je kao izlijeceno. Tako smo mogli zajedno proslaviti Božić, da nam nije kuća ostala pusta za blagdan. Djeca su se radovala do mile volje. O, Srce Isusovo, hvala ti! Pa zar nije istina: Čovjek snuje, Bog određuje?

Anto Bošnjak

PETAR BARBARIĆ

Kako je primljena knjiga: ZVONA VELIKE SUBOTE?

Donosimo pismo Preuzvišenog Đakovačkog Biskupa koje je upravio auktoru knjige O. Josipu Weissgerberu:

Velecasni Oče, danas sam primio Vašu knjigu »Zvona Velike Subote«. Nisam se mogao otrgnuti, dok ju nisam cijelu pročitao. Velika Vam i sručna hvala za trud. Knjižica je krasna i vjerujem, da će učiniti svoj apostolski utjecaj.

Smijem li Vam povjeriti?

»Zvona Velike Subote« zvonila su kroz cijeli moj život. Gdje god bio, osobito u mojim najmladim godinama, zvona Velike Subote su zvonila. Kada sam svršio prvi razred tadašnje Pučke škole, dobio sam za nagradu Puntigamovu biografiju Petra Barbarića. Ne znam, koliko sam ju puta pročitao u Pučkoj školi i kasnije u Višoj pučkoj školi. Kroz cijelu mladost Barbarićev lik je svijetlio kao ideal. Kada sam zamolio, da budem primljen u sjemenište, nakon 8 razreda Više pučke škole, mislio sam, da će doći u dječačko sjemenište u Osijek. Međutim, tih praznika sve se preokrenulo i sjemeništarci dakovačke biskupije poslani su u Travnik. Možete si misliti, koliko sam bio sretan. Ja sam Travničko sjemenište točno poznavao iz Puntigamove knjige i u sjemenište će doći tamo, gdje je živio Barbarić. Kada sam došao u Travnik, magister Jurić Josip, pokazivao nam je sjemenište, vodio nas u naš Muzej i našu spavaonu. Bilo je to godine 1920., a uspomene na Barbarića bile su još uvijek svježe jer su stari patri, koji su Barbarića poznavali još uvijek bili u Travniku. Kada mi je magister Jurić odredio mjesto u spavaoni – to je ona u drugom katu prema igralištu, netko mi je rekao, ne sjećam se već tko, ali sam to zapamtio: »Vidiš, ovdje je ležao Barbarić«. Bio je to jedan kut u donjem dijelu spavaone tik uz moj krevet. Ja sam bio presretan. Barbarićev život sam poznavao i počeo ga sam proživiljavati u sjemeništu. Kasnije o njemu se mnogo govorilo i u Kongregaciji i bio je za mene uvijek posebni događaj, kada smo imali šetnju prema groblju Bojni jer sam tada mogao poći na Barbarićev grob, on je onda još ležao na Bojni. Preporučivao sam mu svoje ideale i uvjeren sam, da je njegovim zagovorom mnogo toga se ostvarilo u mom životu. Kasnije – a neprestano me lik Barbarićev pratilo – bio sam presretan kada je koïncidirala moja primicija obljetnicom smrti Barbaričeve... Mislim na te datume i na ovu krasnu koïncidenciju.

Ne čete mi zamjeriti ovu ekspektoraciju uz pročitanu Vašu knjigu jer zvona Velike Subote zvonila su kroz cijeli moj život.

Hvala Vam. Gospodin nek Vam stostruko vrati žrtve i trud. Preporučam se u molitve i memento.

Pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

biskup Stjepan Bäuerlein

RAZGOVARAMO

Gospodine uredniče!

Zivim i radim u dosta neugodnoj atmosferi. Iako ne sumnjam u čestitost ljudi koji me okružuju, ipak se nikako ne mogu priučiti na njihov način izražavanja. Zivim zapravo sa psovačima, pa se zaboravim u ljutini te i ja opsujem. Neće Vam bez sumnje biti teško da mi razložite ispravno stanovište prema psovci, da se tako bolje mogu držati u redu, a ako bude prikladno da kome od ljudi dobre volje pomognem da se i on oslobođi ružna govora. Unaprijed vam zahvaljujem.

Lj. K.

Imamo više gledišta s kojih možemo promatrati psovku i ružan govor. Jedno je čudoredno, s kojeg motrimo odgovornost ljudskih čina pred Bogom; drugo gledište jest društveno. Tu motrimo psovku kao društveni problem, a treće stanovište jest estetsko, kad motrimo psovku i ružan govor sa stanovišta ljepe poznačanja i ujedbe.

PSOVKA SA ČUDOREDNOG GLEDISTA Sve poške ne zasluguju istu teološku ocjenu i prema tome osudu. Imaju psovki od kojih je jedna kađera uzdrmati i upropastiti sav milosni život. Takva je psovka, pogrdna imena Božjega. Oma spada u najteže grjehe. To je posao sotone, da huli na Boga, i teško je razumljivo da se čovjek dadne na takav posao. Istina, rijetki su slučajevi takvih teških prestopaka, i kad se čuju oni više vredaju uši svjedoka nego bi bili ubrojivi samome psovaču. Srđžba koja je otela nadzor razumu zaslijepi čovjeka i on ne paži što govor. — U manjoj mjeri, no još uvijek ide u teške prestupe zakona Božjega psovika i blaćenje otajstava naše vjere. I te su psovke neshvatljive, i imaju svoj koriđen u skrajnoj zaslijepjenosti. — Uz ove teške psovke postoji čitav niz riječi i ružnih izričaja, koji sami po sebi ne predstavljaju teške teološke pres-

tupke. Nerijetko okolnosti mogu povećati odgovornost, jer naime nije svejedno da li sa blazan ružna govora dolazi djetetu ili oca ili ono to čuje na ulici. Nit je svejedno nedoljno se ponosati na ulici i u crkvi. Svetost mjeseta iziskuje osobito poštivanje. — Inače sama bura besmislenih riječi što ih pijanci znaju sipati, ona poplavlja nekontroliranih i bez veze serviranih ružnih riječi i rečenica, to više spada na psihiatiju nego na teologiju. Teološki se ta stvar naime dosta jednostavno rješava: prevelika uzbudjenost, biti izvan sebe zbog ljutine, zatim navika u bilo čemu smanjjuju odgovornost ljudskog čina. O sudjelu se jedino zla volja koja baš ništa ne poduzima da se oslobođi opačne ili zle navike. Tako izgleda psovka i ružan govor sa teološkog stanovišta.

PSOVKA S DRUŠTVENOG GLEDISTA Psovka i ružan govor jest i društveni problem. Knjajte samo pravili primjedbe na čiji rječnik na ulici brzo ćete uvidjeti kako se psovači i protestaci smatraju da su u pravu kad javnosti nameću svoj način izražavanja. Nije taj problem tako jednostavan kao što na prvi pogled izgleda. Psovka i ružan govor u javnosti jest znak splasnuće i vrlo uliske kulture. Svrha je jasno da svaka stvar i svaki čin ima svoje ime. No isto tako bi svima trebalo smititi da imaju stvari i čina koji po svojoj naravi i iziskuju poštivanje i relativnu tajnost, diskreciju. U ustima psovača blati se i ponizuje sam izvor ljudskog društva, put kojim po dobititim Stvoriteljevim planovima dolazi na svijet svaki čovjek. — Zlorabom riječi, koje po sebi nisu zle stvari se i unosi zlo u društvo, vrijedaju se i ponizuju najsvjetlijih odnosi, truju se duše mladeži i djece, koja gubiti, tu prirodnu ogradu koju je sam Bog postavio oko svetišta obitelji da ga čuva. — Kad bi našim ulicama prolazili paljkuće i podpaljivali stanja, kako bismo ih brzo odstranili; a kad motrimo i našem domu, pred nama samima, moj znacaj ili neznacaj sipa otrov zlorabiljenih riječi u dušu djeteta, tada je sve to u redu. Njemu se usprisutiti ne bi došlo, a što on govoriti što ne dolikuje to se smatra privatnom stvari. Dotle je na žalost dospijela naša javna pristojnost. Društvo bi moralno zausteti zdraviji stav prema psovačima.

PSOVKA S ESTETSKOG GLEDISTA Prava umjetnost ne želi imati ništa zajedničko s nazovi umjetnošću, pornografijom, vulgarnošću u izražavanju. I s pravom. Dok naime umjetnost stoji u granicama onoga što čovjeka oprema, daje, smiruje, dotle rezultati nazovi umjetnos-

ti bude u čovjeku animalne, životinjske portrete, razbuhuju strasti i neodgovorne raspolaženja. Isto je tako kod rutina govora i posvajanja. Dok lijepa riječ, riječ svaka rečena na svom mjestu i u godno vrijeme, može čovjeka podleći u njegovu dostojarstvu, došće zlorabljena riječ raspaljuje čovjeka, stvara nered, zburjuje, obara, uzvratlava osjećaje koji ne vode nikuda i kojih se trljezan stidi. — Ima doduše ljudi koji bez biranja gutaju sve što se pred njih stavlja;ima isto tako na žalost ljudi kojima godi nešklač slike i zvuka, pa su kušali branditi besmislen govor, kako svatko ima pravo da govori što ga je volja. Ovima treba reći da plemenit čovjek ima u prvom redu obvezu da se uljubno pomaska, a to je da cijeni svoju i tudu riječ i da je zna upotrijebiti kada valja i gdje je mjesto za to.

Stovano uredništvo Glasnika...

Lijepo molim da mi dozvolite da stavim par primjedbi u vezi uređivanja Glasnika. Možda bi to bilo u našem i Vašem interesu.

1. *Stil je dosta težak, osobito za selo. I inteligentnom čovjeku godi što laganje štivo. Trebao bi biti što zanimljiviji. Uz štivo namijenjeno obitelji dobro bi došla štiva i iz drugoga područja na pr. koja dcobra kratka priča, možda koji dobar roman u nastavcima, pa kratki životopis kojeg značajnijeg sveca koji se slavi u dotičnom mjesecu. Nešto bome i iz gospodarstva i iz zdravstva.*

2. *Glasnik sve vrvi tudim riječima na pr. na prvoj stranici za mješev studeni »Veliki graditelji« nablužu se dva puta spominje nemila riječ problematika. Kako je to teško, osobito seljaku, kod čitanja nabadati na tude i nemile riječi. Vjekovima smo galamili za čisti narodni jezik, a sada ga nakazimo i ružimo gdjegod bolje možemo.*

3. *Za naslovnu sliku trebalo bi uvijek odabrati nešto vjerskoga. Moji se Ličani ljute, pa kažu: »Pa što će nam uvijek te stare babe i dreljava djeca? Imamo ih i ovdje za zlo i previse.«*

Molim da bi ovaj moj dopis primili dobronamjerno, pa da Vaši članci budu začinjeni sočnim riječima našega lijepoga hrvatskoga jezika. U našem jeziku je bogatstvo izražaja, tako da za svaku tuđu nakazu imademo lijepu zamjenu.

Priznajem da je nama lako prigovarati i predlagati, ali je Vama home teško urediti i mogzati.

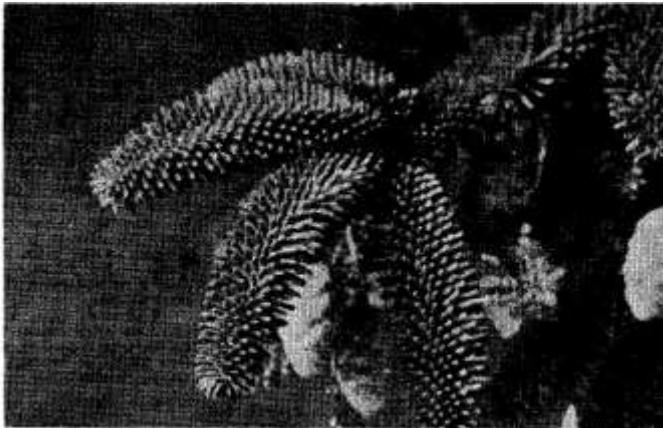
Uz bratski pozdrav u presv. Srcu — Petar Rajković, župnik, Zavalje kod Bihaća.

Cijenjeni gosp. župničet!

Priznajem da me tom Vašeg pisma i objektivnost kojom iznose svoje mišljenje prisilila da malo više razmislim nad njim nego točnim nad običnim, pa kadkad i uzbudljivim pismima. Kako je stvar od opće važnosti i kako ste mi dali dozvolu da objavim Vaše pismo, nastojao ću čitateljima razložiti svoj stav i odgovoriti na Vaša pitanja:

Priznajem bez ispričavanja da je Glasnik ovakav kakav jest daleko od onoga što bi želio urediti i što očekuju čitatelji, barem neki. Da je tako o tome ne treba sumnjiati, a zašto je tako, o tome nam valja zajednički razmisljati. Idemo po prigovorima kako ste ih Vi iznijeli, samo početno trećom točkom: »Za naslovnu stranicu trebalo bi odabrati nešto vjerskoga...« Odgovaram: Ni znam kako bih mogao isključivo prihvati tu sugestiju kad je većina nepredanog Glasnika sa religijskim motivom na omotu. Od ove godine brojevi: 4, 6, 7. od janjske 6. 10. 11. — Možda su prijašnja vremena previše podcenjivala narav. Sadašnje je pokoljenje pomalo precjenjuje. No, ako ne gubimo s vida da je Bog začetnik naravi i da milost predpostavlja narav onda nam neće biti teško gledati i na vjerskom listu bilo staricu, bilo dijetu, bilo mladiću, bilo maljku ili oču. Ne kažem da ćemo to raditi isključivo. Ne, ima misterija naše vjere koji su ukiani u našu dušu i ne smijemo ih zaboravljati, ali bilo bi krivo zadovoljavati ukus samo jednog dijela čitatelja, a na druge se ne obazirati, pogotovo kad se uslijed socijalnih promjena grupa čitača koja voli širi vidik povećava. To je stvar lakustva i ne smijemo je prečuti.

»Glasnik vrvi tudicama, a valjalo bi nam čuvati narodni govor, pogotovo kad imamo bogatstvo karijata u narodu...« — U načelu se posve sladem s Vama, samo ipak mislim, da ne smijemo ni tu biti neki čitavac. Ima pojmove i riječi koje svatko razumije i bolje ih razumije ako se kažu već uobičajenim međunarodnim rječnikom. Ne smijemo pretpostavljati da je čitalačka publiku Glasnika takova da

nije sposobna razumjeti najuobičajenije riječi koje čuje na svakom koraku. Ako se pak usporedi Glasnik sa drugim listovima obzirom na upotrebu međunarodnih riječi tada on daleko zaostaje za drugima, bilo novinama bilo časopisima. Ostaje bez sumnje ideal da se naski vell ono što se može reći.

Na prvu primjedbu o stilu itd. ne bih odgovarao. U potpunosti je prihvaćam kao ono što bismo morali ostvariti. Jesti, morali bismo zanimljivje pišati, trebalo bi šarolikosti, pri-povijest, a prije svega dobrih suradnika. Ipak neko moramo uočiti, a to je, da se određen broj čitalaca Glasnika tužio da ne idemo samo za tim da ugodišmo prijepustom svijetu, da ne donosimo pridice za bake i djecu, da je Glasnik časopis koji dospijeva u ruke neobrazovanom svijetu, te da mora biti na jednoj općoj razini unesen i društvenoj. — Ne mislim time reci da cemo i dalje biti zapleteni i teški, htio bih samo reći da je to klopnut neizbjivo.

Hoćeće li biti zadovoljni ili ne s odgovorom, ne znam. Volio bih da u ovoj godini budete zadovoljni s Glasnikom, a ja cu, koliko do mene stoji sve učinili, da bude što manje onih koji će s pravom biti nezadovoljni.

Poštovani uredniče!

Ovime Vam izjavljujem moje zadovoljstvo na uspjehu, na temu o braku i bračnim problemima. Znam da Vas zanima što čitaoci misle, pa sam Vam i ja htjela reći da bi koja critica ili priča iz seoskog života obradovala nas koji živimo na selu. To što ste Vi pisali o stanovanju mladih bračnih drugova sve se

odnosi na one koji živu u gradu. Medutim, mi na selu, to jest naši sinovi kad se ožene žive u zajednici sa svojim roditeljima, pa bi bilo dobro pisati nešto, kako uskladiti život mladih i njihovih roditelja u jednoj zajednici. Ostaje zahvalna, Vaša stalna čitateljica, Marija Pavićić, Vrbanj na Hvaru.

Hvala Vam na upozorenju. Nastojat ću čim se pruži prilika uvažiti Vašu primjedbu. Živući u gradu zaboravio sam da ima obitelji gdje oženjen sin živi pod istim krovom s ocem. Ako toga još ima, dobro je, i treba se na to osvrnuti.

Poštovani oče uredniče!

Pismo... i Vaš odgovor u zadnjem (X) broju Glasnika potakli su me na ovo pisanje. Mislim da umijem cijeniti napore Vas koji se brinete za našu vjersku štampu. Ipak sam bio nezadovoljan općom fizionomijom naših »glasnika«. Osobito mi se činilo kao da ignoriraju duhovno bogatstvo koje je Crkvi donio Koncil. — No Vi ste našli smisao opstanka Vašem Glasniku. Dvije su stvari posebno važne: izbor teme i njezina obrada. Ipak mislim

da je dobar put koji ste odabrali i da bi pogriješili kad biste ga napustili. Već ovaj zadnji broj bit će aktuelan, barem jednim dijelom, i onom dopisniku. Svakako je lijepo što ste njemu i drugima nastojali objasniti svoj postupak. Ja se usudujem moliti da teme tražite u koncilskim dokumentima i zadahnete ih njegovim duhom. Tako listu neće uzmanjkatni ni solidanosti ni suvremenosti.

P. Badurina, župnik, Rab

Ove čemo godine djetomično usmjeriti tematiku prema vjeri: Obitelj i vjera. Godina vjere je naša. Što se tiče sugestije o koncilskim dokumentima, držim da Glasnik to nije poseve zanemarivo. Opća i misljaka nakana apostolata molitve čiji komentar donosimo u svakom broju, jest papina želja i poticaj na molitvu, obično dokumentirana koncilskim mislima. Da se opet obiteljski problemi obrađuju pod osobitim koncilskim svjetlom, zato je bilo dosta prijedloga, ali se nitko u to nije htio upustiti. Ta pitanja nisu tako jednostavna, a niti su sva rješenja konačna. Tako nam ostaje da činimo što možemo, a želimo ono što bi nam svima bilo draže.

Gospodine uredniče!

Molim Vas za jednu uslugu. Imam dva sina blizanca. Ime im je Zlatko i Božidar. Drugog imena nemaju. Zato su tako kršteni što u našem prezimenu ima svih ostalih imena. — Blizanci su rođeni 20. siječnja ... Zlatko je imao imendan 27. VII i to u katoličkom kalendaru, a sad toga više nema u kalendaru. Pa Vas zato molim, ako je moguće da ga uvedete. Zlatko se žalosti što nema imendana ...

Nadam se da ste primili moje pismo, da ne čekate odgovor u Glasniku. Ovdje bih napomenuo nekoliko općih stvari, za sve: Dobro je i pametno davati djeci narodna imena: Tomislav, Zvonko, Zlatko, Božo, Tvrko, Hrvoje, Krešo ... Isto vrijedi za imena djevojčica. Nije nikako potrebno davati djeci uz njegovo име još jedno drugo svetačko име, niti je pravo što neki zahtijevaju da se djetetu dodane imne svećci koji se slavi na dan njegova rođenja. Roditelji neka izaberu svom djetetu imene koje oni hoće i neka ga tako dadu zapisati kod matičara i kod župnika. Pitanje je sada, kad će djetete slaviti imendan. Ne treba si zbog toga previše razbijati glavu. Ako već

postoji uobičajeni dan kad to lige slavi svjedan, dobro, ako ne, neka roditelji sami odrede, na primjer dan krištanja, ili koji drugi gi dan. Recimo dan zaštitnika župe, ili zaštitnika obitelji. Obično su naša narodna imena već imaju svoje dane. Nemolimo zaboraviti da je slavlje imendana zapravo proslova krištjana, primitika u Crkvi. — A zašto u kalendariima nisu naznačena sva lijepa narodna imena? Stvar je vrlo jednostavna, nema prostora. Stave se samo najpoznatija svetačka i narodna imena, a ako je potrebno izbaciti se jedno i drugo. To ne znači ništa za slavljenje imendana. — Još jedno pitanje? Zašto slaviti imendan, a ne rođendan? Mi katolici slavimo i jedno i drugo.

I slavimo kako možemo. Za nas je velika stvar da smo rođeni za ovaj svijet, a još veća da smo rođeni za Crkvu, kraljevstvo Božje. Ovo drugo je zapravo važnije, i treba to proslaviti dočinje.

Velečasni gospodine!

Javio sam Vam se svojevremeno iz Mainza, a to činim i sada. Kako se je u zadnje vrijeme promijenila moja adresa, to sam požurio da Vam što prije javim tu promjenu... U zadnjem mojem dopisu zaboravio sam Vam navesti da svake nedjelje i blagdana držim sv. Misu ovdje u Mainzu u crkvi sv. Bonifacija, Bonifazpl. I u 13 sati za naše radnike. U Darmstadtu držim sv. Misu također svake nedjelje i blagdana u 5 sati poslije podne u kapeli župne crkve St. Fidelis, Feldberg str. 32. Znam da Vaš Glasnik dolazi u mnoga mesta u Zap. Njemačkoj, pa bi bilo zgodno i dobro, a i ja Vas najljepše molim, da taj raspored držanja sv. Misa, ako to možete objavite u jednom od slijedećih brojeva.

P. Stjepan Pavić

Katoličko dužobrižništvo
za HRVATE
u biskupiji MAINZ
6500 MAINZ
Grosse Weisgasse 15, Tel 26792

UPOZORENJE!

U tekucoj godini će cijena Glasnika za bogoslove i sjemeništare biti ista kao i za ostale preplatnike. Ekonomski cijena Glasnika davno je prerasla njihovu povlasticu.

**ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU
BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM
ZAŠTITNICIMA**

- Presv. Srcu Isusovu i Gospo od Ružarija, M. Bratanović, Split.
- Po drugi put zahvaljujem Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj na primljenim milostima, Pavica Abičić, Benifanci.
- Srcu Marijini, Gospo od braze pomoći, na uslijedenoj molbi, Mira Turalija, Otinovci.
- Presv. Srcu, Bezgrešnom srcu Marijino, sv. Josipu i sv. Antu, na velikoj milosti, Katica Vesel, Hrvatski Leskovač.
- Dragom Spasitelju, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu na ozdravljenju od ženskih bolova noge, Ljubica Dragičević, Zabok.
- Majci Božjoj od braze pomoći i Petru Barbariću na obilju milosti, I. E. J. Ljubljana.
- Na primljenim milostima uz preporuku za svoju umaku, Ana Matanović, Doboj.
- Gospod od braze pomoći za spas u bezizlaznoj situaciji moje seke, S. Margarita, Určulinka.
- Na sretno položenim ispitima, uz datljivu preporuku, NN. Gornja Stubica.
- Na mnogim primljenim milostima, Ana. Gornja Stubica.
- Za primljenu milost sv. Judi Tadeju, P. S.
- Majci Božjoj, sv. Antunu i sluzi Božjem oca Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti, Agica Barać, Marijanac.
- Presv. Srcu Isusovu i Beogr. Srcu Marijini za primljenu milost na zagovor oca Leopolda Mandića, i dalje se preporučam u njihov zagovor i pomoć, Marija Vekić, Metković.
- Preporučam Presv. Srcu i molitvama dobrobiti ljudi zamršeno pitanje vlastitog stana, Janja Bošnjaković, Mrzović.
- Presv. Srcu Isusovu na udijeljenim milostima po zagovoru sv. Jude Tadeja i sv. Vinka F. K. B. Dubrovnik.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za mnogobrojne primljene milosti, i dalje se preporučam njihovoj zaštiti, Janja Šarić, Sonseck.
- Za uslijedane molitve presv. Srcu Isusovu, Vido P. Zagreb.
- Presv. Srcu za primljene milosti po zagovoru o. Maksimilijana Kolbe i o. Vendelina Vojsnaka, Matija Čustić, Murvica.
- Zahvaljujem prsv. Srcu Isusovu i Marijini te sv. Maloj Teresiji za uspjelu operaciju tumora, i molim blagoslov da sve one koji su mi u bolesti i inače pomagali, Ruzi R. N. Stolac.
- Prevetom Srcu i Majci Božjoj za mnoga primljena milosti, Z. S. Stinger, Gorski Kotar.
- Zahvaljujem se i preporučam Božanskom Srcu, Majci Božje Milosti, Sv. Josipu, Sv. Antunu, pokojnom kardinalu, Zlatica Kolar, Ohio.
- Za uslijanje u velikoj nevolji sluzi Božjem Petru Barbariću, Kata Čevari, Petrovaradin.
- Za ozdravljenje moje kćeri i za sretno položen ispit Presv. Srcu i Majci Božjoj od braze pomoći, te sv. Josipu i sv. Antunu, N. N. Vrpolje.
- Presv. Srcu po zagovoru Majke Božje, sv. Male Teresije i sv. Jude Tadeja na pomoći pri operacijama i za sretan povratak iz bolnice, P. V. Remetinec, Novi Marof.
- Za uslijedane želje i za zdravje u kući uz daljnju preporuku, Vlatka Janeš, Gerovo.
- Za milosti koje su mi bile potrebne, zahvaljujem na pomoći u teškim časovima, Presv. Srcu Isusovu, Mariji od braze pomoći, sv. Antunu i dušama u čistilištu, Ana Delavia, Zadar.
- Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospo Bapskoj i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti, A. S. Bapska.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću za lijepo vrijeme i sretno prosliavljen blagoslov kapеле u Bankovcima, D.
- Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu za primljene milosti i uslijedane molitve, čitateljica iz Levanjske Varoši.
- Prevetom Srcu Isusovu za sretno uspjelu operaciju tumora, Nadica Benešić, Koprivnica.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljenu milost i preporučam njihovoj zaštiti svoju obitelj, majka sa petero djece.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajinska Družba Isusova — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipulić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja preplata 12 ND. Grupne preplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac preplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

II VELJACA 1968.
ZAGREB — GODINA 19

CIJENA 1 ND
POSTARINA PLACENA U GOTOVU

S A D R Z A J :

42	Svjećnica blagdan svjetla
43	Temeljna čovjekova prava, Mijo Škvorc, D. I.
46	Za bolji društveni poredak, Josip Antolović, D. I.
48	Abrahamova žrtva, Gustav Closen, D. I.
53	Zrtva, Milan Pavelić
54	K svjetlu vjere
57	Vjerovanje mnoga krštenja
59	Ono je kratki sadržaj povijesti svijeta
61	U početku stvori Bog nebo i zemlju
64	U punini vremena došao je Isus Krist
68	Novi narod
70	Novo nebo i nova zemlja
72	Zaštitnici naših obitelji: Bernardica Soubirous
73	Razgovaramo
79	Nove knjige
80	Zahvalnice

PA I NAJDIRLJIVIJE MANIFESTACIJE OČINSTVA NA ZEMLJI SAMO SU BLIJEDA SLIKA ONE LJUBAVI KOJOM NAS LJUBI NAŠ NEBESKI OTAC. BOG JE TAKO LJUBIO SVIJET, DA JE POSLAO SINA SVOGA, DA NIJEDAN KOJI VJERUJE U NJEGA NE POGINE, NEGO DA IMA ŽIVOT VJEĆNI, UČIO NAS JE SAM ISUS.. NAŠA VJERA JEST ODGOVOR NA TU LJUBAV. »JA NISAM VJEROVAO, UZDISAO JE U ZADNJIM ČASOVIMA SVOG ŽIVOTA NEKI NA SMRT RANJENI VOJNIK, ALI SAD OPET VJERUJEM. GLEDAJTE TOG MRTVOG VOJNIKA KRAJ MENE. BIO JE TEŠKO RANJEN KAO I JA, I NEPRESTANO JE ZVAO SVEĆENIKA. KAD JE VIDIO DA NITKO NE DOLAZI, SKUPI SVE SILE, USPRAVI SE I POVIČE: JA SAM VJERNIK I HOĆU UMRIJETI KAO KATOLIKI ZATIM JE UMOČIO PRST U KRV KOJA JE TEKLA IZ RANA I NAPISAO NA ZIDU: »VJERUJEM U BOGA!« SRUŠIO SE MRTV, A MENI ZOVITE SVEĆENIKA, JA ISTO VJERUJEM I UMRIJET ĆU KAO VJERNIK.«

Vjerujem
u
Boga
oca
svemogućega

SVIJEĆNICA BLAGDAN SVJETLA

Sveto pismo dočarava dolazak Mesije i Hrjova doba kao svitanje, kao dolazak dana; Izajja je sav ushićen u 60. poglaviju svojih proroštava: »Ustani zasvijetli Jeruzalem, jer je došlo svjetlo tvoje i obasjala te Gospodnja slava... Nad tobom će zasjeti Gospodin, i na tebi će se vidjeti njegova slava. Narodi će hodati u tvom svjetlu.« (60,1-2) — 800 godina kasnije piše sv. Ivan: »Na ovaj svijet dođe istinito svjetlo, koje obasjava svakog čovjeka. Na svjetu bijaše i svijet je po njem postao, i svijet ga ne upozna... A koji ga primije dade im vlast da budu dijece Božje.« (Iv 1,9. 10. 12). — Sam se Isus za vrijeme svog javnog djelovanja nazivao svjetlom svijeta. Kad je pod večer motrio blagdansku rasvjetu hrama, sigurno je imao pred očima Izajino proroštvo. U sjenama uzvijorenih plamenova i među drhtavim od svečana uzbudnja srčima uživnikuo je prorok iz Galileje: »Ja sam svjetlo svijeta! Tko ide za minom neće hodati po trminama, nego će imati svjetlo života!« (Iv 8, 12) — Pravo je dakle imao starac Simeon kad je na današnji dan požurio u hram da onđe sretne jednu obitelj što se vrada sa obreda očišćenja. Duh ga je Gospodnji vodio i on uzima u naručaj Dijete i pjeva svoju najljepšu pjesmu: »Otpusti u miru slugu svoga, Gospodine, jer su moje oči vidjele spasenje što si ga pripravio pred licem svih naroda. Svjetlo koje će obasjati sve narode i slavu mogu Izraela!« (Lk 2,30...)

Svjetlo je dakle najvjernija slika Kristova. Ne samo slika nego Krist i jest svjetlo i to pravo svjetlo, ne ovo materijalno nego jedno više svjetlo koje nam naše svjetlo tek dočarava. — Računajući na to veliko otajstvo Kristova je Crkva od početka u svojoj litur-

giji upotrebljavala svjetlo, luč. Taj kult svjetla napose je došao do izražaja u dva blagdana, na blagdan uskrsnog blđenja, gdje se u središtu bogoslovija nalazi svijeda, — Krist uskrslj koji donosi svjetlo ljudima. Najljepša pjesma Crkve pjeva se pred tom Svićdom. Drugi blagdan je Svićnica, koja je kod nas Hrvata i dobila ime po blagoslovu svijeta. Prijе svete Mise na današnji dan svećenik blagoslovu svijete. Te će se svijeće upotrebljavati kod bogoslužja, a one koje su vjernici donijeli na blagoslov ponijet će svojim kućama da njihovo svjetlo utkaju u najvažnije časove svoga života. Palimo te blagoslovjene svijeće na velike blagdane, kad nas snađe velika životna radost ili kad nas pohodi kućnja nevolje, nevremena ili smrti. U svjetlu te svijeće prolaznost se otkriva onakva kakva jest, a Bog se otkriva kao pravo i neuglasivo svjetlo. Svićnica je blagdan svjetla, nadnaravnog svjetla koje će nam konačno zasijati nakon ovih sjena i varava svjetla ovo ga života.

TEMELJNA ČOVJEKOVA PRAVA

Upoznajmo, poštujmo i branimo temeljna čovjekova prava (Nakana Apostolata Molitve za veljaču).

»Među najvažnije izjave Ujedinjenih Naroda svakako ide Opća povelja o čovjekovim pravima, usvojena na Generalnoj Skupštini 10. prosinca 1948. godine. Uvod ove povelje ističe kako svi narodi i države moraju nastojati da se uistinu priznaju i poštuju sva prava i slobode nabrojene u toj povelji.«

Ivan XXIII., koji je tako duboko i očinski ljubio sve ljude, napisao je ovu priznanicu Ujedinjenim Narodima. Ali bez laskanja i bez kratkovidnosti. U svojoj slavnoj enciklici *Pacem in terris* (O svjetskom miru) nadodaje ovim riječima i papinsku optužnicu. Zna on, kaže, kako su se među sabranim narodima svijeta našli neki, kojima je bilo krivo što se toliko naglašava svako pojedino pravo svakog pojedinca. Znao je nesumljivo i to, kako je propao prijedlog brazilskih delegacija, da se u temelje ljudskih prava uzida pročelna i sveopća misao, da je Bog posljednji razlog čovjekovih prava i sloboda. Nekoliko delegacija zabacilo je riječi: »Svi se ljudi radaju slobodni i jednaki u dostojanstvu i pravu. Stvoreni na sliku i priliku Božju, obdareni su razumom i savješću te moraju jedni prema drugima postupati u duhu bratstva.«

Kad se 58 okupljenih nacija nije moglo složiti u tome da priznaju Boža svojim Ocem, postalo je zbilja po malo smiješno govoriti o bratstvu i o pravima braće. Riječ »Bož« i »Bo-

žje« morala se seliti iz dokumenata, a na njeno mjesto stavlje neodređenu riječ »narav«, »priroda«. Kao da priroda čovjekova znači nešto veliko, ako nije u rodbinstvu s besmrtnim Bogom i određena za vječni život.

No i ovako krnja, bez temelja i bez pravog vidika, Povelja o ljudskim pravima zazvonila je utješno. Ljudi se obradovali na pomisao, da je Evandeoska vijest o čovjekovoj slobodi, da je napomena Francuske revolucije iz 1789. o »pravima čovjeka i građanina«, da je pokušaj nekadašnjeg Društva naroda ipak urodio plodom. Jedan je australski biskup, član australske delegacije u Ujedinjenim Narodima, tješio katolike napomenom da je bilo nemoguće, u bezvlaštu i kaosu ideja koje danas vladaju svijetom, pronaći bolju formulu.

TEMELJNA ČOVJEKOVA PRAVA Čovjek nosi božanske crte. On je umno, slobodno, vječno biće. Zaštićen je Bogom od koga je zamisljen i stvoren. Zato je obdarjen pravima, koja mu služe za napredak duha i tijela, pojedinca i zajednice. Bog na strazi čovjekovih prava odredio je čovjeku i nagradu, ako ih ispunji, a kaznu ako ih prekrši. Mi ne možemo izbrojati sva prava i opisati svu atmosferu čovjekove slobode. Natuknimo samo bitna, s kojima su sva ostala povezana:

POSTIVANJE

I OBRANA PRAVA

Sva zakonitost svijeta mora biti bedem čovjekovih prava. Tome bi morali služiti svi "pravni" fakulteti, sav pravni odgoj građana, sva javna zaštita pojedinaca, sve kazne prestupnika, sve nagrade poštenih ljudi. Čovjekova prava najjači su vrisak i poziv da se ljudska osoba štuje u svom dostojanstvu, pomogne u svojim naporima, obrani od rušenja i propasti. O tome je govorio gotovo svaki papa u svojim enciklikama kroz posljednjih sto godina. Naročito Leon XIII, Pijo XI, Pijo XII, Ivan XXIII i Pavao VI. Sve je njihove misli sabrao, sjedinio i poredao saborski dokument o Čovjeku, velika saborska "antropologija", Uredba o Crkvi u suvremenom svijetu »Gaudium et spes — Radost i nada«. Sabor je vođen Duhom Svetim bolje shvatio što je čovjek negoli su to mogle Ujedinjene nacije. Sabor je u čovjeku gledao Božji divni plan, Božju osnovu za svu vječnost, Božje određenje za ovaj i onaj svijet. Zato je u prvih dvadesetak brojeva orisao čovjeka u njegovoj veličini, da uzmogne u golicim krugovima naznačiti njegove temeljne dužnosti i njegova nepovrediva prava.

Tako je u 26. broju Uredbe spomenuto do koje visine dopire osobnost čovjekova i koja je prava obzidavaju i štite; u 28. broju poziva sve ljudе da svoje bližnje ljube i štuju upravo zato, jer su ljudi kao i oni, imadu ista prava i dužnosti poput njih; ta je zajednička sudbina naglašena još više u 29. broju koji se diže svom snagom protiv svake vrsti porobljavanja, diskriminacije, ropstva, mučenja i nepravednog zakidanja pojedinih osoba. Njihovo je porijeklo zajedničko, potječe svi iz srca istog Oca; njihova je posljednja sudbina podjednaka — moraju na sud pred istoga Krista. Ta solidarnost svih ljudi, sa svim pravima i dužnostima u općem Srcu Otkupljenja, u jednom Spasitelju svega svijeta i garantiji svih prava i slobode, potresno jedinstveno i uvjerljivo zvoni kroz broj 32.

Prvo, najtemeljitiće, egzistencijalno čovjekovo pravo svakako je pravo na ŽIVOT. To se pravo stječe začetom u ljubavi roditelja. I ne smije ga oskrvnuti nikakva niža strast ili zloba. Zato je ubijstvo nerodenih povreda presvetog prava na život. Pravo na život povlači velik niz drugih prava: na hrancu, odjeću, stan, počinak, liječenje, osiguranje — kako to ističe Ivan XXIII u Pacem in terris.

Čovjek ima duh, koji zahtijeva svoja duhovna prava: na istinu, na izobrazbu, na kulturu. Čovjek ima savjest i nedoglednu vjersku dimenziju svoga bića. Zato mu se mora, kako je to i Sabor naglasio u izjavi o vjerskoj slobodi, osigurati na svakom dijelu planete pravo na bogoštovlje.

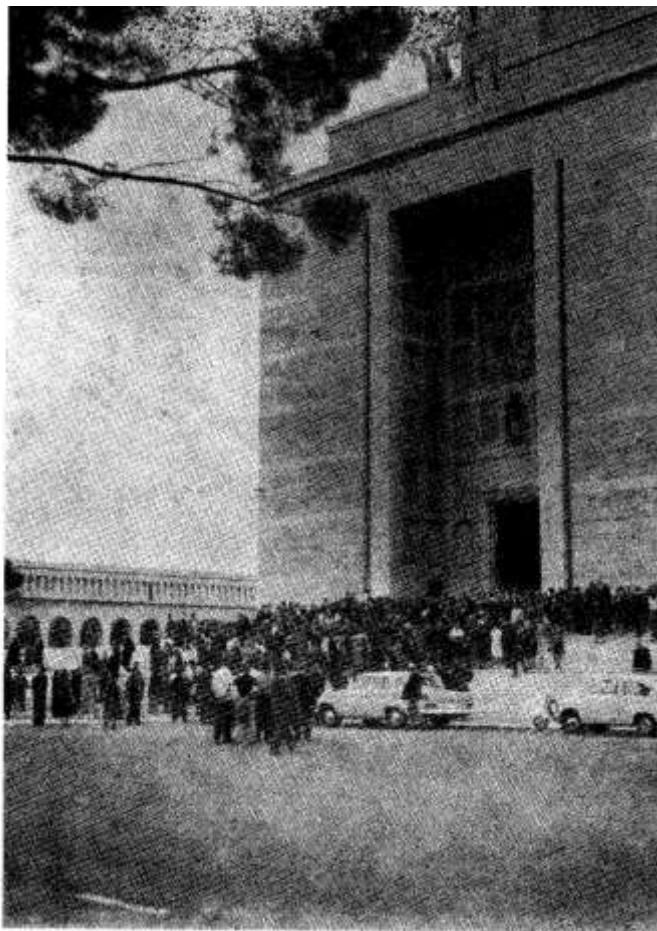
Čovjek je društveno, socijalno, skupno biće. Ima pravo na obitelj, na slobodan izbor zvanja i staleža, na svećenički i redovnički poziv. Roditelji imaju neotuđivo pravo da rade u odgajaju djecu.

Svaki je čovjek »političek», to znači građansko stvorenje. Potrebno je da se prehrani, zato ima pravo da se uposli. Njegov je rad vrelo prihoda, koji moraju biti dovoljni za uzdržavanje tjelesnog i duhovnog, pojedinačnog i obiteljskog života. Da se osigura pravilan razvoj ličnosti i njena djelovanja svaki čovjek ima pravo na neku privatnu svojinu i poseđ, razumije se — uvijek sa socijalnom ulogom.

Nikome se ne može oduzeti pravo da si izabere mjesto prebivanja i rada, društva i udruživanja, seobe i migracije. U narodu i zajednicu, gdje netko boravi, ima politička prava da sudjeluje u javnom životu. Isto tako utječno pravo na pravnu sigurnost, kako je to naglasio Pijo XII.

Već ovaj kratki popis osnovnih ljudskih prava pokazuje kolike su dimenzije i kakvo je značenje svake ljudske osobe, kojoj su uz Evandelije Kristovo i Ujedinjeni Narodi, i Ustavi pojedinih država, zajamčili ta prava.

**Manifestacija
vjere naših
hodočasnika –
pred crkvom
sv. apostola
u Rimu.**

Svi pribrani ljudi štiju ljudska prava. Trebalo bi da ih i brane. Nesobično i velikodušno. Makar ih to stajalo i žrtava. Sve što je vrijedno — ne gubi se bez bola, ne čuva se bez odlučnosti, ne propada bez krvice. Znadu to na primjer herojske naše majke, kojima dugujemo živote i koje ne dopuštaju da im zločinačka ruka ubije dijete. Znadu očevi, koji se svim očinskim auktoritetom

zalažu da im obitelj bude uzorna, djeca poučena, egzistencija osigurana. Znadu to mladi koji ne daju da se dira u njihovo temeljno pravo na izbor zvanja, ženidbenog druga, svoga zanimanja i rada. Znadu to savjesni državnici, zakonodavci i čuvari javnog reda, kojima je na duši blagodat zajednice, te svim silama sprečavaju izgrede, potiču na plemećne akcije, nagraduju dobro, štite

poredak. Zna to Crkva koja ne pre-staje dozivati svemu svijetu u pamet ljudsko besmrtno dostojanstvo, vre-lo svakog prava i slobode. Dakako da to napose dobro zna sam Stvoritelj, koji si je u čovjeku stvorio sugovornika, suradnika i sustvaratelja. Za nas je utješno da će i u procjeni naših prava, i u njihovoј zaštiti i sankciji, Bog naš Otac imati posljed-nji pravorijek.

Vele da je na stubištu u zgradи me-dunarodnog suda u Haagu postav-

Ijen bio kip Isusa Krista. Svaki bi sudac mora idući na zasjedanje pro-misliti, kako će odluke svoga srca, šticeći ljudska prava i progoneći ljudsku zlobu, uskladiti s odlukama Vjećnog Suca. Trebalo bi da na to misle svi ljudi, a ne samo suci haš-kog međunarodnog suda. Onda bi prava bila osigurana, a ljudi mirniji i sretniji.

Mijo Škvorec D. I.

ZA BOLJI DRUŠVENI POREDAK

Da kršćani i sami rade i surađuju sa svima za što pra-vedniji ekonomski i društveni poredak (Misija nakana AM)

Naša je nakana uzeta iz dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve. Ona sta-vlja pred kršćane veliku dužnost ra-da i suradnje sa svima, kako bi na ovome našem planetu došlo do što veće socijalne pravde. Pitanje o ras-podjeli materijalnih dobra odvijek je mučilo ljude, pa tako i danas. Svak ima pravo barem na onoliko materijalnih dobra, koliko je potrebno da može provoditi život dostojan ljudskog bića. Velika je društvena nepravda ako jedni imaju previše, a drugi ni najpotrebitije za život. O tom su teškom problemu progovorili pape zadnjih desetljeća, o njemu go-vori Koncil i enciklika Pavla VI »Po-popularum progressio - napredak čo-vječanstva«. Sveti je Otac ustanovio i posebnu komisiju za promicanje pravde i mira u svijetu, a dož ovo sastavljam, čujemo da će se izdati va-žan dokument o istom predmetu.

Dok ovaj broj Glasnika bude tiskan vjerojatno će taj dokument već biti objavljen. Svi moraju raditi oko unapređivanja socijalne pravde, no smisao tog rada ne sastoji se dakako u tome da već ovdje na svijetu os-tvarimo sve moguće blagodati za čovjeka, nego da mu život učinimo skladnim s ljudskim dostojanstvom, i omogućimo kako bi uistinu ljudski život i spremao se za vječni život.

Ostvarivanje i unapređivanje soci-jalne pravde u svijetu golem je i te-žak posao, kojemu nipošto nisu do-rasli pojedinci. Stoga ako je na ik-ojem području potrebna konstruktivna i pozitivna suradnja mnogih poj-eđinaca, ustanova i raznih društava, to je na ovome. Ta suradnja može biti u skupljanju i pribavljanju fi-nancijskih sredstava, u stavljaju na raspolaganje tehničkih pomagala te u karitativnoj djelatnosti na svim

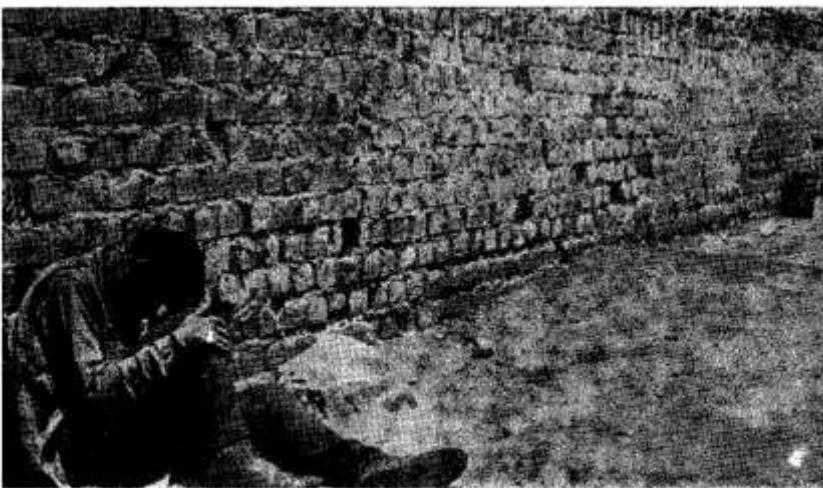
linijama. Da bi suradnja bila što uspješnija potrebnici su duhovni i psihološki preduvjeti. Prvi se sastoji u tome da u svakom čovjeku, u duhu Kristove nauke, gledamo brata; da ga kao brata poštujemo i pomažemo mu gdje god i kad god zatreba. Drugi se sastoji u tome, da se svi znaju prilagoditi svima, pa pripadali oni ne znam kojem narodu, jeziku ili boji kože. Bez tih preduvjeta suradnja je otežana a koji put i nemoguća.

Divan primjer međunarodne suradnje za promicanje socijalne pravde, pomažući tako nerazvijene zemalje, daju Belgija, Italija, Nizozemska i Francuska, koje dopuštaju mladićima da umjesto vojnog roka proborave neko vrijeme na radu među onima kojima je još uvijek i te kako potrebna tehnička i druga pomoć. Papa je apelirao da se kod Ujedinjenih naroda osnuje i poseban fond koji bi isao na korist nerazvijenih. Njegovu pozivu odazvalo se do sada samo nekoliko zemalja. A kad bi se svi koji su u mogućnosti odazvali, koliko bi se moglo pomoći potrebnim

ma, gladnjima i socijalno ugroženima. Mi kršćani moramo za tu stvar podizati svoj glas i stvarati njoj u prilog javno mnjenje. Neka se čuju i snažne riječi kardinala Suenensa, koje se odnose na Latinsku Ameriku, a dao ih je u javnost nakon svog putovanja po tom kontinentu: »Razlika je između bogatih i siromašnih opasnija od hladnog rata, eksplozivnija od atomske bombe i sablažnjivija od razjedinjenosti među kršćanima.«

Svrha je naše nakane ne samo molitva za ostvarenje što pravednijeg ekonomskog i društvenog poretku u svijetu, nego također i staranje javnog mišljenja za hitnu i nužnu akciju u današnjem svijetu, koji još uvijek toliko trpi zbog prevelike razlike između malog broja onih koji uživaju velik dio materijalnih dobara i velikog broja onih koji su lišeni i najpotrebnijega za život. U tom radu na izjednačenju po ljubavi i pravdi, ne može biti odgadanja niti okljevanja. Svi se u nj moraju uklopiti.

Josip Antolović, D. I.

ABRAHAMOVA ŽRTVA

Misao no oca, koji vlastitog ljubljenog sina nije poštovao dobro je poznata svijetu kako Starog tako i Novog zavjeta. Sveti nam Pavao slika u poslanici Rimljanim dobrotu Božju kao herojsku ljubav u kojoj nam je poklonio Krista Otkupitelja. Pavao je dobro znao da ne iznosi na vidjelo neku novu misao, zato ju je zaogrnuo plaštem posuđenim iz Geneze, gdje ona istim riječima govori o Abrahamovoj ljubavi prema Bogu: »Zato što si to učinio i nisi mi uskratio jedinoga sina svoga, blagoslovit će u tvom potomstvu sve narode svijeta!«

Od tada je u katoličkoj svijesti duboko ukorijenjena predodiba da je Izakov put na brdo Morija, s drvima za žrtvenik na ramenima, slika Kristova križnog puta i njegove spremnosti za žrtvu. U tome nema raskorsaka: zbijanje i likovi Staroga zavjeta odlično predstavljaju buduće dogadaje u Kraljevstvu Božjem. Te je slike sam Bog zamislio i izveo, često u živoj ljudskoj sudbini. Tako je bilo i s Abrahamovom žrtvom. Najboljnje iškustvo dva srdaca bila je radnja iz koje je Duh Božji oblikovao sliku budućnosti, koja je zasjala dvije tisuće godina kasnije na uzvisini Kalvarije. »Tko ne bi vidiš koga je predstavljao Abrahamov jedinac, kad je nosio drva na žrtvenik na kojem su njega samoga htjeli žrtvovati?« (Augustin).

Simbolički značaj živoga zbijanja koji se očituje u izvještaju Abrahamove žrtve prvo je što ustpostavlja tjesnju vezu između Izaka i suvremenog čovjeka. Drugo je činjenica, da je temeljna misao ovog dogadaja nešto opće ljudsko: radi se o istom problemu kao u Jovanovoj knjizi tj. o našoj bezuvjetnoj spremnosti za Boga. Postoji li u ljudskom srcu ljubav koja sve ostavlja da bi sve dobila? To je naše pitanje. Stari Zavjet daje nam odgovor u sudbinu Abrahama, kad je žrtvovao svoga sina. I zato taj dogadjaj zasluguje pažnju svakog čovjeka bilo kojeg vremena.

Izvještaj ima četiri odломka: govori nam o pozivu za žrtvu i o putu prema mjestu žrtvave. Opisuje što se dogodilo kod žrtvenika, i snagu milosti koja je sadržana u toj žrtvi.

POZIV NA ŽRTVU U prvim recima lma go-
tovo svaka riječ dubok
smisao: »Poslijte ovih dogadaja — To nisu
prazne uvodne riječi. Taj nas izrlečaj želi u-
pozoriti na odluku položaja što ga izvještaj l-
ma u nizu pripovijedanja o Abrahamu. Jer
baš smještaj našem poglavljiju daje osobit zna-
čaj. »Poslijte ovih dogadaja — a što se je
prije dogodilo? Vječni je Bog naložio Abra-
hamu da ostavi svoju domovinu Mezopotami-
ju. I Abraham je bez otpora slijedio svoga
Boga i njegovu tajanstvenu volju. Iselio se i s
bogate zemlje, s visoko razvijenom socijalnom,
političkom i vjerskom kulturom. Sveti dvor u
Kaldejskom Uru što su ga zadnjih godina
iskopali nadmašuje veličinom Karakaline i Di-
oklecijanove terme u Rimu, premda je bez
sumnje nekoliko stotina godina stariji od Abra-
hamova. I iz takve se zemlje Abraham iselio i
pošao usutret nesigurnostima skitničkog života.
Ostatak svog života tumara između obala
Eufrata i Nila.

A što se još bilo dogodilo? Slijedilo je Bo-
žansko obećanje za obećanjem. Najvažnije i
najveće od svih obećanja bilo je, da će u Abra-
hamu biti blagosloveni svi narodi svijeta. Za
stari Istok bila je ta univerzalnost i smanost
nečuvana. Uz to je Bog obećao Abrahamovu
potomstvu domovinu, veliku i široku domovinu
pod Egipatske rijeke do Eufrata. U div-
noj zvjezdanoj noći, kakvih ima jedino na istoku,
obećao je Svetog Bog Abrahamu potomstvo brojno kao zvijezde na nebu. Napo-
kon su se sva ta obećanja zdržala, kada mu
je Bog prorekao, da će mu žena Sara protiv
svih prirodnih zakona u starosti još i sina
roditi. S njim će Svevišnji sklopiti zavjet. To
se obećanje ispunilo. Abrahamu se rodio sin.

Za njega vrijedi obećanje, da će biti ocem potomstva brojnijeg od zvijezda na istočnom nebu. Za njega vrijedi obećanje da će njegovo potomstvo naslijediti obećanu zemlju Božjeg naroda. Za njega vrijedi obećanje da će Abraham u svojem potomku biti posrednikom Božjeg blagoslova za sve naraštaje čovječanstva. Ukratko: Izak je jedina nadražica Abrahama, njegova potomstva i čitavog čovječanstva. Opet eto živi čovjek o kojem Sveti pismo može reći kao i u vrijeme Noe: »On je nad svijetom». To je smisao jednostavnih vodnih riječi: »postoji ovih dogadaja«.

»... stavi Elohim (Božanstvo) Abrahama na kušnju. U prvom dijelu ovog izvještaja upotrebljava Sv. pismo za Boga uvijek izraz »Elohim», sve do iznenadnog preokreta na brdu Morija, gdje veli: »Abraham pruži svoju ruku i prihvati za noć da zakolj sinu», od ovoga časa nailazimo samo još na ime »Jahvek (Gospodin), s jednom jedinom iznimkom: kada Sv. pismo iznova spominje činjenicu iz prvoga dijela. Ova izmjena naziva znak je najfinijeg psihologije i velikog literarnog umjeća. Elohim je naziv za Boga u prvom izvještaju o stvaranju. Ovo ime označuje Boga kao gospodara svega stvorenog, koji je svemu dao život, i zato ima pravo da ga zahtjeva natrag, kada i kako hoće. A Abraham pada ničice pred tim apsolutnim pravnim zahtjevom. Pred divovskim veličanstvom Boga koji sve nadilazi zamire gotovo svaka topilina osjećaja, svaka mogućnost za intiman »tisi, i nemoguće je nazvati Boga imenom kojim se obraćamo prijatelju. Sve je to za sada ugurenje pod golemim teretom nadlijudske žrtve, ali će iznova oživjeti u Abrahamovoj duši čim se gospodar života bude opet objavio kao »Bog zavjeta, Bog milosrđa i ljubavi, koji je dugotran i bogat milostima«.

Prava Božja kušnja, ne na propast, nego na spas. Želi ljudski život ukrasiti samo novim pobjedama: »... i reče mu: Abrahame! On odgovori: Evo me! On reče: Uzmi Izaka sina svogega, kojega ljubiš, pa idi pokrajini Moriju. Svaka je riječ u takvom položaju do skrajnosti napeta. — Piscu knjige Dnevnika (2Dnev 3,1) koji nam daje mnoge dragocjene vijesti iz starog vremena zahvaljujemo, što danas još znamo da je brdo Morija istovjetno sa brežuljkom na kojem je kasnije stajao hram. Na početku Geneze još ne spominje da ga je Bog izabrao za žrtvenik. Za sada je govor jedino o pokrajini, koja je po njemu dobila ime i o »brdu koje će Bog Ab-

rahamu tek pokazati. U stvari će biti brdo Morija.

»... i ondje ga prinesi za žrtvu paljenicu na jednom od brda, što će ti ga pokazati. — Nadlijudski zahtjevi! Božanski parodoks! Zagotonost, što zbumuje. Nada je svih naraštaja usredotočena u tom mlađom životu, i baš se taj život mora ugasiti. Bog je obećao da će blagosloviti cijelo čovječanstvo u Abrahamovu potomstvu, i baš u Izaku, a ne u Izmaelu. Isti je Bog, Bog protuslovija naredio da razbijie jednu »nadu svijeta«. To je poziv na žrtvu!

PUT ŽRTVE Abraham niti ne plača, kako će to biti, kako će Bog ispuniti svoja obećanja. On bez otpora slijedi Boga koji ga zove. Kao da nema zagonetke: I Abraham drugog jutra rano osamari svoga magarca, uze sa sobom dvojicu od svojih slугa i sina Izaka; nacijepa drva za žrtvu paljenicu, diže se tada i pode prema mjestu što mu ga je Bog pokazao. Treći dan podizje Abraham svoje oči i ugleda mjesto u daljinji. Tada reče Abraham svojim slugama: »Ostanite ovdje s magarcem, a ja i dječak poći ćemo tamo da se poklonimo. Onda ćemo se opet vratiti k vama.«

Cudnih li riječi! Abraham mora po nalogu žrtvovati sina kao žrtvu paljenicu na vrhuncu što već leži pred njim, a ipak govori: »Vratiti ćemo se k vama!« — Što znaće ove riječi? Geneza ne daje dostatna odgovora. U Starom zavjetu ima dosta zagonetaka čije rješenje nailazimo tek u Novom. Sv. Pavao opisuje do u sitnice duh u kojem je Abraham žrtvovao sina. Veli: »U vjeri je prikazao Abraham Izaka, kad je bio kušan; i jednorodenoga žrtvovan je onaj koji je primio obećanje ... jer je mislio da je Bog kadar i od mrtvih uskrstili ...« (Hebr. 11,17—19).

Pavlovo tumačenje Geneze gradi na slijedećim mislima: Pred Abrahomom bilo je obećanje protiv obećanja; Izak je po Božjoj volji bio nad svijetu. Morao je umrijeti. Bog je dakle morao vidjeti način kako će Izak unatoč smrti postati ocem velikog naroda i posrednikom blagoslova za sve naraštaje. Smrt dakle nije mogla biti nepremostiv po-nor za Gospodara Zemlje. — Ne znamo do koje je dubine proživljavao Abraham te misli u tri dana svog križnog puta. Ali znamo od sv. Pavla u kakvom je duhu predao svoj žrt-

tveni dar. Vjerovao je da Bog može uskrišti i od mrtvih. A znamo iz Geneze i to, da je Abraham prije polaska na goru rekao svojim slugama »vratit demo se!« Kako je duboku misao želio Abraham dati tim riječima ne znamo, ali znajući od Pavla za njegov duh, vjerojatno nećemo pogrijeđiti ako ustvrdimo, da u tim riječima odzvanja beskraino poverenje u neizmernu ljubav.

»Na to uze Abraham drva za žrtvu paljenicu. Naprati ih sinu svojemu Izaku, a sam uze oganj i nož, i tako podoči obojica zajedno.« — Kolikogod opširno Mojsijevе knjige govorile o žrtvenom zakonu i raznim žrtvenim klanjima, nigrde ne spominju noža. Jedino ovdje, gdje se radi o žrtvi vlastitog djeteta. Ta je pojedinost očito navedena s namjerom da bi sva strahota tih trenutaka što jasnije odskočila.

Otar i sin na zadnjem su dijelu puta. Slugu više nema. Sami su. »Tada reča Izak Abrahamu, ocu svojemu, i reče: Oče moji! Dvostrukim ni rečes Geneza želi naglasiti nesigurnost i neodlučnost u pitanju, možda i neumjerenost, jer patrijarhalno shvađanje poštovanja prema roditeljima nije trpjelo da dječa govore prije nego ih se što pita. I sada slijedi jedinstveni razgovor između Abrahama i Izaka, razgovor u kojem je prva riječ »čeče«, a zadnja će biti »sinice«. — Prva je riječ što je čujemo iz Izakovih usta »čeče«. Zadnja će mu, u jednom kasnijem poglavljiju, biti »Abrahame« (28,4). To su ona sitna nemametična literarna sredstava klasične jedinstvene priče. Razgovor između oca i sina na putu prema brdu Morija postao je slavan. Henri Stendhal piše o njemu: »Bio bi netjecateljski zadatak za sve pjesnike svjetske literature od Aischylosa do Shakespearea i Goethea, što su medusobno razgovarali Abramah i Izak, kad su zajedno išli prema onom mjestu gdje je otac trebao žrtvovati sina! Ovdje (u Genesi) imamo najjednostavniji i apsolutno rješenje: tu je sva naivnost djeteta koje nije ni tupo, ni prije vremena zrelo; Izak postavlja ono pitanje što mu se gotovo nužno nameće u danim okolnostima. A odgovor sadrži predanje Bogu!«

Izak je bio rekao Abrahamu »Oče!« — On odgovorio: »Evo me, sinče!« I zapita: »Evo ogran i drva, ali gdje nam je janje za žrtvu paljenicu?« — Abraham odgovorio: »Bog će, sinko, sebi naći klanjac za žrtvu! I podoči zajedno dalje... Zadnje riječi daju naslutiti da su se u svom razgovoru bili zaustavili.

To je sve što znamo o trodnevnom maršu od oaze Bersabee do vrha uzvisine gdje će kasnije stajati hram.

KOD ŽRTVENIKA (9,14)

»I dodu na mjesto, što mu ga je Elohim pokazao.« — Najvjerojatnije se Abraham popeo na najviše mjesto brežuljka. Stajao je na stijeni što je kasnije služila kao temelj za žrtveni hram, a za vrijeme križarskih ratova obavljala se na njoj kroz nekoliko desetljeća novozavjetna žrtva. Danas stoji u središtu Omarove džamije, kao sveta pećina, i muslimani je silno časte. Svakako su stari Židovi s ovog mesta mogli gledati Kalvariju. Slika i stvarnost sućelice su stajale jedna prema drugoj.

»Kad dode na mjesto koje mu je Bog pokazao, Abraham načini ondje žrtvenik i metne drva na nj; sveća Izaka sina svojega i metne ga na oltar vrh drva, pa zamahne nožem da zakolje sina svojega. Tada mu vikne andeo Gospodnj i s nebom: Abrahame! Abrahame! — A taj reče: Evo me! — I andeo reče: ne diži ruke na dijete svoje. Jer sad vidim da se bojši Boga, i da nisi požalio jedinca sina svoga radi mene.«

Jahve, vječni Bog, kao inače često u Starem zavjetu progovara kroz andelova usta. Ne zahtijeva više žrtve. Dapače, brani je. Zadovoljava se s predanjem srca, što je dokazalo svoju spremnost na sve. Abraham je pokazao da se bojši Elohim, i da se klanja Gospodaru svakog života i zahtjevima njegovih prava. Zato mu je Bog opet Jahve, Bog zavjetu, s kojim će opet izmijeniti riječi prijateljstva. Ali su Jahve i Elohim isti pravi Bog. Jer Jahve govori preko andelja: video sam, da se bojši Elohma, jer sina svoga nisi požedio.

Čudan je taj prizor kod žrtvenika na brdu Morija. Zgroatit će se tko ga bude površno promatrao. Ali tko bude gledao na njegov dušok smisao bit će potresen slikom Kristove žrtve. I zato nije nikad nestalo uspomene na Abrahamovu žrtvu u Crkvi Kristovoj. Kršćanski umjetnici sviju vječova pokulali su tu mačiti i prikazati svu dubinu ovog dogadjaja.

Rembrandt je bar triput ovjekovjećio taj motiv na platnu. Godine 1635. na početku svoje sjajne dobi, odmah isha vježbanja sa Saskiom, obradio je taj predmet u velikom okviru. Zahvalio je trenutak kada andeo silo-

vito zaustavlja Abrahamovu ruku tako da je žrtveni nož ispola iz njegove desnice. Ali ljevica još savija glavu djeteta natrag. Dijete gotovo nago leži pred ocem. Nejjači mlaz svjetla pada na golo dječakovo tijelo. Osoba oca odlije divovskim heroizmom dok, dječak leži dervoljno i nemoćno pred krutom nuždom. Općenit je dojam slike svjetski i poganski. Godine 1655, znači dvadeset godina kasnije, stvorio je Rembrandt crtež o istom predmetu. Prikazao je iste osobe u istom trenutku. A ipak je slika posve druga, i to ne samo radi druge tehnike. Spremno i ponizno kleći dječak pred ocem, sa sagnutom glavom: »Žrtveno janje, koje vode na klanje, a

ono ne otvara svojih ustava. Ali to janje zna zašto ga žrtvuju i zašto se predaje na klanje. Iz samilosti zaklanjanja otac dječaku ljevicom oči, da bi mu uštudio pogled na zadnji jezovit čin. I opet trga andeo Abrahamovu ruku natrag, ali ne više desnicu, nego onu koja je milosrdno prekrila dječaku oči. Milaz svjetla leži iza andela i označuje sjajan put kojim je došao. Prikaz je miran i blistav. Pred tom slikom možemo moliti. Očevo je lice kao u mrtvaca, izobličeno bolom i strahovitom patnjom. Dijete je puno spremnosti na žrtvu, za koju zna i koju ljubi, dok je otac uništen od bolnog milosrđa. Umire doslovce prije djeteta, koje mora žrtvovati.

K SVJETLU VJERE

OBRAĆENJE JOHNA HENRYA NEWMANA

U nizu obraćenika na Katoličku vjeru vidno mjesto zauzima engleski kardinal John Henry Newman.

Redio se je 21. veljače 1801. godine u Londonu. Otac mu je bio bogat i obrazovan bankar, po vjeri anglikanac, majka, Jemina rođena Fourdrimier, po vjeri kalvinistkinja, a potjecala je od francuskih hugenota. Kao dijete odgojen je strogo evangelički. U Bibliji ga je poučavala majka. No uza sve to kod njega se vrlo rano pojavljuje sklonost prema nekom mističizmu, praznovjerju i vjeri u neke "nepoznate utjecaje". Već kao dječak čita mnogo, ali bez reda. Waltera Scotta i svetog Augustina, Newtona i Priče iz Isusčevi i jedne noći. Kad mu je bilo 15 godina pošao je na studije u Oxford. Tu je zbog pretjeranog učenja ponešto stradao i postao je veoma osjetljiv. Tu je također zapao u društvo slobodoumnih drugova i poveo se za njima. No iz toga ga izbacise dva događaja: njegova teška bolest, neka vrsta klonulosti, koja se pojavit u studenom 1827.: i smrt njegove mlade sestre Mary, 5. siječnja 1828. Pod utjecajem tih događaja ostavlja dotadašnje liberalno društvo i sklapa prijateljstvo s drugovima Kebleom i Froudjem. Froude pokazuje otvoreno svoje divljenje rimskoj crkvenoj upravi, oduševljava se za štovanje Majke Božje, za samozataju i pokoru.

Newman se brzo "rješava sjena", to jest slobodoumlja. Godine 1833. polazi na putovanje po Sredozemnom moru sa svojim prijateljima, te tom zgodom pođodi Rim. Tu se je uvjerio da katolicizam nije ni izdaleka onakav, kako su mu ga prikazivali kod kuće, ali ipak s prijateljima izriče oštре kritike. Kad su se vratili kući, počeli su pisati niz knjižica o vjeri i Crkvi. Odmah u prvoj knjižici Newman je postavio pitanje: "Na kojoj osnovici treba da izgradimo autoritet sad, kad nas napušta država?" I odgovara: "Na apostolskom nasljedstvu". Protiv individualnog tumačenja Svetog Pisma postavlja ono koje se temelji na auktoritetu crkvenih otaca. Protiv neograničenosti osobnog sudjenja ističe potrebu dogmatske discipline, protiv svjetovnih političkih utjecaja naglašava, ne doduše još katoličku upravu, nego crkveno uredjenje iz doba prvih kršćana.

Svojim propovijedima on proširuje djelovanje na suvremenike, kad je postao aglikanskim pastorem. Ljudi u massama dolaze na njegove propovijedi. On ih očarava načinom propovijedanja, neograničenom vjerom u Objavu i u stvarnost nevidljivog svijeta, te neustrašivom smionošću kojom je upirao poglede slušatelja u ono "jedino potrebno". Između 1837. i 1838. godine njegova se moć popele do vrhunca. Uporno nastojanje da anglikanizam približi prvoj Crkvi, dovodi ga konačno do toga da je napisao raspravu u kojoj dokazuje, da glasoviti 39 članaka protestantskog vjeronaučenja može biti sasvim dobro protumačeno u svjetlu prve Crkve i da nisu nespjivo s katoličkom naukom.

Zbog toga se na njega podigla prava bursa ogorčenja. Pritisak je bio tolik, da je Newman popustio i povukao se u jednu filijalu nedaleko Oxforda. Tu je u molitvi nastavio svoje povjesne studije.

18. rujna 1843. napusti teška srca svoju župu i Oxford uvjerivši se, da je "srednji put" između anglikanstva i prve Crkve obmanj. 25. rujna izrekao je svoju oproštaju propovijed. Kako sam reče, prešao je Jordan i započeo težak put. Ostavio je sve što mu je bilo drago srcu i uputio se prema nepoznatom kraju.

Slijedile su dvolje godine teške nutarne borbe. Te su godine ispunjene ozbiljnim studijem povijesti dogma.

Konačno je pala odluka. 8. listopada 1845. pozvao je on k sebi u Littlemore, svoga znanca, katoličkog svećenika oca Dominika, i pred njim prešao u Katoličku Crkvu.

Ovim korakom Newman je morao ostaviti mnogo toga što je njegovu dušu vezalo čistom ljubavlju. Nekoji su prijatelji pošli za njim i prešli u Katoličku Crkvu, ali mnoge je od njih izgubio zauvijek, a među njima je bio i njegov rođeni brat.

Koliko god je u srcu osjećao radost i utjehu što je prihvatio napokon spoznati istinu, život u Katoličkoj Crkvi donio mu je teških kušnja. Njegova ga okolina nije mogla pravo shvatiti i učiniti od njega ono što je morsao postati — putokazom ostaloj svojoj braći do istine u Katoličkoj Crkvi.

Kako mu je u Engleskoj bio otežan život, ostavio je domovinu i u Rimu je stupio u oratorij svetog Filipa Nerija. A kasnije je osnovao oratorij u Birminghamu. Čitav njegov život bio je popraćen nekim nepovjerenjem i sumnjičavajuću radu jake osobne note što ju je on utiskivao u svoja djela, kao i radi simpatija, što su mu ih iskazivali mnogi članovi aglikanske Crkve zbog njegova muževnog koraka i iskrene lojalnosti prema svima. Katolici su osjećivali njegove potvhute, što poradi nerazumjevanja, što iz čistog nerazspoloženja prema njemu.

Za sve te žrtve nagradio ga je papa Leon XIII imenovavši ga kardinalom. To odlikovanje primio je u Rimu 12. svibnja 1879.

Posljednje godine života proveo je u tišini i sabranosti sjedinjen s Bogom. Umro je 11. kolovoza 1890. Pokopan je na groblju oratorijanca u Rednalu. Na grob su mu stavili riječi što ih je sam izabrao: "Iz sjene i slike prema istini".

U svojim najtežim godinamaiza obraćenja napisao je nekom prijatelju ovo: "U Katoličkoj sam Crkvi našao mnogo uljednosti, ali osim izuzetaka, vrlo malo simpatije kod ljudi visokih položaja. U Katoličkoj Crkvi ima dubina i snaga, takva punina vjerovanja u njenu nauku, njenu teologiju, obrede, sakramente, disciplinu, slobodu, koja je u isti mah i toliki oslon, da stavljiš sve na vagu, sva hladnoće i nerazumjevanje, kojim su me obasiale neke osobe, ma kako visoka položaja bile, ne teži upravo ništa. I u tome baš leži istinska tajna snage Crkve, temelj njene neoborivosti, veza njenja nerazrješivog jedinstva. To je u isti mah i zalog i predokus neba".

PLOD VJERE JEST RADOST
U DUHU SVETOME

VJEROVANJE MOGA KRŠTENJA

NEMA KRŠTENJA

BEZ VJEROVANJA Kad mi je bilo 14 godina — pripovijeda neki svećenik — roditelji su mi kazali, da ču na krštenju kumovati djetetu naših prijatelja. Razumije se, da sam se nastojao pripraviti za taj veliki dogadjaj u mom životu. Majka mi je kazala, da ču za vrijeme obreda krštenja moliti Vjerovanje. Premda sam do sada veoma često molio Vjerovanje, ipak sada je za mene to bio osobit doživljaj, jer ču ga moliti po prvi put službeno u crkvi u svetim obredima.

Molio sam ga drhtavim glasom, uzbudeno. ... I premda je od tog dogadaja prošlo pričeno vremena, ja ga se još sjećam kao da se dogodio jučer. Jer tada mi je prvi put došlo

do svijesti, da je i moje krštenje bilo obilježeno Vjerovanjem što su ga u moje ime molili moji kumovi. Oni su tada u moje ime jamčili da će to Vjerovanje mogu krštenja u jedno biti u Vjerovanje mogu života ...

Nema krštenja bez vjerovanja. Tko god je prisustvovao krštenju bilo djeteta, bilo odrasle osobe, sjeda se sigurno časa, kad su kumevi zajedno sa svećenikom molili molitvu koja sadržava i izriče vjeru onih koji okrušuju krstioncu, a koja će za koji čas postati vjerom tog novokrštenika, i koja će u njemu rasti i razvijati se tijekom čitava njegova života, da ga napokon uvede u vječni život.

Još je dirljivije prisustvovati krštenju, koje se obavlja u prisutnosti većeg broja vjernika. Tada čitava ta zajednica Božjega nareda pred

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU RODEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SASAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODDONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTNJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

krstionicom molí Vjerovanja isповijedajući tako svoju vjeru. Time kao da hoće reći novo-kršteniku: »Eto, to je veza koja povezuje nas u jednu zajednicu, u jednu Božiju obitelj. Želiš li i ti ući u tu obitelj, moraš prihvati isto Vjerovanje i po njemu urediti čitav život.«

Kad se krsti odrasla osoba, biva malo drugačije. Taj krštenik ne treba zamjene da izreče svoje Vjerovanje, on ga sam molí. Ali i tada se njemu pridružuje glas svećenika i kuma, a i ostalih prisutnih vjernika. Tako svi oni žele zasvjedočiti da će vjera novokrštenika biti ista kao i vjera svih onih, koji su prije njega ušli u Crkvu, postali članovi Božjeg naroda.

Nije li to nešto lijepo i uvrišeno, da nas je Crkva sve povezala tim vezom. Povezala je sve nas koji sada živimo, da se osjeđamo jedno srce i jedna duša. Ali povezala nas je i sa svim onim kršćanima koji su živjeli prije nas i pred nama pošli s ovoga svijeta u znaku vjere. Ta veza seže sve do prvih kršćanskih vremena, sve do apostola i samog Isusa

Krista. Uvijek je to ista vjera, uvijek i isto Vjerovanje. To Vjerovanje bilo je izgovorenio kod krštenja slike Male Terezije, kod krštenja svetog Pija X., kod krštenja naših velikana vjere i domovine Ivana Merza, biskupa Langa, bana Berislavića i Karlovića, kralja Zvonimira, Krešimira, Tomislava, kneza Višeslava ... Ono nas povezuje s našim djedovinom sve do onog časa, kad su počeli primati Kristovu vjeru.

KAKO SU VJEROVANJE

MOLILI NAŠI PRVI KNEZOVI U vrijeme kneza Borka i kneza Višeslava moljenje Vjerovanja bilo je posebno svećano. Odrasli katekumeni tjednima bi se pripravljali za krštenje. Tumačilo im se je, kako je Bog stvorio svijet, kako je za spas svijeta poslao svoga Sina, i kako je Sin na zemlji osnovao svoju Crkvu.

Kad su bili dostatno poučeni, Crkva im je povjeravala svoje tri riznice: Evandelje, Vjerovanje i Očenaš. Nakon što je pred njima svećano bio čitan početak svakog evandelja,

IVANE,
JA TE KRSTIM
U IME
OCA I SINA I DUHA
SVETOGA

onda bi bilo izgovoreno Vjerovanje i Očenaš. Te dvije molitve morali su naučiti napamet. Nisu ih učili iz knjige, nego na taj način da su pred njima svaki put prije pouke glasno molili, a onda bi ih oni ponavljali i zajedno sa zajednicom vjernika molili, dok ih napokon ne bi zapamtili. Tada bi se uoči svakog krštenja popeli u crkvi na povlašeno mjesto, da ih svi prisutni vjernici mogu vidjeti, i onda bi svećano molili Vjerovanje i Očenaš pred zajednicom vjernika, koji su ih po ta dva znaka mogli prepoznati kao braću, koja ispovjedaju istu vjeru i zazivaju istog Oca nebeskoga.

OBRED KRŠTENJA

U PRVA KRŠĆANSKA VREMENA Podemo li prošlost, još ćemo nešto otkriti. Jeste li opazili, da kod krštenja neposredno prije polijevanja vodom, svećenik kršteniku postavlja tri pitanja: »Vjeruješ li u Boga Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje?« Kum ili sam krštenik odgovara: »Vjerujem! — »Vjeru-

ješ li u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, rođena i mučena?« — »Vjerujem!« odgovara ponovo kum ili krštenik. — »Vjeruješ li u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo Svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni?« — I ovaj put kum ili krštenik daje isti odgovor.

U prva kršćanska vremena ta tri pitanja i taj trostruki odgovor sačinjavali su bitni dio obreda krštenja. Nakon što je krštenik na prvo pitanje odgovorio »Vjerujem«, svećenik bi ga prvi put zaronio u vodu u krstionici. Na drugi odgovor, utorio bi ga drugi put, a na treći odgovor slijedilo bi treće utorjanje.

Vjerovanje, koje je kratak sadržaj vjere, i krštenje, koje tu vjeru potvrđuje, međusobno su tjesno povezani. Vjerovanje nije ništa drugo negoli razvijena, proširena krsna formula, koju nam je dao sam Isus Krist, kad je rekao apostolima: »Idite i naučavajte sve narode krsteći ih u име Oca i Sina i Duha Svetoga!« (Mt 28,19). Ispovjedati Vjerovanje riječima i životom, to znači biti vjeran svome krštenju.

ono je: KRATKI SADRŽAJ POVIJESTI SVIJETA

Jeste li ikada pomislili na to da je naše Vjerovanje kratka povijest svijeta? Ono doduše ne govori o ratovima, carevima i kraljevima, o kojima nam pišu povjesne knjige. Ali ipak ono je prava povijest, koja pred nas iznosi bitne stvari ljudske povijesti vodene Božjom rukom. Ono zalaže mnogo dublje u povjesna zbiranja nego što čini bilo koja povjesna knjiga. Pokazuje nam, da je svijet i sve što on obuhvaća, stvorio Bog. A kad je svijet već postojao, Bog je u njegovoj povijesti posredovao govoreći po prorocima. A napokon je sam došao u ljudskome liku, da i on uđe u tu našu povijest kao jedan od nas. Od svojih učenika i sljedbenika traži da budu sjedinjeni u jednoj Crkvi i da budu u svijetu

ono, što je kvasac tijestu. No taj svijet neće vječno trajati. Bog će posredovati po posljednji put s izvanrednim sjajem i moći da stvori novo nebo i novu zemlju.

**KRIST JE
SREDISTE VJEROVANJA** Vjerovanje dakle obuhvaća čitavu povijest svijeta, jer govori ne samo, kako je svijet počeo i kako će svršiti, nego i o tome koja nutarnja sila djeluje u njemu. Krist je središte Vjerovanja, kao što je i središte čitave ljudske povijesti. Prema njemu usmjerena je sva ljudska povijest prije njega. Prema njemu se okreće i sva naša povijest iza njegova dolaska na svijet.

Iza dolaska Kristova na zemlju počinje novo djelo, rođen je novi narod. Taj je narod rođen po krštenju snagom Duha Svetoga. Njemu je povjerena velika zadaća: ima pripraviti dolazak Božjeg kraljevstva.

Prema tome, ne može se pripadati tome Božjem narodu, ne može se primiti krštenje, ako tko ne pozna barem u glavnim crtama Božji plan o svijetu, kao i bitna razdoblja te povijesti, u kojoj novi kršćanin ima odigrati svoju ulogu. Biti kršten znači ući u povijest Božjega naroda, koji stalno putuje naprijed. Ući u taj narod znači ući kao veliki suradnik na ostvarenju Božjih nacrtta.

Vjerovanje nije priča za znatiteljike, nego prije svega program za čovjeka od djebla. Govoriti Vjerovanje znači ući u Kristovu vojsku, da radimo za dolazak njegova kraljevstva.

SVJEDOČANSTVA

MUČENIKA Spisi mučenika sačuvali su nam uspomenu o neustrošivom isповijedanju vjere prvih kršćana pred poganskim sucima.

»Kome se ti klanjaš?« pita sudac svetu Sabinu. Ona mu bez okolišanja odgovara: »Svemogućem Bogu, koji je stvorio svijet, nebo i zemlju i sve nas; Bogu, koji nam je dao da upoznamo njegova Sina Isusa Krista.«

Sabina je bila samo obična žena iz puka. Ali drugačije nije odgovorio ni sveti Justin filozof, kad su ga na suđu ispitivali. On odgovara sucima: »Mi vjerujemo, da je jedini Bog stvo-

ritelj svega vidljivog i nevidljivog stvorenja. Vjerujemo u Isusa Krista, Sina Božjega, kojega su navijestili proroci, da će spasiti ljudski rod... Ja sam siguran, da je Duh Svevišnjeva nadahnuo ove proroke, kada su navještali dolazak budućega Krista.«

Kada je sveti Polikarpo, koji je poznavao svetog Ivana apostola, bio već na lomači, izgovorio je ovu molitvu: »Gospodine Bože svemogući, Oče Isusa Krista, blagostoljenoga i ljubljenoga svoga Sina, po kojemu smo te upoznali... blagoslivam te, što si me našao dostojnim, da u ovaj dan i čas zauzmem mjesto u broju mučenika, pijući iz čaše tvoga Krista, kako bih uskrsnuo na vječni život dušom i tijelom u neraspadljivosti Duha Svetoga.«

Mogla bi se navesti još mnoga slična svjedočanstva. U svima njima očituje se ista vjera, koju isповijeda Vjerovanje. U časovima muka mučenici su svečano priznavali, da je vječna njihova krštenja, nakon što je preobrazila njihov život, jačala ih u toj zadnjoj borbi, koja je pripravljala dolazak Božjega kraljevstva. Oni ponavljaju poklik svetoga Stjepana, prvog mučenika: »Vidim otvorena nebesa i Sina Covjećega, gdje sjedi s desne Božje.«

Nije li, dakle, pravo da i mi Vjerovanje izgovaramo uvijek sa životom vjerom i velikim strahopočitanjem, kad ono u sebi krase toliku snagu i toliku nadu? Moramo znati, da se u tim tako jednostavnim riječima nalazi poruka koja ima preobraziti naš život i obnoviti svijet.

VJERA NA GRENLANDU Bio sam duboko potresen, priča neki američki novinar, videočižu i čvrstu vjeru tih stanovnika puste zemlje. Oni žive u bijedi i od svih ostavljeni. Posjetio sam nekog siromašnog župnika. On se brine za sedam župa. Svudje vlada siromaštvo. Kroz godinu ribar može zaraditi 200 dollara da uzdrži svoju obitelj. Taj narod se hrani ribom i kruhom. On ne pozna ni kino, ni radio, niti čita novine. Njegov život nije nego rad, bijeda i oskudica.

Najveći događaj za njih u tjednu jest sveta Misa. Nitko ne izostaje. Kad strani svećenik dođe da posjeti njihova župnika i budu dvije Mise, čitava župa prisustvuje. Duhan je njihov jedini fiksuz. Dobri se ljudi uvečer sastanu oko vatre i pri slabom svjetlu svijeće puše i predaju. U korizmi župnik pozove ljudje da čine pokoru. Pred oltarom svak obeca da neće puliti od Čiste srijede do Uskrsa. Obecanje izvrše i svaki stavi lulu u kutiju. Svećenik mi je rekao: »Ne poznam ni jednog čovjeka koji ne bi izvršio svoje obecanje.«

BOG STVORITELJ

U POČETKU STVORI BOG NEBO I ZEMLJU

VJERUJEM U BOGA, STVORITELJA

NEBA I ZEMLJE Kod obreda krštenja svećenik pita krštenika: »Vjeruješ li u Boga Oca svemogućeg, stvoritelja neba i zemlje?« Jasno nam je, ako netko želi biti kršten, da mora vjerovati u Boga. No to ne bi bilo dosta. Potrebno je vjerovati, da je taj svemoguci Bog stvorio nebo i zemlju. To je istina naše vjere, kao

što je i prvo od tri osnovna pitanja kod krštenja.

U vrijeme, kada je Isus došao na svijet, ljudi su se klanjali mnoštvu bogova, ali nitko nije vjerovao, da su ti bogovi stvorili svijet. Ljudi prebivaju na zemlji, a bogovi stanuju na nebu. Nitko se nije pitao, tko je nacinio nebo i zemlju.

Neke su stare vjere, doduše govorile, da su njihovi bogovi proizveli

svijet, ali tako da su se poslužili već postojećom materijom. Oni su se prema svijetu odnosili po prilici tako kako se zidar odnosi prema kući koju je izgradio. Bili su samo graditelji, ali nikako stvoritelji.

Kako drugačije govori Sveti pismo o stvaranju. Već prvi redak otvara nam posve drugi pogled. Tu čitamo: »U početku stvori Bog nebo i zemlju«. Svijet, dakle, nije uvijek postojao. Bog je onaj koji ga je učinio sa svim onim, što sadržava zemlju more, zvijezde, sunce, bilje, brda i doline, ptice i ribe. Sve dolazi od Boga. Ništa nije nastalo mimo njega. Između Boga i svijeta opстоje jedna veza poput one između izvora i rijeke. Nebo i zemlja opstoje, jer je Bog to htio.

VEZA IZMEDU BOGA

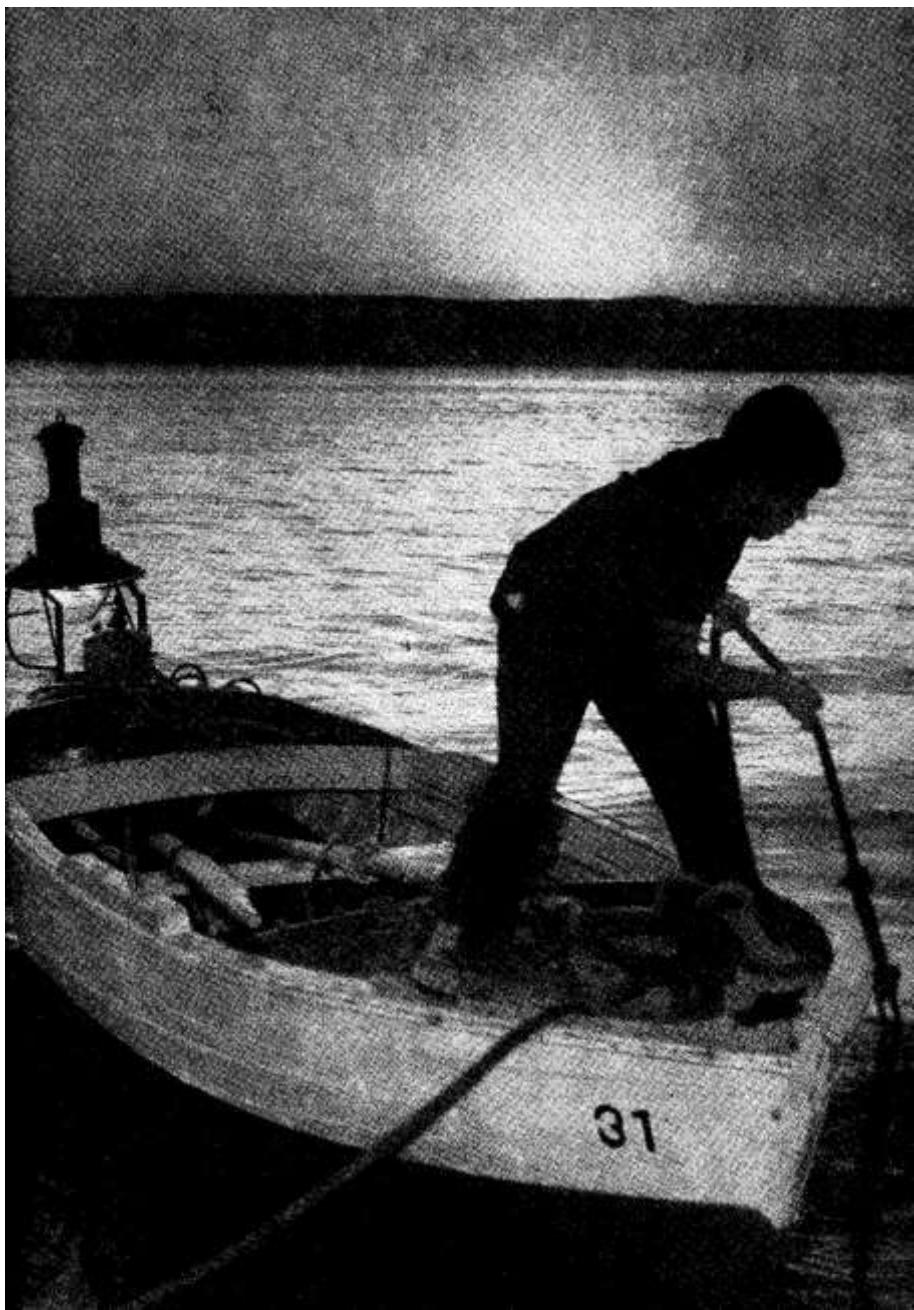
I STVORENJA OSTAJE Svijet je s Bogom trajno povezan. Bog ne samo da zna sve što je stvorio, nego on stalno svako od tih bezbrojnih stvorenja podržava da mogu opstojati. Tako treba shvatiti i riječi svetoga Pavla: »U njemu se mičemo, živimo i jesmo. Tako treba razumjeti i riječi Pisma, kad poziva: »Dodite, poklonimo se i padnimo ničice, kleknimo pred Bogom, koji nas je stvorio! Jer on je naš Bog, a mi smo narod, što ga pase; ovce njegove paske« (Ps 94).

Mi u svojim obiteljima znamo čuvati razne stvari, što su ih načinili naši predci. Predmet, crtarija, pismo na neki način pomaže da osjetimo prisutnost onih, koje ne vidimo osobno pred sobom, ali eto vidimo njihovo djelo, koje nam o njima govori. Koliko više stvari onoga svijeta, koji je čitav i u svakom svom dijelu Božje djelo, moraju nam govoriti o Bogu. Stoga kaže Psalmista: »Nebesa pjevaju slavu Bogu. U sav svijet prođre njihov poklik i njihova riječ do na kraj zemlje« (Ps. 18).

Covjek, koji dolazi da bude kršten i koji zna, da je Svetog Oca stvorio nebo i zemlju, upoznaje svijet pod novim vidikom, kao slijepac, kome bi se otvorile oči i koji bi odjednom otkrio ljepotu boja i sjaj svjetlosti tamo gdje je do tada doticao ono, što ga je okruživalo. Stvari su iste, no on je mislio, da ih pozna, ali sad vidi da ih nije poznavao. Od sada moći će ih gledati samo tako, kako one pjevaju slavu Bogu. Jer krštenje je svakome od nas otvorilo duševne oči da znamo gledati svijet onako kako ga je Bog uistinu stvorio i kojim ga je putem usmjerio.

Naučimo, dakle, promatrati svijet oko sebe očima vjere. Gledajmo u svemu trag beskrajne svemoći i dobrote našega Boga.

U PRISUTNOSTI MARŠALA PILSUDSKOG NEKI JE INŽENJER IZRUGIVAO VJERU SUĐECI DA ONA NIJE DRUGO NEGOD PODVALA. PILSUDSKI JE SLUŠAO I REĆE: »ZNATE LI VI ŠTO JA MISLIM O TEHNICI? ONA JE LUDOST ŠTO SU JE LJUDI IZMISLILI! — »AKO MOŽETE TAKO GOVORITI, MARŠALE? KAD O TEHNICI GOTOVIO NIŠTA NE ZNATE,« — »JA SAM VAM SAMO ŽELIO POKAZATI KOLIKO VRIJEDI VAŠ SUD O VJERI!« REĆE MARŠAL NEPROMIŠLJENOM INŽENJERU. — VJERA JE DAR I UMJEĆE ISTO TAKO POTREBNO ZA ŠRETAN ŽIVOT KAO ŠTO JE POTREBNO ZNANJE I SPRETNOST DA SE MOŽE BEZ OPASNOSTI PLOVITI PUČINOM MORA. — DOŽIVIJETI BRODOLOM U VJERI ISTO JE KAO I OSTATI BEZ KORMILA I SIDRA.

U PUNINI VREMENA DOŠAO JE ISUS KRIST

NAJAVAŽNIJI ČAS

U POVIJESTI SVIJETA. Ako je Vjerovanje povijest svijeta, onda valja priznati da je to uistinu čudnovata povijest. Ono nakon što je spominuo stvaranje svijeta, odmah počinje govoriti o Isusu Kristu. Kao da između stvaranja svijeta i Kristova dolaska nije postojalo nikakvo vrijeme i kao da od časa, kad je svijet izšao iz Božjih ruku, i Isusova rođenja u Betlehemu nije se ništa važno dogodilo.

O tome velikom razdoblju naci ćemo pojedinsti na drugome mjestu, u Svetom pismu Staroga zavjeta. Ono nam je sačuvalo brojne pojedinosti o velikim vjerskim razdobljima u povijesti svijeta: o Abrahamu, praocu svih vjernika, o Mojsiju, vodi Božjeg naroda, o Davidu, praocu Spasiteljevu, i o preocima, koji su pripravljali središnji dogadjaj ljudske povijesti: silazak Boga na zemlju.

Crkva sve to zna, i ona voli razmišljati o svim tim velikim ljudima koji su pripravljali Spasiteljev dolazak. Nekada je ona, pripravljujući katekumene za sveto krštenje, čitala pred njima brojne stranice Staroga zavjeta. Za vrijeme uskršnjog obilježenja, kad je završavala ta priprava, čitalo se je 12 tekstova iz Starog zavjeta. Tako je Crkva dozvolila u param povijest svijeta od Adama do Isusa Krista.

Ako, dakle, Vjerovanje ne spominje ništa od objave do Kristova dolaska, to nije neznanje, nego želja, da se što više istakne najavažniji čas, mnogo važniji od onoga što ga je obilježio dolazak Abrahama, Mojsija, Davida ili pojava bilo kojeg proroka. Sve te povjesne časove beskrajno nadilazi čas dolaska Onoga, koji vlada vjerskom poviješću svijeta i pred kojim svaki drugo lžečava.

Bog je više puta posređovao da rasvjetiti ljudi i da ih spasi, ali Kristov je dolazak Božje posredovanje, koje je odigralo odlučujuću ulogu, a njega su ostala Božja posredovanja samo pripravljala. Zato u času, kada ka-

tekumen ima primiti sveto krštenje, ne postavlja se pitanje, da li on pozná Abrahama, nego vjeruje li u Isusa Krista: »Vjerujes li u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina, našega, rođena i mučena?»

TKO JE ISUS KRIST? Vjerujem u Isusa Krista. Dvije riječi, dvije ideje. Isus je Ime, što ga je andeo objavio Mariji. Ono znači: Jahve spašava. Jahve je Ime pod kojim su štovali Boga u Starom zavjetu. To je Bog Abrahamov, koji dolazi da spasí svoj narod.

Krist je grčka riječ, a Masiya je židovska riječ, i obje imaju isto značenje. Znaće: pomazanik, to jest onaj koji je primio pomazanje. Kao što ulje prodrne duboko u ono čega se dodirne, iako je mirisavo, prožme čitavu stvar svojim mirisom, isto tako Krist »Božji poslanik«, donosi medu ljudi miris Božanstva.

Sjetimo se, da je cijeli Stari zavjet čekao Mesiju. Tako ova dva imena: Isus, što nas podsjeća na Jahve, i Krist, što podsjeća na ovo očekivanje, krije u sebi natuknicu na ovo razdoblje, koje izgleda kao da je zaboravljen i prešaćeno u Vjerovanju.

Odakle dolazi Isus Krist? Vjerovanje nam otkriva njegovo porijeklo. Kao i svaki čovjek, Isus ima jednog Oca i jednu Majku. Ali oni nisu istog roda. Isusov je Otac sam svemoguci Bog. Isus je njegov jedinorodeni Sin. Riječ »jedinorodenje« nije uzalud spomenuta. O nama se također kaže, da smo djeca Božja, a i mi Boga nazivamo: Oče naš! Nas je Bog

ZAŠTO JE KRIST REKAO:

KAD BUDEM PODIGNUT NA KRIŽ,

SVE ĆU PRIVUĆI K SEBI?

posinio. No s Isusom nije tako. On nije jedan od Božjih posinaka, nego pravi Božji Sin, on je jednorodeni Sin. Nitko se ne može s njim usporediti. I vidjet ćemo dalje, kakva nam je objava priopćena o tajni nutarnjem Božjem života.

Majka je Isusova ljudsko stvorenje, jedna žena. Roden od DJEVICE MARIJE. Ako je po svome Ocu Isus »Božji Sin«, po svojoj majci moći će se zvati »Sin čovječjik«, kao što se stvarno i nazivao, kako nam svjedoči Evanđelje. On dakle pripada Božjem i ljudskom rodu. Tajna ovog sjedinjenja u Vjerenju je obilježena riječima: »Koji je začet po Duhu Svetom, rodjen od Marije Djevice. To je jedinstvena pojava u povijesti svijeta. Zato i Abraham, i Mojsije, i David, i proroci, kako god bili veliki po svome pozivu i odazivu ostaju maleni pred osobom Isusa Krista, koji u sebi povezuje dvije različite naravi u istom biću, u istoj osobi.

A koje je Kristovo voledjelo, radi kojega je došao na ovaj svijet? Možda će tko god pomisliti, da je to njegovo propovijedanje. Evan-

delje nam je doista otkrilo čudesne stvari o Isusu. Pa i o našem vlastitom životu naučilo nas je više nego sve druge knjige zajedno. I jasno je da mi očituјemo svoje priznanje uz Evanđelje, kada isповijedamo svoju vjeru u Isusa Krista. No Vjerovanje ne ističe kao Kristovo glavno djelo njegovu nauku. Veleđelo Kristovo jest njegova muka i smrt i uskrnuće. To je bio najvažniji datum u povijesti čovječanstva.

MUČEN POD PONCIJEM PILATOM

Poncije Pilat, upravitelj Judeje, spominje se, ne toliko, da se ožigote njegovo strašljivo i kukavičko držanje kod Isusova procesa, koliko da se označi jedan datum. To je isto kao da bismo mi kazali: »Dogodilo se za vrijeme rata«. Tako isto riječi: »Mučen pod Poncijem Pilatom«, označuju kada je Isus bio mučen. A taj datum nam kaže, da je tog dana utjelovljeni Božji Sin prinio tu žrtvu. On nije to samo hink. »Modricama njegovim mi smo se iscjelili.

RASPET, UMRO I POKOPAN Te tri riječi nisu istoznačne. Svaka od njih označuje jednu važnu pojedinačnost. On je bio RASPET: nije umro od bolesti. Njegov je život bio napadnut. On je bio ubijen. On je UMRO: traženi uspjeh i učinak bio je postignut. Nije bilo kao sa žrtvom Abrahama. Ovdje je žrtva bila dovršena. Eto za to dokaza: On je POKOPAN. Položili su ga u grob i zatvorili ga kamenom.

SAŠAO NAD PAKAO Pakao ne označuje ovde mjesto, gdje su osudnici zauvijek lišeni gledanja Boga, nego mjesto što ga Sveti Pismo naziva »šcole«, gdje su boravile duše pravednika, koji su umrli prije Kristove smrti. Nebo još nije bilo otvoreno i pravedničke duše nisu mogle ući u nj. Kroz neko vrijeme Isus dijeli njihovu sudbinu. Njegovo tijelo leži u grobu, a njegova duša ide u pretpakao. To je vrhunac njegova poniranja, on je ubrojen među mrtve.

Ali kao što je Isus na zemlji propovijedao Evandelje, tako on tu blage vijest donosi i u pretpakao. Čekanje završava. Nebo će kasnije biti otvoreno i pravedničke će duše ući u nj kao Isusova pratinja.

U te tri riječi našeg Vjerovanja sveta nam Crkva dozivaju pred oči cijeli Stari zavjet. Tu se sjećamo Adama, Noe, Abrahama, Mojsija..., aiza njih i nepreglednog mnoštva onih ljudi, koji su rođeni i koji su živjeli na zemlji od postanka svijeta vrteći vjerno Božji zakon. Svi su oni čekali puninu vremena, to jest Kristov dolazak.

TREĆI DAN

USKRSNUO OD MRTVIH Evo i glavnog događaja. Svi ljudi u miru, no jedini je Krist uskrsnuo od mrtvih. Njegova je smrt bila samo prijelaz. A ipak, jer je uskrsnuo tek treći dan, tijelo mu je preko 40 sati ostalo zapечаćeno u grobu, što su ga čuvali vojnici, sve je to dokaz da je on uistinu umro. Kroz ono četrdeset dana iz njegova uskrsnula vidjeli su ga apostoli, po božne zene i više od 500 učenika. Apostoli su dapače s njime jeli i pili. Svi su se mogli osvjeđočiti da je on doista uskrsnuo. No ovaj njegov novi život ne poznava više smrti ni trpljenja. Od sada njegovo je tijelo proslavljen. On je posve pobijedio smrt.

UZAŠAO NA NEBO I uzašaće Isusovo na nebo jedan je od najvažnijih datuma u povijesti svijeta. Ono označuje

konač ovog izvanrednog razdoblja, to jest bojavka Sina Božjega na zemlji, i završetak njegova otkupiteljskog djela. No to je u isto vrijeme i prvi čin, svečano otvorenje novog razdoblja ljudske povijesti. Krist se, naime, ne vraća sam u nebo. Njega prati nepregledno mnoštvo pravednika Starog zavjeta. Od sada je nebo otvoreno.

SJEDE O DESNU

BOGA OCA SVEMOGUĆEGA Ovakve riječi se nalaze više puta u Novom zavjetu. Što one znače? Njima želi Evandelje reći, da Krist i kao čovjek, koji je umro i uskrsnuo, zadobiva u nebu slavu, kojoj nema ravne. On zauzima najpočasnije mjesto, Kristova slava u nebu uzdiže se iznad slave svih stvorenja. On od sada vlast nad svim ljudima. Tijekom svoga zemaljskog života, a posebno u svojoj muci, Isus je izjavio da je on kralj. O tome svjedoči i natpis na krilu: »Isus Nazaretanin, KRALJ židovskih.« To njegova kraljevsko dostojanstvo, što su ga ljudi na Veliki petak izrugali, sada je činjenica. Isus je započeo svoje vladanje. No on nije kralj samo izabranika u nebu, nego i svih kršćana kao i svih ljudi na zemlji. On vodi svijet prema njegovu svršetku. On daje smisao svoga duha, udara počet svoje osobe, nauke i žrtve svoj ljudskoj povijesti. Na koncu vremena on će vidljivo izvršiti i zadnji čin svoga kraljevskog dostojanstva i vlasti nad ovim svijetom sudeći sve žive i mrtve. Sveta nam Crkva u svojoj liturgiji nestoži prikazati slavnoga Krista u sjaju veličanstva, da tako već ovdje osjetimo barem nešto od onoga što će naše oči vječno promatrati u nebu.

U nekoliko riječi Vjerovanje izražava Isusovu slavu na zemlji, u predpaku i u nebu. Tu je slavu stekao svojom mukom i smrću na krilu.

U tom dijelu Vjerovanja kao da osjećamo odjek riječi svetoga Pavla: »Krist je ponizio sam sebe i bio je poslušan do smrti, i to smrtil na krilu. Zato ga i Bog izvlsi i darova mu ime, koje je nad svako lme, da se uime Isusovo pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik prizna na slavu Boga Oca: Isus Krist jest Gospodin!« (Filip 2,8–12).

Na svakome mjestu Isus je Gospodin, Kralj slave. To su kršćani shvatili od početka, i stoga su ga oslovjavali riječima: »Naš Gospodine.« On je uistinu Gospodin sviju nas, jer je gospodar neba i zemlje. Po njemu je nekada čitav svijet stvoren, od sada on je glava, kralj, gospodar svijeta.

Dok se sunce diže na obzorju,
ljubav izbija u srcima ocog mladog para.
Onaj, koji je pokrenuo sunce na nebou,
pokrenuo je i ljubav u ljudskim srcima.
Ovo dvoje mladih koje ljubav spaja
možda i ne znaju za Boga,
ali Bog ih poznaje. Bog ih ljubi kao Otač.
Njihova krhká i ujezna ljudska ljubav
poziv je na rije -
do velike i rječne ljubavi Božje.

NOVI NAROD

DUH SVETI

I NJEGOVO DJELO U svakom od prva dva dijela Vjerovanja spominje se jedan bitni momenat povijesti svijeta. Najprije se spominje stvaranje svijeta, a zatim život i djelo Kristovo. Svaká od tih slika sačinjava savršenu cjelinu. No treći dio Vjerovanja, izgleda da nema takvog jedinstva. Tu se nižu: Duh Sveti, Crkva, općinstvo Svetih, oproštanje grejha, uskršnjuće tijela i vječni život. Čovjek bi rekao da se žurimo nabrajati sve ono što je važno i što ne želimo zaboraviti prije nego što izrečemo „Amen“. Dobivamo utisak da se nalazimo pred nekom vrstom imovnika. Taj treći dio kao da nema snage i jedinstva prvih dviju dijelova. Ipak to se samo pričinja. Ako želimo otkriti to jedinstvo, prenesimo se duhom na one prve Duhove.

Duh Sveti silazi nad apostole, i oni se obraćaju mnoštvu. U tome mnoštvu ima ljudi, koji su došli iz raznih krajeva i naroda. Ipak svi razumiju Petrovu propovijed. Uzbunili su se, jer je svaki od njih slušao apostole govoriti njegovim jezikom. Pravo čudo, koje prati silazak Duha Svetoga, bilo je u tome, da je bila stvorena jedna zajednica od najrazličitijih naroda — Katolička Crkva.

To mnoštvo pita: »Što nam je činiti?« A Petar odgovara: »Neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Krista za oproštenje grejha, i primiće dar Duha Svetoga. — Sveti Luka, koji nam pripovijeda ove događaje, kaže da je oko 3000 osoba primilo krštenje i da bijahu postojani u nauci apostolskoj, bratskoj zajednici, lomljenu kruhu i u molitvama

(Dap 2,42). Stvoren je zajednički život među tim ljudima, koji će se naskoro nazvati »sveti«. Tko god je, naime, primio Duha Svetoga, bio je posvećen i nosio je to ime. Oni oblikuju jedno tijelo i jednu dušu blagajući za istim stolom i sudjelujući u istoj molitvi. Eto nam dakle »općinstva Svetih«.

Tako je djelovanjem Duha svetoga stvoren novi narod: Katolička Crkva, koja sakuplja ljudе najrazličitijih naroda, položaja i klasa. I svi oni, bili kojega mu dragо jezika ili naroda, bit će pozvani da uđu u općinstvo Svetih primivši po krštenju oproštenje grejha.

Duh se Sveti pojavljuje, dakle, na početku Crkve. On je prisutan u cijelom njezinu razvitku. Djela Apostolska pripovijedaju upravo oduševljeno o rođenju i prvom širenju Crkve. U to vrijeme svugdje vidimo, kako se među vjernicima, a onda kasnije među pojedinim zajednicama vjernika, stvara veza ljubavi — zajedništvo.

Mogli bismo svoje istraživanje prosljediti kroz cijelu povijest Crkve. Vidjeli bismo, da je Duh Sveti bio uvijek i svugdje u Crkvi prisutan. On je jačao mučenike, činio čudesa, govorio na crkvenim saborima, jamčio nepogrješivost nasljednicima svetog Petra, poticao je na nove pothvate pozivajući jedne kršćane u daleke misije, druge u pustinju ili u samostane, podizao je u Crkvi nove svece, oživljavao i posvećivao taj novi Božji narod što ga je on svojim djelovanjem i milošću stvorio.

Mi ne vidimo Duha Svetoga, ali vidimo njegovo djelo, Crkvu. Po

njoj on obnavlja svijet. Već u drugom vijeku kaže sveti mučenik Irenej: »Gdje je Crkva, tamo je i Duh Božji, i gdje je Duh Božji, tamo je i Crkva i svaka milost.«

Crkva je prebivalište Duha Svetoga. U njoj ćemo ga uvijek susresti. Najstariji tekstovi Apostolskog Vjerovanja govore: »Vjerujem u Duha Svetoga u Katoličkoj Crkvi.«

VJERUJEM U SVETU

CRKVU KATOLICKU Svaka je ovaj riječ važna. Crkva, latinski Ecclesia, dolazi od grčke riječi, koja znači skupljati, pozivati na skupštinu. Crkva je zajednica, skupština, društvo onih koji su čuli Božju riječ, koji vjeruju u Isusa Krista, koji su primili Duha Svetoga.

Sveta — Svetost pripada jedino Bogu. U »Slavi« kod svete mise molimo: »Ti si jedini sveti!« Po sličnosti naziva se svetim i ono što je tjesno vezano uz Boga. Sveci su ljudi, koji su sjedinjeni s Bogom. Crkva je sveta, jer je obitavalište Duha Svetoga. I mi imamo pravo da upotrijebimo tu riječ kad se radi o Crkvi, jer nam kaže sveti Petar, da je Crkva novi narod, proizašao iz vode krštenja, »narod svet«.

Katolička znači općenita. Već smo vidjeli kako su na dan Duhova u Jeruzalemu svi prisutni narodi bili pozvani da čuju Božju riječ. A sveti je Pavao kazao, da u Crkvi nema više ni Grka, ni Židova, ni robova, ni slobodnih. Ono, što redovito dijeli ljude, kao što su ustaljene razlike među njima, koje imaju svoj izvor bilo u njihovom porijeklu, bilo u naobrazbi, bilo u društvenom poretku, bilo u kojem drugom uzroku, sve to nestaje u Crkvi. Tu se gleda samo na jednu stvar: tko je primio Duha Svetoga, on je član Božjeg naroda.

OPCINSTVO SVETIH Tim riječima može se označiti bilo euharijistijsko zajedništvo, bilo tjesno jedinstvo koje po vjeri postoji među svim kršćanima. Ta dva smisla se dopunjaju. Euharisti-

ja nema samo tu svrhu da hrani i obnavlja u nama božanski život, nego mora pomoći da među nama raste bratska veza. Ako mi primamo Kristovo tijelo, nismo samo s njime sjedinjeni, nego u njemu i po njemu sa svom svojom braćom. Skupljeni smo da sačinjavamo jedno tijelo. Mi smo udovi tog tijela.

OPROSTENJE GRIJEHA

Ovdje te riječi označuju sakramenat krštenja. Misno Vjerovanje izrečeno kaže: »Vjerujem jedno krštenje za oproštenje grijeha!« Oproštenje grijeha — ili kako bismo mi danas kazali: pomilovanje — djelo je Duha Svetoga. Isus je rekao apostolima: »Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni!« Ako pitamo: Kako je to moguće? Isus nam odgovara kao nekoč Nikodemu: »Ako se tko ne prepriodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo Božje.« (Iv 3,5). Voda i Duh su povezani. Krst je djelo Duha Svetoga. Novi narod je rođen i oživljavan po Duhu Svetomu.

Zemaljski Isusov život trajao je samo 33 godine. Djelovanje Duha Svetoga započelo je na prve Duhove i trajat će do konca svijeta. U ovih nekoliko riječi našeg Vjerovanja sadržana je vjerska povijest svijeta od tih prvih Duhova do nas i od nas do zadnjeg čovjeka. Te riječi imaju nas podsjetiti i na ono što je Duh Sveti učinio za nas. Moraju nas potaknuti, da ulazeci u ovu povijest i mi u njoj izvršimo svoju ulogu.

Kada svećenik u obredu krštenja pita krštenika: »Vjeruješ li u Duha Svetoga...?« on time iznosi pred krštenika čitav životni program. Traži naime od njega obvezu, da će vojevati u redovima Crkve, koja se još bori ovđe na zemlji. Nitko u tim redovima nema prava da samo gleda ishod borbe. Tko tu stoji skrštenih ruku, izdaje svoje poslanje. On nijeće Duha Svetoga, koji nas je preporodio i koji nam je dan da suradujemo na njegovu djelu obnove svijeta.

NOVO NEBO I NOVA ZEMLJA

POVIJEST KOJA

GOVORI O BUDUĆNOSTI Najbolje povijesne knjige govore samo o događajima koji su se zbili u prošlosti, pa makar išle i do naših dana. Sada se tek pišu povijesne rasprave o prošlom ratu. Nikome nije pao na pamet, da napiše povijest budućnosti. Povijest se odnosi na prošlost, to je njen polođje. Ona ne zna ništa o budućnosti. Jedino vjerska povijest svijeta, što je iznosi pred nas Vjerovanje u glavnim potezima, izuzeta je od ovog zakona. Ona se ne zadovoljava samo time da pred nas iznese prošlost i sadašnjost, nego u bitnim crtanima poslije i u najdalju budućnost.

Moglo nam se činiti, da se je ta povijest mogla zaustaviti kod riječi »Vjerujem u oprištenje grijeha«. Jer do tih riječi iznosi se ono što je u prošlosti ustavljeno i do danas sačuvano. Ali nije li Crkvi Krist obećao da će trajati do konca svijeta? Kada Vjerovanje spominje djelovanje Duha Svetoga, ono ne govori samo o prošlosti, makar ona dopira i do naših dana. Ono prekoračuje te naše dane i leti u budućnost, te govori i o onima, koji će kroz buduće vjekove doćiiza nas.

Ono što je rečeno o Crkvi i o obnovi stvorenoga po dolasku Duha Svetoga, odnosi se na razdoblje, koje počinje na dan prvih Duhova, ali koje ima svršiti tek na sudnji dan. U tome smislu već se tu radi o budućnosti. Ali to je budućnost, koja je povezana sa sadašnjosti, kao što je i sadašnjost povezana s prošlošću. Jedan je te isti i jedini pokretec života i slična snaga djeluje u svijetuiza Duhova i nastaviti će svoje djelo sve do zadnjeg dana. Tako riječi Vjerovanja, koje spominju to djelovanje Duha Svetoga, u isto

vrijeme podsjećaju na prošlost, sadašnjost i na slijedeće vjekove budućnosti. Ali i ta će budućnost svršiti. Već joj je određen konac, koji je poznat samo Bogu.

Vjerovanje nas upoznaje sa tri razdoblja u kojima će se odigrati, ako se tako može reći, ono novo i konačno posredovanje Božje. To su: sud svijeta, uskrsnuće mrtvih i svetano otvaranje vratiju života, po kome će se izabranici pridružiti tijelom i dušom životu samog Boga.

ODONUD ĆE DOĆI

SUDITI ŽIVE I MRTVE Krist će ponovo doći na zemlju. Prvi put je došao da spasi svijet, drugi put će doći da sudi svijetu. On je o tome često govorio u Evandeliu. Na dan njegova uzaslaća na nebo, dok su apostoli gledali prema nebu, dva su im andela kazala: »Ovaj Isus, koji se je od vas uzeo na nebo, tako će doći, kao što ste ga gledali, kako ide na nebo« (Dap 1,11). Prvi su kršćani toliko bili obuzeti tim riječima andela, da su često razgovarali o tom Kristovu povratku i čeznuli su da vide taj dan. I krsne molitve često se obaziru na to. One završavaju riječima: »... u ime istoga Gospodina našega Isusa Krista, koji će doći suditi žive i mrtve i svijet ognjem«.

U taj dan ljudi će pred Kristom sucem polagati račun o svojim djelima, a onda će on izreći osudu: »Idite, prokleti, u oganj vječni ... Dodite, blagoslovjeni Oca mojeg«. Napokon će biti uspostavljen red.

USKRSNUĆE TIJELA Uskrsnuće tijela bit će jedan dio, i to ne manji ove obnove svih stvari, koja će se zbiti, kad se pojavi novo nebo i nova zemlja. Čovjek je sastavljen od tijela i duše. Tijelo je njegov bitni dio. Smrt je sila, koja je čovjeku nametnuta. No ona neće uvijek trajati. Naše će nam tijelo biti vraćeno.

Današnji kršćani nisu baš osobito osjetljivi za ovu osnovnu istinu Vjerovanja. Sveti je Pavac dva puta govorio o uskrsnuću tijela: u Ateni i pred sucima u Cezareji. Zbog te istine bio je smatran ljudakom. A to je bila glavna točka njegova propovijedanja. S kolikom snagom i s kakvim je uvjerenjem govorio on o tome, najbolje nam svjedoči njegova Prva poslanica Korintanima, gdje u poglaviju 15. uspoređuje Kristovo i naše uskrsnuće.

Svi će uskrsnuti: izabranici i prokletnici. Ali kod krštenja novokrštenik isповijeda vjeru u slavno uskrsnuće izabranika, jer samo je ono posljedica, rezultat krštenja, Euharistije i Duha Svetoga. Krštenje čini, da prelazimo iz vlasti sotoline u Božje kraljevstvo. Crkva je već Božje kraljevstvo, ali konačno kraljevstvo je u nebu. Krštenje nas pridružuje smrti i uskrsnuću Kristovu. Ali i mi sami upoznat ćemo i s jenu smrti i slavu uskrsnuta, kad budemo konačno i potpuno pridruženi Kristovu životu.

Euharistija je kvasac vječnog života. Ona polazi u nas Kristovo tijelo, i to uskrnuto i proslavljeno tijelo. A ono je zalog i sjeme našeg uskrsnuka.

Mi smo primili Duha Svetoga i na krštenju i po sakramantu svete potvrde, i on sada u nama, kao i u Crkvi djeluje kao životni sok. No kao što se ne može vidjeti djelovanje soka u njegovoj punini sve dok drovo ne donese plod, tako će se tek u dan uskrsnuta tijela shvatiti tajna Crkve i Duha Svetoga. Na jednom grobu stoji natpis: „Ivan očekuje Gospodina — Lucija očekuje blaženo uskrsnuće!“ To je jezik kršćana, to je jezik Vjerovanja.

ZIVOT VJEĆNI Nakon sudnjeg dana započet će novi život. Neće to više biti život gdje će se jesti i pitи, raditi i tr-

pjeti, nego život s Bogom i njegovim izabranicima. Ne više život koji se mijenja, nego nepromjenljiv. Ne život gdje se prelazi iz nade u tjeskobu, nego život gdje prestaje nada, jer se posjeduje Božja radost, i tu nas više neće dosegnuti strah i tjeskoba, bolest i smrt. Ne više život gdje se ljubi ono što se ne vidi, nego život gdje Božja ljubav posve osvaja izabranike i ispunja ih veseljem. Ovdje na zemlji nikad nećemo moći izreći koliko se taj nebeski život razlikuje od zemaljskog. Ipak, to je nastavak i procvat onog života što smo ga primili na krštenju. Prve riječi obreda krštenja vrlo su značajne: »Što ikleš od Crkve Božje?« — Krštenik odgovara: »Vjeruj.« — Svećenik pita dalje: »Što ti daje vjera?« — Krštenik odgovara: »Život vječni.« — Crkva, vjera, život vječni. Tri riječi, a sve tri označuju samo jedan put, ili još bolje, samo jedan život. Jer kako kaže Isus, vječni je život u poznavanju Boga, a mi Boga upoznajemo po vjeri u Crkvi. Mi već živimo vječnim životom.

Neobičan je život dijeteta u skrovitosti kri-la njegove majke. Život odrasla čovjeka izgleda posve drugačiji. A ipak, on nije drugo nego nastavak i procvat onog prvog života. Tako je i s vječnim životom. On se razvija u dva maha. Uvjeti se mijenjaju, a život se nastavlja i cvate. Danas mi Bog pozajmimo po vjeri, u skrovitosti, a sutra ćemo ga gledati licem u lice u svjetlu. No ovdje i tamo oživljava nas isti Duh i živjet ćemo ga slijediti životom — životom vječnim.

To nam eto otkriva zadnji članak Vjerovanja. Povijest svijeta, o kojoj govoriti Vjerovanje, sadrži bitne pojmove iz kojih možemo upoznati da ona ne završava s koncem svijeta, nego da se nastavlja u vječnosti. Krštenik, koji je pozvan na takvo određenje, ne može nego samo u svetoj šutnji razmišljati o riječima svetoga Pavla: »Oko ljudska nije vidiđelo, uho nije čulo i u srcu ljudska nije ušlo, što je Bog pripravio onima koji ga ljubec.

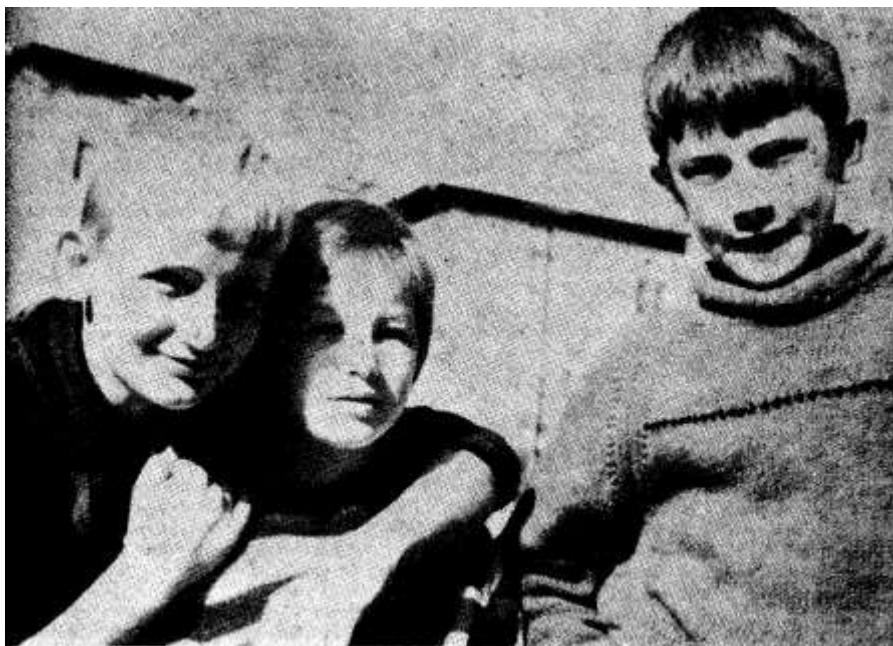
ZAŠTITNICI NAŠIH OBITELJI

BERNARDICA SOUBIROUS

Ime Bernardice Soubirous prinosi se po čitavom svijetu, no zacijelo malo ih ima kojima je poznato da je ona provodila mukotrpan život na pose iza ukazanja Bl. Djevice. Rodila se 17. veljače 1844. Roditelji su dijete zbog majčine bolesti povjerili dojilji. Djevojčica je bila nježna srca i duboko proživljavala pobožnost prema Bl. Djevici. Njoj je brala cvijeće a Gospa bi je za uzvrat obdarila osobitom pažnjom. Jednom je pasla ovce kad nastane velika oluja. Potok je nabujao i Bernardica se nije mogla vratiti kući. Prestrašena obratila se u molitvi za pomoć. Nebo nije ostalo gluho. Bernardica se prekrstila i mirno prijedje preko uskijele vode koja se načas smirila. U 14. godini vratila se svojima u Lurd. To je inače i godina njene prve svete pričestije.

Kad je Bernardica jednog dana skupljala granje, u pedini nad ružnim grmom ukaza joj se tajanstvena Gospoda. Dijete je bilo očarano ljetopotom ove žene opasane plavim pasom. Gospoda je imala svoje želje: »Dolazit ćeš amo kroz 15 dana. Ja će te učiniti sretnom ali ne na ovom svijetu, nego na drugom«. Djevojčica je poslušala i doživjela oko 18 ukazanja Majke Božje. Za 16. ukazanja otkri joj nebeska Gospoda tko je: »Ja sam bezgrješno začeće!« rekla je. Uza svu popularnost koju joj je donio njezin položaj posrednika s nadnaravnim svijetom pastirica je ostala skromno Marijino dijete. Svim je ljudima svjedočila o Majci Božjoj. Bilo je svakavih: vjernika i nevjernika, znatiželjnih i zlobnih. Iako je bila gotovo nepismena sjajno je odgovarala na sve prigovore osobito onih koji su je u svojoj zlobi i nevjeri htjeli prikazati kao varalici.

No iako je Gospina spilja bilo njezino nebo na zemlji, te bi se svima činilo naravno da ona živi uz nju, kad više nije bila potreba, ona se povlači u samostan. Primile su je Sestre milosrđa u Neversu. Tu je sestra Marija Bernarda provodila skrovit život, no pun dobroih djela i trpljenja. Načelo joj je bilo: »Ostati zaobravljen, a o prošlosti šutjeti«. Bio je to heroizam, jedva shvatljiv za nas obične smrtnike. Tamo se u spilju slijevaju stotine tisuća hodočasnika, a ona, po kojоj je nebo progovorilo nestaje u bezimenosti jednog samostana. No njezine su je oči i dobra djela koja je skupljala sve više otkrivale. Vršila je neko vrijeme službu sestre bolničarke, zatim je bila tajnica poglavarice, konačno je oslobođena svih dužnosti. Posvetila se molitva, patnji, koja je bila njen vjeran pratilac cijela života. Ne samo da nije pravo osjetila pravu roditeljsku ljubav, nego ju je potpuno izgubila njihovom smrcu. No niti je uživala u duhovnim utjehama. Providnost je nije štedjela. Možda je zavist, a nešto svakako po drugim slabostima, susestre su je u samostanu omalovažavale, nisu odobravale njezine poslove. Tako je sestra Bernarda bila žrtvom za griešnike. Svoj je život završila u tjednu Muke Kristove proživljavajući s njime svoju smrtnu tjeskobu. Ipak je došao kraj njezinu trpljenju i žalosti. U radosnom miru predala je svoju svetu dušu 16. travnja 1879. Bezgrješna Djevica u pratinji svetih anđela došla je ususret ovoj blagoslovljenoj duši. — Pijo XI proglaši Bernardicu 1925. blaženom, a 1933. svetom. Blagdan joj se slavi 21. veljače.

RAZGOVARAMO

Vlč. gosp. uredniče!

Zupa u kojoj radim tvrd je telen. Ovdje sam otprilike godinu dana i smisljam što bi se dalo učiniti. Obiteljski život koji su patrijalni okviri dosad čuvali sve je više kolebljiv. Množe se primjeri koji postaju zabuna i sablazan za dobre. Od sredstava kojima bih želio ne samo spasiti što se dade spa-

siti, nego i pomoći i povratiti na pravi put zlutale, svakako bi bio euharistijski život i pobožnost Presv. Srcu. Vas bih molio da mi u ovom posljednjem pomognete. Sam bih želio nešto stvarno čuti o pobožnosti Srcu Isusovu da je onda mogu drugima preporučiti. Osobito me zanima kako bih mogao organizirati pobožnost. U tome sigurno već postoje stanovita iskustva.

Čemu da ja sam isprobovam. Uspušteno, malo me čudi da se danas malo govori o pobožnosti Srcu Isusovu. U sjemeništima gdje sam boravio kao učenik prvi petak je bio napisan blagdan u crkvi i prava duhovna obnova. Možda Vi prema to tome govorite i pišete...

N. N. upr. župe

Preč, gospodine!

Vaše je pismo od općeg značenja. Zasljužuje da se na nj odgovori tako da i drugima bude od koristi. Tragajući sa materijalom koji bih Vam želio pribaviti našao sam na jednu značajnu okružnicu pokojnog Ordinarija Zagrebačke nadbiskupije. U sklopu okružnice nalazi se sugestija o načinu štovanja Srca Isusova koju je Dječezanski odbor za pastoralne konferencije u Zagrebu predložio gospodi župnicima. Čitava je okružnica pisana duhom svetačke i svećeničke duše. Ne gledajte što u njoj ima starijih dataka, njen stvarni sadržaj i savjeti su svježi i puno obećavaju. Držim da mi Nadbiskupski Duhovni Stol neće nimalo zamjeriti što i pred vjernike iznosim okružnicu inače namijenjenu u prvom redu svećenicima i redovnicima. Možda ćete je naći u svom župnom arhivu pod brojem okružnice 976-1946.

OKRUŽNICA o pobožnosti Presv. Srca Isusova, a napose o velikoj devetnici prvih petaka u ovoj godini 1946. Časna braća svećenici i redovnici! — U nizu mnogih pobožnosti koje je sv. Crkva dopustila i preporučila svojim vjernicima da ih potakne na revnije nastojanje oko spasenja svojih duša, sigurno je najmilija, najuzvišenija i najplodonosnija pobožnost Presvetom Srcu Isusovu. Sve naime ostale pobožnosti, pa i one Majci Isusovoj samo su osobite sredstva i putevi da njima dodemo bliže Presv. Srcu Isusovu. A to je i potrebno, jer je Presv. Srce Isusovo vidljivi simbol one nevidljive i vječne ljubavi kojom nas naš Spasitelj neizmerno ljubi. Iz te je ljubavi niklo sve ono, što je On poradi nas i za naše spasenje učinio, kao što je: Njegovo Utjelovljenje, pregorka muka i smrt na križu, sv. Miss, Presv. Oltarski Sakramenat, opro-

štenje grijeha, naša sv. Crkva, sveti sakramenti. K tomu svemu pridolazi još napose i to što je upravo ova pobožnost sačuvana za vremena kad ohladi ljudska ljubav za sve ono što je Božje.

Mi danas živimo u vremenima kad je u mnogim dušama ohladila ljubav prema Bogu i vrhnaravnim vrednotama, i zato je ugroženo spasenje mnogih duša. U takvim je časovima doista potrebna osobita pomoć i milost Božja koja se postizava posebnim sredstvima, među koja spada u prvom redu pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu. Na nju nas danas poziva Spasitelj svojim milim pozivom: »Dodite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti« (Mt 11,28).

Mnogobrojna su obećanja Presv. Srca onima koji ga poštuju. Po toj je pobožnosti zaštićena posebna zaštita i blagoslov pojedincima i obiteljima, ljudskom društvu i narodima, obraćanje grješnika i ustrajnost do svetinja, te konačno spasenje svima koji tu pobožnost iskreno nježuju.

Raznovrane su pobožnosti prema Presv. Srcu Isusovu. No osobite su milosti obećane onima koji će vršiti veliku devetnicu prvih petaka u mjesecu. Tu pak pobožnost mogu vršiti pojedinci sami za sebe, a mogu je vršiti i zajednički pojedini staleži, kao što su mladici i djevojke, muževi i žene, starići i dječaci, tako da jedni staleži u župi svrše a drugi započnu, ako bi bilo nemoguće da je u nekoj župi ili zajednici vrše u isto vrijeme i u iste godine svi vjernici.

Nema sumnje da bi bilo drago Presvetom Srcu kad bi se u svima našim župama zaredale te pobožnosti Njegovom Presv. Srcu, a napose pobožnost devet prvih petaka u mjesecu! Koliko bi duhovnu korist iz toga crpli pojedinci i obitelji, ljudsko društvo i cijeli naš narod. A duhovne su potrebe danas tako velike! Potanje su vam upute, časna braća, poznate, kao što svrha i način, kako se te pobožnosti obavljaju...

Stoga vas, časna braća, pozivam, da ovu godinu posvetimo pobožnostima Presv. Srca Isusova, a naročito velikom devetnicom prvih petaka u mjesecu. A meni će biti najveća utjeha i radoš, kad budete, časna braća, izvješćivali Nadbiskupski Duhovni Stol o svatu pobožnosti Presvetom Srcu Isusovu u svim župama naše nadbiskupije, a osobito o vrijeđaju pobožnosti devet prvih petaka u mjesecu.

U želji da odmah započnete s vjernim putom ovo pobožnost, podjeljujem Vama i svima vjernicima svoj nadpastirski blagoslov.

U Zagrebu,
na Svjećnicu 2. veljače 1946.

Alojzije, v. r., nadbiskup

Prečasni gospodine župnič!

Sunce ljubavi Božje iz dana u dan sve više u dušama zapada. Sveti kao da se smrzava u strahovito hladnom ozračju zloće i pokvarenosti. Više kršćanstva, više ljubavi, više Boga u dušama pojedinaca i naroda, zajednički je uzdah svih dobroih i Bogu vjernih duša. Posebno bolan neglasak poprima ovaj uzdah u srcu i na ustima svećenika Isusovih zamjenika, pastira stada ljubavi. I s pravom, jer su svećenici postavljeni čuvarima svetoga ognja Božje ljubavi, kojom je Krist Gospodin došao zapaliti zemlju. Njima je povjerena skrb, da se taj oganj nikad ne ugasi. Mora nas s toga izjedati dnevna briga kako ćemo unijeti u duše što više Boga, što više ljubavi Božje razlit u otajstvena uđa našega Otkupitelja. Za tu su nam svrhu na dohvatu mnoga sredstva. Dozvolite da ovim pismom svratimo Vašu pažnju na najjednostavniju i najlakšu, a ujedno bez sumnje najuspješniju i najplodonosniju: na POBOŽNOST PRESVETOM SRCU ISUŠOVU.

U cijelom kršćanstvu, u svoj našoj katoličkoj vjeri nema ništa ljepše ni užvišenije do Gospodina Isusa Krista Sina Božjeg. On je naš život i put, jedina istina. On je objava vjećne i neizkrečive ljubavi Božje prema nama. A najljepše i najuzvišenije u Gospodinu Isusu jest njegovo Presveto Srce — vidljivi simbol nevidljive, vjećne ljubavi, kojom nas neumorno ljabi. Iz te je ljubavi niklo sve ono veliko što je On za nas učinio: Njegovo Utjelovljenje, pregorka muka i kriji, sve. Dakle najljepše i najuzvišenije što imamo u cijeloj našoj svetoj vjeri jest Presveto Srce, najbolji izraz nestvorene ljubavi Božje prema nama.

Zato nam svima Isus govori: »Dodatak me ni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. (Mt 11,28). Da s većim pouzdanjem pridemo k Njemu, otvara nam svoje slike grudi i pokazuje Srce, sve u vatri i plamenu. Poziva nas da dodemo k Njemu i ćremo na tom Božanskom vrelu vodu života. Upozorio nas je, da je pobožnost njegovu

Presv. Srcu baš za posljednja vremena, kad ljubav ohladi.

Evo lijeka suvremenom čovječanstvu, evo najvećeg vrela utjehe i snage za nas. Ovamo k Spasiteljevu Srcu povedimo svoje vjernike!

Sigurno vam je već često, kada ste čitali obećanja Srca Isusova oko zapelo za najveći dar milosrda Srca Isusova — za Veliko obećanje. U njemu Gospodin Isus veže najveću milost za kojom kršćanin treba da čezne — milost konačne ustrajnosti — uz uvjet jednostavan i lak, uz obavljanje velike devetnice spaša. Onome koji kroz devet petaka u mjesecu učastope primi svetu pričest i prikaže je kao zadovoljstvu Presv. Srcu, Isus obećaje konačno utočište u svom srcu. Osim ove najveće milosti — umrjeti na Srcu Isusovu — velika devetnica spaša donosi vjernicima i drugu neprocjenjivu korist: odvratnost od grijeha raste, a straha od ispunjeđi nestaje. Mjesečno primanje svete pričeste umnaža u duši trajnu ljubav prema Isusu i glad za njegovim presvetim Tijelom, ukratko: kršćanstvo prožima cijelog čovjeka. Velikom devetnicom spaša upoznat će vjernici Božanskoga Spasitelja, ona će ih konačno dovesti da mu se predaju posvemašnjom osobnom posvetom. Tako ćemo povezati srca svojih vjernika uz Spasitelja, otvoriti im viznicu bogatstva Njegova Srca te im olakšati kršćanski život i spasenje. Plodovi će biti to veći, što se općenitije bude u narodu obavljala ta pobožnost ...

Kao nebitne pobožnosti uz veliku devetnicu može se obavljati »Sveta ura« i »Mala služba«. Sveta ura moli se uoči prvog petka. Ona je čin zadovoljstvne što ju je posebno zahtijevao Božanski Spasitelj, a vjernicima će poslužiti kao izvršna priprava da što dostojnije prime Spasitelja na sam prvi petak. Mala služba može se moliti na sam prvi petak poslijepodne i prikazati u zadovoljstvu i zahvalju za milost svete pričesti.

Sve stoje do nas svećenika! Oduševimo li se mi, iskra oduševljenja prijeći će i na naše vjernike, i pokret zadovoljstvine i ljubavi zahvatit će sav naš narod. Velikom ćemo devetnicom najprije ispuniti tešku dužnost: da pružamo zadovoljstvu za sve naše velike narodne grijehe i tako uklonimo glavnu zaprku blagoslova Božjega i glavni uzrok svih kaznica koje nas biju. A okusit ćemo i na sebi i na povjerenim dušama kako bogato ispunjuje Spasitelj svoja obećanja na onima koji šire njegovu pobožnost, a pogotovo na svećenicima. Uvelike će nas utješiti kad budemo

vidjeli obnovljenu župu, bujniji vjerski život, a u svojoj duši osjetiti porast svetosti i ljubavi prema Božanskom Srcu.

Nama svećenicima su upravljene riječi slike Margarete: »Zaklinjem vas da ne propustite ništa kako biste tu divnu pobožnost navjestili cijelom svijetu.«

Zagreb, 12. veljače 1946. Nadb. Duh Stol. Diocesanski odbor za pastoralne konferencije u Zagrebu.

Velečasni oče!

Već se dulje vremena spremam da Vam pišem o Glasniku. Mi svećenici često govorimo o našoj štampi. Malo nas neka naša štampa nezadovoljava. Zadnji broj mi je dao bliži povod da ipak pišem. Opažam u zadnjim brojevima da tražite neke nove puteve i staze...

Ja znam da sam star, i da mi stari spadamo u mirovinu... Od dačkih sam dana pratio našu štampu, pa sam mnogo toga proživio. Pisao sam u Glasnik još kao bogoslov. Znam da su danas druga vremena nego prije. No ima stvari koje su vječne. Uvijek sam bio na velikim župama i pratio narodno bilo. Imao sam prije rata na stotine pretplatnika i za Glasnik. Danas sam izgubio volju kad vidim da štampa hoće biti hipermoderna... No da priđem na Glasnik. Po mom je sudu u njemu previše meditacija i neki viši crkveni život. Ovoga je ljeta dojadio i nama i narodu... Previše se u Glasnicima pogotovo u pitanjima i odgovorima tretira seksus, abortusi, djeca i sl. Pa zar mi nemamo ništa drugo nego to... Vi u Glasniku previše donosite te bubikopfe gradske djece... Narod je željan svete slike... Cemu ste u jednom broju, a i više puta, donijeli čitavu stranu cvijeća... Oče ja sam na velikoj župi. Imam doseljenika iz svih krajeva naše Hrvatske, pa vidim ka-

ko ljudi malo znaju o vjeri, pa i iz onih župa i krajeva, koji su na glasu da su ostali vjerni Crkvi. Slike godine prebacim preko sebe preko 100 do 150 pari zaručnika, pa se zgražam, kako je mladi svijet nepoučen u vjeri. Ima žena koje se svaki dan pričešćuju a ne znaju da na pričesti dobiju Tijelo Kristovo. Jednom mi je zgodom neki pater rekao da treba ljudi priučavati na tvrdu hranu. Sto će jadniku tvrdna hrana, kad još treba mlijeka. Nešto lagano i jednostavno će čitati i školovan čovjek. Pjesmu o ukazanju Gospe Lurdske su mi djeca skoro naizust kazivala... Žalosna je činjenica da mladi svećenici ne znaju ni onoliko Biblije koliko smo nekada učili u školskoj Bibliji. Priopovijedajte živote svetaca, tumačite litanije, pa Božje zapovijedi, kršćanski život uopće. Ne tražite neku umjetnost ili veliko teološko znanje, vidjet ćete da će svećenici i narod opet prigriliti glasnik.

Oprostite mi oče, što sam Vam ovo napisao u dobroj namjeri... Završavam s puno dobrih želja za napredak Glasnika i uz pozdrav.

Franjo Pipinić
župnik

Prečasni Gospodine! Neću pretjerivati ako ustvrdim da sam Vaše pismo pročitao i promeditirao ne jedanput ili dvaput. Ono je napisano još sredinom prošle godine, ali sam ga čuvao do sada. Dobro je da ga pročitaju i oni koje sam služao prošle godine.

Cijenjeni uredniče!

Dvije godine čitam Vaš glasnik srca Isusova i Marijina. Posebno me veseli rubrika Razgovaramo u kojoj može svaki sudjelovati. Već sam Vam puno puta htjela pisati

pa sam se sada i odlučila kad sam tu u Zagrebu na oporavku kod rodbine. Zeljela bih vam pisati o jednoj djevojci preko koje sam ju postala čitatelj Glasnika. To je Darinka M. Skoro budu dvije godine kako smo bile zajedno u bolnici. Ja sam došla sa sela kao i mnoge druge bolesnice. Kad smo čule da u našu sobu dolazi jedna mlada djevojka, mislile smo, da će sve nas smetati; da pred njom nećemo moći razgovarati. Kad je ušla u sobu gledale smo je začudeno, ali ona nam je brzo postala bliža nego ikona druga, jer je imala dobro i plenitno srce. Uvijek je bila vedra i vesela, nije puno govorila, ali njezina vedrana kazala nam je mnogo. Uvijek je znala reći: primjeri priča! Tako je i ona nas. Kad nije više nije bilo naša je soba bila kao grobije. Cesto kad nije bilo u sobi znale smo pitati jednu drugu, kako to da je ona uvijek vedra i nasmijana i to u bolesničkoj sobi. To je na nas djelovalo, pa smo je jednoga dana upitale kako to da je uvijek vesela i to u bolnici? Onda nam je dala čitati razne knjige, među njima i Vaš Glasnik u kojem sam našla najviše utjeche. Tako sam od onda vaša čitateljica. Darinka je svaki dan molila krunicu i rekla je da u Crkvi nalazi najviše utjeche. Jedna joj je bolesница rekla da bi bila savršena časna sestra. Ona je na to odgovorila, da treba i u svijetu dobrih duša, a to smo i osjetile kad smo došle u drugu bolnicu gdje je bila jedna časna sestra. Ona je bila dobra, ali nam je Darinka svima bila bliža i onima koji je prije nisu poznavali. Časna sestra je rekla za nju da je puno pretrpjela i da je sveta duša. Njoj je sigurno sve rekla što nama nije nikad govorila. O tako uzornoj djevojci se ne smije šutjeti. Ja tako mislim, pa zato o njoj pričajte

mladima kao o apostolu Srca Isusova. Mi smo mnoge preko nje započele devetnicu prvih petaka na čast Srcu Isusovu. Ja vam to ne mogu sve pisati. Ako ćete s njom pričati, ona će vam to moći bolje sve reći. Zeljela bih da se i njezina slika pojavi jednom u Glasniku, ako to njoj ne smeta... Volile su je kako i sestre koje su dvorile i doktorice. Ispočetka smo bile i zavidne, ali poslije nam je bilo dragoo, jer smo upoznale da imamo anđela u svojoj sredini. Bile su na odjelu i dvije muslimanke. Na njih je tako djelovala, da je jedna rekla: Kad bi svi kršćani bili takovi, ona bi odmah prešla na našu vjeru... Unaprijed vam se zahvaljujem. Hoću da ne sazna tko sam ja, jer sam majka i sama se sebe sramim kad pomislim na tu djevojku...

Poštovano uredništvo!

Primito sam zadnji broj Glasnika (XII). Pišete u njemu o mladeži. Pišete i o mlađom seljaku i o seljačkim djevojkama. Nasmijao sam se. Čudno - bolje poznajete selo vi u gradu, nego mi, koji smo na selu, koji živimo s tim narodom. O da ih bar poznajete! Cini mi se da selo poznajete samo iz knjige. Po vašem je priporijedanju djevojka i žena na selu samo robinja. O njima sve drugi odlučuju. Možda nekada, i možda koji put. Nije sve tako vi kažete. Ne odlučuju drugi kuda i kako će se udati. I narodna pjesma ističe, da se djevojka odlučuje svojom voljom, pa makar i nije bilo svaki puta najbolje "Hoće luda, da se uda".

Ne mislim vrijedati seljačke djevojke i žene. Kao župnik koji puta moram i opomenuti i ukoriti, ali kad čujem kakvih sve stvari zna

biti u gradu, onda odahnem: *Seljakinje su zlato!* — Zna biti da je pobožnost koji puta iz običaja, ali i nije samo običaj. Najbolje se vidi po tome: kad ih ukoriš poslušaju. A netko bi rekao: »Neću ti više ni doći.«

A nije istina da pitanje molitve i polaska crkve ne znaju riješiti. Znam jednu stariju ženu koja sama radi, ima bolesnu kćer i opet stigne skoro svaki dan na misu. A kad bismo nabrajali redom? Jeste li kadgod promatrati kod molitve križnog puta? Većinom žene dodu. O kako je slaba i krhka žena po svojoj tjelesnoj konstrukciji, a kako jaka kao kršćanka? »Tko će naći jaku ženu?« tako se pita pišac starozavjetne knjige Poslovica. Tko će je i gdje naći? Ima ih! Bile su takve naše majke. Naše seljačke majke. Bile su tihe, ali su nas u skromnosti odgajale za velikane duha. Ne stidimo ih se.

Oprostite, riječ je bila o seljačkoj djevojci, a odosmo u razgovoru prema ženama. I vi ste skrenuli s teme. Ali neka! Razgovorajmo! Da vas zapitam jednu stvar: Zašto se u našoj vjerskoj štampi napuhuje kao problem odnos svekrve i snahe? — Nije to takav problem. Moja pokojna mama bila je snaha i svekra. Kod nje sam vido da to nije problem. To su naše dobre seljačke žene.

Ne mori ni njih ni seljačke muškarce osjećaj zapostavljenosti, nego jesu zapostavljeni. Svatko misli da ima pravo o seljaku s pogrdom govoriti, a jede kruh što ga je proizveo Seljak. Prošetajmo se do seljačkih mladića i ljudi. Rekoste da slabu čitaju. Pomalo je istina. Ali je istina da su prije više čitali. Istina je i da druge stvari osim vjerskih čitaju. Vido sam u jednom selu, malo naprednjem, da su gotovo svi mlađi ljudi preplaćeni na

Gospodarski list. Nisu samo pretplaćeni nego ga i sa zanimanjem prate.

Ovo me tjera na razmišljanje: Cini se da naši vjerski listovi nisu zanimljivi, ili ne znaju pogoditi (što se ono veli) žicu. Ili: »pucaju iznad glava« — u prazno. Tako se i mora dogoditi. — Vidim, citirate francusku literaturu. Zar nije bolje otvoriti štrom oči? Našem svjetu govorite od srca, bez pretjera-
ne »učenosti.«

Naučite se od Isusa! U pripovijestima je govorio i bez njih nije otvarao usta. Čemu samo suha pouka. Otvorite u vašem listu vrata svim književnim vrstama: pripovijesti, romanu, noveli, crtici. Moram priznati vrijedan vam je članak: *Nekoč je brak bio svetinja*. To je i jedina vrijedna stvar u ovom broju.

A zašto ste zaboravili Džaltu? Jako je lijepo pisao. Angažirajte veći broj suradnika. Zašto bi pisanje moralo biti monopol članova Družbe Isusove?

U početku je Glasnik Srca Isusova i Marijina bio jedan od najprikladnijih listova za selo. Sada se tome iznevjerio.

Pozivam članove Vašeg uredništva ovamo na selo, da upoznate ne samo jedno selo, nego uopće život i probleme sela. Pozivam Vas da započnemo jedan iskreni dijalog. A pozivam Vas i da ovaj dopis objavite u Glasniku.

U Bocanjevcima, 2. XII 1967.

Jovanovac Antun
upr. župe

Možda će se Džalto nakon ovog poziva opet angažirati. Inače on ima puno posla, gradi crkvu u Brusnici. Mene su inače prsti svrbelji da vam štošta odgovorim, ali za volju iskrenog dijaloga šutim i čekam suradnju.

NOVE KNJIGE

IZ BOŽJE RIZNICE — Msgr. Ivan Vlašić. — Knjiga nosi oznake jednog plodno promeditiranog života. Nije lako pronaći pisca koji tako oštro zapaža ono što mi redovito nazivamo životnim sitnicama. On to životno iverje, u kojem se nalaze snažni naboji istine, brižljivo odabire, oštro analizira, fino oblikuje i podstičivo daje. Izraz jednostavan, ali upravo zato vrlo uvjerljiv. I svećeniku i vjerniku ona će pružiti i užitak i korist. — YI. — Knjiga se naručuje kod uredništva »Veritas« u Zagrebu, ul. Pavleka Miškine br. 31. Može se kupiti i u knjižari, Zagreb, Kaptol 27.

KNJIGA O BOŽJEM NARODU — Dr. Ivan Pavlić. — Biblijsko katehetski priručnik za mlađež. Knjiga je pisana za IV i V razred pučke škole. Ali je praktičnost i solidnost te knjige takva da će zgodno služiti i za odrasliju mlađež. Sastavljajući ovaj priručnik nastojao je auktor pružiti sredstvo kojim će se mlađež upućivati također u razumevanje i duha Biblije. Narudžbe se šalju Istarskom književnom društvu sv. Cirila i Metoda, Pazin, Gupčeva ul. 2. — Cijena knjizi 5 ND.

GRADISČE — Kalendar za ljetot 1968. — Vrlo poznat pisac, profesor Ignac Horvath opet je uredio vrlo zanimljiv kalendar za Gradišćanske Hrvate u njihovu narježju. Kao pučko i zabavno štivo uspio je bolje nego ikoji drugi hrvatski kalendar. Ima oko 200 stranica, cijena 10 din. Koga osobito zanima ta naša etnička grupa koja je kroz četiri stoljeća sačuvala hrvatski jezik, čud i običaje u

moru tude narodnosti neka se za kalendar obrati na adresu: Josip Badalić, Zagreb 02-345, Voćarska 106.

ZVIJEZDA NAD BETLEHEMOM — S. Marija od Presv. Srca — Pjesme, recitacije s Božičnim motivima; Igročazi. Knjižica može izvrsno poslužiti kao pomoć za spremanje Božičnih priredaba; pravi mali arsenal. Cijena 7 din. Naručuje se: Samostan sv. Klare, Split, R. Končara 37.

SAGNI SE MAJKO — Marijanske pjesme sestre Marije od Presv. Srca. Cijena knjižice 5 din. Naručuje se u samostanu sv. Klare, Split, R. Končara 37.

KROZ PUSTINJU I KAMENJE — Mira Preisler. Auktora smo upoznali u izdanju pjesama pod naslovom AKORDI 1963. Simpatije za spomenuto zbirku jamče da neće izostati uspjeh i zanimanje za ove pjesme. Cijena 12 din. Narudžbe: Knjižara, Kaptol 29, Zagreb.

MOJA ABECEDA — Mira Preisler, Slikovnica za djecu. Dugo traženi prilog za vjeronaučna pomagala. Teta Mira ima veliko iskustvo kao dugogodišnji pedagog i poznavatelj dječje duše. Preporučamo i ovo djelo, spremljeno s puno ljubavi. Cijena 6 din. naručite preko Knjižare, Kaptol 29, Zagreb.

Od Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21, naručite ove knjige:

KATOLIČKI GODIŠNIK za 1968. to je zapravo svetojeromska Danica, kalendar. Uredio ga je dr. Josip Andrić. Kalendar je pun poučnog i zabavnog stila.

PRIČE ZA SVEU I KAREN — od Mire Švel-Gamiršek. Knjiga za djecu. Auktor, nježni pisac, nježno zaljubljen u svoje dvije unuke

Sveu i Karen, priča im priče. I vašu će djecu zanimati te priče. Kupite im.

OBREDI SVETE MISE, preveo dr. Josip Salač. Knjiga donosi najnovije propise donesene u sklopu liturgijske obnove.

TEZE O LAICIMA — Ferdinand Klostermann. Najvažnije teze o ulozi laika izvadene iz dokumenata II Vat. Koncila.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Katica i Stjepan Kolaric iz Komletinaca zahvaljuju na milosti koju su primili po zagovoru Majke Božje i bl. Nikole Tavelića.
- Dragoj Gospod od brze pomoći na brzom i potpunom ozdravljenju, te sretno položenom ispitnu zahvaljuje P. Sofija, Slavonski Kobas.
- Na sretno položenom ispitnu i na drugim milostima zahvaljuje M. K. iz Borova.
- Na mnogim primljениm milostima hvala Presv. Srcu i Bezgr. Srcu Marijini, Prijed Dragomila, Trilj.
- Za primljenu milost ozdravljenja Presv. Srcu po zagovoru Majke Božje Lurdske i Škapularske zahvaljuje se Ruža Ciganović, Đakovo.
- M. K. D. Rijeka zahvaljuje se Presv. Srcu i Majci Božjoj od suza na dobro položenom ispitnu svoje kćerke, te se i dalje preporuča.
- Presv. Srcu i čudotvornoj Gospodi Sinjskoj na uslišanoj molitvi zahvaljuje se Ana Baškić, Trilj.
- Presv. Srcu Isusovu po zagovoru Gospod od brze pomoći i služe Božeg Petra Barbarića, te se i dalje preporučuje u briži koja ju još muči, P. 1. Dvoranci.
- Za primljene milosti zahvaljuje se Presv. Srcu Kata Postlimbirzović, Slavkovci.
- Na položenim ispitima hvala Presv. Srcu i Gospod od brze pomoći, Ann Tumpić, Terezijino polje.
- Za sretno uspjele dvije operacije mogušine te za primljene milosti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, L. A. Popovača.
- Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu hvala na primljennim milostima uz preporuku i na dalje, Janja iz Koske.
- Bl. Nikoli Taveliću za pomoći i ozdravljenje muža, Berta N. Bijeljina.
- Presvetom Srcu i Bezgr. Srcu Marijinu hvala na primljennim milostima, Slavko iz Podravine.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu na uslišanim molitvama, Marica Seš, Zagreb.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ostalim mojim zaštitnicima, za položene ispite, preporučuju im se i na dalje, Mirjana iz Zagreba.
- Na primljjenim milostima i dalje se preporuča u zagovor i pomoći ovih srdaca, F. L. Podrav. Podgajci.
- Jela Smolofaka zahvaljuje Srcu Isusovu, Gospodi Sinjskoj i sv. Antu za primljene milosti, Klis, Grlo.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju, zahvaljujem i svetim odvjetnicima: sv. Antunu, sv. Petru i Pavlu, te papi Ivani XIII za zdravlje duševno i tjelesno, Pavica Grassi, Bobovlje.
- Za mnoge primljene milosti hvala Majci Božjoj i Presv. Srcu Isusovu, Terezija Dogmeđić, Andrijevići.
- Marija Burlić, Drđanovac, zahvaljuje Presvetom Srcu i Gospod od brze pomoći na uslišanoj molitvi uz daljnju preporuku.
- Presv. Srcu Isusovu i Gospod od brze pomoći i dalje se preporučam, P. Lj. Privlaka.
- Na primljenoj pomoći hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu i sv. Antoniju uz preporuku sv. zaštitnicima da mi i dalje na pomoći, R. K. Nova Ves.
- Na milostima zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću. Za moje ozdravljenje i sretan uspjeh u školi, Adolf Pavlić, Staro Pišćica.
- Mandra Matanović iz Vidovica zahvaljuje Presv. Srcu i Bezgr. Srcu Marijinu te sv. Josipu za ozdravljenje.
- Presv. Srcu Isusovu i Bezgr. Srcu Marijinu te svojim zaštitnicima, osobito sv. Mihovilu i sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću i svim hrvatskim mučenicima za vjeru, te molitvama Karmeličanki u Brezovici i Juršićima na neodekivanu brzom dovršenje nove kamene crkve Dragocjene Krvi Isusove, Župni ured Kučice k. Omisa.
- Presv. Srcu, Bezgrješnoj Gospod od brze pomoći na primljennim milostima i broj pomoći pri ispitima, M. H. Svilaj.

- Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći te dušama u čistilištu na primljenoj milostima zahvaljuje M. Małnar, Delnice.
- Zahvaljujem se na udjeljenim milostima i za položene ispite moje unuke Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, F. Baria, Virje.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretno položene ispite i za druge primljene milosti, obitelji Tokić, Osijek.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za veliku milost koju sam dobitila molitvi za zdravlje jedne bolesnice, M. M. Slav. Požega.
- Zahvaljujem Majci Božjoj na Gradiču i svetom Antunu da dvaput primljenoj milosti, Marica Koletić, Bosiljevo.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te pokojnom kardinalu za uspješno položenu maturu. Molim i dalje pomoći i milost za cijelu obitelj, Obitelj Šakac kraj Koprivnica.
- Božanskom Srcu Isusovu po zagovoru Leopolda Mandića i Petra Barbarića za primljene milosti, F. J. Zagreb.
- Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje našeg djeteta i na mnogim milostima uz daljnju preporuku, Obitelj Sabo, Slav. Brod.
- Presv. Srcu i Bezgrješnoj za sretno položen ispit po zagovoru oca Mandića i Kardinala, studentica I.
- Za sve primljene mikrosti Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, R. K.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na uslijanoj molitvi po zagovoru dobrog pape Ivana XXIII., V. D. Zagreb.
- Hvala Presv. Srcu za uslijane molitve za sretan uspjeh u školi. Njegovoj se dobroti preporučam i nadalje, G. R. Subotića.
- Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu i Leopoldu Mandiću za ozdravljenje djeteta, Mara Jelić, Bošnjaci.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i svim nebeskim zaštitnicima na nebrojnim udjeljenim milostima u teškim nevojama, M. Mudronja, Murter.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu i ocu Leopoldu na uslijanim milostima, i molim za daljnju pomoći, N. N. Punitovci.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem na primljenim milostima i dalje se preporučam, S. M. Gušće.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti, za ozdravljenje moje kćerke i mogu unuka, uz daljnju preporuku, Ruža Cavrak, Duga Resa.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, te svetom Antu, na sretno položenim ispitima moga sina i na drugim milostima, A. M. Varaždin.
- Za ozdravljenje ruke zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svetom Roku, Štimac Zdenka, Kalje.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i o. Leopoldu Mandiću na primljenim milostima za uspjeh u školi moje nećakinje, M. N. okolika Bugojna.
- Na čast sv. Nikole putnika i Presv. Srcu Isusovu i Marijinu da nam dadne sretno putovanje i povratak, Davorka Bilčić, Malas.
- Na mnogim do sada već primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, P. N. Našice.
- Majci Božjoj od brze pomoći i Nikoli Tačeliću na mnogim primljenim milostima. I dalje se preporučam, Stojka Djakula, Privlaka.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu na uslijanim molitvama, na ozdravljenju djeteta i na mnogim milostima, M. C. Golobrđci.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svojim svetim zaštitnicima na svim primljenim milostima, Lj. K. Novakovec.
- Zahvaljujem Bogu za sve, B. J. Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu za sve primljene milosti, Tomo Starčević, Široku Polje.
- Zahvaljujem se Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslijanoj molitvi, L. K. Sv. Petar Čvrstec.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trstaskoj, Bistričkoj i Fatimskoj za pomoći, i dalje se preporučam, K. Z.

Na omotu: DUBROVACKA KATEDRALA

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik
d. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Godišnja pretplata
12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite
poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

III

OZUJAK 1968.

ZAGREB — GODINA 39

CLJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

SADRŽAJ:

82	Radosna krunica, Stipo Šišmanović
85	Prognali smo askezu i pokoru, Mijo Škvorc D. I.
87	Afrička mladež i djevičanstvo, Josip Antolović D. I.
91	»Ne mogu ti križa dati...« — SV.
93	Rastenje križa, Gustav Closen D. I.
94	Prve klice Svetoga križa u Starom zavjetu
96	Daljnji razvoj misli o križu
98	Granice i dublji sadržaj misli o Svetom križu
100	Zašto sam postao katolik (Chesterton)
101	Nekršteni Jadranko, A. Nikid
102	Sveti Benedikt
103	Tajna Sv. pisma, G. C.
	Sv. pismo tajna milosti
	Sv. pismo tajna istine
	Sv. pismo tajna ljubavi
115	Petar Barbarić apostol Srca Isusova
116	Nove knjige
117	Razgovaramo
120	Zahvalnice

Na omotu: Pietà od Borgognone-a

Na zadnjoj strani omota: Pročelje zadarske katedrale sv. Stojla

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARIE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

RASTENJE KRIŽA

(STRANA 93.)

JEDNO OD SEDAM SVJETSKIH CUDESA ANTIKE BIO JE ČAROBNI HRAM U PERGAMU IZ DRUGOG VIJEKA PRIJE KRISTA, NA GOLEMOM VIJENCU BILA JE PRIKAZANA BORBA BOGOVA S GIGANTIMA. U HRAMU JE STAJAO NAJVECI I NAJLJEPŠI ŽRTVENIK ANTIKE, KOJI NAM JE POZNAT. SAM JE ŽRTVENIK ZA SEBE BIO VEC VELIKI HRAM.

ZASTO BOG NIJE IZABRAO TAJ NAJLJEPŠI OD SVIH ŽRTVENIKA NA SVIJETU KAD JE TREBAO DA PRIKAŽE POMIRBENU ŽRTVU ZA ĆITAVO COVJECANSTVO? ZASTO JE IZABRAO DVA GRUBA DRVENA BALVANA KAO ŽRTVENIK, MJESTO MRAMORNOG CUDA U PERGAMU? MOŽETE STVARNO NAVESTI MNOGE RAZLOGE, ZASTO BOG TO NIJE UCINIO. ALI TIME NEĆE NESTATI CINJENICE, DA JE BOG I U OVOM SLUČAJU IZABRAO, ŠTO JE BILO SLABO U OCIMA SVIJETA.

UZ BLAGDAN GOSPINA NAVJEŠTENJA

RADOSNA KRUNICA

I

Kad otajstvo prvo molim
Ja Mariju majku volim:
Idem k njozzi u sobicu,
Ona moli molitvicu.
Al evo nam arkandela,
Arkandela Gabrijela.
Sobicu je rasvijetlio
I Mariju pozdravio:
„O Marijo, zdravo budi,
Ti si dika sviju ljudi.
Milosti si Božje puna,
Na glavi Ti rajska kruna.
Ti ćeš sina poroditi,
Isus će mu ime biti,
Božji će se sinak zvati,
Na vijeke će kraljevati.“
Kad je čula sveta Djeva
Ovaj pozdrav Gabriela
Duša joj je zadrhtala,
Te andela zapitala:
„Kako ču se majkom zvati?
Muža želim ne imati!“
Tada anđel nastavio:
„Ne plasi se, o Marijo,
Što porodiš bit će sveto
Duhom Svetim je začeto.
Pa i twoja tetka sveta
Imenom Elizabeta
Roditi će u starosti
Sveto čedo od milosti.
Bog je Otac Svemoguci
Svemogući, Sveznajući!“
Tad Marija zemlji kleče,
Ter anđelu tiko reče:
„Podlažem se volji Božjoj,
Bilo mi po riječi twojoj!“
— I Riječ tijelom postala je
Medu nama ostala je. —
O kršćani, sretni mi smo
Po Mariji spaseni smo!

II

Kad otajstvo drugo molim
Ja Mariju majku volim.
Idem s njome preko gora
Do njezine tetke dvorâ.
I sveti je Josip s nama.
On nas vodi po stazama.
Sveta tetka ko da j' znala
Jedva nas je dočekala.
Raširila ruke svete
Pred sestrinô klekla dijete.
Duha Svetog puna bila
Mariju je pozdravila:
„O Marijo, zdravo Ti si,
Gospodin te Bog uzvisi.
Blagoslovjen plod će biti
Kojega ćeš poroditi!“
Tad se sveti Ivan bio
Isukrstu poklonio,
U utrobi majke svete,
Majke svete Elizabete.
A Marija čista djeva
Od radosti kliče, pjeva:
„Dušo moja, hvali Boga
Radi dara ovakovoga,
Jer sam sada ja blažena
Najsretnija od svih žena.“
— I mi Kristu svi kličimo
S Ivanom se poklonimo!

III

Kad otajstvo treće molim
Ja Mariju majku volim.
Idem s njom iz Nazareta
Rad popisa cijelog svijeta.
Kad dodosmo do Betlehema
Za Mariju stana nema
Svi se njozzi narugaše,
Kad je trudnu ugledaše.
Mi odosmo izvan grada

Beato Angelico: Navještenje

*Gdje pastiri pasu stada,
Sveti Josip s nama bio,
I štalicu opazio
Tud Marija prenoćila
I Isusa porodila.
U pol noći to se zgodi
Kad Marija majka rodi
Neba zemlje Stvoritelja,*

*Našeg dragog Spasitelja.
Tad se čudo dogodilo
Nebo se je otvorilo;
Andeoske rajske čete
Zapjevaše pjesme svete.
Nad štalicom zvijezda sija,
Majka sinka svog povija.
Josip gleda pun miline*

Gdje Ga griju dvije živine.
Na slamicu pokleknio
Isusu se poklonio.
I pastiri tu su bili
Rajsku pjesmu razumiti;
U štalicu pohitaše
Isusu se pokloniše.
— Ovo sveto porodenje
Svim nam bilo na spasenje.

IV

Kad četvrtu tajnu molim
Ja Mariju majku volim.
Idem s njome po gorama
Do svetoga Božjeg hrama.
I sveti je Josip s nama
Nosi dijete na rukama.
Kada u hram unidosmo
Isukrsta unesosmo,
Gospodu Ga prikazasmo,
Dva goluba darovasmo.
Na ruke Ga Šimun uze
Od radosti pusti suze;
Ispuni se njemu želja
Vidio je Spasitelja.
Reče majci, pun žalosti:
»Dušu će Ti mač probosti!«
— A mač koji, majko primi,
Dijelit ćemo s tobom i mi.

V

Kad otajstvo peto molim
Ja Mariju majku volim.
Isus, Josip i Marija,
To je sveta familija.
Idem s njima sve do hrama,
u pobožnim molitvama.
Kada zavjet izvršimo
I kući se povratimo
Tad se nama Isus mio
Med' svjetinom izgubio.
Nadiosmo Ga među stari
Izraelski poglavari.
Pita ih, i odgovara
Na pitanja poglavara.
Reče majka: »Sinko mili,
Sto nam tako Ti učini?«
A On njozzi sada na to
Odgovara umiljato:
»To je volja Oca moga,
Oca moga nebeskoga
Da ja budem u onomu
Sto pripada Ocu momu.
— Isukrsta sad molimo
Da Ga mi ne izgubimo.

Stipo Šišmanović

SVTI OTAC PAPA PAVAO VI IMENOVAO JE NASEGA NADBISKUPA KARDINALA DRA FRANJU SEPERA PREFEKTOM KONGREGACIJE ZA NAUK VJERE. U ZELJI DA SE RIMSKA KURIJA INTERNACIONALIZIRA PAPA JE NA MJESTO KARDINALA OTTAVIANIA POSTAVIO KARDINALA IZ NASE ZEMLJE. TIME SE UJEDNO MIJENJA I NACIN RADA NAJUTJECAJNIJE RIMSKE KONGREGACIJE. SVI ĆEMO SE MOLITI DA OBILJE MILOSTI PRATI NASEGA NATPASTIRU U NJEGOVOJ NOVOJ I NEOBICNO ODGOVORNOJ SLUŽBI.

PROGNALI SMO ASKEZU I POKORU

Nakana AM za ožujak: »Da priznamo pokoru i askezu, te da ih vršimo kao nužni dio kršćanskog života.«

»Činite pokoru i vjerujte Evandeliju!« Sveti Otac dovikuje svijetu ovu »tvrdnu« Isusovu riječ u svojoj apostolskoj uredbi, kojom je prije dvije godine »neugodno dirljno savjest čovječanstva. Suvremena generacija nagluha za Božje riječi, zatrovana sebeljubljem i uživanjem, prepuna zaborava za pravi cilj života, jedva je išta razumjela od Papine poruke. Kockarnice Monte Carla i ludosti Las Vegas, podiviljala trka za alkoholom i drogama, neozbiljne rastave i nebriga za djecu, sve jači tempo strastvenog izvljavanja u braku i izvan braka — ne moguće ipak uštikati papine opomene. S Ivanom, pustinjskim prorokom, i s Kristom Gospodinom, propovjednikom s galilejsko-judejskih puteva, bijeli Otac dovikuje: »Obratite se i činite pokoru! Zna Papa da će time »šokirati« i uzbuniti i mnoge »dobre kršćane« koji danomice zaboravljaju na križ i usvajaju duh svijeta. Njihove misli trče putem »slatkog života — dolce vita«, zantima ih ovozemni raspjevani i bezbolni život. Žele opraviti ne samo tugu i muku, nego i pomisao na vječni život.

Papa zna, da su takvi »kršćani« baš kao i nekršćani odlučili prevratiti »nemirno srce«, prikriti i na svoju protumačiti najdublji uzdah duše, uzdah za srećom i za vječnošću. Zastrli su i sakrili si, reče veliki misiljac Pascal, besmrtnu sudbinu, spalili i iskvarili »osjetilo za nadnarav«, prognali misao na odgovornost života. Time su strahovito promjenili pravac pogleda, perspektivu

života, čitavu životnu optiku. Ako naije nema neba, ne treba se spremiti za nebo. Ako je Bog lažna projekcija i gubitak čovjekove čežnje da bude sretan, treba novano dozvati svoju iskonsku težnju, potražiti svoju sreću u ovozemnom životu, a Boga prepustiti njegovu ništavilu. Ako Bogočovjek i Bogovjesnik Isus Krist nije jedini Učitelj, onda njebove opomene i zahtjeve treba odvazno i nekažnjeno zaboraviti. Tada ni Crkva nema nikakva pravorijeka, svećenici su obični agitatori bez auktoriteta, velike zapovijedi postaju smiješne. Čovjek postaje — Covjek! Samostalan, samouvjeren, samostvran i neodgovoran.

Jasno da takav »novi i slobodni« čovjek ne priznaje grijeha. Ni kazne za grijehe. Ni pokore. Na čišćenja. Ni zadovoljštine. Ozbiljna askeza, samoodricanje, vlast nad nižim elementima i pokretima tijela, nad bunom i revolucijom duha, napor da se uspnemo naviše, k Bogu — sve je to njemu smiješno! Preostatak srednjevjekovnog straha pred nebom i sudom Božjim, »Slobodni« suvremeniji čovjek misli, da se isplati namučiti samo za ono, što mu se odmah ovdje isplaćuje! Naša je muška opravданa ako donosi pregršt osjetne radosti. Ona traži solidnu, zemaljsku, vidljivu valutu čim zvezne novac, u garažu uleti auto, u kutove stana elektro-pomoćne mašine, čim se domogneš uspjeha na igralištu ili u gledalištu, u školi ili trgovini, u prijateljstvu, poznanstvu i karijeri — svak razumije da se za

to isplati žrtvovati. Nije ludo ni užaludno, vjeruje naš suvremenik, bdjeti na zabavama cijele noći, skakati satima, vježbati danima, raditi mjesecima, trpjeti godinama — samo da osvojiš jedno srce, jedan gol, jednu svjedodžbu, jedno unosno mjesto ili da osiguraš zdravlje. »To je, znate, najvažnije. Zato se mora sve učiniti. Već je apostol Pavao zabugario nad izgubljenom generacijom, koja trči, radi i preznojava se radi »propadljiva vijenca«. Nije on prokleo Ksenofontovu »saskesiš somaton — tjelesnu vježbu«, ali je poučen i neba rekao, da »tjelesno vježbanje malo koristi, dok je pobožnost za sve korisna«. Zapravo je opetovao Gospodinovu opomenu: »Što koristi čovjeku ako čitav svijet osvoji, a na duši pretrpi štetu? I kakvu će zamjenu dati čovjek za svoju dušu, svoju vječnu sudbinu, svoj besmrtni život?«

Eto nas na papiru, kršćanskom i našem području.

Mučiš se do groba, za ove razbijene minute i bijedu, za ovu krhku »malu osjetnu sreću«, za šačicu užitka i zaborava. I koliko se mučiš! A za dušu, za neodgovarivu besmrtnost koja nadolazi, za vječne obaveze i dužnosti, za vezu s Bogom i odgovornost pred Bogom — ni makac! »Što koristi čovjeku, ako sav svijet zadobjije... s ne znam kakvim sve uživanjem, a sebe izgubi? Bog nas jedini realno gleda i prosudiće. On jedini pravu zna što smo i za što smo određeni. U ovoj rupčagi i poluosvetljrenom životu mi to doznađemo jedino od njega. Bog točno zna kakva je težina materije, koje sve sile s njome ortački i podmuklo napadaju naše srce, što nas iznutra progoni kao nagon i strast, što nas izvana privlači kao napast i svodništvo. Zna Bog sve zamke, koje žele uz pomoć naše vlastite »pete kolone i nutarnih izdajnika, uz pomoć fronte svijeta i teške artiljerije pakla, razoriti ljestvu duha i milosti, začočiti djelo Otkupljenja, smotati nas u ovozemno klučko kratkovidnih i jalovih interesa. Zna Bog snagu naših požuda, zavodljivost »umjetnog

svjetla« i svega svijeta, opasnost gorenog tehničkog tereta, ropstvo novca i prekomjerna tjelesnog užitka. Zna Bog — Otac naš — da je čovjek putnik, homo viator, tek onda pravi čovjek, kad ugleda svoj vječni cilj i put prema njemu. Kada uviđi što mu je sve potrebno da onamo stigne i za tim posegne. Zato je poručio po svome ljubljenom Sinu, da se zagledamo u vječno svoje određenje, da se ne navežemo ludo na prolaznu sliku svijeta, da se čistimo od pohlepe i svake pakosti, da se otvorimo kraljevskim darovima i postanemo slobodnom djecom kraljevstva.

Time sam Svemogući pobija nesnosi prigovor kako je askeza duha i srca, pokora duha i tijela, vlast nad nižim nagonima i nastajima, kršćanska ludorija i besmislica. Kao da se danas nad nama ne propinju strasti, kao da se više oko nas ne klatare napasti! Kao da danas nije potrebno misliti na »borbu do krvii, koju spominje Apostol — protiv pochte u nama i protiv zloduha oko nas! Kao da nama nije potrebna odvažnija nota života, viteškije srce, odvažnija volja, jaka uzda i ustrajan napor — želimo li podvrći materiju duhu, a duh ispuniti Bogom?

Tu svetu obvezu samostege, dnevne vježbe, trajne askeze i svjesne pokore ne izmišlja Papa, nego zahtjeva Bog. To je za nas, dok smo na kušnji i u školi životne vjernosti, nužna samodisciplina, uzak i strm put, ali siguran uspon. Ko na Božje Alpe, ko na vječnu Himalaju! Naš je put označen dobrom markacijom: tu su zapovijedi Božje! »Čini to! — idi ovuda! — i živjet ćeš!« To je, znamo, prava askeza, jer svojom vjernošću zauzdavamo lude nagone i svjedočimo za Boga. Ima međutim na tom putu znakova za strmije, opasnije, poprečne uspone: to su savjeti Kristovi! »Ako hoćeš savršen da budeš ... sljedi mene!« Ta golgotска strmina života zahtjeva savršenju sličnost s dragim Kristom. Treba nositi križ poput njega. Isto odricanje, ista pripravnost na sve, isto predanje, iste suze. I — jasno

— izgradnja srca poput njegova, klesanje kristovskog karaktera, heroizma, svetosti, savršenstva.

Možda svoga života ne će bacati u »pec velike pokore«. Na to Bog i ne poziva svaku savjest. Veliki su pokornici u kršćanskoj povijesti uviđek bili uzvišene iznimke. Pustinjaci, ljudi potpune samoće, krotitelji svih želja, potpune žrtve stoje kao utvrde i dižu se kao pravi gromobrani nad svetom Crkvom. Ali svi možemo (i moramo) poput nebrojenih svetih duša od malih »kamenića« askeze, od običnih sitnih dokaza ljubavi, stvarati fantastičan »mozaik dobrote, plemenitosti i veličine«. Odreći se cigarete, čaše piva, komadića slanine, kojeg filma, odveć raskošne haljine, luksuznog nakita, nepotrebne vožnje, odveć bučne i duge zabave, plesa i neukusnog društva... a još mnogo više — poći sirotama, potražiti osavljene, od svoga nahraniti gladne, srcem primiti i utješiti bolne, poho-

diti starce i bolesnike, pobrinuti se za nenastanjene i nezaposlene... to su prave »šanse«, dnevne prigode da susretнемo Krista već ovdje, i da se spremim na definitivni susret s Njime na drugom svijetu!

Apostoli molitev! U ovoj svetoj korizmi, po Gospodnjoj opomeni i Papirovoj želji, mi ćemo početi! Askeza i pokora, prognane i proganjane iz čovjekova društva i srca moraju preko nas opet steći građansko pravo u našem životu. Ovdje na zemlji — radi neba. Molimo:

»Nauči me, Gospodine, da postanem nalik na Tebe. Da svoje dane obnavljam svetom pokorom, srce čistim potrebnim trpljenjem, život punim trajnim zaslugama. Da si uskratim nenužno i drugima pribavim potrebno. Da uvijek živim u vremenu misleći i radeći za vječnost. Amen.«

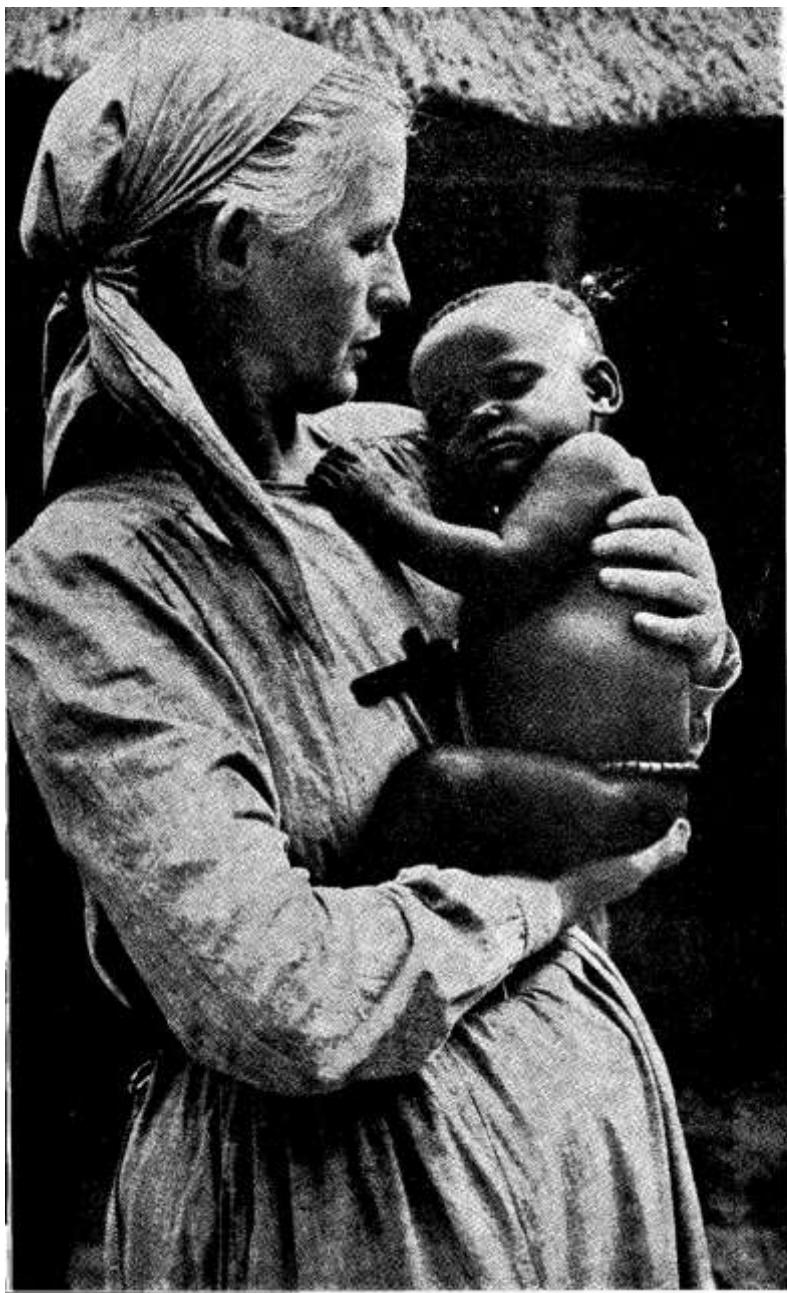
Mijo Škvorc D. J.

AFRIČKA MLADEŽ I DJEVIČANSTVO

Misijska nakana AM za ožujak 1968.: Da afrička mladež veoma cijeni sveto djevičanstvo.

Ima nekih koji misle da će uspjeti koncijska reforma, ako uspije liturgijska reforma, i stoga je naglašavaju kao ono jedino i isključivo potrebno. O drugim problemima jedva da što govore i pišu, kao da oni uopće ne postoje i kao da nisu i te kako važni i sudbonosni. To je uska, da ne rekнемo žalosna jednostranost i ograničenost. Mislim, da bi se njima moglo reći ono, što je regensburški biskup monsignor Graber izrekao na Staru godinu 1966. u

propovijedi: »...Svakako je liturgijska reforma velika stvar. Ali da li je radi nje poboljšan posjet crkve? Nije li zabuna u svijetu, i to kršćanskom, postala još veća? Ne poviši li se Duh Sveti sve više iz ovoga svijeta?... Ne nasjedajte na senzacionalne intervjue televizijskih i ilustriranih teologa. Pokoncijska vjera nije drukčija od predkoncijske!... Nutarnja obnova Crkve stoji i pada s molitvom i pokorom, o kojima je Gospa govorila u Fatimi

neprestano, i o kojima je govorio pjezin Božanski Sin u nebrojenim žgodama. To je biskup iz Münstera na koncu biskupske konferencije u Fuldi izrazio ovako: »Bez intimnosti s Kristom, bez potresenosti srca, koje moli, ne koristi nam ništa njemačka liturgija ni oltar okrenut prema puku!« ... Koliki se danas opajaju dinamikom koja je po koncilu ušla u Crkvu. I ja sam za pokretljivost i mrzim ukrucenost i neprekretnost, pospanost, tromost, ali u Crkvi postoji jedna jedina zakonita pokretljivost, a ona vodi na Golgotu prema krizu iza kojega zrači sunce uskrsnuća. Sve reforme, sve nove organizacije jesu samo isprazna trka, ako ne vode produbljenoj vjeri, pojačanoj molitvi i intimnoj žarkoj ljubavi prema Kristu i naslijedovanju propetoga Krista...«

U duh prave obnove, koju je sigurno imao pred očima Drugi vatikanски sabor, spada oživljavanje, naglašavanje i prakticiranje svih velikih kršćanskih vrednotu. Takva vrednota bez sumnje je i sveto djevičanstvo, o kojem govorи naša mjeseca misijska nakana. Ona želi da kreplost djevičanstva stekne naročitu cijenu kod afričke mladeži. Zašto baš kod nje? Evo razloga!

Za razliku od Azije, Afrika je bitno i gotovo isključivo usmjerenata na obiteljski život. Iako i u njoj ima tragova monaškog života i celibata, on je veoma neznatan i po cijeni ne može se staviti uz bok obiteljskog života. Pojedinac nema toliko osobne snage i neovisnosti da bi mogao drukčije raditi nego obiteljskog zajednika. Stoga je i najnovije kršćanstvo počelo s time računati.

A ipak je upravo Afrika onaj kontinent, na kojem se rodio kršćanski monahizam. Prvi pustinjaci i monasi bijahu Egipćani. Nisu to bili intelektualci iz Aleksandrije ili Kaire, nego većinom nepismeni zemljoradnici, kao pustinjaci sveti Antun i Pavao. Neki spomenici, koji se još danas nalaze u Sudanu, govore dapače i o monahizmu među crnačkim stanovništvom. A u Etiopiji još i danas ima veoma veliko mnoštvo

monaha, koji u svojim brojnim samostanima veoma sliče onim starim pustinjačkim naseobinama po Egiptu i Sudanu. Provode istu strogost, iste postove, isti celibat baš kao i stari monasi.

Utjecaj starog Egipta i moderne Etiopije doduše je veoma slab, ali on ipak ostaje znak goleme religiozne sposobnosti afričkog svijeta.

Danas nakon nešto više od 100 godina navještanja Evangela 20 milijuna katolika crne Afrike broji u svojim redovima oko 2.000 domaćih svećenika, 800 braće redovnika i 5.000 redovnica. Zvanja ima prilično i ne osjeća se osjetna kriza kao u našoj Evropi i Sjevernoj Americi. Osobito ima mnogo zvanja među ženskim svijetom. Postoje čitave domaće afričke kongregacije, među kojima su neke kontemplativnog značaja. Prema točnim i pouzdanim statistikama celibat je veoma dobro primljen i shvaćen od afričkog klera. Sto više, na koncilu afrički su biskupi bili veoma veliki branitelji svećeničkog celibata. Dapače su se zalagali i za celibat đakona radi razloga primjera i pobude.

Već je glasoviti misiolog isusovac P. Charles izrazio udjeljenje zbog sposobnosti shvaćanja i prihvatanja ideal-a djevičanstva među ženskim svijetom u Africi. Afrička je žena nekako još čvršća u djevičanstvu od evropske. Ona svoje predanje Kristu uzima ozbiljno i pred njim nikad ne uzmiče. P. Charles u svojim je tvrdnjama išao dapače tako daleko, te je tvrdio da će afričke redovnice pokršćaniti Afriku. Bio je to više neki proročki optimizam, jer kontemplativni život, koji je vrhunac redovničkog života, nije još uhvatio duboko korijene u Africi. Ipak na tome kontinentu neposredno iza obraćenja kod mnogih muškaraca i žena sve se više čuje glas baš kao i nekoć kod svetog Antuna Pustinjaka: »Ako hoćeš biti savršen, prodaj sve što imaš, podijeli siromasima i dodi slijedi me!«

»L'Osservatore Romano« od 25. kolovoza 1967. donio je rezultate jedne ankete koju je izvršila skupština

viših redovničkih poglavara u Kongu, Burundi i Rwandi. Iz nje se vidi kako Afrika gleda na redovnički stalež. Za Afrikance ideal je redovničkog života Krist s kojim želi živjeti u intimnoj zajednici po ljubavi. Njegova volja mora težiti da u svome životu reproducira tajnu utjelovljenja. Drugi je bitni element redovničkog života zajednički život koji sadrži bratsku dimenziju. Naše se zajedništvo s Kristom ostvaruje jednako u ostalim članovima zajednice...

Redovnički ideal pokazuje i drugima pozitivni vidik, a taj je usavršenje ličnosti. Afirkanc je svjestan da svi njegovi dobri i loši čini vrše utjecaj na zajednicu kojoj pripada...

Osjećaj svetoga, koji se u veoma velikom stupnju nalazi već po naravi u duši Afirkanca, potiče ga takoder da prihvati redovnički život...

Revija »Vivante Afrique« objavila je odgovore na pitanje: »Zašto ste ušle u samostan?« Odgovarale su aspirantice i novakinje, dakle mlađe Afirkance između 17. i 20. godina. Evo nekih njihovih odgovora:

»Privukao me je djevičanski život sestara.

Vidjela sam da su sestre uvijek zadovoljne; to me je privuklo.

Želim služiti jedino Bogu.

Želim se Bogu klanjati u svim svojim činima.

Izabrala sam da radim za Boga, koji mi daje da idem do kraja.

Mislim, da je redovnica službenica Gospodnja.

Redovnički je život Božji život.

Redovnica je Kristova glasница koja drugima prenosi Božje riječi.

Redovnica čini sve što hoće Bog.

Sve redovnice imaju isti način života: živjeti u zajednici. One žive kao sirote, te ne rade da zasluge novaca. One nemaju svoje obitelji, pa žive za druge. One su siromašne, ništa im ne pripada, sve je zajedničko.

Redovnica je izabrala taj život da ugodi Bogu.

Izabrala sam redovnički stalež da bi mogla ljubiti Boga i bolje raditi za njega.

Želim biti redovnica da ljubim Boga i molim za obraćenje grješnika, premda sam i sama grješnica.

Tko me je natjerao u samostan? Od sebe same bijah za to nesposobna, ali ima netko tko me je pozvao, a ja sam rekla — da! On je ljeplji, bolji, iskreniji i svetiji nego svi zaštitnici koje sam vidjela na svijetu... To je Krist...

Možda bi oví odgovori crnih afričkih redovnica bili zgodan materijal za čitanje i razmatranje i našim redovnicama u Evropi. Iz njih odsjeva uistinu visok idealizam, te uvišešeno shvaćanje redovničkog poziva. Taj je poziv uvijek u krizi ako se o njemu ne misli dosta uvišeno.

Naša mjeseca nakana ide još dale od redovničkih zvanja. Ona traži cijenu, poštivanje redovničkog poziva, tj. da afrički kršćani: roditelji, mladež, studenti, studentice, sve društvo pridonese stvaranju mentaliteta kako je život posvećen Bogu u celibatu i djevičanstvu simbol slobode i dostojanstva ljudske osobe te stoga ima i te kako važnu ulogu u jednom skladnom i savršenom ljudskom društvu. Sigurno, da nisu svi pozvani na to. I Isus je to rekao, No bez života u djevičanstvu i celibatu nedostajalo bi nešto krupno ne samo u životu Crkve nego i ljudskog roda općenito. Takav način života pokazuje do kakvih se moralnih visina može uzdignuti čovjek od krvi i mesa, izložen vjetru strasti, dakako uz Božju milost i neprestani rad na samome sebi.

Druži vatikanski sabor želio je obnovu Crkve. I sví mi članovi Crkve treba da želimo i oko nje svojski radimo i nastojimo. Ona nije ustmjrena samo u jednom pravcu nego je svestrana. Valja oživjeti i ostvariti sve kršćanske vrednote: i liturgiju i svećenički i redovnički život. I laci valja da izvršavaju svoju veliku misiju. Valja da radimo i mislimo i za misiju. Naša misijska nakana želi neprestano kod čitalaca našeg Glasnika podržavati i razvijati misijsku svijest, od koje nitko ne može biti izuzet i koja spada na bit našeg kršćanskog života.

»NE MOGU TI KRIŽA DATI – IZ KRIŽA ĆE SUNCE SJATI!«

— Čudno je to moje dijete — razmišlja majka — tek joj je peta godina, a već zna čitati i pisati.

U majčinskom srcu prebiru se misli: Neka i seke medu braćom! Dvije su curice već otišle Bogu ne rekavši ni »zbogom«, a bit će još djece, ake Bog dade zdravlje. Ako su uske podvornice, širok je svijet.

Vrijeme donese još tri momka i jednu sekiju. Među desetero njih Vinka je šesta. U kući buđa život. Djece daju život kući, a ne mrtve stvari bez djece. Dječji program i veselje i bez televizora i njegova zamora.

Komšiluk Zaplanje smjestio se u uskom usjeku, dogledan samo Bogu i avionu, u župi Slime, koje se rasulo po visoravni u pravcu Dubci — Zadvarje.

Vlažna jugovina i buka Cetine u dugim jesenskim i zimskim večerima često su i do sadni. No iz vrata u kršćanskoj kući molitva i pobožne pjesme naglas moljene nadglasavaju vanjski zviždak. Židovi, čvrsti poput vjere, zaustavljaju lome i zadnji pokusaj nasrtljiva vjetra. Dječi se u ranoj dobi usadju u srce molitva i misao na Boga, dobrog Oca. Vinka u petoj godini lako čita iz molitvenika, a već u trećoj i četvrtoj znade pjesmice napamet kao od šale. Posebno je lako naučila onu: »Vidje križ po nebu ...«

Iako je po znanju spadala u drugi razred, ulazi u prvi razred skupa s vršnjakinjama. Od početka je medju prvima.

— Čudna je ta mala Vinka, misli se i govori o njoj. Čak je smatraju čudljivom zbog toga, što se razlikuje od drugih pamćenjem i ponašanjem. No niti je razmažena, niti umiljena. Pomaže rado svakome, ako je potrebno.

— Što ćeš ti, Vinka, biti kada svršiš osmo-ljetku? padaju pitanja, možda i zavidna. No njezin školski život zna samo za dužnosti, a za drugo pobrinut će se dragi Bog i roditelji.

Oni bi željeli bistriju djecu dalje školovati, a Vinka je u prvom planu.

Na svršetku osmog razreda ta neobična djevojčica kao da nije mogla skrivati ono, što se o njoj mislio. Postala je čudljiva, ali tek toliko, što više nije mogla svladavati bolove u glavi. Kao da je nehotice počela roditeljima mrsiti računo i planove.

— Sad se odjednom tuži, da je bolesna. Možda si umišlja. Mnogo je djece, a sada sva je nuda pada u vodu, jadikuju zabrinuti roditelji i vase Nebu da im dijete izbavi bilo kakve umišljenosti ili želje da ostane tu uz njih.

Vinka se svladava koliko može ne htijuci unijeti zabrinutost, ali opet zna, da ne smije lagati, no napokon prizna.

— Čutim u glavi bolove, koji me muče već nekoliko dana. Nemojte se ljutiti, Bog će pomoci.

Nije još navršila ni trinaest godina života, a već boluje od strašnog tumora u glavi. Rođena je 21. rujna 1948. Na dan svetog Ante, 13. lipnja 1961. mora u Zagreb, a na blagdan svetog Ivana Krstitelja mora na tešku operaciju na glavi. Citavo Slime, koje toga dana slavi svetog Zaštitnika, mislimo je pod Slijemom u Zagrebu, kod Vinkina kreveta.

Vrača se neizjeđen u svoje Zaplanje, da u njemu izvrši Božji plan:

Ne mogu ti križa dati,
Iz križa će sunce sjati,
Sav će narod obasjati . . .

Svi tužni, ne zato, što su planovi o Vinkinoj budućnosti propali, već zato, što nitko ne može u bolovima pomoći trinaestgodišnjoj djevojčici. Bolovi su teški, ali njoj se roditeljske suze čine još teže.

— Nemojte plakatil Majko, zašto plačeš? Bude li Božja volja, ozdravit ćeš, tješi ona svoje. No Božja je volja pohodila Vinku još jednom kušnjom. Naglo gubi vid. Potpuno slijepa.

— O Vinko moja, da Bog hoće moje oči stvoriti u tvoje, dijete moje milor Majci je pred očima sve ugasio. Sve su nade propale. Tužna majka obraća se Majci pod križem. A kome će drugome majčinsko i kršćansko srce? Majka moli s uzdahom, da Vinka na čuje: »Gospo, evo je u Tvoje ruke, kao što Ti je Sin dao pod križem najdražeg učenika...»

— Vinka oslijepila je, prosu se tužan glas po selu i nije ga moguće više zaustaviti. Sjvim su se ugasilis one dražesne oči. U kući očaj. Ako li se od bolova i oporavi, ali više nema nade da progleda. U mraku njezina vida pokopana je sva budućnost s njezinom darovitošću.

— Ali nemojte plakati! Ja sam sretna kao da i vidim. Majko, zašto plačeš? — Iako nikako nisu popuštali teški bolovi u glavi i oko nje se širila tama, uza sve to kao da joj je bila jedina želja, da utješi svoje, napose majku.

— Ja ču, majko, moliti za te, da se utješis, ali nemoj ni ti zaboraviti moliti. Bog će nas i njegova Majka utješiti, ni njima nije bilo lako.

— Vinka moja, dijete moje . . .

— Majko, ludo radiš, što plačeš. Bog dao bolest, pa će i utjehu, vidjet ćeš! — Molila je uvijek krunicu, da tim vidljivim činom utješi i oječa majku i najbliže, da je ne žale i ne tuguju.

Takav život nosio je odlike pravog vjerskog života. Njezina strpljivost sve je okupila u jednoj misli, pa čak i one, koji su bili daleko od Vinkina kršćanskog shvaćanja života upore, a posebno patnje, s izrazom: Ako ona ne mormira na Boga, zašto bismo mi u manjim težkoćama?

Kroz šest godina učasnih bolova i sljepoće bila je uvijek dobre volje. Kada bi nastupili nepodnošljivi bolovi u glavi, činila bi prstima na čelu križ. Na majčin upit, što čini, odgovorila bi, kako majka ne bi dozvala za njezinu bol: »Molim se Bogu, kad ne mogu drukčije.«

Župnik Slavko Bilić, koji mlad preminu točno sedam mjeseci prije Vinke, 5. kolovoza 1966., a koj je i sam čestim poboljevanjem nosio obilježe mučenika prema planu: »zatvoren sebi, a otvoren svima«, skrenuo je Vinkinu patnju na široki kolosjek ekumenizma. To neobično dobro svećeničko srce ravnalo se po lezinku svoga biskupa dra Frančića: strpljivost i vjera. Od sada Vinka svoju patnju prikazuje Bogu po želji dobrog župnika, da mladost svoga svijeta, napose njene vršnjakinje i vršnjaci, budu uz Boga. U časovima, kada bi bolovi popustili, učila bi djecu katekizam. Pjesme ih je učila napamet. Naročito bi se veselila, kada bi mala petogodišnja Ružica recitirala njoj od rane mladosti najdražu pjesmu:

Ide križ po nebu,
Za njim Djeva Marija.
Sinko mill, Sinko dragi,
Daj mi križ taj nositi . . .
Isus joj se ne ispriječi,
Nego reče svete riječi:
Ne mogu Ti križa dati,
Iz njega će sunce sjati,
Sav će narod obasjati.

Pred Vinkinim lijesom dva su svećenika u crkvi govorila o mladoj i neobičnoj patnici: njen rodak, don Marin Škarica, i župnik susjedne župe. Možemo kazati, da ju tu govorila ona. Sva su srca bila ganuta do suza, jer Vinke svoga križa nije dala do onoga dana 5. ožujka 1967., kada je na korizmenu nedjelju »Laetare — Veselite se«, u rano proljeće pred Isusovo uskrsnuće, poljetela u vječnu slavu, ostavivši nam križ svoga primjera i primjer svoga životnog križa, po kojem da i mi svi jetlimo svijetu. Šv.

RASTENJE KRIŽA

Tajna otkupljenja Novog zavjeta u pripravi starog

Jugozapadno od Jeruzalema nalazi se stara, napola razrušena građevina, »samostan svetoga Križa«. Do 1910. godine bila je to najpoznatija teološka naučna ustanova grčko-pravoslavne Crkve. Gotovo svi značajniji patrijari zadnjih vijekova izasli su iz nje. Već više od 20 godina vlasta ovđe pusto. Dva grčka svećenika čuvaju još stražu, dok u drugim zapuštenim prostorijama stanuje siro-mašan svijet bez kuće i kućišta.

Samostan zahvaljuje svoje ime čudnovatoj legendi. Još danas pokazuju posjetilocu malen otvor pred oltarom crkve. Rupa u podu nije šira od ljudske ruke. Grčki pratićac moli stranca, neka svoju ruku turi u taj otvor. Ako se posjetilac začudi, onda mu tajanstvenim glasom tumače, kako je tu stajalo drvo iz kojeg su istesali križ, na kojem je Isus Krist našao svoju krvavu smrt. — Kako je čudnovata ta legenda. Žele sačuvati rupu, gdje je jednoć cvalo drvo Kristova križa ...

Nema nikakve sumnje, da je to samo priča, a ne povijesna činjenica. A ipak je dala povod za ime tog samostana. I posjetilac će se možda u kasnijim godinama češće sjeđati na samostana svetog Križa. Makar se u porijeklo tog imena uplela legenda i sujevjerje, misao mu je velika i sveta. A misao je ova: Golgotski je križ rastao iz zemlje. Stablo, na kojem je Krist prolio svoju krv, prokljilo je iz sjenama. Sveti su i duboke ljudske čežnje, kad sanjaju, kako bi lijepo bilo, kad bismo izdani u dan mogli pratiti rast tog drveta. To

živo zanimanje za drvo Spasiteljeva križa uveliko je doduće čudnim plodom u samostanskoj crkvi južno od Jeruzalema. Ali legendu nije ni tako besmislena. Naprotiv! Sveti je to put, što ga kršćanski duh lako razumije. Naučno, kričanin neće dugo ispitivati porijeklo Isusova križa, makar mu bilo i sveto. Ali će istraživati porijeklo i rastenje misli, koju zovemo tajnom svetoga Križa. Gdje je to stablo nastalo? Gdje mu je bilo poхранjeno prvo sjeme? Kako je ta misao u povijesti čovječanstva polagano izrasla, dok nije bila tako velika i jaka, da mogne na Golgoti postati drvetom života? I o tom postanku i rastu križa govorit ćemo na slijedećim stranicama.

Možda će se nekome učiniti bezumnim govoriti o misli svetoga Križa u Starom zavjetu. Ta, zar nije ljestvo križa novozavjetna vlastnost? Ali mi niti ne namjeravamo naći u Starom Zavjetu stablo svetoga Križa u svoj njegevoj veličini i snazi. Želimo samo znati, nije li već Stari zavjet naslučio i pripravljao novozavjetnu tajnu. Kod toga niti ne mislimo na izričita proročstva o muci Isusovoj, nego samo na tihu i skrovito radanju i rastenje svetoga Križa. Bog je vjekovima jednostavno i polagano pripravljao čovječanstvo na tajnu svetoga Križa. Mi čak vjerujamo, da se time dotičemo najdubljeg i zadnjeg, što bismo uopće mogli reći o biti i postanku Starog zavjeta. Jer ako se pitamo, što je bio Stari zavjet, njegova misao i povijest, onda moramo odgovoriti: rastenje Križa.

PRVE KLINE SVETOGLA KRIŽA U STAROM ZAVJETU

Nećete naći kraće formule, koja tako su gestivno izražava bezumlje i blagoslov svetoga Križa, od ljepehi riječi iz antifone, što je molimo na blagdan Uvišenja svetoga Križa.

»O veliko djelo ljubavi! Smrt je umrla tada, kad je na Križu umro život.

To je veliko djelo Božje otkupiteljske ljubavi, da je smrt grijeha umrla, kad je na križu u mukama izdisao sam život — Isus Krist. I u tome je ludost križa. Smrt je izvor života, muka porijeklo otkupljenja.

Tko, dakle, želi naći prve tragove svetoga Križa u Starom zavjetu, morat će se ogledati za djelima Božje providnosti, koja su ljudima dala naslutiti, da su bol i muka izvori otkupljenja, smrt i propast uzročnici uskrsnuća i života. Kod ljudi, koji su već bili pripravljeni na tu misao, bilo je više izgleda, da se neće sablažniti radi ludosti križa, nego kod onih, koji su boli i muci pripisivali samo gubitak i nesreću.

Nije baš lako naći prvu klinu ova misli u Starom zavjetu. Čini se, da na njene prve tragove nailazimo u »paeandelju«, kako su nazvali 15. redak trećeg poglavja Geneze. Mnogi tvrde, doduše, kako je u tom paeandelju najvažnije, da će žena zmiji satrati glavu. Riječi: »Neprijateljstvo ču staviti između tebe i žene, između roda twojega i roda njezinog — shvaćaju kao manje važan uvod. U stvari je obratno. Teološki je najvažnije neprijateljstvo između žene i zmije. Satrta glava, posvemtnje uništene žia, samo je zadnja posljedica tog neprijateljstva. Prva nužno uključuje već drugu.

A zašto je misao o neprijateljstvu između čovjeka i zmije u paeandelju najvažnija? Zato, što Božja odluka, da će nas otkupiti, ovdje najvažnije dolazi do izražaja, i zato, što Geneza ovdje izgovara misao, koja je osnova za čitav drugi dio trećeg poglavja. Ci-

jelim poglavljem vlasti misao o zavjetu između Boga i čovjeka. Kad bismo orijentalni način govora preveli na naš jezik, morali bismo reći: Bog je bio s čovjekom sklopio zavjet obzirom na vrhunaravne darove. Čovjek je prekršio taj ugovor i time izgubio božanski život u svojoj duši, mjesto da Bogu postane jednak. Ova je nesreća počela time, što je čovjek sklopio ugovor sa zmijom. Vjerovao je njenim obećanjima i slijedio njezine upute. Prijateljstvo sa sotonom značilo je neprijateljstvo s Bogom. Prijateljstvo s Bogom značilo je neprijateljstvo sa sotonom. U redu, u kojem živimo, moramo se odlučiti na jedno ili na drugo. Prijateljstvo s Bogom i sa sotonom u isto vrijeme nužno se isključuju. I sad Bog veli: »Neprijateljstvo ču staviti između tebe i žene. To znači, da će Bog ponovo uspostaviti prijateljstvo s čovjekom, jer to nužno slijedi iz neprijateljstva sa sotonom, kao što je iz prijateljstva s njime slijedilo neprijateljstvo s Bogom. U svjetlu tih veza primaju bol i patnja, muka i smrt, koje su također bile posljedica prijateljstva sa sotonom, odmah drugo značenje. Bog ih uvrijava u novi red, koji želi uništiti grijeh. Postaju počelima otkupljenja. Kao što su radost i veselje odvele čovjeka sotoni i pomogle prekinuti prijateljstvo s Bogom, tako sad moraju bol i muka pomoći raskinuti vezu sa sotonom i ponovo uspostaviti prijateljstvo s Bogom. Mogli bismo privgovoriti, da su sve naše nevolje kazna za grijeh, i da stoga nemaju vezo s otkupljenjem. Može biti, da Geneza shvaća patnju prije svega kao kaznu. No to nikako ne isključuje, da iz čitavog trećeg poglavja izbjiga misao, kako će odnos grijeha i kazne poslužiti ponovno uspostavi prijateljstvo s Bogom. Sve mjere, što ih Bog poduzima u tom pravcu, nužno moraju imati udjela u postignuće te svrhe. I zato nam se čini, da su to prvi tragovi istine, da bol i

patnja pripadaju redu otkupljenja. Kao što je učitak doveo čovjeka do prijateljstva sa sonom, tako će muke i nevolje poslužiti kod otkupljenja. Zar tu nije zabilistala misao križa? Neće li iz te klice u praevangelju izrasti Golgotski križ?

DALJNI RAZVOJ MISLI O KRIŽU U STAROM ZAVJETU

Misao o križu u svom dalnjem razvoju izbila prije svega u povijesti Izraelskog naroda.

Domovina izabranog naroda nalazila se kao most usred velesila i velikih kulturnih naroda. Jugoistočno od Palestine Egipat, istočno Babilon i Asirija, na sjeveru carstvo Heteja. Mali Izraelski narod ugnijedio se na mostu, što je spajao sva ta carstva. Prema svim pravilima razborite politike i državne mudrosti bili su Izraelci primorani da traže saveznštvo jednog od svojih velikih susjeda. Sve je drugo bilo glupost i bezumlje. I baš je Bog zahtijevao tu ludost od svoga naroda. Osnovna je misao Izajjine propovijedi politika iz vjere, i jedino iz vjere. Nikakvi ugovori, nego samo pouzdanje u Boga. Nijedan čovjek ne bi se usudio da na sebe uzme odgovornost za tako smioni politiku. A ipak je ona bila jedini spas Izraela. Sjeverno kraljevstvo pada, jer se oslonio na ugovore. Jeruzalem se spasava 701. godine od opsade čudom, jer se pouzdao jedino u Boga. To ludo pouzdanje protiv svih naravnih nadi i pretpostavka osnovna je misao Izajjinih riječi: »Ako ne vjerujete, nemate više opstankav.« U miru i pouzdanju vaša je snaga. Naravna slabost i određnuće postaju izvori spaša i pobjede.

Misao 46. psalma bila je jedna od najboljih priprava na ljudost križa.

Bog objavljuje slične misli u svom stavu prema neprijateljima Izraela. U nekim prilikama dopušta da Božji narod bude nadvladan. Ali se onda opet dogada, da se Bog suprotstavlja njihovoj pobedi baš onda, kada sve naravne okolnosti govore za nju. I to je smisao jednog mjeseta u Mojsijevoj pjesmi: »Rekao bih: posve ču ih razbiti, spomen ču im uništiti među ljudima, da se ne bi bojao ruganja neprijateljeva, da se ne bi tlačitelji njihovi ponijeli i rekli: Ruka je naša nadvladala, nije sve to učinio Gospod (Deut 32,26—27), — Bog je zaključio propast grješnika Izraelskog naroda. Ali neće da njegov kazneni sud daje dojam, kao da je moć neprijatelja dala Izraelu odlučan udarac. Niže to dakle djelo naravnih nego nadnaravnih sila. Neka se zna: »To je bio Gospod! Naslučujemo ovđe već najdublje misli o svetom Križu, kojima će kasnije sveti Pavao dati klasičan oblik (1. Kor 1,17-31).

Bogu to nije bilo sredstvo da odgoji samo svoj narod, nego i svaku pojedinu dušu. Sjetite se samo Josipa, predzadnjeg sina patrijarha Jakova. Bog mu je namijenio da postane spasitelj svoga naroda. Da postigne svoju svrhu, izabrao je najneprikladniju sredstva. Josip ulazi u Egipat kao prijevarom prodani rob. Već i u životu njegova oca Jakova bilo je sličnih poteza Provvidnosti. Braća Ezav i Jakov rastali su se u mržnji. Iza dvadeset godina Jakov se vráda iz Mezopotamije u Palestinu. Kad se je približio Jordunu, čuo je, da mu njegov brat Ezav dolazi u pratinji velikog broja jahača u susret. U svojoj nevolji molj Jakov Boga, neka ga spasi od brata. Slijedeće noći doživi u molitvi nešto čudesno. Jakov se bori s Božjim anđelom u dolini Jaboka. Iza borbe Jakobu je bedro bilo uzeto. Slijedećog dana stupa pred brata kao siromašan bogalj, a ne kao ponosni, borbeni, nomadski knez, kao što je sanjario. Ali baš ta njegova nevolja je nadvladala bratovu mržnju. I Ezav primi brata Jakova u miru. Bog je doveo slabost do pobjede.

Najpotresniji primjer, kako je Bog upisao zakon križa u život pojedinca čovjeka, jest sudbina Jeremijina. Bio je pravo dijete svoje domovine. Mekan i pun dubokih osjećaja. Ta bio je iz Aneta (Anatot), te oaze u Judejskoj kamenoj pustinji, čiji izvori i zelenilo još i danas ushičuju putnike. Jeremija je bio čovjek iste vrste. I baš je njega Bog izabrao, da bude prorokom nesreće i kazne vlastitoj domovini. Niže ni čudo, da ga je pod teretom

poziva Božjega hvalata strava i da je uzviknuo: »Ne mogu« (Jer 1,6). Još je i kasnijih godina mislio, da će podleći strahoti svoga zadatka. Čak je imao časova sumnja i nurnarnih izdaja svoga poziva, kada je doviknuo svome Bogu: »Ti si mi postao kao varav potok« (Jer 15,18b). Ali Bog ostaje čvrst, zahitjeva obraćenje svoga proroka, i onda ga izdiže iznad njegove slabosti i jedne narevnosti, te ga pretvara u mijedeni nepredobivljuči (Jer 15,20). Nakon svjetan svoje nadljudske snage kliče prorok što mu je Bog dao: »Ali je sa mnom Gospod kao junak. Zato ne kašaljaju moji neprijatelji, ne mogu mu ništati (Jer 20,11). Tako se i najmekaniji i najlirskejški izraelski prorok pretvara u slugu Gospodnjega, koji će u svim nevoljama ostati čvrst kao hridina. Živio je djevičanski i osamljeno, jer je Bog tako htio (Jer 16,1). Prema vjerodostojnoj usmenoj predaji umro je napokon u Egiptu kao mučenik. — Bog je izabrao slabost, da pribavi pobedu križa u Starom zavjetu.

Kad bismo htjeli nabrojiti sve putokaze, što u Starom zavjetu označuju put do Golgotskog križa, onda ne bismo tako lako svršili. No ipak ne smijemo zaboraviti na jedno područje. Ne smijemo izostaviti postanak i povijest Staroga zavjeta, tj. postanak i povijest ovnih knjiga, koje nazivamo Sveti pismo Starog zavjeta.

S tim u vezi užet ću sebi slobodu, da spomenem neki mali osobni doživljaj. Bilo je u mjesecu rujnu 1933. godine na sveučilištu X. Sjedio sam u dvorani jedne veće zbirke tekstova, pisanih klinastim pismom. Kopirao sam tekst glijenih ploča. Imao sam baš pred sobom ploču, što je sigurno potjecala još iz pred-sargonovskog vremena. Odlican i iskusni artilolog, s kojim sam razgovarao, procijenio je njezinu starost na 5.000 godina. U takvima prilikama ima dakle čovjek u ruci dokument, čija je pisma urezana ljudska ruka u mekanu glijenu masu prije 5.000 godina. Ploča je bila malena. Bila je to potvrda za isporuku i dar hramu božice Nini. Tako su Sumerci zvali kasniju Istar Akadana i Semita Babilona i Asirije. Na toj ploči nije bilo puno napisano. Ime darovatelja, pokloni; nekoliko ovaca i koza, kruh i pšenično brašno, nekoliko vrčeva piva i još neke sitnice. Potvrdu je potpisao predstojnik Istarina hrama i točno označio dan i mjesec godine i godinu od kada je ondašnja vladarska kuća bila na prijestolju. Taj nas mali dokument izvješćuje o ljudskom biću koje je 2.800 godina prije Kris-

ta prikazalo žrtvu božici rata i ljubavi. Službena potvrda preživjela je sve bune zadnjih 5.000 godina.

A kada jedini pravi Bog daje svome proručku objavu o prečistom djevičanstvu Mesijine majke, objava o Djevici, koja će začeti i rodit sina, onda dogadaji tek u drugim pravcima. Original te objave, pisan snagom nadahnula Božjeg, već je stotinama godina izgubljen i zaboravljen; vjerojatno je već davno istrunuo pod jednom od mnogobrojnih ruševina starog Orijenta. A ipak bi taj dokumenat lakše stigao do našeg vremena, jer bi mu put bio kraći za 2.000 godina od onog, što ga je prevallia mala potvrda iz Ninijina hrama.

Božje misli nisu naše misli. Bog izabire ono, što je slabo, da bi nam pokazao: nisu to ljudi, nego Gospodin. Nitko danas više ne govori s počitanjem u srcu o božici Istar, kojoj su ljudi žrtvovali 3.000 godina prije Krista. Nitko joj se više ne klanja, premda u našim muzejima imamo na stolne potvrde o žrtvenim darovima, što su ih njoj u čast prikazivali. A o Djevici Mariji govori još danas čitav katolički svijet sa strahopočitanjem i ljubavlju. Prema njezinu uzoru i primjeru joj i danas hiljadu i hiljadu požrtvovnih duha posvećuje svoj život Gospodinu u djevičanstvu, makar je originalni dokument Izajjina proročanstva o njezinom djevičanstvu već davno istrunuo. Bog je i ovdje izabrao ono, što je slabo. Svoje najsvjetije objave povjerio je ljudima i kulturnima, koji su najmanje pružali jamstvo da će ih moći sačuvati. Bog je htio, da se nitko ne može ponositi pred njegovim licem, nego da svi kažu: To je bio Gospodin!

Do sličnih nas misli vodi i usporedba raznih zakonika Starog zavjeta. Kakve li, na primjer, razlike između starobabilonskog zakonika i Pentateuhal Hamurabijev zakonik iz 20. vijeka prije Krista postoji još u originalu. To je bez sumnje uzoran zakonik, a ipak samo ljudsko djelo, kao i drugi ljudski zakonici. Usporedite sada s tim zakonom Drugu knjigu Mojsijeve, koja sadrži najvažniji dio njegovih zakona. Oblik zakona je skroman, ali to je ipak zakon. Mojsije ga je napisao pod nadahnucem vječne Mudrosti. Njegov postanak je čudo, jer uopće ne bi mogao nastati bez neposrednog zahvata svemogućeg Boga. A ipak je original već odavno nestao, iako je Bogu bilo lako, da ga sačuva. Trebao je nadahnuti samo nekog kralja, koji bi Božje zakone smještao u oklesati u crni diorit, kao što je Hamurabi napravio sa svojim zakonima. Da ih Hamurabi nije dao uklesati u onaj stup, komе

GRANICE I DUBLJI SADRŽAJ MISLI O SVE- TOM KRIŽU

se možete još i danas diviti u Louvre-u, nego da ih je dao upisati u neotpornejši materijal, to bi i oni danas već bili izgubljeni. Ali ovako su francuski arheolozi iskopali taj kameni stup u Suzi kamo ga je elamski pobjednik nad Babilonom bio odvukao kao plijen. Stup je bio prelomljen u tri komada. Lako ga je bilo ponovo sastaviti. I od godine 1901. imamo opet original Hamurabijeve zakona u rukama. Kritično izdanje neće stoga nikad biti potrebno.

Kako bi istraživači Svetog pisma odahnuli, kad bi do sitnih pojedinosti mogli biti sigurni, da pred sobom imaju autentičan tekst! Bog to nije htio. Izabrao je drugi put. Svetu knjige ne duguju svoju izvanrednu sačuvanost odličnom materijalu. Bog je izabrao ono, što je slabo u očima svijeta, da bi mu povjerio svoje svete objave.

No Hamurabijev nas zakonik podsjeća još na nešto. Sastavljen je na starobabilonskom jeziku, a to je bio jedan od klasičnih jezika starog Orijenta. Posjeduje bogatstvo oblika i točnost izraza tako, da bi se često radi točnosti kod prijevoda najradije služili stariim Ciceronovim jezikom. Hebrejski jezik, naprotiv, prema babilonskom je izrazito primitivan, nezgrapan u obliku, neodređen i nejasan u izrazu. A ipak, već je dio Staroga zavjeta pisani hebrejskim jezikom. Što je bilo slabo u očima svijeta, baš je to Bog izabrao za sredstvo svojih namjera.

Ako usporedimo narod, u kojem su nikle Svetе knjige s drugim narodima starog Orijenta, onda moramo reći, da Izraelci spadaju među one narode Antike, koji su bili najmanje plodni u duhovnom i kulturnom pogledu. Drugi su narodi stvorili vlastitu umjetnost i vlastitu kulturu. Izrael ništav Hramsku su građevine fenički i helenistički uvoz. Djela Josipa Flavija i Filiona stoje pod utjecajem helenizma. Što je vlastito Židovsko, prezira je vrijedno. Sjetite se samo Talmuda i Midraša. Postoji samo jedna iznimka: književnost Izraelaca, u koliko je nadahnuta. U opreci s mnogim drugim narodima starog Istoka imamo veoma malo natpisa iz starog Izraela. Ali je zato Židovska religiozna literatura uvišena nad sveime, što je Antika na tom području poznala. I to je tim čudnovatije i upadnije, što je nastala u jednom narodu, koji je inače bio posve neplodan. Doista, kada je Bog odredio Izrael za nosioca svoje objave, izabrao je ono, što je bilo vrijedno prezira u očima svijeta, da bismo rukama mogli pipati: Bio je to Gospodin!

Nije potrebno reći, da Božji izbor slabog i prezrenog ima svoje granice. Misao o križu i njegovoj ludosti nije za Boga neko konačno i apsolutno načelo. Bog se je služio i naravnim predpostavkama čak i kod svoje duhovne priprave za božansku ludost križa. Patrijarsi su bili vode, koji bi i izvan Božjeg kraljevstva došli do izražaja. David je bez sumnje imao naravne sposobnosti vojskovođe i državnika. Ako je uspio proširiti svoju moć od Egipta pa gotovo do Eufrata, onda to dobrim dijelom ima zahvaliti svojim prirodnim darovima. Ali kakve god prirodne sile Bog upotrijebio u Starom zavjetu za porast Božjeg kraljevstva, uvijek imaju toliko primjesa nevjerojatnosti, slabosti i nevolja, da je kod svakog uspjeha jasno: tu osim naravnih djeluju još druge sile; bio je Gospodin. Koliko god su djelovali i naravne predpostavke u Božjem kraljevstvu Starog zavjeta, uvijek su Božja djela nosila žig križa i njegove milosti. Izbor pada uvijek na ono, što je slabo, da se nitko ne bi mogao hvaliti i da bi svi vidjeli: bio je to Gospodin!

Time se dotičemo osnovne misli Božje ljestvi. Zašto taj paradox u Božjem postupku? Zašto taj golemi nesklad između uznaka i užinka? Da se netko ne bi ponio. Neka sebi nitko ne pripisuje, što mu ne pripada. Sveti je stvoren kao objava, ali kao objava Božja, a ne ljudska. Naravno, kad bi ljudski oko bilo posve bistro, njegovo srce posve čisto, bez krivice, bez prijavštine, bez teške baštine istočnog grijeha, onda bi nam sva stvorenja bila draga Božja objava, proširni kristali, što bi u svijet zračili neokaljane Božje svjetlo. Naš pogled i naša ljubav dovinuli bi se do Boga bez tajne križa. Ali sve su to nestvarne pretpostavke. Stvarnost je posve drukčija. Ljudi, kakvi već jesu, prilijepi se za vidljiva stvorenja. I to ne bez grijeha. Za nas je svijet često samo objava čovjeka, njegove moći i slave. A to je protiv bitne svrhe svemira. Ludost križa, posverušnja nedostatnost svih naravnih pretpostavki za postignuće milosti u Božjem

kraljevstvu jedno je od najodličnijih sredstava, što čovjeka pomaže da prijeđe preko granice svoje kratkovidnosti i samodopadnosti. Ta je ludost dostigla svoj vrhunac na Golgoti, kad je smrt života smrtno ranila smrt. Sve ljudske bijede, nedostaci i slabosti, sve Božje ludosti u Starom zavjetu bile su samo putokazi Provinosti na putu kriza, početna pouka za čovječanstvo u nauci svetoga Pavla: »A mi propovijedamo Krista raspetog.«

Jedno od sedam svjetskih čuda Antike bio je čarobni hram u Pergamu iz drugog vijeka prije Krista. Na golemom vijencu bila je prikazana borba bogova s gigantima. U hramu je stajao najveći i najljepši žrtvenik Antike, koji nam je poznat. Sam je žrtvenik za sebe bio već veliki hram.

Zašto Bog nije izabrao taj najljepši od svih žrtvenika na svijetu, kad je trebao da prikaže pomirbenu žrtvu za čitavo čovječanstvo? Zašto je izabrao dva gruba drvena balvana kao žrtvenik, mjesto mramornog čuda u Pergamu? Možete stvarno navesti mnoge razloge, zašto Bog to nije učinio. Ali time neće nestati činjenice, da je Bog i u ovom slučaju izabrao, što je bilo slabo u očima svijeta.

Kod izbora žrtvenika otkupljenja prelazi Bog preko Pergamskog žrtvenika. Što više, odbacuje ga. Tko je jedanput u poznatim berlinskim muzejima gledao reljef staroga Pergama s dominantnim položajem goleog žrtvenika na kraju grada, neka pod živim dojmom o njega što je vidio, pročita riječi svetoga Ivana Apostola iz Apokalipse: »I andetu crkve u Pergamu napiši ...: Znam, gdje stansuješ, gdje je prijestolje sotoninov (Apok 2,12). Tko čita ovaj tekst, dok još ima pred očima predodžbu o Pergamskom žrtveniku i njegovu značenju u gradu, taj više neće sumnjati, da je sveti Ivan mislio na mramorno čudo u Pergamu, kad je napisao riječi: »priestolje sotoninov. Ne samo da ga Bog nije izabrao za žrtvenik otkupljenja, nego ga je čak odbacio kao prijestolje sotonino. Tako sudi Bog. Više voli dva drvena balvana. Što je slabo u očima svijeta, to je Bog izabrao.

Tko danas govori još o Pergamskom žrtveniku? U Berlinu, u njemačkim muzejima divi se njegovoj obnovi. U povijesti umjetnosti i arheologiji živi također životom mumije. Ali gdje su ljudi koji su klicali ovom žrtveniku u svetom oduševljenju, kao izvoru blagoslova i mira? — A Križ? »Zdravo, Križu, nado jedinač! «Klanjam se tvome Križu, Gospodine!« Tako moli sveta Crkva na Veliki petak. I ona neće nikad prestati klicati križu do dana ponovnog dolaska Gospodinova, kad će se ta dva

jedna drvena balvana konačno proslaviti. Doista: »Bog se ne kaje za svoje darove i pozive (Rim 11,5). Pogotovo ne onda, kada izabire slabo i jedno, da se nijedno stvorene ne bi moglo hvastati, nego će svi morati priznati: Bio je to Gospodin!

Gustav Closen D. I.

K SVJETLU VJERE

ZAŠTO SAM POSTAO KATOLIK

Gilbert Keith Chesterton, glasoviti engleski pisac, koji je rođen 1874. godine, a umro 1936. jednom je zgodom bio zapitan, zašto je postao katolik. Na to pitanje on je odgovorio ovo:

Premda sam tek nekoliko godina katolik, dobro znam da je pitanje »zašto sam katolik« posve drugo od onog »zašto sam postao katolik«.

Citava zgrada mog vjerovanja slična je katedrali, koja je prevelika za moje potanje opisivanje. Da, teško mi je odrediti starost pojedinih kamenova. Ali držim da će ipak moći utvrditi, da me je katolicizmu najprije privuklo ono, što me je zapravo moralo od njega udaljiti.

Osobito sam dobro zapamtil dva slučaja. U prvom slučaju spomenuo je Herton i Hocking s nekim strahom neku »strašnu hulu« na Boga, što su je našli kod nekog katoličkog mistika o Blaženoj Djevici: »Svi ostali stvorovi sve zahvaljuju Bogu, ali njoj je čak i sam Bog dužan hvalu.«

Trgnuo sam se kao kad iznenada završira truba, i glasno sam rekao: »Kako je to krasno rečeno!« Učinilo mi se da se užvišenost utjelovljenja Sina Božjega jedva može bolje i jasnije izreći, samo ako ovog mistika ispravno shvatimo.

U drugom slučaju opisivao je netko od »Daily News« kao tipičan primjer šablonске sitničavosti u katoličkoj službi Božjoj to što je neki francuski biskup rekao nekim vojnicima i radnicima, koji su na smrt umorni došli u crkvu, da je Bog zadovoljan njihovom tjeslesnom prisutnošću, a njihovu će umornost i rastresenost već oprostili. I tada sam rekao: »Koliko zdravog smisla imaju ljudi. Kad bi netko trčao deset milja da mi iskaže ljubav, ja bih mu uračunao u dobro, pa makar kod mene odlmah zaspao.«

Tako bih mogao navesti još koji primjer iz tog vremena, kad su se prvi slabi pokreti mojega katoličkog vjerovanja isključivo hranili protukatoličkim spisima. Što je slijedilo iza ovih prvih pokreta, to mi je jasno.

Prvu pobudu iza Boga zahvaljujem povijesti i održanju irskog naroda. U meni doduše nema ni kapi irske krvi. Nemam ni irskih interesa, pa ni njihova shvaćanja... Sve sam jasnije uvidio, poučen povijesku i vlastitim opažanjima, kako je jedan kršćanski narod bio progonjen s nerazjašnjivih uzroka, dok mi iznenada nije simalo da je to moralno biti zato, što su oni bili postojani kršćani kao i oni koje su za vrijeme Nerono bacali pred lavove.

Iz tog mog osobnog razlaganja možete zaključiti koji su uzroci da sam postao katolik. Ti su uzroci od tada bliali sve jači. Sad bih mogao opisati, kako sam sve jasnije upoznao da se svim velikim carstvima, koja su prekinula s Rimom, dogada upravo ono što se događa s ljudima koji preziru naravni zakon: lak časoviti uspjeh, ali se doskora nadu u lošem položaju; onako nekako kad čovjek sjedne na zamku te se sam više ne može izbaviti...

Svaka religija ima nešto dobra u sebi. Ali dobro kao takvo, pravu poniznost, ljubav i zahvalnost prema Bogu nema ni jedna osim katoličke.

Samo Katolička Crkva može spasiti ljudi od razornog i niskog ropstva, da robujemo svom vremenu. Nama je jasno da katolik ima iskustvo od 19 stoljeća. Čovjek koji postaje katolik biva odjednom star 2000 godina. Točnije bi se reklo: Sad on raste i penje se k pu-

nini čovještva. On prenosi stvari u koliko su pokretale čovječanstvo u svim zemljama i vremenima, a ne po posljednjim novinskim vijestima.

Katolička je Crkva već odavno dokazala da ona nije iznašće svoga doba. Ona je djelo svoga Stvoritelja i nakon 20 vjeća još uvijek sposobna za život, jednakao kao i u prvim danima. A rjezini se neprijatelji čak u danu duše nadaju da će je jednom vidjeti na umoru.

NEKRŠTENI JADRANKO

Pred niskom zgradom u maloj varošći žesto su se skupljala djece i igrale. Nekog dana Ivica je zakasnio na početak igre pa je čekao poluvrijeme ne bi li se tada priključio igračima. Poluvrijeme je svršilo, ali dječaci nisu nastavili igru. Billi su umorni i sjeli da se odmori. Ivica se nakon duljeg pričanja stao ispričavati kako je ovog puta zakasnio, ali ne žali: »Bio sam na vjeroneauku, i čuo sam mnogo toga što do sad nisam znao. Sad znam da imamo Oca na nebu, On i mene uvijek pomaže svojom milošću. Pa je sam krđenin.« — Dječaci su pažljivo slušali. Međutim majka pozove Ivicu i on smješta posluša. Drugo se razide.

Jadranko potriča uza stepenice u svoju kuću. Majka je bila sama:

— Mama, zašto je Ivica krđanin, a ja nisam?

— E moj sine, tebe svašta zanima, našla se za čas majka u neprilici, i onda će svom znetiteljnom sinu:

— Ti, Jadranko, slušaj svoju mamu, i nikada više ne postavljam takova pitanja.

— Pa, mama, to mora biti nešto velikolikodano, ali si ti i tata krđeni? — nije se mali deo smestio.

— Mene i tvoga tatu dali su krstiti roditelji bez našega znanja još kad smo bili sašvimi maleni, odnijeli su nas u crkvu i tamu su nas krstili. Ti još nisi krđen, mi te bili nismo htjeli učiniti.

Mati je ušutjela, ali Jadranko nije:

— Ti i tata ste krđeni, a ja i seka nismo. Tko će biti krv ako mi ne dodamo u nebo? Uze zatim loptu i ode na ulicu:

— Ivica i drugi dečki, pa čak i moj tata i mama imaju oca na nebu, a ja ga ne smijem imati. Oče na nebu, reci mom tati i mammi da i ja i seka postanemo twoja djece... Moj tata i mama su maleni. Kako je moj sekir?... Sigurno je i ona tužna... Ja ću s njom razgovarati... A onda ćemo te oborio potražiti... tamo u crkvi... tamo gdje dječa idu na vjeroneauk... Dođi du i ja ćemo sa svojom sekicom!

A. Nikić

Sv. BENEDIKT

Otac redovništva na Zapadu i preporoditelj kršćanskog duha sveti Benedikt ugledao je svjetlo života u plemičkoj obitelji Nursije u talijanskoj pokrajini Umbriji godine 480. Roditelji pošalju dječaka u Vječni grad, kulturno središte svijeta, da se izobrazи u lijepim znanostima. No on naskoro napusti Rim i nastani se u pećini Subiaco nedaleko Rima. Tu je u samoći boravio tri godine i u pokori provodio upravo andeoski život. Kako se brzo pronio glas o njegovoj svetosti nekoji ga pustinjaci izabraše za svoga oca i vodu. No njegov strogi život bijaše trajni ukor i golema opreka njihovom preslobodnom ponašanju. Tako su mu stali prkositi i htjeli ga dapače otrovati kako bi ga se riješili. Benedikt se povlači u još veću samoću. Oko njega se opet sabralo mnoštvo učenika i on s njima sagraditi dvanaest samotana. Najzad se stalno naseli na briježu Montecasino, 60 km. južno od Rima. Tu je najprije srušio kip poganskog boga Apolona, zatim je godine 543. podigao znameniti samostan koji je postao matica tisućama samostana po cijelom svijetu. U tom su samostanu odgojene hiljade znamenitih i svetih muževa. Oci benediktinci obraćali su i naše prede stare Hrvate među kojima je bilo oko stotinu njihovih samostana. Spomenuti samostan Montecasino do dana današnjega privlačio je svojom ljepotom i umjetninama nebrojene ljudi cijelog svijeta.

Gospodin je obdario svetog Benedikta među ostalim darovima i odlikama i darom proroštva. Unapri-

jeđ je prokazao Totili, kralju Gota, ondašnjih gospodara Italije, njegova djela i dan smrti. Navjestio je i dan vlastite smrti nekoliko mjeseci prije, a šest dana uoči smrti dade spremiti grobnicu i pred samu smrt dade se donijeti u crkvu. Tu je primio sv. Pričest i ispustio svoju veliku dušu u rukama svojih redovnika. Neki su monasi motrili kako njegova duša leti prema nebu putem koji je bio pokriven plaštevinama i ukrašen svjetilkama. Nad njima se pojавila priča koja je govorila: »Ovo je put kojim Benedikt uzlazi u nebo«. Bilo mu je tek oko 60 godina kad se preselio u drugi život na koji se tako pomno spremao.

Učeni član njegova reda Gueranger piše: »Sv. je Benedikt postao otac Evrope jer je pomoću svojih duhovnih sinova koji bijahu mnogo brojni kao zvijezde na nebu preporodio preostatke starih latinskih naroda koje su satirala barbarska plemena. Benedikt je mnogo doprinio stvaranju zakona u narodima; unio je Evanelje i uljudbu u Englesku, među germanska plemena, u sjeverne zemlje pa i u mnoge slavenske narode. Donio je slobodu robovima, posvuda je ljudi učio kako se obraduje zemlja. On je konačno spasio stare znanosti od potpune propasti.« — Sveti Benedikt bijaše velik pokornik. Posjedovao je izvanrednu mudrost u stvaranju zakona i vođenju duša. Njegova su redovnička pravila poprimile bezbrojne redovničke zajednice sve do naših dana. Sveti Benedikt ide u red četvorice velikih patrijarha zapadnih redova. Red sv. Benedikta proširio se po čitavom svijetu, dao je Crkvi velik broj papa, biskupa i ostalih velikana i svetaca. Već u 14 vijeku brojili su benediktinci preko 5000 proglašenih svetaca. — Pio XII proglašio je svetog Benedikta zaštitnikom Evrope, blagdan mu se slavi 21. ožujka.

TAJNA SVETOOGA PISMA

Očekujemo skor i izlazak čitavog Svetog pisma u hrvatskom prijevodu. Nestrpljivo očekujemo da se konačno pojavi u našim rukama. No ne bismo smjeli zaboraviti na pripravu kako primiti Božju riječ napisanu u darna vremena. Duh kojim čitamo Sveti pismo mora biti savšim drugi od onoga kojim čitamo druge knjige. Kao izvanrednu pripravu za čitanje Svetoga pisma izabrali smo za svoje čitaoca neka poglavljia iz knjige »Put u Sveti pismo« od uvaženog biblijskog stručnjaka p. Gustava Closena. On u svojim teološkim razmatranjima ima pred očima u prvom redu Stari zavjet, a to nam je baš i potrebno, jer smo za čitanje Novoga zavjeta mnogo spremniji. Preporučujemo stoga da se ova tri članaka o Svetom pismu kao tajni milosti, istine i ljubavi pročitaju u onom duhu u kojem su pisani kao jedna izvanredna priprava da spremne duše prihvati Božju riječ.

U ovom prvom poglavju neće biti predmetom naše pažnje toliko sadržaj Svetog pisma, koliko činjenica, da takvih knjiga uopće ima.

Taj je način promatranja Svetog pisma doduše izvanredno težak, ali će zato biti bogat plodom. Dotičemo se, naime, najdubljih zadnjih tajna, što ih kriju ove knjige. Iustom tako dolazi na vidjelo njihova bit. Takvo promatranje nije moguće empiriku i profanom učenjaku, već samo vjerniku, koji je u stanju da govor i moli: »Vjerujem u Sveti pismo.«

U pitanju je promatranje Svetog pisma u koliko je tajna objave i vjere. Sama činjenica, da takvih knjiga ima i da su one »svete«, predmet je objave i vjere. Što više, radi se o istini vjere u najstrožem smislu riječi, o činjenici, koja radi svoje prirode i vlastitosti tek po objavi i vjeri postaje ljudskom duhu pristupačna. No sadržaj je Svetih knji-

ga djelomice pristupačan i drugim metodama spoznaje i znanosti. Što više, pravi će se i nepatvoreni tumaći Svetog pisma služiti svim mogućim sredstvima spoznaje i znanstvenim metodama. Ne smijemo se odreći ni jednog pomagala, kako god nam se činilo profano, ako želimo iskopati svu puninu i bogatstvo svetog sadržaja u svim njegovim ogranicima i sićušnim vlaknima. Ali u pitanju je nešto drugo, kada stojimo pred istinom, da su ove knjige neobične, jedinstvene, svete knjige, napisane od Boga, prava Božja riječ (Pijo XI). Ta se činjenica objavljuje znatiželjnom čovjeku samo kao »Tajna kršćanske vjere«. Dapače, ona uključuje i mnoge druge tajne. Ta je tajna mnogostrana. Činit će nam se novom, čim je budemo promatrali pod drugim vidikom.

Cinjenica, da posjedujemo ove Svetе knjige, tajna je milosti, istine i ljubavi.

SVETO PISMO —

TAJNA MILOSTI

Milost je sve ono, što unosi Božji život u svijet i čovjeka; što se ne da dokučiti pravnim zahtjevima ljudske samovolje, nego samo milosrđem božanske ljubavi. Milost je sve ono, što čovjeka diže iznad njega samog u području blizine i sličnosti Božje. To bi mu bilo nedostiziv ideal, kad bi se oslanjao samo na svoje vlastite sile. Na to sveto tlo čovjek može stupiti jedino kao »dijete božanskog milosrđa«. U tome je baš tajna ljudskog života, da čovjek mora biti više nego što sam može biti. Jer Božje milosrde zahtijeva, da natkrilimo same sebe i urastemo u red nadljudskog, božanskog života. Tom svijetu, u kojem čovjek postaje dijnikom božanskog života, pripada i Sveti pismo.

Te su knjige tajna milosti već po svome postanku. U svakom slučaju čudo se je dogodilo, kad su te knjige nastale, makar ono ljudskom oku ostalo nevidljivo. Gospodin je Bog u tolikoj mjeri zavladao onim muževima, koji su mjesto njega napisali svete knjige, da su oni u njegovim rukama bili puko oruđe. Sto više, ti su »hagiografi« bili u tolikom stupnju orude Božjih ruku, da su riječi, što su ih po djelatnoj sili Božje milosti napisali, nužno postale »Božja Riječ«. Jedini stvarno odgovorni literarni začetnik i vlasnik onoga, što su napisali nije bio nitko drugi, nego neizmjerni Bog. Ljudski dio u sastavu Svetog pisma bio je toliko potčinjen božanskom utjecaju, da su njegovi začetnici mogli pisati samo riječi, koje više nisu pripadale ljudi-

ma nego Bogu. Zato je postanak Svetog pisma jedna od mnogih tajna milosti, u kojima je Božje i ljudsko djelovanje tako isprepleteno, da još jedva možemo otkriti međašnju crtu. Božje Veličanstvo i Sveznanje prošelo je rad ljudskih ruku.

Možda je milosna značajka u tajnama naše vjere najjače izražena u Utjelovljenju. Sveti Ivan izriče to riječima: »I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama« (Iv 1,14). Možda bismo tajnu Svetog pisma mogli opisati riječima: »Drugo Utjelovljenje«. I tu su Božje misli bile pretvorene u ljudske misli, Božja je Riječ postala tijelom. Jedva će biti potrebno dodati, da govorimo o usporedbi, koja ima svojih granica. U Kristovu Utjelovljenju primila je osobna Riječ u Bogu čitavu ljudsku narav, dušu i tijelo, istu narav, kakvu imaju i druga ljudska djeca. U postanku Svetog pisma poprimile su Božje misli ruho i oblik pisanih ili govorenih ljudskih riječi. Ali makar usporedba imala svojih granica, to ipak u njoj postoji predodžbeno područje, po kojem ima pravo na život. Božje su misli, kako od vječnosti postoje u Bogu, na svoj način božanske: duhovne po bitku, slobodne od svih ograničenja, neodređenošt i nejasnoće, koje su vlastite ljudskoj spoznaji. A ipak, u Svetom pismu nalazimo Božje misli, kao da su ljudske. Možemo ih slušati svojim tjelesnim ušima, gledati tjelesnim očima, kao sve ljudske riječi. Opet je Božja Riječ tijelom, čovje-

kom postala. Mogli bismo čak dodati: »i prebivala među nama«. Ta, koji krščanin nema u svome domu »Božje riječi« u obliku knjige? Pisana Božja riječ prati nas kroz cijeli život. Dobar je dio naših molitava uzet iz pisane Božje riječi. Tako Očenaš, psalmi, prvi dio Zdravomarije. To nisu samo riječi, što govore o Bogu. Nisu samo riječi, što su pojedini ljudi, oduševljeni za Boga, prvi izgovorili. Ne, to su riječi, što ih je izgovorio i napisao sam Bog. One prate i ispunjavaju kršćaninov čitav život. Božja je riječ tijelom postala i podigla svoje šatore među nama.

Tu usporedbu možemo i dalje razvijati.

U oba su Utjelovljenja mogli sudjelovati ljudi, da bi pomogli ostvariti milosno sjedinjenje božanskog i ljudskog. Kod Kristova Utjelovljenja bila je to blažena Djevica Marija. Primila je Božju Riječ »od Duha Svetoga«. Kod Svetog pisma suradi-vao je evanđelista, apostol, prorok. I oni su primili Božju Riječ, Božje misli »od Duha Svetoga«. Marija i pisci Svetih knjiga dali su od svoga, od vlastitog tijela i krvi. Zato je Isus Nazarećanin vjerojatno bio sličan svojoj svetoj Majci. Tko ih je susreo na nazaretskim ulicama, lako je mogao zaključiti, da su to majke i dijete.

Nije bilo drugačije ni kod duhovnog djeteta, što su ga proroci i evanđelisti poklonili svijetu. I ono je bilo nalik na čovjeka, po kojem ga je Bog stvorio. Iz vlastitosti pojedinih svetih knjiga s pravom zaključujemo, kakva je značaja bio njihov pi-sac. Sveti su knjige u svemu duhovna djeca određenog čovjeka, a ujedno i Božja Riječ, kao što je i Marijino. Dijete bilo sin svoje majke, a ipak i »Božja Riječ«.

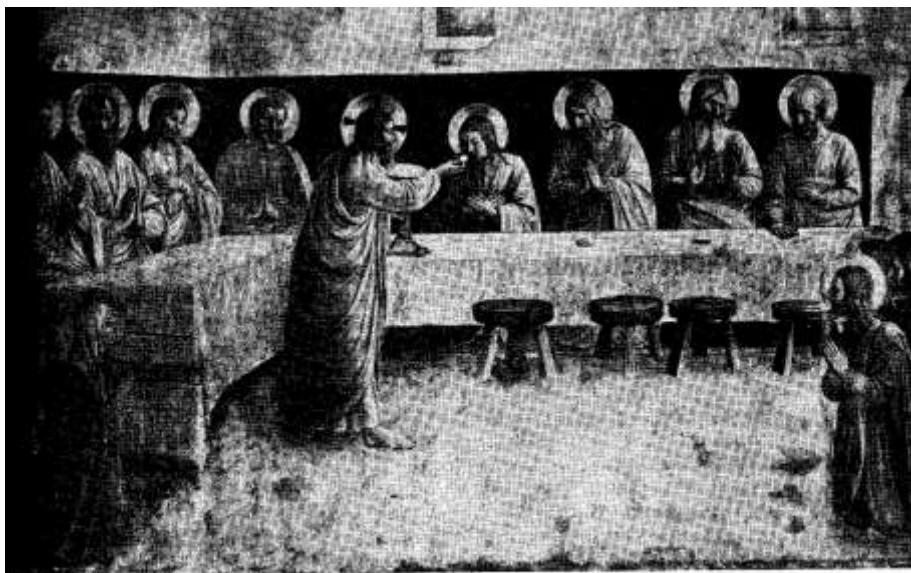
Tko je u Palestini susreo Isusa, vjerojatno je naslutio, da u tome

čovjeku plamsa neko svjetlo i žar, što nisu od ovog svijeta. Ali da je taj čovjek bio Božji Jedinorodenac, bitno jednak Ocu, to je mogao spoznati sa sigurnošću samo po vjeri.

Slično je i sa Svetim pismom. U mnogim veličanstvenim proročanstvima, u mnogim starozavjetnim dokumentima o tajni trpljenja na slučujemo neko plemstvo i mudrost iz višega svijeta. Ali da su te napisane riječi u pravom smislu »Božje Riječi«, to će tek vjera prihvatići s uvjerenjem, koje isključuje svaku sumnju.

Mogli bismo nastaviti nabranjem sličnosti između nadahnuća i Utjelovljenja. Podsjetit ću jedino na Gospodinov križni put i na mučnu sudbinu pisane Božje Riječi tijekom stoljeća. Svaka bi daljnja analogija samo ponovo potvrdila, kako je Sveti pismo tajna Božjeg Utjelovljenja. U svome postanku i u nastavku svoga života ono ostaje tajna milosti, tajna u službi dioništva božanskog života, po kojem postajemo Bogu slični.

Daljnji razlog, zašto Sveti pismo možemo nazvati »tajnom milosti«, jest učinak, što ga imaju Sveti knjige i njihovo čitanje. Čak se i ljudi, u međusobnom razgovoru prilagođuju jedan drugome. Na neki način postajemo slični onima, s kojima razgovaramo, čije riječi slušamo, u sebe primamo i prihvaćamo. Nije samo u životu Presvetog Trojstva Riječ slika osobe, koja govori, nego i kod čovjeka. U svojim riječima mi »izgovaramo« sebe. Razumije se, da se mi ne možemo u svojim riječima prikazati onom sveobuhvatnom potpunošću, koja je vlastita govor vjećne Rijeći u Bogu. Ali ipak, naše riječi nisu ništa manje slika nas samih. Tko prima sliku drugoga u sebe, taj se prilagoduje. Kada međusobno u-pijamo i prihvaćamo tuđe riječi, nužno postajemo sličniji jedan drugo-

me, nego što smo prije bili. Jer u sebe upijamo duhovne slike drugoga. Nemoguće je međusobno mnoga razgovarati a da se ujedno ne približimo, dapaće, da jedan drugome ne postajemo sličniji.

Isto vrijedi za Boga i čovjeka. Tko rado prima i prihvata Božju Riječ, oblikovat će se po Božjem duhu. To je kao dioništvo Božjeg života u svetoj pričesti. »Bit ćete kao Bog, kad spoznate, što je dobro i zlo« (Gen 3, 5).

I to je neki način sudjelovanja u Božjem životu, a učinak je Svetog pisma. Imamo, dakle, novi razlog, da u Svetim knjigama gledamo »tajnu milosti«.

Nameće se pitanje, nisu li sve ove misli o tajni milosti u postanku, životu i djelovanju Svetog pisma ipak samo misli isključivo pobudna sadržaja? Može li se tim mislima pridavati kakvo ozbiljno značenje, kada

je u pitanju činjenično proučavanje Svetog pisma, ili čak znanstveno istraživanje Starog i Novog zavjeta? Odgovaramo: Ne samo da te misli imaju neko stvarno značenje, nego su u njima pohranjene najviše i najodlučnije norme za svako istraživanje Svetog pisma, bez obzira da li ih poduzimamo iz čisto religioznih motiva ili iz strogo znanstvene značitelje.

Već navedene usporedbe između Utjelovljenja Riječi Božje u Kristovoj osobi i utjelovljene Božje Riječi u Svetom pismu opravdava ovo shvaćanje.

Prva kršćanska stoljeća hrvala su se i borila dugo za razumijevanje Kristove osobe. Kršćanstvo je moralo svladati najraznovrsnije pretjerane protutvrđnje i dovesti njihov sadržaj u razumne granice. Jednima je Krist bio samo Bog (gnostici), dru-

gima samo čovjek (arijevci). Jedni nisu vidjeli, da je njegova ljudska narav sposobna za patnju (doketi), a drugi su previše rastavili tajnu njegova Božanstva i njegove ljudske naravi. Vjekovi su bili potrebni, dok svestrano uravnutežena slika utjelovljenog Božjeg Sina nije našla konačan izražaj, koji danas pripada najdragocjenijoj baštini kršćanske vjerske svijesti.

Teologija Svetog pisma stoji pred istim zadatkom. Jedina je razlika, da ovdje razvitak još ni izdaleka nije završen. Egzegeza stoji pred posve istim opasnostima, što su ih prvi vjekovi morali sviđati u kristološkim prepirkama. Jedni podliježu napasti, da produhove Božju Riječ. Ne mare za tjelesno i ljudsko u njoj, za njeno jedno čovještvo, što je moglo čak i trpjeti. Za ove su spiritualiste profanacija i hula svaka kritika teksta, arheologija, povijest i jezična statistika. — Drugi opet zaboravljaju na skrivenu božansku tajnu u tim knjigama. Trgaju je iz njene žive sredine, kamo ju je tajnovito djelovanje milosti postavilo, ili je čak uopće ne primjećuju. Za njih je egzegeza samo »primjena povijesti i filologije na tekst Svetog pisma«. Ni prvi ni drugi ne shvaćaju tajne pisane Božje riječi u njenoj punini, kao što nijedno od kristoloških pretjerivanja u prvim stoljećima nije vidjelo čitavog Krista.

Sveto je pismo tajna Utjelovljenja. I samo onaj, tko ga bude tako gledao, shvatit će i protumačitiće nam svu njegovu puninu. Ništa ne smijemo zanemariti, što nam može razjasnitij ljudski elemenat u Božjoj rijeći: ni filologiju, ni arheologiju, ni bilo koju od drugih pomoćnih znanosti. Ali ni jedna od tih pomoćnih nauka nije dosta sama za se, što više, ni sve zajedno. Isti je slučaj kao kod

promatranja Kršća. Spoznamo Božga u vidljivom redu, a to nas mora dovesti do ljubavi Nevidljivog. Zato moramo početi promatranjem ljudskog elementa. Jer Božja se riječ utječivala, da bi imali neki put, kojim ćemo krenuti. Ali ne smijemo se zaustaviti ni na jednom od pokazanih puteljaka: ni kod promatranja povijesnoga Kristova lika, prije nego što smo se susreli sa životom tajnom njegova Božanstva, niti kod Božje riječi u Svetom pismu. Moramo se probiti do tajne tih knjiga. Ne smijemo je otrgnuti od riječi i njezina smisla. Moramo ih gledati u izvoru jedinstva i vezi s ljudskom riječi, koja je nosilac Božje misli.

Ali nije ovdje mjesto za daljnju raspravu o toj misli. Spominjemo je samo usput prije naših razmatranja o Svetom pismu. U tim knjigama živi tajna milosti. A činjenica te tajne ne zasužuje samo pažnju u našim pobožnim razmatranjima. U njoj name počivaju najviša i zadnja načela za svako poznavanje Svetog pisma.

S V E T O P I S M O —

TAJNA ISTINE

Ako je Sveto pismo Starog i Novog zavjeta tajna sudjelovanja svijeta u Božjem životu, onda je također nužno tajna istine i ljubavi. Jer Bog je istina (Iv 14,6) i ljubav (I. Iv 4,8).

Ne namjeravamo ovdje detaljno odgovarati na bezbrojna pitanja, što saljeću nas suvremene ljudi, kad govorimo o Svetom pismu kao o tajni istini. To posebno vrijedi za Stari zavjet. Spomenut ćemo samo jednu temeljnu misao, po kojoj ćemo možda bolje shvatiti sve Svetе knjige kao tajnu istine.

Krist je doista postao pravim čovjekom. Bio je do smrti umoran. Ali je ujedno postavio granice ograničenosti svoga čovještva. »U svemu je bio iskušan kao i mi, osim u grijehu« (Hebr 4,15). Postojala je, dakle, neka granica za mogućnost čovještva u Utjelovljenju. To je bio grijeh.

Kontekst ovog mjesačne iz Poslanice svetog Pavla jasno pokazuje, da je u pitanju grijeh volje, slobodni nećudoredni čin volje.

Slično i mogućnosti Utjelovljenja u pisanoj Božjoj riječi imaju svojih granica. Tu je također u pitanju »grijeh«. Naravno »grijeh razuma«, a to je zabluda. Ona znači nedostatak moralnog reda. Nitko ne može težiti prema zabludi, a da njegov čin ne bude nećudoredan, »grješan«. I to je zadnji nutarnji razlog, zašto je svaka zabluda posve nespojiva sa Svetim pismom. Bog je sam začetnik

teksta svetih knjiga. A Božja svetost nepomirljivi je neprijatelj ma i najmanjega grijeha. Stoga je posve nemoguće da bi Bog mogao trpjeti bilo koju neistinu u tom tekstu. Neizmjernom Bogu nije poznat mrak nesvjesnog. »Bog je svjetlo, i u njemu nema tame« (I. Iv 1, 5). I zato Utjelovljenje pisane Božje Riječi ima svojih granica. Nemoguća mu je zabluda, taj grijeh razuma. Stoga je cijelo Sveti pismo tajna istine.

Ali odakle onda to, da nam je nužna Kristova sloboda od grijeha tako razumljiva, dok nam tajna nepogrješivosti Svetog pisma čini teškoće?

Zavirimo malo u život Isusa Nazarećanina, kako je stvarno tekao. Pogledajmo ga s punim smislim za stvarnost, sa svim njegovim visinama i dubinama, što ih sadržava. Promatrajmo svu snagu i veličinu osjećaja i strasti u osobi Isusa Krista. Već kao dječak ostavlja oca i majku te dopušta da ga kroz tri dana traže. Ne govori im ni jedne jedine riječi o svojoj namjeri, iako je to lako mogao učiniti. Majka ga traži, kako samo majka može tražiti svoje dijete. I kad ga konačno nalazi, ne čuje ni jedne riječi isprike, već samo hladno pitanje čudenja: »Zašto ste me tražili? Morali ste znati gdje sam. — Kasnije jednom javlja mu dolazak njegove majke. Njegov je jedini odgovor na izgled okrutno pitanje: »Tko je moja majka? — Njegov najbolji prijatelj odgovori mu jednom, vjerojatno dobrohotnu i

vjernu riječ, da suzbina Učiteljeva ne bi smjela biti previše kruta i bolna. A on mu osorno odvrati: »Odlazi od mene, sotono!« — Još u zadnjem času agonije viće strašnu riječ u svijet: »Bože moj, zašto si me ostavio?« I na toga čovjeka, koji je sve to učinio i zgovorio, da nije palan ni najmanja sjenka grijeha? Tko bi se među nama bio usudio tako postupati bez straha da neće sagrijesiti? A ipak, s pravom držimo, da je sveta i nepokolebiva istina, kako u Isusu nije bilo ni najmanje slabosti i sklonosti čak ni prema lakovom grijehu. A tko nam daje pravo za takvo uvjerenje? Kako je psihološki moguće, da nas ta spoznaja ne zbujuje i ne muči? — Dva su razloga. U nama živi duboko uvjerenje i spoznaja, što ima značiti tajna utjelovljenja Sina Božjega. On je Bog sam. Zato nas se njegova izuzetnost od svakoga grijeha doima kao nešto, što se razumije samo po sebi. Ali time nismo još sve protumačili. Mi bismo unatoč ove teološke sigurnosti i uvjerenja bili u istom položaju prema toj činjenici, kao prema neogrještosti Svetog pisma, o kojoj nam govori katolička vjera. Kod mnogih odgovora i »rješenja potekošća«, kojima se služimo u obranu Kristove neokaljanosti, očutjeli bismo isti neugodni osjećaj, što ga imamo, kada slušamo obrane istinitosti Svetog pisma. U psihologiji naše vjere i radosne spremnosti da je prihvativimo, ulazi u slučaju Kristove tajne još neki drugi čimbenik. Tajna utjelovljenog Sina Božjega osobno nam je bliža od bilo koje druge vjerske tajne. Topla osobna ljubav i predanost vežu kršćanina uz utjelovljenog Sina Božjega. Zato može sigurnost vjere u Kristovu bezgrještost doći do punog izražaja. Tako nastaje u kršćanina ona lakoća i radost, kađa je uvjeren u posvemajušiju nevinost našega Gospodina.

Slično će biti sa Svetim Pismom. Tajna istine u Svetim knjigama postat će tek u onom času za nas neumnijivim i sretnim posjedom, kad se budemo dovinuli do duboke spoznaje o prirodi tajne nadahnuća, i kad budemo ispunili još i drugi uslov, koji nam u Kristovu slučaju ne zadaje poteškoća. Moramo doci do osobnog srdačnog odnosa prema Riječi Božjoj. Nadnaravno teološko znanje i iskrena ljubav srca i ovdje su odlučna temeljna načela za ispravno rješavanje svake poteškoće.

Na golgotском križu visi posve izubijan i uništen čovjek. U zadnjoj samrtnoj stisci dovikuje kršćaninu svoju najstrašniju muku, da ga je Bog ostavio. Kako je dakle moguće, da još i danas vjerni ljudi padaju pred tim križem na koljena i mole: »Kome čemoći? Vjerovali smo i spoznali, da si ti pravi Bog i život vječni!« — Odakle suvremenom kršćaninu ta hrabrost? I zašto ta molitva nije bezumlje, nego najsjetljiva potraga za Bogom i blaženo nalaženje? Zato, jer u tim ljudima živi nadnaravno znanje i nježna ljubav, koja im omogućuje da živo obuhvate tajnu golgotskog čovjeka na umoru.

Tko god se je mnogo i pažljivo bavio tekstom Svetog pisma, pogotovo Starim zavjetom, sjetit će se časova, kad je pred očima imao tajinstvene, zagonetne riječi. Možda su riječi bile izopačene pod neznalačkom rukom nekog prepisivača. Možda su nepozvani dodavali, što je izinjenilo smisao. Kada čovjek ima pred sobom takav uništen i posve ružan tekst Starog zavjeta, onda nam je pri duši kao da stojimo na Kalvariji pred slikom golgotske strave. Utjelovljena je Riječ Božja ranjena i ubijena u svome tijelu. »Nema obličja na njemu, nema ljepote, da bismo ga gledali« (Iz 51,2). Tko že-

li čak i pred takvom riječi Svetih knjiga sačuvati svoju radosnu vjeru u tajnu istine u čitavom Svetom pismu, tome je i opet potrebno nadnaravno znanje i živa, nježna ljubav

prema pisanoj Božjoj riječi. Inače će se tajna istine u Svetom pismu pretvoriti u »sablažan križa«, mjesto da nam bude »kalež milosti i spašenja«.

SVETO PISMO – TAJNA LJUBAVI

U vremenima vjerskih borba uviđek postoji opasnost, da tajne vjere osjećamo kao teret. Najviše će neodlučnosti i strahovanja biti oko onih vjerskih istina, koje su najupornije napadane. Zato će danas mnogi osjećati tvrdnju Katoličke Crkve, da je čitavo Sveti pismo »Božja riječ«, kao nesnosan teret. Oni ga se doduše ne smiju riješiti, ali bi to rado učinili. Možda netko misli u turbonim časovima, da bi borba bila lakša, kada barem ne bismo morali braniti na primjer tvrdnju, da je čitav Stari zavjet tajna milosti i istine.

Nećemo se ovdje uopće pitati, koliko se pogješaka i zabluda zna ušljati u naše misli za tih tamnih časova. Dat ćemo jedan jedini odgovor, koji pogada korijen tih kolebanja i strahovanja. Sveti pismo nije samo zadatak, najmanje još teret. U najgorjem slučaju to je »Božji teret«. Ono je dar, i to dar Božje ljubavi. Najbolji je odgovor našem strahovanju stvarnost, da je Sveti pismo zamisljeno kao dar ljubavi i da kao takav može izdržati svaku kušnju.

U kojem je, dakle, smislu čitavo Sveti pismo tajna Božje ljubavi prema čovjeku? — Jedno razmatra-

nje iz knjižice duhovnih vježba svetog Ignacija, o kojem se puno raspravljalo i koje je postalo donekle slavno, bit će nam najboljim tumačem. Kao završnu temu izabrao je sveti Ignacije za svoje duhovne vježbe razmatranje »o Božjoj ljubavi«. To je putokaz, kako ćemo doći do velike i snažne ljubavi prema Bogu. Razmatranje sadrži misli, koje su kako su psihološkog, tako i s teološkog gledišta veoma važne. Riječi prikazuju Gospodina samo kao darovatelja, govor je jedino o Božjim darovima i ljudskoj zahvalnosti. Ali te su misli tako izražene, da na djeilotvoran način vode do čiste ljubavi prema Bogu. Tko zahvaljuje, duhovo dodiruje ljubav darovatelja, i ljubav se rasplamsuje na plamenu ljubavi. Zahvalnost je put do nesebične ljubavi prema darovatelju, koja ljubi, jer je ljubljena, i jer je ljubežljivost darovatelja vrijedna ljubavi.

Ovo razmatrane iznosi četiri misli: broj i veličinu darovateljevih darova, što ih Bog daje ljudima; osobnu i neposrednu blizinu darovatelja u času darivanja; puninu Božje djelatnosti u pripremanju darova; napokon zadnju tajnu svih Božjih

darova; s njima i u njima on nam se donekle sam daruje. On to čak ne može ni spriječiti. Ta, on može rasipati jedino slike, tragove, odsjev svoje biti pune ljubavi i sreće. — Te četiri ponude zahtijevaju četiri odgovora zahvalnosti i ljubavi s naše strane, koja će prije svega biti usmjerena prema darovima, što ih je netko primio u bogatoj mjeri. Čovjek će se Bogu darivati, radit će neumorno na svojim darovima, i s njima i u njima predat je samog sebe.

Tako sveti Ignacije u svome razmatranju, koje moramo u molitvi proživjeti, ako mu želimo izmjeriti svu dubinu i širinu.

Pobudno je i korisno, da konkretno primjenimo ove misli na Svetu pismo. O veličini, ljepoti i značenju toga dara ne moramo puno govoriti. O tajni sadržanoj u opstanku Svetih knjiga već smo govorili. I baš je time svijetu iskazan divni Božji dar. Na slijedećim ćemo stranicama pokušati pomoći nekih primjera pokazati, kakve je bogate i utješne darove Bog poklonio svijetu u izvještaju Svetog pisma. Uostalom, dosta je, ako se sjetimo nekih mjeseta, što su svima poznata: priča o dobrom pastiru, izvještaj o Petru kod Ceza-reje Filipove, izvještaj Isusove muke četvorice evanđelista.

I drugu ćemo ignacijsku misao lako primjeniti na Svetu pismo. Mislim na blizinu darovatelja u času darivanja. Ne moramo se čak ni zadovoljiti svudašnjošću Božjom, njegovom prisutnošću u svakoj knjizi, svakom slovu. Dozvoljeno nam je misliti na mnogo intimniju blizinu, iz koje nam Bog predaje Svetu pismo. Mislim na duhovnu blizinu, do koje se je Bog snizio, kad je dao pretvoriti svoje misli u ljudske riječi. Htio nam je biti duhovno bliz

tako, da bi ga mogli razumjeti kao svakog drugog, koji govori i misli kao mi. O Božjim mislima vrijede takoder riječi svetog Pavla: »Poništite su sebe uzevši bit sluga i postale su slične ljudima« (Filip 2,7).

U koliko je mjeri dar Svetog prima učinak Božjeg rada i djelovanja? Ta je misao možda ljudska, previše ljudska. Ali ne smijemo je zaboraviti. Bog djeluje u svojim darovima više nego što to može čovjek u svojim. Sve što stvorena rade i čine, konačno je plod Božje suradnje. Ova se istina najviše nameće u sastavljanju Svetih knjiga, jer su ljudi samo »orude« u Božjoj ruci. Koliko je providnosti, vodstva, nadahnuta bilo potrebno kroz 15 vjekova, dok Svetе knjige nisu konačno bile sve napisane! Pridolazi mnogostruka i neprekidna Providnost kroz 20 stoljeća crkvene povijesti, da bi Svetе knjige ostale na životu i stigle sve do nas. Povijest je tih knjiga jedinstvena. Potrebna nam je teološki ispravna, tj. široka predodžba o djelatnosti Božje Providnosti. Ona upravlja golemlim svjetskim događajima i brine se za najmanji atom. Imajući to pred očima, znat ćemo procijeniti puninu Božje djelatnosti u brizi za održavanje Svetih knjiga.

I zadnja misao iz razmatranja »o ljubavi« dolazi do izražaja u Svetom pismu, dapače, više nego ostale. S darom i u daru Svetih knjiga daje Bog dio samog sebe. Što može osoba intimnije pokloniti, kakav dar sadrži više njezine nutrine, nego njezine najskrovitije misli? I baš njih dijeli Bog u Svetom pismu s ljudima, koje ljubi.

Ako Gospodinova darovateljska ljubav zahtijeva već u drugim darovima četverostruki odgovor odlikovanog, onda će se taj odnos obistiniti i u daru Svetog pisma. Ali kako

će čovjek pokazati svoju zahvalnost na daru Svetih knjiga?

Postoji neki način na koji će to biti moguće. Već je i samo razumijevanje Svetog pisma neki izraz zahvalnosti, jer čovjek time donekle vraća Bogu njegov dar. Ta, i mi osjećamo kao dar, ako netko ulazi u naše misli, razumije ih i prihvata. Samo ovdje moramo uzeti »razumijevanje« u životu, dubokom smislu.

O svim knjigama vrijedi riječ: »Samo ih onaj razumije, tko ih čita u onom duhu, u kojem su bile pisane. Svako je razumijevanje duhovni susret, jer dvojica idu prema istoj istini i nalaze u njoj jedan dragoga. Knjiga će samo onda biti shvaćena,

kad se ostvari taj susret između pisca i čitaoca. Tko pristupi s maštom punom smušenih i prljavih predodžbi tekstu nekog sveca, u kojem veliča čistu Božju ljubav, taj će otkriti najodurnije stvari, o kojima pisac nikada nije ni sanjao, a kamoli da ih je namjeravao izraziti. Te će riječi razumijeti jedino čovjek, koji je istog duhovnog stava i života kao pisac.

A tvorac, stvarni i odlučni tvorac Svetog pisma jest Duh Sveti. Zato će potpuno razumjeti Svetu pismo bez opasnosti zablude i nesporazuma tek onaj, u kojem prebiva Duh Sveti. Tajna, o kojoj govori teološki traktat o milosti, da Duh Sveti stanuje u ljudskoj duši, dobiva time neposre-

dni praktični značaj za istraživanje Svetog pisma. Molitva za darove i rasvjetljenje Duha Svetoga silno je važna kod svakog ozbiljnog teološkog rada. Pogotovo, kad je u pitanju razumijevanje i tumačenje Svetog pisma. Moramo moliti zato Duha, koji ga je sastavio, da u njegovu svjetlu čitamo Sveće knjige, inače neće doći do susreta između nas i pisa, dakle, ni do razumijevanja.

Tko tako gleda na razumijevanje Svetog pisma, rado će priznati, da je u tome već sadržan neki uzvrat Gospodinu Bogu za dar Svetog pisma. Tko nastoji razumjeti Sveće knjige u Duhu Svetom, taj se po riječima Svetog pisma poklanja svoje Bogu, izručuje misli, riječi Svetog pisma njegovu začetniku.

Pravo razumijevanje Svetog pisma slično je novom nadahnucu. Razumjeti neku knjigu uvijek zapravo znači stvoriti je u nama iznova. Tvrdimo o Duhu Božjem, da mora hagiografima rasvijetliti razum, pokrenuti volju i upravljati vanjskim izvršenjem rada. Nešto slično mora Duh Sveti polučiti u čovjeku, koji čita, istražuje i razmatra Svetu pismo. Bit će to rasvjetljenje i pobuda. Morat će mu rasvijetliti razum, jačati volju i upravljati njegovim proučavanjem.

I ponovo nam je jasno, da je pravo razumijevanje Svetog pisma neko darivanje i neposredna priprava, da ga poklonimo i subraći. Tako ćemo postati u punom smislu riječi darovatelji Svetog pisma. Nisu Sveće knjige teret, nego dar, ali ne samo dar, nego ujedno zadatak i poziv. Odgovor primaoca Svetog pisma može se pretvoriti u četverostruki odgovor ljubavi i zahvalnosti, kako smo već rekli. Čovjek dokazuje svoju zahvalnost Bogu razumijevanjem u Duhu Svetom. Trudi se tumačiti i

približiti Svetu pismo i drugima. Čini to iz najosobnije darovateljske blizine, vezan uz Boga, koji nam je poklonio Svetu pismo, i uz čovjeka, kome ga predaje. I time smo se približili dubokom teološkom smislu svakog »prevodilačkog rada« oko Svetog pisma. Tko ga »prevodi« nosi ga u blizinu ljudi, kojima ga želi predati, u onu blizinu, kamo njihovo razumijevanje može stići, da bi konačno došlo do novog susreta između Boga i ljudi.

Nekih zadataka kod proučavanja Svetog pisma, njegova tumačenja i obrane, ne možemo riješiti jedino zahtjevima puke logike. Zaljubljena zahvalnost mora zato preuzeti čovjekovo vodstvo. Dobar nam je primjer baš ona znanstvena grana, koja se po sebi doima više kao znanstvena tehnika i rutina. Mislim na kritiku tekstova, popravak šteta na tekstovima, koje su se u toku stoljeća potkrale u Svetu pismo pogrešnim prepisivanjem, nerazumijevanjem i krivim tumačenjima. Tu lako možemo podleći napasti, da o tom poslu sudimo kao o čisto profanoj technici. Kod toga zaboravljamo, da se radi o liječenju rana Božje riječi, koje joj tijekom duge povijesti Svetih knjiga bila je zadala ljudska zatacanost i nesposobnost. Bilo bi nam nesnosno gledati sveto Gopodinovo tijelo na Golgoti na drugim rukama, osim na blagim, dobrohotnim rukama punim ljubavi i razumijevanja. A kako netaktički i grubo postupaju često s ranama na tijelu nadahnute Božje riječi! Tko želi da se bavi kritikom tekstova, da vidi i liječi rane riječi Božje, taj mora posjedovati nešto obzirne i dobrohotne ljubavi žalosne Gospe. Inače neka se radije odrekne službe liječnika rana Božje riječi.

To ne vrijedi samo za kritiku tekstova, nego i za svaki stav prema

Svetom pismu, za svako njegovo razmatranje, tumačenje i propovijedanje.

Darivanjem Svetog pisma dokazuje Bog svoju darovateljsku ljubav prema čovjeku. Ljudi odgovaraju

toplom razumijevanjem, proučavanjem i njegovanjem te Božje riječi. I zato je Sveti pismo, što prebiva među nama, tajna ljubavi, tajna božanski rasipne darovateljske ljubavi i tajna zahvalne ljudske ljubavi.

PETAR BARBARIĆ

apostol Srca Isusova među svojima u zavičaju

Kad bi se iz školske godine Petar vratio iz sjemeništa u Travniku kući na praznike, rado su se kupili oko njega seljani, te onako pametni i razboriti slušali željno svaku njegovu riječ. A on je pripovijedao zanimljive zgodbe i korisne pouke. Iza nedjeljne mise okupili bi se oko njega mnogi, a on opet govoriti samo vrijedne i najuzvišenije misli i poticaje. Tako je zabilježeno da je rekao među ostalim i ovo: »Barem vi seljaci, štuje Srce Isusovo i Marijino, jer gradani se više staraju za svjetovno blago i za svjetske naslade, vi pak živite tako, da se starate za dujevno blago, a to ćete naći u božanskom Srcu Isusovu.«

S mnogo je žara tumačio pravila Bratovštine Srca Isusova, preporučivao neka se upisu u to bogoliubno društvo, te bi iza praznika donio u sjemenište dugi niz imena upisanih u bratovštinu. Srce bi mu gorjelo od žara i pobjede. A isto je tako s mnoga ljubavi i utjehe tumačio obećanja Presvetog Srca svojim štovateljima. A da ostanu neprestano u vezi sa Sretcem Isusovim i dobivaju nove poticaje, Žirlo je veoma slike Srca Isusova. Tako je iz 4. razreda sam kupio 40 ovedih slika Srca Isusova te ih poslao svom ocu neka zadrži za ukućane koliko treba, a ostalo podijeli rođacima i susjedima. Potiče ih sve neka pred tom slikom vrše večernju molitvu, jer je Spasitelj obećao: »Ja ću obilato blagosloviti svaku mjesto gdje se izloži i štuje slika mojega Srca.«

Zatim piše da će tih slika poslati i vče. g. župniku da ih razdijeli među narod; »jer na želost baš ova najkorisnija pobožnost u nas je najmanje poznata«, završuje pismo.

A plodovi su bili obilni. Nekoliko je osoba tim sredstvima sasvim preokrenuo, tako da su od grješnika postali revni kršćani. Druge je potaknuto na višu savršenost. Tako je njegova rodakinja Matija na njegov poticaj gojila nježnu pobožnost prema Srcu Isusovu. Ona je molila Petra neka joj pripovijeda o tome, a on bi jedva dočekao i sev se zažario u govoru od zanosa i ljubavi. I ona je uživala u tome te se prva upisala u bratovštinu, a sliku koju je dobila od Petra revno je štovala. Svakog se prvog petka ispunjavala, i uopće duboko kršćanski živjeli.

No oboli. Godinu je dana strpljivo podnosi la teškoće, često zazivala Srce Isusovo, te zahvaljivala Perl što ju je upisao u bratovštinu. Blizio se kraj života, a Matija reče mlađoj sestri: »Uve, donesi mi sliku Srca Isusova da ju joj jednom poljubim!« Sestra donese, a bolesnica je grjala i ljubila sliku s velikom pobožnošću. Zatim se zagledala u sliku, kane joj suza — a u isti čas izdahne.

Kad je to Peter čuo, vrlo se uzradova i zahvali Božanskom Srcu na dobroti i za tu milost.

Da duće upoznaju što jače dublne i lijepote Srca Isusova te dobiju uviјek novih poticaja, kao što je on sam željno očekivao i čitao svaki novi broj Glasnika, tako ga je svuda Žirlo. No prije svega bio je revan seminarac i marljiv učenik za ljubav Srcu Isusovu, kad je vratio savjesno i sa žarom svakidanje dužnosti. Osobito bi ujutro odmah prikazao sva djela na slavu i čast božanskog Srca.

Kad je razrednik otac Zabeo u školi prijavio da kako se Glasnik Srca Isusova širi diljem Hrvatske, inače mirni i disciplinirani Barberić od veselja stane živo trti ruke. Iza škole uze nagovorati kolege te su se gotovo svi preplatili, a za najsiromašnije on je sam podmirio trošak za Glasnik. Isto je tako u Hercegovini samo jedne godine u Vitinici našao 8 preplatnika, a u rodnom mjestu njih 20.

Pisao je biskupovu tajniku — prijašnjem svom župniku — neka se što živje zauzme da se pobožnost Srca Isusova što više proširi u Hercegovini. Životopisac piše: »Petar bi dao i zadnju kap svoje kralj, da Hercegovina postane velik cvjetnjak Srca Isusova. Što je najviše mogao, to je zaista i učinio, da to bude. No njegov pravi apostolski duh obuhvaćao je ne samo Hercegovinu nego uopće svaku stopu Hrvatske zemlje. Zato je i nastojao da predobije za apostolski rad i za širenje drage mu pobožnosti drugove iz raznih krajeva ... Tako je plemeniti mladić pun vatrene ljubavi spram Srca Isusova kušao da usadi barjak božanskog Srca na krovove miloga svoga zavičaja, a i širom cijele domovine ... Govori tako Petar još i danas svojim primjerom. Djelevoao je odmah nakon blažene smrti i svojim radom za širenje pobožnosti. Teko je jedan travnički četvrtotkač, potaknut Petrovim primjerom, za ljetnih praznika 1899, dakle 2 godine iza Petrove smrti, obašao sedam selja i poučavao seljane u štovanju presv. Srca. Pa kako je uspio? Upisalo se u bratovštinsku Srca Isusova preko 1.600 osoba, a poslije su stizala u Travnik nove imena iz onoga kraja.

No ima ljudi koje za sve što je Božje, kažu da je zastarjelo, pa tako i za tu pobožnost. Pa-

ča ni Koncil da nije spomenuo ni jedne riječi o njoj. Na to kao da odgovara valjda jedan od najumnijih ljudi i najvećih današnjih teologa, Karlo Rahner, u njemačkom Glasniku Srca Isusova ovo: »Koncil je opširno progovorio o pobožnosti prema Majci Božjoj i štovanju svetaca. Bilo je prilike da se iznese mnogo toga i o pobožnosti prema Srcu Isusovu. Ako se prode povijest pobožnosti za posljednjih 150 godina, do posvete svijeta tome Srcu 1900. godine, te kako je svetkovina njegova blagdano uzdignuta u najviši liturgijski red; zatim okružnice koje govore o toj pobožnosti od Leonida XIII do Pija XI i Pija XII, onda se zaista ne može reći da je šutnja na Koncilu o tom pukli slučaj kojemu ne treba pridavati nikakvo posebno značenje i koji ne postavlja nikakvo pitanje. No ako Pavao VI u pismu vrhovnim poglavarima raznih redova izjavljuje da pobožnost prema presvetom Srcu treba da i danas ostane živa i da je treba u Crkvi gojiti, to znači da je pitanje o šutnji Koncila radije neglašeno, kao odgovorenog.

Narime, da ostaje sve na snazi što je dosad tako svečano izjavljeno i preporučeno, Crkva nije htjela tu ništa novo propisivati ni stavljati u zakone, nego »povjerava to vodstvu Duha Svetoga i slobodnoj ljubavi srdec«.

A kakovim plodovima rada ta pobožnost u hrvatskom narodu, to se vidi po djelovanju u duši Petra Barbarića i tolikih drugih srdeća u našem narodu koja su u Srcu Isusovu našla sigurnost i sreću života. Ta pobožnost i danas našem narodu neobično godi i donosi svuda neizreciv blagoslov. Uz pobožnost Mariji štovanje Srca Isusova upravo je karakteristično za hrvatski narod.

Josip Bedalić D. I.

NOVE KNJIGE

CRKVA, SVEĆENIŠTVO, SVEĆENICI — Dr. Čedomil Čekada — To su sakupljeni članci našeg poznetog katoličkog pisca, što su izlazili u »Vjesniku dakovacke biskupije« od 1960. godine. U njima on iznosi razne probleme i nastoji im nadi rješenje služeći se kod toga u prvom redu Evandijem. Sam naslov knjige govori, koji je sadržaj tih članaka. Tko je već prije čitao Čekadine članke, rado će pogrenuti za ovom knjigom. Knjiga se naručuje

na adresu: Župni ured Donje Hrasno, Pošta: Brštanica, Hercegovina.

BOŽIĆ, NAŠA NADA — Fernand Lelotte D. I. — To je prvi dio knjige Zvijezda Jutarnjica. Sadrži misli i osvrte na liturgijske tekstove. Prikladno za svakog koji teži za duhovnom izgradnjom. Svećenicima daje lijepe misli za kratke nagovore. — Naručuje se na istu adresu kao i prijašnja knjiga. Cijena 2 ND.

HRVATSKO HODOČAŠĆE U RIM — opjevano u duhu narodnih pjesama u desetercu. I ova knjižica naručuje se na istu adresu. Cijena 0,50 ND.

«CIPLIĆ» — pripovijest o jednoj ribici u Jadranskom moru. Napisala ju je za djecu Antica Juras. Ilustrirala ju je Ivka Vidić-Ljubić, a naslovnu je stranicu izradio Ante Star-

čević. Izdalo Hrvatsko Književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. — Cijena 8 ND.

RADOSNA VIJEST — Šesto izdanje »Malog katekizma sa pripravom na ispovijed, pričest i potvrdu. Napisao ga je Dr Ivan Pavić. Izdalo Istarsko Književno Društvo sv. Ćirila i Metoda — Pazin.

RAZGOVARAMO

Velečasni oče!

Ima već koja godina da su donesene nove odredbe za obdržavanje posta. Mislim da neću pretjerivati ako ustverdim da nas ima velik broj kojima sve skupa nije jasno. Idem gotovo redovito na svetu Misu, no pravo se ne sjećam da bi nam itko tumačio nove propise. Nije to dobro. Mi smo kršćani punoljetni pa nam se može otvoreno reći na što smo obvezani, a ne da to doznamo istom na ispovijedi. Sto više ja smatram da je ta šutnja razlog da se šire kojekakve glasine i neraspoloženje prema Crkvi. Svi naime znamo da je način kako su naši stari obdržavali postove u mnogočem onemogućen radi drukčijeg načina života i rada. Zašto se ne bi pred nas iznijela jasna načela da ih se držimo u našem načinu života. U našoj se štampi češće javljaju pitanja s tog područja, ali su odgovori skruti i očito upravljeni samo onome koji ih je postavio.

G. J. Zagreb

17. veljače 1966. izdao je papa Pavao VI Apostolsku konstituciju, okružno pismo, pod naslovom »Skrušite se». U njemu razlaže duh pokora u pokončkoj Crkvi i daje neke nove odredbe za disciplinu posta i nemrsa. Veći dio pisma govori tako općenito o pokori koja nam je svima potrebna. Razlog jest naša »duvana zadovoljština« i »naši grijesi zbog kojih nam je potrebno stalno vraćanje k Bogu«. »Spasenosnom uzdržljivošću zaštitićemo se na putu u nebesku domovinu«. Baš radi tih razloga tvrdi papa pokora se uvelike cijeni kod svih, te je usko povezana s religioznim osjećajem. Papa govori o pokori u Starom zavjetu, u Novom, o primjeru i zapovjedi Kristovoj da činimo pokoru, hvali disciplinu kršćanske askeze i u III poglavju predlaže oblike pokore koju bez sumnje svi možemo i moramo vršiti: »imamo se vježbati u kreposti pokore ustrajnim izvršavanjem staleških dužnosti, strpljivo podnošći teškoće svakodnevnog društvenog života i njegove nesigurnosti koja rada tjeskobom u duši. To je prvi i najsigurniji oblik i izvor pokore. Zatim nastavlja »da oni, koje je snašla bolest, slabost, siromaštvo, koji trpe progonstvo radi pravde, povežu i sjedine svoje boli s Kristovim bolima, da tako ne samo potpuniye izvrše svoju dužnost pokore, nego da i svojoj braći zasluge život milosti, a sebi blaženstvo obećano u Esvangeliju. Na sve nas ovo poziva »po Božanskoj zapovjedi pokore ne isključujući, kojima je moguće, tradicionalne oblike pokore u postu i nemrsu.«

Za ovo zadnje daje papa odredbe u prilagođene potrebama vremena upozoravajući biskupe da je njihova dužnost bdjeti da prema prilikama mesta i ljudi donesu odredbe koje će više doprinijeti postizanju svrhe. Kao tradicionalne oblike pokore papa spominje molitvu, post, djela ljubavi i uzdržavanje od mesa. Te načine neka vjernici provode prema svojim mogućnostima i potrebama. U zemljama blagostanja treba više isticati svjedočanstvo odricanja, dok je u siromašnim krajevima korisnije ako ljudi, ne propuštajući zalaganja oko uspostavljanja društvene ravnoteže, svoje molitve prikazuju Ocu, pobožno i tješno povezani s bolima Kristovim. To je razlog zašto Crkva zadržava tradicionalne načine pokore i zašto ih zaštićuje ugledom svojih propisa.

U odredbama na kraju pisma papa još jednom naglašuje kako smo po Božjem zakonu dužni činiti pokoru, a što se napose u toj pokori nareduje crkvenim zakonom daje ove odredbe: »Korizmeno vrijeme zadržava oblik pokore. Dani obvezatne pokore za cijelu Crkvu jesu petci, i Čista srijeda. Obdržavanje pokore u te danu veže nas teškom obvezom. Vezani smo na obdržavanje zakona pokore «quoad substancial — u bitnosti» to znači da kod prosudjivanja svoje obveze gledamo na to da činimo što možemo kako bi ispunili zakon. Ako bismo zanemarili svaki oblik pokore na dulje vrijeme, pogotovo ako bismo omalovalazali zakon, imali bismo težak pre-stupak.

U pismu se daju podrobne odredbe za oblik pokore po postu i nemrsu: »Nemrs valja obdržavati svaki petak, osim ako na nj padne zapovjedni blagdan. Post i nemrs valja obdržavati na Čistu srijedu i Veliiki petak. Zakon nemrsa zabranjuje jesti meso, ali ne jaja, mlijecne proizvode, ni bilo koje začinje i od životinjskih masti. Zakon posta propisuje da se dnevno uzima samo jedan obrok, ali ne zabranjuje užeti nešto hrane ujutru i navečer, ne dirajući pri tom u odobrene mjesne običaje što se tiče količine i kakvoće jela. — Zakon nemrsa (uzdržavanje od mesa petkom) obvezuje one koji su navršili 14 godina života, a zakon posta (dvaput godišnje) obvezuje sve od navršene 21. godine do započete 60. Što se tiče onih koji su mlađe dobi neku duhovnu pastir i roditelji posebno uzastojte da ih uzgajaju za pravi duh pokore.«

To je gotovo sve što valja znati iz pisma Svetog oca o pokori. Pokora dakle nije ukinuta. Tko je želi vršiti u duhu papinskih riječi imat će je na pretek i to one od koje će i drugi imati veliku korist. Spomenimo i to

da je minimalni zahtjev zakona, obzirom na post i nemrs, donja granica ispod koje se ne smije bez odgovornosti. Ideal kršćanske askeze jest daleko iznad, i dobro rade oni kojima sile to dopuštaju da vježbaju tijelo dje-lima trapljenja.

Da naš odgovor o pokori bude potpuniji valja spomenuti nešto i o nemogućnosti vršenja zakona pokore. Ne bi valjalo reći da nam nedostaju sile da vršimo pokoru. Naša bolest i nemoj jest vrlo prikladan oblik pokore. Djela ljubavi što ih vršimo isto su tako oblici prave pokore i svak je može i mora vršiti. No što se tiče trapljenja tijela, uskracivanjem hrane, postoje razlozi koji nas ispričavaju od obdržavanja čak i u dane kad je određen post ili nemrs: djeca, mladež i starići su već spomenuti kao oni koji su izuzeti od posta, djeca povrh toga od nemrsa. Sam zakon određuje vrijeme u kojem ga valja obdržavati. Bolesnici i oni koji se oporavljaju, žene koje nose ili doje djecu smiju i na dane posta i nemrsa uzimati krepku hranu. Radnici koji rade na iscrpljujućim radnim mjestima: rudnicima, željezarnama, transportu, svi oni koji nemaju svog domaćinstva pa se hrane gdje stignu i kako mogu, svi oni koji se hrane onim što imaju pa bilo to i meso kad nema što drugo, mogu uzimati i na dane nemrsa ono što im je potrebno da se uzdrže u zdraviju i snazi za posao. Još ima slučajeva gdje se može naći dovoljna isprika. Obično svake godine na početku izdaju biskupi za svoje pokrajine popis slučajeva u kojima daju ovlaštenje i otpust od zakona. Za neke je običaje potrebno pitati za savjet župnika.

Svi oni koji su prisiljeni da se služe isprikama neka to nadoknade ispravnim duhom pokore, u prvom redu vršenjem svojih staleških dužnosti. Tako će zakon o pokori u cijelosti ispuniti. — Evo vam sve o pokori, poštu i nemrsu što mislim da bi Vas moglo zanimati.

Poštovani uredniče!

U Svetom pismu piše u poslanici sv. Pavla (Galaćanima 5, 16—26) za kršćane koji žive po tjelesnim željama i koji žive duhovno. Oni prvi o kojima piše sv. Pavao, u svom zemaljskom životu vrlo dobro prolaze, vrlo dobro žive, omiljeni su kod naroda i jednom riječi

svoj život prežive bez ikakvih teškoća. U crkvu na sv. Misu 2–3 puta godišnje, na sv. ispovijed i pričest možda jedamput u godini, molitva vrlo slaba ili nikakva. — Oni drugi, o kojima piše sv. Pavao, koji živu duhovno, obdržavaju sve Božje i crkvene zapovijedi, oni prolaze u zemaljskom životu slabo. Povrh svog siromašnog života nisu obljuđeni kod naroda, prezreni su, i još više kod svoje rodbine su prezreni. — Mi vjernici, ali nas je vrlo malo, znademo Isusov zemaljski život od Betlehema do Kalvarije. Mi znademo, ali ih ima vrlo malo, da su siromašni i prezreni ljubimci Isusovi, i kad to reknete onim prvima podrugljivo se smiju i neće da o tome išta znaju. One kršćane koji su dobri to zbunjuje i govore kako da Bog daje njima život bez ikakvih teškoća, a nama daje teškoće i prezir. Molimo Vas cijenjeni uređnici, da kao svećenik ne želite truda niti papira, da nam ovo teološki objasnite, pošto nisam ja sam za ovo objašnjenje, nego svi oni koji žive duhovnim životom. Uz naš katolički pozdrav, Josip, čitalac Glasnika.

Mjesto iz sv. Pavla koje ste izabrali da osvjetlite svoju misao nije najsjretnije izabrano. Pavao govori o jednoj drugoj stvari. No kad ste naveli Pavla i iznjeli svoju misao nastojat ću Vam razjasniti i ono o čemu Pavao govori u poslaniči Galatancima i ono što Vas zanima o prividnoj sreći grježnika:

Pokrajina Galacija nalazi se u središnjem dijelu Male Azije. Ondje je Pavao navigijašao Krista i osnovao crkvenu zajednicu. Kako su Galatani bili pogani, prihvadajući kršćanstvo, primili su s vjерom u Krista samo obveze Božjeg zakona, ne židovskog. U odsutnosti Pavlovoj dolazili su ovoj kršćanskoj općini neki drugi vjerovjesnici koji su bili židovski orijentirani pa su od obraćenika tražili obrazovanja židovskih propisa. Kad je to doznao Pavao razlutio se na Galatane i napisao im poslanicu iz koje ste Vi izvadili jedan odlo-

mak. Pavao je jasan: Židovski je zakon, u koliko nije ponavljanje prirodnog Božjeg zakona, samo priprava za dolazak Otkupitelja. Kad je došao Otkupitelj taj zakon nama više važnosti. I oni koji ga nameću obraćenicima rade krivo. Vraćaju se natrag na počela, koja su imala pripravljati ljudi na dolazak Mesije. — Ti vjerovjesnici nisu tražili Krista nego sebe, i tjelesa svojih slušatelja, jer su ih htjeli podvrći obrazujući i židovskim propisima. Pavao raskrinkava te propovjednike i upozorava na njihov život. Čuvajte ih se, pazite na njihova djela. I nabreja tjelesna djebla, odnosno iznosi upravo katalog grijeha. Oni koji tako čine neće baštiniti kraljevstva Božjega. — Ne radi se dakle o nekim kršćanicima kojima sve ide dobro, nego se radi o propovjednicima židovstva na račun objavljene vesti Evangela.

Problem koji Vas žulja jest ovaj: Kako to da onima koji su, makar i po imenu kršćani, ide sve dobro, a drugima koji su duhovni ide sve naopake. To je problem koji obrađuje knjiga o Jobu, te ps. 73. i 37. Nisu to dakako jedina mjestra. Ps. 73. iznosi Vaš problem ovako: »Kako je dobar Bog Izraelu, onima koji su čista srca, a meni umalo ne po-pužnuće noge, umalo se omakole koraci moji, jer se uzbunih radi bezbožnika vedeći kako bezbožnici dobro žive. Ne znaju oni za nevolju, zdravo im je i jako tijelo. Ne kušaju bolesti drugih ljudi...» — Iscrplji odgovor na Vaš pitanje nije moguće dati. Nisu nam poznati putevi Božjeg promista. Činjenica je naime koju je naš narod uočio u poslovicama, da koga Bog ljubi, onoga i kara. Tako su osobe koje su okruživale Krista bile obasute krizibima, a i sam Krist Gospodin došao je spasiti svijet po krku. Zašto je to tako, ostati će nam tajnom sve do konca kad ne budemo vidjeli da je ipak to bio najsjretniji put prema vječnom životu. Muči nas doduše pomisao da Bog blagoslovile puteve onih koji nisu tako dobri i vjerni kao mi, no nemamo prava da drugo smatrano gorima od sebe. Tko je bezbožnik, a tko vjernik; tko je među vjernicima prav, a tko to nije, nije naše da sudimo. U prispodobi o radnicima koje je Gospodin zvao u svoj vinograd u različite sati dana i na kraju svima platio po denar, puno nemoga toga govor, a prije svega da nemamo uvida u Božje milosrde. No nemojmo nikada smetnuti s uma, da je Bog vjeran i da neće ostaviti svojih. Iako nam se u metežu zbiljanja čini da nejednakost postupa, nagraditi će i času vode koju smo u njegovo ime dali subratu čovjeku.

Cijenjeno uredništvo!

... 20. kolovoza bila sam na proštenju Majke Božje u Voćinu. Išli smo autobusom pjevajući marijanske pjesme. Pjevali smo i »Lijepa naša domovino«. I ja sam pjevala iako nisam Hrvatica. Moji pokojni roditelji su ovamo doseliли iz inozemstva... Ja sam tu rođena i zahvalna sam Bogu za dar svete vjeće koju sam ovdje primila. Ovdje je moja rodna župa i moja crkvičica svete Barbare u kojoj sam prije 45. godina postala članom Katoličke Crkve. Meni je ovdje lijepo. Seljančka sam. Kad si u polju na svježem zraku zapjevam »Svi klijnimo Kristu« – »Hoćemo Boga« ili koju drugu, nitko sretniji od mene. Imam i križeva, no s Isusom se sve lako podnosi. On mi daje snagu u čestoj svetoj Prcesti. Tko je u životu nesrećan i nezadovoljan neka samo pokuša na čestu ispovjed i sv. Prcest. Sto se više bude prćescišavao to će više čeznuti za Spasiteljem i bit će zadovoljan što mu god život sa sobom doneće. Međe su moji roditelji odgajali u vjeri, a tako i ja svoju djecu. Džabe ako mi našoj djeci ostavimo vile i 100 jutara zemlje, ako im vjeru ne namremo, ništa im nismo ostavili...

A. M. Jakšić

Poštovani urednički!

Odlučila sam i ja da Vam napišem nekoliko riječi o svom životu.

Dana 29. studenog proslavili smo moj muž i ja zlatan pir, 50 godišnjicu braka. Proslavili smo to na svećan način, sa sv. Misom koju je služio naš domaći prečasni Petar Tomašić iz Miholjanca. Uz crkveni obred dao nam je lijep i dirljiv govor o našem životu što smo ga proživjeli u ovih 50 godina. Bilo je lijepih i ugodnih dana, ali je bilo i gorkih. Ne zbog naše bračne ljubavi. Ona je među nama bila uvijek topla i iškrena. Imali smo devetoro djece. U ranoj mladosti uzeo je Bog k sebi jednu kćerku i jednog sinčića. Sedmero smo ih othranili i postavili na noge. Najstariji sin koji je suršio veliku maturu imao je vruću želju da bude svećenik, ali je u ono burno doba rata nestao. Druga su nam djeca odrusla. Dva sina oženjena, tri kćerke udale. Jedan od sinova još se nije oženio, ali je na svom mjestu kao visoko kvalificiran majstor u Zagrebu. Nije nam taj život bio lak. Stigle su nas svakojake kušnje i nezgode. U našem teškom položaju prigovarali su nam susjedi i znanci kako se još možemo Bogu moliti, a toliko trpimo. Moj je odgovor bio: Mene je dragi Bog ostavio da pokazujem narodu kako se mora trpjjeti, a ne biti samo onda dobar kad je nama dobro. Proživjeli smo svega, zla i dobra, u svemu nas je pratila milost Božja bez koje ne bismo mogli sve ovo strpljivo podnositi.

Jela i Bolto Kuhić, Rakitnica

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Bl. Djevice od sedam žalosti na uštisanjo molitvi. Nada J. Pitomača.
- Marija Pala iz Bukovlja preporuča se u molitve Majci Božjoj od brze pomoći.
- Za sretno položen ispit i svršetak nauka mogu unuka Milana zahvaljujem Presv. Sr-

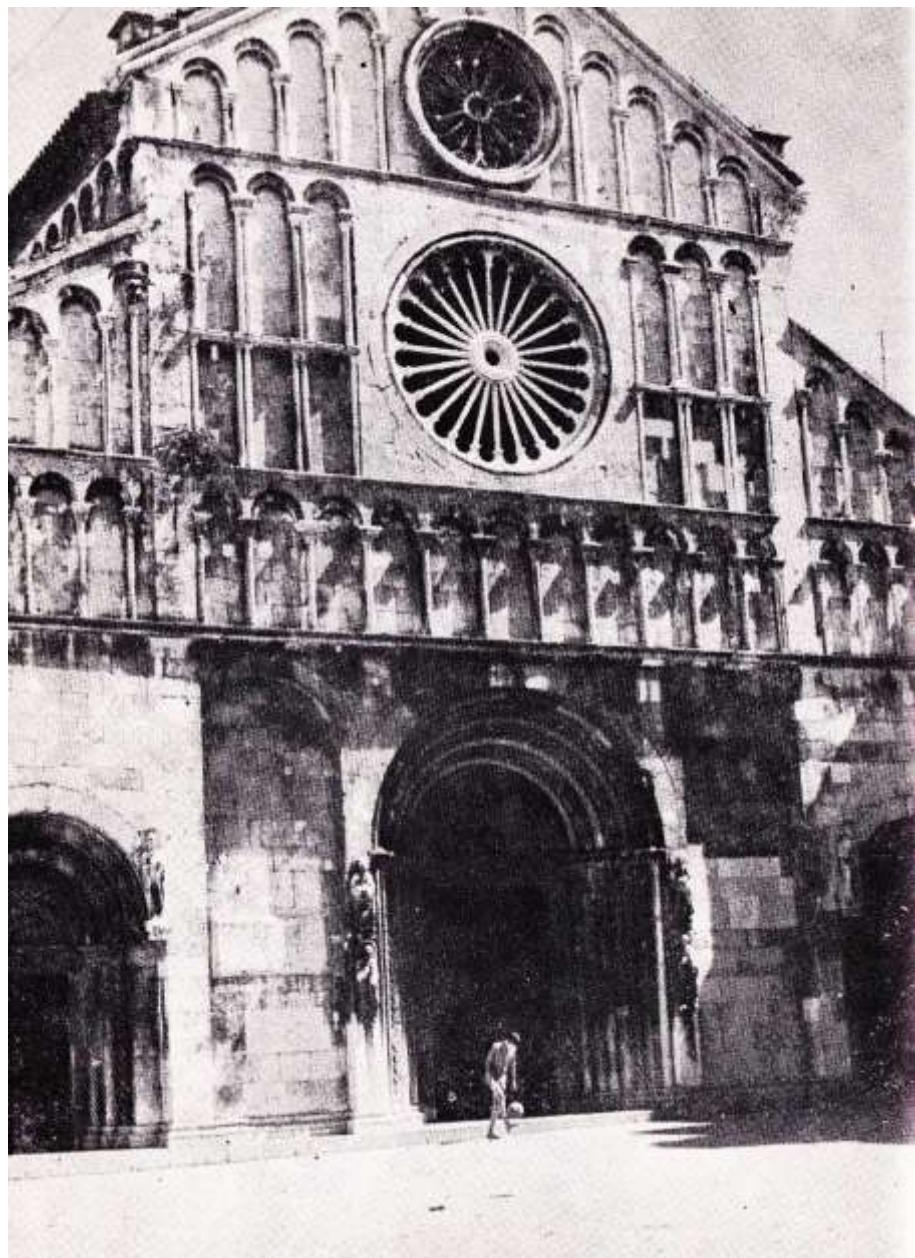
cu Isusovu, Bezgrj. srcu Marijinu i oca Leopoldu Mandiću, Katarina Tomičenović, Sunger.

- Presv. Srcu Isusovu za pomoć u bolesti, po zagovoru Majke Božje, sv. Ane, Petra Barbarića, Nikole Tavelića i oca Leopolda Mandića, P. R. Jesenice.

- Zahvaljujem se što sam od Srca Isusova po zagovoru mojih zaštitnika primila više osobitih milosti, Andela Playac, Struzec.
- Sru Isusovu na primljjenim milostima po zagovoru bl. Nikole Tavelića, H. M. Petrovina.
- Na udijeljenim milostima i ozdravljenju zahvaljuju Jure Popović i Mara žena Jurina, iz Crkvice.
- Presv. Srcu i Bezgrješnom srcu Marijinu na uspješno položenoj maturi. Molim i daljnju posaoč. M. S. Krašić.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, dragoj Majci i sv. Antunu na svemu, Marica Vederić, Krizevci.
- Za sretno položen ispit sina hvala Presv. Srcu, i dalje se preporučam u zagovoru svojih zaštitnika sv. Antuna i oca Leopolda. Marija Pavić, Zagreb.
- Hvala Presv. Srcu za sve milosti koje sam primila, osobito što sam sačuvana od nagle i nepriravne smrti, i dalje se preporučam. M. L. Vivodina.
- Na sretno položenom ispitnu hvala Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu i svetim zaštitnicama. Preporučam se i dalje. V. J. Caćinac.
- Hvala Presv. Srcu koje me po zagovoru bl. Nikole Tavelića uslijalo u pitanju moje mirovine, Ruža Torjanec, Zagreb.
- Dobila sam veliku milost po zagovoru oca Leopolda Mandića. Nakon obavljene devetnice oslobodila sam se teške napasti. J. L. Boka Kotorska.
- Hvala Presv. Srcu za primljene milosti, i dalje se preporučam, Mičelinia Santić, Postire.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Majci Božjoj Bistričkoj na ozdravljenju sina nakon dviju teških operacija, C. M. Golubović.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Franji i drugim zaštitnicima na položenom diplomskom ispitnu i na uslužnim molitvama, D. Zagreb.
- Zahvaljujem se i preporučam Božanskom Srcu, Majci Božjoj pomoćnicu kršćana, sv. Antunu i Petru Barbariću, B. M. Semovci.
- Hvala Božanskom Srcu za zdravlje mogu mladeg brata i za druge milosti, Jelka Haćec, Sv. Martin pod Okicem.
- Gospod od brze pomoći i sv. Josipu za uslijane molitve i primljene milosti zahvaljuje Marica Debač, Sasovac.
- Za sretan porod moje kćerke hvala Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu te mojim svetim zaštitnicima, P. K. Piškorević.
- Za mir i slogo u obitelji hvala Presv. Trojstvu, sv. Obitelji, osobito Majci Božjoj od brze pomoći, Barbara Gorup, Sraćinec.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Majci Božjoj Fatimskoj na uslijanoj molitvi, Ada Filipović, Strošinci.
- Gospo Majko, hvala ti na daru, — I Twom Šinu što je na oltaru, — Sto mi spasi milo dijete moje — od velikog jada i nevolje. Čim sam ime Twije ja zazvala, — moja se je želja ispunila, Danica Efendić, Sinj.
- Majci Božjoj od Brze pomoci za čudesnu pomoći u apostolatu, Ursulinka, Slav. Brod.
- Redovnice Urtulinke iz Zenice zahvaljuju Majci od brze pomoći za pomoći u rješenom pitanju sustanara.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu što je utisalo svadu u obitelji i za još mnoge milosti, Marija Kauzlaric.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu na sretno položenim ispitima moga unuka, T. N. Zagreb.
- Na primljjenim milostima — ozdravljenju — Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj zahvaljuje Amalija Stubican iz Zlatara.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i svim svećima za mnoge primljene milosti, V. T.
- U ozbilnoj krizi nakon teške bolesti utekao sam se devetnicom našim narodnim blažećinicima. Hvala Bogu i ovim zagovornicima da su mi pomogli te mogu iako u godinama vrati svoje dužnosti. R. K.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje, vjernika iz Preloga.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na svim udijeljenim milostima i na položenim ispitima. Preporučam se i nadalje, A. P. studentica iz Zagreba.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te oca Leopoldu Mandiću za dobiveno zdravlje moje mame. I nadalje se preporučujem u zagovor, Caja Jelena.
- Zahvaljujem bl. Nikoli Taveliću na mnogim postignutim milostima po njegovu zagovoru. I dalje se preporučam, Dragica Marčinko, Presj Dubravce.
- Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći, na dobro položenom ispitnu, i dalje se preporučam, Z. L. Imotski.
- Javno se zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu Majci Božjoj od brze pomoći koji stalno bđiju nad našom obitelji i čudesnim milostima obaspljuju naš dom. Obitelj sa devetero djece Krušelj Andrije iz Cirkovljana.
- Hvala Presv. Srcu i bl. Nikoli Taveliću za zdravlje moje djece. Preporučam ih i dalje, Dragomila Protić Trilj.
- Hvala Majci Božjoj na milosti uslišenja u mojim potrebama, Stefica Bevandić, Drenovici.
- Na sretnoj operaciji hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Kamenitoj, sv. Josipu i sv. Antunu, Margita Borsos, Ulanjani.
- Za sretno uspjelu operaciju zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Ana Lauš, Trnava.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti, Bogumil Čeh, Gradač.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći za moje ozdravljenje, sretno položenu maturu moje unuke i za mnoge druge milosti, Durđa Jugović, Crnkovići.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću za ozdravljenje, i dalje se preporučam. Marija Crnković, Bijelo Brdo.
- Hvala Presv. Srcu za primljene milosti, Manda Lončarević, Golo Brdo.
- Presv. Srcu za primljene milosti i dalje se preporučamo, A. S. Vukovar.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavaru izdaje:

Hrvatska pokrajina Držube Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šigurić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamene«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

LASNIR SRCA ISUŠOVA I MARIJINA

IV

TRAVANJ 1968.

ZAGREB — GODINA 59

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTUVU

S A D R Č A J

121	Najljepša pjesma Crkve
123	Svećenik sutrašnjice, Mijo Škvore D. I.
127	U godini vjere molimo za svećenike, dr. Srećko Bošnjak
129	Dakonat u misijama, Josip Antolović D. I.
132	Mesijino uskrsnuće, Gustav Closen D. I.
138	K svjetlu vjere: Obraćenje Ernesta Psicharia
143	Oni su susreli Boga, Juraj Gusić D. I.
148	Bog neka primi molitvu tvoju, sinko — Stjepan Đžalto
149	Zneo je da se više neće vratiti, Žarko Brzid
151	Sv. Petar Kanizije
152	Molimo za beatifikaciju Petra Barbarića, Josip Antolović
154	Duhovna obnova u Dubrovniku Proslava svetog Vlaha u Dubrovniku, Ivo Arnerić
155	Razgovaramo
159	Knjige
160	Zahvalnice

Na omotu: **ZALOSNA MAJKA BOŽJA OD TIZIJANA**

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRIŠTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROSTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

NAJLJEPŠA PJEŠMA CRKVE

NEK USKLIKNE SAD NEBESKO MNOSTVO ANĐELA, NEK USKLIKNU BOŽANSKA OTAJSTVA, I ZA POBJEDU TOLIKOG KRALJA NEKA JEKNJE TRUBLJA SPASENJA! NEK SE RADUJE I ZEMLJA OBAŠJANA TOLIKIM BLIJESKOM I RASVIJETLJENA SJAJEM VJEĆNOGA KRALJA NEKA OSJETI DA JE NESTALO PO CITAVOME SVIJETU MRAKAI NEK SE VESELI I MAJKA CRKVA URESENA BLIJESKOM TOLIKOG SVIJETLA I SILNIM POKLICIMA NARODA NEK OVA ODJEKNE DVORANA. I VAS MOLIM ZATO, PREDRAGA BRACO, OKUPLJENE OKO TAKO DIVNOGA SVIJETLA, SA MNOM ZAJEDNO DA ZAZOVETE MILOSRДЕ SVEMOGUCEGA BOГA. DA ON, KOJI SE UDOSTOJAO I BEZ MOJIH ZASLUGA UBROJITI ME MEĐU SVOJE LEVITE, ULIJE MI JASNOCU SVOJE SVIJETLOSTI I POMOGNE DA OTPEVAM HVALOSPJEV OVOJ SVIJECI.

NAJLJEPŠA PJEŠMA CRKVE

Uistinu je dostoјно i pravedno nevidljivom Bogu Ocu svemuogućemu i Sinu njegovu jednorodenom Gospodinu našemu Isusu Kristu svim zanosom srca i duže i službom svega glasa slavu pjevati. On je za nas vječnom Ocu Adamov dug Isplatio i zadužnicu stare krivice izbrao svetom krv. Ovo su naime vazneni blagdani u kojima se onaj pravi Jeganjac ubije, čijom se krvi posvećuju pragovi vjernika. Ovo je noć, u kojoj si najprije učinio da naši oci, sinovi Izraelovi, izvedeni iz Egipta, prijeđu Crveno more neovlaženim stopama. Ovo je dakle, noć koja je svjetlostu stupa raspršila tmine grijeha. Ovo je noć koja danas po svem svijetu one što u Krista vjeruju od tmine grijeha i od opačina svijeta otima, vraća milosti i pridružuje svetosti. Ovo je noć, u kojoj je Krist raskinuo okove smrti i kao pobjednik od mrtvih ustao. Jer ništa nam ne bi koristilo što smo se rodili, da nismo imali sreću zadobiti otkupljenje. O divne li dobrote tvojega milosrđa prema nama! O nedokućiva li zanosu ljubavi, da roba otkupiš Sina si predao! O zaista potrebna Adamova grijeha, što Kristovom smrti bi uništen! O sretne li krivice, koja je zavrijedila takvoga i tolikog Otkupitelja imati! O zaista blažene noći, koja je jedina bila dostojna znati vrijeme i čas, u koji je Krist uskrsnuo od mrtvih! Ovo je noć, o kojoj je pisano: »I noć će biti rasvijetljena kao dan i noć mi je u radostima mojim rasvijetla. Svetost dakle ove noći goni zločine, pere krivice i nevinost vraća palima, a radost tužnima. Goni mržnje, uspostavlja slogu i sagiba vlasti. — U milosnoj, dakle ovoj noći primi, sveti Oče, večernju žrtvu ovog izgaranja, koju Ti u ovom svećanom prinošenju svijeće po rukama službenika od pčelinjega rada prinosi Crkva presveta. No mi već znamo pohvalu ovog stupu, što ga na čast Božju učiže žarki oganj. Premda je razdijeljen na dijelove, ipak ne poznaje gubitku svjetlosti, što ju je pozajmio. Jer se hrani rastopljenim voskom, što ga je za tvar ove dragocjene svijeće pčela izvela. O zaista blažene noći, koja Egipćane oplijeni, a obogati Židove! Noć, u kojoj se nebesko sa zemaljskim, božansko s ljudskim povezuje. — Molimo Te, dakle, Gospodine, da ova svijeća posvećena na čast Tvooga imena neoslabljena ostane, da razgoni tamu ove noći i primljena na ugodni miris svjetlima nebeskimi neka se pridruži! Plamen njezin jutarnja zatekla Danica! Ona, velim Danica, koja ne zna zalaza. Ona koja se povrati od mrtvih i vedro zasinu ljudskom rodu. Molimo Te, dakle, Gospodine da se dostoješ nas sluge svoje i sav kler te puk pobožni, zajedno s prebaženim Papom našim I. i biskupom našim I., obdariti mirnim vremenima u ovim uskrsnim radostima i neprestanom zaštитom nas ravnati, upravljati i sačuvati. I na one pogledaj, koji po vlasti nad nama vladaju, i neizrecivim darom svoga smilovanja i dobre upućuj njihove misli na pravdu i mir, da po djelovanju zemaljakom stignu u domovinu nebesku s cijelim pukom tvojim.

SVEĆENIK SUTRAŠNJICE

»DA SE SVEĆENIČKI PRIPRAVNICI ODGOJE KAKO TO ŽELI SABOR«

Nakana Apostolata Molitve za mjesec travanj:

POMETNJA? KRIZA? PROPAST?

I dvije i po hiljade saborskih o-taca, a s njima oko 36 pozvanih župnika sa stotinama svećenika stručnjaka (perita), čuli su na samom Saboru jeku teških glasova sa svih strana. Opada broj svećeničkih zvanja! Svećenici se lome i žele neke promjene u svom životu i radu! Vjernici očekuju, da će budući dani dobiti »nove svećenike«, »svećenike sutrašnjice«, možda astronautske, kozmičke, tinejdžerske i hipikovske; svećenike novog vremena i novog duha...

Sabor je srećom, bolje bilo od kakva eseista, romanopisca, režisera ili dramaturga čuo Božje misli i prenio ih zanosno i smjelo u svojim dekretima o svećeničkom životu i o svećeničkom odgoju i svećenicima i vjernicima. Otkrio je u toploj viziji svećenika budućnosti svu zabrinutu ljubav za ljude, koji moraju stajati na granici ljudskoga i Božjeg, prepuni želje da služe i Bogu i ljudima. Svi, koji već rade i muče se unutar promjenjene naše civilizacije i socijalnih prilika, Sabor dovučuje kako mogu unijeti u svoj život naglasak i žar jednoga Pavla; a mladima, koji nadolaze iz obitelji i škola drukčijeg mentaliteta no što je to bilo nekoć, Sabor daje u ruke

nekoliko bitnih točaka njihova odgoja. Mi ćemo ih stisnuti oko tri osnovne misli.

ODGOJ UMA

Možda su ljudi u razmišljanju sve plići. Znanje se ipak veoma širi. Danas nesumnjivo djeca znaju više stvari i razumiju više pitanja nego je to bilo prije nekoliko generacija. Budući rod, upućen u svjetske probleme preko svih mogućih sredstava, tražiće od svećenika da mnogo toga znaju. No svećenici ne će smjeti biti površni poput ostalih. Oni će morati, reče Ch. Moeller, u općoj kulturi i znanju dotaknuti »nebo sigurnih zvijezda stajačica«, kako bi usmjerili i nestalne meteore... Sabor želi da svećenici nose »kulturnu« dušu, koja mirno motri sva povijesna zbijanja, sve znanstvene rezultate, sva umjetnička dostinuća. Ali je njihova duša prije svega pozvana da nadograditi dva uzvišena kata — filozofije i teologije — kako bi srce oko takve duše doživjela zbilju života i ozbiljnost životnih pitanja. Sabor je odredio da se sve »filozofsko« razmatranje mladih klerika kristalizira oko tri osnovna problema: Svijeta, Čovjeka i Boga. Na to treba nadograditi spoznaju nadnaravnog svijeta, koji probija iz

Dubrovački kolegij jest naše najstarije sjemenište. U njem je odgojen Ruder Bošković, ponos naš u znanstvenom svijetu. I danas istim hodnicima odzvanjaju vedri glasovi mladića koji se spremaju za najvredniju službu u svom narodu.

U GODINI VJERE MOLIMO ZA SVEĆENIKE

Veličke su zadaće i zahtjevi, što ih Crkva i vjernici stavlju na svoje svećenike. Filozof Jean Guitton kao vjernik u svojoj najnovijoj knjizi »Dijalog s Pavlom VI« ovako je izrazio: »Uvijek će biti dobitak, ako ostanete na svom vlastitom području, a to je svećeništvo. Mi želimo od vas prije svega, da nam dajete Boga osobito snagom odrješenja i snagom posvećenja. Snagom, koju samo vi imate. Mi želimo od vas, da budete Božji ljudi, djelitelji Kruha Života, predstavnici vječnih vrijednosti među nama, vjesnici neograničenoga, apsolutnoga. Mi živimo u ograničenome, a htjeli bismo u vama upoznati što je neograničeno!«

Ali u današnjem svijetu svećenik u svom životu osjeti često težinu svog životnog križa. Michael Quoist, svećenik i književnik stavlja u svećeniku usta ove riječi:

»Gospodine Isuse, ja sam sâm... Grobna tišina me pritišće. Osamljenost me tišti.
I ja imam srce stvoreno za ljubav,
Ali ja sam sve Tebi poklonio.
Teško je sav svijet ljubiti, a nikoga
za sebe imati...
Gospodine Isuse, teško je biti sâm...«

Na te riječi Isus odgovara:
»Sinko moj, ti nisi sâm! Ja sam kod tebe. Ja sam s tobom!
Tvoje ruke uzimljem da svoj blagoslov nastavim!
Tvoje usne uzimljem da svoj govor nastavim!
Tvoje tijelo uzimljem da svoje muke nastavim!

Tvoje srce uzimljem da svoju ljubav nastavim!

Tebe uzimljem da svoje spasiteljsko djelo nastavim!

Ostani kod mene, sinko moj!«

Svećenik na to odgovara smirenio: »Gospodine Isuse, tu sam! Tu je moje tijelo, tu je moje srce, tu je moja duša! Isuse, želim ostati s Tobom. Pomozi mi!«

Svećenik mora uvijek prikazivati žrtvu svoje osamljenosti poput Krista na Maslinskoj gori. Svećenik je simbol Božje ljubavi.

Krist ljubi svoje svećenike više nego ikoga i On pozivlje svijet da se molí za njih. U objavi jednoj duši govorio je Spasitelj svijeta: »Piši, da je svećeničko dostojanstvo najveće. Sve stoji na svećenicima. Kakvi budu svećenici, takav će biti i narod. Mnogo molí za moje svećenike, da iznad svega ljube čistoću. Da čistim rukama i čistim srcem prikazuju svetu žrtvu. Molí za Marijine svećenike. To su oni, koje je posinila i posvojila moja Majka kao nekoć svetog Ivana apostola. Da budu svećenici po mome Srca!«

Paul Roth u svojoj knjizi »Gott wartet auf Antwort — Bog čeka na odgovor« napisao je vrlo lijepu molitvu za svećenike, pa ćemo je rado i često moliti:

»Gospodine Isuse, dobri Pastiru! U ovom vremenu pomjutnje, nerada i opasnosti, molimo Te osobito za svećenike, molimo Te za naše duhovne pastire! Mi ih ne možemo izabrati ni pozvati. To samo Ti možeš učiniti. Pošalji nam pastire, kakav si Ti nekoć bio! Daј nam svećenike, koji će nam našim jezikom govoriti, koji će

naše nevolje dijetili i svakoga od nas ozbiljno uzeti! — Daj našim svećenicima jaku vjeru, žarku ljubav, beskrajnu strpljivost, pravu mudrost i znanje, pravu poniznost i hrabrost! Pošalji nam zaista svete svećenike, koji će nas tražiti, koji će za nas imati vremena, koji će s nama moliti i žrtvovati naslijedujući Tebe, dobrog Pastira!

Gospodine Isuse, hvala Ti za to, što sam u svom životu upoznao mnogo dobrih svećenika i što si mi uvijek poslao jednoga, kad mi je bilo potrebno.

Isuse, smiluj se svećenicima, koji su radi nas preuzeli na sebe osamljenički život, koji nose križ svećeničkog života. Nemoj pustiti da ih slome i poraze ljudske slaboće i pogreške. Podaj im nagradu za njihove žrtve, za njihove molitve i za njihove riječi! Podaj im nagradu što su slijedili Tvoj poziv! Sto su sve ostavili i svoj život križa za nas nose. Podaj im za to život vječni!

Dr Srećko Bošnjak

Subotički biskup msgr. Matija Zvekanović uočio je i pobrinuo se za najvažniji problem mlađe biskupije za odgoj svećeničkog podmlatka. Izgradio je prikladnu i suvremenu zgradu dječačkog sjemeništa. U učionicama punima svjetla i svježine pod okom vršnih odgojitelja četa mladića prikuplja potrebno znanje i privikava se na svećenički život.

ĐAKONAT U MISIJAMA

Za sretnu i pametnu uspostavu i razvoj đakonata u misijskim zemljama. (Misijska nakana AM za travanj)

Među novostima, koje je uveo II Vatikanski sabor jest i uspostava stalnog đakonata. To zapravo nije novost, nego vraćanje na staro, kako je bilo u prvoj Crkvi. Svima nam je poznat đakon sveti Stjepan, prvi kršćanski mučenik; slavni đakon sveti Lovro, uz svetog Petra i Pavla najslavniji rimski mučenik. U litanijsama Svih Svetih nalazi se i mučenik đakon sveti Vinko, dika i ponos stare hispanske Crkve. U prvoj Crkvi postojao je dakle đakonat kao zaseban duhovni stalež. Crkva ga sada želi obnoviti. Razlog tome je nestašica klera.

Ako se ne želimo zavaravati, moramo priznati da je broj svećenika, koji rade na evangelizaciji nekršćanskog svijeta, veoma malen, i da baš nema velikih nuda u neko poboljšanje u skoroj budućnosti, koje bi išlo u korak s ritmom velikih potreba. Danas ima otprilike oko dvije miliarde nekršćana, koji se najvećim dijelom nalaze na azijskom i afričkom kontinentu. Da bi mogla služiti veoma važnim kršćanskim manjinama, koje se nalaze tamo zasadene, a uz to još propovijedati Evanelje ogromnim masama, Crkva ima na raspolažanju samo oko 50.000 svećenika, dakle ne više nego npr. sama Francuska. Radi veoma složenih razloga, u koje se ovdje ne možemo upuštati, taj broj uglavnom stagnira, dok nekršćansko stanovništvo raste munjevitom brzinom.

U toj nezavidnoj situaciji moramo još uočiti da velik broj svećenika mora najveći dio vremena upotrijebiti na poslove, koji su doduše korisni i u skladu sa svećeničkim zvanjem, ali koji se ipak ne tiču onoga bitnoga. Isti je problem naveo već prvu Crkvu na ustanovu stalnog đakonata. To nam pripovijedaju Djela Apostolska ovako: »A u one dane, kad je rastao broj učenika, podigao Širi viku na Hebreje, što se njihove udovice zapostavljale, kad se djelila hrana. Tada dvanaestorica sazvaoše učenike i rekoše: Nije pravo, da mi zanemarujemo riječ Božju i da služimo oko stolova. Nadite dakle, braće, među sobom sedam poštenih ljudi, punih Duha Svetoga i mudrosti! Njih ćemo postaviti nad ovim poslom. A mi ćemo nastojati oko molitve i službe riječi. I dopade se ovaj prijedlog cijeloj skupštini. I izabraše Stjepana, čovjeka puna vjere i Duha Svetoga, i Filipa Prokora, i Nikanora i Timona, i Parmenu i Nikolju, došljake iz Antiohije. Ove postaviše pred apostole i oni moleći se položiše ruke na njih...« (6, 1-6).

II Vatikanski sabor vraća se radi nestašice klera na staru praksu. Stoga u dekretu »Ad gentes« određuje: »Budući da ljudi koji kao katehisti propovijedaju riječ Božju, ili u ime župnika ili biskupa upravljaju uđajenim kršćanskim zajednicama ili

vršći ljubav u socijalnim i karitativnim djelima, izvršuju pravu dakovsku službu, bit će korisno da budu ojačani i uže s oltarom sjedinjeni polaganjem ruku apostolskih nasljednika, kako bi se sakramentalnom milošću dakovata uspješnije posvetili svojoj službi...»

ODGOJITELJI VJERE Svećenici misionari, koji su uvijek bili malobrojni, ne bi mogli uspješno djelovati, da nisu bili okruženi suradnicima, koji su u prvim stoljećima postajali svećenici ili dakovni, a u moderna vremena katehiste. Ovi su posljednji dobivali naobrazbu i odgoj već prema prilikama mjesta i vremena. Neki nisu imali mogućnost da nadmaše stepen oskudnog znanja koje su naučili napamet od svećenika, a onda ga nastojali prenositi dalje, i to što je moguće vjernije. Drugi su ipak mogli dulje ili kraće pohadati centre za odgoj katehista te ondje osobno usvojili i Sveti pismo i kršćansku tradiciju. Jedan je takav centar za odgoj katehista vodio dulje vremena u Indiji naš hrvatski misionar isusovac o. Josip Vizjak. Po svome značaju, urođenim kvalitetama i primljenim uputama, katehiste su se pokazali veoma prikladni da priopćuju Kristovu nauku jezikom i načinom koji su odgovarali shvaćanju njihova naroda. U tome su Crkvi učinili neizrecive usluge. Oni su provodili u život važno načelo prilagodavanja duši svoga naroda. O to se načelo, na žalost, puno griješilo.

Netko može biti velik teolog, odličan poznavalec koncilskih dokumenata, ali ako ne pozna dušu i srce svoga naroda, onda može i napisati i izreći toliko toga što više stvara zabunu i zbrku nego što poučava i prosvjetljuje. Potrebno je biti stručnjak, ali je isto tako potrebno poznati i način mišljenja onih, kojima se govori ili za koje se piše. Ako se to ne pozna, onda znanje može koji putu više nanijeti štete nego domijeti koristi.

Dok svećenici misionari jure od sela do sela, dотle katehisti u njihovo ime u svakom selu utjelovljuju prisutnost Crkve. Oni dan za danom navještaju riječ Božju svojoj braći po krvi i jeziku. Oni ih uče kako valja kršćanski živjeti i djelovati. Na mnogo mjeseta katehisti upravljaju kršćanskim zajednicama, organiziraju nedjeljnu službu Božju, predvode svakidanje zajedničke molitve, rješavaju na stotine pitanja, koja bi lica padala na svećenika; bđiju nad krštenjem djece, pomiruju zavade, pohadaju bolesnike i umiruće, kod njih mole... U nekim slučajevima to nije više samo običan katehisti, nego pravi predstojnik kršćanske zajednice.

Sve je to istinska dakovska služba, makar se tako ne zove i nema sakramentalne milosti. II Vatikanski sabor želi sada otvoriti plodan put uspostavom dakovata, koji je do sada bio zatvoren crkvenim pravom i običajima. Pristupajući dakovatu takvi će ljudi dobiti za svoju službu osobite milosti i još će uspješnije i vidljivije označivati i ostvarivati prisutnost Crkve. Na taj će se način njihovo poučavanje, vodstvo i upravljanje temeljiti ne samo na znanju i ljudskim kvalitetama, nego na stvarnom učestvovanju u hijerarhijskoj Crkvi. Svojim često putu tako rečnim zajednicama, a ipak lišenim euharistijske hrane, pružat će mogućnost češćeg primanja Krista Gospodina, a to znači i mogućnost većeg porasta u milosnom i božanskom životu. Perspektive su dakovata u misijama uistinu velike i pune nade.

SLUŽBENICI SIROMAHA Potrebe siromaha dale su povoda osnivanju dakovata u prvoj Crkvi. Velike socijalno-ekonomske potrebe kod nerazvijenih država i naroda, a to su uglavnom misijske zemlje, navele su Crkvu da na II Vatikanskom saboru obnovi stalni dakovat, koji će uz drugo preuzeti i brigu za materijalno dobro si-

romašnih i socijalno ugroženih. Tu će brigu dijeliti u suradnji sa svim ustanovama koje idu za ekonomskim podizanjem nerazvijenih zemalja. Snažan poticaj za taj i takav rad dala je velika socijalna enciklika Pavla VI »Populorum progressio«. Papa u njoj poziva sve ljudе dobre volje, da pomognu onima koji su gladni i koji nemaju ni ono najpotrebnije za život. Taj rad neće se svesti samo na dijeljenje milostnje, jer time se problem ne bi riješio. Valja ljudima omogućiti, da sami u svojim zemljama stvore što bolje uvjete za napredak poljoprivrede i industrije te na taj način dođu do potrebnog razvoja i do što višeg stupnja kulturnog, duhovnog i materijalnog blagostanja.

Budući da su svećenici pozvani u prvom redu na duhovne i čisto svećeničke poslove, ovim i ovakvim poslovima posvetiti će se đakoni, kako je to bilo i u prvoj Crkvi.

Zvanja za đakonat naći će pogodno tlo u već pripravljenoj sredini katehisti i stalnih suradnika misionara. Mnogo drugih rodit će se drugdje ili u samim misijama ili u tudini, i poželjno je da ih bude što više. Prema odredbama Koncila spada pod kompetenciju biskupskih konferencijskih ponovno uspostavljanje đakonata. Možemo reći da se ta stvar nalazi još ipak u stadiju proučavanja. Ali ovaj mjesec poziva nas Papa preko misijske nakane na molitvu, da bi došlo do ostvarenja đakonata što prije, jer bi zakašnjenje moglo nanijeti nepopravljivu štetu i gubitke. Molimo, dakle, apostoli molitve, za ostvarenje đakonata u misijskim zemljama, te da Duh

Sveti probudi što više i što boljih zvanja za taj uistinu svet i uzvišen stalež.

Josip Antolović D. I.

MESIJINO USKRSNUĆE

Ps. 16.

BOG JE JEDINA PJESNIKOVA SREĆA

Sačuvaj me, Bože, jer se utječem k tebi, govorim Gospodinu: Ti si moj Gospodin, nije mi dobro bez tebe!

Kako je učinio divnom svu ljubav moju prema svestima u zemlji njegovoj.

Umnajući boli svoje, koji idu za tuđim bogovima.

Neću lijevati krv žrtava njihovih niti izgavarati usnama svojim imena njihova.

Gospodin je dio baštine moje i kaleža mojega: Ti si, koji držiš sudbinu moju.

Užeta mjerička padne mi na prekrasna mjesto i mila mi je baština moja veoma.

Blagoslavljam Gospodina, što me je svjetovao, što me i noću opominje srce moje.

Uvjek imam Gospodina pred očima svojim, on mi je s desne strane, zato se neću pokolebiti.

Stoga se veseli srce moje, i kliče duša moja, a i tijelo će moje počivati bez straha.

Jer nećeš ostaviti dušu moju u podzemlju, nećeš dopustiti, da Sveti tvoj gleda raspadanje.

Pokazat ćeš mi stazu života, puninu radosti kod tebe, naslade uz desnicu tvogu navijeke.

Dok molimo Psalme, vrlo je pobudno misliti, da se njihove riječi ne odnose samo na nas, nego da iz tih pjesama stoji duga povijest. Psalmi imaju stoljetnu molitvenu povijest već prije Krista, čak i stotinu godina. I premda su ih ljudi kroz 3000 godina često rastreseno molili, možda zato, što ih nisu razumjeli, to su ipak mnogima pomogli da nauče Boga više ljubiti. I baš ta povijest Psalama u srcima svetih daje čak i njihovu jednom i pripro-

stom ruhu, u koje su danas često zaogenuti, neku milinu i sjaj.

I premda to vrijedi za svaki Psalm, ipak naročito vrijedi za šesnaesti. Ova pjesma o Mesijinu uskrsnuću spada među one molitve, čija povijest broji već 3000 godina, a ipak nisu nikad izgubili svoje snage. Stoga ćemo naš prikaz staviti u okvir molitvene povijesti te pjesme. Sesnaesti je-Psalam DAVIDOVO PROROČTVO, PROPOVIJED APOSTOLA PETRA I PAVLA, i napokon MOLITVA SVETE CRKVE.

DAVIDOVO PROROŠTVO

Sesnaesti i sto i deseti Psalam stavljaju čitaoca pred čudan zadatak. Obje pjesme sadrže klasične tekstove proročstva o Mesiji. U 16. je Psalmu prije svega važan deseti stih o uskrsnuću od mrtvih, a u 110. Psalmu riječ je o vječnom svećeništvu Otkupiteljevu po redu

Melchisedekovu. Ali pored ovih davnih tekstova ima i takvih, što po svojoj povijesti i danačnjem obliku nisu jasni. Hvala Bogu, 16. je Psalm oštećen i nejasan samo u latinskom prijevodu, dok je hebrejski original dosta dobro sačuvan. Ipak je i on oštećen. Zato bismo

lako mogli izgubiti veselje čak i na divnim prorokovim riječima na neoštećenim mjestima. Nejasnoća stanovitih stihova pomnujuje jasnoću drugih. Tko osobno osjeća svu težinu zadatka, što nam ga ovaj Psalm zadaje, sjetit će se možda kod promatranja tog Psalma napola uništene slike posljednje večere, koja je postala tako glasovita u povijesti kršćanske umjetnosti. Mislim na posljednju večeru od Leonarda da Vinci. Tko je promatra na zidu blvđe blagovaonice u milanskom samostanu Santa Maria della Grazia, dobiva žalo-

stan dojam. Velike su plohe slike pokrivene prijavnim mrljama. Ali zato to sjajnije svijetli u svojoj bijedi ono bitno, Kristovo lice. Svaka bi ga obnova samo pokvarila. Jedva ćemo naći koju sliku našeg Gospodina kod zadnje večere, na kojoj tako dirljivo dolazi do izražaja sva bol izdanog Krista i njegova otkupiteljska ljubav, kao što se to vidi na Leonardovoj slici. Imamo oštećenih slika genijalnih umjetnika, s kojih božansko lice sjajnije biste, nego s dobro sačuvanih.

Među takve slike spada i 16. Psalm, pjesma Mesijinog uskrsnuća. Lice Uskrsnulog jasno se i pobjednički iskri u desetom stihu, to jasnije, što su susjedni stihovi nerazumljiviji. I zato nas šteta na tekstu ne smije zadržati, da ne tražimo Gospodnje lice.

Ako sad želimo dobiti pravu predodžbu o 16. Psalmu, naći ćemo na prvu potesku. Teško je uočiti kostur teksta. Zapravo se čijela pjesma sastoji iz jedne jedine rečenice, u kojoj prorok razvija samo jednu misao. Možemo pratiti etape tog razvoja, ali ćemo jedva uspijeti otkriti neki raspored.

Duša je ove pjesme jedna osnovna misao, koja prosijava zrakama na sve strane. Čovjek, koji govori, vezan je uz Boga. Predao mu se i povjerio posve.

I taj osnovni stav vodi psalmistu, ili onog, za koga govori, do srdačne ljubavi prema svim poklonicima jedinog pravog Boga. Zreća je nad idolima i odvraća se od njih. Sreću nalazi samo u jedinom Bogu. On mu lebdi neprestano pred očima. Povezanost s Bogom ispunja ga bezuslovnim pouzdanjem i nepokolebljivom nadom preko smrti i groba. A deseti stih govori o nadi u uskrsnuću, koju nijedan smrtnik osim Krsta nije mogao zamisliti, i koja je jedino u njemu i njegovoj presvetoj majci postala stvarnost. Što god je Davidu dalo povoda za ovu pjesmu, tko god ju je pjevao ili molio osim Davida, na kraju pjesme ne govori više psalmista u osobi putog čovjeka. Jer on gleda proročku silu, o kojoj mudrost starog Istoka nije imala ni pojma.

1. — Osnovni stav duše, koji u 16. Psalmu dolazi do izražaja, predmet je prva dva stiha. »Čuvaj me, Bože!« je prvi stih u kojem vapač očaja, nego povjerljiva molitva, da bi Bog molitelju osigurao svoje prijateljstvo.

Slijedeće riječi često slabo prevode. Nije u pitanju nada ili povjerenje. Hebrejski je izraz bogatiji i zorniji: »jer se utječem k tebi. U tebi sam siguran uvijek i u svim okolnostima.«

2. — »Govorim Gospodinu: Ti si moj Gospodin!« — To je osnovna misao molitve. Nitko ne može zamisliti ili reći bezuslovnu podložnost od onoga, koji govori: »Ti si moj Gospodin!« To je sve.

Svretak drugog stiha spada već među mjesto proročke Kristove slike, gdje su boje veoma oštećene i napola uništene. Današnji tekst kaže doslovno: »Sve što cijenim kao dobro, nije veće od tebe. Dobro temeljen ispravak

veli: »Nema dobra osim tebe«. Svakako tekst želi ustvrditi, da je Bog najveće i jedino blago molitelja.

3. — »Kako je učinio divnom svu ljubav mojoju prema svetima u zemlji njegovoje. — Psalmista želi govoriti o poklonicima jedinog pravog Boga, i to o onome, čija je domovina Božja zemlja. Radi se dakle o Izraelima, koji stanuju u zemaljskoj domovini izabranoj narodu i u toj običajnoj zemlji služe Bogu.

»Kako je učinio divnom svu ljubav mojoju prema svetima . . .« Počitanje prema Bogu prouzrokuje u molitelju sklonost i ljubav radi Boga prema svim Gospodnjim službenicima.

Prvi je učinak ove zdržanosti s Bogom iskreno zanimanje za sve one, koji su blizi jedinom Bogu. Druga je posljedica određenje od svakog idolopoklonstva.

4. — »Umnažaju boli svoje, koji idu za tudim bogovima«. Psalmista najprije misli na nesreću pravog idolopoklonstva. Ali njegova su riječi tako široke, da uključuju nesreću, čija je čežnja upravljanja prema stvorenjima.

»Neću lijevati krv žrtava njihovih nitij odgovarati usnama svojim imenom njihovac. — Mnogi stari prijevodi ne pokazuju samo na ovom mjestu nejasne boje, nego su često krije boje zamijenile prave. Stvarno je ovdje riječ o krvavim napitcima, kakvi su bili običaji među Kananejima. Nepravedno prolivena krv igrala je kod tega svoju važnu ulogu. Naše riječi sadrže određenje od svakog kulta idola. Tekst uzima prije svega one oblike kulta u obzir, koji su mogli postati napast za ondašnje Izraelce.«

Ova četiri stiha uostalom odgovaraju posve određenim događajima iz Davidova života. Zato je osnovano mišljenje, kako je sjećanje na njih vodilo misli i jezik kraljevskom pjesniku. Mlađi je David jednom bio u velikoj kušnji, da se oda idolopoklonstvu. Bila je to u vrijeme kad je Saul progonio Davida. Sam David opisuje mržnju neprijatelja, koji su ga onda slijedili: »... jer me sad izgone, da mi ne bude dijela na posjedu Gospodnjem, a kaže: Idi, služi drugim bogovima!« (1. Sam. 26, 19). Neprijatelji su ga htjeli progutati. Htjeли su ga baciti preko granice obećane zemlje i lišiti ga tako svih njegovih pravnih zahtjeva. »Vjera kraljeva, vjera je narod. Tako je glasilo načelo Stareg Istoka. Ako David bude živio u tujdom zemljilj, vjerojatno će morati služiti tujim bogovima. Zato ta strašna riječ: »Idi, služi tujim bogovima!« Na tu kuš-

nju odgovara ova) Psalam. David neće služiti tuđim bogovima nipošto. Jedino je njegovo blago Gospodin. I ništa mu ne vrijedi tako. I baš će se taj motiv pojaviti u slijedećim stihovima.

5. — »Gospodin je dio baštine moje i kaže mojega: Ti si, koji drži sudbine moju«. — Kalež je bio simbol kako sretne, tako i nesretnе sudbine. Kršćanska simbolika kalež = spiti kalež znaci samo patnju. Nadovezuje se na prizor u Getsemanskom vrtu. Psalam govori naprotiv o kaležu radosne sudine.

6. — »Užeta mјernička padoše mi na prekrasna mјesta i mila mi je baština moja vremena. — Jedini posjed, jedino blago, o kojem govori Psalam, to je sam Bog. I to je smisao petog i šestog stila. Psalmista vidi u Bogu sve svoje, svoju baštinsku, domovinu i sudbinu, sve što želi i čemu se nada. Makar ga protjerali s očevine i iz obecane zemlje, njegova je nadogradnjena, jedina i neotudiva baština — Bog. I on se ne može dosta radovati tome posjedu. »Gospodin je dio baštine moje i kalež mojeg, to je starozavjetni izraz za istinu, o kojoj novozavjetni sveci često govorile: »Bog nam je dosta«, »jedino Boga ljubiti«. Daljnje učinkne ove zajednice s Bogom iznose nam slijedeći lako razumljivi stihovi:

7. — Blagoslivljam Gospodina, što me je svjetovao, što me i noću opominje srce moje.

8. — »Uvijek imam Gospodina pred očima svojim, on mi je s desne strane, zato se neću pokolebiti. »Stajati s desnačka slika je Božje pomoći. »Neću se pokolebiti, molitvi je u posjedu milosti ustrajnosti.

Svjestan te uske nutarnje veze s Bogom molitelj kliče u svjetu radoći:

9. — »Stoga se veseli srca moje, i kliče duša moja, a i tijelo će moje počivati bez strahova. — Tako je velik mir i sigurnost duše, da čak i tijelo ima u njima udjela.

10. — »Jer nećeš ostaviti dušu moju u podzemlju, nećeš d'pustiti, da Sveti tvój gleda raspadanje.«

Pred nama je nadljudska nuda naše molitve u uskrsnuće mrtvih. To jest posebne vrste uskrsnuće. Ono će se tako brzo dogoditi, da Božji Svetac, o kojem je ovdje riječ, neće ni vidjeti raspadanja, truleži. Makar i ušao u carstvo smrti, Bog neće prepustiti njenoj moći. Osloboditi će ga još prije, nego što njegovo tijelo bude dotaknuto raspadijicom.

Iza tako goleme nade psalmisti ne preostaje drugo, nego da radosno kliče vječnom životu u zajednici s Bogom:

11. — »Pokazat ćeš mi stazu života, punu radoći kod tebe, nasmiješ uz desnicu tvoru navijek.«

U zadnjem dijelu Psalma govori David bez sumnje o Kristovoj osobi. Koliko se pak on sam uklijajuće u prvom dijelu pjesme, teško je reći. Duhovno jedinstvo između osnivača Davidove kuće i njena dovršitelja čini, da prorok neprimjetno prelazi od sebe na Mesisiju. Može isto biti, da David na početku opisuje svoju vlastitu vezu s Bogom. Onda prelazi na blagoslov te zajednice. U zadnjim pak stihovima govori svjesno o plodovima te zajednice ne više u sebi, nego u najvišem predstavniku svoje kćerke. Ali kako 10. stih sigurno govori jedino o Kristu, to je vjerojatnije, da je cijela pjesma mesijanske prirode, jer svuda izbjiga jedinstveni razvoj misli. Ništa ne smeta, što su dogodaji iz Davidova života dali boje za prvi dio.

Ako želimo molitvenu povijest ovog psalma pratiti dalje, onda će nas prije svega njezino svršetak prenijeti u kasnija vremena. Na slijedeću čemo razvojnu etapu tek tisuću godina kasnije naći, kada se Davidovo proročstvo pretvori u propovijed apostola.

16. Psalam u propovijedi apostolskih prvaka Petra i Pavla

Dva su klasična teksta Svetog pisma, što izričito govore o tajni, koja u njemu živi. Prvi se nalazi u Drugoj poslanici sv. Pavla Titovoj: »Sve je Pismo Bogom nadahnuto i korisno za učenjej (2. Tim 3, 14—16) — U prvom poglavljiju svoje poslanice veli sveti Petar: »Nijedno se proročstvo Pisma ne smije

tumačiti na svoju ruku. Jer nikad nije proročstvo bilo javljeno po čovječjoj volji, nego su nadahnuti Duhom Svetim govorili sveti Božji ljudi (2 Petr 1, 20). — Makar gdje ljudi govorili o nadahnucu Svetog pisma, uvijek spominju ova dva teksta. Ali malo ih je, koji misle na zanimljivu činjenicu, da se

oba teksta nalaze baš u zadnjim poslanicama, što su ih apostolski pravci napisali na ovoj zemlji. Sastavili su ih vjerojatno iste godine 66./67., svakako u istom gradu, u Rimu. Pišu ta svježdu, da će se brzo morati rastati s ovim svijetom i sa svojim poslanjem. Preporučuju svojim vjernicima Svetu knjigu, kao jambu za čistotu Kristove nauke i kao dragocjenu tajnu njihove vjere. Dva najveća velikana apostolskih vremena bili su jedno srce i jedna duša u svojoj ljubavi i nadnaravnom počitanju prema Svetom pismu. Isto jedinstvo vidimo također u njihovim apostolskim propovijedima, kad je u pitanju tumačenje Svetog pisma. I baš je divan primjer zato što njihovo tumačenje 16. Psalma, U primjeni toga Psalma na uskršnje Isusa iz Nazareta, služe se obojica u svojim propovijedima gotovo istim riječima.

Na prvi dan Duhova ostvarilo se obećanje Gospodinovo apostolima. Duh je Sveti sišao na njih i naučio ih razumijevati sve, što im

je Isus bio govorio. Petar ustaje i pripovijeda. Govori o sudsinskom gradu svoga Učitelja Jeruzalemu, koji je po staroj predaji čuvao među svojim zidinama Davidov grob. Govori ljudima koji su živjeli u svijetu proročstava, i pred tim slušateljstvom razvija svoj dokaz. (Dap 2, 22 sl.). Nekoliko godina kasnije iznosi Pavlo na jednom od svojih putovanja po Antiohiji i Pisidiji posve istu misao (Dap 13, 35). Kod obojice je ovo središnja misao: »David je usnuo i pridružio se svojim ocima, i istrunuo. A kojega je Bog uskršio, taj nije istrunuo. — Tako je David govorio o njemu, i ni u jednom se čovjeku Davidova riječ ostvarila niže osim u Isusu iz Nazareta. Za oba velika apostola bilo je time pitanje riješeno, da li je 16. Psalm naponsredno proročito o Isusu iz Nazareta ili nije. Za apostolska pravke 16. je Psalm bio uskršnja propovijed, slavani dokaz za istinitost uskršnja Isusova. Davidovo proročstvo pretvorilo se u apostolsku propovijed.

16. PSALAM U MOLITVI CRKVE

Tisuću godina prije Krista imao je David rasvjetljene o Mesilju uskršnju. Potar voli posve kratko u propovijedi na Duhove: »Jer je David bio prorok, predviđeveli govoriti za uskršnju Kristovo, da se neće ostaviti u smrtnome carstvu, i da tijelo njegovo neće istrunuti« (Dap 2, 30 — 31). Tisuću godina je prošlo. Proročstvo se je ostvarilo, i prastara se pjesma pretvorila u ustima apostola u svećanu ispunjavajuću Kristova uskršnju. Ali to je bio tek početak molitvene povijesti ovog Psalma, koja slijedi sve do naših dana. 16. je Psalm još uvijek isti, i od svoje vrijednosti nije još ništa izgubio. Kada se u 20. stoljeću poslije Krista u liturgijskoj godini vraća pod Kristova grobnog potinka, onda na Veliku subotu hiljadu katoličkih svećenika i vjernika moli ovaj Psalm kao ispunjavač svoje vjere, da Krist ne može ostati u grobu, nego da mora uskršnuti; ujer nećeš ostaviti dušu moju u podzemlju, nećeš dopustiti da Sveti tvoj gleda raspadanje. Iz Davida proročstva, iz propovijedi svjedoka Kristova uskršnju nastala je uskršnja molitva Crkve. No Crkva ne vidi u tom Psalmu samo uskršne molitve. Za nju je on i molitva predanosti Bogu, kao i prije tri tisuće godina za kralja Davida.

Među dvanaest izraelskih plemena bilo je jedno, koje je po Božjoj volji slabo prešlo kod podjelu zemlje. Bilo je to Levijevо pleme. Leviti su bili posvećeni službi oltara, i zato su trebali služiti jedino Bogu i osim Boga ništa ne posjedovati. Za njih veli zakon: u zemlji njihovo nećeš imati baštine i dijela nećeš biti za tebe među njima. Ja sam tevo dio i tvoja baština među sinovima čovječjima (Brojevi, 18, 20).

To je misao Kristova Crkve prihvatala i ispunila. Već sveti Jeronim iznosi u jednom svom pismu vrlo lijepo i duboko misli o tome, kako su kleric, koji su se posvetili oltaru, »dio i baština Božja, i Bog im mora biti baština i dijelom«. Brzo su drugi doveli te misli u vezu s petim stihom 16. Psalma. Svakako mora još i danas svaki katolički svećenik kod primanja tonzure ponavljati s biskupom riječi Psalma: »Gospode, ti si moja baština i moj dio. — Davidovo je proročstvo postalo velikom molitvom predanosti Bogu katoličkih svećenika. »Tko je sam dio Božji ili stekao Boga za dio, taj mora tako živjeti, da Bog ostaje u njemu, a on Bog kao baština. Tko posjeduje Gospodina Boga i s prorokom moli: »Gospodine, ti si moj dio!«, taj ne smije posjedovati ništa osim Boga« (Jeronim).

Božje pjesme žive tisućama godina na svijetu. Bezbrojni ljudi čestitali su Kristu uskrsnuće njegovo riječima 16. Psalma. Bezbrojni ljudi su stavili nadu svog vlastitog uskrsnuća u riječi toga psalma. Hiljadama je 16. Psalm postao njihovom molitvom predanosti Bogu. Izabrali su riječima ove molitve neizmjernog Boga za jedino blago svoga života. I povijest te pjesme nastaviti će se do sudsnjeg dana.

16. je Psalm proročstvo, propovijedi i molitva. I zar to nije molitva čitavog Svetog pisma? Božji ga Duh nadahnju, Božji ga pribjelji propovijedaju, a u ljudskom srcu pretvara se u molitvu. I tek kada molitva i proročstva Svetog pisma stupaju u taj stadij svoje povijesti, tek onda je krug zatvoren. Kao hodočašće, što ga Sveti pismo mora načini.

ti; izšlo je iz Božjega Srca; u svijetu, "dok je među nama prebivalo", objavljivalo je Gospodin Boga; napokon se pretvorilo u ljudskim srcima u molitvu, i tako se vratilo svojeognjištu, Božjem Srcu, odakle je krenulo u svijet.

Naravno, to nije vlastito samo Svetom pismu. To je put svih stvorenja, što ga i Sveti knjige moraju prevaliti, jer i one su Božja stvorenja. Samo što Sveti pismo obavlja svoje hodočašće na savršen i uzoran način, tako da svi možemo od njega naučiti, kako da hodamo po svome životnom putu: Bog nam mora biti domovinom, na putu kroz zemaljski život moramo Boga objaviti, i napokon se moramo vratiti vječnom Bogu, gde je naše hodočašće počelo ...

Gustav Clossen D. I.

K SVJETLU VJEĆE

Susret s Bogom u afričkoj pustinji

— Obraćanje Ernesta Psicharia —

Ernest je Renan, glasoviti francuski književnik i filozof, u času, kad je imao postati svećeniku, odbacio ne samo svećeničku haljinu nego i vjeru, te čitav svoj život posvetio borbi protiv Boga, Krista i Crkve. U knjizi »Život Isusova« i u drugim svojim djelima nastojao je zanijekati Isusovo Božanstvo, kao i svrhnunarnavi postanak kršćanstva.

Razumije se, da je taj protuvjerski duh unio i u svoju obitelj i tako odgajao djecu.

Ali Božji su putevi nedokuci. Je dan njegov unuk svojim će primjerm nastojati popraviti зло, što ga je djed nanio tolikim dušama svojim bezumljem.

Bio je to Ernest Psichari, sin sveučilišnog profesora Ivana Psicharia i Noemi rođene Renan, Rodio se u Parizu 29. rujna 1883.

U Ernestu Psichari križale su se razne nasljedne crte: očeva majka bila je Grkinja, otac mu je bio porijeklom iz Italije, majčin otac Ernest Renan bio je Bretonac, majčina majka Scheffer bila je porijeklom Hollandanka. S vjerske strane očeva majka bila je pravoslavka, a majčina majka bila je protestantkinja, dok su ostali članovi bili katolići.

No kao što je djed Renan zabacio vjeru, tako su to učinili i roditelji Ernesta Psicharia. Jedino očeva majka bila je pobožna i željela je

da joj unuče bude kršteno u pjezinoj vjeri. Roditelji se djetetovu nisu protivili, pa je 25. studenog 1883. u Psicharijevu kuću došao svećenik i djetetu krstio u istočnom obredu. Kao uspomenu na taj događaj kumovi su djetetu kupili dar: mali zlatni križ, kojeg je majka odmah spremila u kutiju među dragocjenosti.

Nakon krštenja slabo se tko bri-nuo za djetetov kršćanski odgoj. Baba po ocu nije mogla puno učiniti, jer je djetete bilo uz nju malo vremena. Čim je poosrpljeno, većinom je boravilo kod đedova Renana. A tu nije moglo biti ni govora o kršćanskom odgoju. No kad je mališ imao devet godina, đed i unuk zauvijek su se moralni rastati. Renan je umro 2. listopada 1892. godine.

Ernest je već zarana počeo mnogo čitati. Kako je po prirodi bio bistar, čitanje ga je navodilo da stvara mnoge planove i oduševljava se za mnoge ideje. Veoma je volio čitati pjesnička djela i znao je napamet svu sliku stihova.

U osamnaestoj godini izdao je prvu zbirku.

Nakon svršene gimnazije upisao se na pariško sveučilište Sorbonu, gdje 1903. završava filozofski studij. U to vrijeme mnogo čita razne filozofe. Pod utjecajem raznih učitelja, kojih sami nisu imali jasan životni pogled, on upada u intelektualnu i moralnu anarhiju. Sam o tome kasnije piše nekom kolegi: »U dvadesetoj godini našao sam se bez obra-ne protiv zla, bez zaštite protiv sofizama, lutajući bez cilja po vrtovima zatrovanim opaćinom, kao bolesnik koga progoni mračno grizodušje.

Na iznenađenje sviju ostavlja sveučilište i prije roka javlja se na odsluženje vojne službe. Po svršenoj godini vojne službe posve napušta daljnje studije na Sorboni i posvećuje se vojničkom životu. Tu je svoje životu prvi put dao određeni smisao. Svoju volju podvrgao jednoj ideji. Razmišljajući o tom kora-ku kaže: »Postoji vojničko ropstvo, kao što postoji ropstvo svećenika, kao što postoji ropstvo misilaca.

Ali ovi robovi jedini su slobodni ljudi na svijetu.

Kao vojnik polazi u Afriku, u Kongo. Godine 1908. stupio je u Francuskoj u oficirsku školu, iz koje izlazi kao potporučnik. U veljači 1910. bio je poslan u Afriku, u Mauretaniju. Tu ga je čekala Božja milost. U pustim predjelima Sahare susreo se s Bogom. Saharska priroda djelovala je na njega svojom pustoši i tišinom. U tom zabačenom kraju nema kome otkriti svoju tugu osim jedinom Bogu. I vapije: »O jedini i nevidljivi svjedoče mojih jecaja i moga kajanja, čuj glas mojih suza!«

Traženje Boga u pustinji opisao je kasnije u svoja dva djela: »Voyage du Centurion — Stotnikovo putovanje« i »Les voix qui crient dans le désert — Glas vapijućeg u pustinji«. Obje su knjige izašle tek iza Psicharijeve smrti i iznenadile dubinom misli i osjećaja mnoge ljudi. Iz njih vadimo citate, da otkrijemo put te duše do Boga.

U pustinji, kamo je pobegao, da bolje čuje Božji glas, osjetio je svu bijedu moderne misli i njzinu nemoc da riješi velika životna pitanja. »Gledam iz daljine, naši učenjaci, naši filozofi, svi oni, koji vode i upravljaju i vode mladost, pričinile nam se mrtvim i praznim sjenama. Ti ljudi ne nose u sebi istinu. Mi, hoćemo puninu istine, hoćemo ne fiktivnu, nego stvarnu misao. Mi želimo Istинu, to jest, želimo da ponovo nademo objašnjenje svjetskog misterija, kojeg je njihova oholost htjela zanijekati. Mi želimo postati bogatijima, nego što su oni bili. Oni se plaše apsolutnoga. Ali u Africi nema mlačkih duša. Mi primamo Istинu, ma kakva ona bila, makar dolazila i od Boga!«

Dugogodišnjim dodirom s muslimanima stekao je uvjerenje, da će Francuska u njihovim očima samo u toliko biti velika, u koliko oni upoznaće veličinu njezine Katoličke vjere. Jer tim ljudima, sklonim na razmišljanje, više se dopada duhovna veličina nego materijalna sila.

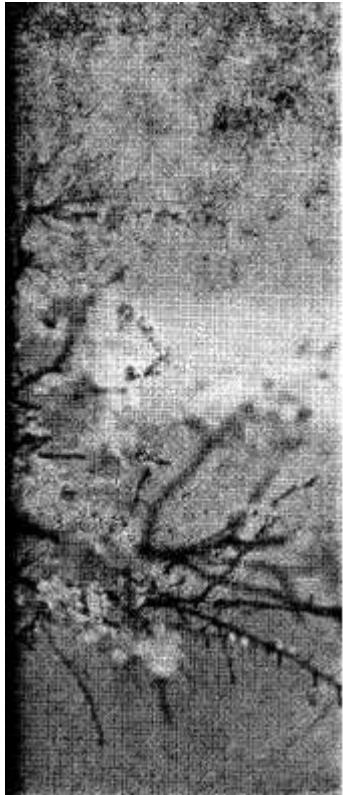
Došavši do te spoznaje, njegovu dušu zaokuplja ova misao: »Ako sam ja vojnik vjernosti, zašto sam

pristao na tolika uslupanja? Zašto sam kriv za tolika odmetušta? Ako prezirem bezvjerski napredak, zašto zabacujem Rim, koji je temelj sva-ke vjernosti? I priznaje: »Ova ne-vjernost učini mi se tako absurdnom, da je se ja ne usuđujem priznati pred Maurima, nego im kažem: Mi vjerujemo! — O, da, moja pod-lošt pred njima daje mi da shvatim, koliko me veže Isus protiv moje vo-lje i moga znanja.«

Jednoga dana upitao ga je njegov pratilac musliman, da li je Isus za kršćane samo prorok ili nešto više. Psihari mu odgovori: »Ne, Isus ni-je samo prorok, on je uistinu Božji

Sin«. I onda je ispričao čitav Isusov život. Ali priznaje: »Naglo sam zašutio, a u grlu me je nešto stislo. Oči su mi bile pune suza. Jer pripada li meni ta božanska povijest? Jesam li imao pravo da si je prisvojam, da ispočijedim Isusa Krista? Nalazio sam se u čudnom du-ševnom stanju. Ta ja nisam vjero-vao, da je Isus Božji Sin, i nisam znao moliti. Pa ipak sam govorio iz dubine svoje duše, i držim da ni-sam bio neiskren. U onom času do-bro sam znao da lažem, ali mi je bilo jasno, da bih još više lagao, kad ne bih ispričao istinu svoga Boga«.

Tako je bilo kod njega stanje na početku 1911. godine. Uz sve to, što ze čeznuo za nadnaravnim svjetлом milosti, još je bio daleko od kršćanskog života i istine.

Na tom teškom putu prema istini veoma mu je mnogo pomogao obraćenik i njegov prijatelj J. Maritain.

Napokon je osvanuo dan, kad je Ernest Psichari pao na koljena pred neodoljivom silom milosti. Sam o tome potanko piše: »Jednog dana duboko u pustinji doživio sam jedan od onih časova, što ostaju neizbrisivi u čitavom životu. Zega je bila nepodnosiva i ja sam tražio malo hlađa. Dugo sam vremena lutao po hri-

dinama, što se dižu nad dolinom. Napokon sam u osušenom koritu rijeke Oueda opazio neko gusto stablo, koje me je pozivalo da pod njim otpočimem. Oko mene je sve drijemalo. Kad sam se našao pod stablom, pao sam na koljena. To je u morme životu bilo prvi put, ali ta gesta, tako nova za mene, bila mi je izdaleka zapovijedena, i svako je opiranje bilo uzaludno. U svom slabom skloništu osjećao sam se neizrecivo sretnim, što se mogu pokloniti Sili, koja je prigibala moja koljena, i što toj Sili posve iskreno mogu iznijeti potrebe svoga srca. Bio sam također posve siguran, da će biti zadovoljene sve moje potrebe i uslišane sve moje želje. Bio sam siguran, da će jednoga dana biti katolič, i osjećao sam nestrpljivost, ali bez nervoze, zbog sreće koja me je čekala.«

Vraćajući se iz Afrike ponovo u Francusku, u afričkoj pustinji ne stajao je zauvijek čitav odsjek njegova života. U isto vrijeme pred njim je svitala zora prave mladosti, cistoće i nebeskog svjetla.

Vrativši se u Francusku, jasno je uvidao da mu preostaje još posljednji korak, koji će ga dovesti do Božjeg zagrljaja.

Pred tim korakom zaustavljala ga je misao, koja mu je razdirala srce: bojao se, da će svojim obraćenjem ojediti ljubljenu majku. U to vrijeme njegov je otac napustio majku, koja je radi toga mnogo trpjela osjećajući se osamlijenom. No milost je učinila svoje. I ta je zapreka bila napokon maknuta. Tada je zamolio prijatelja Maritaina, neka ga upozna s kojim svećenikom, koji bi mu pomogao da učini posljednji korak na putu do Boga. Taj ga je poveo dominikancu ocu Clerissacu. Od njega je saznao na svoju veliku radost da je njegovo krštenje valjano i da samo mora položiti isповijest vjere i ispovijediti se. Napokon 4. veljače 1913. primio ga je otac Clerissac u Katoličku Crkvu. Kod tog svečanog čina bili su prisutni J. Maritain i njegova žena Raisa. 8. veljače primio je svetu potvrdu, a sutradan 9. veljače prvu svetu pričest.

Nakon toga koraka odlučio je da majci kaže istinu: »Mama, moram ti reći: ja sam postao katolič i primio sam prvu pričest. Možda se ti ne slažeš s tim mojim korakom?«

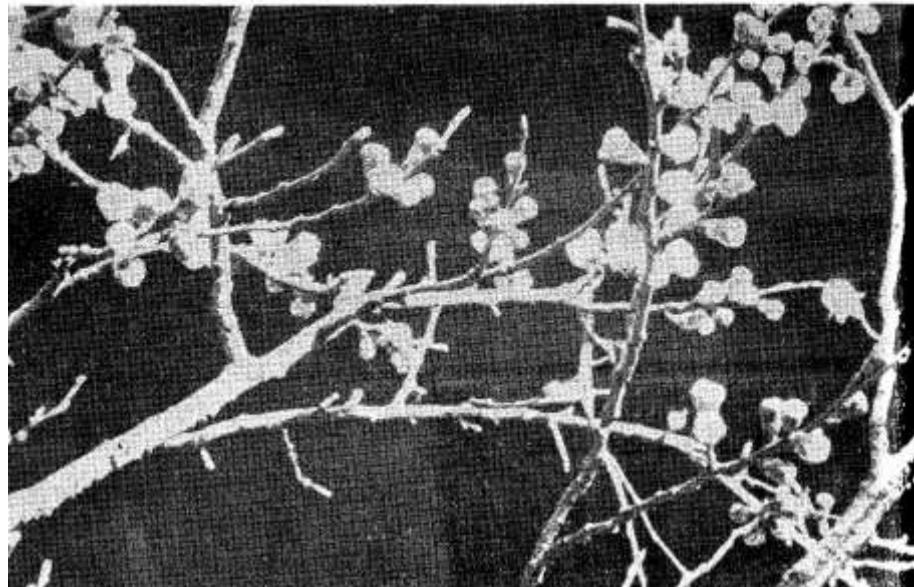
Vijest ju nije mnogo iznenadila. Odgovorila mu je: »Ni najmanje. Ti si imao razloga i sigurno si osjećao dužnost da to učiniš.« Zatim je ustala, pošla do kutije, u kojoj je čuvala dragocjenosti, i iz nje izvadila zlatni križić, uspomenu na krštenje svoga prvorodenca. Ernest je klečeći poljubio ruke, koje su mu pružile to blago.

U obraćenju Ernesta Psicharija najviše iznenaduje punoča svrhumarnog života, što se tako naglo očitovala u toj odabranoj duši. Od prvog časa on se je posve predao Kristu. Nakon prve svete pričesti svaki je dan pristupao stolu Gospodnjem.

Od početka obraćenja Psicharija je zaokupljala jedna velika misao: svoj život žrtvovati kao naknadu za uvrede, što ih je njegov đed nanio Bogu. Stoga se je namjeravao posve-

posvetiti službi Božjoj kao svećenik ili kao redovnik. No Bog mu je namijenio drukčiju žrtvu. 22. kolovoza 1914. odmah na početku prvog svjetskog rata u strašnoj bitci kod Saint-Vincent Rossigrola u Belgiji nakon 12-satne teške bitke Ernest Psichari padne smrtno ranjen. Koji su ga vidjeli mrtva, zadivio ih je mir i svetačka vrednina na njegovu licu. Oko ruke bila mu je opotana Gospina krunica, na sebi je imao dominikanski škapular i oko vrata mali zlatni križić svoga krštenja.

Promatrajući put obraćenja Ernesta Psicharija, možemo lako upoznati kako je Bog svugde prisutan, i kako nalazi načina da pojedinu dušu doveđe do svog zagrijaja. Sto je doživio Ernest Psichari, to danas doživljavaju tolike mlade duše, koje su silom bile otgnute od Boga: nakon dugih lutanja i traženja nalaze Boga i s oduševljenjem sličnim Ernestovom stupaju Božjim putem. Kamo sreće, kad bi takvih Ernesta bilo iz dana u dan sve više...

ONI SU SUSRELI BOGA

Namjesto da teoretski tumačimo, tko je Bog i koje su njegove vlastitosti, poslušajmo, što o njemu govore oni, koji su ga u životu tražili i s njime se na ovaj ili onaj način susretali. Njihove izjave pomoći će nam da se i mi naučimo u životu s njime susretati i bolje ga upoznavati.

BEZ IVANA NE BIH

NIKADA SUSREO BOGA! M. D. navršio je 30 godina. Oženjen je i ima troje djece. Evo, što on pripovijeda, kako je susreo Boga!

»Prije svoga krštenja, koje sam primio prije šest mjeseci, dosta sam čuo govoriti o kršćanima i kršćanstvu. Nekoliko sam kršćana poznavao među onima, koji su sa mnom radili, a bilo ih je nekoliko i među mojim susjedima. No nikako nisam mogao opaziti po čemu bi se njihov život razlikovao od moga...«

A onda, jednoga dana upoznao sam Ivana. Sjećam se, bilo je to na izlasku s jednog sastanka, koji se je održao u našoj četvrti. Do tada se nismo poznavali. Izlazeći iz dvorane izmijenili smo nekoliko riječi, i kako je bilo vrueće, pošli smo zajedno na čašu piva. No naš se je razgovor produljio. Ni sam ne znam zašto me je taj čovjek toliko zanimalo. Upravo sam uz njega uživao, i satima bih ga slušao... Bilo je vrlo kasno, kad sam se te večeri rastali.

O čemu smo taj puta govorili? Na početku o svemu i ničemu. Zatim o svome zanatu i o svojim obiteljskim brigama. Napokon o Božu i Crkvi. Kako je na to došao razgovor? Još i sad si postavljam to pitanje. U svakom slučaju, ja sam brzo shvatio, da ono, što mi je Ivan govorio, za njega to nije bila samo tlapnja, nego život. Kasnije sam se mogao uvjeriti, da je nastojao živjeti prema onome, što mi je te večeri nastojao rastumačiti.

Danas je Ivan moj prijatelj. Moram mu dati priznanje: nikad nije ni pokušao da »me ima«. Ja sam bio onaj koji sam ga tražio, da mi ponovo govoriti o Božu, Kristu i Crkvi.

Na dan moga krštenja Ivan je bio uz mene. On mi je bio krsni kum. Da onoga dana nisam susreo njega na svome putu, možda se nikad ne bih susreo s Bogom...«

BOG NIJE UTVARA, NEGO

ONAJ KOJI ŽIVI... Genoveva, mlada učiteljica, kojoj su tek 22 godine, iznosi svoju ispovijest, kako je susrela Boga.

»Prije nego što sam primila krštenje, tražila sam Boga, ali onako kako se traži rješenje nekog problema. Postavila sam si pitanja,

koja si, po mome mišljenju, prije ili kasnije postavljaju svi ljudi: Zašto sam na svijetu? Postoji li što iza smrti? Postoji li negdje kakav bolji svijet? — Ta pitanja duboko zadiru u čitav naš život i daju mu smisao i smjer.

Bilo je časova, kad sam si pokušala predstaviti Boga. Mislila sam tada na neko daleko, neosobno biće, neku vrstu utvare, koja je posve neodređena i nepostojana, promjenljiva. Kako sam daleko bila od stvarnosti! Danas, kad mi je Bog progovorio, danas, kad mi se je dao upoznati, znam da on nema ništa s utvarem. Bog je živi duh, koji sve oživljuje i stvara. To je netko koji me pozna i ljubi kao otac, i koji me je oduvijek ljubio. Netko, kome dugujem sve, a prije svega svoj život. Netko, tko radi i živi u meni. Netko, koga mogu bolje upoznati čitajući njegovu riječ u Svetom pismu, napose u Evandelju. Netko, kome mogu govoriti kao prijatelju.

Pitate me, što je Bog promjenio u mome životu? Sve! Izvana doduše ne postoji toliko razlika između moga jučerašnjeg i današnjeg života. Ali smisao toga života nije više isti. Otkrivši Boga, u svome sam životu otkrila novi, sakriven smisao. Kad mi je dao da čujem njegovu riječ, Bog me je izvukao iz dugog i dubokog sna.

NAŠ BOG JE ŽIVI BOG

Čujmo, što je otkrila 24-godišnja Ljiljana Čitaljavić Svetu pismo!

»Kad sam došla do Svetog pisma na našem jeziku, moram priznati da sam ga čitala sa velikim zanimanjem i znatiteljom. I znate, što me je najviše iznenadilo? Spoznaja, da je Bog osoba. Doduše, ne možemo ga vidjeti tjelesnim očima, jer je on duh. Ali on nam se objav-

ljuje, bilo da ga promatramo kako neposredno posreduje u povijesti židovskog naroda; bilo da ga susrećemo kako prijateljski razgovara s čovjekom, kao netko tko kaže svojim prijateljima: Sjednimo i malo se porazgovorimo! — Bog, kojega nam objavljuje Biblija, u isto je vrijeme pun veličanstva i pun familijarnosti. On nije nikakva utvara. On je živi Bog.«

BOG JE STVORITELJ SVIJETA Slavko L. tehničar, koji ima oko 35 godina, u slobodno vrijeme rado čita Svetu pismo. Nije on to prije radio, nego kad se je upoznao s jednim svećenikom i s njime se upustio u razgovor o smislu ljudskog života. Ovaj mu je posudio Svetu pismo i rekao mu da će tu naći rješenje svojih potrešaka. I on priznaje:

»Već dugo pitao sam se o smislu ljudskog života. Za mene je uvijek knjiga Stvaranja, Geneza, bila prava objava. Cesto ponovo čitam te stranice početka Biblije, gdje iz ništa Bog stvara nebo i zemlju, zatim oblikuje čovjeka i ženu na svoju sliku, a onda se brine da im ništa ne uzmanjika. Ja sam potresen, kad pomislim, da je isti Bog, sve-mogući stvoritelj svijeta, koji se zanimal za mene i koji danas u meni živi.«

BOG JE NAS OTAC Vrio je davno, što je Bog govorio ljudima, koji su postali svjedoci njegove riječi kod drugih ljudi. Biblija nam donosi Božje riječi, što ih je on izgovorio svojim posrednicima. Tu nam on poručuje, što očekuje od onih, koji žele podi za njim i njemu vjerno služiti. I osamnaestogodišnji Robert shvatio je Božju riječ:

»Bog je Otac svih ljudi, kaže nam Isus u Evandelju. Ta istina ulazi duboko u naš život, jer to u praksi znači, da smo svi mi ljudi braća. Moram priznati da me ta

Kristova nauka u svojim posljedicama plaši. Osjećam, da u sebi moram pobjijediti mnogu staru mržnju i svladati mnoge predrasude.

Kad sam to ispričao jednom svećeniku, on mi je rekao: »Nije najteže naučiti sve ono, što kršćanin mora znati o Bogu, Kristu i Crkvi. Najteže je to, da on u životu ostvaruje Evandelje.«

Taj svećenik imao je pravo. Ima dana, kad ono, što Krist od nas traži u Evandelju, izgleda neljudski, nadljudski, neostvoprivo. Kad ne bismo znali, da je on tu uvijek spremjan da nam pomogne, čovjek bi izgubio odvažnost.«

BOG MRZI ZLO Gospoda D. promatra Gosподina Boga pod drugim vidikom:

»Bog je svet, savršen, beskrajno dobar. On mrzi zlo, laž, nepravdu. To nam potvrđuje Biblija od početka do kraja. Što Bog neprestano ponavlja svome narodu? — Promijeni život! — Što govorit Isus onima, koji ga slušaju? Promijenite život! — Ako se Bog i Isus na to stalno vraćaju, to je stoga, što smo nakon istočnoga grijeha skloni na zlo. Krist je došao da izlijedi rane, što nam ih je zadao grijeh. Ali u nama ostaje kao neki ožiljak, i ostajemo slabi. Neprestano se moramo truditi i naprezati da provodimo u život Evandelje. Stalno moramo mijenjati život. Naše «obraćenje» neće suršiti na ovom svijetu...«

BOG DRŽI ZADANU RIJEĆ Mlađi profesor promatra Boga kao onoga koji je neizmjerno vjeran zadanoj rijeći:

»Biblija nam govori na toliko mjestu o Božjoj vjernosti. Kad on nešto kaže, onda to i učini. Kad nešto obeća, onda i drži svoje obećanje.«

Nakon grijeha prvih ljudi, na početku svijeta, Bog je obećao, da će jednog dana poslati Spasitelja, koji će oslobođiti čovječanstvo od ropstva grijeha. Bog je obećanje održao: poslao nam je Spasitelja, svoga Sina, koji je na sebe uzeo ljudsku narav. Ime mu je Isus Krist. On je temelj naše vjere, našeg pouzdanja u Boga, ili kako je sam za sebe rekao: On je put, istina i život.«

NAŠ BOG JE BOG MILOSRDA Mlada majka, koja je okružena djecom, i koja svaki dan poučava svoju djecu u dobru, mora imati mnogo strpljivosti i veliko srce. To je osjetila i 28-godišnja Ivanka u svojoj obitelji. Njezina izjava kao da je jedna od pouka, što ih ona daje svojoj djeci. Ona govori o Bogu milosrđu:

»Bog mrzi grijeh, jer on je svet i savršen. Ali kako god on mrzi grijeh, uvijek je spremjan oprostiti onome, koji je učinio zlo, ako se taj iskreno kaje. To nam potvrđuje Stari zavjet, gdje vidimo, kako Bog neprestano opraća svome odabranome narodu nebrojene grijehe. To susrećemo i u Evandelju, gdje vidimo Isusa, Sina Božjega, kako tolikima opraća i najteže grijehe. Ljubav je Božja prema nama uistinu beskrajna. I njegovo je oprštanje prema mjeri njegove ljubavi.«

BOG JE LJUBAV S. L., koji je u braku 20 godina i sa svojom ženom i djecom dijelio vodre i tmurne dane, dače i nedrće, gledajući na prohujale godine, otkriva gdje je našao snagu u kušnjama, a radost u sretnim danima. Bila je to ljubav. Stoga je posve razumljivo, da je on u svome

Životu Boga promatrao kao Boga ljubavi. Kad ove podatke znamo, lakše ćemo razumjeti njegovu izjavu o Bogu.

»Iz ljubavi Bog je stvorio nebo, zemlju, i sve što se nalazi na njima. Iz ljubavi on je stvorio čovjeka i ženu na svoju sliku.

Bog je sve to učinio dobrovoljno da očituje svoju beskrajnu ljubav, što je nosi u sebi.

Kada tko ljubi, on osjeća potrebu da tu svoju ljubav očituje. Muž koji ljubi svoju ženu, daje joj darove. On to čini ne očekujući da mu ona išta za to vrati. Zašto on tako radi? Zato što joj želi zasvjedočiti svoju ljubav. Ta ljubav nema cijene.

I Božja ljubav prema nama još više nadilazi svaku cijenu. Ona se ne kupuje. Bog nam je daje bavda.

Svi mi osjećamo potrebu da ljubimo i da budemo ljubljeni. No naša je ljubav krhka: mi je svaki dan moramo usavršavati stičući novo iskustvo. Dijete ljubi svoje roditelje, a ipak mu se dogada, da im zadaje muku. Bračni su drugovi vezani vezom ljubavi, a ipak im se dogada da se posvadaju. Naša je ljubav ograničena, nesavršena.

Bog je savršen. On ne pozna granica. Njegova ljubav isto je takova, ona je beskrajna. Citava Biblija

ja ispunjena je beskrajnom Božjom ljubavlju prema ljudima.

Sto više odmičem u godinama, to više doživljavam Boga kao ljubav, jer samo tu nalazim rješenje mnogim životnim nejasnoćama, kao i snagu za podnošenje životnih poteškoća...

Onaj koji doista nekoga ljubi, spremam mu je dati sve što ima. Spreman je da za ljubljenoga žrtvuje i samoga sebe. To čine roditelji prema svojoj djeci: ne samo da im daju sve što imaju, nego su spremni da se za njih i žrtvuju.

Isto to vrijedi i za Boga. On se nije zadovoljio da nam dade sve, što imamo: život, razum, prirodu... On nam se je sam htio dati. Htio nam je dati svoj vlastiti život.

Evangelje nam govori dokle je išla Božja ljubav prema nama. Ona nam je poslala Isusa, Šina Božeg, koji je za naše spasenje žrtvovan svoj život na križu...

KAO JA SA SVOJOM DJECOM Ako je Bog ljubav, zašto onda toliko nevolje u svijetu? To je pitanje mučilo mnoge ljudе, pa nije čudo, da je mučilo i mladog inženjera Franju. No evo, kakp je on našao odgovor na tu poteškoću!

„Kad sam prvi put otvorio Bibliju, bio sam iznenaden videći kako Bog nije oklijevao kazniti svoj narod za njegove grijehe, i to katkada veoma oštro. To me je malo sablaznilo, jer napokon, govorio sam, ako je Bog uistinu dobar, on ne bi smio tako raditi.

Nakon što sam se oženio, to sam malo bolje shvatio. Kad su došla na svijet djeca, trebalo ih je odgajati. Brzo sam shvatio, da često kod toga nisu dosta samo riječi.

Ako je koje od moje djece učinilo glupost, opomenuo sam ga riječima: „Učiniš li to ponovo, kaznit će te!“ I ako je to doista učinilo, osjećao sam se dužnim da ga kaznjam. Nisam to činio vesela lica i radosna srca, jer veoma volim svoju djecu, ali drukčije raditi bilo bi vrlo loše načelo odgoja.

Držim, da je to po prilici isto bilo i u Bibliji. Kad čovjek ne žali za svoje prestupke, kad ne odlučuje da će se popraviti u životu, podliježe posljedicama svoga stava. Bog je dužan posredovati da ga vratи na pravi put. Stoga on nije manje dobar. Dobrota se ne sastoji nikako u tome, da sve potvrdi, niti da pred svime zatvori oči. Kad ja kaznjam koje od svoje djece, to činim za njegovo dobro. Kada Bog kazni svoj narod, to je isto tako dobro za njega i njegovu sreću.

Jedan dobar dio nevolja, što ih ljudi podnose, nisu li Božja kazna za ljudsku neposlušnost? Ne kažem za sve nevolje, ali za mnoge verdim da je tako... Mislim, da mi to potvrđuje i Biblija...“

Ovih nekoliko izjava, što smo ih sakupili od raznih ljudi, koji su se susreli s Bogom bilo na koji način u svome životu, divno nam tumači početak našeg Vjerovanja: »Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje«. Nismo li mi slično susreli i doživjeli Boga ne samo jednom u životu? I možda bismo mogli dati slična, ako ne i jača svjedočanstva svoje vjere u njega. Godina vjere pruža nam idealnu priliku, da obnovimo svoju vjeru u Boga Stvoritelja, svoje pouzdanje u Boga dobre i milosrđa, svoju ljubav u Boga ljubavi. Onda će nam pogled u budućnost biti sigurniji, jasniji, vedriji. Pobrinimo se, da tu vjeru, pouzdanje i ljubav steknu i naša djeca po vjernom polaženju na kršćanski nauk i po savjesnom vršenju kršćanskih dužnosti...“

BOG NEKA PRIMI MO- LITVU TVO- JU SINKO

— Nevolja, velečasni, nevoljal — započeo je tužnu priču starac mlađom svećeniku. Pričao mu je polako, dok se s njega topio snijeg i inje u toploj kuhinji.

— Nužda nas je ovako rano i po strašnoj zimi dovela ovdje u crkvu. I mene i dječaka. Pošli smo prije prvih pjetjelova. Trebalo je prevesti 12 km, po snijegu iznad koljena, po mečavlj, kroz šumu, po noći... — I prekliče starac priču kada se prisjeća kako je bilo strašno. Prisjeća se inja koju mu se uhvatilo za brkove i obrve. I sav je bio bijel. A opanci i slabe vunene čarape, sve se smrzlo i okorjelo.

— A tek mali. Mislio je, da će se premrznuti. I sad mu odzvanja u ušima cvokot zubi.

— Hladno, je li? pitao je dječaka, a onda je dječak zajecao.

— Što je, majka mu stara? Slab si junak! — tješio je djed unuka. Muktao je u svoje ruke, pa onda uzimao dječakeve, da ih zagrije.

Dok je govorio, dječak je cvokotao od zime. Kroz poderane opanke i čarape crvenili su se njegove noge.

— Napatili smo se do jedne majke. Mislio sam da ćemo izginuti. Ali baš smo htjeli po ovakoj zimi, samo da bude uslijanije. Da Bog pomognet Zavjet je to. Majko Božja, pomozi nam. Eto i isporijedili smo se i pričestili! — pričao je starac uz topao čaj.

— Imam sina, njegova oca, — pokazujući na dječaka — pijanicu, brate! Strašnu pijanduru. Piće svaki dan, piće, i sve popi. Iznesu iz kuće sve, i sve za rakiju. A kad se napije, psuje, više, dere se, galami, tuče ženu, djecu, izgoni iz kuće... O Bože, usiliš ovaj zavjet! — uzdahnu starac i kradom pogleda unuka. Dječak se skupio kraj tople pedi. Okopnilo inje s njega, a noge se još crvene. Pokrio rukama oči i suti.

— Je li, sinko, da je tako? — pita djed ali ne čeka odgovor, već nastavlja. Srce mu se otvorilo svećeniku. Kazuje svoje jade. Muke izlaze iz djedove duše i nestaju, topo se u toploj kuhinji kao inje s njegova gunja.

— Strašno tuče ženu. A ona jadna, kad se izmakne ispod šaka, bježi u šatu, neće u selo, krije njegovu sramotu, stid je, i tamo se kod krave isplaže i molji. A gdje će, kad ne-sretnik i kravu proda? A prodat će ako ga Bog ne smete. Još samo nju imamo, a imali smo svega! — Starcu se zamaglile oči. Skrušio čaj, uze maramicu, koju je za pās stavio, obrisa usta, brkove pa onda i oči. Hoće da prikrije suze.

— A dobra je snaha. Ko kruh je dobra, i meni. Nikom svoje muke ne kazuje... Suti jadna kao olovom zalinjena. I kopni. Ruke joj se suše, a lice kao krpa bijelo. Uvenulo. Je li tako, sinko? — pita dječaka, i uzdiže: O Bože, budi nam u pomoći!

— Djede, pričaj, kako se izgubio! Ja sam ga našao! — progovori dječak. Toplotu mu unišila u lice, u ruke, u oči. Kao da je zaboravio na sve patnje, kad se sjatio tog časa. Obilia ga radost i on bi taj dogadjaj najradije ispričao, da se ne stidi velečasnog. Prvi puta u njegovoj kuhinji piće čaj i doručkuje. Bože, kako je to sve dječaku neobično...

— Bila je noć i velika tama, — poči pričati djed — prst se nije vidio pred očima. Kiša je padaća kao iz kabla, a sina nema. Otišao u gospodnicu. Ona Izgorjela. Potok nadobšao, a treba ga prijeći. Pošli smo ga tražiti. I mali ga je našao u mulju kraj potoka. Samo malo i u potok bi. Tako smo bili sretni, da se nije utopio. Tada je mali dobio upalu pluća. Jedva je ostao živ. Jedinu ovcu, što smo je imali, prodali smo za bolnicu. Tad je obećao, da više neće piti. Ali joki! Pola novaca i od te posljednjene ovce popio je. Tad sam ga pijana htio ubiti. Hvala Bogu, što me je od toga spasio!

— Ti, djede, ne piće nikad! — zna to dječak, ali hoće da zna i svećenik.

— Ovaki je bio i moj otac kao i moj sin. I kad sam ga jednom u snijegu našao skoro smrznuta, odmah sam ujutro pošao u crkvu, da zavjetujem Bogu, da me toga zla spasi.

Nisam se u životu nikad opio. — I ne bi to starac rekao. Unuk ga navede.

— Ja opet volim tatu, samo mrzim rakiju! — smrknuto če dječak.

— Dobar je mali i nadam se, da neće biti na oca, — napominje djed, pa nadodaje: »I molio sam jutros, da ga Bog toga sačuva!« — »Ja, i ja, djedel!« — zabrza dječak. Djedu se opet zamaglje oči, pa će tihom, ali zdušno: »Bog neka primi molitvu tvoru, sinko!«

Kad je svećenik ispratio djeda i unuka, dugo je gledao za njima s vrata župnog dvora. Bura je unosila snijeg u kuću. Već se i inje počelo nizati po svećenikovoj haljini. Zamislio se, prvi puta tako dugo i ozbiljno u bijedni ljudski život. Sutradan je rekao Misu za Božje providjenje u djedovoj kući.

Stjepan Đialto

ZNAO JE
DA SE VIŠE
NEĆE
VRATITI

Ovo je povijest čovjeka koji je posvetio svoj život Bogu i crncima. Zarobljen od ustanika u Paulisu, otac Remo Armani bio bi se spasio da je ostavio u njihovim rukama auto pun hrane i odjeće, koja je bila namijenjena njegovoj siromašnoj crnoj bradi. Pošao je to satražiti i bio je ubijen.

— Plemje Simba ubilo je 6000 crnaca. Na stotine je bijelaca zarobljeno i imat će isti svrhetak. U pitanju je samo nekoliko sati... Da li ste me žuti?...

Tako je preko radio-veze govorio Claude Timermanns u svom stanu. Čuli smo — odgovori dežurni iz glavnog grada Konga. — Učinili smo sve što nam je u mogućnosti.

150 zarobljenika bijelaca bilo je затvoreno u palači apostolske prefekture, a kasnije im je naređeno da slijede svoje straže. Svi su

izlili, samo jedan misionar nije htio. On je odgovorio:

— Neću izići prije nego razgovaram s vašim kapetanom.

Kad je kapetan stigao, svećenik mu energično reče:

— Moram vratiti moj auto. Vaš je pukovnik obećao da će ga vratiti. U protivnom ja će se žaliti i bit će pozvan na odgovornost. Moram poštovati volju svoga pukovnika. Ono što radiš, nije pravedno.

Cim je to svećenik rekao, kapetan uzme pušku i na mjestu ga ubije. To je bio početak ubijanja tolikih misionara.

Danas se ne zna gdje je njegovo tijelo, jer se ubojica brzo pobrinuo da ga ukloni.

Otar Armani stekao je velike simpatije crnačkog stanovništva dan za danom, kroz toll-

ko godina. Od 1953. do 1962. služio je u Južnom Sudanu, odakle je bio protjeran. Bio je to čovjek skroman i jednostavan, ali je imao nelzljivno pouzdanje u logiku zdravog rasudivanja. Običavao je govoriti:

— Mrze nas, jer nas ne poznaju. Nitko nije u stvari zao, ali mnogi postaju zli. Treba vidjeti, zašto postaju zli...

Nije volio javno nastupe i izbjegavao je težnju za popularnošću. Jednoga dana dode mu u posjet neka visoka ličnost koja je naučila na parade, ali nakon kratkog razgovora otac se Armani digne i otide. Kad su mu to neki zamjerili, on je jednostavno odgovorio:

— Bilo mi je zao, ali sam se morao brihati za djecu koja su me čekala.

Sagradio je dvije škole za 250 djece. To su bile prve škole u tom kraju. Danas državni učitelji predavaju u tim istim zgradama, dok su misionari proglašeni neprijateljima sudanskog naroda.

Posebnu je potrešku predstavljalo učenje govornog jezika. Kroz dvije godine spavao je pod jednom strehom. Sam je pravio opake koje će kasnije upotrijebiti za gradnju škola.

Međutim je počela odjednom velika hajka na kršćanske misionare. Došla je zabrana i vršenja svetih obreda. Bilo je zabranjeno dijeliti krštenje. Otac Armani je govorio:

— Ako nam Sveti Stolica nareduje da osstanemo tu, znači da moramo nešto činiti. Kako onda da ne krstimo? Zato ću ja i dalje kritikati gdje to mogu po crkvenim propisima.

Do trenutka svoga protjerivanja iz Sudana kratio je više od 700 djece. Ostali misionari slijedili su njegov primjer. Kad su morali otići, sve im je bilo oduzeto, samo ne zadovoljstvo da su izvršili svoju dužnost, i radost da vide crnce kako su ih suznički očiju otratili iz svoje zemlje. Oni se vrlo dobro sjeđaju tog dobrog svećenika koji je skupa s njima glasovao i svoj obrok dijelio s gladnjima od sebe. Jao je mrave kao i drugi crnci. Spremao ih je na vrućem kamenu i mnoga su djece bila svjedoci te njegove česte »spolastice«.

Kad je bio istjeran, vratio se u rodno mjesto u blizini Trenta. Tu živi još njegov otac i majka, dvije sestre i dva brata. Otac se sjeda kako je u dalekom djetinjstvu jednog dana mali Remo došao kući i rekao da želi postati svećenik, nali ne kao oni koji idu u sjemenište da bi se tu školovali, nego jer želim izći iz sjemeništa kao svećenika.

Kad je to postao, odlučio se za misionarsko zvanje. Početkom 1964. — iza kako se vratio iz Sudana — redovnici u Veroni primili su molbu da pošalju nekoliko misionara u

Kongo, pa je tako otac Armani postao poglavnik male grupice od sedam ljudi. Prije odlaska zamoli svoje poglavare da mu dopuste zadnje svoje sedmice provesti s roditeljima, »jer — kako je milosnom intuicijom predviđao — neću ih više vidjeti na zemlji.«

Nastavio je svoj misionarski rad istim žarom i poletom, kao prije u Sudunu. Donio je u Kongo svu svoju apostolsku brigu. Ali pobuna plemena Simba donijela je svršetak sveemu. Djeca Konga neće više vidjeti dobroćudno lice oca Armanija koji je bio ubijen 23. studenog 1964. Prijatelji su mu ponudili da pobegne i sakrije se, ali on nije htio ostaviti svoje misije.

Povijest oca Armanija jest povijest čovjeka koji je otišao u Paulis usred pobune i koji je pod svaku cijenu želio spasiti svoj auto, jer je u njemu bila hrana, odjeća i lijekovi za njegove siromašne crnce, koje je volio više nego svoj vlastiti život.

A već ljubavi od ove nitko nema — rekao je u predevčerje svoje smrti Učitelj — da svoj život položi za svoje prijatelje ...

Žarko Brzić

ZAŠTITNICI NAŠIH OBITELJI

SVETI PETAR KANIZIJE - 1521 - 1597.

Petar Kanizije, crkveni naučitelj i apostol Njemačke, bio je dostojan duhovni sin svetog Ignacija Lojoljskog, utemeljitelja Družbe Isusove. Gospodin ga je poslao, da svojim krepostima, propovijedima i knjigama obasja Njemačku duhovnim svjetлом u doba, kad je Luter svojim djelovanjem velik dio njemačkog naroda odijelio od Katoličke Crkve.

Petar se je rodio 8. svibnja 1521. godine u Nizozemskoj, u gradu Nimvegenu. Roditelji su mu bili ugledni građani i praktični kršćani. U kući je primio pravi kršćanski odgoj i ljubav prema krepstvi. Vjerno je i savjesno vršio sve svoje kršćanske dužnosti. Nakon svršenih škola u rodnom gradu, otac ga je poslao na sveučilište u njemački grad Köln. Tu je stekao bogatu izobrazbu, a uz to je počeo provoditi dublji duhovni život. Duhovni mu je voda tu bio blaženi Petar Faber, jedan od prvih drugova svetog Ignacija.

U srcu mladog studenta rodila se želja, da i on pode putem svoga duhovnog vođe, želio je stupiti u isusovački red. Prije nego je ostvario tu svoju želju, morao je izdržati žestoku borbu za zvanje, iz koje je napokon izšao kao pobjednik. Prošavši

duhovnu formaciju, postao je jedan od prvih i najodličnijih duhovnih si-nova svetog Ignacija. Kao redovnički poglavari utemeljio je čitav niz glasovitih kolegija. Dugo je vremena upravljao njemačkom pokrajnjom Družbe Isusove. Kao učenjak stekao je veliku slavu na općem crkvenom saboru u Tridentu. Osim toga, kao papinski poslanik obavljao je važne službe u Njemačkoj na veliku korist Crkve. Za svoj red predobio je i odgojio mnoge znamenite muževe.

Svojim propovijedima i mnogim prirodnim i natprirodnim darovima osvajao je mnoge duše za Boga, bilo među vjernicima, koje je upućivao na savršeniji život, bilo među onima, koji su kolebali u vjeri, rješavajući im poteškoće i sumnje. Kroz više godina propovijedao je u stolnoj crkvi u Beču i držao nebrojene misije po njemačkim gradovima. Uz to je na pet državnih sabora branio Katoličku Crkvu od napadaja protestanata.

Veoma je mnogo učinio za katoličku vjeru u Njemačkoj svojim književnim radom. Među svim njegovim spisima svakako je najpoznatiji Katekizam, koji je doživio 60 izdanja i preveden na mnoge jezike,

pa i na hrvatski. U tom katekizmu Petar je Kanizije lakim i jasnim načinom protumačio glavne istine katoličke vjere, kako ih treba tumačiti djeci i običnim vjernicima.

Moglo bi se kome nametnuti pitanje, odakle Kaniziju tolika snaga, da je mogao izvesti toliku djelu? To je bila molitva i Euharistija. Petar bio sav prožet vjerom u moć molitve i Kristove Žrtve u svetoj misi, pa je i sve svoje djelovanje prožeo duhom vjere. Koliko je uronio u Boga, najbolje nam očituje viđenje, što ga je doživio u Rimu u crkvi svetoga Petra. Tu mu je Spasitelj objavio svoje presveto Srce.

Poradi njegove kreposti i velikog znanja častili su ga mnogi knezovi i ljudi duhovnog staleža, među njima i četvorica papa.

Uza sve počasti i priznanja sa svih strana Petar je ostao uvijek poniran. Kad ga je njemački car htio imenovati bečkim nadbiskupom, on je tri puta odlučno odbio tu čast. Svojim je poglavarama bio veoma odan. Uvijek je bio spremjan da na najmanji njihov znak ostavi svaki posao i preuzme službu, što mu je žele povjeriti poglavari, pa i onda kad je to moglo naškoditi njegovu zdravlju.

Svetu nevinost sačuvao je do smrти zahvaljujući oštrotj pokori i mrтvenju svojih sjetila.

Veoma je štovao blaženu Djevicu Mariju. Protiv napadaja protestanta u Gospinu je obranu napisao knjigu u kojoj dokazuje njeno dobrostanstvo.

Posljednje godine života proveo je u Freiburgu u Švicarskoj. Tu je i umro 21. prosinca 1597. godine.

Pijo XI proglašio ga je svetim i crkvenim naučiteljem 1925. godine.

SLUGA BOŽJI PETAR BARBARIĆ

Da bi što prije došlo do beatifikacije koga Božjeg Sluge, potrebno je mnogo moliti. Isto to vrijedi i za beatifikaciju Petra Barbarića. I tu vrijede Isusove riječi: »Molite i dat će vam se, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki koji moliti dobiva, koji traži milost nalazi i koji kuca otvara mu se.«

Budući da je Sluga Božji Petar Barbarić umro 15. IV., dakle petnaestog dana u mjesecu, možda je taj dan naročito prikladan da ga posvetimo molitvi za Petrovu beatifikaciju. Sjemeništarci kongreganisti u Đečačkom sjemeništu u Zagrebu počeli su svakog 15. dana u mjesecu prikazivati svetu pričest i druge molitve, da bi Presveto Srce Isusovo po zagovoru Bezgrještne što prije proslavilo svoga vjernoga slугa Petra častima oltara. Molitveni krug svakog 15. u mjesecu, započet u Zagrebu na Salati, doskora se počeo širiti. Njemu se pridružile sjemeništarci u Biskupskom sjemeništu u Dubrovniku, zatim neki sjemeništarci u Đakovu i Visokome. Bilo bi lijepo kad bi se priključila i ostala naša sjemeništa toj molitvenoj vojni bilo dječačka bilo bogoslovska, pa i ona redovnička. Tako bi sve naše sjemeništa svakog 15. dana u mjesecu bila duhovno povezana i sjedinjena u jednoj nakeni, da izmolimo proslavu onoga koji je sam bio sjemeništarac i kao takav da svima najdovljeniji primjer priprave za svećeništvo.

Dvojica braće sjemeništara u Dječačkom sjemeništu u Zagrebu želeći zainteresirati svoga zemljaka karmeničanina, koji se nalazi u Trentu na studijama, za kauzu Petra Barbarića, poslaše mu Petru sličicu i pozvala ga na molitvu osobito svakog 15. u mjesecu. Na taj su poziv dobili odgovor: »... Vrlo ste mi obradovali, ne samo time, što ste mi učinili jedno veliko dobro, nego i time, što ste mi poslali sliku onoga, koji mi je bio uvijek drag. Ono što molite, vrlo će rado učiniti i sa zadovoljstvom, jer iskreno želim, da se naš brat po idealu i narodnosti uzdigne na čast oltara. To je nama mlađima ponos, jer time pokazujemo da još uvijek i ma onih koji idu putem Gospodnjim bez okretanja unazad. Svakako, on je uzor i za nas. On nam je pokazao i dokazao, da se može biti dobar, čist i svet. Zalsta mnoga sam vam dužan. Gledat ću da se odužim i ja vašoj dobroći. Dakle, prvo, što mogu učiniti: to će biti svakog 15. u mjesecu ...«

Otar vice-postulator dobio je pismo od jednog dubrovačkog sjemeništara, koji se nalazi na odsluženju vojnog roka. On piše: »Dragi Pater! Veselo sam što vam mogu javiti da i mi vojnici molimo skupa s vama za veliku nakanu. Svakoga 15. u mjesecu molit ćemo se zajedno da naš Pero bude što prije na oltaru.

Dolavši s dopusta iznio sam tu nakanu pred subraču koji se nalaze zajedno sa mnom. Oni su je odmah prihvatali. Svakog čemo 15. prikazivati sve svoje molitve i žrtve na užvišenu nakanu,

Uvjereni smo da i naš Pero neće ostati nama dužan. Dakle, udržujemo se i nas petorice u veliku obitelj koja molji i žrtvuje da naš Petar Barbarić bude što skorije proglašen blaženim ...»

U planinskoj bosanskoj župi Borovici kod Vareša počevši od 15. siječnja ove godine služi se svakog 15. u mjesecu sveta misa za Petru beatifikaciju, kojoj pribavaju brojni vjernici, osobito djeca, te pristupaju stolu Gospodnjem. Ako bi se tome primjeru pridružila i koja druga župa, to bi sigurno uprijeđilo promicanje kauze Petra Barbarića. Ali ne samo to Time bi se postigla i jedna druga svrha: budenje i promicanje svećeničkih zvanja, što je veoma naglasio II Vatikanski sabor u dekreту o odgoju svećeničkih kandidata.

Prema tome dekreту čitava je katolička zadruga dužna pripomoći provatu svećeničkih zvanja. Svi vjernici koji prakticiraju vjeru žarko žele da imaju na raspolaganju u župi dobra i revna svećenika. To je lijepa i pobožna želja. No njome se ne smiju zadovoljiti, nego moraju moliti i raditi da Gospodin pošalje svojoj Crkvi u čitavom svijetu poslanike za svoj vinograd. To je katolički duh. Nadalje, Koncil u spomenutom dekretu traži naročito od obitelji da stvaraju pogodno ozračje za radanje i razvijanje zvanja.

Kad bi naši očevi i majke ili barem netko iz naših obitelji tko je slobodan svakoga 15. u mjesecu pristupili stolu Gospodnjem te prikazali svetu pričest za Petru beatifikaciju, nužno bi tom zgodom molili i za naša sjemeništa i one koji se u njima pravljaju za svećenike. Molili bi u prvom redu za sjemeništare možda baš iz svoje župe. I tako bi svaki 15. dan u mjesecu uz misao i molitvu za beatifikaciju Petra Barbarića postao i dan molitve za one koji podobe njegovim putem.

Pozivamo dakle sve na molitvenu akciju svakoga 15. u mjesecu. Bit ćemo zahvalni ako naidemo na što veći odaziv. A Služ Božji Petar Barbarić neka nas u nebu sve zagovara, osobito naše drage sjemeništare i bogoslove.

Josip Antolović D. I.
vice-postulator

Duhovna obnova djevojaka u Dubrovniku

U Dubrovniku kod časnih sestara "Službenica Milosrda" za vrijeme zimskih školskih praznika održane su trodnevne duhovne vježbe za djevojke od 16. do 20. godine.

Toj duhovnoj obnovi prisustvovalo je oko 70 djevojaka, većinom učenica srednjih škola. Svakog dana bila su tri razmatranja, a navečer je bila zajednička sveta misa. Na kraju duhovnih vježba sve su djevojke primile svetu pričest.

Duhovne su se vježbe držale pod zaštitom Srca Isusova i Marijina.

I. A.

PROSLAVA SVETOGA VLAHA U DUBROVNIKU

Dubrovnik je ove godine veoma svećano proslavio svoga nebeskog zaštitnika svetog Vlaha. Ovogodišnja proslava bila je posebno svećana iz dva razloga: prvo, što se slavila u godini vjere; drugo, što je to bilo prvi put pod vodstvom novog dubrovačkog biskupa.

Svečanost je trajala od 2. do 4. veljače. Zadnji dan, u nedjelju bila je vanjska proslava sa svećanom procesijom kroz grad u kojoj su se nosile svete mo-

ći i barjadi. Svečanosti je prisustvovalo pet biskupa. U procesiji je nošen 61 barjak, a na čelu barjak svetoga Vlaha. Svečanostima je prisustvovalo ogromno mnoštvo vjernika iz Dubrovnika i okolice.

Neka Srce Isusovo po zagovoru svetog Vlaha pomogne, da se sačuva vjera u srcima onih koji još vjeruju, a vrati onima koji su je izgubili, kao i daje nađu oni koji je još ne poznaju.

I. A.

RAZGOVARAMO

Cijenjeni uredniči!

Muči me jedan problem. Živim i radim među takovim ljudima pred kojima se u nekoj stanovitoj mjeri moram pretvarati. Zanima me u kolikoj mjeri smijem raditi i govoriti protiv svoga uvjerenja da to još ostane u granicama čestitosti?

K. R.

Pitanje koje ste postavili neobično je složeno i ne znam hoće li biti zadovoljni s odgovorom tako će on biti dulji: Da odgovorimo na pitanje, što je moguće potpunije, potrebno je razjasniti pojam uvjerenja ili kako se to po naški veli savjesti. Da nju opet možemo pravo shvatiti pogledati nam je savjest

u koliko je ona pojava kod svih normalno razvijenih ljudi, i ukoliko je mjerilo djelovanja.

Da postoji kod ljudi savjest ili uvjerenje to ne treba dokazivati. Činjenica je naime koju uočujemo u samima sebi i kod drugih da naše djelovanje prati određena svijest, koja se ipak razlikuje od one fiziološke svijesti kojom smo svjesni samih sebe. To je zapravo neki pratilac svijesti, susvijest, ili savjest. Nije ona neki fizički organ smješten ovdje ili ondje, nego je instanca našega umna koja prije djelovanja, za vrijeme djelovanja i poslije djelovanja nastoji sačuvati samostalnost i daje svoje opaske: To smiješ učiniti, ovo ne smiješ. — To krivo radiš, ono si već napravio krivo; ono je bilo dobro, tako valja i ubuduće radići. — To je savjest kao pojava u nama samima.

Za savjest velimo da je ona mjerilo djelovanja. Što nam ona veli da činimo to valja činiti, što ona brani, to se ne smije činiti. Ta pojava je svakako zanimljiva. Priznaju je sve vlasti na svijetu, jer je pretpostavljaju. Nijednog namne zločinka ne možemo zvati na odgovornost ako ne postoji sudjeli i upozorenja vlastite savjesti. Ako nema savjeti moramo ispričavati svako zlodjelo, a isto tako nema više ni razloga da se nagraduje krepst. I tako se u praksi svrslažu da je savjest prva norma djelovanja, ona norma koja nam otkriva čudnorednost djelovanja. Kad savjest nešto naloži ne može ju se prečuti bez krivnje. U tom smislu naučava i Apostol u poslanici Rimljanim: »Sve je, što se ne čini po uvjerenju, grijeh!« (14, 23)

Ostaje nam pitanje da li su sve savjeti jednake, jer se to, čini se prepostavlja. Inače bi za svakoga morao biti drugičiji zakon. Svi se u tome slažu da valja dobro činiti, a

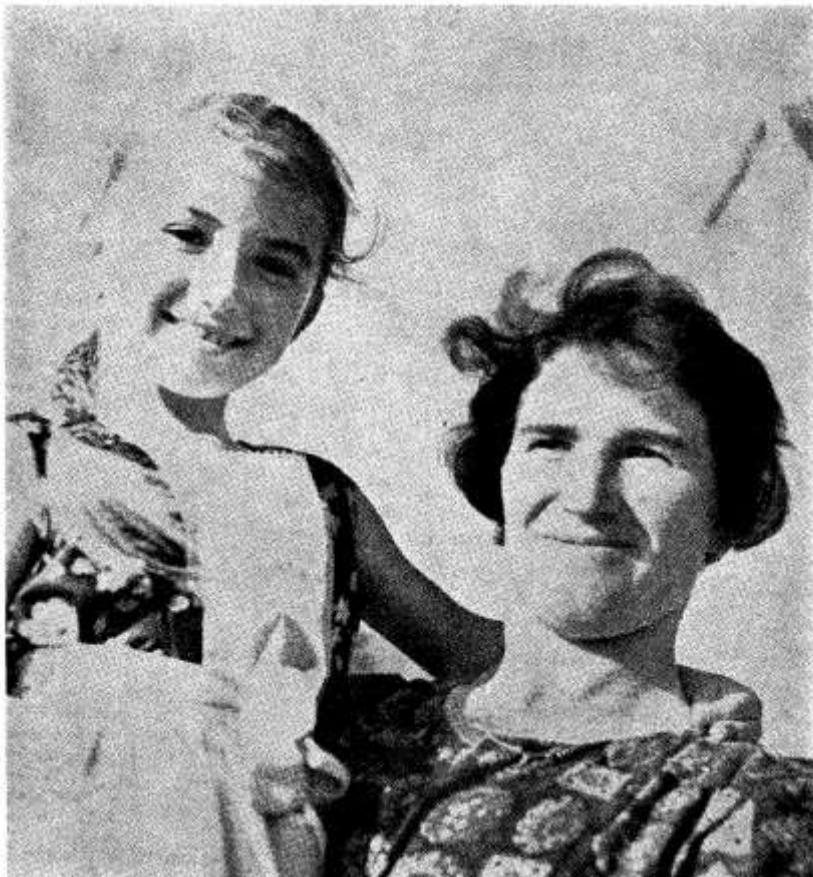
zlo izbjegavati. U tom se načelu sve savjeti slažu, no koji motiv kod prosuđivanja čudoređne dobrote vode koju savjest u tome se ljudi u mnogočem razilaze. Imaju ljudi sebičnjaka koji drže da su oni središte svijeta

Sve i svi moraju njima služiti. Oni će smatrati dobrim sve ono što njima odgovara i pomaže da se uzdignu, a zlim će smatrati sve ono što ugrožava njihove ambicije. Kod ovakvih savjeti nema što govoriti jer je ona moralna davno umuknuti pod utjecajem odgoja koji je uzgajao sebičnjaka. — Imaju drugih koji ne vide za tamo gdje ga ima, pa nemilice nanose drugima nepravde. I njihova je savjest utrnula. Jer kao i svak fini instrument i savjest iziskuje njegu, ispitivanje i poštivanje. Ako netko nije sebe nikada na poziv savjeti zvao na odgovornost glas njegove savjeti je posve utihnuo. — Imaju nadalje onih koji slušaju svoju savjest, koji znaju za riječi njena odobravanja i prijekora. Ti su na razini razumnih ljudi. Prema njihovu djelovanju skrojeni su zakoni, jer svaki zakon pretpostavlja savjest. Ti su oni koji se nakon prekršaja kaju, nanovo odlučuju da će krenuti boljim putevima. To su oni koji se vesele uspjehu svome i tudem jer je savjest najprije svjedok koji čestita na dobrom djelima. Uz one koji su uz svoju sredenu savjest krenuli u svijet s odličnim vodičem imaju na žalost i onih koji su svoju svijest učinili preosjetljivom tako da ih muči tražeci prijekora ondje gdje je još uvijek mjesto krepst.

Savjest i svoje djece valja odgađati. Ona se odgaja razumnim ispitivanjem svog djelovanja. Ona se razvija kod hvaljenja dobrih djela i bježanja od zla. Ona je inače najljepši ukras razvijene osobe. On je čovjek od riječi, on je čovjek uvjerenja, on je savjetan čovjek. Na takovim ljudima počiva dobro obitelji i društva. Ljudi bez savjeti ne koriste nikome.

Sad još ostaje pitanje Vašeg pretvaranja, i u kolikoj je to mjeri dopušteno. Pretvarati se nije dopušteno nikada. No to ne znači da ćemo svoje uvjerenje i svoju savjest nositi poput putujućeg dučana, tako da je svak vidi i svak komentira. Vaše se uvjerenje neka očituje po solidnom poslu i vjernosti svojim obiteljskim i staleškim dužnostima, a u ljubavi prema mužu i djeci, roditeljima svojim i njegovima, prema svim onima koji su vrijedni da se za njih zauzmete. Na kraju, dobro je spomenuti, da će nas Bog suditi prema našoj savjesti. Savjest jest njegova kćerka koju nam je dao uz naš razum da nam bude vjeran pratilac. Ona će biti na Božjem sudu naša obrana ili osuda.

Velečasni oče uredničе!

Kad bih Vam mogla danas naslikati radost svoje duše čitajući članak o Abrahamovoj žrtvi. Vi biste osjetili da mu je moć tolika, slična onoj vjeri koja brda premješta. Iako sam već čula o Abrahamovoj žrtvi i Mojsiju koji je vodio izabraní narod, to je meni bilo tako uđa-

ljeno. Ovo mi je tako svježe, tako blizu, pa ponovno molim da opet pišete iz Biblijske povijesti... Bilo bi mi drago da objavite ovo moje pismo, neka se vidi da Duh Božji duva gdje hoće, te da je za neke med i mlijeko ono što se drugima čini tvrdna hrana...

čitateljica Glasnika

Poštovano uredništvo!

Prateći stalno rubriku »RAZGO-VARAMO« postalo mi je upravo žao, što Vas toliko svi uče što i kako treba pisati u Glasniku. Rado bih ovim pismom poručila svima, a naročito gg. župnicima koji su u zadnjem broju pisali imajući puno brige kako Glasnik djeluje na nas seljake. Mi jednostavno puk Božji rado primamo Glasnik baš onakav kakav je uvijek. On je za nas utjek dragi Glasnik pa kako god ga naši voljeni i poštovanioci Isusović uredili. Ne treba biti izbirljiv u duhovnoj hrani. To je znak boležljivosti. Ne mudrujmo, shvatimo da je ono što se s najboljom namjerom stavlja pred nas, za nas korisno i dobro, pa ćemo biti zdravi i dobri vjernici. Pozdravljajući cijenjeno uredništvo želim da ustraju na ovom teškom putu.

V. M. Stari Žednik, Bačka

Velečasni!

Prošloga su Vam ljeta bili brojena Glasnici za me preteški. Ali dođe novo ljeti i prvi broj lijepi dođe. Drugi broj još ljepši. Kad sam pročitao i jedan i drugi suze sam brisao. Ogrijali ste mi srce i ojačali dušu. Imam još jednu molbu da nam jednom protumačite kako stoji pitanje pakla u našoj vjeri...

R. Mala Subotica

O paklu je bilo govora u broju XII str. 484. Ono si pročitajte pa ćete doznati sve što treba o tome znati.

Velečasni Oče!

U Glasniku br. 10/1967. pročitala sam psalm 63. Nije mi jasno, možda ni drugima, kako treba tumačiti slijedeće: »A koji hoće da upropaste dušu moju, neka idu u dubinu zemlje. Neka izginu od mača i neka budu plijen čagljima!«

Zar ovo nije u suprotnosti sa našom vjerom, koja uči, da treba lju-

biti i neprijatelje i moliti se za one koji nas progone? Lijepo bih Vas molila, ako je moguće da na ovo odgovorite u jednom Glasniku!

Elza Elek, Subotica

Psalm 63. jest Davidova Pjesma kad je bio u pustinji. Iz njegova života znamo da ga je kralj Saul progonio, jer se bojao da će prijestolje prijeći u ruke Davida. Nekoliko puta pokušao ga je Saul ubiti, ali se spretni David izmakao. Kakovi su osjećaji strujali duhom Davidovom kad je u tim časovima progonstva molio niye nam si teško predočiti. Kakogod je veliko pouzdanje imao u Boga, tako se nije mogao otresti želje da njegov neprijatelji stradaju. To je posve razumna želja. David moli Boga da ga spasi, pa makar taj spas bio skopčan s uništenjem neprijatelja, dapače taj spas je osigurao Davidu jedino po uništenju neprijatelja. To je Bog i učinio. — E, sada nastaje pitanje kako to da Crkva preporučuje moljenje psalama kad u njima nalazimo čuvstva koje možda nisu u skladu s novozavjetnim načelima. Čini to ona zato da nam pokaze kako cijeni ljudske osjećaje pa makar bili i u opreći sa zahtjevima savršenosti. Teško je ljubiti neprijatelja, koji put i nemoguće. I proroci su živjeli u istim mislima kao i mi. — Pravo velite da nas je Krist učio da ljubimo neprijatelje i da se molimo za one koji nas progone, ali ako nam njegova Crkva stavlja u usta Psalm 63., želi nam naglasiti u ime Kristovo da naša molitva za neprijatelje isto kao i Kristova nije apsolutna. Evo razjašnjenja: Da je Kristova molitva za neprijatelje bila apsolutna, bezuvjetna, Bog bi ga uslišao, i njegovi bi se neprijatelji svi obratili. Ali Kristova molitva nije bila takova. Njegovi su neprijatelji u svojoj samovolji ostali tvrdi, i Bog ih konacno odbacuje. Konačno napuštanje i odbacivanje neprijatelja smijemo željeti i moliti za nj. Smisao je ovih redaka tako jasan: Oni koji bezuvjetno žele upropastiti moju dušu, neka bezuvjetno idu u dubinu zemlje. Neka izginu od mača i neka budu plijen čagljima.

— Nemamo ništa prigoroviti tim osjećanjima. Oni nam govore, da Božja pravednost ima zadnju riječ, granicu koju je postavila između pravednika i zlostvora. Krist nas uči da OSOBNO ostavimo mržnju i razračunavanje i prepustimo je Bogu, ali nigdje nije rekao da molimo da Bog ostavi zla nekačnjena. Tko mene želi uništiti i odijeliti od najvišeg Dobra, on neka doživi plodove svoje mržnje. — Teko nas riječ 63. psalma ne uči ništa krivo, nego dapače potiču nas da molimo za nešto što je u Božjim namislima.

Nove knjige

Lik i misao Pavla apostola i drugi Vatikanski sabor — Augustin Bea, preveo Ante Stanić. Knjigu je Biskupski Ordinarijst u Subotici izdao prigodom proglašenja samostalne subotičke biskupije, kojoj je Sveti Pavao Apostol zaštitnik. Već samo ime autora svjedoči o vrijednosti djela. Tko tu knjigu pročita, dobit će novu spoznaju o veličini Apostola naroda. Knjiga se naručuje na adresu: «TENA», Subotica, Harambašićeva 7.

Temelji governištva — Dušan Grčanin — To je prva knjiga propovjedničkog niza. Pisana je kao priročnik za pouku u governištvu, dakle u prvom redu za one, koji su po svome zvanju pozvani da governiškom vještina i uvjerenljivošću pred slušatelje iznose određenu nauku, načelu, misli... Naručuje se kod pisača, na adresu: Zagreb 2 — pp 885. Cijena je 20 din.

Mladiću, znaš li ljubiti? — Juraj Gusić — Prvo je izdanje bilo u kratko vrijeme razgrabiljeno, pa je pripravljeno drugo prošireno i preradeno izdanje. Knjiga nastoji riješiti glavna mladenačka pitanja, napose pitanje priprave na brak, prve korake u braku, poziv očinstva... Knjigu bi morao pročitati svaki katolički mladić, koji želi na kršćanskim načelima osnovati brak i obitelj. — Naručuje se: Rudolf Breber, Zagreb, 02-147, Palmotićeva 33. — Cijena je 8 din.

Djevojko, znaš li ljubiti? — Juraj Gusić — Knjiga rješava ista pitanja kao i ona za mladiće. Djevojko, ako je još nisi nabavila, učini to čim prije! Adresa je ista kao za gornju knjigu. Cijena je 6 din.

Crkva u malom — Petar Bulat — Ova knjiga bi htjela pomoći obiteljima, kako bi što uspješnije provodile Božji zakon i tako pomogle obnovi našeg naroda u vjernosti neprolaznim duhovnim vrednotama. Svaka katolička obitelj morale bi pročitati ovu knjigu. Želimo li mladenicima dati uistinu vrijedan dar, dajmo im tu knjigu! — Naručuje se na adresu kao i gornje dvije knjige za mlade. Cijena je 12 din.

Brošure: «Misionareva riječ mladićima» i «Misionareva riječ djevojkama», te «Riječ bračnim kandidatima», od Matice Jovića, iznose glavne pouke kako mladić i djevojka moraju znati stupajući u brak... Naručuju se na istu adresu kao i gornje knjige za mladež. Cijena prvim dvjema svakoj 1 din., trećoj 2 dinara.

Iz života: »Temelji tvoje sreće«, Mladićima i djevojkama na pragu života i »Dnevnik Ane Marije«. Svaka od ovih knjiga prilično će popuniti vjersku izobrazbu mladeži. Naručuju se na istu adresu za mladenačke knjige. Prve dvije po 5 din., treća 8 i po dinara.

»Covjek i Temelji Božje kuće u srca« — od Rudolfa Brajčića — Razmatranja, koja će dobro doći svim onima, koji žele crpiti svježu duhovnu hranu za svoju molitvu. Naručuju se kao gore. Cijena svakoj brošuri 3 din.

Na putevima Gospodnjim — Josip Antolović — Svjedočanstva o pozivu u svećenički ili redovnički stalež sabrana iz knjiga, časopisa, pisama i autobiografskih prikaza. Naručiće kao gore. Cijena 4 din.

U svjetlu metahistorije — Josip Weisgerber — Dvadesetak razmišljanja, propovijedi, izrečenih 1966. godine nedjeljom u 11 sati u bazilici Sreća Isusova u Zagrebu. Naručiće kao gore. Cijena 6 dinara.

Kod svih knjiga uz označenu cijenu treba dodati i poštarinu.

Mons. IVAN VLAŠIĆ: »IZ BOŽJE RZNICE«

Knjiga spada u red onih vjerskih i poučnih, koje su nam danas toliko potrebne. Kršćanski i katolički narod dobio je ovom knjigom značajan i koristan dar. Pisana je ne samo rukom vjetlog pisača nego srcem i osjećajem dobrog psihologa. Razdjeljena je u dva sveska. Svaki donosi po pedeset crtica i slike radenih jasnim i punim bojama krasnih optisa. Nije to bez reda.

Prvi svezak opisuje mladenačku ljubav, koja sezrijeva u bračnu, da se zatim tokom života iskrstalizira u roditeljskoj sredi i obiteljskom zadovoljstvu. A oni, koji to ne postižu, vide iz žalosnih primjera, zašto su ostali razočarani u svom obiteljskom životu.

Drugi svezak ispunjen je posve novim sadržajem. Pisac promatra čitav ljudski život. Povezao ga je znamenitijim crkvenim blagdanima. Uz to sve je protkao dogadjajima, kojima smo sami neposredni svjedoci. Kao da je htio kazati: vidli, kako je Bog stvrio svoj pečat na sve, što se događa u našem životu i ljudskoj povijesti. Tajnu Božjeg pečata nije teško otkriti, jer je svakoj crticu stavljen pravi smisao tim, što je osvjetljena barem jednom izrekom iz Božje objave, iz svetog Pisma.

Mons. Ivan Vlašić poznat je našoj javnosti po knjižicama »Iz života« koje su izašle prije rata. Tada su ih čitali ljudi svih nazora i konfesija. Ne varam se, ako ustvrdim, da će i ovu knjigu sa zanimanjem i velikom koristiljati i oni, koji vjerski ne osjeđaju. Ona će biti napose vjerskim obiteljima snažan dokaz njihova vjerojanja i života. Zato je svima topli preporučamo.

o. M. Jović

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ŽAŠTITNICIMA

- Za primljene milosti ozdravljenja, hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Mandu Lončarević, Golo Brdo.
- Preporuča se u molitve i zagovor Presv. Srcu, Matilda Ivček, Bjelovar.
- Na mnogim primljencima milostima i uslijednim molitvama, hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću, Rajko Marković, Prenj-Dubrave.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti; preporučam i nadalje svoju obitelj, Ružu Marković, Prenj-Dubrave.
- Na mnogim primljencima milostima zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ositim zaštitnicima, Verica K. Cirković.
- Uvijek sam zahvalna Božanskom Srcu na mnogim milostima i za sretnu operaciju. Preporučujem svima da se utječu Njemu za mne duše i utjehu u svim nevoljama. Zorka Račević, Virje.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu hvala na primljenenim milostima. Preporučam se i dajte, A. Cirković.
- Zahvaljujem se Srcu Isusovu i Marijinu za sretnu operaciju muža i sina, M. Z. Cirković.
- Za dvije teške, sretne uspjele operacije moje nepte Slavice u SAD. Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Blažu, Filipu Barić, Savar (Dugi otok).
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i drugim zaštitnicima, za sretno položen razred i maturu, a i za primljenu milost koju je dobila moja mama nakon teške bolesti, P. S. Duvno.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Leopoldu Mandiću za sretno položene ispite. M. Z.
- Dugogodišnja štovateljica Srca Isusova zahvaljuje se na mnogobrojnim milostima. M. M. Vareš.
- Srcu Isusovu i Gospu Olovskoj zahvaljuje Ana Milvončić i T. Dugonjić, Vareš.
- Gospo, sv. Anti, bl. Nikoli i Presv. Srcu zahvaljuje na uslijelanoj molitvi u vezi dobitanja stana. B. J. Vareš.
- Hvala Presv. Srcu na uslijelanoj molitvi. N. S.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Blaženoj Djelici Mariji za sretan porod i mnoge milosti u prošloj godini. A. K. Prelog.
- Presvetom Srcu Isusovu hvala što su moji unuci sretno položili ispite. Đ. F. Đurđevac.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljenu milost ozdravljenja noge. Preporučam nijehovoj zaštiti sebe i svoju djecu, A. P. Zagreb.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje i sretnu operaciju kćerke, te za sve milosti. Preporučam se i nadalje. Marija Troha, Gerovo.
- Hvala Presv. Srcu i služi Božjem Petru Barbariću za primljene milosti. Melanka Nevistić.
- Zahvaljujem Gospu Sinjskoj na primljenum milostima. Preporučam se i nadalje. J. Jozza, Dolac Donji.
- Preporuču Gospu od brze pomoci i bl. Nikoli Taveliću svoga sina Stipu koji boluje od čira na stomaku, Bočo Vukoja, Ledenac.
- Velika hvala Presv. Srcu Isusovu što me mnogo puta uslijalo, a osobita hvala za tri velike milosti. Z. I. Split.
- Zahvaljujem dragoj Gospici i sv. Antu na uslijelanim molitvama. I dalje se preporučujem. Dž. Ruža, Pješinac.
- Sv. Antunu Pad., bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i pok. kardinalu za sretno položenu maturu. A. M. Varaždin.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu na povraćenom zdravljaju. Kata Šabić, Sl. Kovačića.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretan porodaj. K. A. Privlaka (Dalmacija).
- Zahvaljujem služi Božjem Petru Barbariću na primljenum milostima po njegovu zagovoru. Opet preporučujem sebe i svoju obitelj. NN. Rijeka.
- Za sretan uspjeh u školi i za položen ispit zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Josipu i sv. Antunu. J. A. Zagreb.
- Sv. Antunu, Majci Božjoj, sv. Josipu i svim svećima zahvaljujem se na mnogim primljennim milostima. B. L. Vukovar.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu — Gospu Bapskoj, te svetom Antunu za zdravje i druge milosti. Anica Stinac, Bapska.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću i sv. Antunu zahvaljujem na mnogim primljenum milostima. I. Sudić, Rajić.

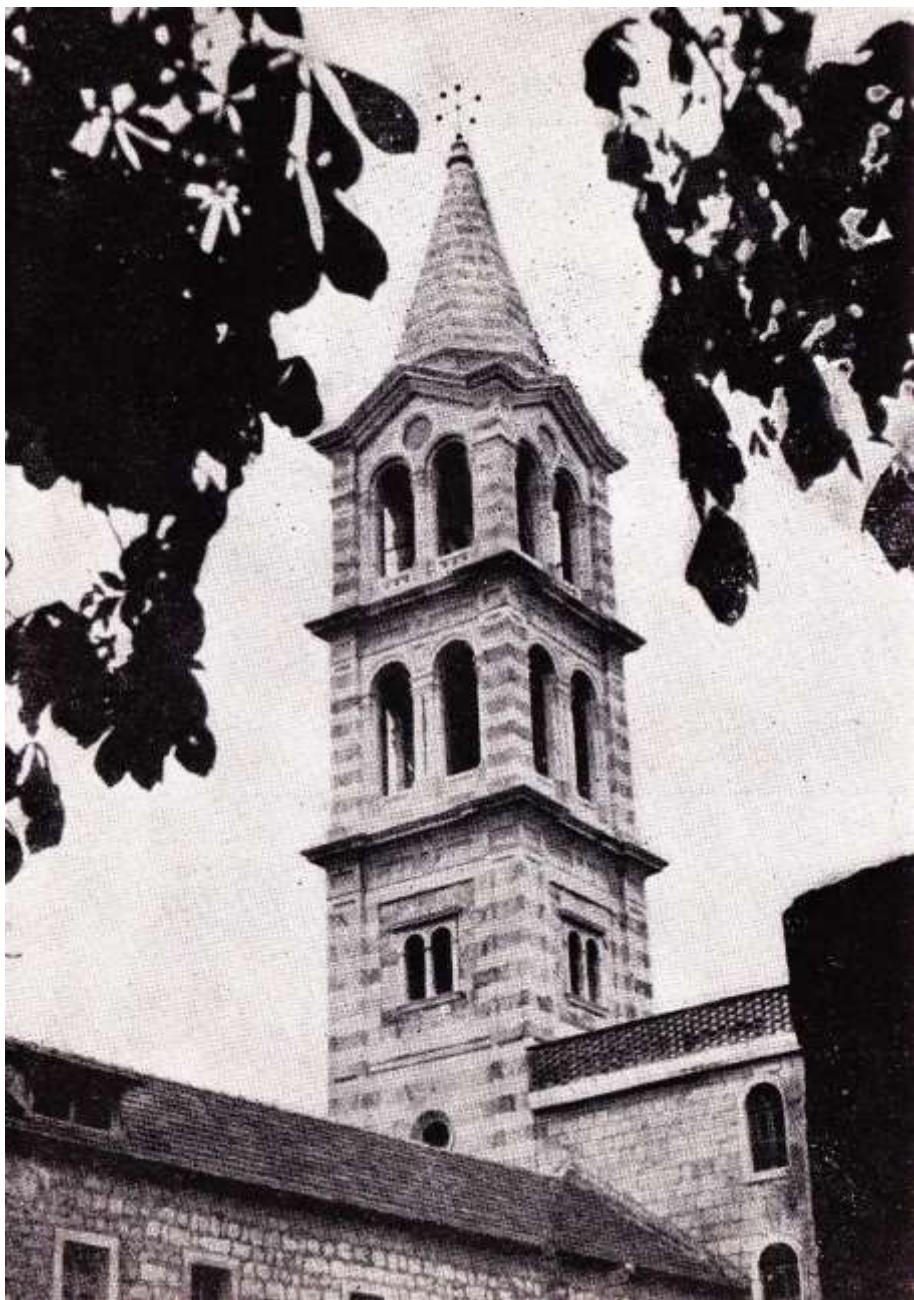

- Hvala Presv. Srcu, Gospod od brze pomoći, zaštitnicima sv. Antunu i sv. Judi Tadeju na sretno položenom ispitu nečaka i na drugim primljjenim milostima, teta Mara. Novi Mikanovci.
- Božanskom Srcu Isusovu, dragoj Gospoj Sinjskoj, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću, hvala za sretno položene ispite sina. Preporučam se i ubuduce. M. S. Fericanci.
- Neizmjerna hvala dragom Božanskom srcu, koje mi je u životu udijelilo nebrojeno milosti. Srce drago, moja Spasitelja, nado moja od mladosti moje! — Danica Stipić, Podhum-Riječka.
- Zahvaljujem se Srcu Isusovu jer mi je u mnogom pomoglo, na što sam se god zavjetovao i što mi je god trebalo. Niko Jelović, Črkvice.
- Na primljenim milostima i ozdravljenju hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, svetoj Majlo Teresiji i papi Ivanu XXIII. G. H. Podravskie Sesete.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu za dobioeno zdravlje i druge milosti, Josipa Stingi, Petrinja.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu za primljene milosti uz daljnju preporuku, obitelji Pašuld, Osijek.
- Zahvaljujem Božanskom Srcu i njegovoj svetoj Majci, te sluzi Božjem Petru Barbariću ko su mi pomogli u mom teškom životu, jer mi su bolesna oba oka. Preporučjem im se da smrti, da mi budu na pomoći, Terezija Tolmačević, Forkuševci.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, Bl. Djevici Mariji i sv. Josipu za uslišane molbe, Tome Lovrić, Sikirevcu.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom srcu Marijinu, sv. Antu, bl. Nikoli i sv. Tereziji za primljene milosti, i molim da mi i dalje budu na pomoći, meni, muzu, djeci i rodbini, Jozefina Vukodin, Kakanj.
- Za ozdravljenje od neugodne bolesti hvala Presv. Srcu Isusovu i sv. Nikoli. Tadija olvrić, Sikirevcu.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospoj Sinjskoj zbor velike pomoći i nade u daljnju pomoc, Svetu Stipkić, Trogir.
- Na mnogim primljjenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Gospod od Brze pomoći, sv. Ani i sv. Josipu. Ljubica Pejin, Osijek.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, svećima i blaženicima na mnogim milostima u prošlim 20 godina. Preporučam se i obitelji i ubuduce. K. M. Zagreb.
- Zahvaljujem Majci Božjoj, Presv. Srcu Isusovu i sv. Antu za sretno položen ispit, te se i dalje preporučam, studentica Stefica.
- Presv. Srcu Isusovu, Majci od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti, zahvaljuje se, i dalje preporuča, Marica Cik, Virje.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trsatkoj i sv. Josipu na sretno položenom ispitu svoga unuka, Jozefina Sokal, Banja Luka.
- Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antu Padovanskom na primljenoj milosti sretnog porodaja zdravog i željenog djeteta, Mile Alfrević, Ostrvica.
- Hvala Presv. Srcu za ozdravljenje sina i majke, Elizabeta Glavaš, Bizovac.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Begej. Srcu Marijinu, te sv. Josipu i sv. Antunu za primljene pomoći uz daljnju preporuku, K. R. Kalinovac.
- Na uslišanoj molitvi hvala Presv. Srcu Isusovu, A. B.
- Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sve primljene milosti, C. M. Velika Gorica.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sl. Božjem Petru Barbariću na primljениm milostima i dalje se preporučam, K. S. Gušće.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu Padovanskom i drugim nebeskim zaštitnicima zahvaljuje na udjeljenim milostima i preporuča se i nadaje u njihova pomoći i zaštitu, Julijana G. Čačinci.
- Za udijeljeno zdravlje u dvije teške bolesti, i na primljjenim milostima kroz život zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te preporuča se i svoju obitelj za daljnju njihovu zaštitu i pomoc, Milka Matić, Čačinci.
- Vrabac Anica iz Donje Motičine zahvaljuje sv. Judi Tadeju za ozdravljenje.

Na emolu: ZVONIK SVETIŠTA SINJSKE GOSPE

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak: »Plamene«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

V

SVIBANJ 1968.

ZAGREB — GODINA 39

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTUVU

S A D R Z A J:

161	Svitanje svibanske zore, Mirko Validžić
163	Svjetski mir ili uništenje, Mijo Škvorc D. I.
166	MARIJINA BRIGA ZA SPAS ČOVJEČANSTVA —
Aleksandar Berbalić, D. I.
	Ukazanje u Parizu, La Salettu, Lurdju, Pontmainu,
Fatimi, Beauraingu, Benhexu.
179	Uzdamo se u snaagu Evandelja, Josip Antolović D. I.
181	Jedno noželjeno rođenje, Dragan Ćuturić
184	K svjetlu vjere: Bog je čekao 40 godina
189	Alojzije Gonzaga bez maske i legende, Fidelis
193	Bog — dobri Pastir, Gustav Closen D. I.
197	Petar Barbarić — zagovornik sjemeništaraca
198	Dr. Ivan Merz naš uzor, I. Arnerić
199	Nove knjige
200	Hodočašće u Rim; Zahvalnice.

Crkva Sv. Barbare u Napolju — Bl. Djevica Marija Kraljica

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, RODEN OD MARJE Đevice, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD CE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

SVITANJE SVIBANJSKE Z O R E

Gledam kako čeznutljivo sneno
u sustalom ritmu, kojim diše noć
proviru pramenovi odmorenog lica,
iz kojih zrači smiren osmijeh želje
u rađanju novog pomlađenog dana.
Cujem kucaj srca, koje ljubi nadu
i djetinjom željom traži blagu ruku,
da otvori vrata jutra razdragana.

Zavodljivim licem ruj se tiho osu,
a na usni nevin zov se kradom rada
ko sustala jeka iz sputana grla.
Ah, kako plačno povlači se tuga,
u kojoj zamire požudni nemir
kroz jecaje sustale čežnje,
koju je rastočila ljiljanska plahost
i koprene njene bez milosti strla.

Dodi, nemirno srce i meni reci tajnu,
što cvjeta tako sanjivo
na tvome djetinjem čelu.
U tvom oku čitam plavetni osmijeh mora,
u kom je pohranjen zov
beskrajnih svemirskih daljina.
Osjećam da nosiš u nabujalim grudima
tajanstveni dah života — ljubav vrelu.

*Kaži nam, sanjivi putniče,
što nosiš u okrilju skrivenih pupoljaka
za one, koji te čekaju željno
i pružaju suhonjave ruke
u ritmu izglađnjelih nadanja?
Koji nam melem šalje milosrdno nebo
u osmjehu tvom, što cvjeta krinom
i stere providni ruj nad naša stradanja?*

*Ja nosim svemoćnu nadu! —
mirno je rekao ljiljanski glas,
svoj mojoj brači,
koja se veru — po zakonu pravde —
tamnim hodnikom svemirske tamnice.
U mojem oku odsijeva plam
poput svjetlonosne jeke
beskrajno moćne vječne Danice.*

*Već odavno iz ognja pomlađenih nada
satkal je nebo
čudovišni plašt od azurnog zlata
i dalo ga ženi — imenom Marija.
O gledaj, nestošni brate,
neviđen prizor spontanih izljeva:
pred Bezgrješnom Ženom i nebo i zemlja
u duhu poklonstva složno se savija.*

*Beskrajno voljena Ženo,
Majko — Djevice,
u čijem okrilju cvjetaju trajno
naša pomlađena nadanja
poput andeoskih bisernih čežnuća.
U tebi nađoše smirenje sve naše čežnje.
Mi pijemo ustrajno životni sok
u sjaju tvojih svibanjskih svanuća.*

Mirko Validžić

SVJETSKI MIR ILI UNIŠTENJE

Nakana Apostolata Molitve za mjesec svibanj:

»Da svi ljudi pošteno rade oko mira i pomognu ga žarkom molitvom.«

»**RAT LJUBE** samo oni koji ne znaju što je to rat», rekao je učeni renesansni misilac Erazmo Rotterdamski. Dodat ćemo odmah da rat vole i oni koji ga iskorističu. Ne moraju to biti samo političari ili borbeni generali. Rat oduševljava avanturiste i svjetske gangstere, koji traže opasnost i pljačku. Rat je meka za novčare i industrijalce, čije tvornice rigaju masu oružja i opreme. Rat pogoduje »ideolozima«, koji ratnom stazom krče put svojim idejama.

Danas ratni plamen plamsa na kojih tridesetak svjetskih područja, piše novinarka Kadra Lou. To je ples iskara pokraj buradi baruta. U jednom času može zakrvariti ratnim požarom čitav planet. Nijedna ratna prijetnja nije više obzidana narodnim ili državnim granicama. Nema više skromnih obračuna između kakva Davida i Golijata. U razbuktašom bijesu neće se više sukobljavati čete i fronte. Suvremeno oružje gazi sve linije. Neshućeno oružje zraka, raketno i atomsko oružje, skriveno u nevidljivim i tajnim bazama, udara naglo, nadaleko, točno, neopisivo razorno. Sila atoma konkurira energiji sunca i zvijezda. Brzina raketa razara sva osiguranja. Iza takva obračuna reljef naše zemlje može podnijeti mir, mir groblja i stravične svemirske šutnje.

»**BLAGO MIROTVORCIMA**, jer će se zvati sinovi Božji!« (Mt 5,9) Blago srcima koja se dižu protiv ratnih užasa i zločina. Ta će krotka srca »baštiniti zemlju«. To nisu naivni ljudi. Znaju oni da su »mirna vremena, smireni narodi, sređen život i osiguran razvitak« za naše uši sjećanje, za naše srce želja i uzdisaj. Ali im duša i savjest govore da je nemoguće podnijeti — nemir. Od nemira se i klanja ne živi. Trzavice, lomove, razaranja, gubitak, palež, rane i smrt — može li to itko nazvati srećom?

Covjek voli život. Čuva život. Zato čezne za mirom, da razvije život. Mir, sveto »smirenje u ispravnom poretku — tranquillitas ordinis« (Augustin) nosi upravo te životne, čarobne i božanske crte. Nosili su ga u srcu praroditelji prije prvog grjeha; zazivali su ga i štitili proroci; željeli su ga istočni mudri učitelji Konfucije, Lao Tse i Buda Sakjamuni; patmetno su ga tumačili mislioci Aristotel, Toma Akvinski, Leibniz, Hugo Grotius i Dag Hamarskjöld...

Nama je, krštenima, prije svega na umu onaj mir »što ga svijet ne može dati«. Mir jači od ljudske groznice i ludila. Mir, što se prelijeva u nemirnu dušu i društvo iz oceana presvetog smirenog života Božjega. Znamo da su taj mir opjevali anđe-

li nad betlehemskim poljem. Krist je iz svog Srca razlio taj mir u sve koji se nadu zagrijeni i otkupljeni milošću. Taj mir darovao nam je i saopćio na svetu Uskrsnu večer. Pavao će napisati jezgrovito da je I-sus Krist »naš mir«. O tome miru pjeva oduševljeno prva mučena Crkva. Nažalost, i u Kristovoj familiji bilo je mnogo povijesnih izdaja, budeći i nemira. Tiraniye, ratovi, progoni nisu poštijeli ni kršćanskih naroda. Najveći ratovi vođeni su u pravo na teritoriju »kršćanske Evrope«. Uza sve strahote, Crkva u svojim svecima i pobornicima mira čuva autentičan Isusov duh, koji je tako divno opisan u poznatoj enciklici dobrog pape Ivana »Mir na zemlji — Pacem in terris«.

Pravi mir, mir savjesti i mir povijesti, ne može se trajno ostvariti nikakvim pregovorima oko »zelenih stolova«. Ne može ga obraniti nikakva bučna frazeologija o koegzistenciji, u kojoj svi pomalo priželjkuju da druge podvrgnu, zastraše, iskoriste. Još manje pogoduje miru »politika sile, naoružanja i prijetnje«. Ili bilo kakvo razvlačenje jednih a bogacanje drugih... bilo kakvo nadmetanje... Engleski je romanopisac A. Huxley napisao da »nema mira među maslinama«, jer je maslina preslab simbol za beskrajnu stvarnost mira. Mir se mora začeti u najdubljim dubinama savjesti i rasti u šutnji poput bisera. Mora se razrasti preko obitelji u naselja, preko njih u veće zajednice, da napokon kao oblak svjetla prekrije svijet. Svjetski je mir nezamisliv, dok su pojedina srca puna nemira i bune, grijeha i otuđenja.

MIR ŽELI i oko njega osobito radi današnja Crkva. To svi priznaju. U to se mnogi uzdaju. Dvoranom »staklene palače« Ujedinjenih naroda u New Yorku odjekivale su tolike bučne riječi i obećanja, uz mnoge prijetnje, neukuse laži i zakulisne varke. Radi toga Ujedinjeni Narodi pokazuju koliko je svijet još uvek »razjedinjen«.

Ipak je u raskošno osvijetljenom gradu na Manhattanu jednog dana zasjalo sunce. Bilo je to 4. listopada 1965., kad je bjelina Svetog Oca pokazala svima boju pomirenja. Papa Pavao VI zgušnuo je u svoj klasični govor jedno dugu nadahnute i napor svojih predstavnika, posljednjih Papa. Nekoliko minuta šutio je svijet i slušao kako »stražar mira« s najviše svjetske promatračnice javlja suvremenim jezikom prastaru betlehemsku poruku, vječnu čovjekovu želju. Papa je govorio kao »ekspert za čovećnost«, za duhovno ravnovjesje, za ljudsku solidarnost i Božju obećanja. Potresen olujom koja se skuplja nad vrstom i kulturu, izmučeni Pontifeks, savršeni »ambasador svjetskog mira«, zagovornik malih i ugroženih života, zaklinjao je zastupnike raznih naroda da — sjedine napore, približe duše, ne razočaraju čovječanstva.

Papa je zaželio u duhu Sabora da ljudi dobre volje i ozbiljno zabrinuti za buduće generacije što prije izvedu tri stvari: Da prije svega dadu i pravnu i stvarnu moć jednoj nadnarodnoj i općesvjetskoj Ustanovi, koja bi svakoga mogla pravedno zaštiti. Zaželio je zatim da se svi sukobi rješavaju dogovorima, uvidavnošću, razumnim popuštanjem. Tome dobro dolazi presuda nezainteresiranih strana. Dakako da je potrebno stišavati strast, djelovati smirenno na javno mišljenje, uklanjati kobna središta zadjevica i rata. I treće — valjda najpotrebnije u ovoj predponočnoj minutu opće katastrofe svakako je kontrolirano svjetsko razoružanje, veli Papa. Ne samo zato što sablasno rastu »štokovi« i brda oružja. Papino je srce izmučeno mukama svih onih koji umiru od gladi i bolesti, dok se biljni pretvaraju u avet i grozu buduće opće smrti.

MIR KRISTOV u Kraljevstvu Kristovu — govorio je papa Pijo XI., koji je mudro vodio Crkvu između dva svjetska ratna obračuna. Mir Kristov znači — ljubav Kristovu. Njegovo praštanje, uvidavnost i dobrotu, »Mir Kristov« zove se i jedna

organizacija novijeg datuma, ili točnije — duhovni pokret i stav kršćanih koji rade svjesno i ustrajno oko smirenja srdaca i svijeta. Kristov mir, uvjereni smo, ostaje posljednja nada u danima, kad ljudi sve skupnije traže »nauku smirenja« i samo smirenje srca. Američki hipikovci bježe uistočne misterije i kršćansku objavu; engleski beatlesi odlaze u Indiju i od guru Mahariša traže mudrost. Mnogi evropski mladići i djevojke vape za samoćom i za prijateljskim srcem — dovoljno je slušati šansone i čitati suvremene pjesme. Taj mir, što ga mlada generacija dozivlje, za koji se boriti i vikom preko tolikih demonstracija, mora

od ubojica stvoriti stvaraoca, od mržnje dovesti do praštanja i ljubavi, od straha do sigurnosti, od neljudskega do humanog i snošljivog svijeta.

Inače bi i nadalje mogao za nas vrijediti naslov filma »Svi smo mi ubojice«. Svi, ukoliko nismo spoznali, priznali i proveli u život bratstvo našeg roda. Bratstvo pod okom jedinog Oca, pod vodstvom velikog Otкупitelja i sveopćeg Brata, pod zaštitom one Majke, kojoj svaki rat i nasilje nanovo ubija Sina.

Apostoli molitev! Ne zaboravimo svaki dan širiti obzor, sveobuhvatno moliti Boga za svu braću ljudi, za mir svega svijeta!

»NE DOZVOLI, SRCE BOŽANSKOG SMIRENJA,
DA LJUDI PROPADNU U KRVAVOJ I NELJUDSKOJ
KUPELJI RATA! UVJERI IH DA JE BOLJE ŽIVJETI
NEGO UMIRATI, BITI SIGURAN NEGO STRAHOVATI,
PROIZVODITI NEGOLI NISTITI. SMIRI IM SA
VJESTI I DOMOVE, KAKO BI MOGLO SVJETLO MIRA
PRELITI SVE NARODE I KONTINENTE. UVJERI,
ISUSE, POTPALJIVAĆE MRŽNJE KAKO UNESREČUJU
I DRUGE I SEBE. I SVE POZOVI ŠTO UVJERLJIVIJE
I ŠTO GLASNIJE NA ZAJEDNIČKU GOZBU
COVJEČANSTVA. BIT ĆE DOSTA HRANE I ODIJELA
I STANA, AKO BUDE DOSTA SRCA I SMIRENJA
U SRCU. U NAŠEM SRCU PO TVOME SRCU! AMEN.«

Mijo Skvorc D. I.

DA LI SI ČITAO?

Narudžbe prima:

ČIRILO-METODSKA KNJIŽARA

ZAGREB — Kaptol broj 29

Cijena (7,50 n. d.)

MARIJINA BRIGA ZA SPAS ČOVJEČANSTVA

Citava povijest Crkve obilježena je oplijivom Marijinom brigom za Kristove sljedbenike. No kao da je ta njena briga porasla u posljednjih 140 godina. Na tu nas misao nuka činjenica, da se u tom razdoblju zabilo sedam velikih Gospinih ukazanja: u Parizu 1830. godine, u La Salettu 1846., u Lurd 1858., u Pontmainu 1871., u Fatimi 1917., u Beauraingu 1932., u Banneux-u 1933. Tu možemo pridodati i čudo u Sirakuzi 1953.

Prigodom završetka Marijine fatimske godine i pri-godom našeg hrvatskog hodočašća u Lurd i Fatimu bit će dobro bar ukratko promotriti ta velika Gospina ukazanja.

UKAZANJE U PARIZU

Oko 1830. godine Pariz je proživljavao vrlo nemirne godine. Svakog časa buknule bi prave revolucije. Uz to, čitav francuski narod proživljavao je tešku vjersku i duhovnu

krizu. Bezbožstvo je nastojalo zavladati javnim i privatnim životom. U tej tami Bog priskrbao u pomoć sprvorodenoj kćerki Crkve, Francuskoj, preko svoje Majke.

FATIMSKA GOSPA ►

U noći od 18. na 19. srpnja 1830. godine u samostanu sestara svetog Vinka Paulskog u Parizu mladu je novakinju Katarinu Labouré probudio neki glas. Tajanstveni dječak odgrnuo je zastor i pozvao redovnicu u kućnu kapelu. Vrata su se pred njom sama otvarala, sve je bilo obasjano kao za ponočku. Ušla je u kor i nakon duljeg vremena začeo se žužanj svile. Pojavila se gospoda divne ljepote i sjela je u naslonjač. Bila je to Gospa. Redovnica je pristupila bliže Gospici i položila na njen koljena ruke i slušala, što joj je ona govorila. Govorila joj je o burnim danima, koji će nadoci: o političkim prevratima, o vjerskim progonima, te kako će redovnička stoga oslabiti.

Katarinin duhovnik ispočetka nije poklanjao pažnju njenom pripovijedanju. No skorajnji su događaji potvrđili istinitost njenih riječi.

Drugom zgodom, takoder u noći, Gospa se je ukazala u bijeloj odjeći, stoeći na zemaljskoj kugli. Pod nogama previjala se je zeleni zmija, što je nastojala obaviti cijelu zemlju, ali ju je Gospa gasila. Sama je Gospa razumjela to viđenje riječima: »Ova kugla predstavlja cijeli svijet, posebno Francusku, a i svaku pojedinačnu dušu.«

Gospini su se prsti odjednom napunili prstenjem s kojeg su dijamanti bacali svjetlo na sve strane. Gospa je to odmah rastumačila: »To je slika milosti, koje dijelim svima, što me mole...« Za kamenje, koje nije davalo sjaja, kazala je: »To je slika milosti, na koje su ljudi zaboravili da me mole.«

Nakon toga, Gospa je pokazala sliku za »Čudesnu medaljicu«, koju neka Katarinini poglavari dadu izraditi, a preko nje mnogi će zadobiti pomoći u nevoljama, mnogima će pomoci da dodu do ozdravljenja ili obraćenja. Pariški je nadbiskup izdao dozvolu za njeno širenje, te se je uskoro raširila širom svijeta.

Katarina Labouré živjela je u samostanu posve povučena i nikome o tim stvarima nije govorila osim svome ispojedniku. Tek pred smrt priopćila je neke stvari svojoj poglavaricu, jer nije njen ispojednik mogao doći. Umrla je 1876. godine. Kad su 1933. godine otvorili u prisutnosti crkvene komisije njezin grob, tijelo su joj našli posve sačuvano. Lijecnik je podigao mukane kapke i na veliko iznenadenje opazio, da su oči jasno plave kao da su žive. To su bile oči, što su promatrale Gospu.

UKAZANJE U LA SALETTU

Kad je ravnodušnost prema vjeri zahvatila ne samo gradove, nego i sela, Gospa se javlja u blizini jednog sela.

19. rujna 1846. na obroncima brda Mont Planeau u blizini mjesta La Salette čuvali su ovce mali Maksimin Giraud, dječak od 11 godina, i 15-godišnja Melanija Calvet. Oboje je bilo bez pravog odgoja, bili su pomašni divlji, ali sačuvani od pokvarenosti. Nedostajao im je i vjerski odgoj. Od molitava znali su natucati Oče naš i Zdravomariju.

Bilo je već podne, kad se Melanija trgla od drijemeža na toplov sunču. »Maksimine — poviće — pogledaj, gdje nam je stado!« Oboje su

pošli za stadom i našli su ga u jednom klancu gdje je mirno paslo. Kad su se vraćali, Melania spazi na mjestu, gdje su malo prije drijemali, tako veliko svjetlo »kao da je sunce tamo palo...« Na njihovo zaprepaštenje vatrena se je kugla raspljila, i spaziše Gospodu svu u svjetlu i cvijeću, kako sjedi na kamenu, sa pregaćom oko pasa, dok glavu drži u rukama i plače. Melaniji od zaprepaštenja pada iz ruke batina, dok ju je Maksimin još jače stisnuo. Nepoznata Gospoda ustade, otkrije zaplakano lice i blago reče: »Pristupite, djeco moja, i ne bojte se ništa. Ja sam došla, da vam javim veliku vijest. Oni su joj se tako

približili, da su je gotovo dirali. Maksimin je pomislio, da je to »neka mama, koju su djeca vjerojatno istukla, pa se bijegom spasila, da se tu u brdimu do sita naplače«. Gospa je bila odjevena kao sluškinja, ali uza sve to izbjajalo je njen dostojanstvo. U rukama je držala raspelo, a iz očiju su joj neprestano tekle suze. Kroz suze je govorila: »Ako se moj narod ne podloži Bogu, neću moći zaustaviti ruku svoga Sina da padne na nj. Ona je tako jaka i teška, da je ja više ne mogu zadržati.«

I onda je Gospa iznijela čitav niz tužbi: »Već dugo vremena trpim za vas. Ako želim, da vas moj Sin ne zapusti, moram se stalno moliti za vas, ali vi puno za to ne marite... Dano vam je šest dana rada, a vi i sedmi uzimate. Kočijaši ne znaju a da ne psuju ime moga Sina. Ako se usjevi kvaru, to je zbog vas... Na misu ide samo nekoliko starih žena.

Drugi ljeti svake nedjelje rade; a zimi, kad ne znaju, što bi radili, samo zato polaze na misu, da se mogu rugati vjeri. U korizmi idu u mesnicu kao psi. Djeco moja, javite ovu vijest svemu mome narodu.«

Jedino sredstvo protiv svih nevojila — poručuje Gospa — krije se u iskrenom obraćenju i priznavanju Božjih prava.

Gospa je svakom od djece povjerala po jednu tajnu, koje su kasnije bile poslane papi u Rim. Kažu, da je papa bio veoma uzbudjen, kad ih je pročitao. Moglo se razabrati, da se je radilo o zlu, što je prijetilo Francuskoj i cijeloj Evropi.

Vidioći iz La Salette pokusušali su stupiti u duhovni stalež, ali nisu uspjeli. Zivjeli su i umrli kršćanski.

Danas se na visini od 2000 metara diže bazilika u koju hodočaste vjernici sa svih strana, da Gospu mole za pomoć i zagovor na mjestu, gdje je ona plakala.

UKAZANJE U LURDU

Najglasovitija ukazanja Gospina u prošlom vijeku zbilja su se u pirinejskom gradištu Lurd. Tu se je Gospa 18 puta ukazala siromašnoj djevojčici Bernardici Soubirous. Prvo ukazanje zbilje se je 11. veljače 1858. godine, dokle ni punih 12 godina izvukala ukazanja u La Salette. Kod prvog ukazanja Gospa nije ništa govorila, samo je Bernardicu pratila prebiranjem zrnaca svoje krunice, dok je ona molila krunicu. Na kraju svake desetke i ona je izgovarala riječi: »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom...«

Nakon ovog ukazanja slijedila su ostala u neodređenim razmatcima. Drugo je bilo 14. veljače, treće 18. veljače. Kod tog ukazanja Bernardica je Gospa pružila list papira, da na njega napiše svoje želje. Gospa je odbrila riječima: »Što ti imam reći, ne treba pišati. A onda ju je zamolila, da k pedini dolazi kroz 15 dana. Na kraju joj je kazala: »Obesćajem ti, da će te učiniti sretnom, no ne na ovom svijetu, nego na drugom.«

Peto ukazanje zbilje se 20. veljače ujutro oko šest i po sati. Tada je Gospa izrekla prvu veliku poruku. Bernardica je to opisala ovako: »Gospoda je za jedan časak svratila s mene svoj pogled te ga preko mene upravila u dajinu. Kad me je ponovo pogledala, zapitala sam je, što ju je ražalostilo? Tada mi je ona rekla: — Molji za siromašne grješnike i za tako izopaćen svijet. Na to je odmah isčula.«

Nakon ovog ukazanja bezbojni su pokrenuli sve sile da zaustave razvitak događaja. Iako je dr. Dozous ustanovio, da je Bernardica normalno dijete i da se je tijekom čitavog ukazanja vlasala kao osoba koja stvarno razgovara s nekim koga gleda pred sobom, u gradu mnogi nisu vjerovali u istinitost događaja. Među glavnim protivnicima ukazanja bili su: gradski načelnik, carski odvjetnik i redarstveni povjerenik. Oni su se 21. veljače sastali, da se dogovore, što da poduzmu. Nakon duljeg vijećanja pričinilo im se kao naj-

bolje sredstvo, da Bernardicu odvrate od polaženja k spilji. Pozvali su je u gradsku vijećnicu i sve su pokušali da je odvrate, ali uza lud. Nisu je uspjeli odvratiti ni prijetnjama, da će je staviti u zatvor.

Sutradan nakon rasgovora u vijećnicu Bernardica je ponovo bila kod spilje ne obazirući se ni na koga. No tog dana nije bilo videnja. Neprijatelji su već počeli klicati od veselja. Govorili su porugljivo, da se je tajanstvena gospoda sigurno uplašila oružnika, koji su se tog dana našli kod spilje. Njihovo veselje nije bilo duga vijeka. Već sutradan Gospa se ponovo javila.

U srijedu, dne 24. veljače, za vrijeme videnja Bernardica se odjednom okrenula prema prisutnima, te sva zaplakana u licu i jetajućim glasom reže tri puta: »Pokora, pokora, pokora!« To je bila druga Gospina poruka svijetu.

Sutradan se je ponovilo videnje. To je bio dan kušnje za sve one, koji su vjerovali u istinitost ukazanja.

Za vrijeme videnja Gospa joj je kazala: »Idi se naprij i umij na izvor!« No nigdje u blizini nije bilo nikakva izvora, pa je Bernardica počila prema Gavi, što u blizini teče. Ni je učinila ni par koraka, kad ju je Gospa pozvala natrag. Sama Bernardica kasnije je pričala: »Gospoda mi je pokazala prstom da podem u spilju na lijevo. Poslušala sam, ali nisam nigdje opazila vode. Ne znajući gdje da je zagrabilim, grebila sam prstom zemlju i voda je potekla. Počekala sam, dok se malo razbistri, zatim sam pila i umila se.«

No oni, koji su promatrali, što Bernardica radi, nisu razumjeli njene kretnje. Videći kako se pera u prljavoj vodi i kako stavlja u usta malo trave, mnogi su pomislili, da je djevojčica skrenulo umom. Tek kasnije mogli su razumjeti zašto je ona to radila, kad im je samo ispričala.

Izvor, što je izbio pod Bernardičinim prstima, više nije presušio. Iz dana u dan bavio je sve veći, i sada u 24 sata isteće iz njega 122.000 litara vode, koju piju toliki hodočasnici i u kojoj se kupaju toliki bolesnici. Preko nje Gospa je izlijecila tolike tjelesne i duševne bijede.

Bernardica je Gospo tijekom ukazanja postavila pitanje, da joj kaže svoje ime, ali je ona šutjela. Svi su slutili da to mora biti Gospa koja dolazi, ali htjeli su potvrdu za svoja naslušivanje. No prošlo i onih 15 da-

na, što ih Bernardica prema želji prikaze revno ispunila, a ništa se nije saznalo. Zadnje od tog niza ukazanja bilo je 4. ožujka i prošlo je bez izvanrednih poruka ili dogadaja. Uz sve to Bernardica je i dalje nastavila idti k spilji. Od posljednjeg ukazanja prošlo je 20 dana. Bio je upravo blagdan Gospina Navještenja. Tog dana Bernardica nije morala čekati Gospo. Kad je došla pred spilju, ugledala ju je svu ovijenu svjetlom, a bijela Gospa bila je tu, stojeci na ružnjom grmu, kao da ju je očekivala. Ovaj put nije Bernardica mogla izdržati a da Gospo ponovo ne postavi pitanje, kako se zove. Gospa se je najprije nazmješila, ali nije ništa odgovorila. Bernardica je ponovila molbu drugi i treći put: »Na moj treći upit — pripovijedala je Bernardica — Gospoda je sklopila ruke i podigla ih sve do prsiju... Pogledala je prema nebu, zatim je lagano rasklopila ruke i nagružnji se prema meni rekla mi: 'Ja sam Bezgrješno Začeće!'«

Bernardica, iako tih riječi nije razumjela, ipak ih je zapamtila i točno ih je javila svojemu župniku, koji je već prije od nje tražio, neku mu Gospodu, koju ona vidi, poruci kako se zove. Župnik je odmah shvatio, da to može biti jedino nebeska poruka, budući da Bernardica nije bila sposobna sama izmisli to име. Gospa je na taj način potvrdila ono, što je Crkva 8. prosinca 1854. godine proglašila člankom vjere. Tog je naime dana papa Pija IX proglašio člankom vjere, da je Marija, Isusova Majka, sačuvana od svakoga grijeha, pa i od istočnoga. Tu je istinu inače Crkva priznavala od davnina pod imenom Bezgrješnog Začećaa i slavila je 8. prosinca njoj u čast poseban blagdan.

Nakon tog ukazanja Gospa se javila još dva puta, i to 7. travnja i 16. srpnja.

Koliko god su se ovim ukazanjima suprotstavili i Bernardićina majka, i župnik i državne vlasti, napokon su svi morali položiti oružje do Gospinih nogu. Gospa je zatražila da joj se na tome mjestu sagradi kapela, a vjernici su sagradili veličanstvenu baziliku. Lurd postaje osobito mjesto ispovijedanja vjere: on propovijedi vjeru u Boga, vjeru u Krista i vjeru u Kristovu Crkvu i njene sakramente, te napokon vjeru u potrebu pokore i moć molitve. Sve je to bilo potrebno suprotstaviti nadiranju bezboštva, koje je baš u to vrijeme sve više zahvaćalo svijet.

Bernardica je kratko vrijeme nakon tih ukazanja posla u samostan, gdje je povučeno živjela i umrla godine 1879. Još se danas može vidjeti njeno tijelo posve sačuvano u kapeli samostana u gradu Neversu.

◀ SVETIŠTE NAŠE GOSPE U LORETU

UKAZANJE U PONTMAINU

Godine 1871. Gospa se je ukazala u selu Pontmainu, u Bretanji. To je bilo za vrijeme dok su Francuska i Njemačka međusobno ratovale.

17. siječnja te godine uvečer oko 5 i po sati dječaci Eugenije i Josip Barbedette pomagali su u sjeniku pripraviti oču hranu za stoku. Dok je otac za koji čas prekinuo posao i razgovarao se sa susjedom, Eugenije je provirio kroz vrata da vidi kakvo je vani vrijeme. Izjutra je snijezilo, ali je sada nebo bilo puno zvijezda. Dječak odjednom spazi na visini od 7 do 8 metara iznad krova susjedne kuće kako se pojavila tajanstvena gospoda zaognuta tamnoplavim odijelom po kojem su bile prosutе zvijezde. Lice joj je bilo izvanredno lijepo. Dječak je opazio kako mu se smiješi. To isto ugledao je i mali Josip. Kad su oca na to upozorili i on je upro pogled prema označenom mjestu, ali nije ništa viđao.

Roditelji su pozvali djecu na večeru uvjereni, da je to samo utvaranje djece. No djeca su i drugu večer po hrili na vrata sjenika i ponovo su na istome mjestu opazili prikazu.

Majka Barbedette ne znajući što da misli o onome, što su joj djeca govorila, pošla je u školu da časne sestre, da traži savjetu. Časna sestra složila je na mjesto ukazanja s više djevojčica. Djvice između njih također opazile Gospu, dok drugi nisu ništa vidjeli. Sakupile su se i mnoge majke s malom djecom u naoružju oko kuće malih vidjelaca. Sve je prisutne iznenadilo, da su i mala djeca pružala ruke Gospu kao što čine pred svetim slikama. Konačno je došao sav uzbuden i sam župnik. On je na toj župi bio već 35 godi-

na i uveo je pobožnost prema Bezgrješnoj Djevici.

Prije kratkog vremena obnovio je crkvu. Crkveni svod dao je obojadići plavom bojom i po svodu dao je nasičati zvijezdice.

U tako uređenoj crkvi svake bi se nedjelje iza večernje skupili vjernici oko Gospina oltara, gdje su pred Gospinim likom gorjelo četiri svijeće.

Osim toga, župnik je savjetovao vjernicima, da iznad kućnih vrata načine udubinu i u nju stave Gospin kip. Uz sve te pobožnosti prema Gospu promicao je i pobožnost križnog puta. A da ljudi što više misle na Boga, svuda je po raskršćima i kraj puteva postavljao križeve.

Gospa, kao da je htjela odati priznanje starom župniku ovim ukazanjima. Djeca su za vrijeme ovog ukazanja povikala, da vide kako se oko Gospe stvara jajolik obrub plave boje, a sa svake strane pojavile su se po dvije goruće svijeće. Kad su se neki prisutni počeli smijati i rugati tom pričanju djece, mali je Eugenije rekao: »Eno je kako se žlosti!« Župnik je počeo smoliti krunicu. Djeca su javljala, da Gospa postaje sve veća kako su se nizale Zdravomarije, a zvijezde su se na njenom odijelu umnažale. Kad su zapjevali »Veliča duša moja Gospodina...«, pojavio se natpis isписан zlatnim slovima: »Djeco, samo molite, Bog će vas doskora uslušati!« Svi su razumjeli ove riječi, da se one odnose na teške prilike, u kojima se tada Francuska nalazila zbog rata s Njemačkom. Pojavio se još jedan natpis: »Moj Sin se gnuo. Međutim su zapjevali pjesmu »Majko nade«. Sada su mali vidioci

primijetili kako se Gospa smiješi i kako dražesnom kretnjom ruke maše svim prisutnima. Iza toga je nestalo natpisa.

Zupnik je naredio da se zapjeva jedna pokornička pjesma. Čim su tu pjesmu počeli pjevati, djece su javila: »Eno, kako se opet žalost!« Pred Gospom se pojavio veliki križ, kojeg je ona prihvatile i držala kao što to čini svećenik na Veliki petak.

Kad su vjernici zapjevali »Zdravo zvijezdo mora« nestalo je velikog križa, a na Gospinim ramenima pojavili su se bijeli križevi. Tim znakom Gospa je htjela poučiti vjernike da strpljivo snose svoje životne križeve. Još jednom se je nasmiješila i onda je nestala.

Cetiri godine kasnije Crkva je priznala ova ukazanja. Dječaci vidioci kasnije su postali svećenici, a od onih dviju djevojčica jedna je pošla u samostan, dok je druga ostala u svijetu.

Malo podalje od mjesta ukazanja podignuta je velika bazilika.

FATIMA

Početak dvadesetog vijeka označen je pojačanom propagandom protiv Boga i duhovnih vrednota. Na sve strane čuju se poruge na račun neba i pakla. Govori se o stvaranju blaženstva na zemlji, ali u isto vrijeme gomila se oružje. Godine 1914. započinje strašan prvi svjetski rat, koji traje četiri godine i čovječanstvu donosi toliko zla i bijede na duhovnom i materijalnom području. I baš u to vrijeme nebeska Majka ponovo silazi na zemlju, i to u zemlji, u kojoj je bezbožje nastojalo posve uništiti vjeru.

U nedjelju 13. svibnja 1917. godine u Portugalu, stotinu kilometara sjeverno od glavnog grada Lisabona, u Irljskoj kotlini kraj

mjesta Fatime, troje djece, Lucija, Franjo i Hijancita, čuvali su svoje ove. Oko podne nakon siromašnog ručka izmolili su Gospinu krunicu, a onda su se htjeli malo poligrati. No za to nije bilo vremena ...

Ismenada opazile su istočne strane neki bljesak, a malo iza toga pred sobom na jednom hrastiu ugledali su divnu Gospodu. Bljesnila je kao snijeg na suncu u bijeloj haljinici, koja je oko vrata bila svezana zlatnom vrpcom. U rukama je prikaza držala krunicu, a djecu je promatrale s ljubavlju. Na usnama joj je titrao žalosni smiješak.

»Došla sam, da vas zamolim da svakog trinaestog u mjesecu do listopada dolazite ova-

mo. U listopadu ču vam reći tko sam i što želim.

Iza toga je djeci preporučila da mole krunicu za obranjenje grješnika, a onda se je udaljila i nestala u sunčanoj svjetlosti.

Malu Hijacintu ispričala je viđenje svojoj majci. Ova je znala da joj dijete uvijek govori istinu, ali možda je prevareno. Stoga je sustradan pošla Lucijinoj majci, da se s njom porazgovori o dogadaju. Lucija je tek sada ispričala što su doživjeli. Kad ju je majka tjerala da prizna kako laže, Lucija je odgovorila, da ne može reći protivno onome što je doživjela. Od toga je nisu odvratile ni batine ni ukori. Bila je svjesna, da bi lagala, kad bi protivno priznala.

13. lipnja djeca su došla na mjesto prvog ukazanja. Pratio ih je kojih pedesetak osoba. Gospa se ponovo ukazala i kazala djeci, da će Franju i Hijacintu doskora uzeti k sebi, dok će Lucija ostati još na zemlji da izvrši povjereni poslanje.

Kad je svanuo 13. srpnja, sakupilo se u Irijskoj kotlini oko 5000 ljudi. Budući da župnik nije vjerovao odmah u ukazanja, a i roditelji su se držali po strani, Gospa je kazala u viđenju: »U listopadu ču vam reći tko sam, i učiniti ču tada veliko čudo, da će vam svatko morati vjerovati. Lucija je odjednom

počela uzdisati. Bila joj je povjerenja velika tezna od Gospe. Za vrijeme tog ukazanja Gospa je djeci pokazala pakao u koji padaju otvrdnuli grješnici. »Rat će brzo završiti — rekla je Gospa — ali ako se ljudi ne poprave, započet će drugi, mnogo gorji, za slijedećeg pape. Ako me ljudi poslušaju, bit će mir. Ako ne, raširit će bezbožstvo svoje zablude po cijelom svijetu izazivajući ratove i progone protiv Crkve. Dobri će velikim dijelom biti mučeni. Sveti će Otac mnoge trpjeti, a više će naroda biti uništeno.«

Dalje Gospa poručuje: Bog pruža lijek spašenja u posveti bezgrješnom Srcu Marijinu.

U vrijeme Gospinih ukazanja vremena su u Portugalu bila nemirna. Bezbožci su se nazilili na vlasti i borili su se protiv svega što je odisalo Bogom. Stoga nije čudo, da se je fatimski načelnik suprotstavio dogadajima u Irijskoj kotlini. On je na prijevaru djecu odveo u Fatimu i tu ih je ispitivao nastojeći ih uhvatiti u laži. Kad je video, da mu to ne uspijeva, zatvorio je djecu u zatvor među razne kažnjivike. No djeca su na te ljude tako djelevala, da su zamalo svi molili krunicu. Nakon toga načelnik im se je prijetio smrću u vrelom ulju. Ali ni to nije pomoglo.

Kad je narod saznao, što se je s djecom dogodilo, pojuringo je oboruvan batinama najprije prema župnom stanu, misleći da je župnik svemu krivač, budući da se je pokazavao protivnikom ukazanja. No kad su saznali, da župnik s tim zatvaranjem djece nema ništa, pošli su prema općini. Načelnik se je uplašio pobune i pustio je djecu na slobodu.

Zbog tog dogadaja Gospa se je djeci potužila i kazala je, da radi toga čudo u listopadu neće biti tako veličanstveno kao što bi inače bilo.

13. listopada 1917. godine dogodio se je najsenzacionalniji dogadjaj, mnoštvo od kojih 70.000 ljudi sakupilo se je već uoči toga glasovitog dana u Irijskoj kotlini. Čitavu su noć proveli pod zvjezdanim nebom. Kad je počelo svijati, na sve ono mnoštvo izlizao se pljusak. Kiša je Irijsku kotlinu pretvorila u pravu močvaru. Uza sve to nitko se nije ni maknuo s mjesta. Svi su strpljivo čekali velik dogadjaj.

Bilo je podne. Djeca su stigla na vrijeme. Odjednom se je video bijesak s istočne strane. Zamalo povizi Lucija: »Eno je! Gospa je promatrala ono silno mnoštvo. Nakon kratkog vremena, kad je bila izmoljena krunica,

Hijacinta, Lucija i Franjo snimljeni na dan zadnjeg ukazanja

nebeska je Prikaza rekla: »Ja sam Gospa od svete Krunice. Želim, da se ovdje meni u čast podigne kapela«. Iza toga je preporučila, da ljudi redno mole krunicu, obećaje mnogo milosti, nali treba da se ljudi poprave, mole oproštenje za svoje grijeha i više ne vrijedaju našega Gospodina, koji je već previše vrijedan...«

Iza toga Gospa je pokazala prstom prema nebu. Tada je Lucija povikala: »Gledajte sunce! Bilo je oko dva sata poslijepodne. Ljudi su na svoje zaščidnje opazili, da su im od kiša prokisla odijela odjednom postala suha. Sunce je mirno sjalo. Odjednom je postalo slično žutom krugu u koji se je moglo gledati, a onda se je počelo vrtjeti kao užareni kotač bacajući na sve strane snopove svih duginlih boja, mijenjajući svaki čas boju svih stvari na zemlji. Tri puta započinjao je ples sunca. Iz svih grudiju vinuli su se poklici čudenja i straha. Nebo je postalo crveno kao krv. Sunce kao da se je otrglo i skakući približavalo se u spirali mnoštvo. Temperatura je rasla i postala nesnosna. Narod je bio pod dojmom da će zemlja biti smrvljena i uništena. Čuli su se poklici: »Čudo... Bože moj, milosrdje! To mnoštvo kajalo se za grijeha.«

Napokon je sunce zastalo i poslužilo nevidljivoj sili vratilo se na svoje stalno mjesto u svemiru. Masa je s velikim olakšanjem u srcu zapjevala »Vjerujem u zahvalnom veselju, dok su bezvјerci stajali smeteni. Urednik bezvјerskog lista »Vijek« donio je sutra-

dan objektivan članak o dogadaju, dok su njegovi kolege nastojali sve zanijekati.

Cudo sples sunca vidjelo se je do 35 kilometara daleko od Irljske kotline.

Crkva nije odmah izrekla svoj sud o fatimskim dogadjima. Leirski biskup, u Španiji se biskupiji nalazi Fatima, nakon višegodišnjeg istraživanja svećano je 13. listopada 1930. godine izjavio, da se može vjerovati u fatimska ukazanja. Papa Pijo XII posvetio je 31. listopada 1942. čitav svijet Bezgrješnom Srcu Marijinu, i tako izvršio želju Fatimske Gospe. A prošle, 1967. godine 13. listopada Papa Pavao VI hodočašće je u Fatimu da prisustvuje proslavi 50-godišnjice Gospičnih ukazanja.

Blizu mjesta ukazanja podignuta je krasna crkva. Iz godine u godinu sve više hodočasnika iz čitavog svijeta dolazi u Fatimu da se tu pomoli pred Gospičnim likom. Kipovi Fatimske Gospe poplavili su čitav svijet. Poznata su i velika hodočašća Gosi u Evropi, Americi, Africi i Aziji, kad je njezin kip obilazio svijetom. Ove godine i naše hrvatsko hodočašće polazi u Fatimu, da tamo pozdravi lik nebeske Majke.

Od vidjelaca danas je živa jedino Lucija, koja je najprije stupila u samostan blizu mjeseta Porto, gdje je 13 godina žutjela o Fatimi. Sada se nalazi u karmeličanskom samostanu u Coimbru. Za Franju i Hijačintu započeo je biskupski proces za proglašenje blaženima.

UKAZANJE U BEAURAINGU

Budući na naš moderni vijek tako malo misli na vječnost i na spas duše, nebeska Majka se sve češće javlja na zemlji, da tako svrati misli svoje djece prema drugom svijetu.

Bilo je to 29. studenog 1932. uvečer. Petero djece: André Degeimbren, njena sestra Gilberte i troje djece iz obitelji Voisin igralo se zajedno. Fernanda i Albert Voisin ostavili su kuću i pošli u penzionat, da potraže svoju sestru Gilbertu.

Bilo je tu u Beauraingu, belgijskom gradiću blizu francuske granice. Kraj željezničkog mosta, visokog 15 metara, ispod kojega prolazi cesta, nalazi se škola časnih sestara ogradena malim parkom. U taj samostan pošao je Albert sa sestrom Fernandom. Mališ je pozvonio na vrata i onda čekao da se vrata otvore. No dok je tako čekao, odjednom opazi iznad stabala svijetu pojavu kako se kreće prema ogradi željezničkog

mosta. Zaplašen poviće: »Gledajte. Djevica se šeta sva u bjelini iznad mosta...« No Fernanda mu odgovori: »Šuti, ludo, to je svjetlo od auta.« Ali je Albert uporno tvrdio svoje. Svi su bolje pogledali i zbilja — iznad mosta išla je bijela gospoda amo i tamo. — »To nas netko želi plašiti!« rekne mala Gilberta. No tek što se na vratima pojavila Gilberta Voisin, poviće i ona uzbudeno: »Oh!« — I ona je vidjela Gospu. Od straha

su stavljali ruke pred oči, ali su opet radoznalo gledali u bijelu prikazu.

Na te dječje priče nisu svraćali pažnju ni roditelji ni učitelji. Ljutita majka Degeimbre spremila je batinu »da razbijje glavu« onome, što plasi djevcu. Drugu večer djeca spažiše prikazu u samom parku. Majka Degeimbre pretražila je uzalud sve grmove. Pošli su i župniku da ga obavijeste, ali on ih opomene neka

ne govore, da se ne izvršnu ruglu. Poglavarica časnih sestara zabranila je djeci u školi, da o toj stvari govore. 2. prosinca oko 8 sati djeca su bila s roditeljima na mjestu ukazanja. Albert zapita prikazu, kad se je ponovo pojavila: »Jeste li vi Bezgrješna Djevica?« Prikaza dade znak i raširi ruke. Bila je odjevena u bijelu haljinu.

Uskoro se po Beauraingu raširila vijest o ukazanjima. Roditelji djece vidjelaca bili su zlovoljni, što su postali predmet razgovora. Djeca su se zaklinjala da govore istinu. Ukazanja su učestala i djeca čim bi spazila prikazu, tako su naglo padala na tle, da su podera na čarape, a koljena su im uza sve to ostala neozlijedena. Inače miran gradić, 8. je prosinca bio prepun ljudi, sakupilo ih se između 10 do 15 tisuća. U određeno vrijeme djeca su pala u zanos. Kod tog ukazanja bili su prisutni i liječnici kao promatrači. Oni su pravili pokuse. Stavljeni su djeci pod prste zapaljene žigice, ali se prsti nisu opržili. Stipali su djecu za uši, ruke, noge, ali djeca nisu ništa osjećala. Oštricom noža boli su ih po rukama i obrazima. Osjetili su kako oštrica udara u kost. Iza toga

nije ostajalo nikakvih tragova, dok bi prirodno takvi tragovi ostajali do tri dana. Pred oči su im na četiri centimetra udaljenosti stavljeni električnu žarulju, ali nije bilo nikakve reakcije. Svi su bili zapanjeni. Do 3. siječnja Gospa se ukazala svega skupa do 30 puta. Ona je od djece tražila da joj se sagradi kapela i da ovamo dolaze hodočašća. U zadnjim danima ukazanja bilo je do 120 tijeknika, što su ispitivali djecu. Kod posljednjih ukazanja Gospa je pokazivala svoje Srce okruženo zrakama, i govorila je djeci: »Molite, molite mnogo... Molite uvijek!... Ja ču obratiti grješnike... Ja sam Majka Božja, Kraljica neba... Ljubite li moga Sina? Ljubite li mene? Onda se žrtvujte za mene... Zbogom!«

Vanjski su znaci pratili ukazanja: osjetio bi se udarac vjetra, šuštanje lišća, pucketanje ledene kore, svjetljanje iznad grmlja.

Namjестo zbirala su se izvanredna čudesna i ozdravljenja. Godine 1943. nakon strogog ispitivanja dozvolio se štovanje Majke Božje od Beaurainga, a 1949. Crkva je priznala ukazanja kao istinita. Svi su vidioci stupili u brak i nijedno od njih nije se posvetilo duhovnom zvanju.

UKAZANJE U BANNEUXU

Tek što su završila ukazanja u Beauraingu, nekoliko dana iza toga započela su isto tako u Belgiji blizu grada Liéga, u malom selu Banneux.

Nedaleko od sela, na močvarnom mjestu, što su ga seljaci nazvali »Blato«, na ulazu u malu jelovu šumu, bila je osamljena kućica na kat s vrtićem uz cestu. Tu je godine 1933. živjeli obitelj Béco sa sedmero djece. Otac je bio marljiv radnik, a majka dobra seljačka domaćica. Inače su vjerski bili zaštićeni; u kući nisu imali čak ni križa. Rijetko su polazili u crkvu. Najstarije dijete zvalo se Marijeta. Bila je to snažna djevojčica, koja se brinula za kućne poslove i za

svoju braću. Kad bi dječaci na putu u školu zadirkivali djevojčice, znala se ona s njima upustiti u borbu. Nije bila pobožna i nije se zanimala za vjerske stvari, a razlog je bio, što je teško shvaćala. Otac bi joj znao reći: »Ne idi više na vjerouauk, kad te župnik gnjavit!« I dolista, prestala je ići ne samo na vjerouauk, nego i na misu, što više, odustala je i od priprave za prvu svetu pričest. Župnik je izjavio da nikako nije mogao Marijetu oduševiti za vjeru.

U nedjelju 15. siječnja 1933., u sedam sati navečer, dok je vani bila tama, a vjetar zvijažao kroz jele, Marijeta je gledala kroz prozor u noc očekujući povratak brata Juli-

ja, dok je mali René drijemao u kolijevci. Odjednom Marijeta spazi u vrtu svjetlo, svjetlu Gospodu kako je gleda i smiješi joj se. Marijeta je pomisila da je odsjev svjetlo, pa je micala glavu na sve strane, ali bijela Gospoda lebdjela je na oblačiću nešto iznad zemlje držeći u ruci krunicu. Marijeta pozove majku, ali ona je vidjela samo neki nejasan oblik. »To bi mogla biti vježtica, spomenje majka misleći kod toga na svoje neprilike i bolesti u kući. No Marijeta joj odgovori: »O ne, to je sveta Djevica ... Ona mi se smiješi. Ona je tako lijepa!« Dijete je uzele krunicu, što ju je sačuvalo od vjerouauka, a Djevica joj dade znak da izade, ali je majka nije pustila, već je zatvorila vrata.

Drugi dan je djevojčica pričala čitavu stvar ocu, ali on se je smijao nazivajući je ludom. U školi je Marijeta o viđenju pričala svojoj prijateljici, a ova je sve to prenijela župniku. No on odgovori smiješći se: »Ne može se samo tako lako vidjeti Gospu!« U srijedu je Marijeta bila na svetoj misi i lijepo je odgovarala vjerouauku. Župnik ju je ispitivao o ukazivanju, ali je bio uvjeren, da je sve to varika.

Istu večer djevojčica oko 7 sati izide van, a kad je otac pošao, da je traži, našao ju

je kako kleći. Molila je krunicu i nije osjećala hladnoću, makar je bilo 12 stupnjeva ispod nule. Otac se nije usudio dirati kćerku. Rekao joj je: »Bez sumnje, ti si ljudac, ali nije dobio nikakva odgovora. Tada oda on biciklom do župnika, da ga obavijesti o dogadaju. Kako njegu nije našao kod kuće, vratio se je s dvojicom svojih susjeda. Gospa se je počela pomicati prema cesti, a Marijeta ju je slijedila i tri puta na tom putu pala na koljena. Kod potocića rekla je Gospa: »Zaroni ruke u vodu! Taj izvor ja pridržavam sebi ...« Iza toga je prikaze nestalo.

Sesti puta Gospa se je slično u isto vrijeme ukazala, baš oko pozdravljenja. Pojavila bi se izdaleka iznad šume, a onda bi došla na isto mjesto i zatim vodila dijete prema izvoru.

19. siječnja kazala je Marijeti: »Ja sam Djevica siromaha ...«

Drugom zgodom izrazila je želju, da joj se sagradi mala kapela. 11. veljače rekla je: »Došla sam da olakšam patnju!« Marijeta je od nje tražila znak, čudo, ali je Gospa odgovorila: »Vjerujte u mene, pa će ja vjerovati u vas! Drugim riječima, čovjak Bogu ne može propisivati uvjete.

2. ožujka Gospa se ukazala posljednji puta Marijeti i tom zgodom joj je rekla: »Ja sam Majka Spasiteljeva. Puno molite ... Zbogom!«

Ova ukazanja nisu imala sjaja kao druga ukazanja. Nije tu bilo ni velikog mnoštva, nego tek mala grupica ljudi. Izvan mjesto o dogadaju nitko nije znao, a u mjestu rugali su se maloj Marijeti. U školi su djevojčice opoznale ukazanja, a neki joj je dječak dao tako jak udarac u lice, da je od toga vremena dugi nosila trag. I u obitelji svi su joj se rugali osim oca. Župnik je razborito ispitivao stvar. Liječnici su također proučavali pojave. Političke vlasti bjeđele su nad djevojčicom. Iza nekoliko mjeseci izvanredna ozdravljenja i obraćenja privukla su pažnju. Doskora je bila sagradena kapelica u čast Gospi. Crkva je napokon nakon ponog proučavanja službeno priznala ukazanja 1949. godine. Banneux je postao mjesto, kamo godišnje stotine tisuća ljudi hodocasti. Na izvoru sagradeni su bazeni za bolesnike. Cijelo svetište i danas odiše duhom siromaštva .

Što se tiče male Marijete, ona je ostala jednostavna i prirodna i nakon ukazanja. Godine 1942. udala se je za nekog Holandca. Imala je troje djece, ali jedno joj je umrlo. Po ničemu se ne razlikuje Marijeta od drugih žena, što provode svoje vrijeme u kućnim poslovima.

Današnji čovjek upao je u vrtlog koji mu ne da ni časa mira i vremena da misli na duhovne vrednote. Stoga se teško susreće s Bogom, dušom i vječnošću. Gospa vidi tu našu nevolju, to naše robovanje, tu našu zasljepljenost, i to je potiče da nam u ovih posljednjih 140 godina toliko puta priskače u pomoć. Marija je uvijek u povijesti bila put do Boga. Ona nikad nije ništa radila radi sebe, nego sve samo radi Boga i spaša naših duša. To nam svjedoče sva Marijina prošteništa, gdje ljudi kao nigdje drugdje susreću Boga i nalaze sami sebe, nalaze tako žuđeni duševni mir.

Svibanj je mjesec, kada Marijin čisti lik lebdi pred očima i srcima sve vjerne njezine djece, ali kada se i toliku zalutala djeca sjećaju očinskog Božjeg doma i toplog majčinskog Marijinog zagrljaja. Dobro je, da i mi barem u malom doživimo ono, što su doživljavali spomenuti vidioci u Gospinim ukazanjima, a to je svijest, da je grijeh naš najveći neprijatelj, a vjernost Božjem zakonu najsigurniji put do vremenite i vječne sreće.

A. Barbalic D.I.

U Z D A M O S E U S N A G U E V A N D E L J A

Da evandeoska nauka nadvlada društvene i političke razlike među ljudima različite boje kože. (Misijska nakana AM za svibanj)

Odmah na početku izlaganja ove nakane moramo reći da ne smijemo jednostavno poistovjetiti suprotnosti i mržnju, što proizlaze od različite boje kože, s rasnom diskriminacijom. Osobine jedne rase ne ograničuju se jedino na boju kože. Ona uopće ne mora ulaziti u rasnu diskriminaciju, kako nam pokazuje pro-

tusemitski rasizam. Ipak u rasnim problemima, a nadasve u rasnoj diskriminaciji, boja kože redovito igra naročitu ulogu. Ona ujedno postaje simbol svih suprotnosti ili »slabih strana«, što ih jedna rasa predbacuje drugoj. Ali ipak moramo biti svjesni da je boja kože samo jedan od elemenata raznih razlika, te da bis-

mo ih dublje uočili, potrebno je promotriti i proučiti i druge elemente.

Kolika nevolja dolazi od rasne mržnje naučila nas je nedavno prošlost, a ni sadašnjost nije od nje posve čista. Istini za volju moramo priznati da rasna diskriminacija nije izum dvadesetog stoljeća, nego da je stara gotovo isto kao i ljudski rod. Znamo iz starine, da su Stari Egipćani, Grci i Rimljani prezirali susjedne narode radi njihovih barbarских običaja i navika, da su ih porobljavali i ugnjetavali te smatrali nižom i ropskom rasom, koja je na svijetu da robuje i služi bogatijima i kulturnijima. Proučavanjem rasnih razlika među ljudima u strogom smislu riječi započelo je ipak tek nakon 18. stoljeća. Biologija, antropologija, etnologija, psihologija i druge znanosti trude se danas da protumače postojanje rasa, njihove pojave, razvoj, izražaj, a da im pri tom nije uspjelo dati zadovoljavajući odgovor na različite rasne probleme ni pružiti jasne shvaćanje pojma rase.

Bez svake je sumnje da postoje razlike među ljudskim rasama, premda one nisu niti tako brojne niti tako duboke kako se to obično uzima i pretpostavlja. A baš to pretjerano isticanje i naglašavanje rasnih razlika stvara među njima neko otuđenje, neraspoloženje ili čak neprijateljski stav.

Nas pri tumačenju ove nakane nadasve zanima pitanje kako da se savladaju poteškoće i neprijateljstva, što proizlaze iz različitosti rasa. Kršćanstvo se je uvijek izjašnjavao u korist ljudskih prava. To je tako moralno biti, jer je to lekcija Evangelijsa. I mi smatramo da evanđeoska nauka pruža izvanredno uspješno sredstvo protiv svake rasne diskriminacije. Gdje god i kad god se je upalo u rasnu diskriminaciju, to je bilo zato što su ljudi bili daleko od evanđeoske nauke bilo svojom krvnjom, bilo bez nje. Evanđeoska nauka, koja ima snažan odjek i u Pavlovinim poslanicama, uči nas da kod Boga nema osobnih protekcijskih.

Krist je umro za sve ljudi, i svi su pozvani da postanu Božja djeca i jedno s Kristom. Za kršćanina, novoga čovjeka u Kristu, »nema Grka ni Židova, obrezanja ni neobrezanja, barbara ni Skita, roba ni slobodnoga, nego sve i u svima Krist« (Kol 3, 11). S te točke gledišta nadahnjuje se stav Crkve prema rasnoj diskriminaciji. Taj je stav u najnovije doba formulirao II Vatikanski sabor i papa Pavao VI u enciklici »Napredak naroda«.

Na nama je kršćanima, gdje god bili ili živjeli, velika odgovornost da širimo tu nauku Evangelijsu i Crkvi, te da surađujemo sa svima onima, koji se iskreno bore protiv svake diskriminacije. Budući da ovo, što ovdje piše, neće čitati ni Amerikanci, ni Rusi, ni Englezi, ni Nijemci, ni Kinezi, ni Indijci, nego naš hrvatski živalj, smatram potrebnim postaviti i riješiti jedno pitanje koje je više psihološke prirode. Da li borba protiv rasne ili bilo kakve diskriminacije znači zanijekati ljubav prema svome narodu ili onu uistinu krepot u vrlini, koja se zove rodoljublje? — Ne, nipošto!

Danas se mnogo govori i piše o takozvanom šovinizmu. Danas se pred njim strahuje i nastoji ga se iskorijeniti. Sve mi se čini da je to i da će ostati jalov posao, ako se ne uklone uzroci šovinizma. Dokle god netko tko je brojčaniji i jači, bude tlačio one koji su manje brojniji i slabiji, dokle god se bude kojem narodu nije kalo pravo da postoji, da bude sloboden i da si sam oblikuje svoju sudbinu te stvara svoju kulturu, dotle će biti šovinizma i razmiračica među narodima. Kad god se povrjeti nečije pravo, to uvijek ima loše posljedice, to stvara mržnju i razdor. Neka među svima ljudima, narodima i rasama zavrada pravda, a još više ljubav, pa će nestati svake rasne ili bilo kakve diskriminacije. Borimo se svi za to! Na to nas poziva Evangelijsko, Crkva i naša misijska nakana.

Josip Antolović D. I.

J E D N O N E Ž E L J E N O R O Đ E N J E

Kiša je prestala padati; ulice su bile mokre i klizave. Rijetki prolaznici su uđisali punim plućima zrak koji je rijetko tako čist u ovom gradu dima i čade. I on se našao na ulici, ali ne zato da osjeti ljepotu čistog zraka, nego zato što se već toliko opio, pa mu nisu dali više alkohola. Psovao je, ali konobari nisu obračali pažnju na njegovu psovku. Naučili su oni na takve stvari. — Rijetki prolaznici bi ga samo pogledali, a on je išao od jednog kraja ulice na drugi, da bi se onda zapevši o pločnik prevadio. Nekako bi se digao i pošao. Prešao je nekoliko stotina metara, a zatim se našao u jarku, u dubokom blatu i vodi koja je otjecala.

— Upregnite konje i fijaker, Ivan leži opet u jarku! — tim je riječima pozdravio gvardiaricu Ivanov komšija Pero. Jadna žena nije se iznenadila. Jure, najmlađi sin bogatog Ivana, već se našao u fijakeru. Za desetak minuta stigao je do oca koji se gušio u blatu. Lijepo ga digao i stavio na zadnje sjedalo. Tek tada osvijestio se stari Ivan, prepoznao sina i počeo mu psovati: «Zašto si dolazio? Zar ti misliš da sam ja toliku slabčinu? Sto će mi twoja pomoći! Neću da idem fijakerom!» — i zateturan. Mladić ga uhvati čvrstom rukom i položi na sjedište. Začas su se našli pred kućom. Teška kapija već je bila otvorena. Svi na nogama moraju dočekati pijanog domaćina.

Glasnikova crtica

Fijaker je ušao pod veliku šupu između bačava pripravljenih za šljive.

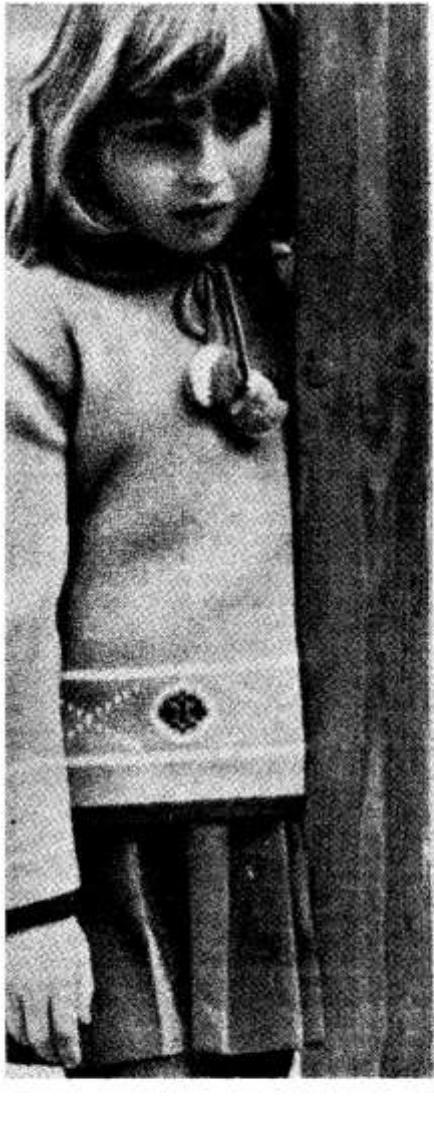
— Sto si ga slala, — galami na ženu. Zar ja nisam i sam mogao doći? Šta će mi vaša pomoći! Znate li vi, da sam ja gazda Ivan, tko mi što može! — počeo je vikati sve više i više... Komšije su izvirivali kroz zastore na prozorima. Nitko se nije smio pojavit na dvorištu, jer zamjeriti se gazdi Ivanu, nije dobro. Tko ne uživa njegovu milost, slabo će proći, jer godine su nerodne i žita malo, a kod Ivana ima svega u izobilju — on je gazda.

Kada više nije mogao stajati na nogama pošao je u prizemlje velike zgrade, gdje je prije par godina bila gostonica. Odmah sa vrata razgledao je po zidu. Izgledalo mu je da tu ima nešto novo. Vidio je i kćer Katku koja ga je u jednog ugla prestrašeno promatrала.

— Šta si ovo radila? Zašto ove šare po zidu? — reče joj strašnim glasom. Ona je ostala nijema. — Zašto si to krečila i šarala, zašto sve ovo po zidu? Odgovori jednom! Ti uvođi neku modu u moju kuću. Šta sam ja ovdje?

Djevojka je drhtala, a kada više nije mogla podnijeti taj pogled i ruku, koja se spremala na udarac, prošaptala je: »Znaš, tata, da ti nisi dao novaca za krečenje, a deset se godina nije krečilo.«

Jedva je to izgovorila oborivši glavu. Starac nije više ništa govorio, nego teturajući otišao u susjednu sobu, zgradio kramp i onako ljut počeo parati zid. Žbuka se osipala, lijepe boje iščezavale, a na mjestima kuda je prolazio budak ostale su duboke brazde. Jedva se držeci na nogama prešao je tako tri zida. Kada je došao do četvrtog, zaustavio se, pogledao što je učinio, namrgodio se, teški budak mu je ispaao iz ruke, a on se strovalio na sečiju...

Tako je prošlo jedno popodne lijeponj Kati koja se radovala životu, imala svega u izobilju, jer je bila kćerka bogatog gazde, ali opet nije bila sretna.

Jedne nedjelje nije se vratila sa pučke mise. Nitko je nije bio u crkvi. Pijani Ivan nije za večerom ni primijetio da je nema. Za njega je bilo važno da je boca ljute rakije pred njim, a sve drugo za njega nije važno.

Bez igdje išta, sa nekoliko uštenih novčića našla se ona na ulicama glavnog grada, stotine kilometara daleko od roditeljskog doma. Bila je »provincijalka« i brzo su je zapazili oni koji traže baš takvu robu. Čula je da se i bez škole u velikom gradu može postati kućna pomoćnica, a ona se dobro razumjela u gospodarstvo. Pošla je među blokove kuća novoga naselja. Popela se jedan kat, stala, razmišljala, pa tako još jedan, dok nije došla do četvrtog. Tu se malo dulje zadržala, pogledala natpis na vratima, nešto prošaptala i pozvonila. Nakon kraćeg vremena otvorila su se bijela nova vrata. Pred njom se pojavio čovjek srednjih godina i čudno je pogledao, a zatim upitao: »Izvolite! Šta treba? Koga tražite?« — Kata se zbumila, pocrvenila, a onda je nadodala: »Da li vam je potrebna kućna pomoćnica?« — Čovjeka srednjih godina iznenadio je ovo pitanje, zastao je kao da nešto razmišlja, a onda se osmijehnuo: »Uđite, pa ćemo vidjeti dok se vrati moja gospoda s posla i dovede dječu iz obdaništa...«

Kata je bila primljena, ne samo zato što je toj obitelji trebala kućna pomoćnica...

Brzo je duga haljina zamjenjena novom pletenom bez rukava. Kosa je promijenila svoju boju, nokti, obrve, usne i trepavice primile su mnogo raznih boja. A od nekadašnje skromne seoske djevojke postala je »dama« — svacića dama. Pokloni su stizavali... Za kuću nije htjela ni da čuje. Gazda Ivan davno ju je zaboravio, ali majka nije; ona je venula. Po komšiluku se prepričavalo kako su je mnogi vidali u velikom gradu

sad s ovim, sad s onim, u bogatim hotelima i luksuznim automobilima...

Tko zna dokle bi to tako potrajal da jednog dana nije osjetila da je majka. Prestrala se na tu pomisao, ali je brzo došla do »originalnog« rješenja: »Lako ću ja s tim. Ono isto, što rade i druge. Zar ću ja jedina biti nazadna, pa se tako s djetetom patiti?« — I dok je to razmišljala, na obližnjoj crkvi oglasila su se zvona. To ju je trglo. Sada se prisjeti kako je nekada učila na vjerouauku, da se nevinom čovjeku ne smije oduzeti život. Zna ona za petu Božju zapovijed: »Ne ubij!« — Ali to nije čovjek, pravdala se. Uostalom, što me briga što to Bog zabranjuje, pa ja već dvije godine nisam ušla u crkvu. Sto mi te misli uopće dolaze u glavu? Moram ga se riješiti čim prije, jer ako ga rodim, propao je moj posao. Ovakvo je laksé živjeti. U takvim mislima prešla je preko trga, ali se najedanput trgla, jer je uz nju zaškripcio velik crveni »Rekord«. Nedostajalo je samo nekoliko centimetara pa da se nađe pod točkovima kola. Vozac je psovao, onako kako to oni znaju. Narod se skupio. Svi su je nekako čudno gledali. Ona je drhtala naslonjena na haubu crvenih kola teško dišući. Kada se malo pribrala, digla je glavu i jedan časak pogledala u vozača, koljena su joj poklepla i ona se tek tada srušila. Svi su se strčali. Vozac se iznenadio. Ta mu je žena poznata. On je svakako negdje vidio te oči, taj pogled... Prišao joj je. Digao joj glavu, a ona ga je gledala svojim velikim prodornim očima.

— Katice, seko, pa to si ti! Otkuda ti ovdje? Oh, Bože, hvala ti, kada nisam zgazio svoju sestrlicu. Počeo je plakati. Kata je ostala nepomična. Narod se skupio. Svi su ih gledali, a oni se nisu mogli rastaviti...

Tužna je bila mladost i Blažana. Katičinog najstarijeg brata, ovog što ga je nakon tri godine slučajno srešla. I on je nekog dana pobjegao od oca, a kada se vratio nazad, otac nije htio ni čuti za njega. Stalno je

ponavljao: »Meni ne treba, taj neće pod moj krov...« Tako je i on otišao sa velikog imanja. Prvo u veliki grad, a zatim u inozemstvo, da bi se konačno opet vratio u veliki grad, gdje se oženio poštenom djevojkom. Nije se više vraćao u zaselak bogatog gazde Ivana, svoga oca.

Konačno je i Kata našla kutak prave ljubavi. Sve je priznala bratu. Pricala mu je o onome koji ju je prevario, a onda se izgubio, o djetetu koje je na putu, a bilo je plod lažne ljubavi. Plakala je dok je ovo govorila i kroz suze obećavala da će se promijeniti. On joj je vjerovao i razumio ju je...

Kasnije se rodilo lijepo žensko dijete. Svi su ga njegovali i pazili. Od tada se često čuo dječji plać u lijepo namještenom stanu. Kata se promjenila. Nigdje nije zalažila, postala je nekako šutljivija, no vredriva se vraćala na njeno lice. Tog Uskrsa se isповijedila...

Jednog utorka crveni »Rekord« se zaustavio pred velikom seoskom kućom gazde Ivana. Seljaci su se skupili oko kola, a djeca su im se divila. Zašto oni tu? Gazda Ivan je na smrtnom času. Još je ostala samo jedna životna nit i onda će sve biti svršeno.

Gledao je on svojim teškim očima. Ništa nije govorio. Tajac je vladao u velikoj sobi u kojoj su se još uviđek primjećivali tragovi budaka na zidu. Sam je želio da ovdje umre... Najedanput otvorio usta, usnice su se jedva micalile. Reče: »Djeco moja, ...opröstite! Želio sam da vas još jednom vidim, premda nisam vrijedan toga...« Zatim je zašutio, a onda nastavio isprekidanim glasom: »Znam, treba umrijeti, zato mi opröstite! Cijelog sam života bio grub, mislio sam da sam velik kao Bog, ali tek sada uviđam da sam prah i pepeo...« — Opet je ušutio i zagleđao se prema Blažu, pa zatim nastavio: »Blažane moj, i ti si tu! Oh... — i suze mu se izmješaše sa gorkim jecajima. — A gdje je Kata? Nju ne vidim. Zar mi nije mogla opröstiti?« — »Tu sam, oče, sve sam opröstila. Tako nas je Gospodin učio!« — »Oh

mala moja, ja sam kriv za tvoju sudbinu, ja i nitko drugi... znam... sve znam... Oprostil! I nije više otvara očiju, a tijelo se počelo trzati. Konačno se smiri, otvori oči, pređe pogledom preko svih, pa se zaustavi na Ruži, svojoj ženi. Dugo ju je gledao ukočenim pogledom, a onda jedva mičući usnicama prošapta: Sinovi i kćeri, cijelog sam života prema vašoj majci bio tiranin, ali ona nije nikada otvarala svojih usta. Svi ste se vi razbjegali, ali ona je ostala uviđek uz mene... Ušutio je, a onda vrlo teškim glasom nastavio: »Neka joj Gospodin naplati, jer je cijeloga života nosila križ i pila gorku čašu. Oprosti! Ja ću umrijeti. Prošlo je moje. Znam, vi me nikada niste imali za uzor, ja sam vas rastjerivao, ali nemojte o meni pričati, jer ne postoji više gazda Ivan, on mora poći na

Božji sud. Oprostite!...« I uz nekoliko trzaja ispušto je dušu...

Na groblju u T. stoji najljepši spomenik, a na njemu ispisani ovi reči: »Ovdje počiva Ivan Ž., koji je živio 80 godina. Spomen podižu sinovi i kćeri. To je sve, što je ostalo i što bi putnika, koji prođe uskim putem pored seoskog groblja, podsjetilo na velikoga gazdu Ivana.

Ovu pripovijest ispričala mi je sama Katićina kćerka. Uz ovo je rekla: »Jest, nekada su moji bili bogati, a danas sve propada. Imanje moga djeda nestaje. Kuća je oronula i nitko više ne stanuje u njoj. Supe, staja i fijaker već su istrušli. Na groblju stoji isti spomenik, istina, malo požutio, koji me podsjeća na moga djeda, majku i moje neželjeno rođenje.«

Dragan Cuturić

K SVJETLU VJERE

BOG JE ČEKAO ČETRDESET GODINA

Godine 1935. izašla je knjiga »Čovjek nepoznаница«. To je bio književni događaj. Knjiga je brzo prevedena na mnoge jezike. Stari Renanov bezbožni materijalizam primio je smrtni udarac. A od čije ruke? Od ruke jednog liječnika, kirurga i općenito proslavljenog psihologa, Alexis-a Carrela.

No životni put toga čovjeka bio je označen velikim traženjem Boga, kojega je u mladosti izgubio i kojega će ponovo naći tek nakon 40 godina vrludanja.

Alexis Carrel potječe od stare lioneške obitelji. Rođen je u lipnju 1873. godine u Saint Foy-lès-Lyon. U rodnom mjestu provodio bi redovito školske praznike, a imaće bi redovito boravio u Lyonu. Otac, industrijalac, umro mu je već 1877. godine, pa je briga za njegov odgoj i njegova brata Josipa i sestre Margarete pala na majčina leđa. Obiteljska i rodbinska sredina bila je izrazito kršćanska i kulturna.

Alexis je srednju školu svršio kod isusovaca, a onda se je upisao na

medicinski fakultet u Lyonu. Uza sav svoj kršćanski odgoj u obitelji i u srednjoj školi nije se mogao oduprijeti bezbožnom utjecaju svojih sveučilišnih profesora. Nakon nekoliko godina medicinskih studija izgubio je vjeru. Kao i njegovi profesori, i on sada tvrdi: »Ne postoji ništa si gurno izvan dokazanih znanstvenih činjenica«. Prema toj tvrdnji, Bog, besmrtna duša, čudo, moralni zakon, za njega su samo čiste pretpostavke koje nemaju razumske vrijednosti. No kako je sam kasnije priznao, njegovo srce i razum bunili su se protiv pustosi u koju ih je on prognao svojim odbacivanjem vjere. Međutim, dalek je još bio put, što ga je valjalo prevaliti, da ponovo nade izgubljeno blago vjere.

Imao je pravo Pierre Poyet, kad je svojim slušačima ponavljao: »Dužni ste se istaknuti u profanim naštakama: fizici, kemiji, filozofiji, matematici, ali ste dužni da u isto

vrijeme steknete i zadržite vjersko znanje, koje će biti u razmjeru s vašim profanim znanjem. Ako to ne ostvarite, znanost će vam ubiti vjeru. Vaša filozofija, filologija, fizika srušit će vam vjeru.«

Godine 1903., kad mu je bilo 30 godina, on je već doktor medicine i profesor anatomije na sveučilištu u Lyonu. U to vrijeme počela je njegova znanstvena karijera.

LURSKO HODOČASCE Te iste godine polazilo je iz Lyona veliko hodočašće u Lurd. Išao je poseban bolesnički vlak, koji je trebao pratiti jedan Carrelov kolega. No ovaj je iznenada bio zapriječen, pa je zamolio Carrella, da bi mu učinio uslugu i zamijenio ga u toj dužnosti. On je, makar i preko volje, prihvatio ponudu.

Iako nije bio oduševljen tim putovanjem, ipak je bio zadovoljan da mu se je pružila prilika za promat-

ranje lurskih zbivanja izbliza. Katoliči govore o čudesima. No to je po svoj prilici sve skupa samo jedna velika varka. Možda je tko god osjetio veće ili manje olakšanje od živčanih bolesti pomoći sugestije. Što je razvija raspoloženje onog mnoštva.

No jedan njegov kolega primjećuje, da tu ozdravljaju i oni, koji boluju od raka, tuberkuloze, iščašenja, lomova kostiju, prirođene sljepoće... Svi su ti slučajevi prije i poslije ispitani potanko u lurskom liječničkom uredu od liječnika iz raznih krajeva svijeta, među kojima ima vjernika i nevjernika.

Carrel se ne da slomiti. On kolegi odgovara: »Nemoguće! Mora da su pregledi slabo učinjeni ili prije ozdravljenja, ili za vrijeme boravka u Lurd, ili poslije ozdravljenja... Čudo do sada nije bilo znanstveno dokazano. Ono je uostalom absurd, jer prirodni su zakoni nepromjenjivi. Jasno, nikakav dokaz ne može ništa protiv stvarnih činjenica. Ako se u mojoj prisutnosti takvo nešto dogodi, ja će vjerovati.«

Njegova se je pažnja već na putu zaustavila na jednoj bolesnici, umirućoj djevojci Mariji Bailly, koja je bovala od tuberkuloze potrušnica u zadnjem stadiju. Liječnici su bolesnicu napustili kao neizlječivu.

Carrel je pregledao temeljito umiruću i potvrdio je nalaz svojih kolega. Prijatelju liječniku izjavlja: »Bojam se da ona ne umre na mojim rukama. Kad bi ona ozdravila, to bi uistinu bilo čudo. Ja bih onda povjeroval.«

Došavši u Lurd, Marija Bailly bila je na izdisaju. Carrel se brine za nju, skrupuljano bilježi razvoj bolesti, ne dopušta da je kupaju u piscini, jer bi je to ubilo. Zadovoljuju se s nekoliko pranja, a onda umiruću na nosilima prenose pred spliju. Carrel je pratiti sa svojim kolegom. U sebi mrmlja: »Kako bih želio zajedno sa svim ovim nesretnicima vjerovati da ti, Djevice Marijo, nisi samo plod naših mozgova. Izliječi, molim te,

ovo djevojku. Ona je previše trpjela. Njoj dopusti da još malo živi, a meni daj da vjerujem.«

Iznenada mu se pričinilo da ima halucinaciju. Pred njegovim očima umiruća djevojka ponovo oživi, u licu joj se vratio rumenilo, bilo je počelo normalno kucati trbuš, koji je do tada od bolesti bio izvanredno napuhnut, pomalo je zadobivao prirodan izgled.

Svojim perom Carrel zabilježi točno vrijeme na bolesničin rukav: 2 sata i 40 minuta. U tri sata ozdravljenje je bio gotov čin. Marija Bailly reče: »Ja sam ozdravila!« Dalj su joj šalicu mlijeka. Nestali su bolovi i otečena mjesta. Carrel promatra ozdravljenicu. U četiri sata piše: »To je bila nemoguća stvar, to je bila neočekivana stvar, to je bilo čudo, što se je upravo zabilježilo!«

Tijekom večeri i noći u potankosti je proučio slučaj, zabilježio sve njegove pojedinosti. Njegovim nalazima pridružila su se još dva druga liječnika. On pita čudom ozdravljenici djevojku: »Što ćete sada učiniti?« — Ona mu kratko i spremno odgovara: »Poči da u samostan među redovnice svetoga Vinka Paulskoga, da kao redovnica dvorim bolesnike.«

Nakon dugog lutanja u noći Carrel napokon uđe u baziliku. Tu je sjeo kraj nekog starog seljaka. Glavom među rukama izreče ovu molitvu:

»Slatka Djevice, pomoćnice nevoljnika, koja te ponizno mole, čuvaj me! Ja vjerujem u te. Ti si na moje sumnje odgovorila jasnim čudom. No ja to ne znam gledati i još sumnjam. Ali moja je najveća želja i cilj svih mojih nastojanja da dodem do vjere.«

To još nije obraćenje, već samo daleka priprava za nj. Bit će potrebne još duge godine ozbiljnog traženja i trpljenja, da se otvore vrata milosti. Jedno čudo nije nikoga obratilo samo. Obraćenje je djelo milosti, koja poštije slobodu i prepostavlja poniznu molitvu.

KUŠNJA Vrativši se u Lyon iz Lurda, Carrel se pripravlja za natječaj za kirurga. No čeka ga je velika kušnja.

U jednom članku i u nekoliko razgovora s onima, koji će zamalo biti njegovi ispitivači, on iskreno i otvoreno iznosi svoje dojmone iz Lurda. No dobiva jasan odgovor: »Takvim idejama nećeš kod nas ništa postići!«

Osim toga, smogao je toliko smjelosti da pred svojim ispitivačima izloži svoje prvo veliko otkriće u vezi šivanja krvih sudova. Učitelji nisu bili raspoloženi da od ispitnog kandidata primaju pouke. Carrel je od ispitne komisije srušen.

Lyon ga odbacuje. Što da sada poduzme? Odlučuje se na put u Sjedinjene Američke Države u svibnju 1904. Tu su ga radosno dočekali i povjerili mu laboratorij eksperimentalne kirurgije na Institutu za medicinska istraživanja. Tu je svojim otkrćima dodao nova što se tiče stanica i tkiva. Godine 1912. dobiva Nobelovu nagradu za ta otkrića.

Kad je 1914. godine buknuo prvi svjetski rat, on se vraća u domovinu, da joj služi u tim teškim časovima. Posredovanjem Sjedinjenih Država povjerena mu je uprava bolnice utemeljene od Rockefellera. Tu nastavlja sa otkrićima. Pronalazi posebnu tekućinu, koja uništava mikrobe a da ne oštećuje tkivo. Tom su tekućinom spasili na tisuće ranjenika.

Neprijatelji njegovi još nisu položili oružje. Stoga, kad je svršio rat, on se vraća u Ameriku. Između dva rata njegova nutarnja borba ići će prema vrhuncu.

UTJECAJ PRIJATELJA Između dva rata Carrel je sklopio nekoliko prijateljstava, koja su mu prilično pomogla na putu do vjere. U Bretanji sprijateljio se je s glasovitim avijatičarom, pukovnikom Lindberghom, koji je prvi preletio Atlantski Ocean, a kome su sutradan nakon toga njegovog uspjeha gangsteri ukrali i ubili sinčića. Kad je taj čovjek našao mrtvo di-

jete među cvijećem, poviknuo je prema Carrelu: »Spasite me od očaja!«

I taj čovjek bio je daleko od vjere, ali kušnje su ga vratile k Bogu. U jednom članku napisao je ovo: »Bio sam svjedokom kako znanost, kojoj sam se klanjao, i avijacija, koju sam od svega srca volio, razraju civilizaciju... Sad mi je jasno, da su jednom narodu mnogo potrebitije duhovne istine, nego malter što veže zidove njegovih gradova. Moramo božanske istine naučiti primjenjivati na ljudske čine i na usmjerenje svoje znanosti.«

Drugi prijatelj bio je cistercita Dom Alexis Presse. Carrel je često s njime razgovarao o svojim poteškoćama. Kasnije će Carrel moliti, da bude pokopan u cistercičkom samostanu. Dom Alexis Presse sačuvao nam je mnoge pojedinosti o Carrelu i njegovoj borbi za povratak vjeri svoje mladosti.

Treći prijatelj bio je američki isusovac P. Clifford. S njime je Carrel vodio mnoge intimne razgovore za vrijeme svog boravka u Americi. Njemu je posvetio svoju knjigu »Čovjek nepoznani«.

No možda više nego ova prijateljstva, Carrelovo je dušu oslobođalo od materijalizma proučavanje velikih socijalnih kriza, kojima materijalizam nije znao dati pravo djelotvorno rješenje. On je sve više uviđao, da naša civilizacija sve više ide prema barbarstvu, u koliko više nječe prvenstvo duha. Neće nas spasiti ni atomi, ni strojevi, ni politika, nego duhovne vrednote. A one se nalaze u vjeri u Boga.

Kad mu je bilo 65 godina i kad je bio na vrhuncu znanstvene karijere, približio se je Vjerovanju svoga djetinjstva. Bog mu je ponovo postao bliz. No još nikako nije mogao shvatiti potpuno potrebu konkretnog prakticiranja vjere. Tu će trebati još dozrijevati.

Za vrijeme drugog svjetskog rata posve je napustio Ameriku i nastanio se u domovini, da tu napokon učni konačni korak do Boga.

CARREL I MOLITVA Zanimljivo je da je taj čovjek, koji se je tako polako približavao Bogu, prilično rano upoznao vrijednost molitve u ljudskom životu. Evo što je on mislio o molitvi:

»Privikneš li se da se često od srca molиш, tvoj će se život znatno promijeniti. Molitva našem vladanju i djelima utiskuje svoj pečat. Ljudi, koji molitvom obogaćuju svojnutarnji život, pokazuju mir u svome držanju, spokojnost u licu i vladanju. Molitva je isto tako stvarna sila, kao što je na zemlji sila teže. Ja sam kao liječnik doživio, kako su ljudi, kojima nije koristilo nijedno drugo sredstvo, ozdravili od bolesti i potištene snagom tih molitve. Molitva je jedina sila na svijetu, koja je kadra očito svladati tzv. »zakone prirode«. Imatkojih poznatih slučajeva, koje su nazvali čudom, u kojima se takvo ozdravljenje zabilo upravo dramatskim načinom. Ali čudo se događa stalno manje upadnim načinom svaki sat u srcima ljudi, koji su upoznali, kako njihovu dnevnom životu neprestano iz molitve priteče snažna struja.«

O molitvi napisao je on knjižicu pod naslovom »Molitva«. Ta knjižica označila je nov stupanj Carrelova razvitka na putu prema vjeri. Izala je 1944. godine.

No premda je veoma cijenio molitvu i redovito počeo slušati svetu Misu, još se nije odlučio na primanje svetih sakramenata. Ne, da bi se bojao ili stadio, nego u tome je najteže dozrijevao. Tako se je eto dogodilo da čovjek, koji je čitavim bicem bio okrenut prema Bogu, svete sakramente primi tek na smrtnoj posteli. Umro je u Parizu 4. studenog 1944. godine u dobi od 71 godine. Prema vlastitoj želji pokopan je u kapeli Saint - Gildas, koja se nalazi kraj cistercitskog samostana.

Iza njegove smrti izdana su njegova tri djela u kojima upoznajemo njegovu borbu da ponovo nađe izgubljenu vjeru. Lijepo je o tim njegovim djelima rekao neki švicarski pisac: »To je najljepše svjedočanstvo s onu stranu groba, što ga jedan kršćanin može dati o svome Bogu.«

Prema »Convertis du XX-me siècle« I. volume, Casterman Tournai - 1963.

ALOJZIJE GONZAGA

BEZ MASKE

I LEGENDE

Mnogi u nas poznaju mantovskog mladog sveca iz neuskune Vidričeve pjesme. Jedva da su i na čas dublje zavirili u tu dušu, koja danas, četiri vijeka nakon rođenja mladog viteza, opet osvaja mlade. Možda dugokosi mladići i minisknjaštice djevojke neće njegov lik bučno slaviti kao ono nekoč naši očevi i mame. Ali dobro znamo da upravo srca koja čeznu za beat muzikom, hipy cvjetom i »Bonnie and Clyde« modom zapravo traže — ideal. Nešto jače, bogatije, trajnije od sve-mogućeg dolarae, bubenjske ratne vatre i suludog plesnog vrtuljka ... Za njih ovo nekoliko riječi.

■ USRED ZAPUHANE UZBUNE MLADIH koja potresa gotovo sva evropska sveučilišta, treba pronaći mladenačko svjetlo. Poznato je da se radi ne toliko o izmjeni generacija, koliko o zamjeni vrednota. Svima je pomalo dosadilo ovo umjetno svjetlo civilizacije, koje ne može osmisiliti života, donijeti smirenja, osigurati sreću. U sve jačem općem zblžavanju naroda i srdaca, potrebno je pronaći ravnotežu interesa, susret ljubavi, veliko razumijevanje duša. To osjećaju mladi kad blokiraju fakultetske zgrade u Rimu, i oni što se bune radi iskrivljene modne revije u Adis Abebi, podjednako kao njihovi kolege u Varšavi i manifesti »novog proljeća« u Pragu.

I bijeli i crni papa (kako zovu Isusovačkog generala), ne oklijevaju. Papa u svome pismu, general otac Arrupe u svojim govorima, žele ovoj jednoj generaciji objaviti lik mladog, upornog, razboritog i dirljivo humanog Isusovca, koji će moći progovoriti bez laskanja, uvjeriti bez smisalica i povesti naprijed bez poputnja.

Nama nisu toliko potrebne vanjske sjećanosti, koje su već počele u Italiji. Talljani će ih, vjerujemo, dobro uređiti. Već ovo u Alojzijevom rođnom mjestu Castiglione delle Stiviere bilo je kroz dva uvodna dana — 9. i 10. ožujka blistavo. Svečeva bazilika nije se mogla proširiti da obuhvatí mnoštvo. I same ulice kao da su bile prelijesne, kad je povorka prenosila dragocjenu relikviju Alojzijevih glave iz Bazilike u Katedralu. Svečana koncelebracija biskupa i svećenika, Isusovačkog generala i drugih redovničkih poglavara, redenje novih dakona, recitacije i pjesme mladeži, fanfare i poklici, molitve i žamor, sabranost i vašar ... sve se to sliči oko uspomene jednog dragog sina toga kraja. Pravi je ton uz Isusovačkog generala cijelog svećenstva došao mantovski biskup. Alojzije počinje govoriti mladima autentičnim jezikom vrijednosti. Kao da je taj prelet u svom govoru vadio stara blago koje je poprimilo nov sjaj. Sjaj osobnog poštenja, karakterne čvrstoće, dívne simbioze i prijateljstva s Bogom, fantastične ljubavi i žrtve za bližnjega. Alojzije u svoje 23 godine i tri mjeseca života unosi osobnim zalaganjem, ljubeći milost i suzbijajući razornu napast, vedrine koja znači pobedu, uspon u dobroti i zalet prema nebu. Biskup je u govoru naglasio cijenu svetosti, a ne formi; primat ljubavi a ne bijega od autentičnog života.

■ »DELEGENDARIZACIJA« MANTOVSKOG PLEMICA

nužna je i dobrodošla. Kad je mama Marta 9. ožujka 1568. rodila svog prvijenca u neopisivim bolima (koje će se nešto blaže opetovati još sedam puta), nije rodila nikakvo ne-

prirodno čudovište. Svećeva obitelj, izuzev majku, nije gnijezdo naročite svetosti. Troje djece umire dosta rano: jedno će kasnije umrijeti od bodeža, drugo od dobro namisljene arkebuze, treće postaje tiranin i nesnosna bekrija. Samo jedan, omražen doduše, neće okajati imena — i napokon, prvorodenac Alojzije postaje u toj gužvi — svetac. Nebom katolicizma u vijeku protestantske revolucije počinju sjati prave zvjezde. Ignacijski Lojalski umire 12 godina prije rođenja ovog svog «sinak», dok su strogi Pijo V i snažni sveti Karlo Boromejski svećevi suvremenici. Robert Belarmin u to doba piše zanimljive inkontroverzije, Kamil de Lellis dvori neizlječive, sveta Terezija s Ivanom od Križa obnavlja Karmel.

Alojzije raste u normalnog mladića. U oном smislu što ga ističe psiholog Allers kad veli, da su «samo sveci normalni ljudi». Oni jedini pronalaze savršenu normalu u volji Božjoj, u dubine vlastite savjesti. Alojzije nije bio nikakav stisnuti i zatvoreni tip, kako ga je zamisljao u prošlosti pobožni Gioberti. Daleko od njegove ispravne duše svaka hipokrizija, pretvaranje i laž, što su mu spočitavali i psovali Turati i otac fašizma Mussolini. Mnogo je toga okružilo svećev život kao «pobožna legenda», iz najbolje želje, da se naglasi svetost. Pri tom je sam plemeniti pater Cepari, prvi Alojzijev životopisac, potisnuo svećeve naravne sklonosti, darove i veze. Toliko ga je unosio u atmosferu neba, da je već jedva i hodoš zemljom ...

Cesar Nava dobro ističe, da je Alojzije bio lažno osjetljiven. »Htjeli smo ga oduhoviti, i zaboravili smo studirati u njemu čovjeka; htvali smo djelo milosti, a nije nas toliko zanimalo kako se ovaj čovjek sam nosio s milošću, odgovarao joj u svakoj prilici života, širokom i sigurnom dušom, snagom volje. Previše smo gledali Alojzije u njegovoj poniznoj sobici, pre malo u društvu i obitelji...«

Znamo da je taj mladić bio kao dijete živ i veselo. Da je volio igru u Družbi Isusovoj. Da je prezreo dvorski sjaj, ko što danas hipokrvoci preziru američki «slatki život». Da se je tukuo protiv jedne nesnosne dvorske etikete na mantovskom i ferarskom dvoru, kod medicejskih vojvoda i samoga kralja Filipa II. Alojzije je bio pravi «buntovnik za Bogom», kako ga zove u najnovijem životopisu Papasogli. Problijao je put iz jednog poganičiranog društva, otimaoc se želi oca don Ferranta da preuzme vojvodstvo, opirao se iluzionizmu purpura i hermelina, mitre i kardinalskog želira ... Njega je osvojio u dubinama prosvjetljenog srca Krist. Unio mu i uzidao u život

svoje vizije. Otvorio slobodan prelaz prema značaju, snažnoj kreposti i svetačkom karakteru. Mladi knez ne sumnja, da ima talenta za diplomaciju. On svoj dar kasnije upotrebljava da smiri kućne neprilike. Zna da bi dobro upravlja kneževinom. Ali mu se čini da postoji širi i blistaviji krug interesa: ljubav i tiroka poput Srca Kristova.

Nije istina kaže Isusovac Rizzuto, da Alojzije nije gledao svoju mamu u lice. Istina je da ju je silno volio, jer mu je ona na svjetovnom dvoru jedina pravo otkivala smisao života. Krijepila ga je u zvanju. Molila za nj. Branila ga majčinski ustrajno.

Nije istina da je bježao od svijeta. Bježao je od grijeha. Ipak to nije isto.

Alojzije mora izgubiti nepotrebnu legendu. Treba ga ugledati stvarno onakva kakav je bio. Onda će mladost, koja je sita »zemaljske hrane«, neuskupnih i otrovnih ideja, otkriti smisao života i smrti.

■ PRAVO IMA PAPA PAVAO

kad u svome listu mantovskom biskupu Karlu Ferrariju čestita jubilejsku »alojzijevsku« proslavu i dodaje: »Time ćete zahvaliti Bogu ko što i treba, a u isto vrijeme upozoriti na njegov duhovni značaj i onu pouku, koju nam pruža njegova životna misija.« Papa vidi u osobi ovog sina svetog Ignacija remek djelo na ravnim i milostim ... Izborio si je duhovnu savršenost, posvetio živahni značaj i snažni karakter ... pravi andeo čistoće i neusporedivi uzor mlađenacke svetosti. Naučio je — nastavlja Papa — u strogoj školi svetog Ignacija odlučno i svjesno otkloniti sve što je propadljivo, što život ponizuje i baca u bescjene. Njegov duh nije radi toga pobjegao od dužnosti ljubavi prema bližnjemu ... odatile je crpao poticaj da život razda drugima i žarku želju da djeluje kao misionar, gorući čežnju za mučeništvom, te napokon herojsku žrtvu sama sebe u službi okušenih.«

Raduje se Papa što će ovaj Alojzijev jubilej iznijeti »značajne crte Svećeva života«. Razbit će se predrasude »o pravoj fizonomiji njegove lica«. Istom će tako soprano Alojzijev lik, na kome su kroz četiri vijeka svetačke duše izgradivale svoj vlastiti značaj, današnjoj generaciji značiti ono, što je značio za jednog svetog Dominika Savia, Kontarda Ferrinia, Ivana Merza.

Alojzije može postati svojom autentičnom porukom — ljubavi »vrijedan i fascinant uзор mladeži, koju povlače u blato hedonizam i materializam modernog društva. Papa naglašava — gledajući sa svoga vidikovca pjejade mladih koje su spremne i danas na veli-

ELVIS FERDINANDI

ka djeal i preobrazbu čovječanstva — da su mladi »otvoreni i spremni na velike ideale«. Na njih djeluju herojski primjeri duševne snage, suvislosti života i plemenitog predanja za vlastitu braću.

Koliki u vrtoglavici i neprirodnom gradskom zatvoru života zele smirenja. Alojzije će im bolje od Indijskih sanjasija pokazati put u svetu tijelu. Znao je kao malo tko razmatrati. Ako se treba odreći radi nutarnjeg rasta vanjskih dobara, mladi će brzo vidjeti uzor bez prema. Alojzije bi prvi izrekao pravilan sud nad našom mercantilnom, potrošačkom, bezdušnom civilizacijom. Treba li odgojiti volju, dici se nad vihor strasti, zauzdati nadasve karakterne mane, eto mladića koji je to izveo željeznom energijom. Zato mu je čelo bilo tako sjajno, jer mu je u svermru duše sjao Bog. Treba li dokinuti nepotrebitni strah pred smrću, mislim da će Alojzije to izvesti bolje od ikoga, kad se on sa smrću pomalo i šali: Ostao bi, reče, kod igre i onda kad bi mu sa sigurnošću javili da će za četvrt sata umrijeti!

Ali nada sve je ovaj mladić simpatičan kao primjer suvremenog socijalnog duha. Prosjak za siromaše, zagovornik proganjениh, pun čženje da prosvjetiti neuke i Kristom usreći grješne, Samaranac rimske ulica u doba kuge. Noće li ga upravo djelo neobične ljubavi, što ga je kipar Pierre Legros ovjekovjeđio na krasnom reljefu, približiti današnjoj generaciji, koja sanja o općoj ljubavi na planetu? Trećeg ožujka 1591. isusovački dvadesetrogodišnji klerik Alojzije Gonzaga prenio je u bolnicu della Consolazione (Utjehe) jednog okuženog Rimljana. Iste ga je večeri kod kuće, u Rimskom Kolegiju, zgrabilo groznica. Ona će iscrpiti mladi organizam i 21. lipnja iste godine odvesti odvažnog heroja Bogu. Posljednje što je napisao na zemlji bilo je pismo — majci. Oproštaj. Prvo što je rekao na nebu, bio je — uvjereni smo — pozdrav Gospi. A zatim — vječni zagrljaj.

Zar ne bi ovaj duh mogao smiriti sve one mlade, koji vapo za srcem predvodnikom i u »Felijtonu« i u »Svjetku« i u »Glasu Koncilak... i u isповjedaonicama ... i u zabitu svoje sobice ... i u dnevnom nemiru ... i u ovom sveopćem nesmirenom kovitlaku?

Neka barem naši kršteni započnu dirljiv i uspešan dijalog sa svojim velikim bratom, uzorom i zaštitnikom.

Fideli

Lanske je godine izšao kod nas životopis svetog Alojzija pod naslovom »PRINC GONZAGA« — Pisac je poznati Wilhelm Hünermann. Životopis je stvaran i nama bliz. Knjiga je ukusno opremljena, Cijena 10 ND. Naručuje se: Rudolf Breber, Zagreb 02-147.

Mladi su otvoreni i spremni za velike ideale; na njih djeluju herojski primjeri duševne snage, suvislosti života i plemenitog predanja za vlastitu braću.

B O G

dobri pastir

22. Ps.

Gospodin je pastir: ništa mi neće nedostajati,
Na zelenim poljanama pusti me da sjedim; na vodama
odmarališta pusti me da počinem. On krijevi dušu
moju.

Vodi me pravom stazom poradi imena svojega.
Moram li putovati tamnom gudurom: ne bojam se nesreće, jer ti si sa mnom: Štap tvoj i palica tvoja, oni su, koji me tječe.
Spremaš pred mnom stol usprkos neprijateljima mojim, mažeš mi glavu uljem; časa se moja prelijeva.
Samo sreća i milost pratit će me kroz sav život; i smijem stanovati u kući Gospodnjoj dok živim.

Gospodinova parabola o dobrom pastiru je dana je od najljepših i najutjecajnijih. Sveti Ivani pripovijeda u 10. poglavju svoga evanđelja (10, 1—21). Zato je unaprijed vjerojatno, da će i starozavjetna priprava ove parabole spadati među najljepše stvari, što se nalaze u Starom zavjetu. I doista je tako. Psalm 22., koji je starozavjetna priprava i slika parabole o dobrom pastiru, jedna je od najdotjeranijih i najpobožnijih pjesama Stoga zavjeta. Imao je obožavaoca u svim vremenima i kao pjesma, i kao molitva, i kao teologija. Premda Emanuel Kant nije za nas uzor religioznog osjećaja, ipak čemo spomenuti njegovo svjedočanstvo o tom psalmu: »U tisućama knjiga, što sam ih u životu pročitao, nije me nijedna riječ tako utjedio kaš ova: Moram li putovati tamnom gudurom, ne bojam se nesreće, jer ti si sa mnom!«

Vrijedno je zato, da promatramo parabolu o dobrom pastiru, kako ju je napisao Sta-

ri zavjet. Morali bismo taj predmet nazvati »Vječni Bog kao dobri pastir«. — Da bismo uspjeli prikazati smisao što iscrpljije, razlikovat ćemo tri stupnja u našem razmatranju.

22. psalm sadrži čitav niz slika i usporedaba. Pjesma želi po njima prikazati životnu zajednicu s Bogom, kako ju je pobožni čovjek Staroga zavjeta doživio. Ove slike i usporedbi i ova životna zajednica starozavjetnog molitelja s Bogom dolaze do svoga najuvrštenijeg ostvarenja u životnoj zajednici kršćana sa svojim Bogom i Spasiteljem.

Psalm iznosi odmah na početku svoj predmet i prikazuje ga onda u četiri slike.

Kako vidimo, pjesma najavljuje već svoju osnovnu misao: »Gospodin je pastir moj, ništa mi neće nedostajati!« služeći se usporedbom. Odlučna je predodžba čitave parabole,

da je Bog pastir čovječanstva. Drugi dio prvog stih-a igra u psalmu istu ulogu kao i izraz: »Ja sam dobar pastir!« u paraboli svetog Ivana (Iv 10, 11). To je osnovna misao, koju će psalmista u sljedećim stihovima daće razvijati.

Za razvoj i tumačenje ove temeljne predodžbe služi se 22. psalm sa četiri usporedbe. Prva govori o dobrom pastiru, koji vodi svoje ovce na svježe izvore, na mladu pašu i divnu počivališta. Druga prikazuje pastira kao vodu na opasnim putevima i kroz tamne gudure, gdje zvijeri i drumski razbojnici čekaju u zasjedi. Treća slika pastira kao gostoprimeca i ugostitelja, koji pripravlja veliku gozbu. Četvrta napokon govori o vječnoj plati u kući Gospodnjoj.

Počevši od treće slike možemo sumnijati, da li je slika pastira još odlučna za oblikovanje pjesme. Zato neki dijele psalm u dva dijela, s dvije osnovne misli. Već naslov, što ga tu i tamo nalazimo, »pastir i domaćin svojih«, dade naslutiti, da je Bog u prvom dijelu pastir, a u drugom domaćin svojih vjernika. Ali ovo mišljenje ne počiva na čvrstim temeljima. Ne smijemo pročiniti intimnost između pastira i ovaca starog Iskoga prema suvremenim osjećajima. Najbolju predodžbu o tom predmetu dobit ćemo iz Nata-nove parabole, što ju je pripovijedao kralju Davidu. »Siromah nije imao ništa do jedne jedine ovčice, što ju je kupio i hranio. Odrasla je uza nj i uz njegovu djecu. Jela je od njegova zalogaja i pilila je iz njegove čaše. Spavao je na prsimu njegovim i bila mu je kao kći,« tj. kao dijete koje treba posebnu zaštitu, i dostojno je naročite nježnosti (2 Sam 12, 3). Dakle, ni naša treća usporedba ne prelazi nužno granice starozavjetne predodžbe o pastiru i ovcama njegovim, makar bila govora o spremjanju stola, četi itd. Ipak ćemo priznati, da se osnovna misao u drugom dijelu polagano rastavlja od predodžbe o dobrom pastiru. Već kod prikaza zajedničke gorobe sa pastirom, a pogotovo u zadnjem stihu, gdje nam psalmista opisuje, kako ćemo zajedno stanovati s Gospodinom, tu je slika o dobrom pastiru već donekle napuštena. Razlog je, što je slika o pastiru za psalmista samo parabola. U njegovoj svijesti prevladava nešto posve drugo, nadnaravna, religiozna stvarnost, koja je tako silna, da razbijja okvir ove ljudske slike, dok se sama misao sve snažnije ističe.

Poslije ovog kratkog prikaza slike i misli moramo izbliza pogledati pojedine usporedbe.

PASTIR TRAŽI

ODMARALIŠTE ZA SVOJE OVCE

»Gospodin je pastir moj, ništa mi neće nedostajati.« To je temeljni akord pjesme. Prva slika, što je psalm navodi za tumačenje glavne misli, crta odnose pastira prema svome stаду kod svježeg izvora na sigurnom, zaštićenom mjestu, usred divnog mladog poljskog zelenila.

»Na poljanama zelenim posti me da sjedim; na vodama odmarališta posti me da počinjem. On krijeći dušu moju.« Zorna predodžba određenog krajolika daje slici svu njenu snagu. Na Sinajskom poluotoku, čak i u Transjordaniji i Palestini imaju velikih pustinja, goleti i pustih stepa. »Mnogo kamenja, a malo kruha.« U ovoj su zemlji mlado zelenilo i svježa voda mnogo divniji Božji dar nego u plodnijim zemljama.

Teško je reći, što znači zadnji izraz »on krijeći dušu moju«. Možda mu je smisao posve općenit, i naglasak leži na riječi »meni«, »menem«, »kriješi«. Ipak ne možemo nijeći mogućnost, da hebrejska riječ »moja duša« ima strože duhovno značenje. Kralj Eduard vidi u ovoj riječi dokaz, da psalmista također misli na blagoslov, što se odnosi na duhovno područje. Ako je to tako, onda bismo vač ovdje gledali pojavu, kako religiozna misao sve iznova probija veo pjesničke slike.

PASTIR JE ISKUSAN

VODA NA OPASNIM PUTEVIMA

»Vodi me pravom stazom poradi imena svojega. Moram li putovati tamnom gudurom, ne bojim se nesreće, jer ti si sa mnom; štap tvoj i palica tvоя, oni su, koji me tješe. — Odmah na početku ove druge usporedbe javlja se slična sumnja kao malo prije. »Vodi me pravom stazom.« Što to znači? Ja li to samo materijalna slika pravog puta u oprek prema pojmu »zalutati«? Ali psalmista želi ovisim riječima iznijeti neku vjersko-čudorednu istinu?

Ono, što slijedi, odgovara posve okviru parabole o pastiru. Večernji povratak kući vodi kroz tamne gudure. Ne zna se, što se krije po pećinama, ali ovca Božja ne gubi povrtenja. Štap i palica pastira jamče za sigurno vodstvo pokraj svih ponora, a ujedno su obrambeno sredstvo za slučaj neke navale. Dobro oružje pastira smirilo je ovce.

PASTIR JE

DOMAĆIN SVOGA STADA

»Spremaš pred mnom stol usprkos neprijateljima mojim, mažeš mi glavu

uljem; čša se moja prelijevan. — Pastir prima ovce u svoj šator i spremi im bogat stol. »Usprkos neprijateljima mojim«. Psalmista gleda prizor kao da su zvijeri i drunski razbojnici, koji su stadiju na povratak pokušali ugrabitkoj ovcu, još posve u blizini. Unatoč blizine tih neprijatelja stado blaguje spokojno. Tu je prvi vrhunac parabole. Misao mira i zaštite pastira povlači se kroz čitavu pjesmu. Ovaj mir i jamstvo za sigurnost dolaze ovdje najsnaznije do izražaja. Stičenici pastira spokojno se vesele gozbi pred očima neprijatelja. Ne znaju za nemir ili strah.

Pastir je spremio svojima pravu gozbu. Domaćin im iskazuje sve usluge ljubavi kao dobrodošlim gostima. Nijedna ovca ne može se potužiti na pastira kao Krist na farizeja Simona: »Uljem nisi pomazao glavu moju!« (Lk 7, 46). Napuni im češa, da se prelijevaju. Simbol je to darežljivosti i velike pestirove ljubavi.

Baš je ova treća slika o pastirevoj darežljivosti tako ljudska, da predodžba pastira i njegov odnos prema ovcama pomalo nestaje. Ovaj rastanak od početne slike iz pastirske života još je izrazitiji u zadnjoj slici.

VJEĆNI ŽIVOT

U KUĆI GOSPODNEJO »Samo sreća i milost pratit će me kroz sav život; i smijem stanovati u kući Gospodnjoj dok živim. — Ova se slika nadovezuje na predodžbu o progontiteljima i neprijateljima, o kojima je bilo govor u prošlom stihu. Prije je pastir morao zvijeri i razbojnike sa svojim štapom držati daleko od ovca. Ali i život Božjih stičenika zna za progone. Psalmista upotrebljava ovdje riječ kojom se Stari zavjet tako često služi da izrazi progon zlobnog neprijatelja. A ipak su ovdje progontitelji, koji ne napuštaju svoje žrtve, druge naravi: »Samo sreća i milost progone stičenika Gospodnjeg. Pjesma očito misli na dobrotu i ljubav božanskog pastira, što progoni stičenika istom strašu, kojom osvjetljivi neprijatelj progoni svoga protivnika, ali smijem stanovati u kući Gospodnjoj dok živim.« Ili: »Ili smijem se vratiti kući Gospodnjoj i stanovati u njoj dovoljekao. (Closen). Nije sigurno, da li pjesma misli na šator božanskog pastira, na jeruzalemski hram, ili čak na nebesku palatu velikoga Boga.

Ovo pitanje, što se odnosi na sve slike psalma, nalazi svoje rješenje u drugom dijelu našeg razmatranja.

Nemamo puno nadodati pojedinim slikama i njihovu ispunjenju o životnoj zajednici kršćana s Kristom. Smisao je posve jasan. Za kršćane je dobar pastir »izvor svake utjeche«. Krist jača ljudsku dušu i vodi je na put pravde. Ako to riječi gledamo u Kristovu svjetlu, pružaju nam neljscrivnu grdu za po-božno razmatranje. Krist nas vodi kroz sve gudure i ponore života, i zato naša duša ne mora nikada strepiti. Kristovo oružje, beskrajna moć i snaga njegova križa, daje nam bezuvjetno povjerenje.

Posebno je lako primijeniti treću sliku na Krista i kršćanina. On nam pripravlja gozbu pred očima naših neprijatelja. Euharistijsko tumačenje slike razlog je, zašto je Crkva taj psalm uvrstila u svećenički časoslov na Tijelovo.

I ako se ikoja riječ iz toga psalma u kršćanstvu ostvaruje, onda je sigurno ova: »Samo sreća i milost pratit će me kroz sav život.« Gertrud von le Fort izrekla je čudnu riječ: »Znam, da Ti neću nikada uteći; jer samo Bog može progoniti kao što Ti progoniš.« Ona je jedva shvatila tu svoju riječ u svjetlu našega psalma, ali ako je tako promatramo, imat će novo značenje. Kao što Krist proganja, to može činiti samo on: progoniti dušu neprekinitutim nizom milosti.

»Smijem se vratiti u kuću Gospodnju i stanovati u njoj dovoljekao. — Naša vjera gleda otvoreno nebo, i zato kršćanin izgovara ove riječi punom sigurnošću u vječnost i pobjedu. Unaprijed se raduje svemođnoj vječnoj sreći. Kada sveti Ivan u svome Otkrivenju pokutava da ljudskim riječima slike radošti vječnog blaženstva, onda se služi slikama i riječima našega psalma: »Više neće ogladnjati ni oželinjeti..., jer Janje će ih povesti i voditi na izvore žive vode« (Otkr 7, 16-17). I to je konačno ispunjenje.

Ako na kraju ponovo pogledamo na sliku 22. psalma, na puninu njegove nježne molitve i duboke religiozne misli, onda ne nalazimo druge riječi, kojima bismo mogli bolje sažeti kršćansku molitvu o dobrom pastiru Isusu Kristu, nego jednom od posljednjih kitalica iz hvalospjeva »Hvali Slon«:

Dobar pastir, pravo jelo,
Smiluj nam se, Janje bijelo.
Daj nam hranu, svoje tijelo,
Brani, vodi stado cijelo
K strani žiša blaženog. Amen.

Gustav Closen D. I.

Petar Barbarić

ZAGOVORNIK SJEMENIŠTARACA

bivamo malo mladomisnika. Znači, da je i tu mlađež zahvatio duh današnjice, koji se boji žrtve i odricanja, pa se mnogi od njih povlače i vraćaju u svijet.

Odgovitelji budućih svećenika dobro su uočili, da pred njih moraju iznijeti živ uzor kršćanske savršenosti mladića, koji je živio u sjemeništu i tu izgradivao svoju duhovnu veličinu. Isusovci vode dva mala sjemeništa, zagrebačko i dubrovačko, i u oba nastoje unijeti duh i žar, kojim je bio ispunjen sluga Božji Petar Barbarić, travnički sjeminarac.

Da Petar postane što bliži današnjoj generaciji sjemeništaraca, duhovnici obaju sjemeništa često o njemu govore, njemu u spomen pripravljaju razne pripreme, akademije... Uveli su primanje svete pričesti svakog 15. u mjesecu na nakanu da Petar bude što prije uzdignut na čast oltara. A prošle godine od 1. do 8. listopada u dubrovačkom sjemeništu bio je proslavljen Petrov tjedan u vezi sa godinom vjere. Na kraju tog tjedna bila je završna akademija, na kojoj je nekoliko riječi progovorio i novi dubrovački biskup potičući sjemeništarce da se ugledaju u Petru Barbariću u svom sjemenišnom životu.

Koliko je u dubrovačkom sjemeništu omiljio Pero, pokazuje primjer jednog sjemeništarca Hercegovca. U svom je kraju taj mladić prošle godine okupio oko 300 djece, koja su zajedno molila za Petrovo proglašenje blaženim.

Daj Bože po zagovoru Petra Barbarića, što više dobrih sjemeništaraca!

Naše je vrijeme doba velikih idejnih i moralnih previranja. Od toga je možda najviše zahvaćena mlađež. Stoga možemo svaki dan čitati po koju vijest o ispadima mladenačkih grupa, o pomanjkanju idealizma i kod one mlađeži koja se čuva javnih ispada. I ako se nađe koja grupa malo idealnije mlađeži, već joj se svi dive.

Naša su sjemeništa puna sjemeništaraca, ali koliko pojedinci duboko shvaćaju svoj poziv, to je teško reći. Cinjenice nam govore, da od tolikog broja sjemeništaraca na kraju do-

Dr. IVAN MERZ

— N A Š U Z O R

(Prigodom 40-godišnjice njegove smrti 10. V 1968.)

Dne 10. svibnja 1928. godine, dakle pred 40 godinama, ispuštilo je svoju svetu i plemenitu dušu Dr Ivan Merz, uzorni katolički svjetovnjak. Svima koji smo ga poznavali bilo je vrlo teško, kad smo saznali za njegovu smrt, ali za njega i za sve nas ona je bila pravi dobitak. On je postigao cilj sjedinivši se sa svojim Bogom. Nama je pak postao moćan zagovornik. O tome nam jamče mnoge milosti, zadobivene njegovim zagovorom.

Već za njegova života vidjelo se da je posjedovao kreplosti u herojskom stupnju. On je sam za sebe rekao: »Okario sam se asketsko-literarnog gledanja na svijet i počeo sam promatrati život kakav je u stvarnosti u Spasiteljevoj koncepciji. Merzovo katoličko shvaćanje očitovalo se je najprije u tome, što je sve gledao i prosudjivao u svjetlu crkvenih odredaba, smjernica i nastojanja. On kaže: »U katoličkoj Crkvi vidim sliku preljubljenog Spasitelja i Boga Isusa, a u svetom Ocu Papi gledam čovjeka kojega je moj Bog postavio za vrhovnog vidljivog namjesnika na zemlji. Zato ljubim katoličku Crkvu i svetog Oca Papu kao Isusa.«

Daljnja je značajka Dr Ivana Merza njegova iskrena i duboka pobožnost, koja ga je čitavog zahvatila. Potpuno se je oslanjao na svetu liturgiju. Već za svoju doktorsku radnju izabire liturgiju. Kasnije piše u

raznim časopisima članke o njoj ističući njezinu ljepotu i odgojnju moć za život. Svetu je misu svaki dan slušao i već tada pratilo iz misala i redovito se pod misom pričeščivao. Smatrao je da je sveta misa bez svete pričesti donekle krnja. Žrtva je tek onda potpuna, kad se u njoj najtjesnije sjedinimo s Isusom. On o liturgiji piše: »Po liturgijskom razmatranju svaki katolik postaje velik i univerzalan. On stavlja po strani svoje osobne interese i počinje osjećati, što Crkva osjeća, koja je velebni odraz neizmjernog Krista. Vjernik koji se liturgijski moli pridružuje se korovima andeoskim, koji neprestano hvale Stvoritelja, i tako je njegova molitva socijalna i sjedinjena sa svetom Crkvom.«

Današnja ekumenska nastojanja za Ivana bi bila dar Duha Svetoga, jer je već pred 40 godinama neprestano molio za sjedinjenje rastavljene braće.

Merz je bio veliki štovatelj presvetog Srca Isusova. Pobožnost prema Srcu Isusovu preporučivao je svim orlovima i orlicama, čijoj je organizaciji bio ideolog. Veoma je ljubio presvetu Djericu. Kao hodočasnik obišao je svu našu marijansku svetišta. Bio je i u Lurd, te je nakon povratka iz Lurda zavolio krunicu i molio ju je svaki dan. O Lurdju je napisao knjižicu i nekoliko članaka u raznim časopisima. Svakome bi savjetovao: »Ostani uvijek dobro

Marijino dijete i ona te neće nikada ostaviti.

Ivanov grob na zagrebačkom groblju Mirogoju neprestano posjećuju

pobožne duše. Mogu izjaviti da sam i ja nekoliko puta bio na Ivanovu grobu i uvijek sam osjećao, kao da se nalazim na grobu sveca. Ivan Merz u svome je životu nastojao što moguće u većoj mjeri ostvariti lozinku, koju je dao orlovsкоj organizaciji: »Žrtva, Euharistija, Apostolat«. A nije li to put prema vrhuncima kršćanske savršenosti?

Sveta je Crkva prije 10 godina otvorila crkveni proces, koji ima ispitati Ivanove kreposti i tako pripraviti put do njegova proglašenja blaženim. Sada Ivan nosi naslov »Sluga Božji«. Koliko će vremena trajati ova crkvena istraga, to u dobroj mjeri ovisi i o našim molitvama za tu stvar, kao i o našem utjecanju u zagovor ovog Božjeg ugodnika.

Eto, 40-godišnjica njegove smrti slavi se upravo u »Godini vjere«. To nas potiče, da se i mi ugledamo u njegovu živu vjeru, pa da tom vjeron izmolimo od Boga milost da »Orao zlatnih krila« zadobije čast blaženika i sveca Katoličke Crkve.

I. A.

NOVE KNJIGE

Upravo je izšla iz štampe knjiga »VJERA U ŽIVOTU«. To su vrlo prikladne propovijedi za mjesec svibanj u godini vjere. — Narudžbe prima: Salezijski samostan, Zagreb V, Omiška 10. — Cijena 10 ND.

Gradičanski Hrvat O. Augustin Blašović, benediktinac, izdao je knjigu »SVECI U CRIKVENOM LJETU«. Prvi svezak obuhvaća svece, koji se slave u prosincu, siječnju i veljači. Kasnije bi imala izći još tri sveska gdje bi bili obrađeni sveci koji se slave u ostalim

mjesecima godine. Knjiga je napisana gradičanskim narječjem, ali mi Hrvati uglavnom sve razumijemo. Knjiga je tiskana na finom bijelom papiru, te je za naše prilike malo skupa, stoji 35 ND. — Može se naručiti na adresu: Josip Baldalić, Zagreb 2, pp. 345., Voćarska 106.

Upravo izlazi iz tiska knjiga od Jean Galot-a D. I. »MILOSTI PUNA«, koja može poslužiti za svibanske pobožnosti. Cijena je 11 ND, tvrdno vezano 14 ND. Naručuje se na adresu »Vrelo života« Dr Duro Gračanin, Zagreb 2, pp 885.

HODOČAŠĆE U RIM

Povodom stogodišnjice svog opstanka, Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba organizira hodočašće u Rim.

Početak iz Zagreba 13. lipnja 1968. u 5 i 30 sati autobusima. Putuje se u Padovu (Sveti Ante Padovanski i grob oca Leopolda Mandića), Firencu i Rim gdje se ostaje 4 dana. Jedan dan izlet u Napulj i Pompeje.

Povratak u Zagreb preko Asiza (sveti Franjo), republike San Marino, Raven-

ne i Venecije. Dolazak u Zagreb 22. lipnja u 24 sata.

Cijena putovanja (sa dva obroka dnevno i noćenje) 980 ND.

Može se dobiti i džeparac u iznosu od 10.000 talijanskih lira.

Rok prijave do 15. svibnja 1968.

Svaki hodočašnik mora sam izvaditi putnicu.

Informacije i prijave slati na Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg 21. tel. 38-876.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Dobrom Papi Ivanu na uslijanim molitvama. I nadalje se preporučujem u njihov zagovor i pomoć. Eva Šarić, Valpovo.
- Za uslijanu molitvu zahvaljuje se Majci Božjoj od brze pomoći i ocu Leopoldu Mandiću S. V., Gostović.
- Presvetom Srcu Isusovu i Bergređano Začetkoj zahvaljuje se na uslijanim molitvama Slava Mauhar, Kalić, Gorski Kotar.
- Na položenom ispitnu sinu Mirku i što je sin Marko primijenil u zanat, zahvaljuje se Srcu Isusovu, Gospu od brze pomoći i svetom Ivanu Krstitelju Ana Martinović, Stojaković kod Travniku.
- Zahvaljujem se presvetom Srcu Isusovu i svetoj Maloj Tereziji za primljene milosti. Preporučujem se i nadalje. Pavićević, Cvetković.
- Na uslijanim molitvama i primljenim milostima zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i slugi Božjem ocu Vendelinu P., Bankovci.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, bergređnom Srcu Marijini i slugi Božjem Petru Barbariću za ozdravljenje i na uslijanju molitve. Evica Brumerček, Ledenik.
- Za uspjelu operaciju i druge primljene milosti zahvaljuje i ujedno se unaprijed preporuči J. C. Šilić.
- Zahvaljujem se Presvetom Trojstvu za milost dobivenu po zagovoru oca Leopolda Mandića. Marija Mačaš, Bijeli Manastir.
- Preporučam u molitve Božanskom Srcu Isusovu i Bergređnom Srcu Marijini teško bolesnu majku Magdalenu i druge obiteljske potrebe. Sin bogoslov Zvonimir Nevistić, Đakovo.
- Za sretno položen ispit svoje kćeri i za mnoge druge milosti zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. Preporučujem se i nadalje. Ivka Mesarić, Novo Selo.
- Na uslijanim molitvama zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći, svetom Josipu, dušama u cistilatu i svima svetima. Kata M., Gradiste.
- Od svega srca zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Gospu Fatimskoj, sv. Josipu, sv. Antunu Pad., bl. Nikoli Taveliću i dobrom Papi Ivanu, za uspjelu operaciju moga sina i za sve druge milosti. I dalje se preporučam Viktorija Batrenjak, Bjelovar.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću, na mnogim primljenim milostima i uslijanim molbama. Ujedno molim za daljnju pomoć. Barn Halovanić, Zagradec.
- Na sretno uspjejloj operaciji i na mnogim primljenim milostima zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu P. M. S.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Bergređnom Srcu Marijini na svim udjeljenim milostima. Rima, Pazin.
- Za ozdravljenje kćeri i svoje vlastito zahvaljuje se Majci Božjoj, sv. Josipu i Petru Barbariću zahvaljuje se Marija Kelić, Farkuševac.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za sve primljene milosti. Kata Lukačević Tornac, Lenčenik.
- Preporučam se Majci Božjoj od brze pomoći za zdravljie djece i za njihov sretan ispit u školi te mir u obitelji. M. V.
- Na uslijanim molitvama zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu, Gospu Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Antunu. M. L., Zagreb.
- Za sretan porod zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Ani J. R., Zagreb.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospo, Petru Barbariću i Ivanu Merzu. Što mi je unuka ozdravila i sretno položila maturu. Manda Krekman, Donje Novo Selo.

- Zahvaljujem Majci Božjoj Fatimskoj na uslijđanju molitvenima za svoje ozdravljenje. K. K., D. Andrijević.
- Božanskome Srcu Isusovu, Gospo Šinjskoj i Petru Barbariću zahvaljujući na pomoći u potrebama Vice Luke, Igrane kod Makarske.
- Za ozdravljenje zahvaljujem se Srcu Isusovu i Majci Božjoj Zalosnoj I. B., Petrovina.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na pomoći. I. Vlašić, Zagreb.
- Na primljene milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i sv. zaštitnicima. Preporučujem i nadajući nas i našu djecu. N. N., Deinice.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu za ozdravljenje od upale očiju po zagovoru Majke Božje i sv. Vida. V. B. Većika Gorica.
- Za ozdravljenje svoje i svoga unuka zahvaljujem se Gospo od brze pomoći T. M., Štefan Brod.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje nakon teške operacije. Margaretra Novak, Donja Dubrava, Međimurje.
- Na uslijđanoj molbi zahvaljujem se Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i ocu Leopolu Mandiću. H. J., Sisak.
- Za sretnu operaciju i brzo ozdravljenje zahvaljujem se Srcu Isusovu, Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu Pad. Ana Kopas, Šemovci.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju žuci. Mara Klaić, St. Perkovci.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i svojim mlijenim zaštitnicima zahvaljujem, što su priskocići u pomoći meni i mojima u najtežim potrebama. I unaprijed se preporučujem njihoj vojnoj zaštiti. Jelka Novaković, Pučićeva, Brač.
- Zahvaljujem se svecem Josipu, Srcu Isusovu i Marijinu na uslijđanju u nevolji Ana B., Senj.
- Zahvaljujem se Majci Božjoj, bl. Nikoli Taveliću i sv. Luciji, što mi je kćerka spašena od bolesti očiju. R. M., Zagreb.
- Toplo preporučujem svoga sina Majci Božjoj, bl. Nikoli Taveliću, sv. Aloiziju, sv. Stanislavu i sv. Antunu, da mi kod Boga isprose milost te moj sin sretno završi školu. K. R., Sisak.
- Zahvaljujem se ocu Leopoldu Mandiću na ozdravljenju od teške upale zglobova. M. S., Kutina.
- Hvala Gospu od brze pomoći na ozdravljenju Zahvalna Mandi Sisić, Rutčica.
- Presvetom Srcu Isusovu, dragoj Majci nebeskoj i svetim zaštitnicima hvala za uspjeh u školi. Zahvalna gimnazijalka Marija.
- Preporučujem se Majci Božjoj od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću za ozdravljenje od bolesti srca i bubrega, te da mi izmole strpljivost u bolinju. Iva Vukova, Ledićac, Hercegovina.
- Za primljene milosti ozdravljenja hvala Presv. Srcu Isusovu i Gospo od brze pomoći. Manda Starčević, Podr. Podgajci.
- Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljujem na primljenoj milostima. N. N., Vukmanić.
- Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima za sve primljene milosti i stetno položen ispit. Molimo i daljnju pomoći od svete Obitelji. M. M., Lokve.
- Za sve primljene milosti i preporučujem za zdravlje u kući unaprijed. Janeš Vlatka, Gorovo.
- Hvala Srcu Isusovu, Gospo od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje noge i dijelni organa. A. Safer, Bočkovec.
- Za ozdravljenje nakon operacije tumora zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Judi Tadeju, sv. Franju Ksaveriju, Papi Ivanu, ocu Leopoldu, pokojnom Kardinalu, bl. Nikoli Taveliću, sv. Maloj i Velikoj Tereziji, te dušama u čistilištu. Terezija Perica, Nijemci.
- Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći i sv. Antunu na uslijđanoj molbi. Preporučam se i nadalje. M. K., M. B.

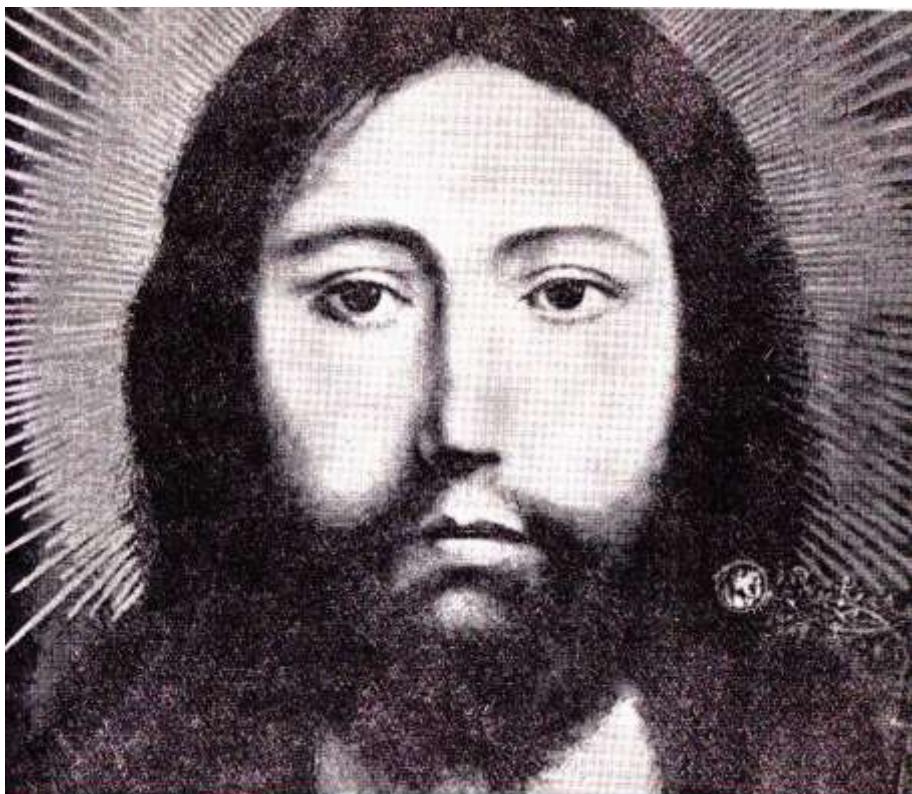
Na emotu: BAZILIKA POMPEJSKE GOSPE SV. KRUNICE

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družba Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik
š. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Pramenski, Slavonski Brod, Omladinska
ul. 26. — 1958. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata
12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite
poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glassnika; rukopisi se ne vraćaju.

CSCTO via rd

CIJASNIK SRCA ISUŠOVA I MARIJINA

VI

LIPANJ 1968.
ZAGREB — GODINA 39

CIJENA 1 ND
POSTARINA PLACENA U GOROVU

SADRŽAJ:

201	Razmišljanje uz blagdan Srca Isusova
202	Proslava blagdana Srca Isusova
203	Mlađež i Bogočovjek probodenog Srca, Mijo Škvorec
208	Himan iz časopisa Presv. Srca
209	Oblaci nad gradom, Hrvošlav Ban
210	Crkva u Kini, Josip Antolović D. I.
212	Aferim, Bistričani, — Stjepan Đelato
214	Iz Kristova života
216	Od davla k Bogu, Juraj Gusić
221	Mesija — Svećenik dovjeka — Gustav Cloesen
227	Sveti Bazilije
228	Značajan jubilej albanskog naroda, Josip Antolović
229	Križ u Konevljima, B. Mlađošević
230	Ovako se molí svaku večer, Zvonimir Majić
231	Razgovaramo
235	Kratke vijesti iz katoličkog svijeta, Mijo Škvorec
240	Nove knjige
	Zahvalnice

Na omotu: KRIST OD MATSYS-a Q.

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, RODEN OD MARINE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, KASPET, UMRO I POKOPAN; SASAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIM; VLAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; OPONUD ĆE DOĆI: SUDIT ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROSTENJE GRIJEHA, UŠKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

RAZMIŠLJANJE uz blagdan Srca Isusova

Reci mi, sinko, jesli si sretan? Jesli li zadovoljan? Je li tvoje srce smirenog? Uživa li ono onaj mir, smirenost, koja sliči smirenosti gijeska na dnu dubokog mora?

Ili si možda i ti kao one duše koje uzdišu, jer na svakom koraku padaju u grijeh, i kao golubice blatom okaljanih krila ne mogu uzletjeti u čišće, uzvišenije visine!

Možda i ti spadaš među one duše koje se putem krepstii vuku sape-te teikom sušicom duha, aime joj je miskost? Ili si možda poput onih duša koje ne žive dodušu u grijehu, ali se niti ne vježbaju u krepstii. Iz njihovih očiju odsljeva malodružje, jer iako pokušavaju poletjeti u visinu uvijek ponovo padaju na zemlju. Ili si možda kao pješak na klizavu putu. On se umara koracajući, a ipak tako malo odmiče..

Poslušaj riječi utjeha što sam ih povjerio svojim najpovjerljivijim dušama, da preko njih prostruji u svijet oganj mojega Srca:

„... Bogatstvo milosti i blagoslova što ga ovo sveto Srce u sebi skriva jest neizmjerno. Ja ne znam, ima li i jedna vježba pobožnosti u duhovnom životu, koja bi u malo vremena bolje mogla uzdići dušu do najviše savršenosti i dati joj da osjeti prave plodove koji dozrijevaju u službi Isusa Krista.“ (sv. Margaret)

„Ne znam hoćete li razumjeti što je to pobožnost presv. Srcu našega Gospodina. Ona proizvodi velik plod i promjenu u svima koji joj se posvete i predaju sa žarom.“ (Margareta)

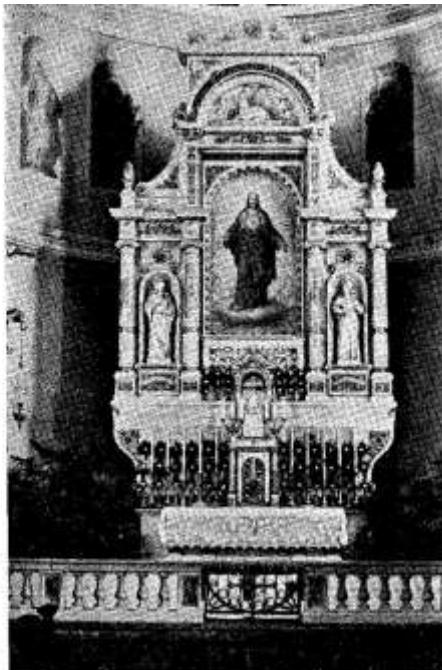
„Ljudi će po ovoj pobožnosti naći svu pomoć potrebnu njihovu staze, to jest: mir u obitelji, pomoć u poslovima, blagoslov i napredak u svojim pothvatima, utjehu u trpljenjima. Baš u presv. Srcu naći će utjehu čitavog svog života, a osobito u smrtnom času. Nije teško umrijeti onome koji je štovao Srce Isusa Krista.“ (Margareta)

„Nastojte osobito da tu pobožnost prigrle redovničke osobe, jer će one iz nje crpsti toliko pomoći da im neće trebati drugo sredstvo te ožive prvu revnost i najsavjesnije vrše svoje dužnosti.“

„Obećajem ti u prevelikom milosrdju svoga Srca, da će svima koji će se kroz devet prvih petaka uzastopce pričešćivati, dati milost konačne pokore: oni neće umrijeti u mojoj nemilosti i bez sakramenata. Moje će im Srce biti sigurnim utočištem u zadnjem času.“ (Margareta)

Reci sada, prijatelju, nisi li čitali ove retke počeo vjerovati da je pobožnost prema presv. Srcu nešto veliko? Ako još nisi posve o tome uvjeren prouči tu stvar i sam ćeš se osvjeđočiti.

PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA U HRVATSKOM NARODNOM SVE- TIŠTU U ZAGREBU

16. do 23. VI — TJEDAN PRESVETOG SRCA ISUSOVA.

16. do 19. VI — Večernja sveta Misa i propovijed.

20. VI — četvrtak navečer: — Misa, propovijed i zajedničko recitiranje Čašice Srca Isusova.

21. VI — petak — BLAGDAN SRCA ISUSOVA. — Cijeli dan izložen Presveti Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispovijed i pričest kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakog punog sata. U 10 sati pjevana sveta Misa i propovijed. Navečer u 6 sati tiha sveta Misa.

U 7 sati svečani Pontifikal. Pod pontifikalnom Misom propovijed,

iza Mise blagoslov s obnovom posvećene Presvetom Srcu.

22. VI — subota — Večernja sveta Misa i propovijed, kratka adoracija i poštovanje na čast Srca Isusova.

23. VI — nedjelja — VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA. — Ispovijedanje i pričešćivanje kroz čitav dan. Tihe svete Mise svakog punog sata. Zadnja u 12 sati. U 9 sati propovijed za hodočasnike.

U 9,30 Pontifikalna Misa preuzimanog Biskupa.

Poslijepodne u 4 sata propovijed i blagoslov za hodočasnike. Navečer u 7 sati pjevana sveta Misa. Pod Misom propovijed, iza Mise blagoslov s posvećenom posvetom Srcu Isusovu.

||| ŠTOVATELJI BOŽANSKOG SRCA! Pozivamo Vas ovih milosnih dana u HRVATSKO NARODNO SVETIŠTE SRCA ISUSOVA da svi zajedno uzveličamo Kristovu ljubav. Molit ćemo svi zajedno Božansko Srce da blagoslov naše duše, naše obitelji i naš narod.

MLADEŽ I BOGOČOVJEK PROBODENA SRCA

«PRIKAZIMO ŠTOVANJE SRCA ISUSOVA KAO VRELO JEDINSTVA, SPASENJA I MIRAL» — Nakana Apostolata Molitve za mjesec lipanj.

PJESMA JEDNE GITARE

»Mi želimo srce, mi želimo dušu, mi želimo jezik zajedničke ljubavil!« Pjesma jedne gitare odzvanja svjetom. Mladež, poratna generacija, odjećena ravnim nožem od one predatne, znade potresno zazvati Veliko Milosrđe. Krist joj stvarno nije dalek.

U dvadeset godina zagušljiva mira, između dva luda rata, obitelji, gradići, narodi hrili su naoko zanosno k slikama Isusova Srca. Mnogi su iskreno štovali potresni znak Ljubavi. Nicale su bratovštine, lige, euharistijski križarski pokreti, vlijorile su zastave, odzvanjale glazbe i zvona, re-

dale se javne zakletve i obećanja, posvete i zahvale. U sve crkve unidoše oltari s više manje ukusnim likovima; tiskare se natiskaše molitvenika i »Glasnika«, pronošeci u svijet zahtvani, romantički, sentimentalni stil. Pjesme i davorije prošlovjekovne intonacije odzvanjale su na misijskim skupovima, u organizacijama, kadikad i po seljačkim kućama. Srce Isusovo preko propovjednika postade utočište uzdaha, zaufanih molitava, pa i suza. Zbilja, mnogi »umorni i opterećeni«, grješni i razboljeni, ogrijaju se tom pobožnošću i dobro su se osjećali.

GLAS JEDNOG PAPE

Rat je srušio tolike stare »nadgradnje«. Kao da se temeljito poljuljala i ova pobožna i utječna. Organizacije se dobrim dijelom raspadoše ili smaksaše u ushitu, zastave se tužno obješiše i sakriše u crkvene zakutke,

posvete se i obećanja prorijediše, knjiga gotovo i nestade, časopisi ostadoše u predratnoj opremi i duhovnoj oskudici. Kolike se veličajne započete crkve jedva dogradiše, kolike ostadoše nedovršene! Stara raspjeva-

na pobožnost Presvetom Srcu kao da se spremala na rekвијем... Cini se da ni napor učenog i pobožnog Pija XII nije pomogao. Papa je htio svojom enciklikom *Haurietis aquas* (Crpst ćete vodu sa izvora Spasiteljevih) uliti prije 12 godina u zatrovani atmosferu više temeljitošti, razložnosti i dubine. Trebalо јu je dogmatski jače podzidati, psihološki životvorni-

je, muškije, konkretnije prikazati. Papa je želio otvoriti tajnu Kristove ljubavi za ovaj naraštaj — pust, leden, izgubljen i bez srca. Nažalost — ni to pismo ni nekoliko potonjih spisa o problemu Isusova Srca ne raspališe masa. Mnogi još uvek razmišljaju zašto pametna papina poruka nije u poraženoj generaciji odjeknula ni dovoljno široko ni dovoljno duboko.

ŠUTNJA JEDNOG SABORA

Još je zagonetnije, i veoma značajno, da je ova pobožnost ostala gotovo potpuno zaboravljena na II Vatikanskom Saboru. Božansko se Srce spominje u svih 16 službenih dokumenta Sabora samo na dva mјesta, ali usput i posvema besperspektivno. Spominje se u dva dokumenta, gdje se čovjek tome ne bi nadao, u revolucionarnoj izjavi o »svjerskoj slobodи« i u famoznoj pastoralnoj uredbi »Gaudium et spes — Radost i nada«. Kristovo srce spominje se škrto, stisnuto u izreke koje uopće ne računaju s pobožnošću prema probodenom Srcu.

Bit će da je to zaboljelo impresivnu dušu našeg današnjeg svetog Oca. Majci Božjoj Oci Sabora darovaše jedno poglavlje uredbe o Crkvi »Svjetlo naroda«, Srcu njeni Sini — ništa. Papa je u veljači 1965. napisao za stotu obljetnicu blagdana Srca Isusova lijepo pismo, mirno tonom i toplo naglaskom. Ali se ništa potresnije nije zanjihalo. U svibnju iste godine Pontifik u novom pismu poziva odvažno i s bolom u srcu sve redovničke zajednice, koje se ponose imenom Srca Gospodinova i moraju gajiti dublju pobožnost prema njemu, da se iznova prodahnju duhom svojih krstocentričnih osnivača, da ožive pravi duh povjerenja Kristu, da jače shvate i svijetu dotumače najdublju Tajnu, od vjekova skrivenu u Bogu.

Ne znam kako je to pismo odzvoniло u redovničkim savjestima i kćerama.

KRIK JEDNE GENERACIJE

U ovoj »krizi« pobožnosti Srcu Isusovu javljaju se novi elementi. Možda glasniji no što smo se mogli nadati. To su osobito tri stvarnosti, koje gušće ljudi iznutra, koje prijete ljudima izvana. Prijе svega groze nam razorne sile, koje nište harmoniju i jedinstvo srca, braka i svijeta. To je nadalje nemoć »progresa« da oslobođi čovjeka od nutarnje tjeskobe, da mu spasi egzistenciju, da mu očisti savjest od zla i nutarnjeg očajnog pritiska i da pravilno usmjeri povijest. Napokon, to je sveopća želja da se svijet, zbljen tolikim sredstvima dojavne svjetske mreže, doista i trajnije smiri.

O tome se može s korišću razmatrati.

Sve misli možemo smjestiti u okvir, koji se stvara za buduće naraštaje i dane. To je vredni, uzbudeni, pokrenuti i dinamični svijet mladosti. Mladi su danas, ako ih motrimo u cjelini, nezadovoljni, uvjereni su da ih starija generacija ne shvaća, da ih zapostavlja i odbacuje. Mladi su ko kakvi bezdomaši, napušteni i nezbirnuti. Pusti u srcu, jer su prevareni u težnjama. Prerano zreli za velike planove, kako kažu, traže svoje mjesto u društvu i svijetu. Znamo da je vrtoglavim razvojem sav ovaj tehnicizam, atomski i elektronski proširen, naglo banuo, nametnuo se i — u srcima ostario. Nikoga nije zadovoljio. Mladež najmanje.

KRIST SJEDINUJE

Pogledajmo svijet čovjekove sveobuhvatne intime. Svijet nutarnjeg jedinstva srca, duše, istine, nazora na svijet i sudbinu. Raznim znanostima, specijalnim doumcima, iznašaćima, filozofijama i sistemima, nadasve sve upornijom sumnjom razbili smo staru sliku svijeta, a nove nismo stvorili. Nekad je čovjeku svijet i životni put bio koliko toliko povezan, jedinstven i jasan. A sad se sukobiše svijet ljubavi sa svjetom tehnike, svijet vjere i svijet iskustva, svijet apsolutnih i relativnih istina. Mladi se u tom darmaru gušće. Traže izlaz i neki vidik. Žele prostranstvo, traže dovođenjan prostor za svoje osobne nazore, za opće čežnje duha, za sva ispravna uvjerenja koja traže garanciju jaču od ljudskog lomnog i nesigurnog razmišljanja. Atomiziran i razbijen sve-

mir duha povlači za sobom kaos u čitav svijet.

Mladež mnogih svjetskih srednjih i visokih škola javno o tome govori. Prizivaju Istinu, koja bi svemu dala određenje, pravac, jedinstvo i puninu. Masa nagomilanih činjenica, formula i brojki, hipoteza i nesigurnosti, a prije svega sve osrednje i dvo-dimenzionalne spoznaje, koje nikud ne probijaju niti se odmikuju od epruve te teleskopsko-radarског dogleda, nikako ne odgovaraju na upite koji sve izazovnije obilaze zagonetni dvorac egzistencije. Ako im Krist na vrijeme i uvjerljivo osvijetli duh, još se uvijek može izbjegći potpuni bankrot i opći revolt. Zato bi paulinska poruka Božjega Srca, u kome se veže početak i svršetak svega, bila spasosna za mlade koji su — priznaju i sami — grozno dezorientirani.

KRIST SPASAVA

Jos teže od toga mladi osjećaju tret svoga spasenja. Okrenuti prema budućnosti, ne vide pod povijesnim nebom nikakve sigurnosti za dušu, za

duhovnu slobodu, za vječnost. Ništa povijesno i poviješću na smrt osuđeno, nikakve prilike niti osobe, ne mogu čovjeka spasiti u njegovoj najdub-

Ijoj određenosti. Od samih ništica ne sastavlja se nikakva pozitivna vrijednost. Mladi mogu biti danas, ko što su bili i njihovi predšasnici juče, časkom opijeni nekakvim osobnim ili zajedničkim idolom. Povijest je i za njih neumoljivo stroga i pravedna učiteljica. Na povjesnom groblju nestima i neuspješna mladi gledaju toliko razbijenih idola, da i svoje vlastite počinju gledati ispitljivo i sumnjivo. Bilo bi veoma nestvarno misliti da će današnja mlada generacija potpuno nasjetiti varavom obecanju industrijalizacije bez duha, ekonomike bez srca, antihumane »kulture«, gotovo nasilne civilizacije brzine i slike, elektronike i atomistike. Ako itko, da današnja mladež može točno registrirati potpuni bankrot i neuspjeh prošle generacije, koja se zaklinjala na materijalne vrijednosti, odbacujući duhovne i vječne. Nemir i napuštenost roda koji je prezreo Božju intervenciju i Bogočovjeće spasenje veliko je upozorenje za današnju mladež. Zato se mladi bune protiv takova života, koji ne računa sa spasenjem. Oni bi htjeli biti zaštićeni, shvaćeni, ljubljeni. Ne žele biti »postvareni« i uvršteni u fabrički red strojeva. (Sjetimo se nesretnog djeteleta u filmu »Sedmi kontinent« i jednog propalog svijeta u filmu »Pasji život«!) Mladi ne žele biti beznačajne brojke hvatane u sistemu škole, vojske, proizvodnje, javne društvene mašinerije. Žele nešto značiti kao punosvijesne i punopravne osobe. Bježe od napuštenosti, osamljenosti i zaborava. Neće da ih svuda potiskuju starci i prerano stari strojevi, preranu prezivjeli »sistemi«... Mladi osjećaju da bi im bilo lakše, snošljivije i vedrije, da im prijašnje generacije nisu prevukle nebesa tolikim oblacima... »Oci jedoše grožde (zla), a sinovima trnu zubi...« Mladi kucaju sve jače na vrata spasenja, nadavse na ona posljednja, najtajanstvenija — na vrata besmrtnosti. Mladi se bune vanjskim nereditama na sveučilištima i ulicama, bijegom od kuća kao hipikovci, tražeći zaborav u drogama kao Huntova mladež »drugog svršetka«... dizu se protiv ratnih strahota i socijalne neravnote... svojim zabavama, pjesmama,

bezveznim vrludanjem svima daju na znanje da bi htjeli biti sretniji nego što jesu. Htjeli bi razbiti sadašnju opću nesigurnost, ukloniti rugobu i nepoštenje u sebi, a svu nakaznost i nepravdu u povijesti. A to je nesumnjivo poziv Kristu da dode. On je jedini, toga nitko ne poriče, obećao i stvarno dao oproštenje, milosrdno spasenje i čudesnu bogosličnost. To mladima i danas obćaje njegova ljudav, simpatija i Srce.

KRIST SMIRUJE

Još jedna golema muka tišti mlađez svijeta. To je grozničavo i neriješeno pitanje mira. To je nestalni život u sjeni prijetećeg naoružanja, sve razornijeg oružja, razgorenih ratova, pritajenih i zlih slutnji. Nepodnosiv život. Mladi se ne straše toga što će ljudi rađaju. Oni vole ljudi. Ali ih plasti misao da se sve može kriminalno, zvierski i beznadno uništiti. Ne radi se o tome da se izmjene neke povijesne prilike ili kulturne stičevine, umjetnički stilovi i socijalni odnosi. Mladi se s pravom boje da neće doživjeti svojih zrelih godina i punog razvoja. Možda ih u prokletoj povijesnoj busiji čeka nečija obijest ili ludost.

Mir je cvijet koji spušta korijenje duboko u ljudsko srce, a uzdiže za zrakom slobode i suncem Božjim. Mir je nemoguć ondje gdje je sve zatrovano grijehom. Grijeh je raskid, rasap, strava, propast. Mir traži smirenju dušu, obitelj, zajednicu, svijet.

Mladi su buntovna generacija. Puni su nagona, potresa i lomova. Ali je sve u njima poneseno prema velikom cilju, koji se može postići jedino u miru. Kamo sreće ako Srce, koje je pomirilo sve svjetove — Boga i čovjeka, narav i milost, život i beskraj — smiri i mladu generaciju u pravdi, ljubavi i sreći!

NADA MLADIH KAJANJE STARIH

Uvjereni smo da mladi i tihom molitvom i bućnim revoltom zapravo zovu Krista. Žele da im se javi Božji Sin i Čovjekov Brat Otkupitelj u svim dimenzijama. Povijesni i nadpovijesni, sakramentalni i eshatolo-

ški Krist, Krist blizine, dobrote, shvaćanja. Krist sa Srcem Bezdanom realizma, milosrda i obnove. Krist Prijatelj u svijetu neobične osame. On jedini ostaje u nama, kad nas drugo sve napusti.

Nije li starija generacija dosta kri va što je taj Krist zaboravljen, dalek, skriven iza lažnih maksima i bezdušnih mašina? I dok mladi moraju civilizaciji bez duše donijeti istinitu ljudskost, dobro bi bilo da se stariji — pokaju... **M.**

O blažen Stvorče svijeta tog,
Otkupitelju sviju nas,
Od Svjetla Svjetlo presjajno,
Od Boga Bože istinit!

Primora twoja ljubav te,
Da uzmęš tijelo samrtno,
Ko Adam nov da povratiš,
Što onaj stari izgubi.

Ta ljubav što je sazdala
Svu zemlju, more, zvjezdan svod,
Na praoča se sažali
I slomi naše okove.

O nek nas vazda Srce ti
Tom silnom ljubi ljubavlju,
Proštenje neka narodi
Na ovom crpu izvoru.

Ta stoga proboden je
I izranjeno zato je,
Da vodu i krv istoči
I njom od grijcha pere nas.

Sva slava tebi, Isuse,
Što livaš milost iz Srca,
I Ocu s Duhom preblagim
U vječne vijke vjekova.

Himni, preveo Milan Pavelić

OBLACI NAD GRADOM

*Oblaci plaču nad gradom,
s neba suze se liju,
svatko je noćas sam.
Tražim Te nečujno, kradom,
sjene grijeha Te kriju
od našeg oka, to znam.*

*Svjetlijke gradske su slabe,
svi vatrometi blijedi
da nam osvijetle noć.
Koraci mrakom grabe,
duša se stisla u bijedi.
Čas je kad znadeš doč.*

*Otvori sva vrata škrtih,
nad luhvarom zagrmi,
oholom daruj vid!
Riješi nas vječne smrti;
putovi su nam strmi,
visok međ' dušama zid.*

*Iz sna o moljcu i crvu
u drugu, svijetlu javu
preni nas u Tvoj sat!
Osvijetli zoru nam prvu,
otkloni noći stravu,
Ti, koji jesi
jedini čovjeku brat!*

Hrvoslav BAN

Crkva u Kini

(Misija nakana AM za lipanj).

MOLIMO ZA CRKVU U KINI!

Kroz tri puna stoljeća Kina je pričaćila pažnju kršćanskog svijeta. U misijskom zanosu za obraćenje Kine sveti Franjo Ksaver umro je pred njezinim vratima. Njegov je primjer potaknuo mnoge, da su se ipak uspijeли probiti u »carstvo sredine«, te ondje osnovati kršćansku zajednicu. Ona je cvala, razvijala se, dok nije početkom ovog stoljeća doživjela snažan potres za vrijeme takozvanog bokserskog ustanka u kojem su mnogi kršćani i misionari, Kinezi i stranci zasvjedočili vjernost Kristu vlastitom krvlju.

Tužni i teški dani osvanuše za Kini godine 1948., a traju sve do danas, kad nas Crkva poziva na molitvu za našu braću koja trpe. Vrata se Kine ponovo zatvorile. Misionari su protjerani. Više od tri milijuna kineskih katolika trpe i umiru u šutnji. Nakon deset godina njihov je glas potpuno umuknuo. Pape Pijo XII., Ivan XXIII. i Pavao VI. neprestano su svraćali pažnju Crkve na vjernike u Kini, na njihovu Kalvariju moleći im od Boga ljepše i vodrije dane.

Što se zapravo događa s Crkvom u Kini to je teško točno znati i opisati. Jedno je sigurno, da ona još uvijek živi, ali u katakombama, kao nekoć u

rimskome carstvu. Tu i tamo dopre do nas koji glas, da onda ponovo nastane nijema šutnja. Zadnjih smo mjeseci svjedoci zbivanja u bližoj nam zemlji Čehoslovačkoj. I tamo je Crkva godinama proživiljavala teške dane. Mnogi njezini biskupi i svećenici bijahu nepravedno osudeni. Danas se na sav glas govori, da i oni imaju pravo na rehabilitaciju, te da čitava Crkva ima pravo na život i na ispunjavanje svoje duhovne i moralne zadaće. Možda će jednoga dana i Crkva u Kini doživjeti isto. Molimo kroz ovaj mjesec Srca Isusova da to bude što prije.

Neka ovu misijsku nakamu osvijetli pismo jednog kineskog svećenika, koji je već 10 godina u zatvoru. Ono je divno svjedočanstvo kineske stvarnosti. Poslano je prijatelju u inozemstvo.

»Valja moliti i bdjeti, da ne upadnemo u napast, jer lavovi neprestano obilaze oko nas. Valja biti razborit, jer lažna braća, špijuni i »prijatelji« (tj. stražari) posvuda stavljuju svoje mreže i zamke. Stoga imam posebnu pobožnost prema svome Andelu Čuvaru, koji me vodi i spasava, jer sam potpuno svijestan da sam kao janje koje Gospodin šalje među

vukove. Koliko li je zapreka uklonio s moga puta! Od koliko me je zala očuvalo! Protiv koliko mi je udaraca pružio zaklon! Dugujem mu neobičnu zahvalnost.

Vjerujem, da je Bog moj Otac, vjerujem, da me ljubi. Vjerujem, da je on gospodar svih stvari i da njima upravlja slatko i čvrsto.

Slatko: pohodio me je na dnu moga zatvora te ispunio nebeskom utjehom, da sam plakao od pobožnosti i radosti. On mi je osobno osušio suze i neprestano me stostruko nagrađuje kako je obećao na brdu Blaženstava.

Čvrsto: On mi pruža kao nekoč vlastitome Sinu kalež Getsemanijski. On se služi rukama naših »priatelja« da me kazni i očisti, tj. učini nevinim i svetim.

Znam kome sam povjerovao. Isusu, svome Spasitelju, Kralju i Učitelju. On me je upoznao, izabralo i pomazao. I ja sam Njega upoznao, izabrao, dao Mu prednost, Njemu služim, Njega propovijedam, Njega ljubim, za Njega trpim, za Njega sam spremjan proliti svoju krv. Neka Mu bude vječna hvala što me se je uđostojao pridružiti Otajstvu Euharistije, koja je spomen Njegove muke, smrti i uskrsnuća. Ja »činim« (ne kažem da »govorim«) u sve dane svoju misu ovđje u sjeni rešetaka na tvrdome. Osjećam pri tome veću svečanost nego kad bi to činio u kakvoj katedrali ili bazilici. Ovdje se na dum tamnice osjećam više sjedinjen nego bilo gdje drugdje. Ovdje doista je Getsemani. Ovdje je doista Golgota. Ovdje je križ. Ovdje je oltar, žrtvenik.

A što da vam kažem o Presvetoj Djevici? Ja jednostavno imam pouzdanje u Nju, jer je Majka Božja, Majka moga Isusa i također moja Majka. Neka me »židovi« optužuju, neka me »Jude« izdaju, neka mi se »Herod« prijeti, neka Lucifer galami, neka se uzbuni čitav pakao, ja sam u miru pod Njezinim majčinskim okriljem. Ostajem nepokolebit u Njezi-

nim majčinskim rukama. Prebivam zdrav i nepovrijeden u Njezinu Bezgrješnom Srcu.

Oprostite mi slobodu kojom sam dao oduška punini svoga srca. Budite svjedok moje vjere, moje nade i moje ljubavi prema Bogu našem Ocu, prema Isusu mome Kralju, prema našoj Gospi i prema svetoj Crkvi. Budite tumač kod braće u Gospodinu mojih religioznih osjećaja, moje vjernosti i odanosti. Sjetite me se u svojim molitvama!«

Dok čitamo ovo potresno pismo našega brata u okovima iz daleke Kine, kako nam se čine bijedne težnje lažnog »aggiornamenta« — podanašnjenja na »kršćanskem zapadu«. Oholi, obijesni i siti Zapad nadmudruje se takozvanim »demitoligiziranjem«, nastoji preko poznatog hrvatskog katekizma religioznu misao što više racionalizirati, a tako i degradirati. Nastoji minirati zakon svećeničkog celibata, a bračni moral učiniti lakšim, laksijim i jeftinijim. Naš brat u okovima u jednostavnosti i poniznosti srca čvrsto vjeruje u Providnost, u Božju očinsku dobrotu, u Kristovo Božanstvo, u Euharistiju, u zagovor Presvete Djevice, u zaštitu Andela Čuvara. I njegova ga ponizna vjera tješi, jača i krijeći te povezuje s Bogom. Njegova je vjera lekcija za sve one, koji bi htjeli jeftino i laganu kršćanstvo bez žrtve i križa, i koje bi se što više izjednačilo s načelima ovoga svijeta. Njegova vjera gradi, a lažni »aggiornamento-podanašnjenje« razara Crkvu. Dok molimo za svoju progonjenu braću u Kini, naučimo se od njih pravome svjedočanstvu vjere.

O. Josip Antolović D. I.

A F E R I M , B I S T R I Č A N I

Nekad nam se čini da je ljubav umrla. Ona o kojoj govorи Isus u Evangeliju. Ljudi pritisnuti vlastitim brigama kao da ne osjećaju potrebe drugih. Ali nije tako. I danas ima ljudi koji ne zaboravljaju na zakon Evangeliјa. Sa svojom nesebičnom ljubavlju vraćaju ljubav u život onima kojima je život postao gorak, težak, pa čak i besmislen. O takvoj jednoj ljubavi govorи i ovaj izvještaj.

Stigla je vijest kasno uvečer. Poštar je pokucao na vrata, probudio ženu koja je već zaspala, te joj saopšio strašnu vijest da je ostala bez muža, a njeno sedmoro djece bez oca. Mala i trojna kuća, optešena od pruća, uljepljena blatom i s razbijenim prozorima, samo što se toga časa nije sršila od žalosti. Jauč žene probudio je djecu i susjede. I djeca su zapomagala. Desetogodišnji Ivica, najstarije dijete, donekle je shvatio zašto plače, a ostala su djeca plakala zato što majka plače. Nisu razumjela da se nešto strašno dogodilo u toj njihovoj siromašnoj kući.

»Više nemate oca. Sve je gotovo. Umrijet ćemo od sirotinje i golotinje. Želosna ja sam vam! Nikola moj, kuku tebi, kud se rodili — civilija je majka držao Nikolu, najmanje dijete, na krilu. A mali Nikola nije osjećao žalost i bol u majčinoj duši. Nije osjetio da je postao siroče i nije imao straha zbog sutra. Smijao se i ručicom je brisao suze s majčina lica. U njegovim malim očima kao da se vidjela velika nada, koja se zove Božje providjenje.

I susjedi se brzo okupili oko unesrećene žene i djece. Bolne su ljudi promatrati težak prizor siromašne obitelji. Ali tog časa malo su mislili na materijalnu njihovu bijedu. Nitko nije ni pomisljao kako su ta djeca gola i bosa, kako nemaju krova nad glavom. Svi su mislili samo na tragiju smrti njihova oca Jozeta Kosture, koji je pošao u tudi svijet da zaradi koricu kruha za svoju djecu i ženu. Neimaština otjerala je Jozu u Aus-

triju na posao prije dvije godine. Pošao je s nadom u bolji život. S čvrstim uvjerenjem da će ublažiti siromaštvo koje ga godinama pritiše. Čak je pomisljao i na novu kuću, što će je sazidati od zarade u tudini. Makar i malu, samo da kroz nju ne puša bura i ne curi kiša kao kroz ovu staru daččaru. Sanjao je Jozo o sredi i ta sreća skoro je bila na pomolu. Lijepo je zaradivao, a zaradeni novac slao je ženi. Ona je gledala već od prve plaće uštediti koji dinar za novi dom. Spremačući novac pomisljala je kako će taj novi dom biti lijep i topao. U njemu će se moći igратi mali Perica, Marija i Nikola s tatom, kad se iz tudeg svijeta opet među njih vrati. Ali Jozo od svoje zarade nije sagradio novi dom. Ni u stari se nije nikad vratio. Nestao je. I tek nakon pet mjeseci pronađen je u jezeru Pičkli kraj Linza. Utopljen, a nitko ne zna kako. Ribe iz jezera šute, a ljudi oko jezera ne govore. Bić i nema ga više. Tako je to u tudini, vjer tuda zemlja ima svoje, ne poznaje jude voje. Čak ni trošak za pokop nije platilo poduzeće u kojem je Jozo zadnjih dana radio. Navodno, po zakonu nije bilo dužno platiti. Ali katoličkoj Austriji pokazala je katolička Bosna i katolici Hrvati koji rade u Austriji, da uz paragrafe postoji i zakon ljubavi. Brigu za ukop i za siromašnu obitelj preuzeli su na se hrvatski radnici u Austriji i sejani iz seli Bistrice kraj Gornjeg Vakufa. Susjedi pokojnog Jose. Poslijе ukopa po selu se sve mamegovorilo o pokojnikovoj smrti, a više o goloj i bosoj djeci; o obitelji bez krova nad glavom.

»On je mrtav i tome nema liječka, ali treba nad liječka bijedi koja je zadesila sirotinju, govorili su ljudi nekoliko nedjelja pred crkvom prije pučke misse. Taj je razgovor prekinuo njihov župnik u crkvi: »Svihinje je o tome govoriti. Jasno je što treba činiti.«

Sutradan su se okupili oko stare daččare Bistričani, i majstori i nemajstori. Nemajstori

su staro rušili, a majstori su novo gradili. Riječi su se pretvorile u djelo. Ubrzo su sazidali obitelji pokojnog Jozе poveliku i lijepu kuću. Ali u praznoj kući vuci viju, a djeca plaću. Znali su i to susjedi i počeli su je putniti, netko kapom, netko šakom, i kuća se brzo napunila svim i svačim. I sudbeni i posudem, i štam i brašnom... Sam je prvi susjed dao 50.000 starih dinara. »Bog meni, a ja sirotinjik, rekao je.

»Bila sam očajna. Mislila sam da će umrijeti od bijede. I ja i djeca. Ali sve je dobro ispalo. Neka dobrog Boga i dobrih ljudi, kaže Finka, žena pokojnog Jozе, pa nastavlja: »Svi su mi pomogli u selu. Baš svi. Kako je i koliko je tko mogao. I velečasni, i gazde, i siromašni. Dobro su mi pomogli i naši ljudi iz Austrije sa svojim svećenikom. I Glas Koncila mi je pomogao, nabreja Finka i zahvaljuje se dok malog Nikolu gladi po svilenoj kosi. A mali se smješka kao blagoslov siromašne obitelji. I Perica i Marija bezbržno se igraju u svjetloj i toploj kuhinji. I ono četvero starijih mirno sjede, ali u očima im nema straha i zamisljenosti. Kad da im se poslije smrti očeve u duši rodilje posebno pouzdanje u Boga, majku i dobre ljudi. I na Finkinu licu to se primjeđuje. To joj je od Boga i od ljudi nagrada što je kroz osam godina braka rodila sedmero djece. Svake godine po jedno. »Dok sam ih radala, uzdala sam se u Boga i u svoga Jozu. Sada se još više uzdam u Boga, jer sam doista osjetila da Božje providjenje ne spava. Vidjela sam da djeca žive i poslije oca, ako se uzdaju u Boga Oca. Doista je i danas Bog dao dobrih ljudi — kaže majka, pa stalno govori o dobroti Božjoj i dobroti ljudi, a posebno svojim susjedima. A o dobroti ljudi iz sela Bistricice ne govori samo ona. O njihovoj dobroti govori i svijet iz susjednih sela oko Gornjeg Vakufa...

»Aferim Bistričanima! — čuju se riječi iz mnogih ustava poslije priče o novoj kući u Bistrici. Riječ aferimi, koja znači: lijepo od vas, Bistričani, shvatili su i primili Bistričani kao poohvalu i priznanje, ali i kao podstrek na nesobičnu ljubav uvijek kad god bude od njih tražila potreba bližnjega. Jer samo tako ispuniti će Zakon, o komе ovise svi ostali zakoni — Zakon ljubavi — i učiniti će da bude sve više ljubavi, a manje bijede u njihovu lijepom selu.

Bistričani, aferimi!

Stjepan Đalo

Majka, udovica sa svojih sedmoro djece

IZ KRISTOVA ŽIVOTA

Do svog javnog nastupa Isus je bio tesar. Bio je to zanat Josipa njegova hranitelja i zakonskog oca. Taj čestiti i skromni način života približio je Božjega Sina misaonom i duhovnim svijetu maloga čovjeka. Kad je došlo vrijeme da tumači svjetu svoju uzvišenu objavu, on je jasan svima, polazi od sitnih zbivanja svagdanjeg života, od ove stvarnosti i tumači objavu. Njegovim se pričama moramo diviti. U par jednostavnih riječi sili nas da promatramo seljake, ribare, vinogradare, trgovce biserima, zakupnike, nadnječare, domaćicu, siromašnu uđovicu, djecu koja se igraju na ulici, svadbu i sprovdou, što kraj nas prolaze, radnike bez posla kako stoje na trgu. Svi događaji i zbivanja iz života imaju za njega veliku važnost. Sve to Njemu nešto govori.

Često je rekao svojim učenicima: »Pazite, ... gledajte ovaj cvijet, ovo žito, ... ovu siromašnu ženu!« On želi da njegovi učenici nauče otvorenum očima gledati život i shvaćati sva zbivanja u njemu.

SVAGDANJI 2IVOT... Jednog je dana Isus tumačio kako domaćica pravi kruh. Treba najprije samljeti žito, naložiti peč, umjesti tijesto. Zatim uzima kvas i stavlja ga »u tri mjere brašna i ostavi da se sve to digne« (Lk 13, 20). On pokazuje toliko zanimanja da se zaustavlja čak i na omjeru brašna i kvasa.

Drugom zgodom govori o ženi koja je izgubila novčić (Lk 15, 8–10) i priповijeda kako je zapalila svjetiljku, brižno pomela svu kuću i tako dugu tražila dok napokon nije našla; I tada ide k susjedima sva radosna: »Radjujte se, našla sam gal!« — Tako je i s kraljevstvom Božjim, zaključio je.

Drugom prilikom ispričavajući im

ovu prispopobu: »Nitko ne prišiva zakrpe od novog suknja na staro odijelo. Prišiveni novi komad vuče sa starog, pa nastane još veća rupa« (Mk 2, 21).

»Isto tako nitko ne lijeva novo vino u stare mještine. Inače će novo vino proderati mještine, pa se tako i vino proliti i mještina propasti. Naprotiv, novo vino u nove mještine« (Mk 2, 22).

Isus veoma često govori o radu u polju, o kopanju, o sijanju, o žetvi (Lk 8, 5; Mk 4, 26; Lk 12, 16–21). Izbliza je promatrao rad u vinogradu (Mt 20, 1; Lk 13, 7). On zna kako treba graditi da se temeljito sagradi kuća (Mt 7, 24–27).

Tako On polazi od ovih neznačnih svagdanjih stvarnosti da po njima objavi svoj ideal.

NE IZMICU MU NI VELIKI ČASOVI U ŽIVOTU

Kod Njega isti odjek nalaze i veliki časovi u našem životu. Žena donosi na svijet dijete (Iv 16, 21). On tu govori o radoći mlade i sretne majke, koja zaboravlja sve svoje patnje i trpljenja gledajući pred sobom svoje novorođeno čedo.

On ide na svadbu u Kanu Galilejsku (Iv 2, 1–12). Kana je bila gradić udaljen nekoliko kilometara od Nazareta. Isus je tamo imao rođadice ili prijatelje. Svadba je bio događaj u obitelji, a i u mjestu. Na tu svadbu bila je pozvana Isusova majka, a i On sam. Kad je došao tamo sa svojim učenicima, već je majku tamo našao. Za vrijeme svadbe dogodila se nezgoda. Nestalo je vina. Na molbu svoje majke Isus je za ove ljude učinio svoje prvo čudo. Kasnije ćemo viđeti koju je ulogu Marija odigrala u Isusovu javnom životu. Ovdje se za-

ustavljamo samo na tome kako je On uzeo udjela u radosti mlađenaca, njihove obitelji i čitavog mesta. Tu da vidimo kako na sebe preuzima dio dužnosti i briga, što ih sa sobom donosi jedna svadba. On se raduje s onima, koji se raduju, a plače s onima, koji su u nevolji.

Eno kako u gradiću Naimu nose na groblje sina jedinca majke udovice! (Lk 7, 11–17) Bilo je to predvečer. Okružen svojim učenicima i grupom onih, koji ga ne žele više ostaviti, Isus se približavao vratima gradića Naima. U taj čas izlazila je iz grada pogrebna povorka. Duga tužna povorka. Koga to nose? To je sin jedinac majke udovice. Od sada će ona ostati sama na svijetu. Isus je vidi i »sažali mu se«, kako kaže evanđelista. On oseća patnje drugih. Približio se toj ženi i rekao joj: »Ne placi!« To kod Njega nije obično tješenje iz same uljudnosti. To je krik Njegova srca. I da u srce ove majke vrati radost, On vraća život njenu sinu.

Citavim krajem odjekivalo je o tom događaju, jer on je bio objava Kristove moći nad smrću i Njegove ljubavi prema onima koji trpe.

ZA ISUSA

NISTA NIJE NEVAŽNO Za Isusa ništa nije ma-

leno, ništa nevažno od svega onoga od čega se sastoji naš svagdanji život. Zašto? Jednostavno zato, što se i u male događaje našega života može učiti mnogo ljubavi, one stvarne ljubavi bez pretvaranja.

On ide i dalje. Preko ovih događaja On zaviruje u dubinu. Kod Njega nema nikakve kratkovidnosti, nikakve ograničenosti pogleda. Kako god duboko proživljavao stvarnost, On se nikad od nje nije dao zarobiti. Nije se njome rastresao niti je od nje bježao, nego je svjesno i svojevoljno proživljavao sadašnji čas. No svaki događaj, što ga On sa svojom okolinom proživljava, za Njega ima vjećnu vrijednost.

Kada promatra žitno polje, On vidi beskrajno polje nepreglednog mnoštva ljudi, koji su određeni da budu sretni u Bogu. Kad promatra cvijet, On misli na dobrotu svoga nebeskog Oca. Onima oko sebe govori, da kao što se Otac brine za cvijeće, tako će se još više brinuti za ljudе.

Zivot, krajolik, ljudi, mali i veliki događaji, od kojih se sastoji naš život, za njega nisu jedan film, nego nešto mnogo više. Po njima On objavljuje svojim slušateljima jedan drugi život.

K SVJETLU VJERE

OD ĐAVLA K BOGU — obraćenje Adolfa Rette

MALI SANJAR IZ ARDENNA Adolf Retté rođen je u Parizu 25. srpnja 1863. U djetinjstvu nije nikad pravopoznao radosti i toplinu obiteljskog ognjišta. Otar mu je živio u Rusiji kao odgojitelj djece velikoga kneza Konstantina. Majka mu se posve posvetila glazbi i živjela je samo za nju. Za sina se je zanimala samo toliko da zadovoljil svojim mušičama, te na njem iskušava najprotivnije metode odgoja.

Malij je kršten na bakin zahtjev. Kad je malo postrandao, poslan je bio u Belgiju u Ardenne, u selo Chérêt-sur-Ourthe. Tamo je stanovao njegov dijd po majci, Adolf Bergnet, rektor sveučilišta u Liègu. Žestok protivnik Crkve nije dopustio da mu unuk Adolf primi vjersku pouku. Baka, koja je bila pobožna žena i redovito vršila svoje kričanske dužnosti, teška je srca primila tu zabranu svoga muža. Ipak, svako bi jutro i svaku večer učinila znak kriza na čelu i prisma dječaka.

Kasnije je Retté napisao: »Ta gosta me je zanimala. Pitao sam baku, što to znači. Ona mi je odgovorila: Naučit ćeš kad odrasteš... A kad sam ju navaljivao, ona se je zadovoljila da doda: To će ti donijeti sreću... — 36 godina nakon toga taj mi je znak uistinu donio sreću.«

Prepušten sam sebi, mali je Adolf postao sanjar, osjetljiv, željan knjiga, i upravo zaužijebjen u samoču, gdje se je mogao predati maštanjju.

Kad mu je bilo 14 godina, bio je poslan kao konviktorač u Collège de Montbéliard u Franche-Comté, kolijevci svoje obitelji.

Na svoje roditelje sačuvao je samo bolnu spomenu zbog njihova međusobnog neslaganja

nja i sukoba. U sebi je stalno nosio tugu po radi toga što su mu djetinjstvo i mladost prolazili bez obiteljske topline i ljubavi.

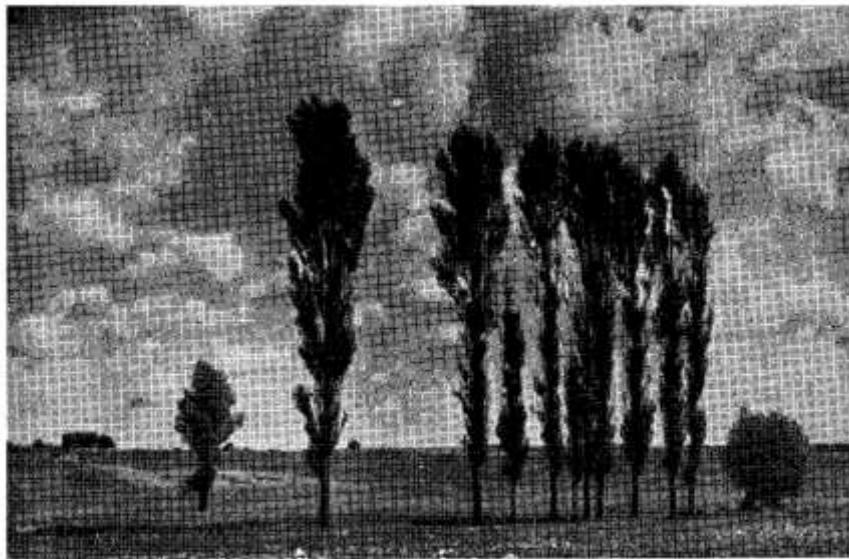
Njegov je otac tražio da u kolegiju polazi na protestantske obrede. Slušajući tu propovijedi i pouke iz vjere, stekao je vrlo nejasnu sliku o Bogu. Calvinizam mu je postajao sve odbojniji, parodi svoje nutarnje hladnoće.

U tom kolegiju stekao je smisao za klasičnu književnost i podlogu za sticanje dublje kulture, za kojom je osjećao veliku potrebu, kad se je oslobođio školske stegе.

Kad mu je umro otac, morao se je vratiti u svoju obitelj, i tu se je najprije dao na trgovinu. No doživio je potpun neuspjeh. Nakon toga boji se da će uludo utući svoju mladost, ako se ne odluči na nešto što odgovara njegovu značaju. Odlučuje se da stupi u vojsku. Godine 1881. nalazimo ga u Angersu, u 12. oklopničkoj četi.

Tu je vrlo brzo uspio uskladiti svoju jaku osobnost sa zahtjevima željezne discipline. Naučio je obuzdavati svoju žestoku narav. Tu je našao i neki nadomjestak za obitelj. Sam priznaje, da je u vojski bio sretan, jer je naučio slušati. Uz sve to, baš tada započele su ludosti raspuštenosti.

U KNJIŽEVNOJ BORBI Pitajući se za svoju budućnost osjetio je silno privlačnost književničkog poziva. Nakon što je izšao iz vojske, da se što bolje pripravi za novi poziv, nastanio se u Parizu u jednoj potkrovnoj sobici. Tu je kroz dvije godine posve zaokupljen pisanjem stihova i proze. Prvo njegovo djelo, zbirka pjesama »Zvona u noći« izšlo je 1889. godine.

Dok mu prva djela vrve junacima iz priča, sve više ga privlači stvarnost i prisniji dodir s prirodom. Od 1895. on se u svojim djelima dodiruje svega u životu.

U SLUŽBI BEZVLAĐA Njegov neuredan život sve više ga je vukao prema oslobođenju od svih čudorednih i društvenih prisila. Od 1889. do 1894. okružio se posve razuzdanim društvom. Sam je kasnije napisao o tome razdoblju: »Među svim svojim drugovima tog slobodnog života ja sam bio najrevniji.«

Sudjelovao je u svim nereditima i metežima u Latinskem kvartu Pariza.

Godine 1894. vjenčao se s jednom »duboko kršćanskom, intelligentnom i požrtvovnom djevojkom što ju je upoznao u Angersu za vrijeme vojničke službe. Ona je željela da se vjenčaju u crkvi. Ali je Retté držao da bi s njegove strane bilo licemjerje, kad bi kao nevjernik tražio blagoslov Crkve. Brak je dakle bio samo civilno sklopljen. Gospoda Retté bila je u braku nesretna. Muž joj je bio silovit i nevjeren. Ali ona je bila vjerna i često bi pašila svjeću za njegovo obraćenje.

Nastanili su se u Guermantesu. U tom selu, a kasnije u Fontainebleau, pjesnik je našao idealno mjesto za svoj rad daleko od buke i nervozne žurbe.

NEPRIJATELJ CRKVE

U čudorednom pogledu Retté sve više tone u blato hula i raznih poroka. Kako je god s književne strane bio stručnjak na Peru, članici i djela iz tog vremena puna su napadaja na Crkvu. U svojim člancima, što ih piše za razne časopise u Francuskoj i Belgiji, i u svojim knjigama, on je upravo opsjetnut idejom: izvrgavati ruglu Crkvu, njene vjerske istine, ismijavati piske obraćenike. Nikad nije pisao ime Kristova a da uz njega ne bi dodao koju pogrdnu riječ. U jednom svom romanu iz tog razdoblja opisuje tjelesne strasti, neograničenu sjetilnost, pravo seksualno opsjeđenice raskalašenog paganstva. Ali iz svih tih redaka izbjiga neizlječiva tuga nesretnog čovjeka.

Tako smo došli do 1900. godine. Kucnuo je čas razočaranja. U to vrijeme zadesio ga je velik udarac. Izgubio je ženu kojoj je zadao toliko боли. Materijalni uvjeti života postaju mu sve teški. Sam piše: »Oni, koji nisu ostali 36 sati bez hrane i bez novčića, ne znaju što je bijeda siromaha.«

Teret tuge i žalosti svalio se na njegova leda. On je dozrije da čuje Božji poziv. Ali čuti taj poziv, ne znači na njega odmah i odgovoriti.

BLAGOTVORNA SUMNJA: U šumi Fontainebleau-a Retté je imao doživjeti dramu, koja je bila uvod u njegovo obraćenje. Opisao ju je u knjizi, kojoj je dao naslov »Od davla k Bogu«.

Jedne večeri u Fontainebleau Retté naviješta jednoj grupi znatiteljnika zlatno doba. No u tom dokazivanju prekinuo ga je jedan od slušalaca, koji je očekivao više. U tom svom izlagaju veličao je znanost, koja bi imala roditi to zlatno doba. Ali je bio napokon prisiljen priznati da znanost, koja se želi uprotivstaviti svakom praznovjerju i zauzeti se za specu čovječanstva, ostaje posve nemoćna kad treba rastumačiti zagonetku Svetimira. Radi toga priznanja u očima slušatelja izgubio je vrlo mnogo od svoga ugleda. Obuzela ga je neka nepoznata nelegodnost. Slijedeće noći nije mogao nikako zaspasti.

On sam piše o tome: »Kroz trenutke kao atrijela prošla bi mi misao: Ako ipak postoji Bog? — Ali odmah zatim čuo sam kako se u meni javlja neki užasan porugljiv smijeh. Međutim misao se je ponovo vraćala. Kad sam pred zoru napokon zadriješio, u meni se ponavljalo: Da, ipak, ako Bog postoji?«

Od tada je započela nutarnja borba. Dvije su se sile postavile jedna protiv druge: s jedne strane oholost i sjetilnost otvijene sotonskom silom, koja je gurala sad u posvake, a sad u oče; s druge strane milost i njezine negrade. Ta dvojnost mogla je imati svršetak ili samoubjstvo ili otvoreno prianjanje uz vjeru. Revolver ili krži.

U čitavoj toj borbi pjesnik je svoje sposobnosti sačuvao posve netaknute. On ostaje začuden svjedoku borbe koja se vodi u njemu. Kod svega toga čuva svoju slobodu. Zna da konačno sve ovisi o njemu. Prelazi li uloge svjedoka u ulogu čuvenika, on se prema raspoložanju priklanja sad jednom suparniku, sad drugom. Tako se u njemu sukobljuju i izmjenjuju časovi podvrgavanja milosti sa časovima strašnog bogohuljenja.

Jednog jutra Retté se istao šumom čitajući Danteovo »Čistilište«. Odjednom je bio zahvaćen nekom vratom rasvjetljenja.

»Bio sam kao zaslijepljen nutarnjim svjetlom. Činilo mi se da su se rasprali crni oblacii, koji su mučili i pritisnuli moju dušu. U neobičnoj jasnoći i s bolnom snagom pokazale su mi se moje opačine kao žabe krateće što čuće u kulu mogu srca. Grčinja savjesti i neizreciva radost u isto vrijeme čitavog su me oduzela. No tek što je to svjato oslebilo, već je sotona žestoko navolio. Čim se je vratio kući, Retté je napisao početak članka uperenog protiv Crkve. Nekon toga

počao je na počinak. Izgledalo je da je sotona dobio igru. Ali u noći se je milost Božja vratila:

»Ja sam bosonog potračao u svoju radnu sobu, uzeo sam onaj prljav članak i poderao ga u stotinu komada, te ga bacio u koš.«

Kad je ponovo legao u krevet, rekao si je: »Sutra ču se vratiti u šumu... Temeljito ču ispitati svoju dušu. Otkrijem li da ona želi vjerovati, zaklinjem se da joj neću statjati na putu. Taj čas osjetio sam veliki mir. Orogroma radost ispunila mi je srce. Usnuo sam mirnim snom.«

Milost ga je vodila prema preokretu. Noprije konznečne odluke još je bilo dosta kolebanja.

Sutradan se je vratio u šumu. Bez muke položio si je račun o svojim sumnjama i uveravanjima. Pantelizam, budizam, pogantvo nisu mu mogli dati snage, a niti su mogli zadovoljiti njegov razum. Materijalizam nije pružao veće čvrstoće.

»Kliknuo sam si: Sto mi sada preostaje? No odmah sam iz svoje nutrine čuo odgovor: Bog!«

TREBA POĆI K BOGU: Treba, dakle, poći k Bogu. Ali gdje će ga naći? Tolike su vjere i filozofije kušale riješiti pitanje što ga nosiće čovjekova prisutnost na zemlji. No one su se bez prestanka mijenjale. Jedne su nestale, druge su se razvijale. Samo Katolička Crkva ostaje nepromjenjiva u svojem učenju kroz 19 vjekova. Njezinu jedinstvu i njezinu stalnost moraju imati više nego ljudski uzrok, jer posve ljudsko dijelo ne prestane se mijenja. O tome predmetu Retté je dug razmišljanja.

»Moja duša se razvesila. I ja sam osjetio, da bi se valjalo zahvaliti. Pao sam na koljena na kamen obrasao mahovinom i po prvi put nakon svoje 15. godine ja sam molio... Nikad više od toga jutra nije moju dušu napuštalo uvjerenje da Bog postoji.«

Retté je od sada napola-obraćenik, ali još je oklijevao da učini posljednji korak. Da dođe k Bogu, morao je stupiti u Crkvu. Na poslušao da se susretne s kojim svećenikom, uhvatila bi ga prava panika. Davao je umnožavao njegove prigovore, koji nisu bili ništa drugo nego ljudski obzir.

Retté želi čekati, ali milost ga ne pušta na miru. No i davao poduzima sve da ga odvrati od konznečnog koraka.

NAŠA GOSPA OD CORNEBICHE-A U selu, Arbonne, kraj skromne kapеле Naše Gospe od Cornebiche-a, imala se svršiti kriza. Jednog jutra Retté se popao na proplanak, gdje se nalazi Gospina kapelica. Promatrajući Gospin kip u duši se je osjetio zahvaćen neodoljivim zanosom. Sklopivši ruke obratio se Gospu riječima:

„Vidiš, nešto mi je zapovijedilo da dođem k Tebi, i ja sam došao... Ako je istina da si Ti svemoguća Posrednica, moći svoga Šina da mi pokaže što moram sada činiti!“

Zatim sam sjeo na stijenu i rukama uhvativši glavu ponavljajući: Što mi je činiti? Što mi je činiti? — Tada mi je blagi glas, što sam ga tako često čuo u svojoj nutritri, jasno odgovorio: Idi potraži svećenika! Oslobođi se tereta što te satire! Zatim odlučno stupi u Crkvu!“

NA RUBU PONORA Jadni pjesnik još se ne predaje. Jedne večeri vratio se iz šume gdje je čitav dan lutao bez cilja posve zbumjen. Pošao je na počinak. Ali tek što je legao, u njemu se podigla strašna oluja, za koje gotovo da nije bio u unoć bez zvijezda, što ju je opjevao u jednoj svojoj pjesmi. Odbijeni Bog je zašutio. Zao duh ga je poticao na očaj i samoubojstvo.

„Svi moji grijesi pojavili su se pred mnom u užasnoj slici. Strogošao sam se pun zgraničanja pred ovom grozom i užasom. Zatim sam čuo devolski glas kako mi govori: Tvoje molitve nisu uspjele, prevarila te je luda neda, što si je stavljao u Boga kome si odvratan. Ubij se dakle, kukavice!“

I Retté je pošao da se ubije. Na stropu svoje sobe opazio je jednu kuku, skočio je s kreveta, potrcao prema ormaru da uzme uže.

„Ali u tom času osjetio sam se razdvojen. Jedna polovica mogu biti htjela je samoubojstvo bez odlaganja, bez razmišljanja. Druga se polovica tome protivila, pozivajući u mislima u pomoć. I za vrijeme te borbe činilo mi se da čujem tuču bogohulstava i najgđenijih posvki.“

Opazio sam tada da se jednom rukom držim za jednu šipku svoga kreveta, dok sam drugom brisao strašan znoj i suze što su mi kvasile lice.

Demon mi je ponovo govorio: Dakle, malo odgovornosti, i za čas će biti to svršeno!

Pustio sam šipku kreveta i pošao prema ormbaru. Već sam držao ključ od ormara, kad se iznenada pojavi jako svjetlo u mojoj zamraćenoj duši. Kratko se zaustavim. I tada sam čuo, da, čuo sam — ja to tvrdim svojim

vječnim spasom — nebeski glas, méni dobrá poznat, koji mi je viknuo: Bog, Bog je tu!

Osinut milošću pao sam na koljenata: Hvala, moji Bože! Šaptao sam jecajući, Ti si se vratio.

I u tom času, uvjeren sam da sam u svojoj nutritri ugledao sliku Gospodina na križu, koji mi se smiješio s izrazom nelzrecivog milosrđa.

OSLOBODENJE Od sada se oslobođenje vrlo brzo približavalo. Nakon što se Retté ponovo popao na proplanak Cornebiche, da se tu zahvali Gospu od Milosti, što je bio istregnut iz davolskih pand, pošao je u Pariz, François Coppée, koji se je uvijek bratski odnosio prema nesrećnom pjesniku, poveo ga je k velečasnom Mottetu, upraviteљu crkve sv. Sulpicia. Svećenika sruđnost oklaska je taj susret. Valjalo je učiti sve od početka, od znaka križa i običnih molitava.

Dođuteranjin bogohulnik bacio se napokon 12. listopada 1906. do svećenikovih nogu i tu je ostavio svoj teški teret. Sutradan, u 43. godini života, primio je prvu svetu pričest.

„Ovog 13. listopada ja sam bio duša koja se je od jutra do noći kupala u svjetlu, koja se je svemu tome nejasno čudila i divila, koja se je radovala. Ona sama. Sve što je bilo tjesno, nestalo je.“

Oratice Pariza nikako nije odgovarale novom obraćeniku. Stoga je na savjet svoga ispovjednika Retté ponovo pošao u Arbonne, gdje je napisao djelo o svome povratku k Bogu. Dao mu je naslov »Od davla k Bogu«.

Ta je knjiga postigla velik uspjeh. Mnogim je dušama pomogla da su ponovo našle Božega.

Prvi plod Rettéova povratka k Bogu bilo je obraćenje njegove majke.

Novi obraćenik želi se Gospu posebno zahvaliti na milosti obraćenja. Stoga 9. lipnja 1908. polazi pješice u Lurd, kamo je stigao 3. srpnja prevalivši 454 kilometra.

„Pred spiljom sam se prostro na tle i jecajući, očiju blistavim od suza, tepaо sam svim žarom »Magnificatu«, koji mi nikada neće izći iz srca.“

U SLUŽBI DUŠA Od 1907. do svoje smrti u Beauneu 1930. godine Retté je napisao oko 20 knjiga, koje su sve proze vjerom u Boga. On čitateljima otkriva smisao nutarnjeg života. Poziva ih da žive u Božjoj prisutnosti, da se velikodušno sjeđine s Kristom u njegovoj mući. Nastoji pokazati učinike Euharistije u dušama dobre volje, očituju svoju ljubav prema Presvetoj Djevici, kao i privrženost Crkvi.

Mnogima je pomogao nači put do Božja.
Bila bi velika zabluda vjerovati da je Retté
do ove punine apostolata došao bez napora.
Stajalo ga je to mnogo udaraca, trpljenja i
posrtaja. Ali volja je bila čvrsta i ona mu
je pomogla uz Božju milost doći do uspjeha.

PREMA CILJU Nakon svoga obraćenja Retté
je živio u siromaštvo i trpljenju,
osobito nakon 1918. godine. Stalno se
je nadao da će moći stupiti u koji samostan
te tamo završi svoj život. Providnost, koja
mu je tako često i na opipljiv način priskočila u pomoć, željela ga je imati u svijetu

kao svjedoka svrhunarsavnog života. On se nije
opirao tom pozivu, nego ga je prihvatio sa
svim njegovim zahtjevima.

Napokon je kucnuo onaj veliki čas, kada je
imao poći pred svoga Božja, kojega je u životu
toliko tražio i napokon našao. U Beauneu
u zoru 8. prosinca 1930., na blagdan
Bezgrješnog Začeća, u času kad je zvonilo ju-
tarnje pozdravljenje Gospo, slatkoj »Zvijezdi
Zornici«, Adolf Retté ispušto je svoju dušu.

Prema njegovoj želji, pokopali su ga u grob-
lju u Beauneu, a na groboj ploči stavili su
ovaj natpis: »U Tebe sam se, Gospodine, uz-
dao...«

— 22. travnja ove godine blagoslovio je biskup msgr. Franjo Kuharić
povelju koja je uzdana u temeljni kamen Malog sjemeništa što ga u Zagrebu gradi Družba Isusova. Na slici: Vlč. o. Ivan Fuček provincial pozdravlja
biskupa i goste prije samog blagoslova i razlaže im nakon sjemeništa od-
goj svećeničkih pripravnika. Betonski radovi kostura zgrade uskoro će i
završiti. Prijateljima i dobročiniteljima koji su nam mogli pomoći, hvala.

MESIJA — SVEĆENIK DOVIJEKA

PSALAM 109. — DAVIDOV PSALAM MESIJA JE KRALJ:

1. — Reče Gospodin Gospodinu mojemu: »Sjedi o desnu moju, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim!«
2. — Gospodin daje da izade žezlo vladanja tvojega sa Siona: Vladaj nad svim neprijateljima svojim.

MESIJA JE SVEĆENIK:

3. — Narod se tvoj dragovoljno predaje tebi u dan vojne tvoje u svetom uresu. Iz krila zore izvire tebi rosa mladosti tvoje.
4. — Gospodin se zakleo, nikad se neće pokajati: »Ti si svećenik dovijeka po redu Melhisedekovu.«

MESIJA JE POBJEDNIK:

5. — O desnu tvoju Gospodin satire kraljeve u dan gnjeva svojega.
6. — Sudi narodima: oko se gomilaju lešine; satire knezove na zemlji širokoj.
7. — Iz potoka pije na putu svojemu, zato može glavu visoko podignuti.

109. psalm spada među najpoznatije i najvažnije pjesme psalterija. Ovaj pobjednički psalm kao triumfalna truba otvara nedjeljom i blagdanom večernju molitvu Crkve. Blagdanskom rahu odgovara također prekrasni sadržaj. Ovim je psalmom prvi put izgovorena riječ: »Ti si svećenik dovijeka!« Značenje ovog psalma to je veće, što je sam Krist jedva koji drugi tekst Staroga zavjeta tako opširno tumačio kao ovaj. (Mt 22,

41—46) Ove okolnosti upravo nam nameću razmatranje o toj kraljevskoj pjesmi.

Ali taj zadatak nije lagan. Kratak pregled psalma pokazuje čudnu činjenicu, što izbunjuje. Jesne i sjajne rečenice i stihovi izmjenjuju se sa zagonetnim i nerazumljivim. Naša dosadašnja znanstvena spoznajna sredstva nisu dostatna da problijemo mrak, u koji su se stanovali izreke toga psalma zavile. Riječi

blistave i sjajne kao sunce objave, a odmah iza tog teće ranjeni tekst, što se opire svakom značiljniku.

Prva su dva stihja jednostavna i jasna. Vjeđni Bog predaje kraljevsku vlast Mesiji riječima: »Sjedi o desnu moju!«

Treći stih nosi već neizdječivu ranu. »Prije danice rodio sam te iz svoga krila«, veli Vulgata. To bi bila divna riječ u vječnom izlasku Sina od Oca. Ali naša radost prestaje čim bacimo samo jedan pogled na strahovitu zbrka povijesti toga teksta.

Cetvrti je stih opet jasan. To je ujedno središte pjesme. Objava vječnog svećeništva po redu Melchisedekovu.

Promjena svjetla i tame se nastavlja. Peti i šesti stih govore o Mesijinoj pobjedi nad njegovim neprijateljima. All

neke su pojedinosti i ovdje maglovite.

Tekst sedmog stiha posve je jasan: »Iz potoka piće na putu svojem, zato može glavu visoko podignuti. — Kako vidimo, sve je jasno, samo ne smisao. Svi su pokušaji rasvjetljivanja do sada propali.«

I to je slika psalma. Ako uza svu zbrku želimo doći do nekog nutarnjeg stava prema ovoj pjesmi, onda se moramo sjetiti, što smo već rekli kod tumačenja 15. psalma. Ima Kristović slika, s kojih lice Gospodnje baš zato tako sjajno blista, jer su boje već djelomice izbljedjele. Psalam 109. spada među njih. Štočta je mutno, ali Gospodnje lice svijetli kao kristal: Mesija je kralj, svećenik i pobjednik.

MESIJA JE KRALJ

Mesijanska kraljevska misao 109. psalma veoma nas podsjeđa na istoimene misli iz drugog psalma. Uopće ima mnogo sličnosti između obje pjesme. Jedna i druga govori o Božanskom porijeklu Mesije. Drugi psalma govori o tome posve jasno, treći stih 109. psalma daje nam to naslutiti. Misao Mesije kralja na prijestolju dolazi u obje pjesme jasno do izražaja. Isto tako, gdje govore o pobjedi Mesije nad njegovim neprijateljima. Psalmt drugi snažno naglašava, da prije pobjede dolazi do pobune, dok psalm 109. tu okolnost izričito ne spominje. Obje psalma stavljaju Mesijinu pobjedu u okvir silovitog i strašnog rata. Kako je predodžba o kraljevstvu i pobradi Mesije u obje psalma gotovo jednakna, to se nećemo na njoj u ovom prikazu dugo zauzavljati, jer smo već u razmatranju o drugom psalmu dosta o njoj gavornili. Tako ćemo moći iscrpljivo obraditi posebno blago, što ga ova pjesma sadržaje, a to je misao o Mesiji svećeniku. Zato ćemo samo ukratko razjasniti prva dva stiha.

»Psalam Davidova. — Ova je primjedba kršćaninu svetu, jer igra važnu ulogu u biblijsko-teološkom dokazivanju samoga Gospodina. (Mt 22, 41—46). Kako može Mesija biti Davidov sin i ujedno njegov Gospodin? Jer baš to tvrde riječi prvoga stiha: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu.« To je moguće samo onda, ako u Mesiju ima nešto povijesno-ljudsko, što vuče izuz od Davida, i ujedno

nešto božansko, po čemu je Mesija bio već u Davidova vremena Davidov Gospodin. Drugim riječima: Davidovo: »Reče Gospodin Gospodinu mojemu pretpostavlja Mesijino Božanstvo, dok mesijanski naslov »Sin« dokazuje njegovo čovještvo. I baš je Isus na to htio upozoriti svoje slušatelje. Duboki izvod našeg Gospodina ima još i ovu prednost, da njime nestaju svaka magla s uvodne primjedbe: »Psalam Davidov.« Ove riječi ne žele samo tvrditi, da je naša pjesma uzeta iz zbirke, što nosi naslov »Davidovi psalmi«, nego je po shvaćanju Isusovu u pitanju baš pravi povijesni David osobno, koji govori prve riječi psalma o Mesiji. Da tome nije tako, ne bi ni bilo te problematike u takvom stupnju. Psalam 109. je zaista djelo onoga kralja Davida, koji je ujedno bio Mesijin otac i sluga, jer je Mesija kao njegov sin vukao izuz od njega, dok je kao Bog već prije njega postojao. I taj David, koji je otac i sluga Mesijin ujedno, opjevac je tisuću godina prije Krista njegovu kraljevsu i svećeničku čast, kao i njegovu pobjedu. Mogao je to činiti, jer je u proročkom videnju gledao te istine.

»Reče Gospodin Gospodinu mojemu: Sjedi o desnu moju, dok ne polozim neprijatelje tvoga za podnožje nogama tvójim!« — Hebrejski tekst mjesto »reče« upotrebljava riječ »ispade«. Prorok misli na zagonetnu izreku Božiju, koju želi ljudima objaviti.

»Sjedi o desnu moju« — Psalm 2. i 109. od dalekosežnog su značenja za povijest kršćanskog shvaćanja i molitve. U drugom psalmu nalazimo prvi put riječ: Krist. Psalm 109. iznosi — makar ne u posve istom obliku, ali sigurno po sadržaju — prvi put frazu: »Sjedi o desnu Oca«. Ovu riječ nebrojeno puta ponavljamo u vjerovanju. Krist ju je izrekao pred velikim viđenjem (Mt 26, 64); a sveti Stjepan je ponavljao prije smrti, kad govorio o svojem viđenju Sina čovječjega (Dap 7, 56); — David je prvi put vidio tajnu, kako Mesija stoluje o desnu Boga Oca.

Drugi stih: »Gospodin daje da izade žezlo vladanja tvojega sa Sionom«. Bog predaje Mesiji kraljevsku vlast. Ona dolazi sa pravog Siona.

»Vladaj nad svim neprijateljima svojim.«

ili drugi prijevod: »Vladaj posred neprijatelja svojih. — Ako netko vlada posred svojih neprijatelja, onda je središnji položaj neprijatelja već u njegovoj ruci. Gospodar je položaj. Motiv tračeg i zadnjeg stiha odzvanja već u prvom. Možda psalam ieli natuknuti, da su neprijatelji zapravo kao podložnici već pripadali području Mesijine vlasti, što ga prvi stih opisuje. Iz toga bi slijedilo, da se ovdje radi o istoj misli, kao i u drugom psalmu: svladavanju podanika, koji su se pobunili protiv Boga i njegova poslanika. O načinu borbe i pobjede nemam ovdje govora. Iza veličanstvenog uvođa vidimo dakle izreku Božiju o Davidovu Gospodinu. I obećanje vlasti i pobjede: »Sjedi o desnu moju«. Ove su proročke riječi naše svoje ispunjenje i opravljanje u Mesijinu kraljevstvu.

MESIJA JE SVEĆENIK

Kako god bio maglovit i nerazumljiv treći stih, četvrti je u svakom slučaju jasan kao sunčani dan. Prvi put u povijesti blista sunce Mesijina svećeništva.

Već je uvod svećan: »Gospodin se zaklevo.« Zapravo je to protutječe. Ali pjesma ne preza ni pred kojim paradoksalnim izrazom i slikom, samo da bi joj uspjelo jasno izrediti siromašnim ljudskim jezikom svu puninu onoga, što ima kazati. Zakletvom zovemo Boga kao svjedoka, da govorimo istinu. Zakleti se znači pozvati se na Božju istinitost. Božja istinitost mora jamčiti za našu. Bog se naravno ne može pozvati na ništa istinitost, nego samo na svoju. I Bog se ovdje služi ovom zadnjom mogućnošću. Upotrebljava sva sredstva, da nas uvjeri u istinitost onoga, što slijedi. Mora da su zato u pitanju stvari od najdalekosežnijeg značenja za ekonomiju spasenja.

I premda je zakletva Božja zadnje, što Bog može učiniti da nas uvjeri, ipak ni to Duhu Božjem u Svetom pismu još nije dosta. Jer psalm dodaje, da ova zakletva ne zna za kajanje. Doista, takav je Bog mogao postati čovjekom, kada je već u proročkim ustima postao tako ljudski, tako ponizno ljudski. Iza objave, što ima slijediti, stoji dakle Božja zakletva, koja ne zna za kajanje.

A što je to tako golemo i nevjerojatno, da je bilo dostoјno tolikih Božjih jamstava? Gotovo bi se čovjek razočarao. Jer slijedi skromna, već dobro poznata riječ, što su je mnogi čak i prezirali. Čitava tajna, koja bi prema

sudu tolikih Božjih uvjeravanja morala biti nešto potresno, jest samo to: »Ti si svećenik«. — Činjenica, da je kralj, kojemu Bog ovdje govor, ujedno svećenik, vrijedna je dakle Božja zakletva. Svećenik je, dakle, koji stoji između Boga i ljudi kod žrtvenika i drži žrtvene darove u uzdigнутim rukama. Iz ovoga stiha mora nam svakako biti jasno, da postoji neko svećeništvo, što ga Bog visoko cijeni. Bogu je toliko stalo do njega, da ne preza pred zakletvom, o kojoj sam tvrdi, da ne zna za kajanje.

Bilo je uvijek svećenika. U svim vremeni ma i narodima, koji još nisu izgubili svoga čovječja i Božanstva. Vjera bez svećenika, olтар i žrtva protivi se naravi, i zato je samo iznašaće nereligioznih ljudi. Svako svećeništvo znači plamstvo. Ali psalm ne govori o prirodnom dostojanstvu, nego o nekom naročitom svećeništvu. Jer prorok dodaje odredbu izvanrednog značenja: »po redu Melhisedekovu. Prorok ne piše raspravu o svojstvima i naravi Mesijina svećeništva. Služi se izrekom: »Po redu Melhisedekovu. Time u Izraelima budi posve određenu predodžbu i misli što se nisu dale rastaviti u mašti Izraelaca, koji su poznivali Svetu pismo, od konkretnie slike svećeništva prema uzoru Melhisedeku. U tu predodžbu o svećeništву spada pet, šest stvari, što ih Genoza navodi, kad pripovijeda o Melhisedekovoj žrtvi, kao vlastitosti takvog svećeništva.

Svećeništvo po redu Melhisedekovu prije svega je svećeništvo svecišnjega Boga, koji je stvorio nebo i zemlju. Geneza veli, kada priopćjeda o susretu između Abrahama i Melhisedeka da je Jebuzitski knez: »Svećenik svečišnjega Boga, koji je stvorio nebo i zemlju« (Gen 14, 18, 19—22). Mogli bismo sumnjeti, da li je Melhisedek bio strogi monoteista. Zar doista nije priznavao stvarno nijednog drugog božanstva? Ali to ovdje nije važno. Sigurno se je htio klanjati najvišem Bogu, stvoritelju neba i zemlje, kao što su na starom istoku zvali svamir. I njegova spoznaja pogodila je ono pravo čak i u slučaju, da mu je položaj toga najvišeg Božanstva prema drugim poganskim božanstvima bio nejasan. Melhisedek se je bez sumnje klanjao svecišnjem prvom Bogu. I zato je ta uska veza između Krista i Melhisedekova svećeništva moguća. Melhisedek je bio svećenik istoga Boga, kojemu se je i Isus klanjao. I to je uzrok, zašto je novozavjetno svećeništvo srođeno Melhisedekovu. U Činu svete mise moli katolički svećenik u najsvetijem času iza pretvorbe uzdignutim rukama pred euharistijskim Kristom na oltaru: »Dostoj se milostivim i vedrim licem pogledati ova žrtvene darove i primiti ih, kao što si se dostojao milostivo primiti poklon pravednoga svoga služe Abela i žrtvu patrijarha našegra Abrahama, kao i onu, koju ti je prinio tvoj veliki svećenik Melhisedek...« Katolički se svećenik svakog dana sjeca kod svete mise Melhisedekove žrtve i u govoru Bogu, komu se sam klanja, da je Melhisedek bio njegov veliki svećenik. Katolički je svećenik uvjeren, da je svećenik istoga Boga, komu je Melhisedek prije 4000 godina služio. I to je duboko značenje činjenice, da je Melhisedek bio svećenik svečišnjega Boga. Bio je svećenik jedinog, pravog Boga, a ne krivog. I zato je uzor svećeništva za sva vremena.

Predodžba svećenika po redu Melhisedekovu podješda nas na drugu značajnu činjenicu. U Izraelu bilo je kraljeva i svećenika, ali ne kraljeva, koji bi ujedno bili svećenici. Svaka-ko se nije nijedan kralj Davidove kuće smio držati, da vrši svećeničku službu. Upisali bi mu to u grijeh i zločin. Sigurno su se za vrijeme vladavine Hasmoneja zadnjih dviju stoljeća prije Krista ove dvije vlasti donekle ispreplele, ali onda već ni misao o svećeništvu, ni ona o kraljevstvu nije bila čista. U tu nezgodu bili su umijeđani članovi Levijeva plemena, koji nisu imali ništa zajedničkog niti s Davidovom kućom niti s kraljevskom čašću Mesije. U klasičnoj starohbrejskoj književnosti, kojoj Gen 14. i psalm 109. sigurno pripadaju, bile su svećenička i kraljevska vlast

uvijek rastavljene, i njihovo združenje u istoj osobi smatralo se kao prekršaj Božje volje. I tako, dakle, psalm 109. tvrdi za budućeg cikupiteljskog pobjedičkog kralja, da će biti svećenik po redu Melhisedekovu, znači svećenik i kralj zajedno, kao što nas Geneza 14. izvješće o svećeniku Svecišnjega, koji je Abrahamu došao u susret. Obje će vlasti biti združene u istoj osobi, ne po ljudskoj samovoli, nego po odluci i zakletvi Božjoj.

Jedinstvo u Kristovoj osobi jasno nam je nakon ispunjenja. Moglo bi uskrasniti pitanje, da li, i do koje mjeri, dijelo ovu dvostruku punomoć oni ljudi, koji su dionici Kristova svećeništva po redu Melhisedekovu. Odgovor nije težak. Što mi danas zovemo »jurisdikciju«, tj. pravna punomoć za dijeljenje sakramenata i za upravu crvenog života, to je kraljevska vlast duhovne prirode u duhovnom Božjem kraljevstvu. Novozavjetni je svećenik dionik kraljevske vlasti već prema svojoj svećeničkoj vlasti, tj. prema stupnju što ga u sebi ostvaruje. Svako svećeništvo po redu Melhisedekovu uključuje u sebi kraljevsku vlast; potpuna je u Kristu, nepotpuna u onima, koji samo nepotpuno dijele Kristovo svećeništvo.

Svećenik po redu Melhisedekovu označuje kralja i svećenika u Jeruzalemu. Geneza u 14. poglavlju veli izričito za Melhisedeka, da je bio kralj u Salemu. A Salem ili Salem samo je staro ime Jeruzalema. Psalm 75. spominje također ovo staro ime: »U Salemu je Žator njegov, na Sionu je prebivalište njegovoe. Salem, Jeruzalem, Sion to je isto povijesno mjesto, koje je postojalo već davno prije, nego što ga je David zauzeo, čak i prije ulaska Izraelaca u Kanaansku zemlju. Tu je također bilo središte Melhisedekove vlasti. Područje njegove vlasti jedva se protezalo dalje od gradskih zidina. Melhisedek je bio kralj i svećenik jednog jedinog grada. Svećenik po redu Melhisedekovu morao bi biti svećenik u Sionu, ako bi se ta riječ morala u svemu ispuniti. U Kristu se je to ispunilo. Prikazan je u Jeruzalemu svoju prvu euharistijsku žrtvu kao i žrtvu na krštu, koja je bila odlučna kako za njegov, tako i za naš život. Čak bi mogli i o našoj neprekinutoj euharistijskoj žrtvi reći, da je prikazana na Sionu. Samo ne mislimo onda na materijalni, nego na duhovni Sion. Počevši od Izajie i Miheje Sion označuje novo Božje kraljevstvo, tj. područje, na kojem se ljudi klanjuju jedinomu pravomu Bogu. A to je kraljevstvo svrha mesijanskog hododača čitavog čovječanstva, novi Jeruzalem, sveta Crkva.

Svećeništvo po redu Melhisedekovu ne zahitljeva, da njegovi nosilci budu potomci Ab-

rahamovi. Melhisedek sam nije bio izraelac, i zato nije pripadao izabranom narodu, a ipak je bio svećenik Svevišnjeg. Nije bio svećenik po redu Aronova i Levijevu, a ipak je bio pravi svećenik, koji je prikazivao žrtve pravom Bogu. Bio je, što više, svećenik najuzvišenijeg rada, kome se čak i praočac izabranog naroda klanjao. Abraham se posložio ovom svećeniku i primio je od njega blagoslov kao od onog, koji je bio više od njega. Kao pretpostavljenomu svome plaća mu desetinu.

Vlastitost svećeništva po redu Melhisedekovu odlično se odražuje u Isusu Kristu. On je doduše iz Abrahama rođa. Ali njegovo svećeništvo ne pripada Aronsko-Levitiskom redu. Nigdje ne čitamo, da bi naš Gospodin izvratio bilo koji Aronsko-Levitiski svećenički čin ni u hramu niti gdje drugdje. Njegovo je svećeništvo toliko iznad Levitskog, koliko ispunjenje iznad obećanja. Konačno ispunjenje je iznad svih slabih slika i sjena.

Svećeništvo po Melhisedekovu redu mora prikazivati žrtve od kruha i vina. Dosta često prigovaraju, da ne smijemo u toj točki usporediti Geniju 14. poglaviju i 109. psalm, četvrti stih, jer su i Aronsko-Levitiski svećenici činili isto. To ne bi zato bila isključiva odlika Melhisedekova svećeništva. Ali ovaj prigovor nije osnovan. Dogadalo se bez sumnje tu i tamo i u Levitskom redu, da su kruh i vino igrali neku ulogu kod žrtvenih obreda, ali samo kao dodaci. Jer nema jednostavno teksta Starog zavjeta koji bi tvrdio, da bi koji Levitski svećenik prikazao i žrtvovao kruh i vino, kao što to čitamo u Geniji o Melhisedeku. Jedino Genija u 14. poglaviju spaja u tom obliku ova dva žrtvena dela. I zato može ovaj dvostruki dar odlično označiti svećeništvo po Melhisedekovu redu. I nitko ne može biti pravi svećenik po Melhisedekovu redu, a da svečinjem Богу ne prikazuje žrtvu od kruha i vina. Ova misao naravno budi u onima, koji žive u svjetlu ispunjenja ovih slika i proročtava, sjećanje na Veliki četvrtak: »I uze kruh u svoje svede i časne ruke ... tako isto i ovu preslavnu časuk. To je ispunjenje. Krist je doista svećenik po Melhisedekovu redu. Prikazao je kruh i vino kao žrtvu i obnavlja je danomice na našim oltarima. I njegovi svećenici čine isto »po redu Melhisedekovu.«

Genija u 14. poglaviju prikazuje Melhisedekovo svećeništvo na čudan način. Bez sumnje je ovaj Melhisedek bio pravi čovjek rođen od žene, i kasnije umro. Genija nigdje ne spominje, da bi on bio neko besmrtno bide.

A uza sve to nam Geneza crta sliku o njemu, kao da je živio izvan vremena i prostora. Ne spominje ni oca ni majke njegove, premda bi to čovjek u danim okolnostima očekivao. Ni o njegovoj smrti nema govora. Nastupa kao da ga ne vežu spone i životni uslovi onog vremena. I nigdje više nema o njemu spomena, dok nekoliko stoljeća kasnije naš psalm iznenada ne progovara o vječnom svećeništvu po Melhisedekovu redu. Iz samoga teksta psalma točno ćemo moći zaključiti, da se izraz »po Melhisedekovu redu« odnosi također na vječnost toga svećeništva. Sveti Pavao je mislio, da to možemo zaključiti. On izvodi iz vremenski neodredenog prikaza u Geniji, da je svećeništvo po Melhisedekovu redu vječno i nezavisno od vremena. U poslanici Hebrejima spominje sveti Pavao, da Melhisedek nije u svom prakogrobnom životu izgubio svećeničkog bilježu, i nije ga niti predao u baštun svojim sinovima kao Levitsko svećenstvo (Hebrej 7, 8 ... On ima svjedočanstvo da živi). Tumačenje ovog teksta sigurno nije lako. Ali jedno je sigurno. Vremenska neodredenost Melhisedekove pojave u prikazu Geneze, i trajnost njegova svećeničkog bilježa tragovi su vječnog svećeništva, što se savršeno ostvarilo u svećeništvu Kristovu. On je doista svećenik »dovijek«. Ova jedina riječ otkriva svu puninu svećeničkog dostojanstva: vječno, ne-razorivo svećeništvo po redu Melhisedekovu.

Kada tako korak po korak promotrimo, što sve uključuje izraz: »svećenik po redu Melhisedekovu«, onda naravno ne želimo tvrditi, da je sav ovaj bogati smisao bio pred očima pjesnika, kad je pisao 109. psalm.

Još manje znamo, do koje je mjeru poznavao nešlučeno blago, što će ga ispunjenje u Mesiji i novozavjetnim svećenicima donijeti. Pjesnik psalma bio je čovjek, čija je sposobnost bila nesavršena, i prorok, čija je proročstvo bilo nesavršeno. Ali ono, što je rekao, to je bilo istinito. Svu puninu bogatstva njegovih riječi pregledao je vjerojatno samo Duš Božji, koji je dogadaje kod Abrahama susreća s kraljem-svećenikom tako rasporedio, da budu slika budućnosti. I isti Bog došapnuo je pjesniku psalma riječi, koje su bile proročke. I prorok je to znao. Samo nije slutio sadržajne ponore i bogatstva, što će ih tek ispunjenje otkriti.

MESIJA JE POBJEDNIK

Treća katica pjesme ima dva djela. U prvom je misao pjesme, a tekst nije, a u drugom tekst, a misao nije.

Najprije slijedi opis Mesiljine pobjede.

5. redak: »O desnu tvoju (stoji) Gospodin. Mesiju prati i podupire u borbi Božja pomoć.«

U drugoj polovici 5. stihu i u 6. stihu: »Satire kraljeva u dan gnjeva svojega. Sudi narodima, okolo se gomilaju lešnine; satire knezove na zemlji širokoje.«

Teško je znati, tko je nosilac radnje u prvom riječima, Bog ili Mesija. Na kraju nastupa svakako Mesija. Zato je vjerojatnije, da je i na početku Mesija pobjednički borac i sudac.

Ova slika borbe i pobjede značajka je starog Istoka. Koliko puta čitamo na natpisima asirskih kraljeva: »Napunio sam okolinu Suze lešinama. Šest sati hoda nisi vidio po širokoj ravničari ništa osim leševa.« Nača pjesma govori istim jezikom. Da li je prorok predro u smisao ove slike, to je teško reći. Da se ispunjenje odnosi na duhovni i simbolički smis-

sao, to znamo iz nepatvorenog kršćanskog tumačenja ovog psalma.

Izraz »satire glave (knezove)« možda je aluzija na istu izreku praevangelija u Genezi 3, 5, jer hebrejski tekst upotrebljava zbirnu imenicu.

»Iz potoka piće na svome putu; zato može glavu visoko podignuti.«

Jezično i povijesno tekst je jasan. O smislu vodile su se beskrajne rasprave. Po nekim to je prizor iz Mesiljine borbe. Goni neprijatelje takvom žestinom, da mu preostaje jedino koji čas, da popije malo vode na putu. To mu mora biti dovoljna okrepa u toj ljutoj borbi. — Drugi opet misle, da je dolina potoka simbol patnje, kao često u Starom zavjetu. Imali bismo tako aluziju na vezu između muke i proslave Mesiljine. Treći napomen, vrlo su skromni. Kažu: »Ne znamo, jer je tekst oštećen. Leonardoova slika u Miljanu vraća se. Oštećena mjesta na rubu ne ometaju pogled na Spasiteljevo lice. Kristova slika 109. psalma sjajna je i lijepa. On je kralj, svećenik i pobednik.«

Gustav Clossen D. I.

ZAŠTITNICI NAŠIH OBITELJI

SVETI BAZILije

Slavi se 14. lipnja

Sveti Bazilije, biskup i naučitelj Katoličke Crkve, jedan od glavnih stupova Istočne Crkve, potječe iz svetačke obitelji. Svi su članovi njegove obitelji, roditelji, braća i sestre, sveci. Nije dakle ništa čudno, da je i on pošao njihovim putem, te već od rana djetinjstva izgradivao svoju dušu i oplemenjivao srce. Obiteljsko ozračje prožeto strahom Božjim i ljubavlju prema kreposti, dječaku i mladiću Baziliju olakšavalo je vježbe u samosvladavanju, iskorjenjivanju mana i sticanju kreposti.

Kao mladić pošao je na nauke u grad Cezareju. Tu su se brzo pokazale njegove umne sposobnosti, ali i plodovi temeljitog obiteljskog odgoja — kršćanske kreposti.

Na više nauke krenuo je iz Cezareje u Carigrad, naslavniji grad tadanjeg Istoka. Tu mu je bio učitelj Lukanije, s kojim je i kasnije ostao povezan vezama zahvalnosti i ljubavi. Brzo nakon dolaska u Carigrad sprijateljio se sa Grgurom iz Naziansa, koji se je također proslavio kao svećac i crkveni naučitelj.

Nakon svršenih nauka nastanio se u pokrajini Pontu u Maloj Aziji, gdje je osnovao jedan samostan. U njemu je postao učiteljem redovnika kroz četiri godine. Za njih je uredio pravila na molbu mnogih monaha, koji su se oko njega skupljali želeći pod njegovim vodstvom postići kršćansku savršenost. Cezarejski biskup Euzebi je, poznavajući zasluge Bazilijeve, zaudio ga je za svećenika. Kao svećenik od sada je biskupu neko vrijeme pomagao u mnogim važnim poslovima, no onda se je ponovo povukao u pustinju. Ali Bog ga je želio imati na drugome mjestu. Kad je umro biskup Euzebi, Bazilije je bio izabran za njegovog nasljednika u Cezareji. U toj službi došle su do punog izražaja i njegovo znanje i njegova kreplost.

Poradi revnovanja za Božju slavu dobrui su ga veoma ljubili i štovali, dok su ga zli mrzili. Unatoč krhkoga zdravlja on je redovito propovijedao u dvije crkve u Cezareji. Trudio se svim silama, da u vjerskim istinama pouči riječju i pisanjem ljudi svih staleža. Za obraćenje krivovjeraca poduzimao je sve što mu je bilo moguće. Veoma je mnogo postio i činio

tešku pokoru, premda mu je već sama biskupska služba bila jedna velika pokora. Svoje je svećenike iskreno ljubio i štovao, te je ulagao svu brigu da budu što bolje odgojeni. Bio je duboko uvjeren, kako samo dobro odgojen svećenik može biti svjetiljka na gori, koja rasvetljuje svijet.

Takova junačka požrtvovnost pratila je njegov život sve do konca. Koliko je svojom pojmom i krepšću osvajao ljudi pokazalo se za njegove posljednje bolesti. Ljudi su k njemu dolazili i od njega tražili savjeta.

Kao što je u siromaštvu živio, tako je siromašan i umro 1. siječnja 379. godine.

Svome zaslužnom i svetom biskupu vjernici Cezareje podigli su kao spomenik stolnu crkvu. U njoj su dali naslikati, kako svetac služi svetu Misu pred bizantinskim carem Valentom, koji ga je inače progonio. Za njega je s pravom rekao pokojni milanski kardinal Suster: »Bazilije je bio junački branitelj vjere među istočnim biskupima, svjetionik prave vjere, otac i zakonodavac istočnog redovništva.«

Značajan jubilej albanskog naroda

Ima u ljudskoj povijesti ljudi i događaja, koje bi bila ako ne baš grjehotu a ono svačak velik propust, kad bismo ih predali zaboravu. To su u prvom redu junaci, koji su se istakli hrabrošću, neustrašivošću i požrtvovnošću. Oni zaslužuju poštovanje ne samo svojeg nego i kasnijih pokoljena. Grčki junak Leontida, hrvatski junaci Nikola Šubić Zrinski i Toma Bakrač Erdedi zaslužuju da im se i danas divimo, makar su prošla stoljeća od njihove smrti. 17. siječnja ove godine načrtilo se 500 godina od smrti jednog od najvećih junaka povijesti. Tej je junak Juraj Kastrioti prozvan Skenderbeg. On je sin maloga albanskog naroda, a slava mu je u tome, što je 23 godine hrabro odolijevao nadmoćnom neprijatelju iz Turaka, koji je osvojio gotovo čitav Balkan.

500-godišnjica smrti hrabroga Skenderbege proslavljena je u njegovoj domovini, ali i po svijetu, jer je on bio jedan od velikih kršćanskih junaka, koji je branio ne samo domovinu nego i katoličku vjeru. Zato ga je već njegov suvremenik papa Kalist III nazvao »Athleta Christi — Kristov borac.«

Dušu i srce Skenderbege upoznajemo najbolje iz riječi, što ih je izrekao u Rimu pred Papom Pavlom II i kardinalskim zborom: »Nakon 23 godine neprekidne borbe stojim evo s ostacima svojih vojnika, sa svojom slabom državom, koju su mnoge bitke tako iscrpale, da je Epir (Albanija) sav posut ranama. Jedva mi preostaje nekoliko kapi krvi, da ih prolijem za kršćanski svijet. Ah, dodite nam u pomoći Daskora će onkraj Jadrana nestati i posljednjeg Kristova viteza!«

Papa ga je doduše novčano pomogao, a kršćanski se zapad oglušio i Skenderbeg umire gledajući također u agoniji svoju dragu domovinu. Tej kršćanski zapad gledao je često s visoka nas na istoku. Znao nas je smatrati natražnim i kulturno zaostalima. Znao nam je dijeliti lekcije i pouke, htio nam je soliti pamet, ali nas je u teškim časovima slabo pomogao. Naši su krajevi bili predani na milost i nemilost turskoj naježdi. I da se nismo sami branili i borili, da nismo sami ginuli, možda nam danas ne bi bilo ni imena.

No te žrtve koje su naši stari prinijeli za vjeru i domovinu nisu bile uzauzdine. Danas sigurno ima više vjere, Božjega duha, svećeničkih i redovničkih zvanja u našim krajevima nego na kulturnom i visokostandardnom zapadu. Bog nas nije zaboravio. On nas je blagoslovio i pogledao na krv i žrtve koje su prinesene za očuvanje časnog križa.

Kristov namjesnik na zemlji Pavao VI nije zaboravio uspomenu na velikog kršćanskog junaka Jurja Kastriota Skenderbega. Stoga je izdao prigodom 500-godišnjice njegove smrti posebno apostolsko pismo u kojem spominje velike žrtve, koje su albanski katolici prinijeli u prošlosti za obranu kršćanstva. Vrhunac tih žrtava bio je Juraj Kastriot, koji je najljepši dio svoga života proveo u bojevima za sveti križ. Da nije bio čovjek duboke vjere i velike pobožnosti ne bi izdržao. Ali vjera u

Boga davalna mu je snage i krijeplila ga u najtežim časovima. Pred polazak u boj Kastriota bi se pomolio; a nakon bitke Bogu zahvaljivao.

Pavao VI u svome pismu hvali ustajnost i današnjih albenskih vjernika, koji u vrlo teškim okolnostima stope u svojoj vjeri. I njih uz drugo može krijepliti uspomena na njihova slavna suradnjaka Jurja Kastriota Skenderbega. Katolika albansko narodstvo ima i na teritoriju barske nadbiskupije i skopske biskupije. Oni su potomci onih albanskih kršćana koji su u najtežim okolnostima znali sačuvati svoju katoličku vjeru. 500-godišnjice smrti Jurja Kastriote neka im bude poticaj da i danas žive po katoličkoj vjeri i pokazu se dočestveni svojih slavnih otaca.

Nakon smrti Jurja Kastriote hrvatski je narod preuzeo časnu ulogu obrane kršćanstva te postao »predzida kršćanstva«. Hrvatski junaci: banovi Mirko Derenčin, Petar Berislavić, Ivan Karlović, Nikola Šubić Zrinski i mnogi drugi manje poznati sve su žrtvovali vza krst časni i zlobodu zlatne. Njihova uspomena je slavna i blegoslovena. Bili bismo neplemeniti i nezahvalni, kad bismo ih bacili u zaborav. Junaci zaslужuju vječnu uspomenu.

Josip Antolović D. I.

KRIŽ U KONAVLIMA

U Franjevačkom samostanu u Pridvorju čuva se već preko 150 god. čudotvorni lik Raspeta. — Križ je donešen za vrijeme francuske okupa-

cije sa otoka Dakse kod Dubrovnika. — Kult ovog raspela neobično je napredovao napose od jubilarne godine 1933. — Ove je godine u Korizmi knjž doživio osobita čašćenja: dvadeset jedan dan obilazio je križ župe u Konavlima. Bila je to prava duhovna obnova. Procesije, svećane sv. Miše povezale su još više vjernike, a suradnja i zaustimanje svećenika omogućila je da se program proslave u potpunosti izvede na slavu Raspetoga i vjersku obnovu puka. — Zanosne će propovijedi preuzv. biskupa dr. Severina Perneku u Vitoljini, o. Kučkuljana u Cavtatu, o. Ivana

Perana u Cilipima i Grudi te o. fra Kordića u Popovićima, ostati dugo u srcima vjernika kao odjek velike poruke ljubavi što ju je Bog uputio svijetu sa drveta. —

Zivimo u vremenu kad ljudi vode borbu za što ugodnijim i bezbjednjim životom te nas upravo tješi da ovaj hrvatski kraj izložen nadiranju i posljedcama tužma nije izgubio svoje vjerske vrijednosti. —

Križ je opet smješten na oltar u pridvorskom samostanu, jedini znak spasenja mlađima i starijima. —

B. M.

Ovako se moli svaku večer

U Vicinoj kući svaku večer kod zajedničke molitve među drugim preporukama nalazi se i ova: »Izmolit ćemo jedan Oče-na, Zdravomariju i Slava Ocu, da se odredbe crkvenog Sabora provedu u djelu na što veću slavu Bogu, na veličanje svete Crkve, sjenjenje svih kršćana i da zavlađa Kristova nauka: LJUBAV I MIR NA SVIJETU!«

Upitao sam Vicu, da li je to naučio od kojeg svećenika. Odgovorio mi je: »To sam ja sam složio i svaku večer sa svojima molim.«

Vicina je kuća prava kršćanska kuća. U njoj se provodi ono, što je Koncil tako snažno naglasio, osobito u Dogmatskoj Konstituciji o Crkvi — »Svjetlo naroda« br. 42.:

»Svaki vjernik mora rado slušati Božju riječ, vršiti Božju volju uz pomoć njegove milosti, često primati sakramente, esebito Euharistiju, često sudjelovati u svetim činima, postojano se posvećivati molitvi i samozataji, djelotvornoj službi braći i vježbati se u svim krepostima.«

OBITELJ SE POSVETILA PRESVETOM SRCU

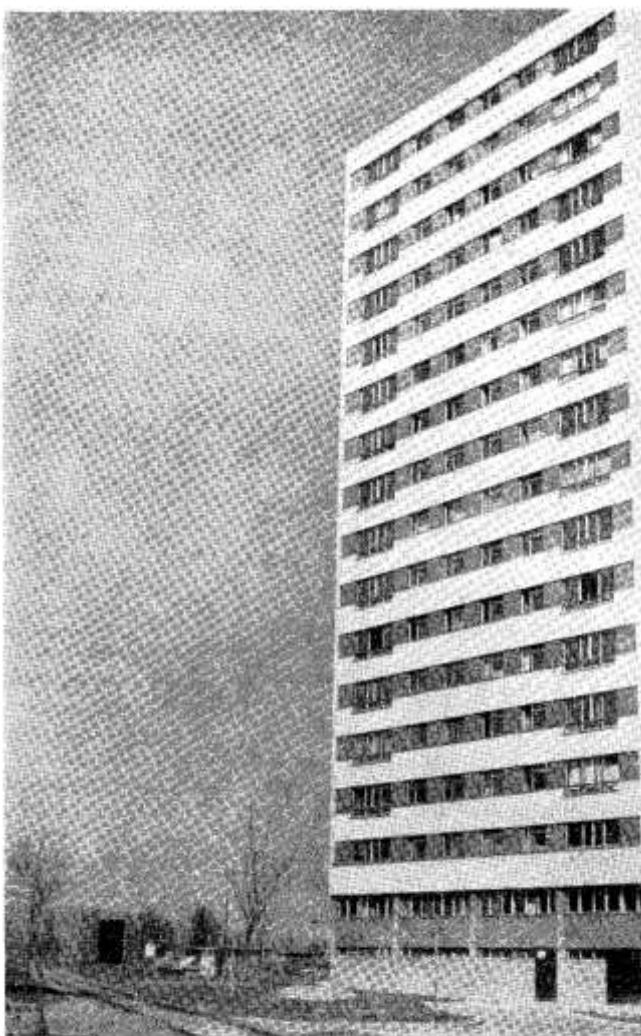
Nekoliko dana prije polaska na rad u Njemačku dogovorio se Jure Kegalj sa svećenikom da mu posveti obitelj Presvetim Srcima Isusa i Marije. Posveta se obavila 22. veljače ove godine u Splitu. Prije su se svi isповijedali i pričestili. A to često i inače svi čine.

Djeca se često mole s majkom za svoga tatu. A on se isto tako moli za njih i brižno ih pomaže.

Jure i Anka — roditelji
Ivan, Stipe, Milan i Terezija —
— djeca

Ivan pjeva u zboru. Stipe i Milan su ministranti.

RAZ GOVARAMO

Velečasni oče uredniče!

Zelim izraziti svoju simpatiju i ljubav prema Glasniku Srca Isusova i Marijina.

Bilo je vrijeme, kad sam se stidjela napomenuti svojoj znanici iz Više pedagoške škole, da u mojoj lektiru spada i Glasnik Srca Isusova i Marijina. Ona naime čita prvaklasnu lektiru iz duhovnog područja.

Međutim, desilo mi se da mi je u ruke došla stampa, koju sam od prije poznавала kao bolju. Iznenadila me sada. Glasnik Srca Isusova i Marijina nadvisuje sve ovo pisanje. I nije me više stid. Glasnik imade lijepih i vrijednih ilustracija...

U Glasniku za mjesec travanj 1968. pišete pobudno o dakovatu u misijama...

B. J.

Ugodno nam je pročitati ovakvo priznanje Glasniku u kojega ulažemo mnogo truda i nastojimo ga podići u svakom pogledu. Kad ga uspoređujemo s tolikim stranim časopisima, u svoj skromnosti moramo priznati da smo mnoge od njih pretekli i po sadržaju i po opremi, a za nekim od njih mnogo ne zaostajemo.

Da će se naći i nedostataka, to je neizbjegljivo; da se sa sadržajem svakoga broja neće složiti svi čitatelji, i to se mora dogoditi. Ali mirne duše možemo reći, da je svako dosadašnje godište Glasnika izvršilo jedno poslanje i apostolat u našem narodu. I onda, kad je

bio najnapadaniji, dobivali smo takve vijesti, koje su nas hrabrile da ustrajemo na započetom putu, intimna pisma nismo objavljivali, a u njima smo nalazili dokaz koliko Gospodin Bog djeluje po Glasniku u pojedinim dušama i obiteljima. Tu smo osjetili, da i za Glasnik vrijedi: »Per crucem ad lucem! — Po križu do svjetlosti.«

Velečasni oče uredniče!

Godinama slušam u propovjedi ma, kako je pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu samo privatna, a ne opće crkvena, javna. Molim Vas, da mi kažete, imaju li ti propovjednici pravo, kad tako govore.

L. S.

Da pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu nije samo privatna, nego da je opće crkvena, dokazuje nam to prije svega blagdan Srca Isusova, kojeg je sama Crkva ustanovala i podigla na najviši stupanj, izjednačivši ga liturgijski s Tijelom i Spasovom. Za njega je odredila posebi misni obrazac i svećenički časoslov. Osim toga, papa Leon XIII. čitav je svijet posvetio Srcu Isusovu. Papa Pijo XI. propisao je, da se svake godine na blagdan Srca Isusova ima ovršiti svečana Otpočinjenja pred izloženim Presvetim Oltarskim Sakramentom. Crkva je službeno odobrila litaniju Srca Isusova za javnu uporabu kod službenih pobožnosti. Zadnji su pape o toj pobožnosti pisali posebne enciklike, u kojima su nastojali protumačiti pravu bit te pobožnosti.

Koliko pobožnost prema Srcu Isusovu utječe na život i posvećenje Crkve, lako se može uveriti, ako na prve petke uđemo u bilo koju crkvu. Tu se u čast Srcu Isusovu prikazuje sveta misna žrtva i obavlja još koja

pobožnost. A budući da je Crkva to svetija, što su svetiji njeni udovi, vjernici, rijetko će se nadi blagdan ili svečanost u godini, kad vjernici čiste svoje duše po svetoj ispunjedi i jačaju se primanjem tijela Kristova, kao što biva baš na prve petke i na blagdan Srca Isusova.

Želite li znati što o toj pobožnosti sude svećenici, koji djeluju među vjernim pukom, pročitajte odgovor iz ovogodišnjeg veljačkog broja Glasnika na strani 74., pa ćete na svoje pitanje dobiti zaključeni odgovor.

Poštovani oče uredniče!

Majka sam troje djece i sve ih nastojim odgojiti u kršćanskom strahu. Čuvam ih od lošeg društva, šaljem redovito na vjerouauk i na nedjeljnu svetu misu. Redovito zajedno molimo. U svemu nastojimo živjeti po kršćanskim načelima. No ovih dana muči me jedno teško pitanje, na koje si ne mogu dati konačan odgovor.

Prije kratkog vremena moj mi je sin, koji svršava osmoljetku, izjavio da želi postati svećenik. Reći ćete, da me nije mogla zadesiti veća sreća od ove. I ja bih tako osjećala, kad me ne bi mučila misao: »A hoće li on biti uzoran svećenik? Neće li postati žrtva današnje lakounnosti, kojoj su podlegli, kako čujem, toliki svećenici i redovnici u nekim ne nama dalekim zemljama? Nije li bolje da ostane uzoran svjetovnjak nego duhovna ruševina u duhovnom staležu za koji možda neće smoci snage? Molim Vas, savjetujte me i pomolite se za me, da učinim ono što je najbolje za moje dijete i za Crkvu Božju.

Zabrinuta majka

Cijenjena gospodo! Teško je dati siguran odgovor na Vaše pitanje. Lakše nam je obećati molitvu nego jasno reći, što Vam je činiti. Jer tu se radi ne samo o dobru Vašeg sina, nego i o dobru svete Crkve i tollikih duša. Držim, da će Vam lakše odgovoriti s dva primjera nego dugim tumačenjem.

Prvi primjer: Réné Bazin, francuski pisac, napisao je ovu istinitu crticu:

»Našao sam se u kući Karla Huet-a negdje na kraju jeseni. Njega nije bilo u kući, bio je na poslu. On je vlasnik rasadnika, vrstan voćar, koji se ponosi svakim drvcem što ga zasadi. On se diže prije svih svojih nadnječara, te je marljiviji od svih naučnika, kraći kod ručka, brižljiviji za svaku stvar. Njegov voćarski posao, a još više njegovo tvrdio poštje i njegov osjećaj za pravednost učinile od njega čovjeka, koji nije bez neprijatelja, ali kojega i sami neprijatelji poštaju. Kad on rekne: »Evo ti Huetova riječ, bit će tako!«, tad se ne boj, da će te prevariti ili zaboraviti na obećanje.

Kad je gospoda Huet vidjela, da sam unio, izšla je na druga vrata i povikala: »Karla, dodil! Ovdje ima svijeta, koji želi s tobom govoriti!« Svijet sam dakako samo ja. Huet ostavlja posao, jer je točan, no dolazi polako.

Vidim ga gdje nabire vjede pod gustim obrvama i tih se smješka. Naručujem kod njega stabalca šljiva, jabuka i krušaka. Zatim govorimo o njegovu starijem sinu, komu je 15 godina. Lice se Karla Hueta promjeni. Znam, da sam učinio poput ribara, koji traže malu jegulju pod kamenom uz obalu, a kad dignu kamen, voda se uznenmiri. Ali se vidi da to nije žlost, već da neka važna misao vlađa dušom i tijelom onoga, koji govoriti sa mnom.

— Moj sin nije više ovdje. Vi ne znate toga? Zamolio me da ga pustim u dječko sjemenište... Sad je tamo. Bio sam upravo na ovome mjestu gdje sam sada. Vratio sam se s posla i sjeo sam. On pristupi k meni. »Tata — reče — ja bih te zamolio nešto...« I zamoli me, neka ga pustim da uči za svećenika.

— A što ste mu vi odgovorili? upitam gledajući u njega. S lica mu se čitalo dostojanstvo. Majka se je izgubila u sjeni.

— Odgovorio sam mu po prilici ovako: »Dijete moje, da si me takvo dopuštenje tražio pred nekoliko godina, kad su svećenici mogli prilično živjeti, ja bih ti rekao da pričekaš, da još promisliš. No danas, kad je svećenički poziv rizik i heroizam, danas ti to odmah dopuštam!«

Velika, uvjerenja riječ jednog oca!

Drugi primjer: Malo godina prije nego što je bukнула velika francuska revolucija, došao je poglavaru jednog kapucinskog samostana mladić odlična roda i molio da bude primljen u kapucinski red. Nakon što se osvjeđeo da mladić uistinu ima pravo zvanje, taj ga poglavar uputi s preporučenim pismom učitelju novaka.

Mladić veselo pohrli kući, jer se je nadao, da su njegovoj sreći širom otvorena vrata. No kod kuće je našao na otpor roditelje i rođake, koji su nakon upornog odvraćanja napokon uspjeli da promijene njegovu odluku.

Taj mladić ode u Pariz i upiše se na pravni fakultet. Kako je bio bistra duha i veoma darovit, postao je kasnije vrstan odvjetnik. Pomalo je prešao na politiku. Htio se uzdigni nad sve stranke i sve protivnike. Svoj cilj je postigao, ali na nesreću svoje domovine i na svoju propast.

Sa zgražanjem i gnušanjem spominje povijest toga čovjeka. On je sramota svoga stoljeća. Svoju je domovinu bacio u more krvi. To je glasoviti revolucionar Robespierre, kojeg je nezasitna žđ za krvlju natjerala da je opustošio selja i gradove, pa i cijelu pokrajine. Napokon je i sam pao pod sjekiron gilotinu natopljenom prije toga krvlju tisuća svojih žrtava.

Gospodo, Vi se bojite za svoga sina hoće li ustrajati na Božjem putu? Učinite ono, što je učinila majka našeg pokojnog Kardinala. Ona se je za njegova svećeničko zvanje molila sve do njegova svećeničkog redenja, a nakon toga sklapala je ruke i molila da njezin sin izvrši što savršenije svoj svećenički poziv. I izmolila nam je sveca.

Vaša odлуka je u Vašim rukama i nitko Vas ne može prisiliti da radite drugačije. Ali zašto ne biste pomisili na to, da Vaš sin možda mora ispuniti prazninu što je nastala nakon krize kojeg od onih svećenika, što ih spominjete u svome pismu... Budite velikodušni prema Bogu i dušama, pa će i Bog biti velikodušan prema Vama...

Stovani gospodine uredniče!

Mladić sam pred ženidbom i već sam upoznao dobru i plemenitu djevojku, praktičnu kršćanku, ali ne znam što da radim, budući da mi je roditelji nikako ne daju uzeti. Prigovaraju joj ovo i ono, ali vidim da je to samo ljubomora moje majke, koja se boji da će joj snaha oduzeti sina. Recite mi, što da poduzmem, jer ja sam ipak punoljetan i znam da mogu raditi i mimo volje roditelja, ali želim sačuvati prema njima ljubav i poštovanje, a da se ne moram odreći svoje djevojke.

I. Z.

Mladi prijatelju!

Zelite li dobiti opširan odgovor na to pitanje, najbolje ćete učiniti ako nabavite knjigu »Mladiću, znaš li ljubiti?« koja se može dobiti na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33. Cijena je knjizi 8 ND. U toj knjizi nadi ćete i posebno poglavje pod naslovom »Moji je roditelji ne mo-

gu vidjeti«. Budući da je poglavje malo podulje, ne mogu ga ovde navoditi. Osim toga, ono dolazi u sklopu mnogih drugih pitanja, i tek tada može se potpuno shvatiti veličina i važnost pravog i sretnog izbora djevojke.

Dobro je, da i za svoju zaručnicu nabavite sličnu knjigu »Djevojko, znaš li ljubiti?« Tako će i ona lakše riješiti svoje poteškoće na putu do braka.

Inače bih Vam preporučio da se o svom problemu otvoreno porazgovorite sa svojim župnikom, koji će pokušati slomiti otpor Vaših roditelja mirnim razgovorom i ozbiljnim razlozima. Uz to se preporučuje u molitvi Duhu Svetom da Vam dade svjetla i pokale pravi put u tim poteškoćama.

U Evangeliju svetoga Mateja Krist navodi Sveti pismo Starog zavjeta kao riječi samoga stvoritelja, da će mladić ostaviti i oca i majku te će prionuti uz svoju ženu (Mt 19, 5). Krist se očito slaže s tim da mladić bude tako odvažan i samostalan. Vidi se da Kristova misao iz slijedećeg retka gdje osuđujući rastavu veli: »Šta je dakle Bog sjedino, čovjek neka ne rastavlja — Dakle, Bog čini, da mladić osnuje novo ognjište, i da za volju novog ognjišta ostavi oca i majku, razumije se ako su mu oni smetnja.

KRATKE VIJESTI IZ KATOLIČKOG SVIJETA

NEW YORK: Jedna bratska skupina katolika, protestanata i Židova zaključila je da kroz osam slijedećih mjeseci sabere deset milijuna dolara i da tim novcem popravi grozno stanje crnaca u nekim gradovima. Napose će se pobrinuti za pet najvećih nastambi crnaca, gdje stanuje svijet nečuvene bijede. Citavu ovu akciju, koja se obavija u duhu pokojnoga Martina Lutera Kinga predvode jedan katolički, jedan episkopalijanski biskup, jedan protestantski pastor i jedan Židovski rabin. Novac se ne smi-

je upotrijebljavati bilo za kakvu vrstu nasilja.

LURD: »Uskrsni Festival crkvene glazbe i umjetnosti« održan je u Lurdru, Tarbesu i Saint-Savinu od 20. do 30. travnja. Pokrovitelji su bili francuski ministar za odgoj Alain Peyrefitte i papinski nuncij u Parizu msgr Bertoli. Pod ravnateljem maestra Kurta Redela bila su izvedena klasična djela Bacha, Mozarta, Frescobaldia, Corellia, Beethovena, Brahmsa i drugih znamenitih glazbenika.

STRASBURG: Najrazličitije ličnosti osnivače »komiteć«, koji će se brinuti za djela dominikanca oca Pirea, nosioca Nobelove nagrade za mir. Strasburški biskup msgr Elchinger, pastor Westphal kao predsjednik francuske protestantske federacije, osnivač misijskog laičkog pokreta »Ad lucem« Ajoulat, francuski veliki rabin Jakob Kaplan, akademik ateist Jean Rostand, nobelovac fizicar Alfred Kastler... i neki drugi znameniti ljudi žele pomoći golemi potvrat oca Pirea, koji gradi po Evropi i drugim krajevima svijeta »naselja ljudi«.

RIM: U »Lions'Club Roma Palatinum« održana su predavanja o Bibliji u suvremenom svijetu. Aldo di Prato naglasio je kako današnji čovjek, smučen vrtoglavim progresom i željom za uživanjem, ne misli više na smisao žrtve i duhovnih vrijednosti. Msgr Carroll-Abbing, poznat kao pedagog i voda »dječjih radova« potresnim je riječima iznio istinu da u Bibliji imamo srodstvo sa židovskim narodom. Zatim je govorio glavni rabin Židovske zajednice u Rimu profesor Elio Toaff. Obudio je temu »Moderni čovjek pred Biblijom«. Na mračnoj freski našeg vremena, osobito u razdoblju »sudbonosnih pedeset godina« (1910 — 1960), prikazao je sve linije modernih ideja, lutanja, traženja, zabluda, ratova i moralnih zastranjenja. Naveo je divne rezultate i velike promjene na socijalnom, političkom i ekonomskom polju. Otkrio je značenje suvremene znanosti, umjetnosti i sve prostranije civilizacije »slike«. Postavio je zatim ostra pitanja čovjeku našeg vremena, koja ga moraju zanimati ako još misli o stati »čovjek«. Na njih mu, reče, jednostavno i pristupačno odgovara Biblija. Znači da i naš suvremenik može započeti sudbonosni razgovor s Bogom.

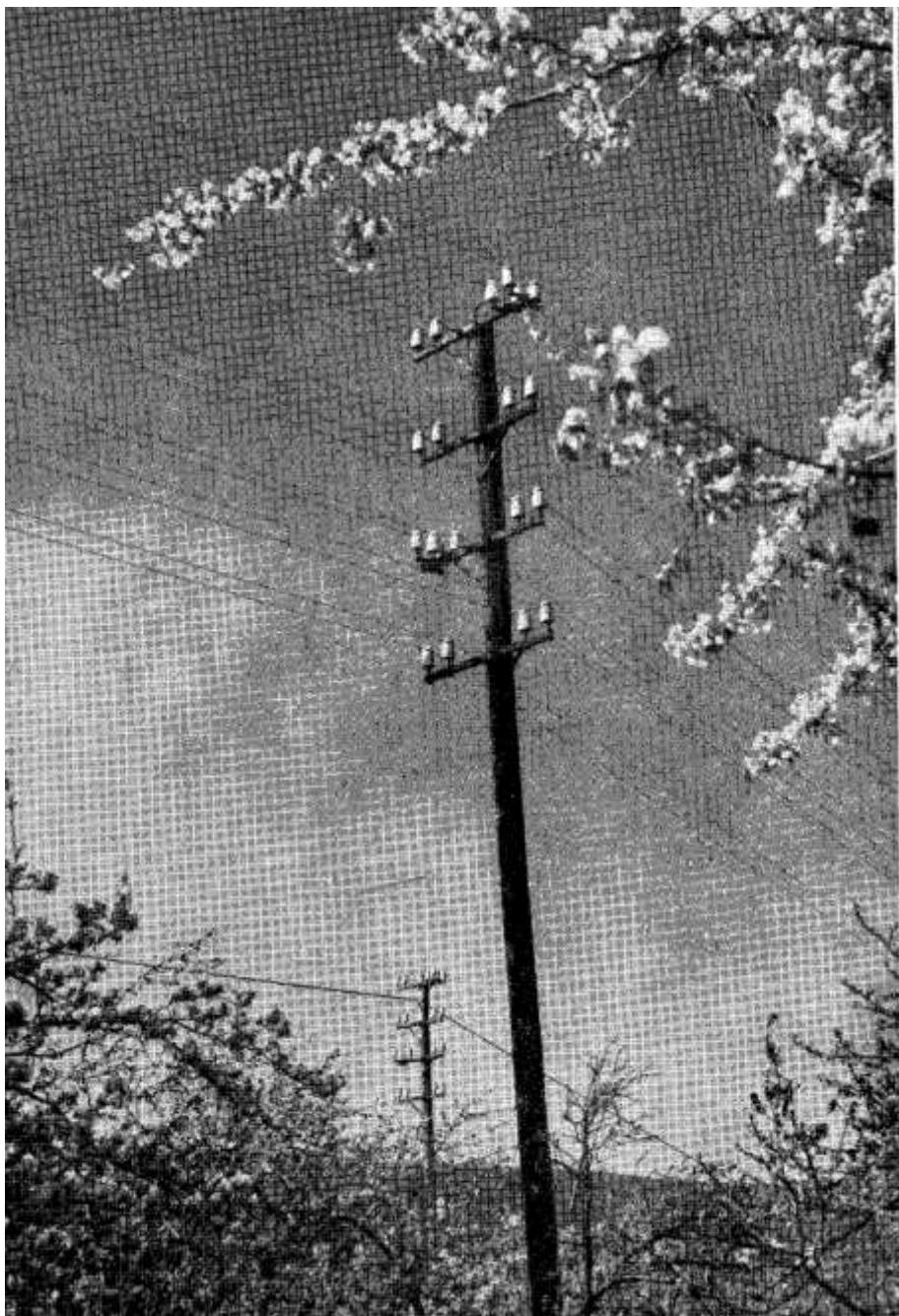
GRENOBLE: Računajući da će preko 100.000 mladih ljudi doći ovog ljeta u Grenoble (Francuska). Ondje će se održati kongres raznih pokreta katoličke mladeži. Sve to organizira »Pokret seljačke katoličke mladeži« (MRJC). Od 18. do 21. srpnja ras-

pravljat će ti mladi ljudi o »ulozi mladih u svijetu koji se naglo razvija«. Prije toga kongresa održat će se sastanak na kome će kojih 400 voda mladeži održati svoje savjetovanje.

BOGOTA: S mnogo se srca spremila euharistijski Kongres, koji će se održati od 18. do 25. kolovoza. Sveti Otac je odredio da ga na tom Kongresu zastupa bivši bologninski nadbiskup Kardinal Jakov Lercaro. Stotine mladih kolumbijskih studenata spremaju barake, kućice i šatore za hodočasnike iz čitava svijeta. Njima su se pridružili mnogi studenati iz Meksika i drugih zemalja. Iza Kongresa sve će se se kućice upotrijebiti kao stanovi za siromašne obitelji.

LUBLIN: U predvorju katoličkog Lublinskog Sveučilišta priredili su profesori umjetnosti i duhovnosti zanimljivu izložbu fotografija pod naslovom »Mistični motivi u fotografiji«. Nikoga ne mora prestrašiti naslov, jer je stvar izvanredno lijepo prikazala vezu između vidljivog i nevidljivog svijeta. Na četiri velike plohe obrađene su četiri osnovne teme odnosa između Čovjeka, Prirode i Božja. I. »Krist govori u šutnji!« To je izraženo slikama »tišini prirode« — mora, drveća, šuma, planina, sunca, snijega... II. »Njegova je riječ dar čovjeku!« Za to služe kao simboli razni prizori čovjekova života u prirodi. — III. »Krist je sunce koje te prati!« Jasno da će to biti oslikano suncem i svjetlim prostranstvima prirode. — IV. »Krist se odražava u tebi!« Čovjek motri sunce, koje se odrazom u vodi približilo zemlji. Divna je slika križa od bodljikave žice na pozadini sunca koje zapada!

BUFFALO, N. Y. (USA): »Sat krunice oca Justina!« Tako zovu novu emisiju, koja je započela 5. studenoga prošle godine u Buffalo. Svečano je otvorio prvi »sat« kardinal Wojtyla, krakovski nadbiskup. Ova najjača poljska radio-mreža ujedno je i najpoznatija religiozna centrala za Poljake u inozemstvu, koja dopire do svih kutova same Poljske. Vodi je čuveni franjevac otac Kornelijan.

Emisije za sve poljake u Sjedinjenim Država, Poljskoj, Kanadi i drugdje redovito se daju svake nedelje. Najprije otac Kornelijan govori svoj religiozni nagovor, zatim se redaju pitanja i odgovori strogog vjerskog sadržaja, pjesme najboljih poljskih zborova, i zaključni blagoslov. Ove godine pater Kornelijan posvećuje svoje nagovore velikoj temi — vjere.

PARINTINS (BRAZIL): Sad je i pater Augustin Gianola zadovoljan! Njega je prije šest godina primio u Miljanu sadašnji papa u »Institut za vanjske misije«. Pater je oputovao u Brazil, gdje ga je na 72.000 kvadratnih kilometara biskupije Parintins dočekalo nešto preko 85 hiljada vjernika. Revni se svećenik dosjetio jadu i uspostavio radio-stanicu za svoje raspršene vjernike. Stanicu je svećano blagoslovio sam papinski nuncij msgr Baggio. Danas patra Gianolu pomaže kao tehnički ravnatelj pothvata njegov subrat otac E-milio Butteli, koji je završio tečaj radio-tehnike u Miljanu.

CRKVA I MASONERIJA: Pronjeli su se bile vijesti, da je Kongregacija za nauku vjere (kojoj je na čelu naš kardinal Šeper) dozvolila skandinavskim biskupima neobičnu stvar. Navodno bi katolici sjevernih i anglosaških zemalja (Engleske i Sjedinjenih Država) mogli biti katolici i slobodni zidari (masoni). Novine (poput Rome Daily American od 12. ožujka i Le Monde od 13. ožujka) osvanuše pod naslovima: Papa je prekrizio osudu masonerije! — Nema više stoljetne ekskomunikacije (izopćenja) za masone! i slično. Međutim je 16. ožujka Radio Vatikan javio da je sve to bez temelja. Evo potpune obavijesti vatikanskog radia: »Prema najnovijim informacijama dnevne štampe raznih zemalja, Sveta Stolica bi tobože dozvolila da osobe, koje se obrate na katolicizam mogu ostati i nadalje u masonskim organizacijama. Nadalje, da Sveta Stolica namjerava potpuno izmijeniti svoju sadašnju kanonsku (pravnu) praksu obzirom na samu masoneriju. Službeni Ured Svetе Stolice, određen za ta pi-

tanja, ovlašćuje nas da izjavimo, kako te vijesti nemaju nikakva temelja.«

Prema tome i nadalje ostaje na snazi crkveni propis o izopćenju svih oñih, koji pripadaju slobodnozidarškim udruženjima.

PREDSJEDNIK MARCOS I KATOLICKE SKOLE (FILIPINI):

U Cebu City, na otoku Cebu, održan je kongres na kom je sudjelovalo 2000 delegata i raspravljalo o sudbini 10.453 škole na Filipinima. Sve su to katoličke škole, u kojima se — prema riječima predsjednika Republike Marcosa — odgaja preko polovina elite čitave države. Predsjednik je istaknuo, da se za sve te škole troši 25 milijuna dolara manje, nego za isti broj državnih škola. »Ovu bi svotu morala država dati školama koje odgajaju mladež, kad se ne bi one same uzdržavale«, rekao je Marcos. Sad je na Filipinima veoma kritično stanje jer treba što prije i što pravilnije rješiti socijalno pitanje - osobito što se tiče sela i radništva. Na svim područjima socijalnog i komunitarnog duha, rekao je Predsjednik Marcos, katoličke škole divno rade. »One mogu masama dati novu dušu i novo srce, kako bi sva zemlja mogla povesti borbu protiv siromaštva, analfabetizma i socijalne nepravde.« Predsjednik je opovrgnuo vijesti, da država namjerava nacionalizirati škole. To se protivi 4. članu Ustava, gdje piše da roditelji imaju prirodno pravo izabrati školski odgoj za svoju djecu.

DUHOVNA OPORUKA KARDINALA PETRA VEUILLOT:

O životu i smrti nedavno preminulog pariškog nadbiskupa kardinala Veuillota mogli smo čitati članak »Golgota u srcu Pariza« u »Glasu Koncila« (uskršnji broj). Dobro je onim potresnim obavijestima o tome velikom čovjeku pridodati duhovnu oporu, koju je sastavio 31. srpnja 1966. Možda je već tada nekako predosjećao da neće dugo živjeti. (Umro je na Valentinovo, 14. II. ove godine).

»Uoči svog odlaska u Svetu Zemlju osjećam dužnost da pred Bogom napišem ovo nekoliko re-

daka. Neka budu trijezni. Ne radi se o tome da izložim svoje vjerske osjećaje niti da opravdam sve motive zahvalnosti ili ljubavi prema jednima ili drugima.

Priznajem pred Bogom da sam griešnik. Molim njegovo milosrđe i molitve (od ljudi). Nadam se da će ovo hodočašće uroditи plodom; da će se uistinu preko milosti obratiti.

Molim da mi oproste svi koje sam uvratio, izmučio, nepravedno zaboravio. Bog mi je svjedok, da iz svega srca opratištama svima koji su mi bili blgo što dužni. Želim biti u miru sa svom svojom braćom prije no što na Božji oltar prinesem svoj život.

Primjeri iz moje obitelji, zatim primjeri Papa i budućih Papa kojima sam bio na službi u Rimu, naučiše me ljubav prema Crkvi. Milost biskupskega reda potvrdila je ovu neslomivu odanost. Zahvaljujem Gospodinu, što mi je dopustio da mogu malo poslužiti Crkvi, Moj Majci. Želim umrijeti u katoličkoj i apostolskoj vjeri. Preput sam nade da će se Crkva koncilski obnoviti i sretan sam što imao nezaboravnu milost da sudjelujem na Konciliu.

Želim pred Bogom i pred svojom braćom izreći ovu ispovijest vjere, nade i ljubavi u Crkvi Isusa Krista. Neka svećenici svu radoš svoga života stave u službu Crkvi!

Svjedok sam da je krišćanska obitelj, ko što je bila moja, nenađomjestiva milost. Ona me je izgradila i utisnula mi neizbrisiv pečat. Ne mogu ovde zahvaliti svakom napose. No na čast moje obitelji žarko potičem svećenike da u svojoj pastoralnoj i misionarskoj akciji pronađu smisao obiteljskih vrijednosti.

Mnogo sam ljubio svećenike. I one u Angersu, kojima je pripala -prima caritas - prva ljubav mog biskupskog srca; i one u Parizu, kojima služim srcem i svim silama evo već pet godina. S nekim sam bio oštar, neke sam ranio, jednog ili drugog preoštro sudio, ali Bog zna da su svi - zajedno sa dragim sjemeništarima - bili stalno u mojim molitvama i mome prijateljstvu. Radujem se što će skora razdoba biskupije (misli na nove biskupije koje su nastale diobom pariške nadbiskupije). Tako će brojniji biskupi moći živjeti uistinu kao prijatelji svojih svećenika.

Zelio bih svećenicima ostaviti jedno jedino uvjerenje: služba, koja im je povjerena, nije njihova. To je na njihovim rukama, u njihovu duhu i srcu, služba Crkve. Nadnaravna djelatnost njihove službe dolazi od samoga Krista. Krist nas je spasio križem. Sav je svećenički život podložan Kristu i Crkvi.

I u Angersu i u Parizu htio sam kao biskup biti prije svega svjedok za Boga, prijatelj siromaha, sluga svoje braće. Sučelice ovom evandeoskom idealu život postaje pomalo smiješan. Za to su odgovorne moja ograničenost i moji griješi, ali i socijalne nepogode i tradicija. U Crkvi i u francuskom društvu biskup mora pronaći svoj pravi lik, svoje pravo poslanje. Neka me moja braća u biskupskom redu, tako dobiti i obazrivi što se mene tiče, prate svojim molitvama. Stovao sam našega dragog pariškog kardinala. Zahvaljujem mu što je su mnom bio tako dobar, što mi je dao primjer pobožnosti i ispravnog života.

Zahvaljujem ponizno, veoma ponizno, svim suradnicima i suradnicama, koji su me podnosili i

podržavali u teškim trenucima. Ne želim nabrajati imena. Svatko zna kakve nas veze prijateljstva i ljubavi vezale. Navodim i usvajam riječ mogu oca, kad je umirao. Smiren sam, radostan sam i zahvalan! I s velikom vam nadom govorim: Zbogom!

Posljednja riječ srca neka ide mojoj obitelji: dragoj sestri, bratu Josipu i svima njegovima, i svima koji su ih okružili odavno svojom

ljubavlju. Neću ih navoditi. Sve vas grlim ko što sam vas ljubio! U Bođu nema prave diobe. Ne plaćite kao oni koji nemaju nade!

Neka me Djevica Marija, moja Majka, dovede k Isusu, mome Spasitelju. In te Domine speravi... (U tebe sam se, Gospode, uzdao...)

U Parizu, dne 31. srpnja 1966.

Pierre (Petar) Veuillot

Mijo Skvorc D. J.

NOVE KNJIGE

«VJERA JEDNOG POGANINA» od Jean-Claude Barresea. U knjizi je opisan životni put »paganina« koji je postao svećenik. Djelo je 1967. u Parizu nagrađeno književnom nagradom »Prix Noel«. Cijena 5 ND. Naručuje se na adresu: Hrvatsko Književno Društvo Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. i u Čirillo-Metodskoj knjižari, Zagreb, Kaptol 29.

Zbornik »MARULIĆ« izdalo je Hrv. Književno Društvo Sv. Ćirila i Metoda prigodom svoje 100-godišnjice. Tu se nalaze povijesni prikazi, pjesme, novele, eseji, literarne studije. Svatko tko se bavi knjigom naći će u njemu obilje duhovne hrane i upoznati bile hrvatske kršćanske književnosti. Cijena mu je 30 ND, a naručuje se kod Hrvatskog Književnog Društva Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg 21.

«KAKO SAM DOŠAO NA SVIJET?» od Pierre Dufoyer. Pisac je obradioovo delikatno pitanje za našu djecu i mladež u doba razvoja. Djelce je namjenjeno djeци, roditeljima i odgojiteljima. Pisac se posebno obraća djećacima, a posebno djevojčicama. Tekst je ilustriran sa 6 slika, a dodana su i 2 crteže. Cijena je 3 ND. Dobije se kod: Dr Josip Šojač-Bakar, Turan 281.

«USKRS, NAŠA RADOST», drugi dio knjige »Zvijezda Jutarnjica« od Lelotta. To su misli i refleksije o uskršnjoj tajni. Zgodno je za razmatranje i kao grada za duhovne nagovore mladeži i odraslima. Cijena 3 ND. — Može se dobiti i prvi dio »Božić, naša nada«. Obj. knjižice zajedno stoe 5 ND. Naručuje se na adresu: Don Stjepan Bati-

nović, Donje Hrasno, pošta Brštanica, Hercegovina.

Molitvenik »VELIKO OBECANJE« može se još dobiti. U molitveniku se između ostalog nalaze razmatranja i pobožnosti za obavijanje Prvih petaka u mjesecu. Preporučuje se štovateljima Srca Isusova. Cijena 8 ND. Naručbe prima: Franjevački samostan sv. Lovre, Šibenik, Kačićeva 11.

»DUHOVNI PROFIL PETRA BARBARIĆA od Josipa Antolovića D. I. — Knjižica je ukusno opremljena ima 74 stranice. Iznosi pred nas duhovni uspon Petrov što ga je izgradivo tijekom svoga života, napose posljednjih godina prije blažene smrti. Knjižica upotpunjuje dosad izdale Petrove životopise. Cijena joj je 2 ND. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 33.

»U ŠKOLI DUHA« od Josipa Antolovića D. I. — To je 6 korizmenih provijedi Što ih je autor govorio u zagrebačkoj katedrali 1965. godine. Cijena je 1,50 ND. Naručuje se na istu adresu kao i prijašnja knjiga.

»VRHUNCI ZOVU« od Jurja Gusića D. I. Knjiga upravo izlazi iz štampe. Pisana je prije svega za mušku i žensku mladež između 14. i 18. godine. Obraduje tematiku, koja se odnosi na izgradnju mladeničkog značaja. Roditelji koji žele pomoći svojoj djeci u teškim godinama mladeničkih previranja i dozrijevanja, neka što prije nabave ovu knjigu i pročitaju je najprije sami, a onda neka je pruže svom sinu ili svojoj kćeri... Naručuje se na istu adresu kao i prijašnje dvije knjige.

- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i svim Zaštitnicima na svim milostima, što su mi ih udjelili tijekom moga života, napose za sretno položen drugi razred gimnazije. — Branko Poljak, Obrež.
- Za primljene milosti zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu, Srcu Marijinu i svetom Josipu K. K. M., Pag.
- Mira Glavacević iz Strizivojne zahvaljuje se slugi Božjem Petru Barbariću na primljenoj milosti.
- Za sretan porodaj zahvaljuje se Majci Božjoj Cviji Pavlović, Pješivac.
- Zahvaljujemo se Presv. Srcu Isusovu i Srcu Marijinu za svoje brzo ozdravljenje i ostale primljene milosti, te i dalje preporučam sebe i svoju obitelj njihovoj zaštiti. — K. M., Vodinci.
- Zahvaljujemo se Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, što su jednu Bogu posvećenu osobu izbavili iz lošeg društva. — N. N., Rajevi Šeli.
- Za sve primljene milosti zahvaljujemo Prevestom Srcu Isusovu i Precistom Srcu Marijinu. — Eva Crnković, Đurđić — Ivanska.
- Na uspješnoj operaciji kćerke Mirjane zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu, Bergriješnom Srcu Marijinu i svetim Zaštitnicima Danicom Marianović, Zagreb.
- Zahvaljujem se Majci Božjoj od brze pomoći i slugi Božjem Petru Barbariću, što su mi pomogli u nevolji. I nadalje im se preporučam. P. F. Pješivac.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, Blaženoj Djelici i bl. Nikoli Taveliću za uspјelu operaciju. — Dragica Pravdica Omišalj.
- Zahvaljujemo se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Zalošnoj za ozdravljenje sinčića. Preporučujem se i nadaje. — F. A. Mrkošić.
- Za sve primljene milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu Katarina Vlahinić.
- Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljenu milost i dobroćinstvo N. N., Zagreb.
- Na mnogim milostima primljenim tijekom čitavog života, napose sada, zahvaljujem se Majci Božjoj, svetom Josipu i svetom Antunu. — Strišković Petra, Crnkovići.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje od teške bolesti. — Marija Podnar, Zagreb.
- Na sretno položenim ispitima svog unuka zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj baka B. M., Sirova Katača.
- Presv. Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti i uspješnu operaciju zahvaljuje se Franjo Maroslavac, Rakitovica.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospu od brze pomoći, što je unuka sretno polozila ispite, te za ozdravljenje snabe i unuka. I dalje se preporučam. — S. M., Jakšić.
- Presv. Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijinu i svetom Antunu zahvaljuju na primljениm milostima i za ozdravljenje od teške bolesti — V. M. C., Dekanovec.
- Na uslijedenoj molitvi zahvaljujem Presv. Srcu, Gospu Lurdskoj i bl. Nikoli Taveliću. — M. F. Domagođić.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospu Fatimskoj i sv. Antunu na primljjenim milostima. Preporučujem im i nadalje svoju obitelj. — Adela Novoselac, Strošići.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrj. Srcu Marijinu na ozdravljenju od reume. — Marija Čatić, Semeljci.
- Presv. Srcu Isusovu i Bezgrj. Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljuje za ozdravljenje Elizabeta Filković Gornja Bebitina.
- Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću na uslijđanjima. — Katica Gizić, Split.
- Za pomoći u bolesti zahvaljuje Majci Božjoj od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću, Franu Alperu, Ledinac kod Listice.
- Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu zahvaljuje za veliku milost i pomoći u nevolji N. N.
- Hvala Božanskom Srcu Isusovu što je raskrinkalo kletvu baćenu na mene, i što mi je vratio zdravlje. — Jova Marohnić, Zlotač.
- Ivka Čurlin iz Srijana zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima.
- Zahvaljuje na primljenim milostima po zagovoru Majke Božje Đudar Leona, Andriješevci.
- Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i svim drugim mojim zaštitnicima na poboljšanju moga zdravlja tza operacije. Preporučujem se i nadaje. — A. B., Oriovac.

Na omotu: KIP SRCA ISUSOVA U VRTU GENERALNE KURIJE D. I. U RIMU

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavarava izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNÍK
SRCA ISUŠOVA
I MARIJINA

VII SRPANJ 1968.
ZAGREB — GODINA 59

CIJENA 1 ND
POSTARINA PLACENA U GOTOVU

SADRŽAJ

241	Himan Ranama Kristovim
242	Crkva sv. Obitelji u Barceloni
243	Turizam — radost i muka suvremene Crkve, Mijo Škvorce D. I.
247	Osvrt na prvo hrvatsko hodočašće u Fatimu, Franjo Šipušić D. I.
262	Ljudi bez domovine, Josip Antolović D. I.
263	Put Evelyn Waugha
267	Bog poziva Izajiju, Gustav Cloesen
272	Sveti Ignacije Loyola
273	Razgovaramo
276	Na savjetovanju kod župnika, Josip Antolović D. I.
278	Petar Barberić uslišava, Josip Antolović
279	Nove knjige
280	Zahvalnice

Na omotu: **GOSPOINO POHODENJE ELIZABETI**

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

HIMNAR RANAMA KRISTOVIM

O zdravo, rane Kristove,
Svjedoci Božje ljubavi,
Iz kojih krvca rumena
Sve teče, teče potokom!

Koliko pada bičeva
U sudnici po Isusu!
Koliko kapi krvavih
Iz tijela teče ranjenog!

Božansko čelo prekrasno
Trnovit vjenjac probada,
A zatupljeni čavli mu
Kroz ruke, noge prodiru.

A kada dušu predade
Sa ljubavlju i hotice,
U prsa kopljje roni mu,
I s krvlju voda izblja.

Da potpuno nas otkupi,
U tlijesku bliva izažet,
Za sebe sama ne mareć
I kaplju daje posljednju.

Zahvaljujmo Gospodinu,
Što sjedi s desne Očeve,
On krvlju nas je spasio
I Svetim Duhom krijepli nas.

HIMNI, preveo Milan Pavelić D. I.

Raspelo izuzetne ljepote i veličine dominira svetištem Valle de los caídos

**Crkva svete
OBITELJI u
Barceloni**

MEĐU DRUGIM ZNAMENITOSTIMA BARCELONE ISTICE SE CRKVA SV. OBITELJI. TO JE PRAVA TURISTICKA ATRAKCIJA. ONA JE JOS UVIJEK U GRADNJI I AKO SE BUDE NA NJOJ RADILO UMJERENIM TEMPOM BIT ĆE ZAVRŠENA SREDINOM IDUCEG STOLJEĆA. NIJE NI ĆUDO. NJEZINA JE ZAMISAO I PRESMIONA ZA NAŠE PREDODŽBE. VISINA OVIH VEC IZGRADENIH TORNJEVA IZNOSI 130 METARA. NO TO JE SAMO JEDAN OD CETIRI PORTALA KOJE TREBA IZGRADITI. TORNJEVI GLAVNOG PORTALA BIT ĆE JOS VISI OD OVIH VEC IZGRADENIH. CRKVA JE VEC SADA PONOS KATALONIJE I NEMIRNE BARCELONE.

TURIZAM — RADOST I MUKA SUVRMENE CRKVE

Nakana AM za mjesec srpanj: Molimo Božansko Srce da se sretno riješe pastoralni problemi što ih donosi turizam!

Covjek putuje i krstari svijetom odkad opstoji. Adam je morao iz raja, Kain je lutan bez cilja, Abraham je napustio Ur da pronade Kanaan, Mojsije je povukao iz Egipta mase kroz pustinju... Novi zavjet nije dokinuo covjekove lutalačke prakse. Boži Sin je stalno na putu, apostol Pavao stalno gostuje, misionari obilaze narode kao pravi beskućnici... Ratovi i revolucije, zajedničke vjekovne seobe, glad i bolesti znali su potjerati mnoštvo s jednog kontinenta na drugi.

Turizam je nešto drugo. Riječ dolazi od francuske izreke »tour«, te u biti znači »kružno putovanje«. Turizam je nova pojava unutar povijesti. Kao da je čovjek čekao i dočekao brzą prevozna sredstva, više slobodnog vremena i bolji smještaj. Moderna organizacija putovanja i odmora povukla je mase svijeta da se zapute u nove krajeve i nove avanteure. Ta »privremena, sezonska seoba« ne otkida čovjeka s rođnog stabla zastalno. Iza određenog vremena ljudi se vraćaju kućama ko piće selice...

VEC JUCER — PAPINSKA BRIGA

Odvažni alpinist Pijo XI volio je turizam. Ali je znao kakve sve opasnosti u sebi skriva. Njegov naslijednik vidoviti i umni Pijo XII osjetio

je gotovo još jače to suvremeno masovno gibanje i prebacivanje svijeta na daleke obale i u svježe planine. U govoru održanom 30. ožujka 1952. iznosi sve bitne misli, što ih Crkva mora ostvariti, ako ne želi izgubiti mnoštva koje praznički putuje. U kolovozu 1957. govorj o značenju turizma za svjetski mir, godinu dana kasnije o ugostiteljstvu. Praktični i dobri Ivan XXIII bio je zabrinut zbog turizma već kao patrijarha u Veneciji, turističkom gradu. Talijanskoj mladeži, nedugo затim okupljenim kongresistima, usput mnogim hodočasnicima znao bi ocinski milo progovoriti o tom problemu. Treba priznati da je osjejljiva duša našeg sadašnjeg svetog Oca Pavla VI odavno proživljivala svu ozbilnost ovog pitanja. Na trećem simpoziju za turizam (6. lipnja 1964. god), članovima Međunarodne konferencije za turizam, sazvane od Ujedinjenih Naroda (12. prosinca 1964.), talijanskim svećenicima iz turističkih mjesta, kardinalu Urbaniu — Papa govorim i objašnjava svoju zabrinutost. Velik je datum papinske brige blagdan Josipova 1966. Toga je dana papa osnovao Ured za turistički pastoral pod vodstvom dominikanca Arrighia. Ne smijemo prešutjeti ni one dvije tri napomene, razbacane u koncilskim dokumentima, o značenju

nju turizma. Važne su izjave pojedinih biskupa, napose u turističkim krajevinama i za turističku sezonu. Spوćetka su ti glasovi više jadikovali, prijetili, upozoravali. Kasnije su sve više poticali na pozitivan rad oko turista.

I kod nas je organiziran odbor koji se brine za turističke probleme s pastoralne strane. Na čelu mu je zadarški pomoćni biskup Msgr. Oblak. Svi ovi dokumenti, poticaji i veze moralni bi opskrbiti turistička mjesita i turističku ljetno-zimsku periodu svim potrebnim ljudima i sredstvima, da se duhovni život tih masa u pokretu pridigne i zaštiti.

DANAS — COVJEKOV PROBLEM

Ljudi su napokon u mnogim krajevinama stegnuli tjedno radno vrijeme od 80 na 40 sati — i manje. Povećao se broj slobodnih sati i dana. Uveli su na račun plodne proizvodnje mjesec dana plaćenog dopusta. Odmor je dobio zakonsku zaštitu. Što da se radi u vrijeme kad se ne radi? pitao je jednom duhovito »Glas Koncila«.

Gradска bučna, zadimljena, prenaprana i nervozna naselja vrše pritisak na ljudske živce. Školski i tvornički monotonii život, posao »na žnoru« i vjećno u istim prostorijama, trajno bombardiranje umjetnog svjetla u sobama i na ulicama, umjetne prehrane u menzama i gostionicama, umjetne i unesene »prirode« na filmskim platnim i malim televizijskim ekranim — dosade čovjekovu srcu i duhu, koji bi htjeli čistoga zraka i otvorena vidika. Asfalt i sivilo betona, zbrka i suludi šum automobila, zabave bez pravog prirodnog ventila, dani bez normalnog ljudskog odmora — sile gradske mnoštva da se »vikenkiraju i poferišaše«, da pobegnu nedjeljom iz grada, da pronadu u praznicima drugi svežiji kraj. Otkinut s »lista prirode«, kako reče naš misilac Šuflaj, čovjek sve teže osjeća da mu manjka priroda. Zarobljen jednoličnim životom robe, ureda, škole i tvornice — želi se sastati s divnjim i fantastično uščuvanim djelima Božjim.

Zanimljivo — upravo je industrija, tiranin ljudskih živaca i zdravlja; upravo je tehnika, nesmiljeni vladar i

prijetnja budućih dana, pružila sredstva da se čovjek časkom oslobođi. Zeljeznice i brodovi, motori i skuteri, automobili i avioni osiguraše dovoljno sjedala i dostatnu brzinu, da se milijunska mnoštva prebace iz grada na sela, iz gustih naselja u otvorenu prirodu — na morski žal, na planinsko sedlo. Otkako su automobili zagazili malne u sva dvorišta, mesta se povezala asfaltnim drumovima, gradovi posusjedili betonskim aerodromskim pistama, priobalna i planinska mjesta napućila hotelima i dobro namještenim privatnim kućama — počeo je vrtoglavo rasti broj turista. Zemlje izuzetne prirodne ljepote, kao što su zemlje Sredozemlja (napose Italija, Španjolska, Grčka, Francuska i naša zemlja) privukle su rijeke »prazničnih hodočasnika«. Italija, znamo, mora pogostiti i preko 20 milijuna stranaca ovih zadnjih godina kroz ljetnu sezonu! Evropa pokrene gotovo 100 milijuna svojih stanovnika kopnom, zrakom i morem u vadljive turističke krajeve.

Da tu mora funkcioniрати golem upravni aparat, osiguranje prehrane i puta, vodstva i tumačenja (osobito u kulturnim centrima); da je po srijedi pitanje valute, propagande, postupka — ne treba tumačiti. Za to se brinu razni centri i društva, ukoliko si pojedinci sami ne planiraju i ne priskrbe kakav kutak.

Nas ovdje zanima nešto drugo: kako da se tim rijeckama ljudi, koji gmužu kolonama automobila i dolječu procesijama aviona, priskrbni duhovni odmor, pomoći i briga?

SUTRA — KRŠCANSKO DJELO

Turizam je neke vrste čovjekovo »iskorijenjenje«. Barem na čas. Prebacivanje u novu klimu, novu sredinu, nove običaje. Za mnoge ljudi praznično raspoloženje stvara osjećaj »slobode«. Kao da se i pitanje vjere »stavlja u zagradu«. I pitanje morala ostavlja na »kolodvoru i aerodromu«. I pitanje bontona, pristojna vladanja, čuva za povratak u »kućnu stegu«. Tužbalice nisu rijetke: djeca gube roditelje, muževi žene a žene muževe, često prijatelji prijatelje — na turističkim seobama. Skupni izleti, kupanja, zabave, produljena časkanja,

Gotovo je obvezatno za sve posjetioce Španjolske i Madrija da obidu samostan sv. Lovre u Escorialu. To je masivno čudo arhitekture 16. vijeka, Sagradio ga je Filip II u spomen pobjede u bitci kod Saint Quintina. — U samostanu je i kraljevska palača i panteon španjolskih kraljeva. Danas je samostan nacionalna svojina i turistički objekt prvoga reda.

zajedničko stanovanje, kadikad i svjesno svodništvo znade unijeti u inače mirne familije nemir, napetost, lom

Mnogi više ne gledaju kroz nekoliko dana kalendara, da pronadu nedjelju za bogoslužje; ne razabiru kad je večer a kad jutro za molitvu; ne sjete se da bi trebalo pročistiti savjest kao i šator u kampu, i sobu u hotelu! Brinu se za benzin i za hranu, ali zaboravljaju na Kruh Nebeski, Modna ekscentričnost, golišavost na moru, napažnja tijekom dana — golicaju oči i dižu temperaturu strasti. Ljudi ne misle da bi njihov turistički odmor, njihov »sabat« i obnova, morao biti nalik na sveti Odmor Božji. Kolik se ne sjete, da su upravo ti tre-

nuci pogodni, da se nađe trenutak šutnje — pred pučinom oceana i mora, na obali rijeke i bistra potoka, u dubini sjenaste šume i u zaklonu suve pećine. Koliki zaborave, da bi se napose u časnim i umjetnički uspješnim Hramovima mogli i sami obnoviti, s Bogom porazgovarati, zamisliti u svoj život, pronaći Blizinu i Ljubav Očeva.

Kršćani su pozvani da pomognu Kristu, Patri i biskupima.

To je u prvom redu zadača odgovornih. Svih svećenika i probuđenih laičkih apostolskih savjesti. Onih, koji su do jučer bili mirni u gorskim masivima, a do prekučer u primorskim župicama. Sad je na njih legao dvojak problem: ušćuvati svoje sta-

do, ako je još dobro; pomoći strancima, svima koji dolaze. Stare metode zastrašivanja i proklinanja nisu samo Saborom zabranjene. One su praktično bezuspješne. Udaranje boba o zid. Pribiti na vrata ukusan ili neukusan proglaš da se u crkvu ne ulazi golotinja ... da se u župi ne psuje ... da se javno ne bludnici i ne pijaju ... jedva će koga zbližiti s Bogom. Mnogo je bolje pozvati sve na dobro organiziranu svetu Liturgiju. Spremiti pametnu homiliju na više stranih jezika, veoma kratko i veoma sočno! Dozvati kakav zbor da dobro pjeva; recitatore i govornike da ljudi za nešto odusevju; duše zauzete za štampu, da domaće i strance opskrbe pametnim štivom; mladež i ljudi bez posla da došljacima pomognu urediti kamp, pribaviti stvari, osigurati pravilan odmor s izletima ... to je pozitivan rad.

Mnogi su svećenici zatečeni. Turizam je provalio prenaglo i prejako. Pojedine župe preko ljeta na moru, zimi u planinama, nabreknu trostruko većim brojem stanovnika. Neki gradici postanu mali Babeli — s mnogo jezika, nacija, vjera, običaja. Ako svećenik na to nije pripravljen; ako se nije na vrijeme dogovorio s drugim svećenicima — i u zemlji i iz inozemstva — može lako doživjeti potpun poraz. Pobjeći će mu ne samo stranci — oni neće ni doći! Pobjeći će i domaći, nepoučeni i nepripravljeni. Možda su još prošle sezone žene u nekoj župi udarale u lonce i tave, jurile strankinje u bikinijima, vikale na svoje sinove i kćeri što podvečer očijukaju s bezobraznim nudistima ... a eto, lira, šiling, dollar, marka i funta začepiše malo polako sva usta — osim župnikovih. A ona viču — u prazno.

Duhovno-pastoralni problem turizma rješava se pozitivnim i pripravljenim radom. Treba se povezati s glavnim centrima za turizam u inozemstvu i tamošnjim dušobrižničkim klerom. Urediti u našim glavnim centrima stranu pastoralnu službu — odakle će pokreti i okretni svećenici moći obilaziti svoje »kolonije«. Nije dan veći kamp ili »laguna«, ljetno naselje i vikendski gradici — ne bi

smjeli ostati bez svećenika. Još manje — bez smionih i snalažljivih laika. Ovo je prilika za njih. Za njihovo kršćansko oko i duh. Kollko toga mogu oni zapaziti, upozoriti, poučiti, otkloniti, pomoći? Kolikima pokazati put do crkve, do svećenika, do Bo-

ga. Moramo misliti i na turističke »apostolske zajednice«. Ne samo na skupine naših župljana, ako odlaže u određena turistička mesta. Nego na pojedine grupe — kao što su poznate familije a drže se istoga kraja; studentske ferijalne »radne zajednice«; možda i pjevački zborovi; kakve karitativne grupe; liturgijske »obitelji« i slično. U pojedinim naseljima mogu takve skupine biti pravi kvasac. Unose ne samo smisao za temeljne zapovjedi moralnoga kodeksa, za liturgijske sastanke i život, nego i za zdrav odmor, pjesmu, radost, prijateljstvo i međusobnu pomoć.

Molit ćemo — Apostoli Molitve — Srce Krista Brata Putnika — za sve turiste — putnike, braću Kristovu: »TI SI — ISUŠE — POZVO SVOJE UCENIKE DA SE ODMORE, I DANAS POZIVAS SVE LJUDE DA DOBRO ISKORISTITE TRENUTKE TJEDNOG I GODISNJEG ODMORA. SAM SI VOLIO VOZNJU JEZEROM I MOLITVU U PLANINSKOJ NOĆNOJ TIŠINI. OBJAVI SE PREKO SAVJESTI I SVOJE CRKVE SVIMA KOJI BUDU NA MORU, U GORAMA I SUMAMA, NA JEZERIMA I RIJEKAMA, ZELJNIM SUNCA, VODE I ZRAKA, DAJ DA ZABORAVE NEUGODNOSTI ŽIVOTA I DA ZAŽELE LJEPUTU NEBA PREKO LIEPOTE ZEMLJE. BUDI IM BLIZ U BLISTAVIM JUTRIMA I ZAŽARENIM VEČERIMA! NAPOSE U NOĆNOJ TIŠINI KAD JE SRCE SPREMNO CUTI NAJVEĆU RIJEC — RIJEC SPASENJA. GOSPODINE, POUČI SVEĆENIKE I SVIJESNE KRSCANE KAKO DA OTKRIVU TVOJ LIK SVOJOJ BRAĆI TURISTIMA — PUTNICIMA NA OPASNIM putevima ŽIVOTA. AMEN.«

Mijo Škvorec D. I.

KRIŽ NA PRILAZU TRGA ISPRED FATIMSKE BAZILIKE

Osvrt

na prvo hrvatsko
hodočašće u Fatimu

(od 11. do 26. svibnja 1968. godine)

Smionost je osvrnuti se u jednom prikazu na hodočašće koje je po svom programu i prebogato, a po doživljajima i utiscima isto tako. Ne radi se, naime, samo o Fatimi, nego i o Lurdu, Arsu, Montserratu, Composteli, Gospu od Pilara u Zaragozi, posjetu samostanu svetog Lovre u Escorialu i bazilici u Valle de los Caidos, te o svetištu svetog Antuna u Padovi i grobu oca Leopolda Mandića. Sve je to učinjeno u 16 dana, uz to što su se pogledale znamenitosti velikih gradova, katedrale u Miljanu,

izložbe u Barceloni, kraljevskog dvorca i muzeja Prado u Madridu, samostana svetog Jeronima u Lisabonu. Radi pregleda držat ćemo se vremenskog redoslijeda, napominjući usput stvari koje su potrebne za potpunije razumijevanje.

Vrijeme hodočašća nije slučajno. Godina je vjere i hodočašće je imalo biti očitovanje vjere. Ove se godine navršila 50-godišnjica Marijinih ukazanja u Fatimi; 150. je godišnjica dolaska Arskog župnika u Ars; 60. je godišnjica otkako je prvo hrvatsko hodočašće putovalo

u Lurd. Sve su te okolnosti utjecale da je hrvatski katolički javni radnik dr Milostislav Ciko organizirao ovo hodočašće. Pokrovitelj hodočašća bio je uzoriti kardinal dr Franjo Seper, metropolita hrvatski, zagrebački nadbiskup i prefekt kongregacije za nauk vjere. Duhovni voda hodočašća bio je splitsko-makarski biskup dr Frane Franić. Organizaciju smještaja, opskrbe i prijevoz putnika preuzeo je iz Zagreba GENERALTURIST sa 11 autobusa, a iz Splita DALMACIATURIST sa tri autobusa. Hodočasnika je bilo 640, iz svih krajeva Hrvatske i iz svih staleža. Velika je većina hodočasnika starije dobi i pravo je čudo s koliko su svi idealizma podnosili naporan put od preko 7.000 kilometara.

MILANO U subotu 11. svibnja krenulo se iz Zagreba, a vjerujem i iz Splita, s puno poleta i očekivanja što će donijeti put. U Milanu smo se idućeg dana našli na razgledanju katedrale. Niže to jedina crkva koja nas je na ovom putu iznenadila svojom veličinom, dostoјanstvom i bogatstvom. Ona je velika, gotovo 6 puta veća od naše zagrebačke katedrale. Pod njezine svodove, u onu šumu stupova natpisne se i do 40 tisuća ljudi. Njezini su gotski prozori puni sadržaja iz Biblije, a i oni su u svojoj vrsti najveći na svijetu. 135 tornjeva i tornjića, 2245 kipova na njenim zabatima i krovu priča o bogatoj prošlosti koja ne prestaje. Kupili smo pred crkvom razglednice i vodići su nas zvali da idemo, jer večeras moramo u Lyon i Ars.

ARS Ne znam što se bitno promjenilo u Arsu otkako je umro sveti župnik. Stigosmo onamo u noći. Mjestance je bilo tih, jedi-

no su župnik i hotelijeri nestrpljivo očekivali zakasnjele autobuse. Svećenici su misili. Bila je nedjelja, zadnje vrijeme da se ispunij nedeljna dužnost. Neki su misili u proširenoj župnoj crkvi, a većina u novoj podzemnoj. U kapeli gornje crkve pokopan je sveti Župnik. Tamo se nalazi propovjedaonica i isповjedaonica svećeva, dok je ova podzemna crkva predviđena da primi bezbroj hodočasnika te da pred njima na suvremenom oltaru ponavlja kalvarijsku žrtvu ili da uz neznatnu adaptaciju bude dvorana s pozornicom i filmskim platnom.

Ostavismo, barem većina autobusa, još iste noći Ars i krenusmo da prespavamo u Lyonu, te drugi dan krenemo na jug, preko Avignona, Perpignana i Gerone u Barcelonu.

BARCELONA Barcelonu zovu Napuljem bez Vezuva. Ipak je Barcelona veća od Napulja za pola milijuna stanovnika. Ima ih nepuna dva milijuna. Barcelona je grad širokih i lijepih ulica punih živahnih ljudi i automobila; velegrad sa jednom od najvećih luka u sredozemlju. Dakako, da u jednom danu nismo mogli sve vidjeti. Autobusima smo prokrstariли glavne ulice i trgrove, pregledali stalnu izložbu »Spanjolska u malom«. To je umjetno selo izrađeno po uzoru sela iz svih glavnih španjolskih pokrajina. U radionicama u prizemljiju i sada se obavlja obrt karakterističan za pojedine pokrajine. Vidjesmo još i katedralu, starinsku, lijepu pocrnelju crkvu, punu svjeća, pobožnosti i lijepih prozora.

Istog poslijepodneva na putu prema Zaragozi posjetisemo svetište Katalonije, našu Gospu na Montserratu. Tu je benediktinska opati-

GRUPA HODOČASNika RAZGLEDAVA U
BARCELONI IZLOŽBU »SPANJOLSKA U MALOM.«

ja i drevno svetište Majke Božje zaštitnice Katalonije. U to svetište Katalonci vode svoje zaručnike da tu pred Majkom Božjom prime sakramenat ženidbe. Crkva je puna sakralnosti, zavjetnih darova, svjeća i hodočasnika. Kraljica Katalonije kraljuje na svom prijestolju iznad glavnog oltara. Na krilu drži Sina, a u ruci svijet. K ovoj Kraljici dolazi sve više i više svijeta. I nije čudo. Ona obično nikoga ne zaboravlja. Pozdravili smo je pjevanjem pod svetom misom i molitvama toplijim nego možda u drugim čuvenijim svetištima.

Još iste večeri, doduše malo kasnije, ugledali smo svjetla Zaragoze.

ZARAGOZA I u tom smo gradu bili hodočasnici. Posjetili smo svetište Naše Gospe del Pilar (od stupa). Monumentalna crkva duga je 132, a široka 67 m. Ima 4 tornja i 11 kupola. Grupa

iz Splita ovdje je imala svetu misu i propovijed. Drugi su se hodočasnici pomolili pred kipom Majke Božje i preporučili svoje brige. Zaragoza nas je vrlo ljubezno primila i ispratila. U svom dnevniku donijeli su članak o našem hodočašću na španjolskom i hrvatskom jeziku sa svim podacima hodočašća. Rastali smo se s ovim modernim i lijepim gradom i krenuli na dalek put prema Madridu, glavnom gradu Španjolske.

MADRID Svi su španjolski građevi, a osobito Madrid, učinili na nas hodočasnike izvanredan dojam. Tragove nekadašnje veličine nije izbrisalo vrijeme. Puni su veličanstvenih povijesnih spomenika. Uz goleme nebodere, široke ulice pune automobila, prometa, vodoskoka, izloga i reklama stoje stari spomenici, kao ponosni kraljevski dvorac prepun umjetnina, te muzej Prado krcat djelima prva-

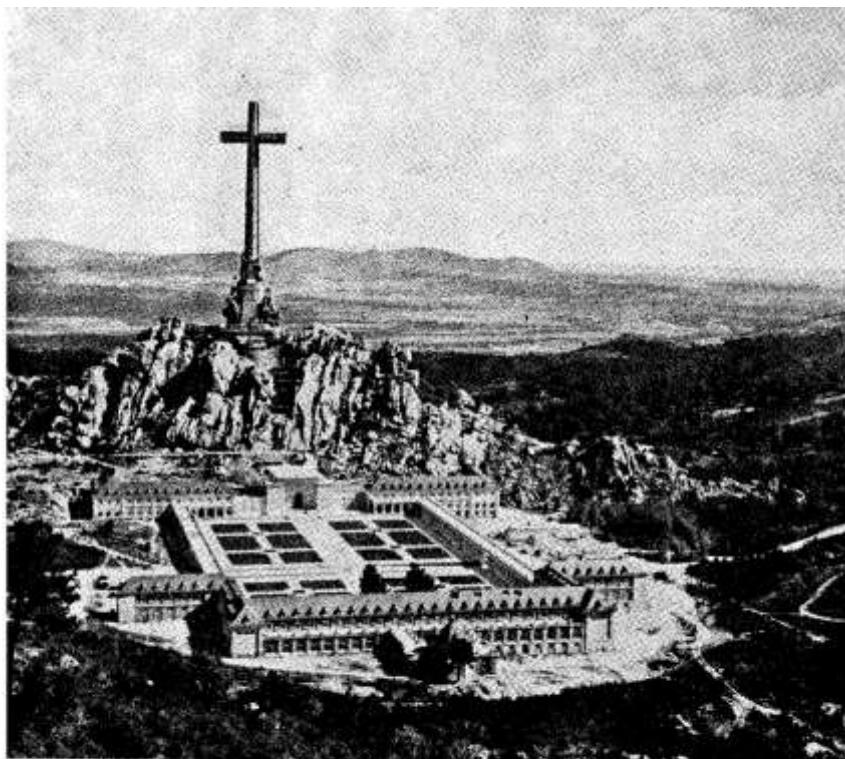
ZARAGOZA: SVETISTE NASE GOSPE OD STUPA

ka platna. To je najbogatiji muzej Evrope. Trebalo bi više vremena da se sve to pa i na brzinu preleti. Dimenzije tih kulturnih spomenika, pa i samog grada, prelaze naša predočivanja iz našeg malog Zagreba.

Iz Madrija napravili smo izlet u Valle de los Caídos i samostanu u Escorialu. Na obroncima Guadarrame 40 km sjeverozapadno od Madrija nalazi se na vrhu litice betonski križ obložen kamenom. Visina tog križa iznosi 150 metara ili visinu najvišeg nebodera u Madridu. Poprečna greda križa duga je

46 metara, a nalazi se na visini od 125 metara. U granitnoj litici ispod križa izdubena je veličanstvena bazilika. Njen dužina od ulaznih vrata do kora iz svetišta iznosi 300 metara. Gradena je u obliku križa. U središtu se nalazi udubena kupola visoka 42 metra sa središtem u osovini križa koji se nalazi iznad pećine. U središtu je oltar s velikim križem.

Ova veličanstvena crkva zajedno s križem i samostanom bendiktinaca sagrađena je u spomen Španjolcima palim u gradanskom ratu bez obzira na njihovu ideološku

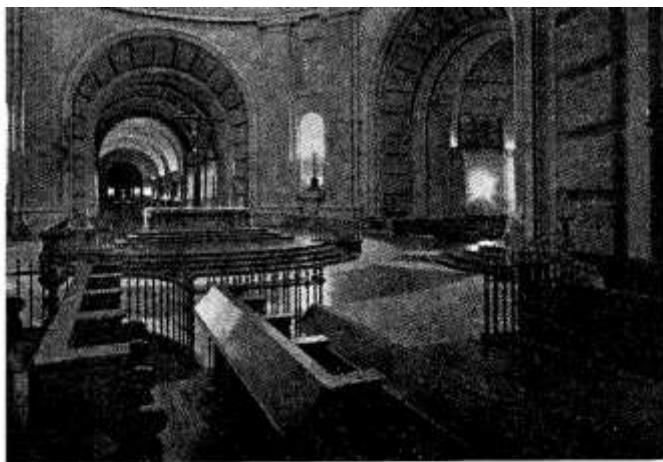

VALLE DE LOS CAIDOS. MONUMENTALNI KRIJ, VISOK 150 m. DOMINIRA NAD DOLINOM POGINULIH. U LITICI ISPOD KRIŽA IZDUBENA JE BAZILIKA. NA SLICI JE I SAMOSTAN BENEDIKTINACA KOJI UPRAVLJAJU BAZILIKOM.

pripadnost. U kosturnici s desne strane svetišta položene su kosti svih palih. Po njoj se i čitavo mjesto naziva Dolina palih.

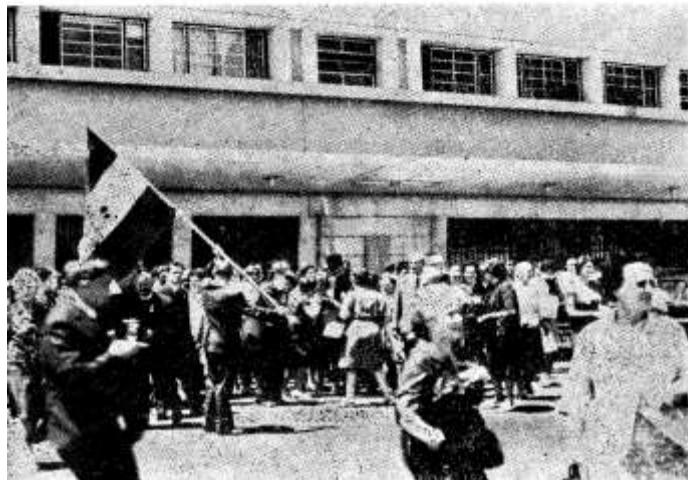
Nedaleko od Doline nalazi se mjesto Escorial sa glasovitim samostanom svetog Lovre. Samostan je sagradio Filip II u obliku roštilja. Velike su to dimenzije: 208x160 metara. Noge roštilja predo-

čene su kulama visokim 56 metara. Citava zgrada gradena je od sivo-plavkasta granita Guadarrame. Imma 16 dvorišta, 300 soba, 1110нутarnjih i 1600 vanjskih prozora, 1200 vratiju, 86 stepeništa, 88 vodoskoka. U sklopu samostana nalazi se Kraljevska palača, ogromna crkva s 44 oltara, golema biblioteka i kapitularna sala duga 54 m, te panteon španjolskih kraljeva.

PODZEMNA BAZILIKA U VALLE DE LOS CAIDOS JEST IZUZETNA I JEDINSTVENA SVJETSKA ATRAKCIJA. NA NJENU UKRASIVANJU RADILI SU NAJBOLJI ŠPANSKI UMJETNICI. — NA IZLAZU IZ BAZILIKE SLOZILI SMO SE U RAZGOVORU U TOME DA BI SE SAMO RADI OVIH LJEPOTA ISPLATILO PODUZETI NAS PUT.

NA AERODROMU U LISABONU DOCEKALI SMO NASEG KARDINALA. DOLETIO JE IZ RIMA DA U FATIMI OBAVI POSVETU HRVATSKOG NARODA BEZGRJESNOM SRCU MARIJINU. S NJIM SMO RAZGLEDALI GLAVNI GRAD PORTUGALA, NEOBICNO LIJEP I MODERAN GRAD NA

USCU TEJO U ATLANSKI OCEAN, U LISABONU SE 8. I 11. AUTOBUSU DESILA PROMETNA NESREĆA KOJA JE ZADALA DOSTA BRIGE VODSTVU. ŽIVOTI SU STRADALOG SOFERA I VODICA GRUPE BILI IZVAN OPASNOSTI PA SE PROGRAM NASTAVIO U PORTUGALSKIM AUTOBUSIMA.

NA PUTOVANJU KROZ ŠPANJOLSKU POSJETILI SMO NAJSTARIJE PROŠTENISTE EVROPE, CRKVU SV. JAKOBA APOSTOLA U COMPOSTELI. SV. JE JAKOB PATRON ŠPANJOLSKЕ NACIJE.

FATIMA JE BILA CILJ NASEG HODOCASCA. U NEDJELJU 19. SVIBNJA OKUPILI SMO SE NA POČETKU TRGA PRED BAZILIKOM. U SVECANOJ PROCESIJI KRENULI SMO U CRKVU GROMKO PJEVAJUCI NASE PJESME. U CRKVI KOJA JE BILA U TO VRIJEME REZERVIRANA SAMO ZA NAS PRISUSTVOVALI SMO SVECANOJ KONCELEBRIRANOJ MISI, PROPOVJEDI KARDINALA I SVECANOJ POSVETI HRVATSKOG NARODA SRCU MARIJINU.

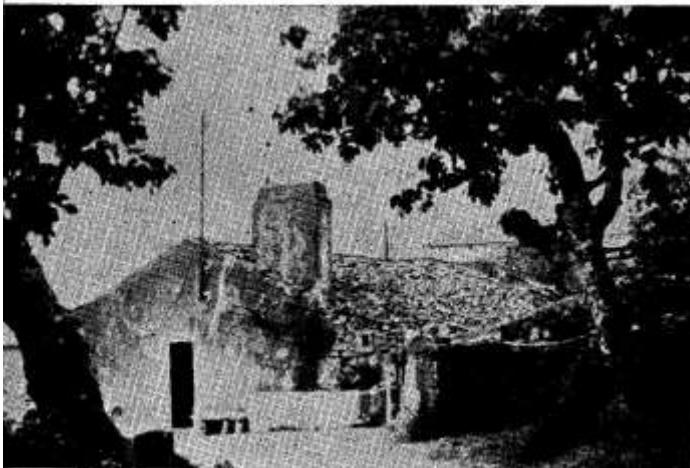
FATIMA JE SVJETSKO HODOČASNIČKO MJESTO. VEĆE ILI MANJE GRUPE PRISTIŽU U OVAJ GRAD DA OBAVE SVOJE ZAVJETE I MOLITVE. DIRLJIVO JE VIDJETI KAKO MNOGI NA KOLJENIMA IDU PREKO CITAVOG TRGA PREMA MJESTU UKAZANJA.

KAPELA UKAZANJA SAGRADENA NA MJESTU GDJE SU DJECA KOD UKAZANJA GLEDALA NEBESKU PRIKAZU. SKROMNA JE TO KAPELICA PUNA LJUDI KOJI SE MOLE, SVIJĘCA KOJE DOGORIJEVAJU I ZAVJETNIH DAROVA.

U SELU ALJUSTREL, DVA KILOMETRA OD FATIME NALAZI SE RODNA KUĆA HIJACINTE I FRANJE. U NJOJ JOS ŽIVI STARJI BRAT FRANJIN (NA SLICI) SADA VEC U GODINAMA. SVAKOG GA DANA SALIJECU HODOCASNICI PREGLEDAVAJUCI NJEGOVU SKROMNU KUCU. — U ISTOM SELU NALAZI SE KUĆA I LUCIJE (NA SLICI DOLJE). — LUCIJA JOS ŽIVI I NALAZI SE U SAMOSTANU KARMELICANKI U COIMBRI.

U FATIMI —
NASA PROCESIJA
ULAZI U CRKVU

Sve to smo obišti premorenici od čudjenja i divljenja, a pomalo i žalosni što sami nemamo takova što.

Vratili smo se opet u Madrid uvereni da takova što nikad nismo vidjeli i jedva da ćemo imati prilike vidjeti.

Madridski dnevnih YA od 16 svibnja na 15. stranici posvetio je hodočanicima iz Hrvatske oko 120 redaka u svojim stupcima napominjući naš put u Fatimu i Lurd.

Idućeg dana, 17. svibnja napustili smo bučan velegrad i pošli pre-

ma cilju našeg hodočašća — Fatimi. Vesselje je u autobusima raslo kad smo prešli Portugalsku granicu. Lijepa nas je i slikovita zemlja dočekala u cvijeću među urednim i bijelim kućicama. Na ulicama su nas pozdravljali i mahali nam pozdrave gradani i vojnici sluteći da idemo k njihovoj i našoj Majci.

FATIMA Fatima je mjestance u brdima. Svijetu je jedino poznata kao Marijin grad, jer je prije 50 godina u ove tihе krajeve

dolazila s nebeskih visina Božja Majka noseći svijetu potresne poruke. Tu je na prostranoj esplanadi na koju stane do milijun i sto tisuća hodočasnika, skromna kapelica sagrađena na mjestu ukazanja; tu je stari primorski hrast pod kojim je bila Lucija kad je ugledala bl. Djevicu; tu je podalje moderna bazilika sagrađena u čast Bezgrješnog Srca.

Idući smo dan na lisabonskom aerodromu dočekali našeg kardinala i nakon što smo razgledali taj moderni i lijepi grad pošli smo opet u Fatimu da obavimo ono radi čega smo došli.

U nedjelju 19. svibnja svečanom procesijom unišli u crkvu i nakon svećane svete mise posvetio je uzoriti kardinal Bezgrješnom Srcu Marijinu čitav naš narod.

U svetištu smo ostavili našu hrvatsku zastavu i srebrno srce, dar naših obitelji, da nas sve skupa čuva Fatimska Djevica.

Bilo je vremena i za osobnu pobožnost. Mnogi su posjetili Aljustrel, selo u kojem se nalazi kuća Lucije, te Franje i Hijacinte, malih vidjelaca. Vrijeme je prebrzo prolazilo i svečanosti nisu ni utihle kad smo 20. svibnja ostavili Fatimu i krenuli na sjever opet u Španjolsku prema najstarijem prošteništu Evrope, k svetom Jakobu u Compostellu.

Stara je to i lijepa građevina, ta katedrala svetog Jakoba. Po predaji ona čuva u dragocjenom sarkofagu tijelo apostola, a pobožnost je stoljeća nanizala zavjetne darove i zahvale velikom zagovorniku. Crkva je već pomalo i umorna od starine. Ne štedi je mahovina koja je počela pokrivati njene bezbrojne tornjeve.

No niti u Compostelli se nismo smirili. Nastavili smo put prema Lurd preko Santandera i Bilbao. Ti su gradovi sjeverne Španjolske pokazali puno paničanja za naše hodočašće. Posljednji grad na izlazu iz Španjolske bio je San Sebastian. To je, čini se, najljepši grad Španjolske, suvremen i čist, s vidicima koji obogačuju, i arhitekturom koja zanosi. Sunce i ocean koji se u njegovim zaljevinama smirili zovu turiste odasvud. Mjesto je i ljetna rezidencija španjolske vlade.

Preko granice, ne gubeći s vida Pririneje, žurili smo u Lurd, drugi cilj svoga hodočašća.

LURD I tu nas je dočekala večer, smještaj i svečanosti koje su bile predviđene.

Za razliku od Fatime, u Lurdru smo našli mnogo više vanjskog sjaja. Tu je iskrena i spontana pobožnost zaglušena uhodanim svečanostima večernje procesije, procesije s Presvetim za bolesnike, misama i brojem hodočasnika. Od tih standardnih iskaza pobožnosti vjernici hrle do spilje gdje se ukazala Gospa, da ondje obave svoje molitve i zavjete, obilazeći oltar u spilji, ljubeći pećinu na koju je stala Presveta Djevica. Svaki bi se htio napiti vode iz čudesnog izvora. Neki bolesniji bi se htjeli i oprati, jer nije rijetkost da se tu ozdravlja i od teških i neizlječivih bolesti. Samo treba vjere. Za tu smo vjeru svi molili i za sebe i za sve naše u domovini. Ta je vjera kao svjetlo svjeća što su ih vjernici nosili u večernjem ophodu. Njih su htjeli ugasiti kapi kiše i mahovni vjetra, posve točno kao u životu što je gase kušnje i razočaranja.

Isukrste, Srcu Tvom
S nama nam se kune dom:
Dušom, tijelom vijek sam tvoj
za Krst časni bojuć boj!

Nakon Lurda nije preostalo drugo nego da se vratimo u domovinu. Još je ostalo samo da podemo u Padovu na grob našeg zemljaka Božjeg ugodnika oca Leopolda Mandića, i da pohodimo baziliku svetog Antuna. To smo i učinili.

Na kraju našeg hodočašća koje je uz svoje lijepe strane imalo i poteškoća, svatko od nas mora biti u prvom redu zahvalan Bogu za

ovako veliku milost, koja će se jedva opet ponoviti. Zahvalni smo i svim onima koji su se istinski i iskreno trudili da sve ide svojim tokom. Sve ćemo ljudske slabosti pozaboraviti i oprostiti. Ostat će nam u lijepoj uspomeni i pisano na stranicama naše religiozne povijesti da smo bili narod koji ljubi i časti svetu Bogorodicu.

Franjo Šipušić

Hodočasnici pred Bazil

likom svete krunice u Lurdu

LJUDI BEZ DOMOVINE

Za uspješno rješenje problema izbjeglica u Aziji i Africi.
(Mis. nakana za srpanj 1968)

Problem izbjeglica u svijetu danas je opći problem. Mi ćemo se u ovoj nakani ograničiti samo na Aziju i Afriku.

U Aziji valja na prvome mjestu spomenuti Viet-Nam, koji je područje s najvećim brojem izbjeglica na svijetu. Samo od g. 1954. — 55. napustilo je u Viet-Namu oko 900.000 osoba svoje domove. Najnoviji rat suočio ih je s najvećim nevoljama i problemima. K njima pridolaze novi izbjeglice, kojih ima 1 milijun. Svi su oni veoma siromašni i potrebeni posredne i hitne materijalne pomoći, no to je samo privremeno rješenje njihova problema. On može biti trajno riješen jedino u miru i punoj slobodi.

Azijski kontinent još ima izbjeglica, i to Koreanaca, Kineza koji su se sklonili u Hong-Kong i na Formuzu, Tibetanaca koji pobegao u Indiju, izbjeglica iz Indonezije ili u Indoneziji, zatim različitih palestinskih izbjeglica, a da i ne spominjemo Armentce koji više nemaju domovine.

U Africi valja na prvom mjestu spomenuti Južno-Sudance, koji trpe pravo mučeništvo te bježe u sve obližnje zemlje, zatim milijune Ibosa raspršenih po Nigeriji i koji su pobegli u Biafru, zemlju odakle i potekoste, a da ipak u njoj nisu našli sigurnost radi rata između Nigerije i Biafre. U Africi ima također izbjeglica iz različitih pokrajina Kon-

go Kinšase, iz Angole i drugih zemalja u kojima bilo politički izbori bilo plemensko rivalstvo tjeraju ljudi na bijeg u sigurnije krajeve. I glad u pojedinim područjima također stvara izbjeglice. Ljudi bježe u krajeve u kojima se nadaju boljem životu.

Svi ti izbjeglice postavljaju različite a i zajedničke probleme. Prvi je problem straha. Ljudi žele sigurno mjesto u kojem se ne će morati ničega bojati, u kojem će moći mirno spavati, u kojem će moći mirno živjeti, raditi te imati sve potrebno za život. Sve su to problemi koji traže nužno i hitno rješenje. A zatim je potrebno pronaći i društveni život dostašan čovjeka, gdje će ljudi biti jedan drugome brat, a ne vuk, gdje će uzajamnost biti temelj odnosa a ne zakon džungle i prašume, koji se sastoji u strašnom «svatko za sebe». I napokon dolazimo do onoga najdubljega što najčešće stoji iza svega: želja za slobodom, koja je najdragocjeniji dar, a kad se radi o slobodi duše, ona je dragocjenija i od samoga života. Mi Hrvati to lako shvaćamo kad imamo u svojoj književnosti onu divnu Gundulićevu himnu slobodi:

O lijepa, o draga,
o slatka slobodo,
Dar u kom sva blaga
višnji nam Bog je do!»

Kakva će biti budućnost svih tih azijskih i afričkih izbjeglica?

Razlog je njihova bijega duduše različit, ali su im strah i nesigurnost pred budućnošću zajednički. Sto za njih mogu učiniti narodi koji uživaju blagodati mira te koji stvaraju međunarodni sklad i solidarnost? Postoji privatna i međunarodna pomoć izbjeglicama no nijedna nije kadra riješiti osnovni problem koji postavljaju izbjeglice jedne narodne zajednice ili jedne političke stranke.

Taj dakle mučan problem izbjeglica nije tako lako ni jednostavno riješiti, jer neki još uvijek ne poštuju pravo čovjeka na slobodu i sigurnost. Valja dakle u prilog izbjeglicama uz uspješnu i izdašnu materijalnu pomoć stvarati javno mišljenje o potpunoj slobodi na koju svaki čovjek ima pravo. Tu slobodu mora poštivati svaka država i svaki narod. I onda valja stvarati javno mišljenje u prilog svim izbjeglicama, a ne iz nekog sebičnog i pristrandnog političkog

oportunizma govoriti samo o jednima a šutjeti o drugima koji su isto tako žrtva ljudske zloče i nepravde. Svatko, a ne samo neki, ima pravo na život i slobodu. Prema tome samo dosljedno propovijedanje i ostvarivanje absolutne društvene pravde riješiti će problem izbjeglica. Dakako da za takvu pravdu valja čovječanstvo kao cjelinu a i svakoga pojedinca odgajati, jer čovjek na žalost teži prema sebičnosti, koja je uvijek uzrok da se nekome načini nepravda. Budući da na svijetu ima još uvijek toliko izbjeglica i da njihov broj dapače raste, onda je to vrlo loš znak za naše vrijeme i za našu kulturu, kojom se mi inače znamo ponositi, hvalisati i razbacivati. Dokle god bude na svijetu nepravde, dotle se ne može govoriti o pravoj kulturi. Čovječanstvo je dakle još uvijek nezrelo i proći će možda mnogo vremena dok napokon dozrije. Svaki dobronamjeran čovjek mora pomoći tome dozrijevanju.

O. Josip Antolović D. I.

K SVJETLU VJERE

PUT EVELYNA WAUGHA

RÁNI GENIJ Evelyn Waugh rođen je 1903. godine u obitelji koja je po tradiciji njegovala govorništvo i književnost. Kad mu je bilo sedam godina, napisao je svoj prvi roman, koji je brojio 500 riječi. U jedanaestoj godini napisao je dugučku pjesmu o čistilištu.

Budući da je njegova obitelj pripadala anglikanskoj vjeri, i on je bio odgajan u toj vjeri. Kad mu je bilo 12 godina, izrazio je želju da postane anglikanski pastor. Roditelji su na to pristali, te su ga poslali u školu gdje su se odgajali budući pastori.

U 16. godini medutim dolazi do naglog preokreta. On pred odgojiteljem javno izjavljuje, da ne vjeruje u Božju opstojnost, i stoga napušta vjeru utako lakim srećem, kao kad čovjek odbaci odjelo, koje mu je postalo pre-malenov. Kako je do toga došlo?

IZJAVA JEDNOG PROFESORA Za vrijeme prve svjetske rata, kad je Evelyn imao 13 ili 14 godina, na njegovoj gimnaziji neki su sveučilišni profesori zamijenili gimnazijalne profesore koji su bili pozvani u vojsku.

Jedan od tih profesora tumačio je dačima da nijedna knjiga Svetog pisma nije napisana od písca kojem se pripisuje, i da čitav sadržaj tih Svetih knjiga nije pouzdan i vjerodstojan. Taj odgojtitelj bez ikakve psihologije pozivao je učenike neka prouče Kristovu narav. Tim svojim postupkom rušio je u dušama te mlađeži same temelje vjere.

Evelyn je uz to još čitao neke knjige, koje su samo pojačale tu duševnu krizu.

Nakon što je izgubio vjeru u Boga, on odbija i vjeru u čovjeka. Sam o tome kaže: »Ja mislim, kad bili bio katolički mlađić, odgojen u katoličkoj školi, našao bih nekoga, da samnom protresne moje glupe predrasude i sumnje. I kad bili bio ojačan sakramentima, više bili cijenio svoju vjeru i ne bih je napustio tako mušičavo. No u mojoj školi su na mene gledali kao na mlađića koji prolazi križu, koja je posve priroda za intelligentnog mlađića.«

OXFORD U tom stanju nastavi studij u Oxfordu, gdje je upisao suvremenu povijest. Oxford izvršuje na njega velik utjecaj. Mnoge njegove knjige odražavaju privlačne vidike sveučilišnog života.

No više nego povijest zanima ga umjetnost i pjesništvo. Sva je očaraniji osjećajem slobode bez zapreka i otkrivanjem svijeta.

Djetinjstvo mu je bilo puno osamijenosti, mladost ugušena zbog rata i žalosna zbog majčine smrti. K tome pridajeći tvrda disciplina engleskog odgoja ... Sad osjeća da mu se pruža prilika za ulaganje u ljestvi i mlađosti.

U Oxfardu Evelyn ulazi u veselo studentsko društvo, koje mnogo ne mari za učenje. Nakon dvije godine takvog života on ostavlja sveučilište a da nije položio zadnje ispite. Konačno se upisao u umjetničku školu u Haert-heleyu, gdje sluša predavanja iz likovne umjetnosti i slikarstva. Svoje studije svršava u Parizu i onda se vraća u Englesku. Tu postaje profesor na jednoj privatnoj školi.

U isto vrijeme radi na životopisu Dantesa Gabrieila Rossetti, slavnog umjetnika prije Rafaela. Djelo izdaje 1927.

U to vrijeme sklapa svoj prvi brak. No prema njegovu tadašnjem uvjerenju, nikakav vjerski obred ne posvećuje i ne može posvetiti tu vezu.

Brzo se je zasitio profesorskog poziva, te napušta tu službu i dobiva namještenje u »Daily Express« kao reporter, ali samo za kratko vrijeme. Prva epizoda njegove novinarske karijere svršava se smiješnim incidentom. Jednog dana Waugh se je u novinarskoj dvorani njihao na fotografiju. U to je našao glavni urednik, opazio ga, približio mu se i zatražio

njegovo ime. Do ţefova ušiju doprla je samo zagonetna riječ »wauwu«. Misleći da mu se taj mlađić ruga, direktor se rasrdi i dade ga izbaciti kroz vrata.

Na sreću uspjeh prih knjige donese mu nešto novaca i osiguravajući mu financijsku neovisnost, dopusti da mu mogne ispuniti svoju davnu želju za putovanjem. Prvo putovanje bilo je po Mediteranu. Zanimljivo je da se on tu više zanima za ljude nego za prirodu oko sebe. »Brzo sam uvidio, da moji suputnici i njihovo vladanje pružaju bogatiji predmet studija nego mjesto što ih posjećuju.«

BEZBOŽNIK

NA SVETIM MJESTIMA Na njega ne djeluje posjet svetim mjestima. Kao što se događa i na drugim povijesnim mjestima, tako se to zbiva i na svetim mjestima, da stanovnici tih mesta iz trgovackih pobuda pružaju hodocasniku i ono što s povijesnim događajem ima samo prividnu vezu. Tako u Kani Galilejskoj pokušali su mu prodati »baš one vrčave«, u kojima je Isus učinio čudo. U sklopu istog moglo se je naći još mnogo rezervnih »baš onih vrčava«. No redovnik tumač upozoravao je putnike neka se ne daju prevariti.

Na povratak s tog putovanja u domovinu Englesku Waugh, koji se nalazi sam na palubi broda, bio je sav ganut kad je ugledao kopno, »jer vratiti se u svoj kraj, makar i nakon kratke odsutnosti, to je ganutijiv trenutak.«

ZELJA ZA UNIVERZALNIM Ispod mnoštva iskustava i podrugljivog tona njegovih djela, pažljivo će oko otkriti dublji razvoj događaja što se zbiljavaju u dubinama ove duše. Waughova ironija dolazi, čini se, od rane srca. Njegove kritike sakrivenju razočaranja, njegova poruga odaje nesigurnost ili gadenje.

»Oni, koji su čitali moje knjige, možda će shvatiti značaj svijeta u koji sam se bacio svim žarom. Deset godina toga života bilo je dosta da mi pokaže kako je život nerazumljiv i nepodnosiv bez Bogac.«

Bog, kome je htio služiti sa svojih 12 godina, a koga je ostavio sa 16 godina, nije njega ostavio kroz njegove godine krize i nježekanja.

Waugh iz svojih putovanja donosi širinu duha koja mu dopušta uvid u razne civilizacije, kao i mudrost ljudi koji su mnogo vidjeli, mnogo razmišljali, te koji su pod zbrukom prividnosti mogli opaziti ono, što je trajno i općenito.

Mučen Bogom, u dubini srca zanima se za izražaje religioznog života, te utvrđuje nešto, što će u njegovu životu imati prvorazrednu važnost. To je on izrekao riječima: »Izvan Engleske putnik otkriva da hereti i šizma nose na sebi oznaku mjesa i vremena. U isto vrijeme opaža sveopći i trajni karakter Katoličke Crkve.«

Waugh je shvatio, da običan čovjek može otkriti svuda istu mislu štvrzu, ako samo zna latinski. Još više opaža da se razne vjerske sekte ne razlikuju toliko po svojim obredima, koliko po moralu, socijalnim pogledima, pojmu o Bogu, o čovjeku i njegovoj opstojnosti... Dakle, u onom, što smatraju najvažnijim.

ZAŠTO RIM? Kod nekih obraćenika veliku je privlačivost u Katoličku Crkvu budio sjaj njenih obreda, čega kod protestanata gotovo i nema. No to ne vrijedi za anglikanizam. On je naime sačuvao sve obrede i vrši ih sa svim sjajem. I dok su anglikanske crkve veoma raskošne, katoličke su crkve prema njima dosta siromašne.

No u toj stvari Evelyn Waugh želi da bude voden razumom a ne osjećajem. Polazeći od spoznaje da je svaki raskol ograničen na određeno mjesto i prilike, on zaključuje: Ako je Krist došao na svijet, njegova cijelovita poruka svijetu može se nalaziti samo u matičnoj Crkvi, tj. u Katoličkoj Crkvi. On piše:

»Možda je čitava krčanska objava laž ili zablude. No ako je Objava istinita, onda je Katolička Crkva društvo osnovano od Krista, i sve ostale krčanske religije vrijede samo toliko, koliko su od toga spasile u brodulomu Reforme. Ta tvrdnja čini mi se tako jasna, da u meni ne ostavlja mjesa nikakvoj sumnji. Valja samo istraživati povijesne i filozofske temelje, koji dopuštaju vjerovati u autentičnost Objavex.«

Imao je sreću da se je upoznao s Isusovcem ocem Martinom C. d'Arcy, profesorom filozofije u Oxfordu. Taj mu je izložio čitavu katoličku nauku i odgovarao na njegova pitanja. Napokon mu je postalo jasno, da je Crkva Katolička Kristovo djelo.

»Tako sam intelektualno osojen bio pripušten u Katoličku Crkvu. Sve kasnije kušnje samo su potvrdile moj pristanku.«

NAKON OBRAĆENJA Waugh se kroz 20 godina nije prestao radovali svome obraćenju: »Moj život onda je bio divan put bezbrojnih otkrića u neizmernom području, gdje mi je ostavljena sloboda... Govorili su mi, da su mnogi obraćenici u kas-

nijem životu s nekom sjetom gledali na revnost prvih mjeseci nakon obraćenja. Kod мене je baš protivno. Ja sam zburnjen promatram umišljenošć s kojom sam se predstavio Katoličkoj Crkvi.«

Crkvu može prosudjivati samo onaj, koji iznutra promatra njene perspektive. Stoga Waugh piše: »Od vremena do vremena pitaju me prijatelji za savjet. Njih neke stvari privlače, druge ih odbijaju. Njima mogu reći samo prema svome iskustvu: Uđite i vidite! Ne možete izvana upoznati što je Crkva.«

Obraćenje na katolicizam donijelo mu je teški bol. Njegova žena, koja je inače stvorila ugodnu obiteljsku klimu, nije htjela ni čuti o vjeri. Ostavila ga je. Ostao je sam sa svojom vjerom i s bolju u srcu.

Da se u toj boli rastrese 1932. krene na putovanje u Braziliju. Putovanje izgleda veoma riskantno. No od njega ga nisu mogli odvratiti ni prijatelji ni znanci. U Braziliji je doživio mnogo toga, a bio je i u mnogim opasnostima, kao istraživač, ali napokon se je sretno vratio kući.

Kad se je vratio kući, napisao je životopis engleskog mučenika Edmunduna Campiona. To se djelo ubraja u broj najboljih biografija što su izdale u Engleskoj u prvoj polovici 20. vijeka.

BRAK Kad je prošao sve kontinente, osjetio je napokon potrebu da se smiri. Njegov prvi brak nije bio valjan, jer nije bio sklopljen kao sakramenat. Slobodan pred Bogom, Waugh se oženi s Laurom Herbert, kćerkom pukovnika Aubry Herberta. Od sada s obiteljki živi u vili u Gloucestershireu.

Obiteljski mir prekida rat 1939. godine. On mora poći u vojsku te kao kapetan pomorske pješadije zbog svoje smionosti stiče velik ugled. Za vrijeme rata napisao je roman pun žutljive ironije. Dao mu je naslov »Vrijesnje veliku zastavu.«

Nakon rata počinje ponovo svoj književni rad. U to vrijeme piše on u jednoj američkoj reviji, da moderni pisci nastoje prikazati čovjeka, njegovu dušu i način mišljenja, dok ostavljaju po strani nevažniju njegovu oznaku, da je on Bolje stvorenje. »Od sada ču ja prikazivati čovjeka potpunije, a to kod mene znači samo jedno: čovjek u odnosu prema Bošu.«

NJEGOV ZNAČAJ Kad neki čovjek planira posjet Kini ili Japanu da se zabavi, i konačno odlučuje proći Abesiniju, da se zaustavi na svečanosti krunjenja cara; kad putuje od Zanzibara do ušća rijeke Konga; kad putuje iz

Britanske Guyane do Brazilije kroz pršljume i preko prerija bez određenog putnog programa, samo zato što je putovanje teško i jača značaj; kad se prepusta vodstvu svoje maštice, onda ne sumnjamo da je takav čovjek željan utisaka, kako bi mogao naći poticaja za pisanje.

U Waughu susrećemo ljubitelja glazbe i veoma nadarenog pišca, sakupljača rijetkih knjiga i domaćih vina, čovjeka koji zna opisati razne značajke i običaje, a koji sve začinjava nježnom pozicijom.

On je čovjek koji se raduje dobrim prijateljima i zdravim zabavama.

Kao kršćanin pokazuje ozbiljnost, vjernost u kušnji, dosljednost. Priznaje da vjera daje umjetniku divnu uravnотezenost. Veoma voli obitelj. Obzirljiv je prema svojoj ženi i svim se srcem posvećuje odgoju svoje djece.

Ukratko rečeno: On je kršćanin u poganskom svijetu, aristokrata u revolucionarnom stoljeću, ljubitelj ljepote u svijetu, gdje se čini da je ljepota iščezla.

Prema »Convertis du XXde siècle«,

Casterman, Tournai, 1960.

RAZMATRANJE O SV. PISMU

BOG POZIVA IZAIJU

Iz 6,1 — 13

- 1.— U godini smrti kralja Ozije vidjeh Svemogućega gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skut je njegov ispunjao hram.
- 2.— Serafi su stajali pred njim. Svaki je imao šest krila. Dvama je zaklinjao svoje lice, dvama svoje noge, a dvama se lebdeći držao.
- 3.— Jedan je drugome vikao: Svet, svet, svet je Gospod nad vojskama. Puna je sva zemlja njegove slave.
- 4.— I zadrmaše se pragovi na vratima od glasa, kojim su vikali, i kuća se napuni dima.
- 5.— Tada ja povikah: Jao meni! Ja sam izgubljen; jer sam čovjek nečistih usana i stojim kod naroda nečistih usana. I ugledah kralja, Gospoda nad vojskama, vlastitim očima.
- 6.— Tada jedan od serafa doletje k meni, u ruci mu živ ugljen, što ga je bio uzeo sa žrtvenika kliještima.

- 7.— *Dotače se njim usta mojih i reče: Gle, ovo se dotače usana tvojih; krivnja tvoja isčeznu, grijeh se tvoj utamani.*
- 8.— *I začuh glas Svemogućega, koji reče: Koga da pošaljem! Tko će ići po nalogu mojem! Ja odgovorih: Evo mene, pošalji mene!*
- 9.— *On reče: Idi, reci tome narodu: Slušajte, samo slušajte, ali nećete razumjeti. Gledajte samo, gledajte, ali nećete poznati.*
- 10.— *Učini, da otvrdne srce tome narodu! Učini gluhi ma njehove uši; učini slijepima njegove oči, da ne vide očima svojim, da ne čuju svojim ušima, da njihovo srce ne spozna, da se ne obrate i ne ozdrave!*
- 11.— *Ja upitah: Dokle, Svemogući! On odgovori: Dok ne opuste gradovi, da budu bez stanovnika, kuće da budu bez ljudi, i dok ne opusti zemlja,*
- 12.— *Dok Gospod ne protjera u daljinu ljude i ne bude velika pustoš u zemljji.*
- 13.— *Jest, u njoj živi desetina, ali će se i ona zatrati! Ali kao kod briješta, kao kod hrasta ostane izdanak, i kad se posijeku, tako je njihov izdanak sveto sjeme.*

Napomena: Ovo razmišljanje Gustava Closena nad biblijskim sadržajem Staroga zavjeta donosimo za one koji žele Svetu pismo dublje upoznati i okoristiti se njegovim uzvišenim sadržajem. Poziv Izajije na službu proroka divan je primjer sveđeničkog poziva; upravo pristaje ovo razmišljanje u ovaj mjesec kad će se mnogi mlađi ljudi odlučiti da podu putem duhovnog zvanja. I nama će starijima ovo razmišljanje biti od velike koristi da u svjetlu Objave motrimo i svoje zvanje.

Sveti Ignacije u svojim Duhovnim vježbama, kad govorí o uređenju duhovnog života i izbora staleža, opisuje tri vremena, koja su najprikladnija za takav izbor. Prvo je vrijeme žas očitog i izričitog Božjeg poziva, i ne smijemo ga nikad prečuti. Ignacije navodi kao primjer svetog Pavla pred vratima Damaska i poziv svetog Mateja. Kad bismo htjeli nanići druge slučajeve iste vrste iz povijesti sve-

taca, onda bi Izajin poziv zaslužio počasno mjesto. Jer šesto poglavlje njegovih proročstava prikazuje baš jedan od najpotresnijih doživljaja iz povijesti mistike, molitve i Božjeg poziva.

VRIJEME IZAIJINA POZIVA 1. »U godini smrti kralja Ozi- — Kralj Ozija istovjetan je s kraljem Aza-

rijom. Umro je 738. godine prije Krista. Na kraju smo duge vladavine ovoga kralja, koji je vladao od 789. do 838. Za vrijeme njegova vladanja uglavnom je vladao mir. Trgovina je i kultura napredovala. Bilo je naravno i sreća. Od 751. godine kralj je bio nesposoban da vlada. Bog ga je udario gubom, jer je sebi prizvatio pravo, da vrati svećeničku službu i vlast. Inače je njegova vladavina osigurala narodu veliki prirast zemaljskih dobara. U svojim malobrojnim ratovima Ozijsa je imao sreću. Filisteji je ponizio. Osvojio je dva od njihovih glavnih gradova i srušio ih sa zednjem. Ali je glavni njegov uspjeh bio na jugu: Židovskoj državi vratio je istočni rukav Mrtvog mora. Elat je potpao pod Ozijsinu upravu. Time je trgovачki put za lade prema južnog Arabiji bio ponovo sloboden. I baš je ta okolnost bila odlučujuća za razvoj trgovine u cijeloj zemlji. Ali procvat je bio dosta jednostran. Društvenu su se nejednakosti produbile. Pored bogatih trgovaca i veleposjednika masa je osiromašljelog i potlačenog puka jedva životinja. Raskoš među bogatstvima prešao je svaku granicu. Što nam Izajija pripovijeda o gledavosti žena, mogli bismo primijeniti i na velegrad 20. stoljeća poslijepo Krista. Čudorednost i vjera propadale su u istom omjeru, u kojem su bogatstvo i raskoš porasli. Izajija 2, 7 opisuje prilike svoje zemlje u vrijeme kad je primio Božji poziv:

»Puna je zemlja njihova srebra i zlata. Nema broja blagu njihovu. Puna je zemlja njihovih konja. Nema broja kolima njihovim. Puna je zemlja njihovih idola. Klanjanju se dječju svojih ruku, što ga načinilo njihovi pretstv.

I dok je narod zadnjih godina Ozijsine vladavine uživao u svom bogatstvu i raskoši, na sjevernom obzoru skuplje se prvi oblac, što navijestila buduću asirsку oluju. U istoj godini, kada je Izajija primio Božji poziv, završio je Tiglatpilesar III svoju sirsку vojnu. Pritislio je sirske kraljeve na danak. Put prema Palestini bio je otvoren. To je značenje pripovjedi riječi: »U godini smrti kralja Ozijsa.«

IZAIJINO VIDENJE «Vidješ Svetomogućeg». — Tko to govori? Pro-

rok Izraelac iz Judeje i Jeruzalema, građanin glavnoga grada, vjerojatno otmijena roda, a možda čak i u srodstvu s kraljevom obitelji.

I taj čovjek, sličan ljudima svoga vremena, doživi nešto, što smilene zove »vidjenjem Svetomogućeg«. Ne opisuje lika, što ga je vido. Govori samo o skutu njegove haljine, o serafima, što ga okružuju, o palaci, u kojoj stoji. Ali koliko je god prorok rezerviran u otkrivanju svoje tajne, to se ipak čvrsto drž-

činjenice: »Vidio sam Bogak. Ne znamo, do kje je Bog onda skinuo koprenu sa sebe. Ali je doživljaj bio milosne i mistične prirode, inače nam prorok ne bi bio govorio takvim riječima o njemu.

»Gdje sjedi na visoku i uzvišenu prijestolju. Skut je njegov ispunjao hram. — Kakav to prostor gleda prorok? Iz onoga, što nam dalje pripovijeda, čini nam se, kao da govorи o Salomonovu hramu u Jeruzalemu. Slušamo o žrtveniku sa žeravicom, o klijentištu ma prijenos užarenog kamenja, o pragovima kuće, itd. Drugo opet nadilazi razmjere zemaljskog hrama. Npr. visoki i uzvišeni prijestolje. Božje je prijestolje u jeruzalemskom hramu bio zavjetni kovčeg, gdje je Gospodin stolovao nad kerubimae. A kovčeg nazvati visokim i uzvišenim prijestoljem bilo bi neuobičajeno. Prorok je vjerojatno stajao u hramu, ili ga bar imao pred očima, čiji se razmjeri u viđenju raširile i stopili s razmjerima i prostorijama nebeske palače u kojoj vječni Bog prebiva.

SERAFI

PRED BOŽIJIM PRIESTOLJEM »Serafi su stajali pred njime. — Serafi su okružili Gospodinje prijestolje, oko njega su lebdjeli. Tako se je proroku privremeno činilo, kao da staje pred Božjim nad njim.

A tko su ti serafi? Sveti Grgor veli u breviriju od 29. rujna, da proroci govore često o serafima. Tu je veliki crkveni učitelj očito pretjerao, jer jedino je u ovom poglavljiju Izajija govorio o njima, i nigdje se više ne govorí o čitavom Svetom pismu. I zato nije lako pogoditi tko su ti serafi. Sam izraz može značiti zmiju. Ali Izajija očito ne misli ovdje na biće slično zmijama, jer serafi imaju lice, ruke i noge. Nalikuju dakle ljudima. Osnovni je smisao ove riječi »gorjetje«. Zato možemo dati ovo ime i zmijama, jer njihov ugrij gor. Bog zna, zašto je prorok nazvao ova duhovna bića oko Gospodnjeg prijestolja baš »plamennim«. Možda je to aluzija na pokornički obred sa žeravicom, što ga je seraf izveo na proroku.

»Svaki je imao šest krila: dvama je zaklanjao lice svoje, dvama svoje noge, a dvama se lebdeći držao. Prorok se napreže, da nam opisuje tajanstvene duhove oko Božjeg prijestolja, koliko je to moguće siromašnim ljudskim riječima. Očito zaklanjuju lice i noge iz dubokog počitanja prema Božjem veličanstvu, ali žele natuknuti da su i najviši i najsvetiji duhovi prema triput svetom Bogu nečisti i nedostojni.

»Jedan je drugome vika«. — Bit će, da su bila dva serafa, jedan nasuprot drugom, koji su naizmjence pjevali hvalo Gospodinu: »Svet, svet, svet je Gospodin nad vojskama!«

Ta pjesma hvali Božju svetost. Teološki pojam svetosti u Starom zavjetu ne razlikuje se mnogo od našeg suvremenog. Boga nazivaju u Starom zavjetu svetim, jer ljubi dobro i mrzi zlo. Naravno, da svetost nije ništa slučajna ili prolazna. Govoreći o punini čistog života i svjetla, što u Bogu plamsa. Ljubav prema dobru i mržnja prema zлу nužno su spojene s ovom puninom čistog života. Ta se Božja svetost protivi svemu, što je neizmerno daleko od nje, tj. grješnosti, slabosti; čak i stvorenom bitku uopće, makar i bilo bez grijeha, jer je i taj u poređenju sa nestvarnim nečist.

Izraz »svet« ponavlja se tri puta. Kod kršćanskih tumaća Svetog pisma javlja se već stoljećima pitanje, nije li ovo trokratno ponavljanje neka slutnja tajne Presvetog Trojstva. Sveti Ivan Evandelist, govoreći u 12. poglavljiju svoga evanđelja o Izajiji 6, 10, kaže izričito, da je prorok xvidio Njegovu slavu i govorio Njemuk. Iz konteksta je jasno, da se riječ »Njegovog« može odnositi samo na Isusa. Gotovo nam se čini, kao da je evandelistu tumačio Izajino viđenje u trojedinstvenom smislu.

A što znači »vojska«? Možda je smisao te riječi širok, kao izveštaj o stvaranju: »Švako živo biće, što se moli Bogu na časte, svakako govoru prorok odmahiza toga o slavi Božjoj na zemlji. Ali nas s druge strane serafi upućuju na to, da su možda u pitanju prije svega anđeli, koji s počitanjem služe oko Božjeg prijestolja.

»Puna je sva zemlja slave njegove«. — Tumači Svetog pisma raspravljali su mnogo o tome, što je u ovoj rečenici subjekt, a što predikat. Možda je ovo pitanje suvišno. Sadržaj u jednom i drugom slučaju je taj, da su stvorenja ovog svijeta slava Božja. Tek Bog daje ovom svijetu sadržaj i smisao. To jest, sam slavni Bog, njegov čudesni i beskrajni božanski bitak, ukoliko se blistavo i modno odrazuje prema vani. Time je napunjena sva zemlja. Odras je divnog i jakog Boga.

Jasno je, da su te riječi više nego običan hvalospjev. U godini smrti kralja Obezje poprimaju te riječi radi posebnih vremenskih okolnosti značenje ozbiljnog upozorenja. Ne smije bogatstvo, raskoš i užitak i kult lažnih bogova napuniti zemlju, nego slava i čast jednoga pravogoga Boga.

I zadrmaše se pragovi na vratima od glasa, kojim su vikalik. — Nije lako prevesti ovaj hebrejski tekst. A ni značenje nije baš odre-

deno. Ali ovo je sigurno: Zvuk i učinak seرافskog hvalospjeva bili su tako golemi, da je hramski zgrada zadrhala. Pragovi su se tresli zajedno s vratima, ali kuća se napuni dima, — pojave dima i oblaka napunja prostoriju. Ne vrijedi razbijati glavu, što bi to imalo značiti. Takvi su simboli dima i plame na pratili vrlo često Gospodinje objave u Starom zavjetu. Iza njih se je Bog zaklanjao, a ujedno su bili dokazom njegove prisutnosti.

STRAH JE ISPUNIO

PROROKA ZBOG VIDENJA »Tada je povikah: Jao meni! Ja sam izgubljenik! — Snaga i težina ovoga doživljaja izaziva u proroku strah i trepet. Misli, da je izgubljen. Uzrok je tome jezovitom strahu ponor između vlastite nečistoće i svetosti Božjeg Veličanstva, koga neposredno gleda. Dodir mu se njegove duše s triput svetim Bogom čini tako nemoguć, da misli, da će ga to uništiti.

»Jer sam čovjek nečistih usana, i stojim kod naroda nečistih usana. Prorok osjeća svoju vlastitu bljedu, a i onu naroda, s kojim je srastao. Neki su pitali, zašto Izajja govoru baš o nečistim usnama, a ne o zlobi srca. Možda će tome biti povod hvalospjevu serafa, što ga je prorok baš bio čuo. Predosjeća već poziv u svome doživljaju. Uviđa, ako bi on sam morao sudjelovati u hvalospjevu serafa, koji još do danas nije umuknuo u Božjem kraljevstvu. Ali baš mu se to čini nemogućim. Ne može se pridružiti serafima. Njegove su usne nečiste, kad ih uspoređuje sa svetošću Boga, pred kojim serafi zaklanjavaju lice. Ali neshvatljivo se dogodilo: si ugleda kralja, Gospoda nad vojskama, vlastitim očima.

»Kralja je ovdje jednostavno ime Božje, a »Gospod nad vojskama« dodatak. Kako ovdje prorok spontano naziva Boga kraljem, to je sigurno, da je on već prije svoga poziva smatrao vježnog Boga gospodarom svoga života. I ta je predodžba morala poprimiti pod dojmom viđenja neslučeno razmijere. Vidio je kralja, Gospodara zemlje, kojemu nebeske čete služe, a serafi ga nazivaju triput svetim. Stupio je pred njegovo lice, kao što inači čovjek susreće bilo kojeg drugog čovjeka ili dobra prijatelja. I taj je kralj odbacio veo sa tajne svoga Božanstva i dopustio proruku, da ga ugleda u njegovoj slavi. Zar da ga onda dođe s presvetim Bogom ne uništiti, njega grješnika?

»Tada jedan od serafa doletje k meni, u ruci mu živ uglen, što ga je uzeo sa žrtvenika klijestima. — Ovu je sliku prorok uzeo iz jeruzalemskog hrama. Pred Božjim prijestoljem stoji žrtvenik s uglenom i kamenje,

gdje Bogu prikazuju žrtve zahvalnice. Jedan od serafa izvršuje svećenički obred sa živim ugljenom, uzetim s oltara, te doleti proroku.

»Dodata se usta mojih njime i reče: Gle, ovo se dotače usana tvojih, krivnje tvoje iščeznu, grijeh se tvoj utamnie.«

Franjo Delitzsch opisuje posve ispravno smisao ovog simboličnog čina: »Prethodi ispunjen skrivenog vidioce, a onda slijedi oproštenje grijeha, što mu ga zajamči nebeski sakramenat i podijeli seraf. I doista nam se čini, kao da se radi o sakramentalnom obredu, tj. o vanjskom činu, po kojem Bog daruje nutarnju milost. Andeoski knez dijeli Izajiji prije njegova pomazanja za proroka triput svetog Boga sakramenat oproštenja i očišćenja od grijeha.«

BOŽJI POZIV »i začuh glas Svemogućega ka-
ko reče.« — Tumaći su često
upozoravali na čudnu činjenicu, da je prorok
tek sada čuo Božji glas. Kao da je najprije
moraon na mističan način primiti oproštenje
grijeha, kako bi postao sposoban, da razumi-
je Gospodnje riječi.

»Koga da pošaljem? Tko će ići po mojem
nalogu?« — Čemu ovo pitanje, kad je prisutan
samo jedan čovjek? Božji poslanik mora
se pokazati spremnim, da u službi triput svetog
Boga ide njegovim putevima. Čovjek, koga
Bog traži, morat će biti zastupnik svetoga Bo-
ga i službenik njegov u Izraelu. Smisao ovog
poziva je jasan. Gospodin traži apostola Božje
svetosti. Tako je i Izajija shvatio svoj poziv.
U prvom dijelu svoje knjige naziva Boga 14
puta »Svetac Izraelov«, a u drugom dijelu 15
puta. Jer smisao je njegova apostolata bio od
časa poziva, da bude poslanik »Sveta Izraelo-
vac i da ide putem njegovog poslanja.«

»Ja odgovorih: »Evo mene, pošalji me! —
To je jedinstveni prizor u povijesti židovskih
proroka. Prorok, koga Bog pita, i prorok, koji
se dobrovoljno nude. Mojsije se branio svim
silama protiv Božjeg naloga. Ne prestaje iz-
našati potiske protiv svoga zvanja. Jeremi-
ja natazi ispriku u svojoj mladosti. I Eze-
kijel je imao malo volje na početku, da preuze-
me svoju službu. Svakako ga je Bog odmah
na početku moraon upozoriti, da ne bude tvr-
doglav i neposlušan. A Jona, taj najtvrdokor-
niji i najsvojevoljniji od svih proroka, bježi
čak od Gospodina. A Izajija ne veli ništa, nego
samo to: »Evo mene, pošalji me! Herojska
odlučnost na herojski život u službi triput
svetog Boga i njegove svetosti. Jedno je u-
padno: Ovaj jedinstveni prorok, koji se tako
hrabro nude, ujedno je jedini, koga Bog pita.
Druge jednostavno šalje. Moraju. Ali kada Bog

nalazi na tako predanog i spremnog čovjeka
kao Izajija, onda pita i prepusta čovjeku ini-
ciјativu velikodušnosti i ljubavi.«

»On reče: Idi, reci tome narodu: Slušajte
samo, slušajte, ali nećete razumjeti! Gledajte
samo, gledajte, ali nećete poznati! Učini da
otvrđne srce tvome narodu. Učini gluhiima uši
njegove. Učini slijepima oči njegove, da ne
vidi očima svojim, da ne čuje ušima svojim,
da srce njegovo ne dobije spoznaje, da se ne
obratí i ne ozdravie.«

Jezovita se budućnost razotkriva pred pro-
rokovima očima. Dobje je poslanje od triput
svetog Boga, sam se je ponudio kao nitko
prije njega. A što mu Bog sada povjerava? Zar
mu pokazuje nešto utješno? Izajju su naz-
vali starozavjetnim evangelistom. Hoće li mu
Bog u ovom času reći, da će smjeti provaci
o Djevici, koja će roditi Emanuela? O djetetu,
koje će nam se roditi, a zvat će se »Bog ja-
kin?« O sluzi Božjem, koji daje naknadu za
sve? Ništa od svega toga. Zapravo nema ništa
o sadržaju njegova zadatka. Jer tu propo-
vijed: »Slušajte samo, ali nećete razumjeti,«
nije Izajija nikad ni napisao, ni izgovorio. O
sadržaju njegove propovijedi zapravo nema ni
govora. Radi se samo o njezinu uspjehu, od-
nosno neuspjehu. Bog mu saopće već u času
poziva, da neće imati nikakva uspjeha. Od
tako spremnog junaka zahtjeva Bog krajnji
heroizam. Morat će ići svojim putem kao
Krist, znajući da će njegov rad doživjeti ne-
uspjeh.

Prorok mora propovijedati svjestan da se
narod neće obratiti. A što je najstrašnije za
svakog apostola, mora propovijedati, makar
jasno video, da će njegove riječi i upozorenje
samo još povećati odgovornost i kaznu njego-
vim slušateljima. A ipak, nema nepravde sa
strane Božje, »Svetac Izraelove ostaje spre-
man da opere grijehu naše da budu bijeli
kao vuna, i ako su bili crveni kao skrijet,«
kao što veli sam Izajija u prvom poglavju.
Ali ako su ljudi zasljepljeni, otvrđnuli u zlu
kao Židovi u godini smrti kralja Orijte, onda
se i sam čas milosti, kao poziv proroka, pret-
vara u čas osude, te samo još uvećava odgo-
vornost, grijeh i propast naroda.

Imamo dojam, kao da će i Izajija, čovjek
od kamena i želika, pasti pod teretom toga
proroštva. Svakako je slijedeće pitanje pla-
žljivo i puno oklijevanja:

»Ja upitah: Dokle, Svemogući?« A tvrdo i
turobno odvjetavanje odgovor: »On odgovori: Dok
ne opuste gradovi, da budu bez stanovnika,
kuće da budu bez ljudi, i zemlja dok ne o-
pusti, dok Gospodin ne protjera u daljinu lju-

de i ne bude pustoš velika na zemlji. Živi li u njoj desetina, i ona će se zatrje.

Prorok je pitao: Dokle će moje poslanje biti bezzadno? A nemilosrdni odgovor Gospodinov veli: Dok ne propadne cijeli narod i cijela zemlja. Proročto kazne židovskog naroda i Jeruzalema. Ako grad, zemlja i narod žele doživjeti drugu objavu Božjeg veličanstva i sačeti svetoštvo Gospodnjem, tada moraju prije svega odstraniti i uništiti svu nečist i trulež u sebi. I jer su grijeh i bezbožstvo izjednali čitav narod, to je preporod samo onda moguć, ako prije svi propadnu. Ali da je baš taj preporod bio svrha Izajjina poziva, jasno izljeva iz zadnjih riječi videnja.

«Ali kao kod briješta, kao kod hrasta ostane samo izdanak, i kad se poslijeku, tako da njihov izdanak jeste sveto sjeme».

To je konačna riječ. A ne posvemašnja propast. Bit će kao kod sjeće velikog drveta. Izdanak ostaje u zemlji. I izdanak, što preostane od naroda Božjega, bit će sveto sjeme, sjeme svetosti, klica nove objave triput svetog Boga.

Bog je zahtijevao od svoga proroka krajnji heroizam. Ali ne žalje ga u budućnost punu nade. Nego mu svjetuje, neka gleda na budućnost naroda kao na veliko drvo, kad se ruši. Jedan izdanak ipak ostaje u zemlji, i ta je korijen sveto sjeme!

IZAJJINO VIDENJE

U KRŠĆANSKOJ LITURGIJI Ovaj izvještaj govori sam za sebe. I to tako glasno, da nije postao samo izvornom kršćanskog života u pretkršćanskom Jeruzalemu i Izraelu, nego djeluje životno i danas u Božjem kraljevstvu. Pogled u liturgiju svete misije dovoljan je dokaz. Nijedno poglavlje Staroga zavjeta nema takvog značenja u svetoj misi kao šesto iz Izajjine knjige.

U svakoj misi svećenik moli prije evanđelja: »Očisti moje srce, a neposredno prije kanova »Svete. Te je molitve krišćanstvu poklonilo Izajjino videnje.

Molitvu »Očisti moje srce moli svećenik duboko naklonjen prema križu u sredini olтарa, prije nego što će čitati evanđelje. Crkva shvaća ovu molitvu kao poziv i proročko poznanje. Nalazimo je već u liturgiji 11. stoljeća, ali tek u 14. stoljeću općenito primljena. Dominikanski je obred nema još ni danas. — Svrha je ova molitve u svetoj misi slična obredu oproštenja, što ga je seraf Izveo

na proroku. Ona je ispojed grjeha. Svećenik priznaje, da je grijeban čovjek nečistih usana i stoji kod naroda nečistih usana». Moći za očišćenje uvjeren, da neokaljanost nije vlastito djelo, nego dar milosrdnog Boga, i tako se ova molitva pretvara u sv. misi u ispojed, a ujedno i u oproštenje. Uz to je poziv i poslanje. Riječima ove molitve izražava svećenik ponovo: »Evo mene, pošalji me!« Izjavljuje svoju spremnost da propovijeda Evandje sada u svetoj misi i u čitavu životu, i da će nastojati, da mu život postane jedna jedinstvena propovijed Radosne vijesti Isusa Krista. I za sve ovo moli na kraju Božji blažoslov.

»Svete je tipičan primjer tradicionalne katoličke molitve. Najmanje su tri dogadaja pridonijela njezinu oblikovanju. Prvi je dio bez sumnje uglavnom uzet iz Izajje šesto poglavlje: »Puna je zemlja slave njegovog uz trokratni »Svete, jer to nalazimo samo ovdje u Svetom pismu. Ali su neki izrazi preuzeti iz videnja svetog Ivana Evandelistu. On je godine 95. poslije Krista gledao sličan prizor kao Izajja. Knjiga Otkrivenja (4, 8) spominje također trokratni »Svete, a izreka: »Govoreći bez prestanka: svet, svet, svete, ima bez sumnje svoj izvor u svetom Ivanu.

Drugi dio »Svete«, koji glasi: »Blažoslovjen koji dolazi u Ime Gospodnje, hosana u visinu!« nalazimo u Evandelju. To su riječi pozdrava stanovnika jeruzalemskih pri Gospodinu svecanu ulasku u grad na Cvjetnicu. I baš ovo sjedinjenje Izajjina hvalospjeva i dobrodošlice naroda na Cvjetnicu daje Sanctus posebni biljež u posvetu. Klanjam se nevidljivom trojedinom Bogu i pozdravljamo utjelovljenju Božju Riječ kod ulaza u svetište. To je majstorska sinteza svega onoga, što ljudi mogu moliti kod ove točke svete žrtve. Klanjam se u dubokom počitanju sa serafima i kerubima triput svetom Bogu, predajemo svoj život u službu tog istog triput svetog Boga, i očekujemo s radošću i čežnjom dolazak utjelovljene Božje Riječi u našu sredinu. To je prava kršćanska molitva, jer stupa objavu Starog i Novog zavjeta u savršen sklad.

Gustav Clossen D. I.

Sveti IGNACIJE LOYOLA

SLAVI SE 31. SRPNJA

Sveti Ignacije Lojola rođio se 1491. godine u dvoru Lojoli. Kao mladić neko je vrijeme boravio na španjolskom dvoru kao kraljevski dvoranjanik. Iza toga je stupio u vojničku službu, gdje se je odlikovao kao junački vitez. Kao mladi časnik sudjelovao je u ratu protiv Francuza. Nalazio se među posadom grada Pampeleone. Kod jednog opsjedanja grada pao je zapovjednik posade. Ignacije se odmah postavio na čelo branitelja i junački je branio grad sve dok mu topovsko tane nije smrskalo nogu u koljenu. Grad je nakon toga pao u ruke Francuza, a Ignacije je dospio u zarobljeništvo. No neprijatelj je cijenio Ignacijsko junaštvo i stoga je s njime lijepo postupao. Napokon su mu dopustili da bude prenesen u obiteljski dvorac u Lojolu, kako bi se lakše liječio od zadobivene rane.

Nogu su mu liječnici nekako namjestili i povili, ali tragovi su mu ostali kroz čitav život. Dok se je u krevetu morao oporavljati, zatražio je neka mu dadu koji viteški roman. No takvog romana nisu mogli naći u čitavom dvoru. Stoga su mu pružili život Isusov i živote svetaca. U početku ih je čitao više iz radoznalosti, nego iz pobožnosti. Ali kako je postepeno upoznavao veličinu osobe Isusa Krista i dokle su se popeli oni koji su pošli za njim, u njemu se je počelo nešto lomiti. Milost Božja počela je jurišati na njegovo srce. Narav se je žestoko opirala pozivu milosti, ali konačno je ipak pobijedio Bog. Ignacije se je sve više mijenjao iz svjetskog čovjeka u čovjeka Božjeg.

Cim se je mogao pridići na noge, odmah je stao ostvarivati planove, što ih je, prosvijetljen Božjom milošću, stvorio za vrijeme bolesti. Zaputio se na hodočašće u glasovito svetište Majke Božje u Monserratu kod Barcelone. Ondje je pred Gospinim kipom cijelu noć probdio u molitvi. Tu je ostavio svoj mač i oklop do Gospinih nogu, a svoje je viteško odijelo poklonio nekom siromahu. Odjeven kao siromah nastanio se u nekoj spilji kraj mjesta Manreze. Tu je kroz čitavu godinu dana vršio oštru pokoru, da je u tome dostigao stare pokornike. U to vrijeme Gospodin ga je iskušao strahovitim duševnim tjeskobama i grizodušjem. Uz ustajnu borbu, potpomognut Božjom milošću, iz tih kušnjaizašao je kao pobjednik.

Za vjernost u tolikoj pokori, molitvama i samoci Bog ga je nagradio obiljem milosti, utjeche i duhovne radosti. Ujedno ga je obdario izvanrednim čudesnim rasvjjetljenjima i objavama, napose objavom Presvetog Trojstva.

U to je doba, iako još posve neuk u svetim znanostima, Ignacije napisao knjigu duhovih vježbi. Ta je knjižica, po svjedočanstvu Apostolske Stolice i mnogih duhovnih osoba, postala sve do danas neiscrpivo vrelo svetosti za nebrojene duše.

Ignacije se je u Manrezi učvrstio u odluci da služi jedino vječnomu Kralju. Stoga je obišao sveta mjesta, u kojima je Spasitelj živio, trpio i umro. Iza povratka kući nastanio se u Barceloni, gdje se je dao na učenje latinskog jezika, jer je vrude želio da kao svećenik radi na spasavanju duša. Nakon što je neko vrijeme proboravio po sveučilištima u Španjolskoj,

uputio se u Pariz da tamo dovrši svoj studij.

Tu za njega započinje novo razdoblje života. Oko sebe je okupio devet studenata, s kojima je utemeljio red Družbe Isusove kao četu Kristovu za širenje Božjeg kraljevstva pod vodstvom Kristova Namjesnika. S njima je položio prve svete zavjete u crkvi na Brdu mučenika u Parizu na Veliku Gospu 1534. godine.

Papa Pavao III kasnije je potvrdio novi red. Bilo je to 27. rujna 1540. Tako je nastala Družba Isusova, koja je kroz preko 400 godina bila posvuda progonjena od neprijatelja vjere i Crkve, a koja među svojim članovima broji preko tisuću mučenika, a časti kao blaženike ili svece 176 svojih sinova. Na sve strane svijeta izvela je toliko dobra. Već je sam sveti Ignacije razasla u razne dijelove svijeta

čete misionara, koji su obradili nebrojene duše k Bogu. Mnogi su branići Katoličku vjeru od novih krivojverja u Evropi. Drugi su pridonijeli duhovnom preporodu mnogih kršćanskih krajeva. Napose su se Ignacijski sinovi istakli u odgoju mladeži.

Ignacije je u Rimu utemeljio njemački kolegij za odgoj svećenika u sjevernim krajevima. U tom kolegiju stekli su izobrazbu mnogi hrvatski mladići, koji su se kao svećenici vratili u domovinu i radili za obranu vjere u svomu narodu.

Nakon što je iscrpio sve sile u službi Krista Kralja i stekao ogromne zasluge za čitavu Crkvu, Ignacije je umro na glasu svetosti 31. srpnja 1556. godine. Papa Grgur XV proglašio ga je svecem 12. ožujka 1622. godine, a papa Pijo XI postavio ga je zaštitnikom duhovnih vježba.

RAZGOVARAMO

Cijenjeno uredništvo!

U našem mjestu zadnjih godina obavlja se svećanost prve svete pričesti na Tijelova, što sigurno najbolje odgovara. Ove godine uz to će biti u župi i sveta potvrda za one malo starije. Sve je to veoma svećeno. Djeci se neprestano govori, da je to najljepši dan u životu, kupuju se nove opravice, cipele, darovi, časti ih se, fotografiraju se u skupu sa župnikom i svako dijeće posebice. Nekako se više slavi vanjštinom nego nutrinom, jer dječaci ne mogu još biti svijesna smoga čina.

No kad taj svećani dan prode, ne slijedi više ništa. Njihove majke ne

misle na to, da je dan prve svete pričesti zapravo početak tjesnijeg vrijeme iz tog već ni u crkvu ne tražu. Tako čine nekoje, a ako se života s Kristom. Čak ih kratko točno uzme, važniji je život iz prve svete pričesti nego i sama priprava na nju. Tako se događa da djeci nakon prve pričesti i potvde posve izmaknu iz ruku crkve. Dijete nije krivo, ono nije još samostalno i treba ga voditi sve dok postane svijesno svoje odgovornosti, a ta dužnost leži na majkama i očevima. Stoga je potrebno da oni ozbiljnije shvate te svoje obaveze.

M.

Cijenjena gospodo!

Stvari što ih iznosite u pismu muče biskupe i svećenike ne samo kod nas nego i vani u svijetu. Kod Francusa postoji takozvana svećana pričesta na svršetku osnovnog školovanja. To bi imalo biti svećano uvođenje trinaest ili četrnaest godišnjaka kao zrelih članova u župnu zajednicu. Međutim, i od toga ima malo prave duhovne koristi kod velikog broja djece, pa je to bio povod, da su tu svećani pričest počeli nazivati »otpadničkom svećanom pričešću«.

O povezivanju djece sa svećenikom i s Crkvom mnogo su raspravljali svećenici širom naše domovine i nastojali su naći zgodno rješenje. Da li će ga naći, to je teško reći, jer će se uvijek naći dosta roditelja koji će primanje prve svete pričesti ili svete potvrde radi pomanjkanja vjerskog odgoja gledati kao lijep običaj bez dubljeg značenja za život njihova djeteta. Stoga svi moramo nastojati pozitivno utjecati na roditelje takve djece. Koliko je dobra učinila gdjejkova tetka, baka, susjeda, prijateljica, znanica svojim zdravim kršćanskim primjerom i u pravo vrijeme danim savjetom. Nije Crkva na Drugom Vatikanskom saboru uzalud naglasila važnost laičkog apostolata. Ona je uvjerenja da će često Krista lakše donijeti pojedincima laicima nego svećenici. A kad ih privedu Kristu, onda će svećenik nastaviti dalje izgraditi i oblikovati te nove kršćane.

Osim toga, svi mi možemo mnogo učiniti svojim žrtvama i molitvama, da takvim dušama kod Boga izmolimo potrebne milosti. U tome može veliku ulogu izvršiti i katolička Štampa. Stoga je veliko djelo kršćanskog apostolata u takve obitelji na zgodan način unijeti koju katoličku knjigu ili časopis. Imamo knjigu i časopisa za odrasle i za djece, samo nema, na žalost, onih koji bi ih širili. Prije rata u svakoj su župi postojale revnilejice Srca Isusova koje su se brinule za širenje katoličke štampe. Danas toga nema. Sve ostaje na svećeniku, a on sâm ne može na sve dospijeti.

Velečasni oče uredničei!

Redovito polazim u crkvu u jednom našem gradu i savjesno nastojim vršiti svoje kršćanske dužnosti. No jer želim da mi vjera bude

zdrava molim vas, odgovorite mi, što imam suditi o štovanju svetog Ante, kako ga susrećem u dotičnoj crkvi kod priličnog broja vjernika. Imam priliku da izblizu promatram pojedine štovatelje svetog Ante. Moram vam priznati, da mi se neki njihovi čini gade i držim da graniče sa fetišizmom. Pojedinci čim uđu u crkvu, bez izakvog obzira na Presveti Oltarski Sakramenat odmah idu do kipa svetog Ante, pred njim stope ili kleče, nešto mole, zatim obvezatno dolaze s nekoliko komada kovanog novca do škrabice, poljube novac i onda ga spuštaju u škrabicu. Nakon toga pristupaju kipu i rukama ga se dotiču, pa se onda križaju. Kad je taj obred svršen, ne obazirući se ni na što u crkvi kao ni kod ulaska, izlaze van. To oni čine i u nedjelju uvjereni da su time ispunili sve svoje kršćanske dužnosti.

Ne ruši li takvo štovanje svetaca vjeru kod mlađeži i ne odbija li od crkve one koji u njoj žele susresti zdravu, zrelu, nepatovrenu kršćansku pobožnost i vjeru!

S. Z.

Štovani gospodine!

Načeli ste vrlo osjetljivo pitanje, kad ste spomenuli štovanje svetog Ante. Odmah vam na početku kažem, da u ovim vanjskim očitovanjima štovanje bilo svetog Ante, bilo Majke Božje, bilo kojeg mu draga svaca, moramo razlikovati vanjske izljeve iskrene prave pobožnosti od onih čina koji graniče pomalo sa fetišizmom.

Ima dobar dio ljudi koji svoje nuturnje doživlje i osjećaje žele očitovati izvana nekim znakom. Tako možemo naći na mlađića, koji u vojski promatra sliku svoje majke i pobožno je poljubi. Što više, možda čak pred tom slikom izgovara i koji poklik čežnje, zahvalnosti, žalosti, radosti... Slično biva i kad se radi o slići ljubljene djevojke. I majka uži-

ma u ruke sliku svoga djeteta, koje je daleko od nje, promatra je, cijeliva je, možda je pričišće na srce ...

U svim spomenutim slučajevima te su osobne sviješne, da je pred njima samo slika ljubljene osobe, ali jer ne mogu iskazati svoje osjećaje dotičnoj osobi, iskazuju ih njenoj slici, ali usmjeravajući sve to ne onom papiru, nego i u tom slučaju odsutnoj osobi.

Tako se isto događa i u našoj pobožnosti prema svećima. Budući da njih nemamo tu pred sobom, a želimo im iskazati svoje štovanje i ljubav, zato cijelivamo njihove slike i kipove, ne misleći kod toga da dotični kip ili slika ima u себbi bilo kakvu moć neovisno o sveću kojeg prikazuje. Da u tome cijelivanju i diranju slike i kipova ima često dosta pretjerivanja, to je istina. Ali da vjernici ne razlikuju kip i sveca, to ne bismo mogli se sigurnoču ustvrditi. Radi ove čuvstvene strane može se često steti dojam, da je Bog potisnut u pozadinu. No pogledemo li kako ti ljudi časte svece, onda ćemo vidjeti, da ipak nije tako. Ono ispunjavanje i primanje slike pričasti svakako je dosta jak dokaz da ti ljudi ipak znaju stvari postaviti na pravo mjesto u svojoj vjeri.

Druga je stvar s onima, koji inače s crkvom nemaju gotovo nikakve veze, nego jedino što dolaze pred sliku ili kip svetog Antuna da se s njime pogadaju i cjenjaju za neku stvar. To su uglavnom ljudi, koji nemaju nikakva vjerskog odgoja, ali su žuli da sveti Ante pomaze u nevoljama. Kod njih se očistnu može govoriti o tome da svoju pobožnost vežu uz određeni svečev lik. Međutim, nade li se neko tko će takvima osobama pokazati put do svetog Ante kao katoličkog sveca i otkriti im gdje je njegova mod, može ih dovesti napokon do vjere.

Iusus, prema Izajinom proročanstvu, svi pogažene trske nije prelomio, niti je ugasio žižak što je tinjao (Mt 12, 20). Nemojmo ni mi ugaziti tu tinjanju vjeru u srcima takvih ljudi. Ne moramo im odobrevati taj način štovanja svetaca, ali uvijek imajmo pred očima njihovo vjersko naznanje i Božju dobrotu, koja nikoga ne odbija tko ima dobru volju.

Vi sa svoje strane nastojte izgraditi svoju vjeru na čvrstim temeljima, ali ako koji put osjetite potrebu da srcu dajete odušika i kom janski znakom, lakin ćete shvatiti te duše o kojima pišete ...

Stovani oče uredniče!

Već sam toliko puta čuo pohvale na račun studenata koji u Zagrebu u velikom broju polaze na svetu misu i na sakramente. I odavale imam nekoliko studenata i studentica, koji pričaju kako u Zagrebu redovito polaze na misu i na ispovijed. No zanimljivo je da preko praznika ne možemo te iste studente i studentice gotovo nikad vidjeti u našoj mjesnoj crkvi u nedjelju i blagdane. Ali ih zato redovito vidi u kinu, na korzu, na raznim zabavama... Recite mi, postoje li dva morala: jedan koji vrijedi za vrijeme škole i daleko od zavičajne okoline, i drugi koji stupa na snagu čim nastupe praznici...

Moram vam priznati, da se ovdje mnogi vjernici pitaju: Kakva korist od tih gradskih studentskih propovijedi, vjeronauka i misa, kad se od svega toga ništa ne nosi u život!

S. D., župnik

Clijenjeni gospodine župničići

Ne znam hoće li vam uspjeti odgovoriti na vaše pitanje. Ipak ću pokušati.

Mislim, da vam je prilično dobro poznata križna je zahvatila današnjih mladič Širog svijeta, i to na vjerskom, moralnom, socijalnom, pa i na intelektualnom području. Teško je reći tko za tu križu snosi odgovornost. Po mome mišljenju, u dobre su mjeri za to odgovorni roditelji i mnogi svećenici, koji nisu posvetili dosta brige odgoju novog nastajaja. Koliki roditelji svojim primjerom ruše u dušama svoje djece osnovne morale, vjerske i društvene vrednote! Koliki se upravo brinu da im djeca budu sačuvana od utjecaja Crkve i svećenika. Zaslijano sijeme takvog odgoja ne može ostati bez ploda.

No i tamo, gdje djeca polaze na vjeronauku, možemo li reći da smo im posvetili dosta brige? Ima slučajeva, gdje se zadovoljava s pravom za prvu pričest. A Štava priprava treće dva do tri ljetna tjedna. Isto se ponavlja za

svetu potvrdu. I to je, dakle, vjerska spremna naše djece, s kojom ih šaljemo u život?

Kada takvi dodu u grad na studij, možda se nadu u okolini, koja ih sa sobom povlaže u crkvu. I tako redovito polazi u crkvu. U praznicima nalaze na posve drugu okolinu. Ono nešto izobraženih uglavnom ne polazi u crkvu. A često danas bude i toga, da u pojedinih našim mjestima nema na misi uopće mladeg svijeta, nego možda nešto djece i stariji. Neka sada ti studenti smognu snage da probiju led i počnu idu u crkvu! Za takav se potek traži ne samo hrabrost, nego i dulji odgoj. A može li se u gradu, gdje se ne vodi posebni nadzor nad studentima, odkuda su, kakuju imaju vjersku prednauobrazbu, u kakvoj okolini žive kod kuće, usmjeriti vjeronauk u tom smislu da oni ponesu stečene ideje i kući? Moglo bi se, kad bi bile manje grupe, ko-

jima bi se onda vjeronauk pružao pod vodom apostolata, a ne samo za osobnu životnu orientaciju. Znam za takve pojedine grupe. No da li i ti studenti imaju snage da budu laički apostoli kod svoje kuće, to ne znam, jer ih ne možemo pratiti kako žive i rade u praznicima.

Po mome sudu, morala bi postojati povezanost između svećenika iz Šljib župa mlađež polazi na studij ovamo u grad, i vjeročitelja te mlađeži, jer bi na taj način i jedni i drugi od toga imali mnogo koristi. Možda bi bilo dobro da se barem pismeno povežeta sa vjeročiteljima svojih studenata. Uvjeren sam, da bi se time ta mlađež određenije usmjerila u vršenje svojih kršćanskih dužnosti... Pokušajte ujesen na početku nove vjeronaučne i školske godine stupiti u vezu i podržavajte je redovito. Mislim, da uspjeh neće izostati...

Na savjetovanju kod župnika

- Hvaljen Isus, velečasni!
- Navijeke bio, Ružo! Koje te dobro nosi!
- Ne nosi me dobro, nego zlo, moj velečasni!
- Ma što je, što je tako strašno i čemerno!
- E znate velečasni, onaj moj mali križ, moj Roko, nikako da mu pamet namjestim. Već me stid od svijeta. Svi mi govore: 'Kakva si ti sina rodila!' Tej kao da je davlu ispaio iz torbe. Nikome ne da mira: ni čeljadetu, ni živinčetu. Pred njim nije nitko i ništa sigurno. Sarao po tudim plotovima i zidovima. Psije kao kocija, a prost je kao divljak. Gdje god može učiniti će kvar ili će što ukrasti. Prava pravljaca nakaza od djeteta...? Ne znam, velečasni, što će s njim. Stid me je da u zemlju propadnem. Svjetujte me!«

Zupnik se zamislio, a onda poče Ruži pripovijedati neku staru basnu:

— Medvjedica okotila mlađe, ali ružno, da ga nije smjela ni pogledati. I bojeći se, da joj se druge medvjedice ne bi rugale, što je okotila takvu nakazu, ode k svojoj susjadi vrani i zapita je: «Sto ču, kumo, od ovoga čuda! Dode mi, pa bi ga razdrila na komade». «Nemoj, ako Boga znaš», reče joj vrana. «Vidjela sam ja i više njih u takvoj nevolji. Hajde, pa ga liži, što više možeš, i vidjet ćeš, da će mlađe izići lijepo i pristalo, da te neće s njim biti stid».

Medvjedica je u tom posluša, pa stane svoje mlađe ližati. I doista, domala bude uglednije, dok naposljetku od njega ne postane lijepo mlađunče. Onda majka ode vrani i lijepo joj zahvali: «Hvala ti, kumo! Da ne bi tebe, bila bih počinila

zlo, dijete si zadavila, a ovako sada uživam u njemu.

— Eto, Ružo, pokušaj i ti tako sa svojim medvjedićem. Ti si dakako kršteno čeljadi, pa nećeš lizati, nego savjetovati, upućivati, odgajati. U tome nemoj nikada sustati. Nije lako živične othraniti, a kamoći čeljadi. Nadi svaki dan vremena, ma kako ti od posla gorilo pod petama, pa ga posveti svome djetetu. Ta on ti je preči nego svi poslovi. Uči ga najprije redu. Uvijek ga točno ujutro budi. Neka to ne bude prerano, da se dijete naspava, a neka ne bude ni perkasno, da se ne nauči ljenčariti. Neka se temeljito umije, a cipele uvijek sam očistи. Cistoća tijela, odijela i obuće budit će u njemu smisao za urednost, koja je potreblja pristojnu i odgojnju čovjeku. Nauči ga da uvijek ujutro nešto izmoli i Bođu se preporuči. Ne mora to biti dugo, ali neka bude pobožno i iskreno. Neka ne sjeda za stol, dok nije sve sredio. Tada istom može na doručak. Ako mu je u školu, neka uvijek na vrijeme stigne. Neka se od malih nogu uči točnosti. Biti u svemu točan, već je pola odgojeva čovjeka.

— Kad se vrati iz škole, pitaj ga, kako je bilo, da li je što naučio, što je na putu doživio. Iz stalnog dodira s njime sve ćeš ga više upoznavati, a onda ćeš znati i sve bolje odgajati, svakome možebitnom zlu nači na vrijeme lijeka. Pitaj ga za njegove zadaće. Onda neka lijepo i u miru ruča, malo se igra i odmori, pa onda neka piše zadaće i pripravlja se za školu. Prigledavaj, kako izraduje svoje školske zadatke. Ako mu preostane što vremena od učenja, neka ti pomogne u čemu u kući ili oko nje. Ako znaš da u susjedstvu ima do-

brih dječaka, neka zalazi u njihovo društvo i tu se pozabavi i igra. On mora osjetiti i proživjeti bezbrižnost svoga djetinjstva, jer se inače neće prirodno razviti.

Uvečer neka uvijek ide na vrijeme na počinak, a prije toga neka izmoli kratku večernju molitvu.

Nikako nemoj zaboraviti slati ga redovito na vjeronaúk i ja će ti preko vjeronaúka pomoći u odgoju. Neka čita dobre knjige. Kod mene će se toga naći.

Eto, Ružo, tako to valja raditi svaki dan sve dok ne naraste i ne dode, štono se ono kaže, do potpune pameti. Nikad dobre voćke ni loze, ako se ne odgaja, okapa, obrezuje, zalijava. Nikad u tvom vrtu neće sami izrasti grašak, salata, luk, krastavci ili rajčice. Moraš ih posaditi i oko njih raditi iz dana u dan, iz sedmice u sedmicu, iz mjeseca u mjesec. Kad bi ti to bilo predugo i previše, kad bi sustala i umorila se, nikad ne bi imala voća ni povrća. Sve valja steći u znoju lica, u trudu i u muci. Tako je to i s odgojem djece.

— Hvala vam, velečasni, na tako dobrom svjetovanju. Doći će još koji put k vama, kad tako lijepo svjetujete.

— Dodi, Ružo, pa ćemo se porazgovoriti i posavjetovati, a i ja će na vjeronaúku malo više pažnje posvetiti tvome deranu.

— Zbogom, velečasni, i baš vam velika hvala!

— Ništa, ništa, to je moja svećenička dužnost.

Josip Antolović D. I

PETAR BARBARIĆ uslišava

Da li je ovo čudo ili samo uslišanje? Svakako je povezano s Petrom Barbarićem. Časne Sestre Milosrdnice sv. Vinka u Dječačkom Sjemeništu na Šalati pridružile su se molitvenoj akciji za Petrovo beatifikaciju. Počevši od 15. siječnja ove godine imaju svakog 15. u mjesecu malo »svetčanju« sv. Misu s pjevanjem. 15. veljače časna sestra Alfeja dala je da pače odslužiti dvije sv. Mise za vrlo teško bolesnu rodakinju, Nadicu Bašić, a pri tom je u sebi rekla: »Gospodine, ako je Tvoja sveta volja,

daj da se tome djetetu pomogne po zagovoru Petra Barbarića. To ćemo odmah dati oglasiti, da bi pripomoglo Petrovoj beatifikaciji. Svetе su Mise odslužene, a mala Nadica je bila operirana baš 15. veljače i to uspješno.

A evo o čemu se radilo. Sedmogodišnja djevojčica Nadica Bašić iz seća Prhoće, župa Desinec, dobila je tumor na mozgu. Bila je potrebna operacija. Liječnici bolnice na Rebru u Zagrebu pozvali su oca da potpiše punomoć za operaciju. Otac je najprije upitao:

»Ima li nade da operacija uspije?«

Liječnik je odgovorio: »Ja nisam svemogući!«

Otac je oklijevao bi li ili ne bi potpisao, a zatim mu liječnik reče:

»Ne ćete valjda dopustiti da gledate kako dijete umire?«

Otac je napokon potpisao i mala je operirana. Na malom mozgu je pronađen velik tumor te operacijom odstranjen. Mala se već dva sata nakon operacije probudila i lijepo govorila. Taj neobični slučaj je veoma zainteresirao liječnike, jer nešto baš tako nisu imali. Naime tako brzo dolazje svinjeti nakon tako teške i ozbiljne operacije. Mala se je naglo oporavljala, te se ništa više nije tužila na boji a i na slabljenje vida. Počela je sve jesti, brzo je usatala iz kreveta, počela trčati i veseliti se životu.

Jedan je liječnik rekao ocu koji je došao u posjete kćerkici: »Vi ste vjernik?«

»Da!« — odgovorio je otac.

Liječnik će na to: »Ovo je nešto nadmoćno!«

Roditelji male Nadice prije njezine operacije nisu ništa znali o Petru Barbariću, a malu su preporučili Majci Božoj. Sestra Afeja, njezina rodakinja dala je za malu služiti dvije Mise te pri tom molila, a s njome i sve sestre na Šalati, pomoći Petru Barbariću. Kad se je prvi put nakon operacije mala sastala s njezinim roditeljima upozorila ih je na Petru Barbarića, te ih potakla da mole za njegov zagovor.

O. Vice-postulator poslao im je Petrov životopis »Zvona Velike Subote« i njegove sličice.

Mala je otpuštena iz bolnice, i to upravo na smrtni dan Petra Barbarića 15. travnja na Uskrsni ponедjeljak, premda su roditelji željeli da bude već za Uskrs kod kuće, što liječnici nisu dozvolili. Danas je kod kuće zdrava, normalna, veselo skáče, igra se i veseli životu.

Da li je to čudo po zagovoru Petra Barbarića?

Ako bude potrebno za Petrovu beatifikaciju, to će tek Crkva utvrditi. Medicina je dala dijagnozu na početku kirurškog zahvata i prigodom otpuštanja iz bolnice. Od nje se drugo i ne traži. Što sada možemo ut-

vrditi kao sigurno jest: da je mala bila veoma teško bolesna, da je podvrgnuta veoma teškoj operaciji, koja daje vrlo malu vjerojatnost u uspjeh; da je u ovom slučaju operacija dobro uspjela i da su za malu na dan same operacije služene dvije sv. Mise kod koji se mnogo molio zagovor Petra Barbarića. Ta molitva nije bila uzaludna. Ona je uslišena, a neka i ovo uslišanje pripomogne što skorijoj Petrovoj proslavi. A mi molimo za tu nakanu, naročito svakog 15. u mjesecu.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator

NOVE KNJIGE

VRHUNCI ZOVU — Juraj Gusić — Knjiga je namijenjena muškoj i ženskoj mladeži između 14. i 18. godina. Obraduje tematiku, koja se odnosi na izgradnju mladenačkog značaja. Roditelji koji žele pomoći svojoj djeци u teškim godinama mladenačkih previranja i dozrijevanja, neka što prije nabave ovu knjigu i pročitaju je najprije sami, a onda neka je pruže svom sinu ili kćeri. Knjiga može dobro doći i odraslijoj mladeži. Cijena je 6 ND i poštarsina. — Od istog pisca mogu se dobiti i druge dvije mladenačke knjige: »Mladiću, znaš li ljubiti?« i »Djevojko, znaš li ljubiti?« Prvoj je cijena 8 ND, a drugoj 6 ND uz dodanu poštarinu. Naružbe šaljite na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotice 23.

RAZUM I OBJAVA O BOGU — Dr Janko Penić — To je kratka apologetika i dogmatika. Svećenici će tu naći obilje gradiva za propovijedi, a vjernici temeljitu pouku u kršćanskom nauku. Njome se mogu poslužiti i daci od osmoljetke na više. Tu će naći odgovor na mnoga pitanja koja ih zanimaju. — Cijena je knjizi 16 ND. Naružbe se kod Hrv. Književnog Društva sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg 21.

BEN HUR — Lewis Wallace — To je sažeto izdanje vrlo poznatog romana, pre-

ma kojem je sniman i poseban film. Predmet romana uzet je iz Kristova vremena. — Cijena mu je 10 ND, a naružuje se na istu adresu kao i prijašnja knjiga.

MOJI PSALMI — Ton Smerdel — To je zbirka pjesama našeg poznatog katoličkog pjesnika. Tematika je uzeta iz svagdanje života, ali nam pokazuje kako na svakom koraku možemo susresti Božu i njegovu ljubav prema nama, te kako čitav svoj život možemo usmjeriti prema vječnoj sreći u Bogu. — Cijena je knjizi 5 ND. Naružbe se na istu adresu kao i prijašnje dvije.

NASA VJERA U ISUSA KRISTA — Belgijski biskupi — U godini vjere potrebno je obnoviti i vjeru u Isusa Krista, u njegovo Božanstvo i čovještvo. Da svojim vjernicima u tome pomognu, belgijski su biskupi izdali ovu brošuru, u kojoj obraduju Kristologiju u suvremenoj misli, svjedočanstva evanđelja, vjeru Crkve, te napokon nas potiču da svaki od nas dade svoj odgovor Kristu. Knjizica će dobro doći napose izobraženijim kršćanima. Cijena joj je 3 ND. Naružbe se na istu adresu kao i prijašnje.

PREMA SUSRETU RELIGIJA — Sekretarijat za nekršćane — Knjižica iznosi

nacrt za razgovor kršćana katolika s vjernicima drugih religija. Cijena je knjižici 4 ND. Naručuje se na istu adresu kao i prijašnje.

DOĐI DUŠE SVETI — To je mali priručnik za pobožnost Duhu Svetomu. Cijena mu je 50 para, a naručuje se na istu adresu kao i gornje knjige.

MILOSTI PUNA od Jean Galot-a, izdane "Vrela života", 31 čitanje, odnosno razmatranje o Mariji, popraćeno s nakanama pril moljenju krunice. Strana 196, cijena meki uvez 11 ND, tvrdi uvez u platno 14 ND. Naručuje se kod: Dr. Đuro Gračanin, Zagreb II, pp. 885. Pri koncu je, a možda je već i minuo mjesec svibnja, ali nije ljubav prema Mariji. Nemojte se stoga žalostiti što ovog divnog djela niste imali u rukama. Kliko je već duša kroz čitavo ovo vrijeme uživalo slušajući ili čitajući retke slav-

nog belgijskog isusovca Jean Galot-a. Koliki su župnici i njihovi vjernici našli snažnu lektiru u ovom jednostavnom i dubokom djelu. To je Marija kakva ona jest, kakvu je volimo i kakvu je želimo slijediti. Jean Galot spada među najčitaće duhovne pisce. Nabavite dakle čim prije ovo djelo. S. T.

DINAMIKA PROVIZORNOGA od Rogera Schutza, izdala "Kršćanska sadašnjost" — Knjiga obrađuje najkrupnja ekumenika pitanja među suvremenim kršćanima. Pisana je na temelju dugih razmišljanja i pogotovo osobnog iskustva. Prevedena je na mnogo jezika. Pisac je prior evangeličke zajednice u Taizé (Francuska). Prva i do sada jedina knjiga te vrste kod nas. Cijena 9 ND. Narudžbe: KRŠĆANSKA SADAŠNOST, Marulićev trg 14, Zagreb 02-876 III; Uprava GLASA KONCILA, Kaptol 8, Zagreb pp. 465.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Na uslijanim molitvama u mnogim potrebanima zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te ujedno molim za daljnju pomoć. — J. M. Srednji Mosti.
- Presvetom Srcu Isusovu zahvaljujem za sva primljena dobročinstva. — M. L. Zadušna Njemacka.
- Zahvaljujem Majci Božjoj, svetom Antunu i kardinalu Stepincu za uslijane molitve. — Marija Jerbić, župa Veliki Grdečac.
- Zahvaljujemo Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i svetom Josipu za primjene milosti. — M. P. Prelog.
- Na iskazanim milostima zahvaljuje Srcu Isusovu, Gospu Sinjskoj, Petru Barbariću, bl. Nikoli Taveliću i Leopoldu Mandiću. — Pavao Rakuljić, Krilo — Jesenice.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu. Što mi je pomoglo sinoć i u drugim potrebnama po zagovoru Srca Marijina, Petru Barbariću, Nikole Taveliću i Leopoldu Mandiću. Preporučujem se i nadalje. — Z. V. Pučišće.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za primjene milosti. — Julka Biktević, Brodski Varos.
- Za primjene milosti zahvaljuje se Presvetom Srcu Isusovu, Srcu Marijinu, svetoj Teresiji od Dj. Isusa i svetom Antunu. — Matilda Babić, Zagreb.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj za ozdravljenje moje unuke Ksenije. — Baka Bican L, Slavonski Brod.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu za primjene milosti Anica Šerka, Sumartin.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i kardinalu Stepincu na primljениim milostima. — Terezija S. N. K.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospu od Karmela i svetom Antonu na svim primljjenim milostima, napose na ozdravljenju kćeri. I nadalje im se preporučam. — Drago Vučić, Blatnica.
- Preporučujem se Srcu Isusovu i Marijinu u svojoj bolesti. — Jelka Hadinski, Lipovljani.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i zagovoru biskupa Langu za ozdravljenje. — I. V. Zagreb.
- Za primjene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, te se i nadalje preporučam u njegovu zaštitu. Zahvalna M. Turković, Ogulin.
- Za ozdravljenje svoje kćeri zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, Alojziju Stepincu, svetoj Luciji i ostalim zagovornicima. — Z. B. Dražice — Jelenje.
- Zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju T. M. Ogulin.
- Na primjenim milostima zahvaljuje Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj — obitelj Vidmar, Sesetine.
- Zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje noge i za očuvanje djece u tijeku. — Sofija Vučetić, Zagreb.
- Zahvaljujem se Majci Božjoj od brze pomoći i svetom Antunu na primjenim milostima. Preporučujem se i nadalje. — I. Č. Zelinia.

- Zahvaljujem dragoj Gospo od brze pomoći za ozdravljenje. — M. B.
- Od srca se preporučamo Gospo od brze pomoći i molimo da nam brzo pomognе u velikoj potrebi. J. i V. M., Žednik.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljuje za primljene milosti. — I. B., Bjelovar.
- Za milosrđe uslišanja zahvaljuje Majci Božjoj od Milosti, sv. Antunu i Leopoldu Mandiću, Antoniju Čukac, Zagreb.
- Na uslišanim molitvama zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu i Gospo od Zdravja. — Verica Fleten, Cirkovljani.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljениh milostima. I nadalje im se s velikim pouzdanjem utječem moći ih za obraćenje svojih sinova. I. V. Cačinci.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na svim primljenim milostima. I nadalje im se preporučam. — D. J. Veliškovci.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu na svim milostima Sebastianij Binder, Wien.
- Na primljenim milostima zahvaljujem se Majci Božjoj i dušama u čistištu. — Alfons Mrđić, Vares.
- Preporučam se Majci Božjoj od brze pomoći za milost i blagoslov u biranju životnog druga. P. Subotica.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu, što mi je po zagovoru bl. Nikole Tavelića udijelio zdravlje. — Marija Malnar, Varaždin.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje. — Đenica Marija, Varaždin.
- Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svetom Antunu. — Ana Vuković, Chicago.
- Presvetom Srcu Isusovu zahvaljujem na ozdravljenju jako bolesnih zubi. C. s. Celina, Ogulin.
- Preporučujem svoga bolesnog muža svetog Obitelji, svetom Ivanu Krstitelju i svetom Antunu. — V. V. Hercegovina.
- Za ozdravljenje svoje kćerke Anu i rođaka bogoslova od srca zahvaljuje mocnom zagovoru služe Božjeg Petra Barbarića, Ivka Medenčić, Vares.
- Za pomoć u teškim bolestima u obitelji zahvaljuje se Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svetom Josipu Tereziju Vrbec, Maruševec.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje svoje i svoje dvoje djece. Preporučam i nadalje njenoj zaštiti svoju obitelj. — M. Cvitic, Golobrdci.
- Zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na uslišanoj molitvi. — Mara Bagarić, Pojnjica.
- Za sretno položen ispit svoje kćeri i za mnoge druge milosti zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svetom Antunu. — Draga Jakovac, Lokve.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i svetim zaštitnicima, koji su mi pomogli u teškoj bolesti i drugim teškocama. I. G. Slakovec.
- Na ozdravljenju bez operacije zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. te sv. Judi Tadeju S. K. Kuzminic.
- Za pogomirene dviju osoba zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Leopoldu Mandiću, kao i na drugim primljenim milostima Ruha Ivoš-Uračić.
- Za mnoge primljene milosti zahvaljuje Srcu Isusovu, Srcu Marijinu i svetom Josipu Katica Gradistanač, Koritna.
- Na ozdravljenju zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Vinku Fererskom i svećotu Luciju Mariju Bajurin, Ston.
- Za ozdravljenje muža i djeteta i za druge primljene milosti zahvaljuje svetoj Obitelji, svetom Antunu i Petru Barbariću A. P., V.
- Za položen ispit i za sretan povratak iz Londona zahvaljuje se Srcu Isusovu Levak Lina, Stefanec.
- Na mnogim primljenim milostima i uslišanim molitvama hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima sv. Antunu i Petru Barbariću. R. M., Kuzelj.

Na omotu: Bazilika Majke Božje u Fatimi

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavarova Izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamene«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

LASNIR
SRCA ISUSOVA
I MARIJMA

VIII KOLOVIZ 1968.
ZAGREB — GODINA 59

CIJENA 1 ND
POSTAKINA PLACENA U GOLOVU

SADRŽAJ

281	Vrhovni poglavac Isusovačkog reda posjetio Hrvatsku pokrajinu, Franjo Šipulić D. I.
283	Euharistija — zavjezdano središte kršćanstva, Mijo Škvorc, D. I.
286	Dvije aveti nad Zemljom, Josip Antolović D. I.
289	Žeteoci, Mirko Validžić
291	Izumiranje sela, B.
293	Novoosnovana Subotička biskupija
294	Novi zavjet, Gustav Clossen
302	K svjetlu vjere: Obraćenje Charlesa Nicollea
305	Naša zavist, Josip Antolović D. I.
307	Razgoveramo
309	Ivan Maria Vianey
311	Neobičan llist, Josip Antolović D. I.
313	Tri hodočašća Dubrovčana, I. A.
314	Iz Slavonskog Broda
315	Vijesti iz Katoličkog svijetsa, Fidelis
319	Nove knjige
320	Zahvalnice

Na omotu: KRUNJENJE BL. DJEVICE OD GHIRLANDAO-A

MJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRIŠTA, LINA NLEGVOA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN DO MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN, SAŠAO NAD VAKOJ TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH, UZAŠAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VIJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIM OVRHOSENIM GRUJEHA USKRSNUĆE TUELA, ŽIVOT VJEĆNI, AMEN.

VRHOVNI POGLAVAR ISUSOVAČKOГ REDA POSJETIO HRVATSKU POKRAJINU

10. lipnja ove godine, po prvi puta otako postoji isusovački red, posjetio je generalni poglavav Družbe Isusove Hrvatsku pokrajinu. Do 31. opće skupštine reda nije naime bio običaj da general odlazi iz Rima. Međutim, lakši i suvremeniji način putovanja te prilike u Crkvi i Družbi nakon II Vatikanskog sabora traže da se vrhovni poglavav više osobno poveže sa pojedinim dijelovima ovog najbrojnijeg reda u Crkvi. Tako je prečasni otac General na našu veliku radost došao i

među nas da se obilazeći kuće zadrži i među nama sedam dana. Kako je on i vrhovni upravitelj Apostola Molitve, red je da našim čitaocima i članovima Apostolata Molitve rekнемo koju riječ o tom čovjeku, kojeg radí utjecajnih poslova, što ih Družba obavlja u Crkvi, ne bez tračka šale nazivaju "crnim papom".

Pedro Arrupe rodio se 14. studenog 1907. u Bilbau, industrijskom centru sjeverne Španjolske i glavnom gradu pokrajine Baska. On je,

dakle, kao i prvi general Družbe, sveti Ignacije, Bask. Otac mu je arhitekt i osoba koja se istakla u katoličkom životu organiziranjem duhovnih vježbi među uglednim familijama Bilbaa. Mali je Pedro pošao stopama svog oca. U Marijinoj je kongregaciji bio vrlo aktivn. Nakon svršenih humanističkih nauka studira medicinu u Madridu. U petoj godini studija nalazi se u Lurd u te kao skoro svršen liječnik prati razvoj ozdravljenja u uredu za konstatacije. Imao je prilike da svojim očima vidi i ocijeni tri čudesna ozdravljenja. Taj susret s nadnaravnim zahvatima skrenuo je njegovu karijeru na duhovno područje. Stupa u novicijat Družbe Isusove u Loyoli, započinje studije filozofije u Španjolskoj i završava u Belgiji. Teologiju studira u Nizozemskoj i završava u Sjedinjenim Državama. Kao mlađi svećenik radi u Mexiku. Treću i završnu probacijsku obavlja u Clevelandu, nakon toga radi sa španjolskim iseljenicima u New Yorku, 13. listopada 1938. odlaže kao misionar u Japan. Dvije godine radi kao dušobrižnik u siromašnim četvrtima Tokija, zatim postaje župnikom - misionarem u Yamaguchi. 13. ožujka 1942. preuzima dužnost učitelja novaka i vice-rektora u Hirošimi. U toj službi ostaje sve do 1954. kad je postao viceprovincijalom. 10. listopada 1958. Japan postaje samostalnom provincijom reda, i otac Arrupe bude njezin prvi provincijal. 6. kolovoza 1945. doživio je i preživio katastrofu atomskog bombardiranja Hirošime. Svojim je liječničkim znanjem mogao spasiti život. Kuću novicijata pretvorio je u sanatorij za transfuziju krvi. Sam je bio liječnik, a novaci bolničari. Među spašenima bio je i neki mladić pogarin koji je danas katolički svećenik. Uspomene na ove teške dane napisao je u knjizi: »Doživio sam atomsko bombardiranje.«

Na japanskom je izdao osam knjiga koje je dospio napisati uza sav posao, što ga je kao provincijal obavljao.

Na 31. općoj skupštini reda, kojoj je kao provincial prisustvovao, izabran je 22. svibnja 1965. za generala reda sa velikim zadatkom pred sobom, da život i djelovanje Družbe uskladi sa smjernicama Crkve u koncilsko i pokoncilsko vrijeme. Dao se odmah na »suveremenjenje« Reda. Već na općoj skupštini koju je vodio formirao je 10 komisija koje će ispitivati život i rad Družbe. Sam poduzima naporna putovanja da se osvjeđodi o prilikama i mogućnostima rada, da izbliza upozna ljude koji rade i s kojima on računa. Obišao je dosad talijanske i francuske provincije, Družbu na Bliskom Istoku, misije u Africi, provincije u Sjedinjenim Državama, Indiji, Švedskoj, Irskoj, Kanadi. Ove je godine obišao provincije Latinske Amerike, i to, 10. lipnja došao je avionom iz Rima u Hrvatsku. U lijepom su ga broju dočekali u Zagrebu pred bazilikom uz redovničku subraču i naši prijatelji, i ta mu je privrženost bila draga. Osim sastanka sa svećenicima, sastao se s našim biskupima, sa studentima i pjevačima, s našim prijateljima, u crkvi s vjerenicima, svima je progovorio po koju riječ iz koje je žario optimizam. Obišao je kuće odgoja naših bogoslova na Jordanovcu, kuću novicijata na Stankovcu, gradnju novog sjemeništa, te Nadbiskupsko Dječačko sjemenište na Salati koje vode našioci. Iz Zagreba je pošao u slovenski dio provincije da se opet vrati k nama u Opatiju, Split i Dubrovnik. Iz Dubrovnika je avionom posjetio naše oce u Beogradu, da se opet preko Zagreba vrati u Rim.

Posjet oca Generala našoj provinciji bila je za sve nas osobita radost, a čujemo da se i on među nama dobro osjećao.

Za vrijeme svoga generalata dao je preč. otac General revidirati Statute Apostolata Molitve i uskladiti ih prema željama i smjernicama II Vatikanskog sabora. Novi su statuti objavljeni u lipnju ove godine i nastojat ćemo o njima informirati naše čitaoce.

Franjo Šipušić, D. I.

E U H A R I S T I J A

Zvezdano središte kršćanstva

Apostoli Molitve molit će u kolovozu na nakanu: »Da vjera u Presvetu Euharistiju pomogne uspostaviti jedinstvo među svim Kristovim učenicima.«

BLAGOSLOV IZ BOGOTE

U prijestolnici nemirne Kolumbije, u danima svjetskog Euharistijskog Kongresa, dići će Kristov Namjesnik

Pavao montrancu nad svijet. Bjelina Hostije bacit će svoje zrake na zapušteni svijet Južne Amerike, ali će dohvatiti i supermodernu Sjevernu Ameriku, i prekoceanske zemlje starog Evropskog i Azijskog kopna, i Afriku, i Oceaniju... S visine od 2640 metara Kristovo će Srce poneseno Papinim staračkim rukama i opet uzdahnuti da bi svi narodi, napose oni — kršteni u njegovoј Krvi, sjedinjeni u jednom povjerenju proslavili Oca. Uvjereni smo da će mnogi kršćani nekatolici, razbijeni među sobom nečijom paklenskom zlobom, čuti Isusovu želju. I ono 100 milijuna i više pravoslavnih, koji iza svojih ikonostasa čuvaju svetu Tajnu, živoga Boga. I četvrt milijarde razbijenih protestanata svih sledbi na čitavom svijetu, koji isprazniše Crkve, mnogi dokinuše svećeništvo i Žrtvu, mnogi zabaciše i Sakramenat i Pričest. U ovom vrućem kolovozu, par stupnjeva iznad ekvadora, Krist bi želio svu svoju djecu oko zajedničkog svjetskog otlara. Hoće li se išta potresnije dogoditi?

Bista pape Pavla VI na trgu u Fatimi

»BOG UBIO ONOGA KOJI NAS JE RASTAVIO!«

s jaukom je zapisaо naš slavonski isusovac Kanižić u svom djelu o raskolu »Kamen pravi smutnje velike«. Pri tom je mislio na mračnu zloslu i zloduhu, »ubojicu ljudi od početka«, na sotunu. Pakleni vampir ne može čuti Kristove molitve da svi budu jedno, sjedinjeni u milosti i vjeri, okupljeni oko stola istog Oca, oko Srca istog Brata, oko duše iste Majke. Zavidnik ljudske sreće unešrećio je već prve kršćane, posijavši sjeme nesloge, turobne kritike i razdora. Koliko se Pavao naplakao nad »sektama« u Korintu, među vjernicima kojima je u prvom svom lisu potanko opisao Ustanovu euharistijskog sakramenta ljubavi. Povijest nam kazuje da su sve istine kršćanstva došle na rovaš prije negoli ona najtajnija, euharistijska. Kršćani su davno prije podijelili duhove, povukli granice nepovjerenja, zbog drugih istina — kao što su istine o Kristovoj osobi i naravima, o Trojedini Bogu, o Duhu Svetom, o milosti. Dogodilo se ono, što se moglo očekivati: kad se poljušta vjera u središnju i najmiliju Tainu, u otajstvo Kristove Prisutnosti, Žrtve i Hrane, onda će se do kraja razbiti zgrada Zajednice.

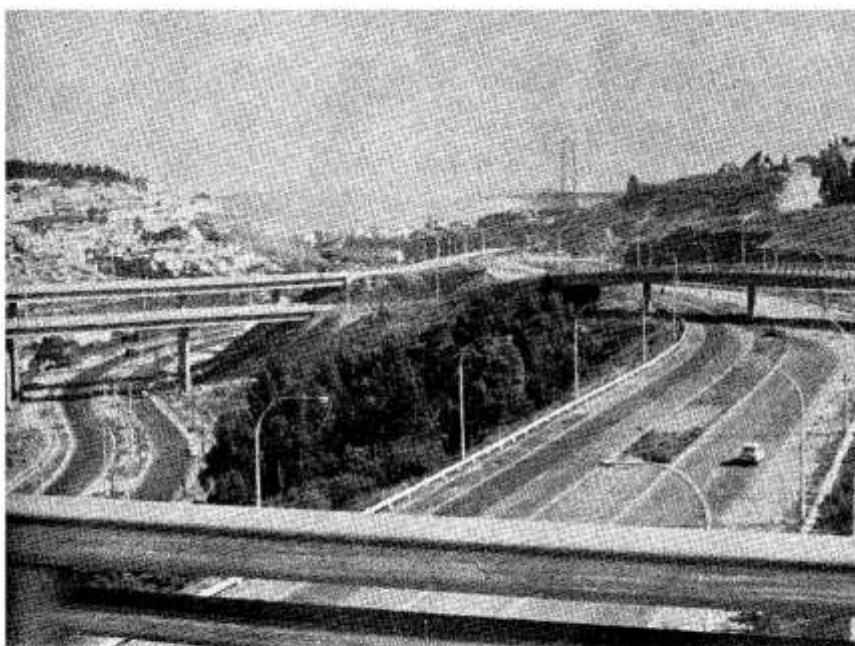
Istočna je Crkva provela samo raskol. Vjera je uglavnom ostala nenačeta. Ali zapadni razdor, takozvana Reformacija, udarila je u »svjezdanu središte kršćanstva«. Martin Luter, otac protestantizma, želi sačuvati Svetu Večeru, sakramentalnu Kristovu Prisutnost. Ali dokida pravo na svećenički red ne želi čuti zvonca koje najavljuje pravu Žrtvu na oltaru. Zwingli i Calvin odošle i dalje. Za njih kod bogoslužja nema više stvarnoga Krista u sredini braće, pod likom kruha i vina. Preostaju samo neki simboli, znakovi i uputnice na Kristovu nebesku Prisutnost. Anglikanci su se podijelili: jedni su bliski katolicima, žele obnavljati pravu Žrtvu i ostvarivati pravi Sakramenat. Drugi su poneseni strujom protestantizma zanijekali Kristov boravak u Crkvi. Moderni mnogobrojni »sektanti«

ši, napose sve sljedbe prošlog i našeg stoljeća, jedva da priznaju Kristovo Božanstvo. Jasno da o sakramentalnom prebivanju Isusovu na oltaru nema govora.

Tako u većini protestantskih crkava nema Vječnog Svjetla, Nema Kristova Živog Srca. Nema otkupiteljskog djela svete Mise. Nema zajedništva kod gozbe oltara. Nema sjedinjenja s Kristom. Nema sakramentalne veze s ostalom krštenom braćom.

JADIKOVKA SABORA

odjekuje na više mesta, napose kako iz dekreta o Ekumenizmu (o sjedinjenju kršćana). Saborski su oci dobro uočili, da je za obnovu zgrade potrebno brižno osigurati temelj. A to je Prisutni Krist. Zato u 4. broju toga dekreta čezne da se svi nađu »u zajedničkom čašćenju i proslavi Euharistije«. Zna Sabor za veliki zakon matematike i logike: Ako su dvije veličine jednakе trećoj onda su i međusobno jednakе! Ako su ljudska srca ispunjena istim Božjim Srcem, onda su povezana među sobom. Zato u osmom broju slušamo opomenu: Ne možemo se nažalost naći u punom jedinstvu, jer se ne možemo još uvijek okupiti oko istog stola Euharistije. Ne možemo pribaviti istoj Uspomeni, jer ne shvaćamo svi jednakost Euharistijskog značenja i milosti. Sabor je pravilno razlučio kršćanske zajednice. Pohvalio je Istočne Crkve, odijeljene doduše stoljetnim raskolom, ali prožete istom vjerom i okupljene oko istog sakramenta oltara kao i mi. Sabor napominje da im Euharistija daje snagu da rastu i jačaju. U 22. broju saborski oci s tugom govore o odijeljenim kršćanima na Zapadu. Kod mnogih je ostala neka Uspomena na Gospodnju Večeru. Ali stvarne Bogočovjeće Prisutnosti toliki ne priznaju. Ne mogu je imati, jer su dokinuli sakramentalno svećenstvo, a to znači prognali su usta i ruke, koje bi dozivale i stavljale Krista u sredinu braće. I to je bolno.

Bezbroj mladih ljudi danomice odlaži sa sela u gradove širokim i zavodljivim putevima, a da se više ne misle vratiti na selo. Ipak ono još uvjek ostaje najsigurniji jamac zdravlja i budućnosti neke zemlje.

Nadovežimo par brzih i filmskih sličica: Papa i Atenagora, Papa i Fisher, Papa i Ramsay, Papa i drugi istočni Patrijarsi, protestanski seniori i pastori... Dirljive riječi, zagrljaji, možda i suze. Ali jedinstva nema! Papa je s Atenagorom molio Očenaš — pa ipak, ni u najbližoj blizini dvorane Posljednje Večere u Jeruzalemu, niti kasnije u Carigradu i u Vatikanu, nisu se usudili »vrhunskom kršćanskom koncelebracijom« dozvati zajedničkog Otkupitelja pred ljudska srca. S njim je to mogao, jer su i jedan i drugi pravi svećenici, u punini svećeničkog reda. S drugima je to bilo — nemoguće. Za anglikance je sumnjivo da li su ređeni, za protestante nema sumnje da nisu. I to je bolno.

MOLITVA TAIZÉA I DRUGIH

Tko pročita što danas pišu ugledni protestantski teolozi o presvetoj Euharistiji, osjeća da se nebo pomalo vedi. Leenhardt, von Allmen, a osobito poznati brat Max Thurian iz protestantske redovničke zajednice Taizé, prilaze svojim shvaćanjem sve bliže nama katolicima. Uvjereni su da Euharistija nosi i dariva »vezu ljubavi i savršenstva — vinculum caritatis et perfectionis«. Plaše se dođuše naših stručnih bogoslovske izraza, ali nisu protivni tumačenju Kristovih riječi u pravom, doslovnom smislu. Znamo da braća u Taizéu časte prisutnoga Krista. Euharistija pobožnost prodire i u druge protestantske redovničke obitelji. Mnogi protestanti i anglikanci žele pri-

miti pravi svećenički red, kako bi mogli prikazivati pravu nekrvnu ot-kupiteljsku Žrtvu. Anglikanci pokreću pitanje svoga svećeništva sve otvorenije. Katolici nisu uporni u tvrdnji, da njihovo ređenje ne vrijedi. Ali stvar nije riješena.

Svakako je vapaj pobožnih protestanata velika molitva. Nemoguće je da je Krist ne čuje, kad je već i mi čujemo. Ako to raduje nas, još više raduje Njega. Euharistija privlači kao magnet sve, koji žedaju za Božnjim stvarnim životom.

„DA SVI BUDU JEDNO!“
molio je naš Otkupitelj u predvečerje smrti. Kao isplatu i jedino dovoljnu cijenu jedinstva ljudskih duša darovao je sebe. Sebe kao Vječno Dijete Očevo, za svu braću, koja se moraju naći u srcu istoga Oca. U istom Duhu Ljubavi i posinaštva. U istom zagrljaju shvaćanja i simpatije. U istoj zajednici spasenih. U istom Božjem Narodu, Božjoj Obitelji, Božjoj Crkvi.

Zato treba moliti, da ne iznevjerimo u ovom povjesnom času tolikih

dobronamjernih, koji traže pravoga Krista. Treba ih prije svega povesti do Isuova Sreća. Objavit im njegovu najdublju osnovu i želju. A to je — znamo — presveta čežnja da živi s nama i u nama. Da mi živimo u njemu i po njemu. Da nam bude vrlo i osiguranje vječnog života, punog, svetog, Božjeg. Nikad nije bio za našu molitvu pogodniji trenutak. Svet je toliko bezživotan, jadan, isušen, idejno poremećen, zavađen, ne-siguran — da je potrebno sve kršćane što prije zagrijati istim Kristom. To je posljednja šansa, da se sve ne surva u definitivnu propast. To je jedini put pravog ljudskog budućeg suživota.

U ovom kolovoskom mjesecu svjetskog Euharistijskog kongresa molit ćemo, Apostoli Molitve, da svi u Kristu kršteni budu što prije Kristom pričešćeni, s Kristom sjedjenjeni međusobno zagrljeni, pred svijet postavljeni kao živo i životvorno svjedočanstvo Božje Prisutnosti na planetu bola.

Mijo Škvorc D. J.

Dvije aveti nad zemljom

Da kršćani potpomažu borbu protiv bolesti i gladi u misijskim zemljama (Mis. nakana A M, kolovoz 1968.)

BORBA PROTIV BOLESTI

Kad čestitamo nekome rođendan, imandan, kakav blagdan, onda mu uz drugo želimo i dobro zdravlje. I doista je zdravlje veliko naravno dobro. Zdrav čovjek sposoban je za život, za rad, za stvaranje. Bolest je oduvijek bila veliki bić čovječanstva. Koliku opasnost i za nas u Evropi ili u Americi još uvjek predstavlja rak, poliomielitis, sušica, srčane bolesti. No u misijskim krajevima još uvjek nemilo haraju takozvane ma-

sovne bolesti: kuga, kolera, žuta groznica, boginje, tifus, razne tropске bolesti. One su za siromašno stanovništvo pravi bić. No to stanovništvo radi slabe ishrane nije poštedeno ni od sušice, koja svake godine žanje oko 5 milijuna žrtava. Od močvarne groznice zaraženo je oko 350 milijuna ljudi, a svake ih godine umire od nje 3 milijuna. Svim ovim boljeticama valja pribrojiti i gubu od koje još uvjek boluje 8 do 10 milijuna ljudi, a mogućnost liječenja ima sa-

mo 400.000. Prema svjetskim statistikama i od trahoma boluje više od 400 milijuna ljudi. Uslijed nedostatka proteina u nerazvijenim zemljama oko 800 milijuna djece udarenog je neobičnom bolesšću koja nosi čudno ime »kwashiorkor».

Koliko dakle more ljudske bijede i nevolje! A što je dosada učinjeno da se to otkloni ili barem ublaži? Učinjeno je mnogo, ali još uvijek pre-malo. Iz Europe su otputovali liječnici misionari, bolničarke redovnice i svjetovne osobe, koje u misijskim zemljama uz drugo poučavaju i higijenu, tako potrebnu za očuvanje ljudskog zdravlja. Osnovani su mnogi dispanzери. SAD su stavile dio svoga budžeta za borbu protiv bolesti u svijetu. Tako je omogućena desinfekcija čitavih krajeva D.D.T., praškova, poslano mnogo vakcine i antibiotika u krajeve ugrožene bolestima. Postoji i Svjetska Organizacija Zdravlja koja također mnogo čini.

Ipak će proći još mnogo vremena da se uspostavi jednakost u zaštiti protiv bolesti između različitih zemalja svijeta. Nerazvijene zemlje ne posjeduju još ni izdaleka niti higijenske uslove niti sanitetske ekipne niti ljudi koji bi bili potrebnji za zaštitu zdravlja. Samo dobavljanje zdrave pitke vode stanovništvu Afrike, Azije i Latinske Amerike predstavlja to bi već pravu gigantsku akciju.

U Evropi i Japanu na 1 lječnika otpada 1.000 stanovnika, u Egiptu i u Brazilu 3.500 stanovnika, u Nigeriji ili Viet-Namu 60.000, a u Indoneziji dapaće 70.000.

U razvijenim zemljama računa se 1 bolnički krevet na 100 stanovnika, a i to nije previše. U Brazilu 1 krevet na 300 stanovnika, u Egiptu na 600, u Indoneziji na 1.300, u Nigeriji na 2.200, u Viet-Namu na 2.500.

Oni koji su dobro zaštićeni i situirani ne smiju dakle skrštenih ruku promatrati kako je gotovo 2 milijarde ljudi izloženo opasnosti da bude

udareno bolestima. Sveta im je dužnost pružiti pomoć. Latinska Amerika ima danas oko 100.000 liječnika; taj bi se broj prema proračunu Svjetske Organizacije Zdravlja morao do g. 1980. popeti na 350.000 da barem kako tako bude uđovoljeno osnovnim zdravstvenim potrebama toga kontinenta. Africi je potrebno u roku od nekoliko godina 13.000 liječnika, da bi barem svakih 10.000 ljudi imalo na raspolaganju i liječnika. Svaki bi svijestan kršćanin morao uzeti u ruke encikliku »Populorum progressio«, proučiti je zamisliti se nad njezinim sadržajem i dati na akciju. Naše kršćanstvo mora biti djelotvorno!

BORBA PROTIV GLADI

Okrenimo i drugu stranu medalje. Ona nije manje strašna i ozbiljna. Uz bolesti i glad je veliko zlo od kojeg pati velik dio čovječanstva. Mjesto fraza i lijepih riječi neka opet progovore realne i krute statistike. One će biti uvjerljivije.

Računa se da je čovjeku potrebno svaki dan toliko i takve hrane koja će mu dati od 2.600 do 4.500 kalorija, već prema težini posla kojih obavlja. Napomenimo da hladnija klima traži više a toplija manje kalorija.

Jedan poprečni Francuz ima na raspolaganju svaki dan oko 2950 kalorija, Engleska, Švicarska, Kanada, Australija, Novi Zeland i Sovjetski Savez osiguravaju svojim građanima 3.100 do 3.450 kalorija. U Latinskoj Americi, izuzevši Argentinu koja je veliki proizvodnici mesa i koja svojim stanovnicima omogućuje 3.190 kalorija, u Africi, izuzevši Južno-Afričku Uniju, na dalekom i bliskom istoku stanovništvo dobiva samo oko 2.000 kalorija. Danače i stanovništvo Japana, koji je tehnički veoma razvijena zemlja, nema na raspolaganju više od 2.200 kalorija. Indija za svojih 470 milijuna stanovnika ima 1.800 do 2.100 kalorija po stanovniku. To je kudikamo niže od stvarne potrebe.

A to je samo kvantitativan manjak, kome pridolazi i kvalitativan: nedostatak vitamina, životinjskog prote-

ina itd. Sigurno da se Kinezi i Indijci velikim dijelom hrane obrokom riže na dan. Već stoljećima naučeni na tako mršavu hranu, ne umiru do duše, ali to ipak nije manje tragično. A koliki nemaju niti te oskudne riže pa skapavaju od gladi.

U čitavoj situaciji nije najtragičnije da nema ekonomske i materijalne jednakosti među ljudima. Nije sreća uvijek u bogatstvu i obilju. No čovjek mora imati potrebnu i količinu i kakvoću hrane. To nije luksuz. To je osnovna životna potreba na koju svatko ima pravo baš kao i na život. Ako čovjek nema potrebne hrane, onda trpi, onda je izložen bolestima, onda ne može u potpunosti ispuniti svoju zadatu.

I opet valja iz toga povući zaključak. Ne može se mirno gledati da velik dio čovječanstva gladije. Na vratima jedne londonske crkve stoji natpis:

60% ljudi živi u stalnom postu. Da li vam je što stalo do toga?

Svake minute 6 osoba umire od malarije. Vodite li o tome računa?

400 milijuna ljudi zaraženo je trahonom. Brinete li se za to?

Bolesti i glad kao dvije apokaliptičke aveti stoje nad velikim dijelom čovječanstva. Valja prodrmati i probudit savjest svih onih koji uživaju obilje, a ne čine što bi mogli i morali. Socijalno pitanje među ljudima nije još rješeno. Valja ga hitno rješavati, jer bolesti, glad, bijeda i nečašćina gutaju svoje žrtve.

Završimo naš prikaz riječima koncilskog konstitucije »Gaudium et spes« — : »Budući da u svijetu ima mnogo ljudi koji trpe glad, Koncil zaklinje sve, i pojedince i vlasti, da, imajući na pameti onu otačku izreku »Nahrani onoga koji umire od gladi, jer ako ga nisi nahrano ubio si ga«, prema svojim mogućnostima stvarno stave na raspolaganje i upotrijebi svoja dobra pružajući osobito onima, bilo pojedincima bilo narodima sredstva kojima oni sami mogu sebi pomoći razvijati se...«

O. Josip Antolović D. L.

Žeteoci u Turopolju. — Snimak iz ostavštine Vojka Miklaužić

Žeteoci

Povodom svoje srebrene Žetve
(1945 — VIII — 1968)
posvećujem
svima Žeteocima

Žeteoci,
marljivi stoljetni radnici,
što skupljate Božje klasje
s nepreglednih poljana vječnosti,
vi ste Božji slavuji,
trubljači veselja,
Neimara moćnog suradnici, —

Kako se žute polja
orošena zlatom Ljubavi
i pjevaju pjesmu trajnog Uskrsnuća.
Umiljato čekaju srpove
u ruci nasmijanih žetelaca
kroz koprenu sivu pomladeni s vranuća.

Jutrom se čuje pjesma,
srpovi složno žanju
i slažu pean beskrajne tih Dobrote.
Podnevom zuji jeka
i veže snopove jedre
šapatom angelusa osunčane krasote.

U složnom ritmu
zamire nestošno dan
i rujem sutona kiti obrano prostrano strnište.
Zeteoci ponosno poju
zahvalnu pjesmu sreće,
dok mjesec napušta tih svoje zvjezdano skrovište.

Zanjite ustrajno, marno,
zeteoci hrabri Božjih polja,
pšenicu vrelih nadanja, ljubavi i sreće.
Pjevajte pjesmu mira,
sloge, jedinstva, prijateljstva
i vjere, koja nikad u dušama svenuti ne će.

Z e t e o c i ,
marljivi Božji radnici,
što žanjete zrelo klasje
s beskrajno bujnih polja vječnosti,
ostanite raspevani slavuji,
zaneseni trubljači veselja,
neumorni Božji suradnici!

Mirko Validžić

OBAVIJEŠT UPRAVE

Lijepo all ozbiljno molimo dužnike da smanje svoje dugove za primljeni Glasnik. Ima teških zaostataka čak iz prošle godine, a da

se o proteklom polugodištu ne govorl. Neredovito i nesavjesno plaćanje ne samo da ometa nego i ugrožava rad oko Glasnika koji živi isključivo od pretplate, a obveze za učinjene usluge moramo plaćati bez odlaganja.

IZUMIRANJE SELA

Na početku našega stoljeća radalo se u Hrvatskoj 40 djece na 1000 stanovnika, pa se to činilo povoljnijim. U isto vrijeme umiralo je 20-30 što je svakako bilo nepovoljno. Čisti je prirast bio 10-20 na 1000 stanovnika što je smatrano povoljnim. Tokom XIX stolj. od Križevaca i Karlovca do Srijema u selima je izumrla trećina obitelji, a u gradovima dvije trećine što je sigurno bilo nepovoljno. Bio je to vjersko - moralni problem, pa su propovjednici i isповjednici već onda istupali negdje blaze negdje oštire. Već onda počeo je to bivati i nacionalno - politički problem, ali ni javne vlasti ni javni radnici nisu mu pridavali veće važnosti.

U ovo naše vrijeme, u sredini XX stolj., pobačaj je zakonom dopušten, javno se preporučuju sredstva protiv rađanja, seksologija je postala omiljena tema u javnoj štampi, javno je mišljenje za ugodan život bez obaveza i tereta, a posljedica — vrlo malen prirast stanovništva u Hrvatskoj. Propovjednici i isповjednici činili su i dalje svoju dužnost prema Bogu, Božjem narodu i domovini. Borili su se protiv ljudske slabosti, javnog mišljenja, a koji puta i protiv zlobe. Izgledalo je kao da su osatili sami na mrtvoj straži.

Hvala Bogu, sa zadovoljstvom možemo ustanoviti da se nešto počelo mijenjati na bolje. U najnovije vrijeme i čuli smo i čitali kako se pobačaj osuđuje kao sigurno štetan za zdravlje žene koja neće da bude majka. Čuli smo i čitali kako malen priraštaj u Hrvatskoj počinje zabrinjavati i one koji nisu propovjednici i isповjednici.

Evo jednoga primjera! U »Gospodarskom listu« od 26. travnja 1968. napisao je Dr Stipe Suvar, direktor Agrarnog instituta u Zagrebu, članak pod naslovom »Selu nema potomaka«. Iz toga osobito zanimljivog članka saznajemo da je SR Hrvatska imala 1945. 73% seljaka, 1961. 43,8%, a sada oko 30% seljaka. Razlog je tome što seljaci iz manjih sela presejljavaju u gradove i veća naselja; što mladi sele, a stariji ostaju kod kuće u selu i pomalo izumiru; i konačno; što se u selima danas rada manje djece nego u gradovima i većim naseljima. Pisac završava ovaj članak ovakvo: »Kretanje nataliteta, mortaliteta, fertiliteta i prirodnog priraštaja ukupnog, a posebno seoskog stanovništva u Hrvatskoj, danas već izaziva ozbiljnu zabrinutost. Hrvatska ima ne samo najniži natalitet i prirodni priraštaj u usporedbi s ostalim republikama i pokrajinama u Jugoslaviji nego po tome gotovo prednjači i u Evropi i u svijetu. Jedna od vrlo značajnih dimenzija nepovoljne demografske situacije u Hrvatskoj, što je također kuriozitet, ogleda se u tome da su prirodi priraštaj i natalitet znatno niži u selu nego u gradu. S obzirom na vrlo niski priraštaj i migracione tokove, seoska područja Bilo - gore, gornje Posavine, Hrvatskog primorja i Istre izumiru. Mnoge općine imaju veći mortalitet nego natalitet.«

Pitanje rađanja i uzbajanja djece, i kod nas i u svijetu, važno je vjersko - moralno i nacionalno - političko pitanje, povezano s mnogo drugih pitanja. K rješavanju toga pitanja treba pristupati s mnogo znanja

i ozbiljnosti. Po onome, što koji puta slušamo i čitamo, moramo zaključiti da ljudi bez dovoljna znanja dijele savjete i opomene. Međutim, još nas se teže dojima kad oni, koji bi trebali savjetovati i opominjati — šute.

Jednako nas smeta šutnja od strane crkvenih i svjetovnih krugova. Ni je dosta da nam se kažu načela. Potrebno je znati kako ćemo ta načela provesti u životu. Od svjetovnih krugova moramo tražiti vrlo mnogo: postovanje žene ne samo u teoriji nego i u praksi; pomaganje roditelja s brojnom djecom, osobito majki; ne ometati roditeljima kršćanski uzgoj djece. Trebalo bi propisima zabraniti i kažnjavati one koji se rugaju majkama zato što su pripravne da uzgajaju djecu. Zbog ovoga trebalo bi mnogo toga izbaciti iz kazališnih i kino - predstava, iz radio i televizijskih emisija. Trebalo bi u velikoj mjeri izmijeniti shvaćanja i obi-

čaje cijelog našega društva. Ili to s najvećim naporima ili pustiti da moralno i fizički propadnemo i izumremo.

Ako je povijest učiteljica života, onda bismo se morali prisjetiti da su veliki i slavni narodi postojali, odali se lakomislenom životu i — nestali. Sjetimo se samo velikih gradova nekadašnje rimske države evo kod nas: Syrmium, Siscia, Mursa itd. Razlozi, koji su njih odveli u propast, postoje danas kod nas: nestaje želje za životom u potomcima.

Ono što čine propovjednici i isповjednici, i što mogu učiniti, sasvim je nedovoljno prema onome što bi trebalo učiniti da se kod našega naroda sačuva zdrava duša u zdravom tijelu. Potrebno je da naši svjetovni krugovi shvate i izvrše svoju rodoљubnu dužnost prema lijepoj našoj domovini!

B.

Novoosnovana SUBOTIČKA BISKUPIJA

Katedrala u Subotici

30. lipnja, na blagdan sv. Pavla, na vrlo svečan način proglašena je novoosnovana Subotička biskupija čitanjem Bule Apostolske Stolice. Subotička se biskupija prostire na teritoriju nekadašnje Baćke nadbiskupije koja se kao biskupija spominje već 535 god. 1904. spominje se »Fabijan Baćki nadbiskup«, no oko 1135. Baćka je nadbiskupija ujedinjena s Kaločkom. Bać ima svoj prvostolni kaptol sve do bitke na Mohaču. 1923. osnovana je Baćka Apostolska Administratura a 25. siječnja 1968. osnovana je samostalna SUBOTIČKA BISKUPIJA sa sjedištem u Subotici i na čelu sa sv. Jim biskupom Magr. Matišom Zve-

kanovićem. Broji oko 400.000 katolika, ima 112 župa sa 90 svećenika, 55 bogoslova. Ima novoizgrađeno Malo sjemenište »Paulinum« u kojem se odgaja 115 pitomaca. — Svečanom proglašenju biskupije prisustvovali su visoki gosti: bio je tu naš uzorit kardinal dr. Franjo Šeper, Apostolski delegat, većina naših biskupa, te biskup Gradiščanskih Hrvata i biskup iz Norveške. Uzoritog kardinala dočekala je masa svijeta, oko 10.000, dok je na večernjoj koncelebriranoj misi bilo oko 15.000 prisutnih. Kod sv. Mise plevao je zbor zagrebačkih bogoslova.

Pastirica u Turopolju. — Snimak iz ostavštine Vojka Miklaužić

NOVI ZAVJET

(Jer 31, 31-40)

1. — VLASTITOST NOVOG ZAVJETA

31. — »Evo, dolazi vrijeme, — govori Gospodin — kad ću učiniti novi zavjet s kućom Izraelovom i s kućom Judinom.«.
32. — »Ne zavjet, kako sam ga učinio s ocima njihovim, kad sam ih uzeo za ruku, da ih izvedem iz Egipta, zavjet, što su ga prelomili, premda sam bio Gospodin njihov, — govori Gospodin.«.
33. — »Ne, ovo će biti zavjet, što ću ga učiniti s kućom Izraelovom poslije onih dana, — govori Gospodin: — Staviti ću zakon svoj u srce njihovo i upisati ću ga u dušu njihovu. Tako ću biti njihov Bog, i oni će biti moj narod.«.
34. — »Oni se više neće učiti među se, učiti jedan drugoga: Spoznajte Gospodina!, jer me svi poznaju od najmanjega do najvećega, — govori Gospodin. — Jer im opraćam njihovu krivnju i njihovih se grijeha više ne spominjem.«.

2. — VJEĆNOST NOVOG ZAVJETA

35. — »Ovako veli Gospodin, koji odreduje sunce za svjetlo po danu, a mjesec i zvijezde postavlja za svjetlo u noći, koji oštine more da zabuče valovi njegovi, — Gospodin nad vojskama ime je njegovo.«.
36. — »Kako malo ove uredbe odstupaju od mene — govori Gospodin — tako će malo prestati potomstvo Izraelovo da bude narod pred mnom za sva vremena.«.
37. — »Ovako veli Gospodin: Kako se malo može nebo gore izmijeniti, i kako se malo mogu temelji zemaljski dolje istraživati, tako ću malo i ja odbaciti sve potomstvo Izraelovo za sve ono, što su učinili — veli Gospodin.«.

3. — POSVETNA I NESAVLADIVA MOC NOVOG ZAVJETA

38. — »Jer evo, dolazi vrijeme, — govori Gospodin — kad će se opet sazidati Gospodinu grad od kule Hananaelove do vrata na uglu.«
39. — »I još će dalje otici uže mјerničko, ravno preko ugla Gareba i obrnuti se na Goak.«
40. — »I sva dolina, mrtva tjelesa i pepeo i sve mrtvačko polje do Cedronske doline, do ugla konjskih vrata na istoku bit će sveto Gospodinu. Nikada više u svu budućnost neće se što razvaliti i oboriti.«

STAROZAVJETNA OBJAVA NA SIONU

Najveća i najdivnija Božja objava u Starom zavjetu dogodila se na Sinajskoj gori. Sama priroda ovog planinskog masiva bila je kao preodređena od Gospodara svemira za takvu objavu. Džebel Musa, Mojsijevo brdo, kako ga beduini danas zovu, strši na jugu Sinajskog polutoka gotovo 2.300 metara u visinu. S njegova vrhunca vidimo u daljini prema jugu, istoku i zapadu — more. Od podnožja brda do zapadne obale pružaju se bijeli pješčani prudovi, a na istočnoj strani diže se tamno gorje. Neposredno je masiv ovinjen kamenim labirintom. S vrhunca ne vidiš ni drveća ni žbunja, a ipak je krajobraz izvanredno bogat bojama. Taličansko i grčko proljeće ili ljeto ne mogu se mjeriti bogatstvom sjaja, svjetla i boja, što bližnju na porfirnim i granitnim masama pod zrakama južnog sunca oko Sinaja.

Sjeverozapadno od ove kamene mase, što rasipa violetne, crne, smeđe i krvave zrake, stere se ravničica, koja je samo dva kilometra široka, ali veoma je duga. Na njoj ima mjesta za stotine tisuća ljudi. Jugoistočna joj je granica kameni zid Mojsijeva brda, što se uspravno diže oko 500 metara u visinu. Golem je dojam, što ga Sinaj ostavlja na gledaoca, koji staje na ravničici. Stvarnost nadilazi svaki opis. Ovo je brdo doista prijestolje svevišnjega Boga i propovjedaonica Božjih objava.

Ta je kameni pustinja bila svjedokom osnovne objave za Izraelski narod. Tu je po-

stao »Božjim narodom«. Prirodna ljepota Sinaja i njegove okolice bila je od toga česa samo još blijeđa slika neusporedivo većeg sjaja milosti i Božje sile, što se tu objavila. Ovdje je sklopljen zavjet između Boga i čovječanstva. Od onda nije postojalo za Izraelski narod ništa veće i svetiće od toga zavjeta, po kojem je postao Božjim vlasništvom i najpovlaštenijim narodom Staroga vijeka. Nije bilo veće hula i svetogrda, nego sumnjići ili rugati se tom zavjetu između vježnjeg Boga i njegova naroda. Shvatiti ćemo tek u svjetlu tih činjenica, kakav je snažan duh i kakva je nadostiziva hrabrost bila potrebna onomu, koji je htio da maskar samo natukne, da Sinajski zavjet nije vježan. Ovaj nam stav Izraela omogućuje da procijenimo svu veličinu Jeremiju kao religioznog obnovitelja. On nije samo natuknuo, da Sinajski zavjet možda ipak nije vježan. Nel Cvrtstim i jasnim je riječima izjavio, da će Sinajski zavjet izgubiti svoju vrijednost i da će ga Bog u budućnosti nadomjestiti savršenijim i svetijim zavjetom. To je za nas ljudi Novog zavjeta nadasve važno mjesto, jer tu Stari zavjet nijeće sam sebe i potinje govoriti o nama, ljudima Novoga zavjeta, o našoj vjeri, našoj žedi za Bogom.

Jeremijino proročstvo o Novom zavjetu ima tri odlomka: od 31-34 retka razmatra vlastnosti Novog zavjeta; od 35-37 retka govori o njegovoj vježnosti; od 38-40 retka prikazuje njegove glavne uticaje.

I

Vlastitost novoga zavjeta

Ovom bi odlomku odgovarao natpis: »Predodžba starozavjetnog proroka o novozavjetnom čovjeku«. Ta je tema sasvim u skladu s težnjama današnje suvremene biblijske teologije. Imamo danas veliku žedu da dokazemo kako Stari zavjet ima i nama nešto reći. I to će svakako vrijediti za mjesto, gdje se Stari zavjet na najsvačaniji i najizričitiji način održe samog sebe i počinje po Božjem nadahnuću i u Božje ime govoriti o nama i crtati sliku novozavjetnog čovjeka, kako ga je sebi Gospodin Bog odvijeka zamislio.

31, 31: »Evo, dolazi vrijeme, — govori Gospodin — kad ću učiniti nov zavjet s kućom Izraelovom i s kućom Judinom.«

Kuća Izraelova, sjeverno kraljevstvo, narušila je u Jeremijino vrijeme već kojih stotinu godina otakako je odbačena i pala u assirsko suđenje. Očito će kuća Izraela u budućnosti ponovo postati predmet Božjeg smilovanja i otkupljenja. Rastavljena braća, kuća Izraelova i Judina, sjedinit će se opet po djelu Božjeg milosrda i obnove.

Onda slijedi ono strašno: Novi će zavjet doći. Temelji židovske vjere bit će razvaljeni i obnovljeni. I tu prevarantičku činjenicu izriče Jeremija u slijedećim recima svom bezobzirnošću starozavjetnih proroka.

31, 32: »Ne zavjet, kako sam ga učinio s očima njihovim, kad sam ih uzeo za ruku da ih izvedem iz Egipta, zavjet, što su ga preiomili, premda sam bio njihov Gospodin — govori Gospodin.«

To je prvo, što Jeremiju iznenadeju kod novozavjetnih ljudi budućnosti. Bit će veliki povlaštenici, sinovi novog kraljevstva Božjeg, što nije osnovano na Sinajskom zavjetu, nego na novom, koji će biti drugačiji. Početaj novozavjetnih ljudi neće biti gorji, kako je odmah jasno iz slijedećih redaka.

31, 33: »Ne, ova će biti zavjet, što ću ga učiniti s kućom Izraelovom poslije onih dana, — govori Gospodin — stavit ću zakon u

njihovo srce i upisati ga u njihovu dušu. Tako ću biti ja njihov Bog, a oni će biti moji narodi!«

Već imamo zornu sliku Novog zavjeta pred svojim očima. Bit će učinjen novi zavjet, kao što se u drugom obliku dogodilo na Sinaju. Bit će čak izdan zakonik. U novom zakonu neće vladati bespravje. Zakon će čak igrati i veću vlogu u ljudskom životu nego prije. Svakako će im biti bliži nego onima, koji su doživjeli strahote i milosti Sinaja. Sam će Bog napisati novi zakon, ali ne na kamenu, nego na pločama živih ljudskih srđaca. Jeremija time snažno naglašuje, da novozavjetni ljudi neće biti daleki o Božjem zakonu. Ne odnose se prema njemu kao stranci. U novozavjetnom će čovjeku Božji zakon biti istovjetan s najskrovitijim željama njegova srca. Čežnja njegova srca bit će mu najviši zakon. Ali ne zato, što bi taj čovjek bio bez zakona, nego jer je prodo želje svoga srca Božjim zakonom, u čijoj se sjeni odvija njegov život.

I sada dolazi veliko obećanje: »Tako ću ja biti njihov Bog!« Bog je pripravan da tim ljudima predaje samog sebe. Oni će biti »Božji narodi«, čije će dostojanstvo i slava biti baš u tome, da su Božji narod.

Prema prorokovoj predodžbi bit će to poseve duhovni, Bogu odani ljudi, kojima pripada Božje blago.

31, 34a: »Oni se više neće učiti među se, učiti jedan drugoga: Spoznajte Gospodina, jer me svi poznaju od najmanjega do najvećeg, govori Gospodin.«

To je slijedeća veličanstvena slika, što ju je Bog pokazao proroku o novozavjetnom čovjeku. Spoznajte Božja preko svake mjere. Nema nikakve sumnje, da hebrejska riječ »spoznati« ima mnogo šire razmjere od naše, jer uključuje u sebi smisao naših riječi »spoznati, ljubiti, klanjati se u ljubavlji«.

Neće, dakle, biti više kao prije, kada je među ljudima vladala mnogo siromađnija

spoznaja i ljubav prema Bogu. Svjetom će zavladati dublja spoznaja Boga i veća ljubav prema njemu.

Moramo, naravno, držati na umu, da prorok ima takvu usporedbu pred očima, koja se odnosi na posebne prilike. Jeremija gleda moć idolopoklonstva oko sebe, čak i u vlastitom narodu. I uspoređuje tu sliku s čarobnim snom budućnosti, što mu ga je Bog dočarao u novozavjetnom čovjeku. Zato ima dojam, kao da nedostatak svake prave vjere njegova vremena stoji poput ništice nasuprot neopisivoj punini budućnosti, kao da je u Novom zavjetu već cijeli svijet ispunjen svjetлом, spoznajom, ljubavlju i slavom jedinoga pravoga Boga. Čini mu se, kao da te ljudi ne treba više ni poučavati. Čak i najmanji znaju već sve.

U drugom dijelu 34. retka dodaje prorok nešto, što mu se čini kao opravdanje, da ljudi uopće mogu doseći tako visok stupanj u Iskazivanju časti Gospodinu Bogu. — »jer im opraćatim krvljnu njihovu i grijeha se njihovih više ne spominjem«. — Novi je zavjet, prema tome, kraljevstvo Božje, što pobijeđuje grijeh, kraljevstvo u kojem Gospodin Bog govori svima riječima milostivog praštanja i zaborava. U Novom će zavjetu živjeti ljudi čista srca, i to nam do nekle tumači prethodne objave. Kada je u ovim Božjim ljudima nadvišan neprijatelj, onda mogu biti Božji narod, onda im se Bog

smije predati bez straha. Kad je u ljudima moć grijeha okovana, rasti će ljudi puni nebeske mudrosti i žarke ljubavi prema Bogu. Čistim ljudima može Bog uklesati svoj zakon u žive ploče srdaca, da im pokazuje put k sebi.

Ima i među novozavjetnim ljudima takovih, koji vide u pobjedi nad grijehom samo sporedni pripravnji rad. Zato je poučno gledati, kako je za Jeremiju u njegovoj veličanstvenoj viziji o Novom zavjetu stajala u prvom redu misao o isključenju grijeha. Prorok je smatrao jednom od najvećih povlaštenih novozavjetnih ljudi slobodu od grijeha. I mi dolsta znamo iz kršćanske teologije, da pobjeda nad grijehom nije nešto posve negativno. Kao što svaki grijeh znači uništenje božanskog života u nama, tako je svako slijadavanje grijeha obožava božanskog života, dakle, rast i veća blizina Božja. Naravno, te misli prorok još nije izrekao. Ali im je pripravio put. Za njega je pobjeda nad grijehom jedna od najvećih povlaštica, što pripada budućim klanjaocima Božjim.

Sažet ćemo sad sve, što prvi reci kažu o odlikama Novog zavjeta. U njemu će živjeti ljudi čista srca, u kojima je grijeh pobijeden. U njihovim srcima stolje Božji zakon i živi punina spoznaje i ljubavi prema Bogu. Novozavjetni ljudi predali su se posve Bogu, a Bog njima.

II

Vječnost Novoga zavjeta

»No zavjet, kako sam ga učinio s njihovim ocima« (31, 32). Novi će zavjet biti drugačiji po neusporedivo većoj spoznaji i ljubavi prema Bogu, drugačiji po posve novom načinu opraćanja grijeha, ali prije svega drugačiji po konačnoj i absolutnoj snazi, po svojoj vječnoj vrijednosti i trajanju. Novi zavjet neće biti dokinut ni prekršajem čovjeka, kao što se dogodilo u Starom zavjetu, ni Božjim otkazom. Ovu nam absolutnost i konačnost prikazuje prorok pomoću dvije slike.

31, 35: »Ovako veli Gospodin, koji odreduje sunce za svjetlo po danu, a mjesec i zvijezde postavlja za svjetlo u noći; koji očine more, da zaruči njegovi valovi, — Gospodin nad vojskama njegovo je име.

31, 36: »Kako malo odstupaju sve njegove uredbe, — govori Gospodin — tako će malo prestati potomstvo Izraelovo da bude narod pod mojom paskom pred mnom za sva vremena.«

To je prva slika pomoću koje nam prorok crta vječnost Novog zavjeta. Vrijedit će

tako dugo, dok sunce bude danju, a zvijezde i mjesec po noći sjale prema svojim zekonima. Dok valovi mora budu bučili, kada ih Svenogodi uzburka, dotle će i novi Izrael biti Božji narod. Tek onda, kad morski valovi u oluj ne bi više bijesnili, kada nebeska svjetlica ne bi više blistala, tek bi možda onda Novi zavjet izgublio svoju snagu. Spas Novoga zavjeta prima čovjek u obliku djelatne milosti, to jest, Bog je predviđio, kad je čovječanstvo podigao u nadnaravnim red Novog zavjeta, da neće nikada morati dokinuti ovu milost. Prva je djelatna milost u Novom zavjetu sam Novi i vječni zavjet.

31, 37: »Ovako veli Gospodin: Kako se malo može nebo gore izmjeniti, i kako se malo mogu temelji zemaljski dolje istražiti, tako će malo i ja odbaciti sve potomstvo Izraelovo za sve ono, što su učinili, — veli Gospodin.«

Istu istinu potvrđuje prorok drugom slijedom. Kao što je sigurno, da čovjek neće uspijeti izmjeriti baskrajni svemirski prostor; kao što je sigurno, da čovjek nikada neće otkriti sve tajne zemlje, tako je sigurno, da Gospodin neće nikada ukinuti nadnaravni red, o kojem govoril prorok. Drugim riječima, Novi je zavjet vječan, i riječ: »ne zavjet, kako sam ga učinio s njihovim ocima«, ima sada svoj smisao: Novi je zavjet vječan.

Time novo svjetlo obasjava misao o povlaštenoj djeci kraljevstva Božjega. Oni su baštinci vječnog, nepromjenjivog zavjeta. Kako god bila velika snaga Sinajskog zavjeta, ipak on je samo priprava, odmjeren je vremenski, i prestat će baš onda, kada ustane prorok i posrednik zavjeta kao Mojsije, da ispuni, što je Jeremija prorekao.

Nadnaravni je red milosti novozavjetnog čovjeka vječan.

III

Glavni učinci Novoga zavjeta

U zadnjim recima govori proročstvo o učincima Novog zavjeta. Spominje posvetnu moć što preobrazuje i čisti, i pobjedničku nesavladivu snagu.

Slika Novog Jeruzalema daje podlogu za tumačenje tih učinaka.

31, 38-40: »Jer evo, dolazi vrijeme, — govori Gospodin — kad će se opet sazidati Gospodinu grad od kule Hananeelove do vrata na uglu, — i još će dalje otici uže mjeđiško, ravno preko ugla Gareba i obrnuti se na Goah. — I sva dolina, mrtva tjelesa i pepeo i sve mrtvačko polje do Cedronske doline, do ugla konjiskih vrata na istoku bit će sveto Gospodinu.«

U ovom tekstu ima arheoloških i topografskih poteškoća, što ih ne možemo posve riješiti. Ne znamo točno, gdje je bio humak Gareb i gdje Goah. Ime Gareb može nas dovesti na misao, da je to bilo mjesto za gubavce pred gradom, izvan stanova zdravih.

Uostalom topografska pitanja ne zanimaju nas ovdje puno. Duhovno značenje je jasno, naročito iz posljednjih riječi. Dolina mrtvaca i pepela bez sumnje je Ben-Hinnom dolina, južno od grada. Smatrala se kao nečista već zato, što su tamo bacali gradsko smeće. Može također biti, da su ovdje neko vrijeme ležali na smrt osuđenih i tu se raspadale. Pored toga bila je ta dolina oskvrnjena žrtvovanjem djece u čast poganskih bogova. Svakako je bila na zlu glasu. Bit će nam zato jasno, kako je Jeremijino proročstvo zvučalo nevjerojatno ondašnjim slušateljima. Sva mjesta, što su prije smatrana kao oskvrnjena i nečista, i kao takva bila brižno izbjegavana, postat će dio Novog svetog grada i svetište Božje kao i ostali dio grada. Iz toga će grada nestati svaka trulež, lješnine, guba, idolopoklonstvo, ubojstvo i grjeh, ukratko, sve nečisto i što čini čovjeka nečistim. Ali to se neće dogoditi tako, da će se novi Jeruzalem ogradići od svake nečistosti, nego time, što će se ova nečista mjesta posvetiti i pretvoriti u sveto, preobraženo tlo i u

Božje svetište. O tom gradu vrijedi: »Što god blagoslovim blagoslovljeno je, što god posvetim posvećeno je«.

Ove riječi, što se na prvi pogled čine tako čudnovatima, sadrže tajanstveni himan u čast posvetne snage Novog Jeruzalema. Njegova je moć posvećenja tako velika, da nečisto čist, posvećuje, preobrazuje i pretvara u svetište Sveštinjega.

31, 40b: »Nikada više u svu budućnost neće se što razvaliti ili oboriti. — To je posljednji učinak milosti Novog zavjeta, što ga prorok ovdje spominje: pobjednička i neopisiva snaga. Jeremija pripravlja na Kristove riječi kod Cesareja Filippove: »U vrata paklena neće je nadvladati. — Stari zavjet nužno zamislija sebi novi Jeruzalem kao nerezoriv hram, kroz čije zidine neće nikada provaliti neprijatelj. Slično pjeva 87. psalm o Novom Jeruzalemu: »O Sionu će se kazati: Taj se i taj rodio tamo; on sam, Vlajni, utemeljio ga jen.«

Jeremija, dakle, zaključuje svoje proroštvo izjavom, da će novozavjetni ljudi stanovaći u Novom Jeruzalemu, koji neće nikada podleti svojim neprijateljima. To je nerezorivi grad budućnosti, što preobrazuje i posvećuje sve.

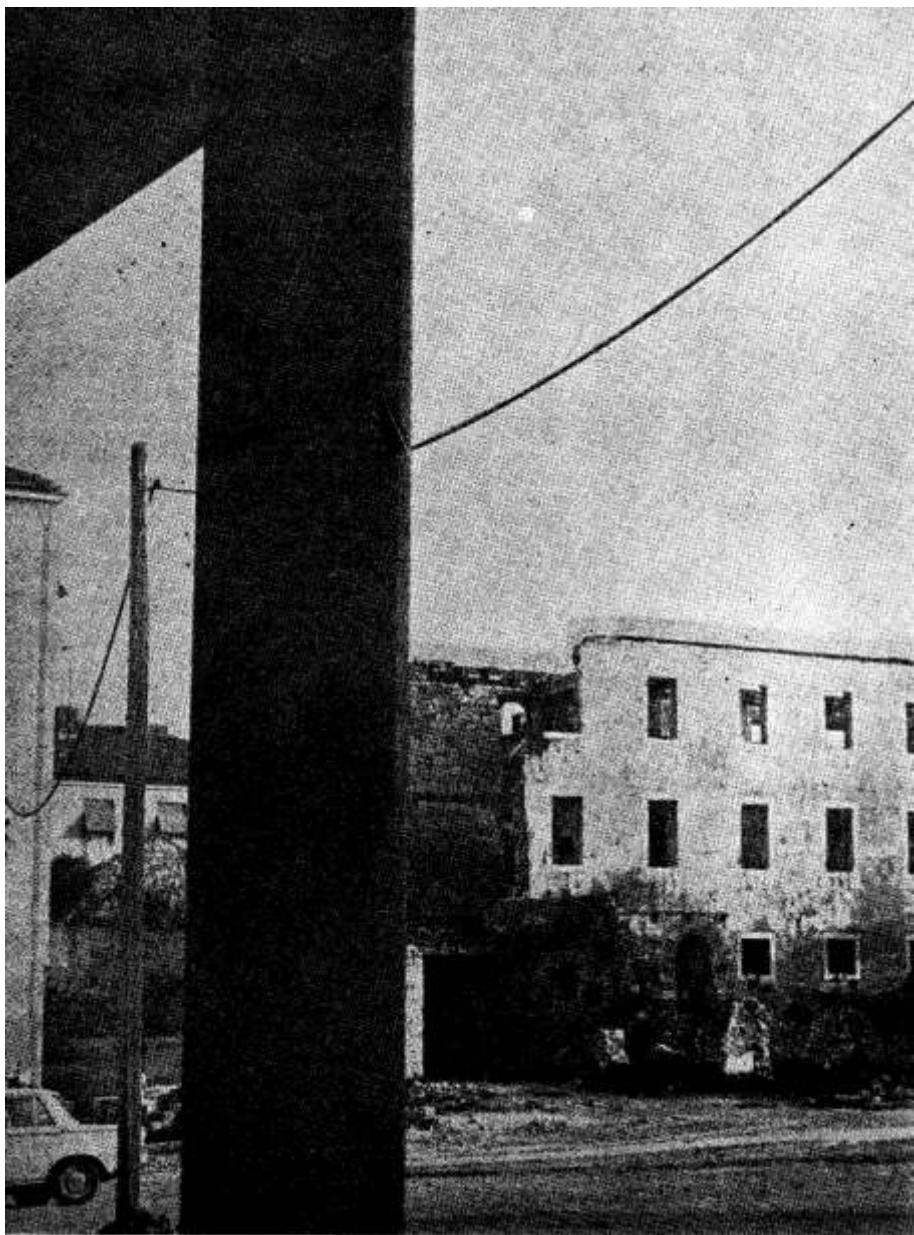
Koliko nam je poznato, Jeremija je dio svojih proroštava od 30-33. poglavljia sastavio zadnjih godina prije zauzeća Jeruzalema. Znači oko 590. godine prije Krista. Već je godine 606. grad bio u rukama babilonskih kraljeva. Neki od najboljih sinova Jeruzalema bili su odvedeni u ropstvo. Danijel je bio odveden već u mladim godinama u babilonsko sužanstvo. Ali narod se nije htio podložiti novom vladaru. Godine 597. dolazi do nove bune i progona, a sve više i više Izraelaca moralo je u ropstvo. Sada je i prorok Ezejkijil morao ostaviti svoju domovinu. Ali narod se nije politički smirio, niti se odrekao idolopoklonstva i poroka. I prorok Jeremija gleda pred sobom neminovnu sudbinu: uskoro će kazna morati pogoditi slijepi narod i grad. Sjene nesreće silaze, noć patnje dolazi sve bliže. I u tim danima pokazuje Bog svome proroku bajne slike budućnosti. Novi Sion blista pred Jeremijinim očima, novi, produžujeni narod, Božji narod javlja se na pozornici, i s njime svemogući Bog osniva novi zavjet, vječni zavjet. Kada je Jeremija imao videnje o Novom zavjetu?

»Pridie quam pateretur — U predvečerje svoje muke.«

Već je više od šest stoljeća prošlo. Vrijeme čekanja je pri kraju. »Prorok kao Mojsej«, posrednik Novog i vječnog zavjeta je tu, u istom gradu, u kojem je Jeremija gledao svoje bole i blagotvorne slike kraljevstva Božjeg u budućnosti. Opet se nalazi neki prorok u predvečerje svoje muke. Noćne sjene strave padaju sve dublje. I obnavlja se veliki povijesni doživljaj spaša, koji je pred 1.500 godina potresao i ražarilo plamenom pećine Sinaja. Bog sklapa zavjet s ljudima. Ali nema više onog veličanstvenog prizora kao na Sinaju, kad se Bog pokazao u svojoj strahotnoj veličini, nego se odvija priprosta slika, što odilje ljubavlju i poniznošću: večera, kod koje prijatelj pruža prijatelju kruh i vino. Vanjsko je ruho to priprestilo što je sadržaj Novog zavjeta između Boga i čovjeka dublji i bogatiji, nego prije. Veliki posrednik, koji prikazuje žrtvu Novog zavjeta pretičući krvave tajne slijedećeg dana, zna, da ispunja Jeremijino obećanje, i zato govori o Jeremijinom Novom zavjetu, dok drži čašu sa svojom vlastitom krvljku u rukama. Jeremijino je videnje postalo stvarnost. Osnova se zajednica novog Božjeg naroda, posvećena krviju novozavjetne žrtve. Gospodin opričava greje i zaboravlja krvnjvu čovjeka. Oživjet će punina spoznaje i ljubavi prema Bogu u svijetu, i Božji je zakon napisan u ljudskim srcima. Novi se zavjet pojavio.

Ali time nije još gotova povijest Jeremijinih riječi. Kada svećenici Novoga zavjeta, najpovlašteniji među povlaštenima, obnavljaju novozavjetnu žrtvu, sjećaju se kao i Krist kod zadnje večere Jeremijina proroštva. Dok euharistijski kruh leži pred njima na oltaru, a oni uzimaju čašu u ruke, onda izjavljuju kod nezjina posvećenja, da je to čaša i krv Novoga zavjeta. I time se dovršuje jedinstvo ekonomije spasenja u euharistijskoj žrtvi. Novozavjetni svećenici obnavljaju žrtvu onoga zavjeta, što ga je Jeremija gledao, a Krist osnovao. Obojica u predvečerje svoje muke. Proročko videnje, ispunjenje i obnova, koliko god bili različiti, ipak znače konačno jedno te isto: Novo Božje kraljevstvo, što je svijetu i čovječanstvu donijelo puninu milosti.

Gustav Clossen D. I.

POSLIJE TOLIKO PREGOVARANJA USKORO ĆE POČETI OBNOVA KRILA SAMOSTANA SVETE MARIJE U ZADRU. KAKO JE SV. MARIJA VAŽNA NAŠA VJERSKA, NARODNA I KULTURNAA USTANOVA »ODBOR ZA OBNOVU SV. MARIJE« MISLI DA BI ZATO TREBALO ZAINTERESIRATI NE SAMO VJERNIKE ZADRA I ZADARSKE NADBISKUPIJE NEGO I SVE NAŠE VJERNIKE KOD KUĆE I PO SVIJETU ...

K SVJETLU VJERE

Charles Nicolle i njegovo obraćenje

OBITELJ Charles Nicolle rodio se u Rouenu 21. prosinca 1866. Njegov otac dr Eugen Nicolle bio je liječnik. Uspio je za to zvanje oduševiti i svoja dva sina: Mauricea i Charlesa. Da je otac pogodio poziv svoje djece, pokazala je budućnost, jer su obojica postali odlični biolozi.

Braća su svoje studije završila u l'Ecole de Medecine. Charles nastavlja studije u Parizu. Tu se na Pasteurevu Institutu specijalizira u metodama eksperimentiranja i istraživanja, što će ga kasnije dovesti do tako značajnih otkrića.

Vrativši se u rodni grad postaje profesor mikrobiologije i higijene u l'Ecole de Medecine de Rouen. Njegovi prvi radovi svratili su već pažnju na njega, tako da je u dobi od 36 godina bio pozvan da vodi Pasteurev Institut u Tunisu.

U TUNISU Taj institut, kojim je najprije upravljao Pasteurov nećak dr Andreu Loir, bio je u času, kad je Nicolle preuzeo upravu laboratorija gospodarskih nauka, ujedno centar cijepljenja protiv boginja i bješnoca.

Charles Nicolle napredovanjem svojih istraživanja brzo ga je učinio središtem veoma aktivnog rada, koji je svratio na sebe pažnju i štovanje najglasovitijih biologa svijeta.

Mladi učenjak ipak nije mogao zaboraviti svoj rodni grad uz koji su ga vezale tolike uspomene. No Tunis će mu ipak postati drag zato, što je u njemu proveo najveći dio svoje znanstvene karijere. Tu će Nicolle doći do svojih veoma značajnih otkrića. Najprije je otkrio sredstvo za zaštitu od pješavog tifusa. Ovo je otkriće imalo veoma veliko značenje, jer je sada od te teške bolesti bilo zaštićeno ne samo stanovništvo, nego i vojska, pa su tako mogle dolaziti i trupe iz Francuske bez opasnosti od zaraze.

Drugo veliko njegovo otkriće jest na području okultnih zaraža. Ima naime bolesnika

zaraženih tifusom ili kojem drugom zaraznom bolešću, a da se to na njima ne može klinički odmah otkriti. A takvi su oblici zaraže mnogo opasniji, jer se ne mogu na vrijeme poduzeti potrebne mјere. Kad je u pokušima sa životinjama uzeo krv od onih otpornijih i učvratio je zdravim životinjama ono su brao pokazale znakove bolesti. Iz toga je zaključio, da su otporniji često prenosici zaraže, pa o tome valja voditi računa.

Ovo otkriće neprimjetnih zaraža potreslo je biologiju i potaklo na nova istraživanja.

Uoči učenjakove smrti napisao je njegov prijatelj Leon Daudet: »On je bacio genijalan pogled na zarazne bolesti, koji je posve preokrenuo dotadашnje spoznaje o tom predmetu.« Za svoj znanstveni rad i otkrića godine 1927. primio je Osirisovu nagradu, godine 1928. Nobelovu, zatim je primijen u l'Academie des sciences. A predavanja u College de France: »O eksperimentalnoj medicini i o zaraznim bolestima« još su mu povećala slavu.

NJEGOVA NUTRINA Sve te časti Nicolle nijedan nije želio niti ih je smatrao svojom svrhom. Volio je govoriti, da čovjek koji se posve posveti svome poslu ne treba očekivati nagradu, nego da je jedino važan rezultat rada.

Pravi učenjak u njegovim očima bio je onaj, koji svoj posao vrši bez ambicioznih težnji, već jedino iz ljubavi prema znanosti i želji da pomogne ljudima.

Po izgledu je bio velik i suhonjav, rano pun bora, blijeda izgleda, kratkih brčića. U susretu s ljudima pokazivao se dosta šutljivim, jer mu je bilo potesko pratiti razgovor zbog nagluhosti. Uvijek se je morao služiti mikrofonom da čuje sugovornika.

Vrlo je mnogo čitao, ali nije nikako htio zanemariti ni maštanje, iz kojeg su mu često dolazile inspiracije.

Djelo, što ga je iza sebe ostavio, doista je bilo ogromno. Tu su njegovi znanstveni ra-

dovi, njegova literarna djela, a jedni i drugi prožeti su maštom učenjaka. Koliko je mašta kod njega imala udjela, otkriva nam njegovo priznanje, da je prvu idaju jednog od svojih otkrića najprije iznio na nejasan način u jednoj od svojih pripovijesti.

ČEŽNJA ZA BOŽANSKIM Pasteur je govorio, da kod gotovo svih učenjaka postoje dva čovjeka: učenjak i čovjek osjećaja, čovjek koji ne želi umrijeti kao što umire bakterija.

Nicolle je u obitelji primio kršćanski odgoj, ali kad je ostavio očinski dom i ušao u svijet znanosti, brzo je bio svladan racionalizmom, gotovo protiv svoje volje.

Tražeći podlogu čudorednim zakonima, kad je već bio posve blizu času da mu se otvore duhovne oči, napisao je: »Ja sam bio uvjeren da tu podlogu nije moguće sa sigurnošću otkriti, osim u svjedočanstvu naših osjetila, i samo ih tako osvijetliti i uskladiti s razumom, tj. u logičnom tumačenju činjenica i djela prirode.«

On ne niječ da osim ovih podloga mogu postojati i druge, samo traži, da mu se pokazu i dokazu.

»Ne bih se stidio promijeniti mišljenje... Ja ne želim ništa toliko, koliko da budem poučen u dubokim problemima, koje sam napao. Ne tajim, da rješenja do kojih sam došao nisu me nimalo zadovoljila. S radošću bih primio konačno prosvjetljenje i s uslužnom pažnjom i najmanje novo svjetlucanje. Svjetlan svoje dobre volje, tvrdim, da kad bi ono bilo protivno mojim sadašnjim poimanjima, ja bih ih se odrekao...«

Može se reći, da je dugo u sebi osjeđao čežnju za božanskim, da je u sebi nesvjesno nosio žalost za vjeron, na koju je bio navezan i koju je vjerovao, kako je sam rekao, morajući se baciti među slike sanja.

Po vlastitom svjedočanstvu, nesklad što ga je uočio između poimanja svijeta kako ga je pružala vjera, u kojoj je bio poučen, i razumnog opažanja činjenica odnosio se samo na tumačenja, i to ne na sva.

SVJETILJKA BEZ ULJA Malo nakon svog dolaska u Tunis Nicolle je doznao, da u jednom zatvoru hara teška epidemija tifusa. On se spremio da ode tamо i izbliza prouči nevolju s kojom će se pobijedenošno boriti, ali ga je bacanje krv prišlo, da se tog puta morao odreći. Kako se je nekoliko dana kasnije bolno iznenadio, kad je čuo, da su dva liječnika, što su mjesto

njega otišla tamо, bila u smrtnoj opasnosti od zaraza, koja ih je zahvatila.

Ne znamo, da li je taj dogodaj ili koja druga pogibao, kojoj je izbjegao, izmamila od njega priznanje: »Otkako sam izbjegao jednoj pogibiji, jedan je vremena drag prijatelj učuda minom. On mi je dao svoju najmiliju knjigu, jedno dobro poznato mistično djelo... Ja sam odgovorio na ovu ljubeznu gestu poštijkom jedne stare svjetiljke s Kristovim monogramom i molio sam tog dobrog skrbnika moje duše, da u njoj upozna moju sliku; kršćanska vanjština bez ulja.«

Dok se napokon pronade ulje trebat će podnijeti još mnogo tame. Kod ovog velikog duha, koji nije ni bezbozac ni sekta, i koji priznaje da poznati vrijednost zapovijedi evanđeoskog morala, previše nastran znanstveni odgoj uzdigao je kult razuma iznad svega. On je sam priznao kakve ga je nutarnje borbe stajala ta nadmoć razuma. »Ja ne niječem spasonosni utjecaj, što sam, ga primio u svojim prvim godinama, a izgubio u takvoj oštrom sukobu, da se sjećam minute i mesta, gdje je moja s toliko muke čuvana vjera nestala. Odbaciti tu prošlost ne bi bila samo nezahvalnost prema zaštiti dobrotvornog morala, nego to bi bilo rezanje jednog dijela samog sebe, jer je moja duša ispunjena katoličkim mirisom. Ja sam se dugo opirao prije nego su me znanost i moj razum povukli za sobom na iluzorni put, gdje su se kretali u tzv. sigurnost.«

Bit će mu potrebno mnogo vremena da shvati kako srca trpi od nemira svoje vrsti i da mu valja naći prikladan lijek.

DOBAR BOJ O polaganom razvoju, koji je Nicolle konačno doveo do iskrenog obraćenja, imamo svjedočanstvo u njegovim dvjema posljednjim knjigama. One nam govore o tapkanju u tami, o oklijevanju što ga je morao svladati, da nade put prema cilju. Nicolle je još daleko od toga da odbaci vrhovni auktoritet razuma na svim područjima. On vjeruje, da ono, što razum ne može protumačiti danas, moći će sutra, kad znanost bude više napredovala. Ne oklijeva izreći svoju misao: Ako bi uz materiju postojala jedna stvaralačka sila, ona je neshvatljiva našem razumu.

Imajući vremena za razmišljanje za vrijeme oporavka u Savoiji 1924. godine, nakon što se zarazio tifusom u laboratoriju i pretrpio srčane napade, došao je do toga, da mu njegova lojalnost duha i dobra volja spomenutu, što ju je njegova knjiga »O prirodi mogla prouzrokovati u mnogim du-

šama. Stoga počinje misliti na to da tom djelu doda komentar. Tako je 1935. godine izdao novu knjigu, u kojoj je nastojao popraviti mnogo toga iz prijašnjih djela. Ta nova knjiga je kao neka ispunjavač pisanja u kojoj on otkriva svoju češnju za istinom. Tu on otkriva da se njegova misao nije prestajala razvijati na štetu ljudskog razuma, ukoliko ne može prekoraciti granice psihološke funkcije, a još manje protumačiti ono iznad njega.

U tom djelu piše on: »Sbrožom kritikom nego što sam je prije primijenio, mogao sam otvoriti luku nade onima, koji je traže. To je već mnogo za nemirne, koji teže samo za tim da dođu do vjere... Nadu, što im je ostavljam, nastojao sam pribaviti i samome sebi...«

Ta je nuda kod njega još neodredena, jer, kako sam priznaje, ne zna uza koju se vrata života otvaraju vrata groba, kao i da mu je nemoguće pogodnetnuti što predstavlja smrt za sutrašnjicuk.

No puno je već i to da se više ne zavara onim što može očekivati od ljudskog razuma, kojemu je tako dugo pripisivao neograničenu moć. Evo što o tome piše: »Moja mi savjest svjetuje, da ostavim po strani razum. Razum je tako nesposoban da riješi probleme tude posve ljudskom podrštu, kao što je naš želudac nesposoban da probavi kamenje. Razum nema nikakve sigurnosti kad tražim tumačenje onoga što nadilazi naš osjetni svijet...«

Ništa nije potresnije od ove borbe duha, koji davši priznanje o svojoj nemoci, ne zna više kako da protumači želju za besmrtnoću, što je otkriva u svojem opstojanju.

DUHOVNI VODE Nicolle je imao prijatelja, koji su mu nastojali pomoći u toj nesigurnosti u kojoj se je kretao i mučio. Takav je bio arhitekt D., praktičan vjernik, jedan od najboljih njegovih prijatelja iz mladosti. Nicolle je često s njime raspravljao o pitanjima koja su mu mučila srce i dušu.

Te svoje poteškoće iznio je i misionaru ocu Delattre, koji je pripadao Družbi bijelih očaca. Taj misionar, koji je inače bio slavan arheolog, od prve je privukao k sebi odličnog pasteurovca Nicollea. Brzo se je privikao na putovanja Tunis — Kartaga, da u Kartagi mogne razgovarati s tim misionarom. Ove prشه veze među njima ostale su sve do smrти oca Delattrea godine 1932.

Kasnije je preko svojih prijatelja upoznao isusovca oca Le Portois-a, čija ga je inteligencija osvojila. Taj je redovnik također prido-

nio da se Nicolle vrati vjeri svoje mladosti postepeno ali sigurno.

PREMA OBRAĆENJU Duševno stanje Nicolleovo u razdoblju kad je sklopio poznanstvo i prijateljstvo s ocem Le Portoisom odražuje se u njegovoj posljednjoj knjizi. Tu više ne susrećemo nepomičljivog racionalistu. Dosta nam je pročitati tek nekoliko njegovih izjava da se o tome uvjerimo. Tako on piše: »Za onoga, koji traži smirenje u vjeri, ja ne poznam milosnije vjere od one u kojoj sam bio odgojen... Kako mi se ne bi pokazao vrijedanštovanja moj stari voda, kad me je ponovo osjetno doveo natrag zapovijedima evandeoskog morala?... Besmrtnost duše posebno zadovoljava naš osjećaj pravednosti. Mi ovdje dolje veoma trpimo od pomanjkanja pravde, i da se ne nadamo da je ona tamo gore, gdje bi dobro bilo nagradeno?... Treba da javno ponovim, da nisam došao do rješenja problema života. Ja sam također posve siguran, da neću ni doći i da ga jedino može dati svakome od nas ono što vjernici zovu milosti.«

Na kraju spomenute knjige piše: »Katolička Crkva traži potpuni pristanak i ne trpi ni najmanje povrede discipline. Valja priznati, da je logična i da bi se bez ovakvog držanja doživjela već davnog propast i raspolo zajednice vjernika. Rimokatolička vjera postala je osobna stvar. Ona je ostala ono što je bila: ona koja mnogo traži... Ona se ujedno dotiče neba i zemlje. Ona je slična ljudskoj duši, koja je ujedno fizička i misaona.«

Ako bih tražio utočište, tražio bih ga od nje, što priznajem iskreno samome sebi. Dakle je prirodno, da sam tu pomoći pokazao svojim prijateljima u nevolji.«

Iz tih njegovih izjava jasno možemo vidjeti da se je uputio prema obraćenju. O njemu govoriti kao o svršenom činu jednog bilježi, koju je sam stavio na zadnjoj stranici svoje knjige: »Ova je knjiga knjiga uzbudnja. Ona je napisana uglavnom od 5. do 14. ožujka 1935., tj. u devet dana, zatim posljednje poglavje 3. travnja.«

Nije mi, dakle, trebalo nego samo jedan korak da slijedi savjete, što ih je davao drugima. Stvar se zbila 10. kolovoza 1935.

Sigurno znamo iz jednog pisma oca Le Portois datiranog 22. kolovoza 1935., da je Nicolle nekoliko dana ranije pri punoj svijesti primio posljednje sakramente u Comblouxu. Želio je, da sva njegova obitelj prisustvuje tem njegovom povratku u krilo Katoličke Crkve.

Naša zavist

Mali je Jozo išao svako jutro na kraj sela po mlijeko u kuću đeda Bartola i babe Kate. Njih dvoje živjelo je samo kao dva stara panja. Bili su još u snazi te držali čitavo gospodarstvo. Baba Kata bila je vrlo razgovorljiva žena, pa je Jozo svako jutro od nje mnogo toga saznao i naučio. A razumjela se ona u svašta. Djed Bartol obično se nalazio u staji kod marve, pa ga Jozo nije često viđao.

Jednog jutra po običaju došao po mlijeko, veselo pozdravio babu Katu ne sluteći ništa zla. Ali baba Kata sva zaplakana. Keceljom briše suze, koje joj teku niz obraze poput krupnih lješnjaka.

— Sto je to za Ime Isusovo, baba Kato? Sto se dogodilo? — pita sav zabrinut mali Jozo.

Baba Kata ne odgovara već ga hvata za ruku te vodi iza kuće. Ondje se prostire krasan mladi voćnjak. Marne ruke đeda Bartola zasadile prije nekoliko godina drvoređe šljiva. Poredale se jedna do druge kao mlađe snašte. Šljive su dobro rasle i napredovale te im je deblo bilo debelo kao muška ruka. Djed Bartol i baba Kata uživali u njima kao u vlastitoj djeci. Ali toga čemernoga jutra strašno je bilo pogledati mladi voćnjak. Zla ruka posjekla je sve šljive, te one leže na tlu kao pokošeno snoplje.

Baba Kata plače ko ljuta godina i kroz suze jecajući reče: Viđiš, sinka, što nam je dušman uradio, ne bilo ga! Posjekao nam je sve šljive. A što su mu smetale, sunce ga ne grijalo!«

Mali Jozo ne zna što bi odgovorio. Potresla ga je u dušu žalost bave Kate, a još više pogled na posjeđene mlade voćke

— Alaj ima zla svijeta — reče mali samo da nešto kaže.

— Ima, dušo. Ti si još mlad, a kad odrasteš, namjerit ćeš se na mnoge ljudske zloće.

Jozo pokušava tješiti babu Katu, ali mu ne polazi za rukom. A tko bi je u taj čas i bio kadar utješiti? Ušli su u kuću te baba Kata poče mjeriti mlijeko. Kod treće litre ispadne joj lonac iz ruku te proli ostatak mlijeka. Žalost ju mori, pa je jedna postala nesigurna. Sirona baba Kata! I Jozo samo što ne zaplače nad njom i s njome.

— Zbogom, baba Kato, reče Jozo i još doda: neka vas dragi Bog utješi!

Jozo se žurio kući, jer je morao na vrijeme stići u školu. Bila je srijeda, dan kad je župnik dolazio u selo na vjeronačnu obuku. Tada se vjeronač učio kao školski predmet po školama.

Toga je prije podneva župnik govorio kako je vrag zaveo na grijeh naše praroditelje Adama i Evinu. Netko od đaka upita: »Velećasni, a zašto ih je vrag navodio na grijeh?«

— Djeco, jer je bio zavidan, reče župnik. Davao je najzavidnije biće što postoji. On ne može gledati na čiju sreću i zato je nastoji nemilosrdno srušiti i uništiti. I svaki koji je zavidan, sličan je samome nečastivome, potari ga sveti križu!

Mali se Jozo odmah sjeti žalosnoga doživljaja kod bave Kate.

Ne može on to zadržati u sebi, javi se za riječ te na glas sve ispriovijedi župniku i djeci. Kad je župnik čuo i razumio, usplamti gnjevom.

— Eto vidite, djeco, onaj koji je posjekao šljive babi Kati, pravi je nečastivi. Učinio je to iz zavisti. Nije mogao gledati lijep tudi ročnjak. Smetao mu je i zavist ga je navela na zlodjelo. Kako je to ružno i sramotno! A na žalost od te sramote boluje naš narod. Poznat je hrvatski jal. I ovdje se je pokazao na nečasnom djelu...

Jozo je majčinim mlijekom usisao ljubav prema domovini i narodu i mislio je o njemu samo najbolje, a sada je to čuo od župnika da taj naš narod ima i krupnih mana. Jedna je od tih hrvatski jal — zavist. U svjetlu onih posjećenih šljiva bilo mu je sasma jasno što je hrvatski jal.

Zupnik je nastavio: »Djeco, ne mojte nikada zavidjeti jedno drugome. Zbog te proklete zavisti učinjeno je mnogo nepravda u našem narodu. I Spasitelj je rekao, da će svako kraljevstvo koje je u sebi razdijeljeno propasti. Zavist je ono zlo što rastače naš narod i zbog nje propada. Umjesto da smo složni kao jedan i da se ljubimo kao braća, a mi se svadamo i grizemo. Ne možemo vidjeti da netko ima nešto više i bolje od nas. Zavist je izrasla u paklu. To je pakleni korov. I taj korov veoma uspijeva na hrvatskom tlu te donosi gorke plodove mržnje, nesloge, tučnjave, sudova i parnica, — dapače i paleža i ubijstava. Ako budemo tako nastavili, istrijebit ćemo jedni druge...«

Djeca su ozbiljno slušala teške župnikove riječi. Toga je prijepodneva Jozo po prvi put u životu poželio da postane svećenik, kako bi se poput župnika mogao boriti

protiv naših narodnih mana, koje su nam pred svijetom sramota, a pred Bogom grjehotu. Zaželio je da bi mogao proći poput vihora čitavom našom lijepom domovinom i propovijedati protiv jala te svjetovati naše ljudi da se među sobom slažu i ljube. Zaželio je da bi mogao postati velik pisac, koji bi pisao u sve novine i časopise, te odgajati naše ljudi za slogu i ljubav.

Jozina se je želja samo djelomično ispunila, jer još i danas ima na sve strane hrvatskog jala. Naši se ljudi još nisu opametili. Oni se još uvijek ganjuju po sudovima, jer im je tobože netko preorao među te prisvojio komad zemlje. Oni još znaju učiniti drugome štetu i to iz čiste zavisti.

Gorko je to i teško priznati. Ali tako je, pa što možemo? — E ipak nešto možemo. Ta jesmo li kršćani? Pred čitavim se svijetom ponosimo svojom vjerom. Lijepo je to, ali moramo znati da je vjera bez djela mrtva i da se stablo prosuduje po plodovima. Dokle god po našim selima bude jala i zavisti, dole naša zemlja neće biti sretna, dole ne možemo napredovati. Toga si moramo svi biti svjesni i staro i mlado i učeno i neuko. Protiv toga se moramo svi boriti.

Neka nas bratska ljubav, koja je uz ljubav prema Bogu prva i najveća zapovijed, složi i sjedini. Imajmo svi uvijek na pameti one Kristove riječi: »Sto god ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili!« Tq se odnosi i na dobro i na зло.

Nije onaj bezdušnik samo babi Kati i djedu Bartolu posjekao šljive. On je to učinio s Kristom, koji se je poistovjetio s njima. On je u tome Krista oštetio i učvilio. Ako budemo u svome bližnjemu

gleđali Krista, a to smo kao kršćani dužni, onda ćemo se veseliti svakome dobru kod njega, onda ćemo ga pomagati, onda mu ne ćemo zavidjeti, onda ćemo se čuvati da ga uvrijedimo, razalostimo ili oštetimo. Kristova zapovijed ljubavi, koja je potekla iz Njegova Presv. Srca, bit će dakle najbolji i najuspješniji lijek hrvatskom jalu. Naš jal nije neizlječiv.

Krist je i njemu našao lijeka. Samo je na nama, dragi čitatelju, da taj lijek upotrebljavamo i drugima ga dajemo. On se nalazi u apoteki Srca Isusova, a ta se apoteka nalazi u svakom našem svetohraništu. Pristupajmo dakle toj apoteki i tome besplatnom lijeku pa ćemo se brzo izlječiti i nestat će našega hrvatskog jala.

Josip Antolović D. I.

RAZGOVARAMO

Stovani oče urednič!

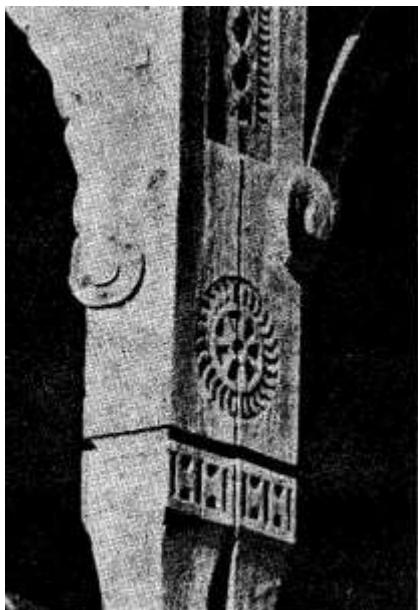
U posljednje vrijeme dopiru do nas glasovi, da će liturgijska reforma odbaciti među drugim stvarima i Gospinu krunicu, jer da nije liturgička molitva. Ima li u tome što istine i hoćemo li odbaciti ono sredstvo kršćanske pobožnosti, koje je toliko snage pribavljalo našim majkama i bakama; sredstvo, kojem su se pripisivale velike kršćanske pobjede nad Turcima bilo kod Lepanta, bilo pod Bečom? To bi značilo, da pod udar te reforme pada i blagdan Kraljice svete krunice i da će biti prema tome ukinut... I naš narod ima mnogo zahvaliti moljenju svete krunice, da je u najtežim povijesnim vremenima ostao vjeran Bogu i Crkvi i Mariji. U mnogim našim krajevima još i danas krunica je redovita večernja molitva obitelji. Ako sada bude odbaćena, što ćemo našim vjerenicima staviti u ruke kao oružje kojim će se boriti protiv modernog poganstva i čudoredne pokvarenosti?... Molim Vas, odgovorite mi na ova pitanja.

I. Z.

Cijenjeni gospodinel

U štovanju Gospodina Boga razlikujemo službeni način iskazivanja časti Bogu i neslužbeni način. Službeni način nazivamo liturgijom u strožem smislu riječi. Neslužbeni način možemo nazvati liturgijom u širem smislu. Službena liturgija obavlja se u ime određene zajednice vjernika na čelu sa svećenikom kao predstavnikom te zajednice pred Bogom. Neslužbenu liturgiju može obavljati svaki pojedinač ili skupina i onda kad tu nema svećenika.

Kad se govori o liturgijskoj reformi, onda je riječ o liturgiji u strožem smislu. To je prikazivanje svete misne žrtve, dijeljenje svetih sakramenata i sakramentala. Ta reforma ne želi zadirati nikako i onu našu osobnu pobožnost, kojom želimo častiti Gospodina Boga. Ipak želi razgraničiti ta dva područja koliko je to moguće. Želi da liturgijska pobožnost bude uistinu liturgijska, to jest pobožnost Čitave Božje obitelji na čelu s njenim predstavnikom svećenikom. Kad se prikazuje sveta misa, Crkva nas poziva da se i mi pojedinci što tjesnije povežemo sa čitavom zajednicom moleći zajedno misne molitve, zajedno pjevajući. Isto tako to želi i kod dijeljenja pojedinih sakramenata. Recite sami: Imali užvišenje molitve od aktivnog sudjelovanja u svetoj misi ili dijeljenje svetih sakramenata? Može li ikosa privatna pobožnost nadoknaditi ovu zajedničku, gdje se svi osjećamo kao djeca jednog Oca, kao braća Kristova, kao dionici jednog stola...?

Time Crkva nikako nije dirlula u privatne pobožnosti, pa ni u pobožnost moljenja svete krunice. Što više, Crkva želi, da nakon zajedničke liturgijske svečanosti uronimo sami osobno u razgovor s Bogom po privatnoj molitvi.

No kad se radi o svetoj krunici, valja dodati, da ona nije uvihek i svagđe samo privatna pobožnost. Crkva ju je odavna već uvrstila u takozvanu paraliturgiju moledi. Je javno i službeno kod vetrernih pobožnosti kroz čitav mjesec listopad, onda na prve subote u mjesecu, u svećanim procesijama ... Osim toga, tu pobožnost Crkva je počastila posebnim blagdanom: blagdanom Kraljice svete krunice.

Nije Crkva sve to učinila samo radi povijesnih događaja, koje ste spomenuli. Ona u krunici gleda vrlo djelotvorno sredstvo, kako će vjernike poučiti o životu Isusa i Gospe, kao i o glavnim istinama naše svete vjere.

Neki svetu krunicu nazivaju kratkim E-vangeljem, koje je pristupačno i onima koji ne znaju čitati, a nije nekorisno ni onima koji se ponose znanjem. Tu u Vjerovanju dozivamo si u pamet istine o Presvetom Trojstvu, našem otkupljenju, posvećenju, Crkvi, vje-

nom životu. U Očenašu dozivamo si pred oči velike prošnje koje nas je naučio Spasitelj. Zdravomarije nas sjeđaju uzvišene tajne utjelovljenja Sina Božjega i početka našeg spašenja. Otajstva, što ih dajemo i ka svake Zdravomarije, stavljuju nam pred oči životni put utjelovljenog Sina Božjega počevši od samog utjelovljenja, preko Betlehema, Nazareta, Jeruzalema, Kalvarije, uskršnuća i uzašća do proslave Gospine u njenom uznesenju na nebo i proglašenju kraljicom neba i zemlje.

Crkva ne može odbaciti takvu molitvu, koja je tako čvrsto vezana uz Evandelje. No ona bi željela nešto drugo postići. Ima dosta vjernika koji nižu desetku za desetkom krunice a da kod toga malo misle na otajstva što ih spominju. Prema tome, i tu je potrebna neke vrste liturgička reforma. U čemu bi se ona saustojala? Dobro bi bilo, da po mogućnosti prije nego počnemo moliti neko otajstvo, pročitamo u Evandelju ono mjesto koje o dotičnom otajstvu govori. Ako nemamo Evandelja, bit će dobro da si barem ukratko dozovemo u pamet glavne misli o tom otajstvu. Tako ćemo dublje prodirati u samu tajnu Božje ljubavi, koja nam se očitovala u dotičnom otajstvu. Razumije se, da će tako molitva biti sporija. Ali u tom slučaju nije potrebno izmoliti sva otajstva, nego se zadržimo danas na prvom, sutra na drugom, prekosutra na trećem ... To vrijedi i za zajedničko moljenje krunice u obitelji, a bilo bi dobro, kad bi se prakticiralo i u crkvi.

Danas kršćani sve više uzimaju u ruke E-vangelje i na njemu žele izgraditi svoj kršćanski život, pa i život molitve. Unesemo li i mi u svoju molitvu Evandelje, brzo ćemo se uvjeriti, kako će našom dušom prostrujati jedan posve nov život. Takva krunica uvek će ostati u Crkvi u cijeni i zadržat će svoje mjesto koje joj pripada kao skraćenom E-vangeliju.

A ono, što ste možda čuli o nekim izjavama na zapadu, nikako nije stav Crkve, nego zastranjenja pojedinaca, koji idu iz jedne skrajnosti u drugu. Da jučer su možda previše naglašavali osobni dodir s Bogom, sada naglašuju previše zajednički susret s Bogom u službenoj liturgiji. Istina ostaje u sredini, kao uvihek ...

Zaštitnici naših obitelji

Sv. Ivan Marija Vianney

Sveti Ivan Marija Vianney, zaštitnik svih župnika, ugledao je Božje svjetlo u francuskom selu Dardillyu, koje pripada lionskoj biskupiji. Roditelji su mu bili seljaci. Za seljake odgajali su oni i svoju djecu. Tako je Ivan Marija već od sedme godine morao pomagati starijem bratu u polju.

No u toj obitelji vladao je i pravi kršćanski duh, iskrena ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Ivan Marija pokazivao je već od rana djetinjstva natprosječnu pobožnost. Izvanredno je štovao blaženu Djesticu Mariju. Kolika je bila čista ta mlada duša saznajemo iz njezove izjave kad je već postao svećenik: »Ja nisam znao što je grijeh. To sam istom kasnije saznao iz usitiju svojih pokornika«.

Ivan je obilno pomagao siromašne i mnogo dobra činio svojim drugovima dok je još bio kod kuće. Tu čistu dušu sama je Božja providnost dovela u selo Ecully. Roditelji su ga, naime, poslali k teti, da u njezinu obitelji proboravi neko vrijeme. Tu je primio prvu svetu pričest iz ruku župnika Balleya, koji je izmakao strašnom progonom za vrijeme velike francuske revolucije u kojoj je poginulo oko tisuću svećenika. Malo kasnije primio je tu i svetu potvrdu. Tada se je u njemu probudila živa želja da postane svećenik. Bio je spremjan da se odmah odazove tome Božjem pozivu, ali mu to nisu dopustili poljski poslovi. No Ivan ne gubi vrijeme, već započinje svoju dugu pripravu za veliki poziv. Počeo je učiti latinski jezik kod župnika Ba-

lleya, svećenika vrlo kreposna života. On je Ivana naučio, kako će dobro moliti svetu krunicu.

Tu pripravu za svećeništvo prekide poziv u vojsku. Izgledalo je da su time svi planovi pali u vodu. Ali Božja providnost, vodeći ga kroz razne kušnje i stradanja, napokon mu udijeli milost da je bio oslobođen vojske. Tada mu je župnik Balleay isposlovao da bude primljen u sjemenište.

U sjemeništu je mladi Ivan prošao kroz najveće poteškoće u naukama, jer je vrlo teško pamti. Latinski nije nikad mogao ni toliko naučiti da može pratiti predavanja, a još manje da bi mogao na tom jeziku odgovarati, kao što je u to vrijeme bio običaj. Kad je propao na ispitima, vratio se je u Ecully velečasnom Balleyu, koji ga je hrabrio da ne kloni u kašnjama. Taj ga je svećenik sada počeo poučavati u bogoslovske predmetima, a onda je izmolio od crkvenih vlasti da ispit bude na francuskom. Tako je Ivan napokon uspio položiti potrebne ispite i dopustili su mu da bude zaređen za svećenika. Sveti redenje bilo je obavljen 9. kolovoza 1815. godine. Tako je Ivan uz velike žrtve polučio prvi dio najvećeg idealta. Sada će on živjeti samo zato, da spasava neumrle duše.

Najprije su ga poglavari poslali kao kapelana župniku Balleyu u Ecully, da uz tog svetog i učenog svećenika popuni svoje bogoslovsko znanje i uvede se u apostolski rad. Nakon smrti župnika Balleya bio je

poslan kao župnik u zapušteno selo Ars. Bile su mu tada 32 godine.

Župa je duhovno bila posve zapuštena. Ivan se je odmah dao svim silama na posao, da u narodu iskorijeni zle običaje i ukorijeni dobre. Njegov žar, svetačka pokora, duboka poniznost, goruća ljubav prema dušama za 20 godina prepseudili su tu župu od 230 duša. Ljudi su iz godine u godinu sve više dolazili u crkvu, češće primati svete sakramente. Sve više je nestajalo nepristojnih zabava, pijanki, nedjeljnog rada i drugih poroka. Kad bi vjernici dolazili u crkvu, redovito bi župnika zatekli tamo utrojenja u molitvu. Kako se župa duhovno dizala, tako je on sve više posvećivao vremena isповijedanju.

Arski je župnik bivao sve poznatiji u čitavom kraju zbog svoga sveta života i zbog načina kako je pristupao dušama u isповјedaonici. Nije prošlo mnogo godina i Ars je postao stjecište hodočasnika sa svih strana Francuske. Dolazili su, da se tu isповijede ili potraže savjeta kod svetog župnika, ne samo obični vjernici nego i svecenici, redovnici, biskupi, učenjaci, državni službenici.

Tajna njegove svetosti i privlačne snage bila je silna pobožnost prema euharistijskom Isusu i prema Majci Božjoj. Iz toga vreda on je crio spasenosnu vodu za pokorničke duše, ljubav prema siromaštvu i prezir svega što je zemaljsko.

Bog je dopustio da ta čista i tako plemenita duša bude kroz 35 godina

Glavna ulica u Lisabonu

kušana od sotone osjetnim progoni-
ma i zlostavljanjima. K tome su pri-
došle mnoge klevete i progoni čak i
od njegovih najbližih, a to je još vi-
še otkrilo i izbrisalo heroizam te du-
še.

Istrošen od napornog rada, iscrp-
ljen od oštrog posta i pokore do-
vršio je svoj svetački život 4. kolo-
voza 1859. godine.

Papa Pijo XI proglašio ga je
svecem 1925. godine, a kasnije ga je
postavio za zaštitnika svih župnika.

Ove godine se slavi 150 godišnjica
Vianneyeva dolaska u Ars, koja će
tamo biti popraćena raznim sveća-
nostima.

Za naše ovogodišnje hodočasnike
u Fatimu i Lurd grob Arskog župni-
ka bio je također jedan od ciljeva.
Tu su nad svećevim grobom imali
svetu misu 12. svibnja. Svećenici su
se molili za svoj anostolat, a vjerni-
ci za svoje svećenike.

Bit će dobro, da se i ovaj mjesec
pomolimo češće ovom svetu, da na-
šem narodu izmoli što više svetih
svećenika.

Rubrika PETRA BARBARIĆA

NEOBIČAN LIST

Pisan je 19. travnja 1968., i to u Saraje-
vu. Nepisala ga je Barbara Marković, koja
se osjeća dužna Petru Barbariću. Ona je po
njegovu zagovoru ozdravila još g. 1936. Tu
je stvar povjerila tadašnjem bolničkom dušo-
bričniku u Sarajevu svećeniku Iliću. On je
pratio njezinu bolest, bio svjedok njezina oz-
dravljenja te obećao sve javiti Uredništvu
Glasnika Srca Isusova.

Sada Barbara piše: »Ja sam se na to os-
lonila i bila bez brige. No sada, ima dulje
vremena, da mi to ne da mira i sva mislim
da to pokojni Ilić nije uredio i već odavna
htjela sam vam pisati... Molim vas u Ime
Božje i moga mira, da mi odgovorite da se
smirim. Žao bi mi bilo da Petar Barbarić bu-
de prikracen za jednu mi učinjenu uslugu...«

Barbara je uz list lijepo opisala i svoju
bolest i ozdravljenje po zagovoru Petra Bar-
barića. Radi mira njezine duše, a i na pro-
slavu Petra Barbarića objavljujemo sve što
nam i kako piše.

»Sarajevo 20. VII 1936.«

Bože pomozi!

Kapelica milosrdnih sestara u
sarajevskoj bolnici ostat će mi do
moje smrti u ugodnoj uspomeni,
jerbo sam tamo kod sv. mise dne
19. VII 1936. zagovorom Petra Bar-
barića prvi put nakon tri mjeseca

ca bolovanja osjetila da opet dobro
čujem kao i prije. Još u mjesecu
veljači oboljela sam na desno uho,
koje mi je bilo jedino na koje sam
čula, jer na lijevo uho ne čujem
već od g. 1921, kad sam u zagre-
bačkoj klinici operirana od profesora
Sercera. Početkom lipnja mo-
ja se bolest pogoršala, uho se gno-
jilo i curilo; Ako se u mojoj sobi
govorilo obično, nisam mogla ništa
razazbrati što se govori. To je
na mene grozno djelovalo. Bila
sam zdvojna. Obišla sam četiri li-
ječnika specijaliste, koji su mi na
upit hoću li opet čuti slegli rame-
nim i rekli: »sumnjam«. To je bi-
lo tako rečeno kao: »ne ćete više
čuti«. Meni je bilo grozno. No ja
sam skupila svu svoju vjeru i
nadu u Boga i rekla sama sebi:
»Jedini dobri Bož je mi pomoći.«
S velikim pouzdanjem počela sam
moliti Srce Isusovo, svetu Obitelj,
sv. Anu, sv. Judu Tadeja, sv. Antu-
nu i svetu Malu Tereziju da mi
izmole sluh. Dok sam kod kuće
ležala, dođe mi u posjet jedna na-

ša kuma, koja je bila jako pobožna i priča mi o Petru Barbariću. Dala mi je njegovu sliku u kojoj je bilo umetnuto komadić košulje Petra Barbarića. (Napomena vice-postulatora: vjerojatnije je bio komadić platna koji se je dotakao tijela Petra Barbarića.) Ja sam tu sliku zamotala u vatku i metnula na bolno uho. Svecina kojima sam se molila pridružila sam i devetniku Petru Barbariću, da mi izmoli sluh. Uz litanije molila sam i krunicu Srcu Isusovu te dodala šestu deseticu: »Srce Isusovo po zagovoru Petra Barbarića, ozdravi moje uho da opet dobro čujem! Uz bolesti uha dobila sam jaki bronhitis. Živci su mi oslabili te sam bila primljena u državnu bolnicu na liječenje. Tamo sam imala puno vremena za molitvu. Kada mi je bilo moguće otišla sam i u kapelicu gdje sam tih uz tabernakul molila vruće Srce Isusovo i Petra Barbarića za moje ozdravljenje. Često sam išla i na svetu misu.

U nedjelju 19. VII bila sam opet na sv. misi i jer se nisam ispojedila nisam pristupila sv. pričesti. Sv. pričest se dijelila časnim sestrama prije sv. mise. Najprije sam izmolila moje običajne molitve, a počela sam moliti krunicu Srcu Isusovu i Petru Barbariću. Najednom osjetim nekakvu nutarnju radost i u tom momentu čujem glasnije pjev časnih sestara i velečasnog kojeg prije nisam čula, pa niti zvonce kod pretvorbe. Prestala sam moliti i motrim sebe je li to istina ili varka. Kada sam se osvjedočila da je stvarnost, zahvalila sam Bogu, odmah se pokajala za sve grijeha i pristupila k sv. pričesti. Ni danas ne znam kako sam se stvorila kod pričesne klupe. Ni-

sam znala od radosti, uzbudjenja što bi i sva sam drhtala.

Svi su taj dan opazili na meni da bolje čujem. Sam liječnik se divio, jer je bio uvjeren da se kod mene neće bolest popraviti. Moj suprug kad je došao da me posjeti, odmah je opazio da bolje čujem nego prije. Sve sam mu ispričala i od veselja plakala. Ponедjeljak i utorak nisam išla k liječniku da se još osvjedočim je li istina i te dane nisam našla gnoja u uhu. U srijedu sam otišla k liječniku koji se je začudio kako mi je dobro i da više ne trebam upotrebljavati kapljice koje sam uzimala. Taj dan došle su mi u posjet komšinice koje su znale kako nisam dobro čula i svi su se divili kako dobro čujem.

Svaka čast i hvala Srcu Isusovu i Petru Barbariću. Obećala sam otići u Travnik na grob, što sam odmah kada sam izašla iz bolnice i učinila. Tamo sam se ispojedila i pričestila, a jedan O. Isusovac znanac moga muža, O. Filipović dao mi je dosta sličica koje sam podijelila i poslala i u moju domovinu Češku i opisala moje ozdravljenje.

Barbara Marković

Ovo divno svjedočanstvo zahvalnosti Petru Barbariću objavljujemo, a da nismo bitno dirali u jednostavan i iskren način opisivanja zahvalne ozdravljenice. Dobro je da bude makar nakon 32 godine objavljeno, tim više što uslišana osoba to želi i smatra svojim dugom prema Petru Barbariću.

I ovom zgodom molimo štovatelje Petru Barbarića da prepričaju bolesnike njegovu zagovoru. Eventualna uslišanja neka opisuju i pošalju vice-postulatoru. Takvim se objavljenim uslišanjima budi u vjernika pouzdanje u zagovor Sluga Božjega, a što više bude uslišanja, to će prije doći i do beatifikacije.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator
Zagreb 02-345

Hodočasnici I. grupe hodočašća

Tri hodočašća dubrovčana

U ovogodišnjem proljetnom periodu povodom »GODINE VJERE« Dubrovčani su u tri navrata hodočastili blaženicima Bokе Kotorske, kako bi svoju vjeru što bolje oživili. — Hodočastilo se je bl. Ozani Kotorki, bl. Graciju iz Mula i Slugi Božjem o. Leopoldu Mandiću u rodno mjesto Herceg Novi.

Prvo hodočašće bilo je 28. travnja, kojeg je organizirala nova dominikanska župa sv. Križa u Gružu. Drugo hodočašće bilo je 12. svibnja, kojeg je organizirala franjevačka crkva »Male braće« za svoj pjevački zbor i III red sv. Franje, a kojem su se priključili i ostali vjernici. Treće hodočašće bilo je 19. svibnja, kojeg su organizirali časni oci dominikanci iz grada — crkve Rosarij — za svoj pjevački zbor i druga vjernike. U sva tri hodočašća krenulo je na Boku kotorskу 20 velikih autobusa poduzeća »Atlas« i nekoliko desetina privatnih kola sa preko 1000 hodočasnika. Bila je to prava »Invazija« Dubrovčana na Boku kotorskу.

Prvo i treće hodočašće prošlo je kroz cij-

jelu Boku, dok je drugo bilo samo do rođnog mjesta o. Leopolda. Posjetilo se je staro pomorsko mjesto Perast, Kotor, Muo, Prčanj i Hercegnovi, a zatim na povratku glavnu Konavosku župu Čilipi. U tim mjestima razgledalo se ju 7 crkava, a posebni doživljaj bio je za hodočasnike pohod tijelu bl. Ozane i bl. Gracija, te crkvi gdje se je krstio o. Leopold. U svim tim crkvama održani su i prigodni govorovi o našim blaženicima. Također je na hodočasnike učinio veliki utisak kada su razgledali 800-godišnju Kotorsku katedralu, te u njoj poznatu riznicu i Ciborij iz 14. stoljeća. Govor apostolskog administratora mons. Gracija Ivanovića, koji ih je ospovio, da oni predstavljaju stari Dubrovnik učinio je također na hodočasnike dubok dojam i oživljavanje vjere onakve kakvu su imali stari Dubrovčani. I na vjernike Bokе kotorske ova hodočašća Dubrovčana djelovala su na oživljavanje njihove vjere. Pozdravom »BOG ŽIVI!« završila su ova hodočašća Dubrovčana blaženicima Bokе.

I. A.

Iz Slavonskog Broda

VJERSKI SE ŽIVOT U SLAVONSKOM BRODU U PORATNIM GODINAMA STUBOKOM IZMIJENIO ZAHVALJUJUĆI SVE SREDENIJOJ PASTVI, ZAUZIMANJEM PREC. GOSP. ŽUPNIKA VIDA MIHALJEKA I GLEDAJUĆI NA STVARNE POTREBE VJERNIKA OSNOVAN JE NIZ NOVIH ŽUPA KOJIMA JE MATIČNA ŽUPNA CRKVA POSTALA PRETIJESNA I POMALO PREDALEKO. 1. SRPNJA 1961. OSNOVANA JE ŽUPA KRISTA KRALJA U BRODSKOM VAROŠU; 31. SVIBNJA 1964. OSNOVANA JE ŽUPA DUHA SVETOGA NEDALEKO TVORNICE -DURO ĐAKOVIĆ-; 11. LIPNJA 1966. OSNOVANA JE ŽUPA SVETOG JOSIPA U NOVIM NASELJIMA ZAPADNOG DIJELA BRODA POKRAJ SAVE, U BRODSKOM SE VAROSU GRADI LIJEGA CRKVA, ŽUPA SE NAIME SASVIM OSAMOSTALILA; ŽUPNA CRKVA ŽUPE DUHA SVETOGA GOTOVО JE DOVRŠENA, DOK SE SLUŽBA BOŽJA I VJERONAUK U ŽUPI SV. JOSIPA OBAVLJA U ADAPTIRANIM PROSTORIJAMA, A KAD BУДЕ VIŠE SVIJETA I VANI POD VEDRIM NEBOM. NA TERITORIJU NOVE ŽUPE ŽIVI OKO 1500 VJERNIKA, VEĆINOM SU TO RADNICI, DOBRIM DIJELOM DOSELJENICI, PRIVRŽENI SU CRKVI. ŽUPU ADMINISTRIRA ŽUPNIK MATIČNE ŽUPE UZ POMOC SVOG KAPELANA I ČASNIH SESTARA URŠULINKI DOK SE ŽUPA NE PRIVEDE POTPUNOJ SAMOSTALNOSTI MATIČNOJ ŽUPI PRIPADAJU JOŠ DVije FILIJA: VRBA I RUŠČICA, NJIHOVE SU CRKVICE DOBRANO STRADALE ZA POTRESA. U VRBI JE VEĆ DOVRŠENA OBNOVA, DOK SE U RUŠČICI STARА CRKVICA MORALA SRUSITI I NOVA JE U GRADNJИ.

Misa kod sv. Josipa

Grupa svirača sa kapelanom Josipom Rimac kod sv. Josipa

VIJESTI IZ KATOLIČKOG SVIJETA

PROGRAM PAPINA BORAVKA U KOLUMBIJSKOJ PRIJESTOLNICI

Papinski dnevnik *Osservatore romano* donio je 16. lipnja program papina puta u Južnu Ameriku, na Euharistijski svjetski Kongres. Sveti Otac dolazi u četvrtak, 22. kolovoza, ujutro u Bogotu. Odmah će nakon dolaska pohoditi katedralu. Istoga dana poslije podne Papa će na Euharistijskom polju (Campo Eucaristico) predsjedati velikoj svečanosti svećeničkog redanja.

U petak (23. kolovoza) sastat će se izjutra s Predsjednikom Kolumbijske republike. Iza toga pochod Campesinosima. Poslije podne bit će svećano Bogoslužje na Campo Eucaristico za radnike, poslodavce i studente. Navečer će sveti Otac primiti u apostolskoj Nunciaturi diplomatski kor i razna službena predstavnštva, koja će stići s raznih strana svijeta na Kongres.

U subotu (24. kolovoza) odslužit će ujutro sveti Otac svetu misu u jednoj perifernoj gradskoj

župi. Zatim će prisustvovati u katedrali »II općoj konferenciji južnoameričkih biskupa«. Ujedno će blagosloviti novu zgradu CELAMA (spomenute konferencije južnoameričkog episkopata).

Poslije podne sveti Otar odlazi s aerodroma El Dorado natrag u Rim.

ISUSOVAC — DRŽAVNI SAVJETNIK

Malo neobično, ali istinito. Pater Jeronim d' Souza, asistent isusovačkog generala za Indiju, već je dulje vremena član indijskog parlamenta. Nedavno je pozvan, da s drugih 55 predstavnika političkog, kulturnog i odgojnog života prisustvuje u Srinagaru posebnom sastanku. Taj sastanak organizira Savjet za Narodno Ujedinjenje. Doći će i presjedavat će premijer Indije gđa Indira Gandhi. Raspravlјat će se o svim zapreka- ma, koje ometaju pravilan razvoj goleme indijske zemlje.

»KRŠĆANSKA SAVJEST I SIROMASI«

Tako je glasila tema, o kojoj su nedavno raspravljali u kanadskom gradu Montrealu. Bio je to međuvjerski, međukršćanski skup ljudi, koji žele pokrenuti kršćane na djela ljubavi. Osobito se ističu članovi Kanadske konferencije o Crkvi i svijetu i članovi Kanadskog Vijeća Crkava. Na sveučilištu u Montrealu bio je preko 500 prisutnih — iz cijele Kanade. Razgovor je pokrenuo pitanje siromašnih krajeva u toj velikoj zemlji i u drugim krajevima svijeta. Doneseni su zaključci o većoj brizi kršćana za siromašne slojeve. Naročito je bio zapažen nastup glasovitog nadbiskupa iz Olinde i Recifea (Brazil) msgra Heldera Camara, snažan intervent poznate

engleske ekonomistkinje Barbare Ward (koja je član papinske Komisije Iustitia et Pax), i govor profesora Josue de Castro, predsjednika Instituta za prehranu u Svetskoj Organizaciji FAO.

NOVO DJELO NOBELOVCA DOMINIKANCA PATRA PIREA

Bijeli dobročinitelj nevoljnih i prognanih ljudi podiže svuda po svijetu svoje »gradove i naselja ljubavi«. Ove je godine 15. lipnja U Baselu (Švicarska) objasnio okupljenim prijateljima i novinarima svoje najnovije djelo na njemačkom jeziku »Izgraditi mir«. Dvije večeri prije toga isto je djelo protumačio u Bernu i Zürichu. Ovih tjedana ta će krasna knjiga izći i na nizozemskom i na japanskom jeziku.

KATEKEZE I PROPOVJEDI

Muka su za svu Crkvu po svijetu. Razni Pastoralni savjeti, stavljeni od svećenika i laika, predlažu svjim biskupima neke reforme, kako da se uspješnije navijesti Kristovo Evandelje našim suvremenicima. Tako se je nedavno sastao Pastoralni savjet bazelske biskupije (Švicarska) u gradu Luzernu da prouči taj problem. Novi biskup Bazela msgr Anton Hänggi bio je prisutan, dok je njegovih 56 savjetnika (iz klera i laikata) posve slobodno iznosilo poteškoće i pronalazilo rješenja.

PROTIV PRETJERANE DACE

koju u mnogim afričkim zemljama moraju mlađi plaćati prigodom ženidbe, ustao je nadbiskup iz Kampale u Ugandi, msgr Nsubuga. Spomenuo je da taj neukusni običaj naročito pogoda siromašnije mladence, i više je nalik na trgovinu robljem negoli na pravi ženidbeni ugovor. Njegov je

cu. Raspravljali su kako da se idealno poveže istina i prikazivanje nevjerljivih, čudesnih događaja u dječjoj književnosti. Kako da se dobra knjiga upotrijebi u ispravnom odgoju djece.

BUDUĆI SVECENICI ODGOJITELJI

Sad još klerici — bogoslovi — održavaju od 15. srpnja do 30. kolovoza konferencije i praktične vježbe u Salamanki (Spanjolska). Osobito proučavaju Teologiju, Psihologiju i Pedagogiju. Nastupaju stručnjaci, raspravljaju sami teolozi-klerici u pojedinim grupama i za tzv. »okruglim stolovima«. Nadaju se da će u tim praktičnim kursevima obogatiti svoje znanje i pripraviti se za odgovornu praksu.

PRVI KATOLICKI DOKTOR NA PROTESTANTSkom SVEUCILISTU

To je dominikanac p. Roné Kieffer. Luksemburžanin, koji već nekoliko godina živi u Švedskoj. Nedavno je položio doktorat iz protestantske teologije na sveučilištu Upsala. To je prvi katolički svećenik koji je na tom fakultetu doktorirao nakon protestantske Reforme, kojom su skandinavske zemlje otpale od katoličke Crkve još u XVI stoljeću.

U BUDISTICKOJ SREDINI

Na otoku Ceylonu, u glavnom gradu Colombo, završena je ovog lipnja prva »pastoralna sinoda« za čitav otok. Oko 300 delegata — svećenika, redovnika i laika — pretresali su sadašnje stanje katolicizma na divnom otoku, gdje je stanovništvo većinom budističko. Poznato je, koliko su katolici pretrpjeli posljednjih godina, kad su im na svaki način htjeli uništiti

govor, održan u jednoj kampalskoj crkvi, odjeknuo i preko granica Ugande.

ČASOPISI I KNJIGE ZA KATOLICKU DJECU

U Madridu (Spanjolska) održano je 29. zasjedanje Međunarodne Komisije za dječju štampu i književnost. Organizator sastanka bio je Katolički Spanjolski Odbor za dje-

vjerske škole. Glavni je posao bio da se što bolje shvate i životno primjene saborski dekreti. Naročitu su brigu posvetili odnosima Crkve i države, laičkom apostolatu, liturgijskoj obnovi, katekizaciji, svećeništvu, redovničkom životu i ekumenskom pokretu.

JUBILARNO »ALOJZIJEVO« U SVETOM GRADU

Već smo pisali i u Glasniku o mladom Svecu čiju četiristotu obljetnicu rođenja slavimo ove godine. Na svečev blagdan, 21. lipnja, zajedno s preć. Ocem generalom Družbe Isusove, p. Pedrom Arrupe (koji se nekoliko dana prije toga vratio iz naše zemlje u Rim), koncelebrirali su na svečevu grobu u crkvi Svetog Ignacija i drugi Isusovci. Prisustvovali su potomci kneževske obitelji Gonzaga, gradačački svećeva rodno mjesto Castiglione i mnoštvo ostalih vjernika. Otac General održao je srdačnu i nadahnutu homiliju o slavnom sinu Družbe Isusove, uzoru suvremene angažirane mlađeži.

Tri dana prije blagdana (18., 19. i 20. lipnja) održana je svećana trodnevница u istom baroknom hramu. Sva tri dana — navečer — imao je po jedan kardinal koncelebraciju i govor. Evo nekih misli, što su ih izrekli kardinali Ildebrando Antoniutti, Gabrijel Garonne i Amleto Cicognani.

Kardinal Antoniutti, prefekt Kongregacije za redovnički život, govorio je s posebnim vidikom i naglaskom za redovničko slušateljstvo. »Alojzije Gonzaga nije rođen svet — usudio se kazati kardinal — nego je suradiavao s milošću i svojom odlučnom voljom postigao uvišen stupanj evandeoske savršenosti. I nas poučava svojim neokaljanim vladanjem, svojom apostolskom djelatnošću, neustraši-

vim svojim srcem, stalnim i dirljivim odgovorom Božjem glasu... Neki u svojim modernim metoda-ma, kojima žele pronaći znakove zvanja na moralnom, intelektualnom i psihološkom području, zaboravljaju da je redovničko zvanje prije svega Božji dar, poziv nebeske ljubavi na službu dušama. I da je odgovor na ovaj dar posljedica razmišljanja i molitve...« Kardinal je spomenuo Kristovu riječ da za radnike u žetvi Gospodnjoj treba moliti. Kristu treba odgovoriti sasvim slobodno i puno-odgovorno. U teškim potresima društva, pojedinih obitelji i savjesti, Bog ne prestaje zvati, ali mnogi ne odgovaraju pozivu Božjem. Mladi nisu ni danas nesposobni za redovničko zvanje, za žrtvu i velikodušne pothvate potrebno im je zvanje prikazati u čistoj veličini — u sjaju Križa. »Sveti je Alojzije pružio takav primjer neustrašive čvrstoće, kojom se je vjerno vezao uz Božji zov. Zdrava mlađež, koja osjeća naročitu privlačnost teških stvari, za koje se isplati živjeti, znat će naslijedovati primjer svetog Alojzija, darivajući se kao žrtvu.«

Snažne su bile riječi kardinala Garonnea, prefekta Kongregacije za kršćanski odgoj. Svoje misli je usredotočio u temeljnu ideju — izbora. Životnog izbora. Alojzije je »izabrao Krista... Kao i njegov otac sveti Ignacije. Svatko to u životu mora izabrati. Mnogi to čine neodlučno. Obave duhovne Vježbe, nađu se ispred stvorena dva puta, ali ne vole izabrati. Izabratи Krista znači nečega se odreći. Alojzije je izabrao i ostao čvrst: nije izabrao užitka, niti časti, nego Krista...« govorio je na francuskom jeziku kardinal. Lojalni, pošteni odnos prema Kristu bio je ujedno najpošteniji odnos prema samome

sebi! Sveti Ignacije poučio je svog duhovnog sina da je »prvi oblik molitve« ispit savjesti. »Jasno vidjeti u samima sebi što smo, gdje smo i kakvi smo, kakvi su motivi našeg rada. To se ljudima danas ne svida. »Mladi danas ne znaju, da Bog mnogo traži, ali i mnogo djeluje! Njihova lojalnost i vjernost ne može se prevariti jedino u Bogu.

Posljednji dan trodnevnicke progovorila je stari papin državni tajnik kardinal Cicognani. Istakao je dinamični, otvoreni i ljudsko topoli značaj svetog Alojzija, koga su povjesno prilično iskrivili razni životopisci. Prije kojih dvadeset godina kardinal je, prepisao jedno odulje originalno pismo, što ga je sveti Alojzije pisao majci, a sad se čuva u Chicagu. Pismo je puno dobrote, poniznosti, jednostavnih savjeta mami da moli Presvetu Djevicu i slijedi je kao jaku ženu pod križem. Alojzije je osobito na kraju života pokazao toliku osobnu zrelost, muževnu i humanu širinu, da ga naši dani nekako sami od sebe, natjerani teškim pojedinačnim i kolektivnim mukama, dozivlju u pomoć.

Kako vidimo, jubilej dragoga sveca dostojno je proslavljen u gradu njegove svetačke smrti.

UBIJENI ROBERT FRANCIS KENNEDY

popunjuje niz hrabrih ljudi, ali

ujedno otkriva niz zločinačkih savjesti. Nakon 24 satne agonije, umro je divni muž i otac 11-ero djece, od zločinačkih hitaca. Za pravednoga Abela napisao je u poslanici Hebrejima sveti Pavao da »i mrtav još uvijek govori«. Tako je bilo i s Robertom Kennedyjem. Njegova je smrt povukla mnoštvo ljudi na molitvu, u crkve, na svetu Prijest. Krunica u njegovim opuštenim rukama medaljica svetog srca Martina Porres na prsima, sveto ulje na čelu, molitve brata Edwarda, žene Ethel i vjenca osironašene djece, njegovih starih roditelja i nebrojenih prijatelja — sve je to još jednom dozvalo Boga bliže ljudima i ljudi bliže Bogu. Kad bi to mogla biti posljednja prolivena nevina krvi — ne samo u Americi nego na čitavom svijetu! Ali — onda sotona ne bi imao svog paklenog poela kao »ubožica ljudi od početka«. Svakako u onih 25 hiljada pisama što ih je Robertova mama Rose i žena Ethel dnevno primala i prima, svijet je pokazao da i danas jedino žrtvovani i dobri mogu učiniti nešto veliko za spasenje čovječanstva. Mi Roberta, našeg brata u vjeri, ne kanoniziramo — Bog je njegov sudac. Ali smo zahvalni Bogu što naše vrijeme nadahnjuju primjeri kao što su dobri papa Ivan, braća Kennedy i uzorni pastor i apostol Mira Martin Luter King.

Fidells

NOVE KNJIGE

»TEBE BOGA HVALIMO ILI CUDA PRIRODE« — 32 čitanja za svibljanske pobožnosti, ali knjiga će veoma dobro doći vjernicima da upoznaju način kako će braniti svoju vjeru, a kako će je i sami utvrditi u napastima i kušnjama.

Veoma će dobro doći mladeži da nauči u prirodi otkrivati Božje tragove. Stoga knjigu toplo preporučujemo. Naručuje se na adresu: Fra Vjeko Kulier, Fojnica kod Sarajeva. Cijena je knjizi 10 ND.

Upravo izšlo iz tiska: Ante Jakšić: «POVRATAK U DJETINJSTVO» — To je zbirka pripovijesti. Ilustrirao Josip Martinko. Izdalo Hrv. Književno Društvo svetog Čirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. — Cijena 8 ND.

Župni ured Janjevo poslao je uredništvu ovaj dopis: »Prije izvjesnog vremena ovaj je župski ured počeo izdavati svoj list, Bujan. I neobično zanimljiv vjerski život župe zaslužuje da o njemu pišemo. Nastojat ćemo da naš list bude vjerna slika života naše župe. Izlazit će pet do šest puta godišnje. Tó je jedini župski list na teritoriju Kosova i Metohije pa i skopljanske biskupije. Šaljemo Vam ga na recenziju s molbom da upoznate svoje čitatelje s ovim našim listom i da im ga preporučite. List se može dobiti kod ovog župnog ureda samo uz godišnju pretplatu koja je 10 din.« — Uredništvo župnog lista »ŽUPA JANJEVO« — p. JANJEVO (Kosmet) —

Uredništvo je primilo 1. broj ovog lista koji je i više nego zanimljiv. Njegov je format čisto suvremen, male novine, 25x35 cm. Na osam stranica ukusno prelomljenog teksta nalazi se sadržajna slika bujnog vjerskog života našeg hrvatskog živja u dijaspori. Janjevo je župa budućnosti. Statistika od 1967. govori nam da je u župi umrlo 46 osoba a rođeno ih je i kršteno 187. Nedjeljni posjet svetoj Misi jest 99,5 posto. Tako to piše na strani 6. Dobro je da se Janjevcani puno sele napose u Zagreb, pa će se kod nas posjećivati Mise poboljšati.

Ovih dana izlazi iz tiska molitvenik s velikim slovima »SRCE ISUSOVО, UFANJE НА СЕ« — To je četvrti izdanje ovog molitvenika koji je u prvom redu namijenjen onima koji slabije vide. Molitvenik je bogat izborom molitava za javnu i privatnu pobožnost, ima križni put i velik izbor pjesama. Uvezan je u platno. Cijena 10. din. Naručuje se: Rudolf Breber, Zagreb 02-147.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za svoje obraćenje. — Matilda Horvat, Subotica.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i svetom Antunu na primljenim milostima. — Mara Strišović, Črnkovci.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i svetom Ivanu Bošku za sretno položene ispite. Zahvalna M. Z.
- Puno hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistrčkoj, svetom Josipu i svetom Aloiziju na primljenim milostima. — Terezija Horvat, Donja Dubrava.
- Zahvaljujem sluzi Božjem Petru Barbariću što mi je pomogao kroz 35 godina. — J. T. Sarajevo.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za sretnu operaciju, te se i nadalje preporučujem zdravije mužu, mir i sreću u obitelji. — Jagica Stefanac, Slunj.
- Presvetom Srcu Isusovu i Blaženoj Djelici Mariji zahvaljujem za žudeno zdravlje, koje sam već bio pregorio. — Ivo Grgičević, Vršnik, otok Hvar.
- Hvala Božanskom Srcu Isusovu na primljenim milostima. — Lj. S. Jaska.
- Zahvaljujem Gospi Trsatkoj, svetom Josipu i svetom Antonu na svim primljenim milostima, te i ubuduće njihovoj zaštiti preporučujem sebe i svoju obitelj. — Ljubica Makarun, Lun.
- Na uslijedanim molitvama i primljenim milostima zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antonu M. P. Krizić.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Antunu na svim milostima što su mi ih udjeliši tijekom moga života u svim potrebama. Ujedno nadalje preporučujem sebe i cijelu svoju obitelj, kao i unucad njihovoj zaštiti u potrebara duše i tijela. B. M. Svirče.
- Zahvaljujem svetom Antu na sretno položenim ispitima u školi, te se i unaprijed preporučjem. R. M.
- Za ozdravljenje zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Gospu od brze pomoći, te se i ubuduće preporučuje njihovoj zaštiti M. A. Črnković.
- Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu zahvaljuje za ozdravljenje noge i za druge primljene milosti M. D. Harjanović.
- Zahvaljuje se Srcu Isusovu i Gospu od brze pomoći za položenu maturu i za namještajne M. Lucić, Gundinci.
- Zahvaljujem Majci Božjoj Lurdskoj na udjeljenim milostima. M. G. Gorjani.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći, blagopokojnom Kardinalu i slugi Božjem Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje. — Ana Čiper, Ulanik.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Mandiću, što sam ostala živa u teškoj autobusnoj nesreći. — Marica Stopfer, Biograd n/m.
- Na uspjeloj operaciji oka svoje kćeri zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Luciju i sv. Tereziji od Dj. Isusa, Klara Pavlović, Stan.

- Presvetom Srcu zahvaljuje za sve primljene milosti i dobročinstva sa preporukom za budućnost Aleksandar Krnečić, Krašić.
- Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. T. D., Derventa.
- Na uspjejloj operaciji i ozdravljenju duha i tijela zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Ing. D. V., Zagreb.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i svetom Antunu na uslušanoj molbi i mnogim drugim milostima. Preporučujem se i nadalje u njihovu pomoć. — J. Đurđa, Črnikovići.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te slugi Božjem Petru Barbariću za primljenu milost. — Rozika Preložnjak, Varaždin.
- Za ozdravljenje zubi zahvaljuje presvetom Srcu Isusovu J. M. Novi Marof.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći, svetom Ivanu Krstitelju i svim zaštitnicima na ozdravljenju svoga sina Ivana od teške upale moza. — Karlo Tomicić, Zenica.
- Za sretno položenu maturu zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antunu. Ujedno im i ubuduće preporučujem sebe i svoje roditelje. — Ana-Marija, Rakitovića.
- Za svoje i unukovo ozdravljenje zahvaljuje se Presvetom Srcu Isusovu K. N. L.
- Presvetom Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću zahvaljuje na primljenoj milosti Slava Pregl.
- Zahvaljuje Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Josipu za primljene milosti uz preporuku Marija N., Zagreb.
- Javno zahvaljujem skupa sa sinom Presvetom Srcu Isusovu, Majci dobrog savjeta i drugim svetim zagovornicima na sretno završenom liječničko-diplomskom ispitu. — Zahvalna Amica Vuković, Ilakovci.
- Na primljenim milostima zahvaljuje Srcu Isusovu, Gospu od brze pomoći, Leopoldu Mandiću i svetom Antunu H. A. Beretinci.
- Preporučujem se svetom Antunu, da mi bude u pomoći za ozdravljenje od kože bolesti, od koje već duže vremena boljem, te da primi pod svoju zaštitu mene i moju obitelj. — K. P. N. Mikancovi.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu na uslušanoj molbiti i primljenim milostima, te se preporučujem i nadalje. L. A. Popovača.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, kao i svetom Josipu za svoje ozdravljenje. — Katica Kuhundžić, Prkovići.
- Za primljene milosti i uspjeh operacije zahvaljuje Srcu Isusovu Adrijana Naranča, Jesenice-Krilo, Split.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu i svetom Antunu na sretno položenom ispitu. Nikola Žužić, Jastrebarsko.
- Za ozdravljenje zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Josipu, Marija Stetović, Štefanje.
- Mica Damjanović iz Jasenovca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i svetom Antunu na sretno položenom završnom ispitu.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu, Gospu od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću, sv. Antunu, Leopoldu Mandiću i svim zaštitnicima, koji su mi pritekli u pomoć, kad mi je prijetila velika nesreća. Preporučam se i nadalje u njihovu pomoć. — T. T. Lj.
- Na brzom ozdravljenju slomljene ruke svoga sina zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetoj Maloj Tereziji. — Kata Simić, Medurača.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za mnoge primljene milosti Marija Petrović, Pučiste.
- Zahvaljujem za primljene milosti Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, svetom Josipu, svetom Antunu i svetoj Maloj Tereziji. — Z. M. Prelog.
- Za ozdravljenje zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu J. H. Natkrilovićan.
- Zahvaljujem Majci Božjoj i ocu Leopoldu Mandiću na primljenim milostima za dobar uspjeh svoje djece. Molim i nadalje njihovu pomoć. N. N. Bugojno.
- Za položenu maturu i još jedan ispit zahvaljujem se Presv. Srcu i dalje se preporučam. Z. B. Derventa.

Na omotu: GOSPA OD ANDELA U ASIZU

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družba Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Sipušić, Zagreb 02-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

LASNIR SRCA ISUSOVA I MARIJINA

IX

RUJAN 1968.

ZAGREB — GODINA 59

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOTOVU

SADRŽAJ

323	Učiteljstvo Crkve svjetionik istine, Mijo Škvorc
326	Finale jednog poziva
327	Misijska odgovornost Crkve, Josip Antolović
329	Najstarija fotografija na svijetu, Mati Jović
329	Sv. Petar Klaver
342	Vinograd, trs i loza u parabolama Sv. pisma, Gustav Closen
348	Credo — vjerovanje pape Pavla VI — F.
353	Nova Enciklika o obiteljskom životu
354	Razgovaramo
358	Iz života Crkve

Na omotu: »ANDEO« OD RAFAELA

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRIŠTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGA, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZASAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ZIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROSTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TIJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

BEZBRIGA PRAZNICA DOŠLA JE KRAJU. OS-TAVITI NAM JE LIETOVALIŠTA I ODMARA-LIŠTA BILO U PLANINAMA BILO NA MORU I VRATITI NAM SE OPET K NAŠIM ŠKOL-SKIM DUŽNOSTIMA. IMA NEŠTO LIJEGA U RITMU ŽIVOTA! — ZA RODITELJE POČINJU OPET NOVE BRIGE: »OVE MI GODINE PETO DIJETE POČINJE ŠKOLOVANJE, REKLA JE JEDNA MAJKA. ZA ME JE TO POČETAK NO-

VOG RADNOG STAŽA, DA NE ZNAM ŠTO ME SVE ČEKA BILA BIH MIRNIJA. ALI SU ME DOSADAŠNJA ŠKOLOVANJA I PREVIŠE IZMO-RILA, DA JE TU SAMO ŠKOLOVANJE? TU JE DRUŠTVO KOJE MI JE KOD JEDNOG I DRU-GOG DJETETA ZADALO STO MUKA. TU SU ODIEVANJE, KNJIGE, NOVI DNEVNI RED KOJI ĆE SE S OVIM DJETETOM SAMO JOS ZAPLESTI. SA SVAKIM DOSADAŠNJIM ŠKO-

LOVANJEM MOJA SU SE DEŽURSTVA SAMO UMNAZALA: S JEDNIM SAM DJETETOM IMA LA DVOSTRUKU BRIGU JER JE ZAOSTAJALO U ŠKOLI, KOD DRUGOG ME IZMUCILA PRIJATELJSTVA KOJA NISU NIKUD VODILA, TREĆE JE OPET MISLILO I JOŠ MISLI DA JE SAMO NA SVIJETU I DA SVE VRIJEME MORAM POSVETITI SAMO NJEMU. A UZ TO KUĆNI POSLOVI, TO MOGU RAZUMJETI SAMO ONI KOJI SAMI IMAJU SLIČNE OBVEZE... «ZNAJMO, RODITELJI, DA JE NAŠA PRVA, NAJTEŽA ALI I NAJLJEPŠA DUŽNOST DA SVOJU DJECU OSOVIMO NA NOGE, DA JH UVEDEMOSA KAO ZRELE I ODDGOVORNE LIJUBE U DRUŠTVO, DA IM DADNEMO SREDENU VJERSKU ORIJENTACIJU, KAD SMO TO UČINILI UČINILI SMO ONO ŠTO BOG OD NAS TRAŽI.

UČITELJSTVO CRKVE

SVJETIONIK ISTINE NAD MOREM ZABLUDA

Apostoli Molitve mole u mjesecu rujnu na nakanu:
»Da svi kršćani iskreno i čvrsto prionu uz vjersku nauku
što je naučava crkveno Učiteljstvo.«

KRIZA VJERE

Rimска »Sinoda biskupa« upozorila je javno da kršćanski svijet proživiljava kriju vjere. Nije to nešto posve novo. Na kriju vjere, na zablude i nejasnoće, na kolebanja pameti i srca, smjeraju opomene samoga Spasitelja, mnoge izreke svetoga Pavla, svih crkvenih Sabora tijekom povijesti, upozorenja tolikih papa i biskupa. Danas je svar zaoštrena. Sabor je probudio kršćane i mnogi od njih misle stvarnije i ozbiljnije nego nekad. Sire svoj pogled na tolike novovjeke pojave, žele suvremene probleme utkati u tkivo vječne Objave Božje. Dakako da je to riskantno. Ako nisu dogledali smisla Božje Riječi gotovo do kraja; ako nisu shvatili svoga vremena na vagi Božje procjene, jedva će se snaći. Njihove će misli lutati kao i srce. Neće moći ni na koji način usvojiti i podrediti prolaznoga neprolaznomu, nejasnoga jasnomu, nebitnoga bitnomu. Prepušteni sami sebi kušat će nešto skroz naopako: Božju Riječ i istinu prekrojiti na svoju, dogmu pretvoriti u »mišljenje«, vječna načela razvodniti u »suvremenoj situaciji«, i ta-

ko tobiože »posuvremeniti« svetu Blagovijet.

Koliki su danas nalik na etiopskog eunuha, rizničara bogate kandake, koji na pustom putu prema Gazi Čita Izaju a ne razumije! Kad ga je đakon Filip zapitao, zna li što znače riječi koje čita, odgovorio je protodušno: Kako bih znao, ako mi netko ne protumačil? Slično pripovijedaju o malom čitaču Grguru u nekom samostanu blizu Trieru. U taj samostan stiže sveti Bonifacije. Mladi čovjek čitao mu je glasno Svetu pismo. Svetac ga pohvati kako razgovjetno čita i upita da li sve razumi. Grgur odgovori da ne razumi. Druga je stvar čitati, a druga — shvatiti.

Citamo li što sve danas neki kršteni pojedinci »vjeruju« ili uče o vjeri — osjećamo da ne razumiju što im Bog javlja. Inače bi jedva mogli govoriti i pisati besmislice, nakazne izjave i tvrdnje, kakve iznose o Božjim i ljudskim problemima. Sveti Otac reče u nekoliko navrata, da su u takvim srcima poljuljane gotovo sve glavne kršćanske istine. Ni su to samo vjekovne teškoće oko Pro-

vidnosti i problema zla, oko predodređenja i milosti. Rasprave su slobodne, ali krivovjerja nisu. Danas počešće sami kršćani sumnjati u historičnost svetih Knjiga, u istočni grijeh, u Djevičanstvo Gospino, u istinitost presvete Euharistijske Žrtve i sakramenta. Nikla je u Americi »teologija bez Božja«, a to znači posljednja čovjekova nejasnoća obzirom na Božju opstojnost i njenu dokazivost na suvremenu savjest.

Na »ispit« staviše i sam auktoritet Crkve, vrijednost vjekovnog njenog Učiteljstva, sigurnost u naučavanju, istinitost u dokazivanju. Kriza je veoma široka — jer je zahvatila mnoge i svećeničke i laičke duše. Duboka je, jer je zdrmala temelje mnogih istina. Sudbonosna je, jer može trajati mnogo vremena. Prva riječ koju moramo izreći u ovako mutnom svjetu mora biti molitva: Vjerujem, Gospodine, pomozi mojoj nevjeri!

DIJALOG VJERE

Ova se kriza može prebroditi, ako vjerno slijedimo Sabor. Saborski su Oci željeli prije svega utvrditi u srcu modernoga svijeta povjerenje u Božja, u Krista, u Crkvu. Zato su postavili pred oči svetu Objavljenu Poruku, sveto Pismo. Zato su zazivali dnevice Krista Prisutnoga, da im po Duhu Obćanja rasvjetli um, daruje pravi pogled, pokaže smjer, pomogne dublje shvatiti i pravilnije izreći neprolaznu Vijest našim danima i primijeniti je na naše probleme.

Od prvog jeruzalemskog sabora do ovog posljednjeg vatikanskog — na svim je saborima proces teko podjednako. Sastali su se ljudi i zazvali Božja. Htjeli su obuhvatnije dohvatiti Istinu Božju, bolje čuti potrebe svijeta oko sebe, približiti iznova Božja čovjeku i čovjeka Bogu.

Sabori su uvijek budili pospane, okupljali vjerne, pozivali na suradnju trijezne duhove. Stvarali su ploden dijalog. Oko pape okupili bi se biskupi, oko njih savjetnici, svećenici i laici. Njih bi molitvom i savjetom pomagao puk Božji. I tu bi zasjalo prilično jasno, kako se vjera hrani

Božjom Riječju, tumači Božjim Učiteljstvom, plodi u srcu Božjeg puka. Saborsko vrijeme može istaknuti ulogu i Učiteljstva i vjernika. Učiteljstvo — Papa i biskupi u zajednici s Papom — vjerna su služba Evangeleja. Njihova je dužnost da sveto bdiju nad svim što je sigurno, da pomoćno razmatraju nejasnoće, da točno razabiru istinu od zablude, da se ne pokolebaju u časovima opće pometnje niti nasjednu novotarijama, od kojih se kršćansko srce mora očuvati prema preporuci svetog Pavla. Zato Učiteljstvo Crkve neke vjerske zasade stavlja kao temelj i međašno kamenje vjere. Mi ih nazivamo dogmama. U njima počiva srce naše vjere. To je prije svega golem splet od nepobitnih činjenica: Božji opstanak i Trojstvena narav, stvaranje i upravljanje svijetom, čovjekova tragika grijeha, otkupljenje po Kristu, život milosti u zajednici Crkve, vječni dom u nebesima. To su nadalje istine, koje su u ovima pohranjene (stvaranje čovjekove duše, egzistencija davla i pakla, Kristova osobnost u djelima naravnim, odlike Majke Božje, milosno djelovanje sakramenata, zaslubnost dobrih djela). Sve ove postavke kršćanstva — za cijelu zajednicu otkupljenih — mora svom dušom čuvati zbor učitelja, što ga predvodi sveti Otac, »Što god svežeš, što god razriješi...« »Čuvaj poklad vječe...«

Sabor je objasnio i to da vjera počiva u dušama vjernih. Zato je zajednica kršćenih i tlo i zavjetarje prave vjere. U velikoj Uredbi o Crkvi (Lumen gentium, br. 12) izjavljuje Sabor da je sveti Božji Puk obdarjen »proročkim Kristovim darom«, da za Krista svjedoči prije svega životom »vjere i ljubavi«. Tu je napisana i ova izjava: »Opća zajednica vjernih, koju je Presveti (Duh) pomazao, ne može se varati u stvarima vjere...« tako dugo, dok je vodi nadnaravni osjećaj vjere i dok slijedi sveto Učiteljstvo Crkve.

Znamo da se vjekovima i u kršćanskim krajevima javljaju neugodne pojave praznovjerja i neke sumnjive »vjere«, natruhe drugih religija ili

prave areligioznosti. Upravo je tu na mjestu riječ Učiteljstva, koje mora sve pojave kršćanskog života ispitati u svjetlu predane vjere, u svjetlu Evangela i cijelovite Objave Božje.

Još je teže pitanje stalnog »aggoramenta«, kako da se, naime, ne-promjenjiva Riječ Božja ostvari u novim prilikama i zadacima. Vječna je istina, ali nisu vječne ljudske izreke. Vječna je Objava, ali nije vječno naše tumačenje. Spoznaje se šire. Zato je moguće o nekim stvarima govoriti danas drugačije negoli juče. Što je potrebno drugačije izreći, što je potrebno neepromjenjeno sačuvati? Kako da se podaci poruke Božje (na pr. stvaranje svijeta i čovjeka) usklade s novim pronalascima znanosti (na pr. s teorijom evolucije), nije lagano posao. Potreban je dijalog između Učiteljstva i učenjaka. Između Učiteljstva i vjernika. Duh Sveti djeli u Crkvi toliko da se uz pomoć ozbiljnog razmišljanja i stalne molitve mogu riješiti i takva pitanja.

SIGURNOST VJERE

Potresna je molitva koju je Spasitelj na Posljednjoj Večeri izmolio za prvoga Papu, svetog Petra. »Simune, Simune, pazil! Stotona je dobio dopuštenje da vas može rešetati kao pšenicu ali ja sam molio za te da **tvoja vjera** ne smalaksa. Tako i ti kad se jadanput vratiš k meni, učvrsti svoju braću!« (Lk 22,31) Ova riječ Isusova lamči da je i naša vjera osigurana. I nas može — valida i mora dok smo na kušnji — rešetati sotona. Što će sve baciti pred oči i dušu samo da nam uznemiri mirnu i jaku vjeru? Neće li se poslužiti i znanosću i umjetnošću i zabavama i nemoralom i svodništvom... zlim primjerima... neukusnim prijetnjama... samo da nam vjera oslabi? Čim vjera oslabi, oslabi život. Život bez vjere postaje nesigurnost, slabost, sljepoča i mrak. Život je bez vjere nezadovoljstvo, nemir i mučnina. Život bez vjere život je bez kompresa i bez cilja. Bez Nečije velike Riječi i sigurnog vodstva. Bez smisla.

Isus je kazao da se naša vjera mora temeljiti na — Petrovoj. To je obećanje koje duboko tješi. Petar, Papa, biskupi u zajednici s njime, opća pravovjernost kršćana — sve je to zaklon gdje se naša vjera sigurno čuva, gdje postepeno jača, gdje se sigurno širi. To je Sabor izreka ovim riječima: »Božji Narod prožet vjerom što je podiže i podržava Duh istine, prima pod vodstvom svetog učiteljstva, što ga vjerno sluša, ne ljudsku nego Božiju riječ. Ne-pokolebivo prianja uz vjeru predanu svetima, pravilnim prosudjivanjem u nju sve dublje roni i sve potpunije ju unosi u svoj život. (Lumen gentium, 12). Tako je rečeno — sve. Sigurno možemo ploviti morem suvremenih zabluda, dok na valove baca neutralsko svjetlo svjetionik Vjere, Učiteljstvo naše Crkve. Ono ne brani da o vjeri razmišljamo. Ono nas naseon da razmatranjem svoju vjeru bogatimo. Ono ne obzidava duše u nekakav zrakoprazni »nebeski« svijet. Učiteljstvo nas potiče — prije svega preko velikog poslijednjeg Sabora — da vjerom prožmemo i svoj život i sav svijet.

Kršćani, puni sigurnosti da su u Božjoj Istini i da idu Bogu ususret, mole ovog mjeseca:

»ISUSE — POČETNICE NASE VJERE — DARUJ NAM U OVO VRIJEME DUH SVOGA SRCA. DAJ DA VJERNO PRIMAMO ISTINU KOJU NAM TUMACI I BRANI UCITELJSTVO SVETE CRKVE. U MRAKU NEISTINA I NA VALOVIMA NESIGURNIH TVRDNJI UCVRSTI NAM SRCE NA STAZI SVIJETLA. NEKA RIJEĆ TVOGA UCITELJSTVA ODZVANJA DUBINAMA NASIH DUŠA — DONOSI RADOST NASIM SAVJESTIMA — OBZNANJUJE TVOJE MISLI I ZELJE, TAKO ĆEMO KROZ PROMJENE OVOGA SVIJETA DOCI U DOM GDJE SU NAM OSIGURANE VJEĆNE RADOSTI!«

Mijo Skvore D. I.

FINALE JEDNOG POZIVA

Kada sam imala 18 godina, jednog dana stala sam pred sliku Srca Isusova i kazala sam ovako: Isuse, a šta ćeš učiniti sa mnom? Moje prijateljice počele se udavati. Ja sam sigurna, da ćeš Ti učiniti sa mnom ono, što će biti za mene najbolje. Ja čujem u sebi glas, biraj zaručnika! S ovim mislima otišla sam na posao. Kroz dan sam mislila na dečke, koje sam poznавала u našem selu, koji bi bio za mene, ali kod svakoga sam našla nešto što mi se nije dopalo; nema sve ono, što bih ja htjela. Ja bih željela da je moj zaručnik lijep, da je dobar i pobožan, i da nije baš siromašan. Naveče sam došla opet pred sliku Srca Isusova, i rekla: Isuse, ja ne mogu izabratи, svakome nešta fali od onoga što ja tražim. Kad sam

Misijska odgovornost Crkve

Da kršćani sve više razumiju i cijene misijsku odgovornost Crkve (Misijska nakana AM za rujan 1968.)

Božanski osnivač Crkve Isus Krist povjerio joj je veliku zadaću: »Idite u sav svijet i propovijedajte evanđelje svima stvorenjima!« (Mk, 16, 15.) Te Isusove riječi probudiše u Crkvi divno apostolsko pokolenje. Ponajprije dvanaestoricu, koji posuđa polazu temelje apostolskoj Crkvi i daju svjedočanstvo u Jeruzalemu, Judeji, Samariji i sve do kraja tada poznatoga svijeta; riječju, perom i vlastitom krvlju. Sjetimo se samo sv.

Pavla, koji je uzor apostola. Njegova je djelatnost upravo nevjerojatna. Računaju da je kroz 22 godine prevelio pješice 20.000 km propovijedajući posvuda evanđelje. Ništa ga nije moglo zaustaviti: ni udarci, ni kamegne, ni more, ni pustinje, ni glad, ni žara, ni tamnica, ni razbojnici, ni prijetnje Židova, ni otpor pogana.

Sjetimo se velikih apostola keltskih, anglosaskih, teutonskih i slavenskih naroda!

čula rijeći: »Ja sam taj, kojemu ništa ne fali!« — Da Isuse, Tebi ništa ne fali, Ti si najljepši, među svim sinovima ljudskim, Ti si najbolji, i najbogatiji, jer sve je Twoje i Nebo i zemlja. Ali kako ja mogu biti Twoja zaručnica? Hoćeš li da idem u samostan? I tada sam počela razmišljati o samostanu, i ova me misao više nije ostavila, dok mi se ova čežnja nije ispunila 1925. godine. U dragom samostanskom životu, vršila sam službu kao bolničarka po mnogim bolnicama, ta mi je služba posebno draga, ako i teška, jer sam u njoj mogla učiniti mnogo dobra bolesnicima, na duši i tijelu. Evo, i život se po malo primiče kraju, a ja sam uvijek zahvalna Bogu za milost svetog zvanja, jer je učinio sa mnom ono, što je za mene najbolje.

sestra Milosrdnica

Zagreb

Sjetimo se velikih i divnih misionara u doba otkrića novih zemalja: sv. Franje Ksavera, sv. Petra Klavera!

Sjetimo se velikih misionara XIX stoljeća: Patra De Smedta, Patra L'vensa, Patra Damjana De Veustera.

Još i danas preko 380.000 svećenika i preko milijun redovnika nastavlja Isusovu misiju na zemljama, a preko 60.000 sjemeništara sprema se da danas sutra poveća bojne redove Kristove Crkve.

Bili bismo nepravedni, kad se ne bismo sjetili i lijepog broja svjetovnjaka, koji također kao apostoli i misionari rade u vinogradu Gospodnjem.

Sve je to mnoštvo stajalo pred I-susovim očima, kad je davao Crkvi veliku zadaću naučavanja i propovijedanja evanđelja po čitavom svijetu. Isus je imao pred očima dapače svakoga kršćanina, jer za svakoga od nas vrijedi Njegovo poslanje. Svaki od nas nosi dio odgovornosti za izvršenje misijske zadaće Crkve. I kakva su i kolika djela stvorili oni, koji su shvatili svoju odgovornost prema Kristovoj zapovijedi!

Kad bismo mogli pregledati taj divni apostolat, koji vuče korijen s brda na kome je Krist izrekao veliku misijsku zapovijed, kolika bi 'zašla suma heorizma, nesobične požrtvovnosti, smione inicijative, žilave ustajnosti, svete strpljivosti, ljubavi, vjernosti, razboritosti, promišljenosti. Kolikim se je opasnostima valjalo suprostaviti, kolike štavace i pregaranja poduzeti koliko gorkih iskustava ali i slatkih utjeha okusiti!

»Idite!« — U tim je riječima kao u kluci sadržana sva povijest Crkve, sva djela mučenika, sve kronike redova i kongregacija, svi ljetopisi proširenja vjere. Kolikim su plodovima urodile te Gospodinove riječi!

»A oni otidoše i propovijedahu posvuda!« Kad je sv. Marko napisao te riječi, već se je posvuda propovijeda-

lo evanđelje; u zemljama sredozemnog bazena i preko u Maloj i Prednjoj Aziji. Sveti je prodor išao i dalje u Galiju, Germaniju, Skandinaviju i slavenske ravnice na istoku. U razmaku od 1200 godina sva je Evropa postala kršćanska. Ispuni se ono što je gledao prorok i prekao Gospodin: »I doći će od istoka i zapada i sjevera i juga, i sjest će za stol u kraljevstvu Božjem.«

Ipak misijski razvoj još ni izdaleka nije došao do vrhunca, jer još nije jedno stado i jedan pastir i jer oviše sporo i dema i k jedinstvu crkava i k evangelizaciji čitavoga svijeta. Ova misijska nakana želi u nama svima probuditi velik i dubok osjećaj odgovornosti zbog te sporostit.

Pred Crkvom stoji dakle još uviđek golem posao, velika zadaća. Stoga smo dužni svi da se dademo na posao, svaki na svome položaju te da budemo apostoli kao što su bili prvi kršćani, koji su imali kao životnu loz'ku: Ili apostol ili otpadnik! Budimo dakle svi koji smo kršteni apostoli barem molitvom i žrtvom kao sveta Terezija od Djeteta Isusa, koja je i u klauzuri Karmela postala velika misionarka. Svako jutro prikažimo Božanskom Srcu Isusovu po Bezgrješnom Srcu Marijini sve molitve, djela i trpljenja dana na velike apostolske nakane, blagoslovljene od sv. Oca Pape Pavla VI, kao što to čine članovi pobožnog apostolskog molitvenoga udruženja zvanog Apostolat Molitve, a koje danas broji preko 35 milijuna članova. Pretvorimo svoje molitve, svoje žrtve, svoje poslove u misijsku, u apotolsku djelatnost i tako ćemo sami postati apostoli, misionari te iskupiti svoj dio odgovornosti pred velikim misijskom zadaćom svete Crkve.

Josip Antolović D. I.

NAJSTARIJA FOTOGRAFIJA NA SVIJETU

Riječ je o »Turinskom platnu« - najvjernijoj Kristovoj fotografiji, smijemo mislim tako reći. Evo zašto:

KRATKA POVIJEST

TOGA PLATNA Povijest nam o tom platnu nije ostavila mnogo dokumenata. Uglavnom se zna da je do šestog stoljeća čuvano u crkvama Palestine, zatim se do dvanaestog stoljeća nalazi u Carigradu, odakle ga Križari odnesuše u Francusku. Godine 1452. prešlo je u posjed savojskih nadvojvoda, koji su ga poklonili turinskoj katedrali, gdje se i danas nalazi iza glavnog oltara u posebnoj kapeli »della Santa Sindone«.

Potpuna povjesna sigurnost teško da će se ikada o njemu postići. Ipak možemo upoznati njegovu vjerodostojnost na sličan način kao i tolikih starih rukopisa i umjetnina, šta na sebi inače ne nose nikakvog vanjskog obilježja svoga povijesnog porijekla. Do sigurnog prošuđivanja njihove starosti i povijesnog izvora dolazimo na temelju istraživanja njihova načina pisanja ili prema stilu i crtama njihovih umjetničko-tehničkih osobina. Ako se nutarnji znakovи

tako slažu da je svako krivotvorene isključeno, onda nam vanjski dokazi nisu potrebni.

Upravo na ovaj način dokazuje današnja znanost vjerodostojnost Turinskog platna, koje se od pamтивјека častilo kao sveto Platno u koje je bilo povijeno Isusovo tijelo kod ukopa.

Platno je tkano od grubog lanenog materijala. Dugo je 4 metra i 46 centimetara, a široko 1 metar i 10 centimetara. Tijelo je Isusovo bilo položeno na jednom kraju platna, a onda je drugi kraj bio prebačen preko glave i prsiju sve do kraja nogu. Isusovo je tijelo bilo položeno na to platno odmah s križa, dok su rane još bile svježe. Nije nikakvo čudo da su se na platnu odrazili otisci rana na onim mjestima na kojima se tijelo doticalo platna. I sad, kad promatramo platno iz neposredne blizine opazit ćemo izmješane redove tamnosmeđih krvavih mrlja koje se stapaju i gube jedna u drugoj. Ali kad ga promatra-

mo izdalje, otkriva nam se nejasan obris čovječjek tijela. To je sve što se na platnu vidi običnim okom.

FOTOSNIMKA

OTKRIVA TAJNU Godine 1898. prigodom izložbe kršćanske umjetnosti u Torinu pravnik Secundo Pia prvi je put fotografirao to platno. Na svoje veliko iznenadenje on je na negativu fotografiske ploče ugledao prilično jasne obrise ljudskog tijela i lica. Toj se pojavi moglo dati samo jedno tumačenje: otisak na platnu nije bio naslikana, pozitivna slika, nego kao neki otisak tijela, kao negativ u fotografiji. Ako je tome tako, onda to ne može biti našta drugo, nego najvjerodstojnija slika onoga tijela, koje je ovo platno nekoc pokrivalo. Godine 1931. platno je ponovo fotografirano. Josip Enrič, stručnjak za umjetničku fotografiju, snimio je na 12 fotoploča platno iz najrazličitijih položaja i pod najpogodnijim osvjetljenjima. Ti su snimci potvrdili sve ono što je već proglašao advokat Pia. Počela su znanstvena istraživanja. Danas se istraživanja na tom polju smatraju već posebnom umjetnošću koja se naziva sindonologija. Sindonolozi su do sada održali tri međunarodna sastanka: godine 1939. u Turinu, godine 1947. u Lisabonu i godine 1952. u Rimu.

»PETO EVANDELJE« Svetu platnu je nazvano »Peto evandelje«, jer ono potvrđuje i popunjava sve ono što znamo o muci i smrti Isusovoj na temelju četiri evandelja. Razlika

je u tome što nam sveto Platno govori znanstvenim jezikom iznosći neke pojedinosti za koje nismo ni slutili da ćemo ih na taj način dozнати. Na njemu vidimo tragove modrica, oteklina, otvorenih rana, tragove krvi, krvnog seruma i nekih neobojenih tekućina. Sto se te pojedinosti više mikroskopski ispituju tim se točnije utvrđuje kako sve odgovara njima i njihovoj svojstvenoj naravi. Tako npr. gdje god se pokazuju otisci krvi, točno se očituju njezine pojave, gdje god je krv tekla, tekla je tako da je vjerno slijedila obilje tijela i zakon gravitacije. Tačka točnost pobija svaku mogućnost krivotvorenenja, a nama pomaze da odredimo razne pojedinosti Isusove muke i smrti.

Da nam bude sve jasnije i preglednije, kratko ćemo navesti glavne činjenice prema Svetom pismu, a zatim ih usporediti s otiscima na svetom Platnu kako ih znanost tumači.

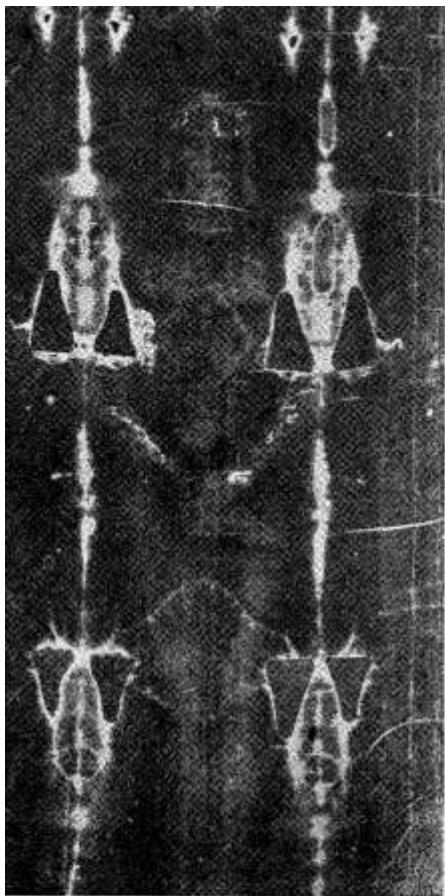
KRVAVO

ISUSOV ZNOJENJE Isusova je muka započela smrtnom stiskom u Getsemaniju. Ta je stiska bila tolika da se je Gospodin znojio krvavim znojem. Sveti Luka piše: »Njegov je znoj bio kao kaplje krvi, što su tekle na zemlju« (Lk 22, 44). Na svetom Platnu se vide osim velikih rana i male krvave mrlje koje su vidljive na svim mjestima gdje se tijelo doticalo platna. Napose se vide na licu, prsima i ledima.

TRAGOVI OD

UDARACA PO LICU Kad je Isus stajao pred sudom velikog svećenika i farize-

ja, »jedan od sluga, koji su onđe stajali, udari Isusa po obrazu« (Iv 18,22). Velike otekline nalaze se na lijevom, a napose na desnom obrazu. Velika modrica nalazi se na desnom, a širi se koso prema gore tako da je otečen i nos upravo na mjestu ispod nosne kosti. To je posljedica udarca koji je zadan tupim krajem batine. Udarac

je zadao čovjek ljevak, kako su to u većini bili židovi. Sudska medicina navodi pojedinosti, jer iako je lijevi obraz isto bijea, nije tako jako kao desni. Po lijevom obrazu tukli su ga rimski vojnici, koji su udarali desnom rukom, kad su ga mučili u dvorištu svoje kasarne. Po natečenim i iznakaženim obrazima vidi se tko je Isusa više mrzio i tukao.

BICEVANJE Po rimskom zakonu svaki je osuđenik na smrt najprije bio bičevan. »A Pilat dade Isusa bičevati« (Mk 15, 15). Na Turinskom platnu vide se znakovi nemilosrdnog i krvavog bičevanja. Rimski bičevi bili su sastavljeni od dva remena koji su se završavali sa dvije olovne kuglice. Da žrtva ne umre za vrijeme bičevanja, krvnici nisu udarali samo po jednom dijelu tijela, nego su svaki novi udarac upravili na drugo mjesto. Zato se tragovi bičevanja vide od ramena preko leda sve do nožnih listova.

TRNOVA KRUNA Sveti pismo opisuje nastavak mučenja ovako: »l vojnici odvedoše Isusa u nutrinu palače, u takozvani pretorij, te sazvaše cijelu četu, ogrnuše ga skrletnom kabanicom, pa opletoše trnovu krunu i njom ga okruniše. Tada ga počesse pozdravljati: Zdravo, židovski kralju! Pri tom su ga udarali trskom po glavi, pljuvali ga, pregibali koljena i klanjali mu se« (Mk 15, 16-19).

Mnoge krvave rane opažaju se na čelu, a osobito na zatiljku Isusove glave. Kako rane tako i kosa, koja je na tjemenu i na zatiljku

sva zamršena i nakvašena krvlju, svjedoči da je kruna od trnja više puta bila stavlјana na glavu. Zaista je tako. Prvi put su je vojnici stavili odmah iza bičevanja. A kad je Isusa trebalo povesti na Križni put, skinuli su krunu, da mogu preko glave navući njegovu haljinu i opet je iza toga stavili. Prije nego što su Isusa svukli na Kalvariji, skinuli su mu krunu. Zatim su je ponovo stavili, jer je s trnovom krunom na glavi bio raspet na križ. A kad su mrtvo tijelo Isusovo položili na platno, posljednji put mu skinuše krunu s glave. Zato se na platnu jasno vide veći krvavi izljevi na zatiljku, jer su te rane bile napose svježe otvorene, prije nego što je Isusovo tijelo bilo položeno u grob.

Eto, kako nam sudska medicina tumači zašto se na platnu vide toliki izljevi krvi upravo na zatiljku glave.

Još jedna povjesna činjenica. Nigdje se ne čita u rimskim spisima, da je ikad neki zločinac osuđen na smrt na križu bio okrunjen trnovom krunom. To je značajno samo za Isusa. Zato je trnova kruna, koja je ostavila tako jasan trag na platnu, jedan od dokaza za vjerodstojnost svetog Platna.

PRIBIJANJE

RUKU NA KRIŽ Sveti Evandelje kaže: »Kad dođe na mjesto, koje se zove Lumbanja, tu ga razapeš« (Lk 23, 33).

Evangelisti su pisali jezikom svojih suvremenika. Način razapinjanja bio je dobro poznat njihovim čitateljima. Zato oni šutnjom prelaze preko nekih pojedinosti, koje mi danas ne znamo, a koje

nam jasnije tumači liječnik kirurg i sudska medicina.

Na platnu se vidi rana lijeve ruke koja je prebačena preko desne. Rana od čavla nalazi se ne na dlanu nego u zapešću na mjestu pregiba između dvije podlaktne kosti. Na tom mjestu nalaze se jake tetive koje mogu držati teret čitavog tijela. Rimski su krvnici na tome mjestu zabijali čavle u ruke, ne oš-

tećući kod toga ni jednu kost, a osuđenik nije mogao otrgnuti ruke s čavla na križu.

Liječnicima je bilo čudno zašto nisu na platnu mogli naći otiske palaca ruku. Ispitivanjem su pronašli da je pribijanjem ruku na križ bio zahvaćen živac nazvan »nervus medianus«. Čim on bude povrijeden, palac se odmah stisne unutra prema dlanu i ostaje ukočen. Eto, to je uzrok da se na platnu ne vide palci. Tu su pojavu liječnici otkrili tek prilikom potankog ispitanja platna. Opet jedan dokaz više za njegovu vjerodostojnost. Koji bi slikar znao tako nešto naslikati što nisu poznavali ni sami liječnici?

PRIBIJANJE

NOGU NA KRIŽ

Liječnička istraživanja svetog platna tumače nam kako su, prema otiscima na platnu, bile na križu pribijene noge. Prema tim tragovima, noge su Isusove bile probodene na drugom međukostnom prostoru točno u sredini nožne izbočine. Čavao je bio tako zabijen da je prošao prema dnu kosti srednjeg stopala. Najprije je probodena lijeva noga poduljim čavljom, a onda stavljena na desnu nogu da obje zajedno budu pribijene na križ. Desna je noga, dakle, ležala na drvu i na desno je stopalo bila oslojena težina tijela. Zato se na platnu jasno vidi otisak ispruženog desnog stopala. Lijeva noga koja je ležala preko desne nešto je savijena u koljenu i stoga izgleda prividno kraća za 3 do 4 centimetra. Ona je ostala tako ukočena, pa se njezino stopalo ne vidi na platnu nego samo neodređen krvavi trag.

SMRTNE

MUKE NA KRIŽU

U svetom Evangeliju čitamo opis Isusove smrti ovim riječima: »Bilo je već oko šestoga sata kad nastade tamna po cijeloj zemlji do devetog sata, pošto je pomrčalo sunce. Hramski se zastor razdiera po sredini. Tada Isus viknu jakim glasom: »Oče, u tvoje ruke predajem duh svoj! To reče i izdahnus« (Lk 23, 44-46).

Kako vidimo Sveti pismo ne da je nikakvog uzroka od kojeg je Isus umro. Sudska medicina pozabavila se tim pitanjem do u pojedinosti. Ona ponajprije ističe da Isus nije umro od izljeva krvi, premda je tijekom muke mnogo krvi izgubio. Krvnici su dobro znali izvesti pribijanje na križ a da pri tom ne povrijede ni jednu veću krvnu žilu. Ali zato je bilo dosta drugih uzroka smrtne Isusove muke. Čim su ruke bile pribijene na križ, nastupile su strašne боли. Ruke, koje su bile do skrajnosti nategnute, bile su previše opterećene tjelesnom težinom. Grč, koji je sve više kočio ruke svojim stezanjem, prenosio je boli na sve ostale dijelove tijela. Grčevi su sve više stazali krvne žile, uslijed čega je nastao sve slabiji optok krvi. Sve je to bilo povećano teškim disanjem. Prsni koš koji je bio nenaravno rasiren radi razapetih ruku, nije dozvoljavao da pluća normalno mijenjaju zrak. Zbog sve slabije oksidacije krvnih ćestica, sve slabijeg optoka krvi i uz sve strašniju bol toliko otvorenih rana napose na rukama i nogama, sve mišiće bilo je zahvaćeno bacilom traumatičkog tetanusa. (Tako zaključuju: Dr R. W. Hynek u svom djelu »Golgotski

ha», strana 154. i dalje; i Dr P. Barbet u djelu »La Passion», str. 94. i 220.)

Bacil ovog strašnog oboljenja poremeti čitav živčani sustav. Usljed toga nastaje u čitavom tijelu trajno grčevito stanje. Tad se čitavo tijelo previja od боли i grčevito prebacuje svoju težinu čas na ruke, čas na stopala nogu, koje čvrsto pribijene čavlima ostaju nepomične uz drvo križa. To opće bolno stanje jako povisuje tjelesnu topolinu tako da se umirućem u času izdisaja penje sve do 44 stupnja, prema tvrdnji već spomenutih liječnika. Nije čudo, da je Isus bolno zavatio: »Zedan sam!« (Iv 19, 28). Uz sve teže disanje, uz povećano grčenje svega mišića, optok krvi konačno se smanji do najnižeg stupnja, blijedilo tijela prelazi u plavilo, još samo nekoliko hropata i nastupa smrt.

Za nas nije toliko važno da točno znamo koji je bio posljednji uzrok Isusove smrti na križu. U tom pitanju medicinska znanost imat će posljednju riječ. Ona će još dugo istraživati dok mogne sve činjenice znanstveno potvrditi. Svači njezin rezultat mi ćemo pratiti sa zanimanjem.

Ali za nas je važno znati da je Isus ostao gospodar kako čitavog svoga života, tako i svoje smrti. Pri potpunoj svijesti izgovorio je: »Svršeno je!« Smrt je došla, kad je on htio i odredio. Tako se ispunilo proročanstvo, što ga je izrekao prorok Izajai prije 700 godina: »On je bio žrtvovan jer je to sam htio« (Iz 53, 7). On je upravljao svojom mukom i smrću koju je unaprijed prorekao, i pristao na sve njezine posljedice. Ni jednog časa

nisu one njega nadvladale i nad njim zagospodarile. Umro je, ali onda, kad je, kako je, i jer to sam htio.

Sudska medicina završava svoj iskaz još slijedećim podacima, koje nalazi na platnu. Da je čitavo tijelo na križu bilo zahvaćeno grčevitim ukočenjem, dokazuje upadno proširenje prsnog koša i upravo okamenjena ukočenost prsnog mišića. Dok je prsnici koš tako nadignut i proširen, straga pleća su čitavom svojom dužinom priljubljena ravno jedno uz drugo. Na trbuhu se ističe grčevito stezanje oštita, što vidno pokazuje spušteni dio gornjeg dijela trbuha a kako izbočeni dio donjega.

RANA

PROBODENOGR SRCA Posljednji dio Isusove muke Evangelje je opisalo riječima: »Kada vojnici dodoše k Isusu i vidješe da je već mrtav, nje mu ne probiše goljeni, nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok, pa odmah poteče krv i voda« (Iv 19, 33).

Rana na prsimu zadana je sulicom, i to na desnoj strani između petog i šestog rebra. Rana je duga 4 i po centimetara a široka 1 i po centimetar. Jer je bila učinjena na mrtvom tijelu, nije se stegla. Kopljje je probolo desnu srčanu klijetku, a zatim i preklijetku. Pošto je rana ostala otvorena, poteklo je nešto guste, posmrtnе krvi, koja se odmah na izlazu zgrušala, a bila je pomiješana sukrvicom i vodom. Da je rana zadana s lijeve strane, ne bi krv potekla iz lijeve klijetke, jer u mrtvom tijelu lijeva je strana srca posve prazna i stisnuta.

I ovo je jedan od vrlo jakih znanstvenih dokaza za istinitost i vjerodstojnost svetog Platna. Kod Rimljana je bio slučaj da bi osuđenicima na križu prebili toljagama kosti na nogama. To su činili zato, da osuđenici viseći samo na rukama, što prije umru.

Tako je bilo i ovaj put sa zločincima, koji su bili s Isusom raspeti, kako čitamo u Evandelju. Viđeći da je Isus već umro, nisu mu dirali tijelo, nego su mu samo proboli srce sulicom. Ovo je jedinstven slučaj naveden samo za Isusa. Nigdje se ne nalazi u rimskim kronikama, da su tako učinili bilo kojem drugom osuđeniku. Upravo je ta pojedinost ovako stručno i stvarno protumačena od medicinske znanosti još jedan dokaz više za vjerodstojnost svetog Platna.

Na temelju tog tumačenja rana Isusova srca ima duboko značenje za nas vjernike. Isus je, prema tome, za naše spasenje dao i posljednju kap svoje krvi, pa je time zasvjedočio, da nas je ljubio do vrhnjaca, kako svjedoči sveti Ivan.

POLAGANJE ISUSOVA

TIJELA U GROB Evandelje završava izvještaj o Isusovoj muci riječima: »Tada Josip iz Arimateje i Nikodem uzeše tijelo Isusovo te ga, prema židovskom običaju sahranjivanja, obaviše platnom s mirodijama. A na mjestu gdje je bio razapet bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Tu, dakle, položiše Isusa« (Iv 19, 40-42).

Na pitanje, koliko je tijelo moralo ostati u grobu zavijeno platnom, da se na platnu mogu prepoznati naravni otisci rana, znanost

odgovara: Na temelju pokusa tijelo je moralo ostati 30 do 40 sati. Da je ostalo samo 20 sati, ne bi se na platnu mogla odraziti sva krvava mesta, jer bi bilo premalo vremena da laneno tkivo upije i poprими odraz tih rana. Osim toga, na temelju znanstvenih pokusa utvrđeno je i to, da je tijelo ostalo u grobu više od 60 sati, čitavo platno bi pod kemijskim utjecajem tjelesnog rastvaranja poprimilo jednoličnu tamnu boju. Najbolje su otiske dobili prigodom pokusa, kad je tijelo ležalo oko 35 sati. Ako s tim znanstvenim istraživanjem usporedimo iskaz Evandelja, točno se slaže. Evandelje navodi da je Isus položen u grob u petak navečer prije sunčanog zalaska, dakle oko 6 sati. Zatim je tijelo ležalo u grobu od petka, čitavu subotu do iza ponoci, i u ranu zoru u nedjelju je ustalo iz groba. To su: barem 6 sati petka, 24 sata subote i tri do četiri sata nedjelje. Zbrojimo li sve to: 6 i 24 i 4, dobit ćemo 34 sata. Tako dugo je tijelo Isusovo ostalo u platnu. A to je ono vrijeme koje najbolje odgovara pokušima što su ih učenjaci pravili, kad su htjeli dobiti slične otiske kao na svetom Platnu.

No, nije ovo jedini dokaz da je Isusovo tijelo ostalo samo 34 sata u platnu, a iza toga je uskrnsnulo. Imo još jedan jači dokaz za Isusovo uskrnsnuće prema istraživanjima.

RANE NA ISUSOVU

USKRSNULOM TIJELU Uskrsli Isus ponio je na svom tijelu sve one rane, koje je donio u grob. Sveti Evandelje na nekoliko mjesta spominje kako je Isus poslije uskrnsnuća a-

postolima pokazivao svoje rane. Tako se je pred njima legitimirao. »Vidite moje ruke i noge! Ja sam glavom. Oripajte me i vidite! — Poslije ovih riječi pokaza im ruke i noge (Lk 24, 39-40). A na drugom mjestu kaže Evandelje: »A Toma reče: Dok ne vidim na njegovim rukama znaka od čavala, i ne metnem svoga prsta u mjesto od čavala, i ne metnem svoje ruke u njegov bok, neću vjerovati. — I poslije osam dana Isus reče Tomi: Metni svoj prst amo, i vidi moje ruke, i pruži svoju ruku, i metni u moj bok, i ne budi nevjeran nego vjeran« (Iv 20, 25-27).

Liječnička su istraživanja na temelju raznih pokusa pokazala, da su čitavi dijelovi rana ostali prilijepljeni na platnima, što su ih stavljali na mrtva ranjena tjelesa. Osim toga, kod tih pokusa nikad se otisci nisu posve pravilno odražili. Oni su uvijek bili manje više razvučeni i neodredenog oblika. Učenjaci nisu uspjeli svojim pokusima dati ono, što je fotografski aparat vjerno prenio sa Turinskog platna.

Znanstvena su istraživanja dokazala da na svetom Platnu nema ostataka nikakve kemijske boje. Mikroskopski je ustanovljeno da su sva obojena mjesta proizvod krvnog seruma koji se upio u lanena vlakna tog platna. Osim toga, nema nikakve naslage krvnih ostataka. Rane su, dakle, ponesene i ostale na Isusovu tijelu kad je uskrsnuo. Tako znanost potvrđuje ono, što govori Evandelje o ranama na uskrštom Isusovu tijelu.

Uskrsnuvši Isus je svojim proslavljenim tijelom isto tako prošao kroz platno kao što je unišao u

dvoranu posljednje večere kroz zatvorena vrata, kako čitamo kod svetog Ivana (Iv 20, 19). Znanost o tome nema ništa kazati. To ne spada u njen djelokrug, jer je iznad njezina eksperimentalnog dokazivanja. Taj zahvat Božje sile da je smrtno i mrtvo tijelo Isusovo preobrazila u učinila proslavljenim i besmrtnim, pripada pokladu vjere. A sveto je Platno svjedok da je Isusovo tijelo ostalo u njemu samo oko 34 sata i kad je Isus uskrsnuo, sve je rane ponio na svom proslavljenom tijelu, jer na platnu ne ostaće drugi ostaci osim pravilnog otiska krvi, što ga je laneno platno upilo u svoja vlakna i takonam do danas očuvalo jedinstvenu autentičnu, vjerodostojnu sliku I-susa Krista.

**UMJETNICKA STRANA
SVETOG PLATNA** Najstarija fotografija na svjetu pokazuje Isusovo lice. To lice ima posebno značenje. Ono je postalo predmetom općeg divljenja i proučavanja suvremene slikarske umjetnosti. Potresan je izraz neiskazanog trpljenja. Uza sve to na tom licu nalazimo izraz dostojanstva, jakosti i ljepote. Iz njega prosijava čovjek koji je do zadnjeg dava ostao gospodar svoje teške muke i smrti.

Nijednom slikaru nije uspjelo niti će uspjeti — kao ovoj jednostavnoj fotografiji - sačuvati tako tajanstveno i stvarno jedan život, koji je smrt uništila. Čudovita, nadnaravna ljepota dospjela je najednom na fotografiski papir: to je Krist sam, koji triumfira nad smrću. Krist ljubavi, smilovanja i vječnog života. Krist Evandelja!

Stoga na temelju svih znanstvenih istraživanja smijemo tvrditi da se na tom licu dostoјno i vjerno odražava sve ono, što nam Evandelje piše o Isusovim posljednjim časovima života, njegovoj smrti i uskrsnuću.

Ta slika na Turinskom platnu poseban je dar što je darovan našem vremenu. Fotografske snimke ostvarene su i protumačene istom u naše vrijeme svim modernim znanstvenim i tehničkim sredstvima. Tako je znanost pomogla otkriti kršćanima najdraže lice, lice Isusa Krista, Sina Božjega, našeg Spasitelja.

DUHOVNI PLOD ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA

Mi još ne možemo predviđjeti sav duhovni kapital kojim je obogaćeno kršćanstvo ovim suvremenim znanstvenim istraživanjem. To istom vrijeme može pokazati.

Ali jedno stoji. Sveti Platno će postati što dalje to više jedan od važnih čimbenika za utvrđivanje i obnovu vjere. Nije to samo zato što je ta sveta slika i relikvija postala predmetom tako važnih istraživanja, nego i zašto što ona predstavlja jednu od najstvarnijih epizoda vjerske povijesti čovječanstva. Ona je upravo zato značajna što je obratila na sebe pozornost našeg pokoljenja koje osvajaju u prvom redu stvarne vrednote i odbijaju sve one opće i apstraktne ideje.

Sveti Platno nas podsjeća na o-pipljive stvarnosti temeljnih vjerskih istina kršćanstva, a te su Utjelovljenje Sina Božjega i njegovo spasonosno Otkupljenje. To nam platno olakšava da se približimo mukotrpnom Kristu iz Evandelja

koji je tako udaljen od kozmičkog Krista, apstraktog i desinkarniranog Krista današnje »nove teologije«. (Usporedi: Dr Julio Garrido: Actualité du Saint Suaire - La Pensée catholique — No 112, god. 1968.)

Znanstveno proučavanje ovog vjerskog predmeta potaklo je i neke ateiste da se njim pozabave. Među njima nalazio se Dr Hynek, profesor praškog sveučilišta, i Leonard Cheshire, viši časnik i profesor kemije na višoj vojnoj akademiji u Londonu. Imali su nakanu da dokazu kako se u tome svemu krije neka vjerska varka. Dogodilo se upravo protivno. Ne samo da su na temelju ozbiljnog i sve-stranog proučavanja postali gorljivi vjernici Katoličke Crkve, nego su napisali nekoliko objektivnih studija o svetom Platnu. I u ovom članku mnogo je upotrebljeno ono što su oni iznijeli u spisima.

Dr Hynek završava svoje djelo »Tjelesni Kristov lik« riječima glasovitog francuskog pjesnika i obraćenika Pavla Claudela, što ih je ovaj upravio branitelju Turinskog platna ing. Gerardu Cardonnieru: »Želim, da Vaše djelo zade u široke slojeve pučanstva ... Ovaj je događaj tako važan te se ne može usporediti ničim manjim nego s drugim Gospodnjim uskrsnućem. ... Isusov lik io je uronjen u maglu do iščeznuća ... I gle, nakon tolikih stoljeća javio nam se davno zaboravljeni lik sa strahovitom istinom i autentičnošću ... Razmak od devetnaest stoljeća iščeznuo je, a prošlost je jednim mahom prenesena u neposrednu sadanjost ... To je On! To je On!«

Mato Jović D. I.

Sv. PETAR KLAVER

SLAVI SE 9. RUJNA

Petar Klaver rodio se u mjestu Verdu u Španjolskoj godine 1585. U čestitoj obitelji primio je temeljiti kršćanski odgoj. Posebno su ga roditelji uputili u pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, koju je sačuvao kroz čitav život. Više je nauke započeo u Barceloni. Tu je zbog svoje iskrene pobožnosti i neporočna života stekao ugled i poštovanje među drugovima i profesorima, a barcelonski biskup nagovorio ga da stupi u njegovu bogosloviju. No tu se nije mogao smiriti, jer je osjećao da ga Bog zove na drugo mjesto, u red Družbe Isusove. No kad je tu svoju namjeru otkrio roditeljima, oni mu nisu odmah dali pristanak. U toj kušnji žarko se je molio za pomoć Majci Božjoj. Napokon je izborio dopuštenje roditelja i stupio u isusovački novicijat.

Nakon svršenog novicijata poglavari su ga poslali u grad Majorku na otoku Palmi. Tu se je sprijateljio sa svetim bratom pomoćnikom Alfonzom Rodriguezom. On ga je uputio na put svetosti i prorekao mu da će postati apostol Crnaca.

Petar se je još za bogoslovske nauke zaputio u Južnu Ameriku. Pošto se je iskrcao u Kartageni na sjevernoj obali, u državi Venezuela, posao je u grad Santa Fe, gdje je dovršio svoje bogoslovске nauke i primio svećenički red.

Nakon svršenih bogoslovske nauke i svećeničkog ređenja za Petra je započeo novi odsjek života, koji je bio ispunjen bogatim apostolatom i oštrom pokorom za spasenje duša.

Gledamo ga, kako prolazi poljima u potrazi za dušama, te ih na tisuće privodi Kristu.

Najveći dio svojih briga i vremena posvetio je unesrećnim Crncima, koje su pohvatili po Africi i onda ih kao robiju prevažali u Ameriku, da ih upotrijebe kao jeftinu radnu snagu na plantažama. Svetac je te siromahe dočekivao u luci Kartageni, te im pružio prvu pomoći i prvu utjehu. Kasnije se zanimalo za svakog od njih, kamo je poslan na posao, da ih tako mogne posjecivati, poučavati u vjeri, tješiti, pomagati.

Godine 1622. položio je svećane zavjete, kojima je dodao i zavjet, da će cijeli život posvetiti crnačkom roblju. To njegovo nekrvno mučenstvo trajalo je 40 godina. Da zadobije srca tih nesretnika, bez ustezanja bi grlio pojedince kao otac svoju nesretnu djecu, gole bi oblačio, gladne nahrano, bolesne liječio. Osobitom bi se ljubavju brinuo za okužene, ne mareći nimalo za sebe. Čistio je njihove gnojne rane, premda je u početku osjećao veliku odvratnost. Gospodin Bog ga je za te žrtve obilno nagradio, kad mu je dao izvanredne milost i darove. Tako je mogao još više činiti za te jednike, te je mnogima vratio zdravlje. Plašt u koji je umatao ranjene i okužene raznim je bolesnicima čudesno vratio zdravlje. Sam je Petar uoči svoje smrti izjavio, da je za 40 godina pokrstio oko 300 tisuća Crnaca. Umrlo je na malu Gospu 1654. u 71. godini života u gradu Kartageni. Papa Leon XIII proglašio ga je svećem 1888. godine i zaštitnikom misija među Crncima.

KOD KUĆE tati, mami, braći, sekama, baki, dje-
du, rodbini, susjedima —
svjetlo i radost

U SKOLI — pažljiv, marljiv, pristojan — željan
znanja, prave vještine, dublje mudrosti, a nadasve
dobrote...

O MOME ŽIVOTU I
VLADANJU KOD KUĆE,
U CRKVI, U ŠKOLI,
VANI UČIT ĆE ME

VJERONAUK

I O DRUGIM ISTINAMA

O BOGU

SVIJETU

I ČOVJEKU

ZATO ĆU IĆI I DRUGE
POVEŠTI NA

VJERONAUK

U CRKVI s ostalim prijateljima dijete sabrane i iskrene molitve, isповједи i sjajne Pričesti, vedre pjesme i klicanja...

NA IGRALIŠTU — u slobodno vrijeme — s dobrim drugovima razigran, raspjevan, prijatan, da tijelo bude svježe i čvrsto u službi duše i milosti...

Vinograd, trs i loza u parabolama Sv. pisma

Među mnogim tekstovima Svetoga pisma, što spominju sliku o trsu i lozama, odšaču četiri svojim velikim religioznim značenjem: Nerodni vinograd u 5. poglaviju Izajijine knjige; suha loza kod Ezečijela proroka u 15. poglaviju; 80. psalm, što vapije: »Pogledaj opet s neba i vidi! Pobrini se za svoj vinograd!« i parabola o trsu i lozama u Isusovu oproštajnom govoru (Iv 15. poglavlje).

Ta četiri teksta opisuju četiri stupnja stvarnog razvoja. Izajia u 5. poglaviju slika nam beskrajno razočaranje Božje zbog Izraela, svoga nerodnog vinograda. Spominje i kaznu. Bog će uništiti Izrael, svoj vinograd, zbog lošeg ploda.

Ezečijel govori već o posljedicama ove nerodnosti, tj. o neopisivoj bezvrijednosti beskorisnog trsa. Čak su i loze (naravna snaga i sposobnost jeruzalemskih stanovnika) postale smeće, zbog Izraelove nevjernosti.

Psalm 80. ponovo budi nadu. Ganutjivi je to vapaj za ponavnim životom uništenog vinograda Izraela. Nježna molitva naroda u nesreći, neka bi se Bog opet zauzeo za svoj trs.

Ivanovo 15. poglavlje nosi Božji odgovor na 80. psalm: »Ja sam trs. Bog sam postaja trsom. Ljudi su loze na njemu. »Tko ostaje u meni, i ja u njemu, taj nosi bogati plod. — Bog postaje trs, a mi moramo postati loze; to je kruna i savršenstvo prastare slike proročkih knjiga.

I. Nevjerni vinograd

(Iz 5, 1-7)

1. Zapjevat ću o prijatelju svome,
pjesmu prijatelja svojega o vinogradu njegovu.
Vinograd je imao prijatelj moj na plodnoj visini.
2. On ga ogradi i otrijebi iz njega kameje,
I zasadi u njemu lozu plemenitu.
Sagradio je u njemu kulu, iskopao tijesak i nadao se
da će roditi grožđem, a on rodi vinjagom.
3. A sada, stanovnici Jeruzalema, ljudi iz Jude,
sudite između mene i vinograda mojega.

4. *Što je još trebalo učiniti vinogradu mojemu,
a da mu nisam učinio?
Nisam li se smio nadati, da će roditi groždem?
A on rodi vinjagom!*
5. *Pa da mu sada javim, što će učiniti vinogradu
svojemu: Obarit će ogragu njegovu, neka postane pašnjak.
Razvalit će zid njegov, neka se gazi!*
6. *Učiniti će ga pustarom, neće se obrezivati ni okopavati.
Buknut će u njemu drač i trnje.
I zapovjedit će oblacima, da ne puštaju na nj dažda.*
7. *Jer je kuća Izraelova vinograd Gospoda nad vojskama,
i ljudi su Judini sad miline njegove.
On se nadao dobru djelu, a eto zlo djelo;
pravednosti, a eto zloće!*

To je alegorična pjesma. Ne govori o vinogradu na Judejskim ili Samarijskim visinama. Služi sa slikom o »vinogradu, trsu i lozici« kao simbolom za nešto drugo, za — ljubav. Parabola o vinogradu želi opjevati ljubav. Tu se radi o istom problemu kao u Pjesmi nad pjesmama. No o kakvoj ljubavi pjeva prorok?

Vinograd i pitko vino, što ga on vlasniku daje, taj brižljivo njegovan i ljubomorno čuvani vinograd, još uvek je u Izraelu bio slika ljubavi, pa i bračne ljubavi između muža i žene. I baš je ta okolnost dala Gospodnjem turbo-oxbiljnom proroku priliku, jer su ga inače veseli drugovi izbjegavali — da ude kroz njihova vrata i da ih isprati kroz svoja.

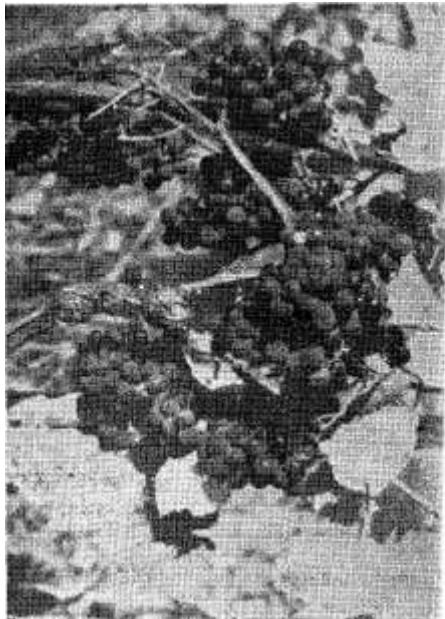
Prihor, u kojem je ova pjesma prvi put razveselila ljudske uho, izgledao je po svoj prilici ovako: Bila je neka vesela zgoda, možda proslava žetve ili berbe. Ljudi sjedeći uz zajednički stol, šaleći se i laskajući. Ovogodišnje vino teče slatko niz grlo. Raspoloženje je vedro, čak i bučno. Iznenada im pristupi nastran čovjek, prorok, kojega inače brižljivo izbjegavaju. Ali danas on drugačije izgleda, nego obično. Čudnovat smješak titra oko njegovih usana, a u ruci nosi gitaru ili harfu. Udari u žice i zapjeva pjesmu u laganim početnim stilovima. Pa kad je prorok tako dobro raspoložen i društven danas, onda ga mogu već nekako trptjeti, makar bila i proslava berbe. Plesni ritam ove pjesme možemo još i danas ustanoviti u hebrejskom originalu.

Pjesmu će pjevati o svome drugu, Pjesmu o drugovu vinogradu. Imao je drug moj vinograd, Vinograd lijep i plemenit, Sto mu je morao uroditi Bogatim slatkim plodom.

Kako je prorok danas ljubezan. Gledaj ti te bećarske pjesme! Ima u njoj čak i pikantnih aluzija. Raspoloženje raste. Češće kruže brže.

All prorok je odjednom postao čudnovato obziljan. Govori doduše još uvek o vinogradu i ljubavi: »Ljudi Judini, sudite sada između mene i vinograda mojeg!« Cemu sada tako svečano nagovara sve stanovnike Jeruzalema? Zar želi pozvati za sucu čitav narod radi svade između prevarenog muža i nevjerne žene? Ali nastavak je kao oluja. Prijetnja grozova iz daljine, i već je urnebes sa svim svojim munjamama nad tvojom glavom. Cijeli svijet mora sudjelovati u kazni vinogradu. »I zapovjedit će oblacima, da ne puštaju na nj dažda!«

Izjava sad pred svojim slušateljima stoji uspravno. Oči mu sijevaju. Pjesma mu je sve strašnija. Slušateljstvo je skočilo na noge u divljem strahu. Taj čovjek govori kao sâm svemogući Bog na sudnji dan. Pjesma govori o nekom strašnom ljubavniku. Prevareni ima moć, da zabrani oblacima, neka ne puštaju dažda. Pa to je sâm Bog! I da je bilo još sumnje, zadnje bi je riječi pjesme raspršile:

»Jer je kuća Izraelova vinograd Gospoda
nad vojskama
i ljudi su Judini sǎd miline njegove.
On se nadao dobru djelu, i eto zlo djelo,
pravednosti, a eto zloča!«

Slušatelji su ostali bez riječi. Prorok je u javnosti razgalo njihov griješ. Brakolomni, nevjerski, nerodni vinograd bio je Izrael, narod Jeruzalema, u svome idolopoklonstvu i griješu.

Smisao je slika jasan. Zato bi bilo bez koristi da nadodamo mnogo pojedinačnih tumačenja. Prorok i nema namjera, da svakoj sitnici slike daje neki posebni smisao. Božji vinogradar želi samo reći, kako nije želio ni

truda, ni njege, ni ljubavi, ni pažnje. Učinio je sve, što brižljivi vinogradar može učiniti. Tlo je bilo dobro, položaj odličan, loza plomenita. Ništa nije nedostajalo. A ipak! Kakav neuspjeh! Vinjaga!

Promatramo li povijest Izraela, vidjet ćemo, da usporedba odgovara u svemu. Koliko je Bog bio velikodušan i rasipan prema tome narodu! Objava za objavom, čudo za čudom, tako da suvremeniji čovjek, koji se plati čudesima, jedva i shvaća toliku dobrotu. Čudoredni zakoni Izraelaca bili su obzirno na etički i religiozni sadržaj, jednostavno nedostizljivi na starom Istoku. Providnost prati narod no svakom vremenu. I sve to nije bilo dosta da sačuva narod od idolopoklonstva. Postavili su konje babilonskog boga sunca u jeruzalemskom hramu i trpjeli griješi hramskih bludnica i dječake pohote u svetištu Gospodnjem.

»Ljudi iz Jude, sudite između mena i vinogradnja mojega. Što je još trebalo učiniti vinogradu mojojmu, a da mu nisam učinio? Nisam li se smio nadati, da će roditi grožđem? A on rodi vinjagom!«

Baš taj stih iznosi najjasnije središnju misao parabole o nerodnom vinogradu kod Izajije. Miheja je napisao poznato pitanje, što ga slušamo u lamentacijama velikog tjedna: »Puče moj, što učinili tebi?« Pitanje izvire iz dubline razočaranog božanskog Srca. Slično je pitanje glavni smisao naše parabole. Ne: »Što sam učinio? Čime sam to zasluzio?«, nego: »Što nisam učinio? Što sam još mogao učiniti?« — Oba pitanja imaju istu prodroernu snagu, razoružavaju nevjernog, besplodnog čovjeka potpuno. Ne, tisuću puta ne! Bog nije ništa, čime bi zasluzio ljudski griješ. Učinio je sve, što je mogao za čovjekovo dobro.

Parabola o nevjernom vinogradu kod Izajije u sva ča vremena potresti ljudska srca. Propovijeda tako zorno: Bog je učinio sve! »Što je još trebalo učiniti vinogradu mojojmu, a da mu nisam učinio?«

II. Pjesma o vinovoj lozi

(Ezek 15, 1-8)

1. Riječ Gospodnja dođe mi ovako:
2. Sine čovječji, što je drvo vinove loze prema svakom drvetu, što se nalazi među drvećem u šumi?

3. Uzima li se možda od nje drvo, da se upotrijebi za kakav rad, ili uzima li se od nje klin, da se objesi o njemu kakav sud?
4. I kad se baci u oganj da izgori, i kad oganj sažeže oba njezina kraja, i sredina joj izgori, valja li onda još za kakav rad?
5. Kad se nije mogla upotrijebiti ni za kakav rad, dok je još bila čitava, koliko će se još manje upotrijebiti za kakav rad, kad je oganj proždere i izgori?
6. Zato ovako veli Svetogući Gospod: »Kako sam odredio vinovu lozu među drvećem u šumi za oganj, da je pojede, tako ću učiniti sa stanovnicima jeruzalemskim.
7. Upravit ću lice svoje nasuprot njima: ognju su umakli, ali će ih oganj proždrijeti. Tako ćete spoznati, da sam ja Gospod, kad okrenem lice svoje nasuprot njima,
8. i učinim zemlju njihovu pustinjom, jer su počinili vjerolomstvo!« govori Svetogući Gospod.

Predmet ove parabole isti je kao i kod Izajijine. Samo Ezečijel ističe više druge momente. Jeremija i Ezečijel imaju sklonost, da radi ropstva, u kojem Židovski narod Širi, nagašuju više sudbinu pojedinaca. Zato Ezečijel ne govori toliko o vinogradu kao simbolu zajednice, koliko o Izzi kao simbolu pojedinaca. Pojedini su stanovnici Jeruzalema predmet sliče. Ali ta činjenica po sebi ne daje toku misli cijele pjesme nikakve novo boje.

Novi je element u Ezečijelu, što je kazna za izdaju, što ju je počinio Židovski narod, već djelomično izvršena. Presuda nad novijom vinogradom prijetnja je budućnosti kod Izajije. Ovdje no, bez sumnje će se i ubuduće beskorisno drvo vinova loza baciti u vatru. Ali je već i okusilo njezinu strahotu. Planen je već progutno oba kraja granice. Već je i sredini donskle stradala. Mogli bismo se pitati, na kakve se nesreće prošlosti odnosi ova usporedba. Nije uputno da mistično isključivo na pad Jeruzalema pod Joakimom godine 579. Prorok vjerojatno misli na sve nadace, što su Židovski narod snasle od propasti Izraela godine 722. U pitanju je, dakle, zbroj svih političkih, narodnih i crkvenih katastrofa od prije 150. godine sve do vremena Nabukodonozora.

Najvažnija je Ezečijelova misao, koja nadlaže Izajiju, potpuno besmislenost suhog drveta vinove loze. Nenadan je preokret, što Ezečijel procjenjuje samu lozu po vrijednosti njezinu drveta, u kome ima i gorku ironiju.

Jer ne daje lozi vrijednost činjenica, da je neko drvo. Ta, ima boljeg i korisnijeg drveća. U starom svijetu nisu lozu kao drvo niti znali istorištiti. I to je uglavnom smisao slike, što ga prorok još pojačava time, što na čuva lozi čak ni prirodnu vrijednost drveta, jer je već napola izgorjela.

U čemu je dubli teološki smisao ovog govoru pun prijetnja? Prorok želi narodu objasniti posljedice njegove izdaje. Upotrebljava riječi kojima su se Židovi služili kod brakolomstva i svetogorda; dakle, kod izdaje svete bračne dužnosti ili mističnih zvuka naroda s Bogom. A što su posljedice vjerolomstva prema svetom zavjetu zveručike ljubavi Boga i Izraela? Djeca Izraelova postala su bernislena i beskorisna u Bečjem kraljevstvu. Više ne mogu proizvesti ploda prave spoznaje i ljubavi Božje, vina svete i nepatvorene vjere. A time su izgubili svaki smisao i vrijednost u bilo kojem redu. Pogodeni su čak u svojoj naravnoj vrijednosti.

Kako je istinita ta slika predkršćanskog Izraela? Svi su nam susjedni narodi dali u baštunu divno umjetnička i kulturna djela, dok nam od Izraela prostaju samo njegove svete knjige, religija i vjera u Boga. Sve su ostalo Izraelci prije Krista ovezli i kopirali. Hramove gradili prema feničanskim i egipatskim uzorima. Vlastitog stvaralaštva nema. Ako usporedimo preostalo nam natpis i gravurine iz Izraela s raskošnim i bogatim razvalinama Egipta ili Asira, onda moramo tu

ostavštinu nazvati bijednom. Kad nije bilo više ni vjere u Boga i ljubavi prema Gospodinu, onda su loze imale doista samo još vrijednost po svojim jednim drvnim vlastencima. A to drvo nije ničemu služilo. Izdati vjeru značilo je za Izraelce postati besmislenijim i beskorisnijim narodom nego što je bio i jedan drugi narod starog svijeta.

Ova proročka propovijed ne štedi nimalo narodnog ponosa predkršćanskih Židova. Surovom iskrenošću baca im prorok u lice: jedini smisao svoga opstanka moraš traziti u Božjem kraljevstvu. Ako twoja vjera i ljubav prema Bogu ne donose više ploda, izgubio si svaku vrijednost. Potresna je to propovijed o nadnaravnom pozivu naroda i o besmislenosti nadnaravnog, kada izdajemo nadnaravni poziv.

III. Molitva za otkupljenje trsa

2. *Pastiru Izraelov, pazi! koji si Josipa čuvaо kao ovce, koji stolješ nad kerubima, sijevni!*
3. *Pred Efraimom, Benjamинom i Manasom probudi junačku jakost svoju! Izdi, da nas spasиš!*
4. *Bože, okreni sudbinu našu! Daj, da zasja lice tvoje! Tada ћemo se spasiti.*
5. *Gospode, Bože nad vojskama nebeskim, dokle ћeš se još gnjeti unatoč vapajima naroda svojega?*
6. *Kruhom suznim hranio si ga, suzama si ga obilno napajao.*
7. *Ciniš, da se oko nas svadaju susjedi naši; neprijatelji se naši smiju nama.*
8. *Bože nad vojskama nebeskim, okreni sudbinu našu! Daj, da zasja lice tvoje! Tada ћemo se spasiti.*
9. *Iz Egipta si prenio lozu, izagnao si narode i nju zasadio.*
10. *Iskrčio si za nju i ona se ukorijeni, i proširi se daleko preko zemlje.*
11. *Pokrij gore sjenom svojom i cedre Božje granama svoјim.*
12. *Pruži prutove svoje do mora i ogranke svoje do rijeke.*
13. *Zašto si joj sada razvalio ogradu, da s nje trga, koji prolazi putem?*
14. *Da je podgriza gorski vepar, da je jede poljska zvijer?*
15. *Bože nad vojskama nebeskim, pogledaj opet s neba i vidi! Pobrini se za vinograd svoj!*
16. *Za sad ovaj, što ga je zasadila desnica tvoja, za mladicu, što si je podigao sebi.*
17. *Kao smeće popaljena je ognjem. Neka propadnu od srdžbe lica tvojega!*
18. *Ali ruka tvoja neka počiva na čovjeku desnice tvoje, nad sinom čovječjim, kojega si podigao sebi!*
19. *Nećemo više ostaviti tebe; daj nam život! Tada ћemo slaviti ime tvoje.*
20. *Gospode, Bože nad vojskama nebeskim, okreni sudbinu našu! Daj, da zasja lice tvoje! Tada ћemo se spasiti.*

80. je psalm usredna molitva, i plod je duške bijede. Naročito spominja plemena sjevernog kraljevstva. Ulaze ipak i vjerske predodžbe, vlastite Jeruzalemu i Judeji. Tako npr. Božja prisutnost u hramu, gdje stoluje na kerubima iznad kovčega zavjetnog, pa cijelo shvaćanje Gospodinova djelovanja po milosti usred svoga naroda. Te nas misli vode u raniju povijest Israela. Ova su kraljevsta duduše već razdijeljena, ali žive još u prijateljskim odnosima. Južno kraljevstvo strahuje i trpi, kada sjeverno snaže nesreće. Naš psalm potječe očito u vremenu kada su oba kraljevsta protila kroz zajedničku kušnju. Narod je Božji doživio gorku sudbinu. »Kruhom suznim hranoši ga, suzama si ga obilno napajaox. — Jedina je hrana, jedino plje tega naroda vlastite suze, što ih lije radi svoje lju-te nevolje.

Ali narod je i u najvećoj nesreći sačuvao veliko pouzdanje u Boga. Divni refren: »Daj, da zasja lice tvoje! Tada ćemo se spasiti!« pun je utjeha i nade, i zato ga Crkva upotrebljava posebno u vrijeme Adventa u svojoj liturgiji. I baš te riječi bacaju svjetlo nadu na taj psalm, premda govori isključivo o bijedi i nevolji.

Nesreća, potreba otkupljenja i uslišanja, ali i beskrajno povjerenje u Gospodina, daju duhovni počast ovome psalmu. A u središtu te molitve strši opet stara prorokova parabola o »Božjem trsu«. — U Egiptu je Gospodin stvorio ovu lozu za sebe. U ropstvu je Izrael dozvio do Božjeg naroda. Iza toga ga je prešadio u svoju vlastitu zemlju. Granje se njegovo proširilo do cedara na Libanu, daleko do morskog žala i obala Eufrata. Smiona su to pjesničke slike. Ali procvat Izraelov pod Davidom odgovara donekle širini ovog pjesničkog okvira.

Ovu divnu sliku slijedi iznenada opis ka-zne. »Zašto si sada razvalio ogradu?« To su iste riječi kao kod Izajje. Divje životinje ga-ze i razaraju sve. Božji se sâd pretvara u pustotu.

Ali živi još jedna nada. I to je čežnja za otkupljenjem po Gospodinu. Najvećom oštrenom i jasnoćom dolazi do izražaja, da sam Bog mora početi djelo otkupljenja. Trs Izrael ne može sam sebi pomoci. Početak i svršetak pripada gospodaru vinograda. Bog se mora milostivo obratiti svome trsu i milosrdno ga pogledati. »Pobrini se za vinograd svoj, za mladiću, što si je podigao sebi. Neka Bog

ispriči svoju ruku nad štićenikom, što ga je sebi othranio. Postoji neka promjena između slika. Ali molitva postaje sve usrđnija. Detvetački je stih odlučan za način otkupljenja: »Načemo više ostaviti tebe, daj nam život! Tada ćemo slaviti ime tvoje! Drugim rijećima, očekuju otkupljenje vjersko-čudore-dne prirode. Pristat će opet uz Boga i slaviti Boga objave.

Najljepše, što nam Stari zavjet pripovijeda o vinogradu kraljevstva Božjega, baš je ta nada u otkupljenje. Nevjera u besplodnost uništite su ga potpuno. Nada, da će ponovo procvasti, milosrđe je Gospodnje. Ali je već sama činjenica, da nade još uopće ima, kao neka zora otkupljenja. Vinograd kraljevstva Božjega neće propasti. Bit će otkupljen. Ali spas će tek donijeti Krist i Novi zavjet.

,CREDO'

VJEROVANJE PAPE PAVLA VI

PLAMEN DUHOVNE KRIZE

Imade nekoliko godina da se vidljivo množe znakovi duhovne krize koja se rijetko kada tako silovito oborila na Petrovu lađu, Kristovu i našu sv. Crkvu.

Imade nekoliko decenija otkako je Pijo X sveti ugasio požar modernističke krize enciklikama »Lamentabili« i »Pascendi«; krize koja se, kaže glasoviti francuski teolog P. de Lubac, jedva može nazvati prethodnicom ove današnje.

Plamen, naime, modernizam početkom ovoga stoljeća razbuktao se tek u nekim krajevinama, a bio je gotovo isključivo ograničen na intelektualni krug teološkog i filozofskog svijeta.

No plamen koji se danas rasplamsao, snažno potresa čitavu kršćansku savjest. Fatalan je to protuudarac vrtoglavog napretka tehnike i civilizacije, svakoursnih preokreta u društvu, ratova i revolucija, počevši s godinom 1918. ovoga stoljeća.

Plamen koji ovih pokoncijskih godina kulminira, nipošto nije iluzoran. Mi se danas zaista nalazimo, piše drugi glasoviti teolog P. Karl Rahner, na prijelazu iz jedne ere u drugu.

VJERA U ČOVJEKA

Svatko od nas, ako samo imade imalo otvorene oči, jasno vidi da smo danas dionici doista jedne općenite duhovne krize kao posljedice »neisporedivo munjevitog progrusa«, današnjeg »otvorenog i raskomadanog svijeta«, novih »planetarnih perspektiva«.

Svatko je od nas mogao vidjeti kako se u prah ruše mnoge Božje i ljudske vrednote, a rada se nešto novo što nazivaju raznim imenima kao: »sekularizacija«, »laicizacija«, »humanizam«, »naturalizam«.

Uostalom, gdje su danas zdrave i svete obitelji poput one jednog Luja Martina — oca sv. Male Terezije, s brojnom djecom; obitelji koje živu ne za sebe i svoj raspadljivi užitak nego za Boga i brata čovjeka? Gdje su danas idealni mladići i djevojke koji će poput Ivana Mertza ili Marice Stanković, ne samo apostolski raditi maksimalnim mlađenackim silama — takvih se, hvala Bogu!, još nade — nego isto tako koji će znati sklopiti ruke, adorirati pred Presvetim sat, dva, tri sata...? Gdje su danas i svećenici koji bi se mogli uistinu nazvati »muževi molitve i žrtve« poput jednog biskupa Langa ili svetog našeg kardinala Alojzija — a kokane toliko želete Papa Ivan i Papa Pavao?! Danas je hereza akcije zahvatila i one najbolje i najplemenitije. Nutarnje vrednote potisnute su na rub ljestvice.

Jest. Zaista, radi se o jednoj novoj epohi, ne o epohi sitničavih i sporednih pitanja nego o epohi velikih zahvata.

Radi se o epohi tako zvanog »anthropocentrizma« koji čovjeka i ljudske vrednote stavlja na prvo mjesto na skali vrijednosti. Čovjeka stavlja u središte. Čovjeka stavlja

pred Bogom. Čovjeka stavlja namjesto Boga. Čovjeka adorira – klanju mu se i divi. I tako nastaje kult – vjera u čovjeka, nova religija sva okrenuta prema čovjeku i njegovoj proizvodnji.

Radi se o tri temeljna predmeta koje ljudska naša konfuzna misao želi minirati, a to su: vjera u osobog Boga, vjera u Isusa Krista s dodatkom našega određenja, vjera u poslanje Kristove Crkve.

Radi se, dakle, o jednoj nevidenoj krizi vjere koja uraganski viti la tolikim savjestima mladih, obiteljskim grijezdima, mnogim laicima i samim svećenicima, inteligencijom i običnim malim čovjekom koji je počesto u najvećoj zabludi.

Ovaj vihor, doduše, jači je u zemljama zapada nego li kod nas, ali on se danomice i ovdje sve silovitije diže.

NAKANE PAPE IVANA XXIII

Imade površnih promatrača, imade ih i među katolicima, koji su spremni za sve to okriviti II vatikanski Koncil. To bi doista bilo i naivno i veoma kratkovidno.

Istina je upravo na protivnoj strani. Drugi vatikanski Koncil sazvan je vidovitom intuicijom svestog čovjeka Ivana XXXIII. Sazvan je na nutarnji poticaj Duha Svetoga koji je jednoga dana u duši očutio ovaj veliki muž, providencijalni Papa našega stoljeća. A sazvan je upravo radi toga da se ova kriza u Crkvi, koja se onih godina sve više osjećala, pomoći Koncila definitivno svlada. Da se svlada novom orientacijom prema vertikalni, prema dubini, prema nutarnjosti i vrhunaravnim vrednotama,

novom orientacijom prema unutarnjoj obnovi i pomladivanju čitave Crkve, da se na najdjelotvorniji način, s najvišega foruma Crkve čuju nove smjernice, osjeti novi dah života, da se spriječe sramputice. Htjelo se da Crkva dođe do pomladene duhovne svježine i Božjega poleta – kao u dan »novih Duhova«, kako bi se izrazio Papa Ivan.

Uostalom dovoljno je pažljivo čitati koncilske dekrete da se čovjek uvjeri o ravnoteži i o dubokom smislu tradicije zdržane u tim dekretima sa smionošću i ljepotom, optimizmom i nadom u radu oko ovog teškog zadatka Koncila.

Koncil je doista jednim, rekli bismo, potezom svladao nepokretni i ukruci konzervativizam koji

je, budimo iskreni, u mnogome smetao zdravom, organskom razvoju naroda Božjega. I tako je Koncil nehotice prouzročio šok i smutnju u mnogi glavama. I upravo radi te njegove otvorenosti i odlučnosti, počeli su s druge strane mnogi Koncil kritovoriti. U ime »aggiornamenta - podanašnjenja«, u ime »aperture - otvaranja svijetu«, u ime »pomladivanja Crkve«, »ekumenizma«, »dijaloga«... počele su u novom rahu i pod parolom Koncila kolati časopisima i revijama, radio - programima i katoličkim zborovanjima, najrazličitije ideje sve dole da se mnoge vjerske istine dovedu u sumnju ili čak zanječu, kako se izrazio sam Papa VI u svome historijskom govoru 30. lipnja ove godine, na završetku godine vjere.

Na ovo kritovorenje Koncila, i prema tome na novi rasplamsaj vjerske krize pod parolom Koncila, upozorio je već kard. Döpfner 8. veljače 1966. Isto upozorenje ponovio je na katoličkom sastanku »Katholikentagu« u Bambergu u srpnju iste god. teolog Josip Ratzinger. O ovoj opasnosti objelodanio je 1967. članke i glasoviti koncilski perit Pater dominikanac Yves Congar. Mnogo je o tome pisao i švicarski teolog Hans Urs von Balthasar koji smiono i s puno duha Božjega upravlja apele - pozive našoj kršćanskoj i katoličkoj javnosti. Na istu opasnost upozoriše nas msgr. Dumont i P. Mauricije Villain, naročito što ju ova kriza čovari na budućnost ekumenskog pokreta. U zadnje je vrijeme snažno o tome pisao P. de Lubac. A poznati laički francuski filozof Jacques Maritain je u načinu možda pošao i predaleko upozoravajući na ovu golemu opasnost i tako raspalio protago-niste patvorenih koncilskih ideja.

GLAS PAPE PAVLA

Ova upozorenja nisu pomogla. Opasnost je sve više rasla. Unatoč ovih glasova sve više sumnje i nevjere ulazilo je pod utjecajem loše propagande u srce i dušu Kristovih vjernika.

Ali Kristove riječi ostaju: »... i vrata je pakla i smrti ne će nadvladati« (Mt 16, 18). Kristove riječi ostaju: »Nemoj se više bojati, malo stado« (Lk 12, 32). Kristove riječi ostaju: »Evo, ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta« (Mt 28, 20). Ostaje i Kristovo upozorenje: »Malovjerni... zašto se toliko strašite« (Mt 8, 26)? »Malovjerni, zašto si posumnjavao« (Mt 14, 31). »Zašto ste zbumjeni?... Ja sam« (Lk 24, 39).

Vjernik nema nikada razloga za pessimizam, zalost ili paniku. Petrovu lадu vodi Duh Sveti. Sto više On je duša Crkve!

»Upravo je čudesno promatrati, rekao je na prelomu ovoga stoljeća, kard. Newmann, s koliko oklijevanja, s koliko nesigurnosti, s koliko prekidanja, s koliko kolebanja na desno i na lijevo, s koliko izgubljenih bitaka, pa ipak s koliko sigurnosti nastavlja Crkva svoj vlastiti put, danas kao i jučer kao i u prošlosti!«

I to se je ponovno obistinilo ove godine 30. lipnja na trgu sv. Petra u Rimu kad je Papa Pavao VI providencijalnom gestom jednog giganta na kormilu Petrove lade, nadahnut Duhom Svetim, ponovno zadivio svijet.

Nad sve te ideje na vjersko - moralnom području, koje su se širile pod plastirom modernog, progresivnog mentaliteta, koje su se dapače radale u krugu inače zdrave progresivne teološke znanosti i propagirale u ime Koncila, koje su izno-

sili u člancima i knjigama – što više i sami katolički teolozi od velikog imena i reputacije, a izgledalo je kao da ih zastupaju i neki od predstavnika katalističke higerarhije; nad sve te ideje, koje su upravo zbog ovolikog auktoriteta ovih ljudi radale ne malu zabunu u srcima i dušama tolikih vjernika – Pavao VI je kao nekoć Krist na Genezetskom jezeru – pružio svoju desnicu, podigao svoj velikosvećenički glas: »Utišaj se! Umukni« (Mk 5, 39)! I... »vjetar prestade i nastade velika tišina« (Mk 5, 40) na moru katoličke savjesti. Nastade smirenje i razlijje se radost i oduševljenje u srcima i dušama miliijuna djece Božjega naroda.

Nije govorio »ex cathedra« – tako da bi njegov akt bio proglaš novih vjerskih istina, ali je progovorio tako da je njegov govor potvrda »Immortalis traditionis sanctae Dei Ecclesiae«: »Besmrtna tradicija Svetе Božje Crkve«, kako se izrazio u uvodu. Progovorio je kao prorok našega doba, kao pastir i otac – dostojan zamjenik Kristov na zemlji.

Kao nekoć Petar, kad je kod Cezareje Filipove u ime svih apostola izrazio svoju vjeru u božanstvo Kristovo, tako sada Pavao VI, Petrov nasljednik, u ime čitave Crkve izražava svoj i naš zajednički »Credo« – »Vjerujem« – »Vjerujemo«.

I kad smo u L'Osservatore Romano od 1-2. srpnja o. god. čitali ovu novu isповjest vjere – »professio nem fidei« – Pavla VI onda nas je zahvalio novi elan i nova velikodusnost, nova jakost i novo oduševljenje za ljepote naše sv. vjere. Onda smo iz dubine duše rekli: Bogu hvala!, i našem Papi Pavlu za ovu neisporedivu gestu!

POTVRDA VJEĆNE TRADICIJE

A što nam je rekao Papa u svojim »novom Credu«?

Ono što je rekao i Nicejski sabor i drugi sabori, ali je izrazio novim modernim jezikom i neke istine pedagoški proširio prema ovoj današnjoj potrebi Crkve.

Ovaj dakle naš katolički novi Credo, potvrđuje vječnu tradiciju svete Božje Crkve obzirom na vjeru u Boga, u Krista, u Crkvu.

Vjerujemo da je jedan Bog Otac, Sin i Duh Sveti Stvoritelj vidljivog svijeta i nevidljivog, tj. duhova koје nazivamo anđelima, isto tako da je Stvoritelj u svakom čovjeku duhovne i besmrtnе duše – ovako je počeo Papa ovaj naš Credo.

Vjerujemo u Gospodina našega Isusa Krista, koji je Sin Božji, začet po Duhu Svetom od Marije Djevice...

Vjerujemo da je blažena Djevica Marija, koja je uvihek cvala slavom djevičanstva, mati Utjelovljene Riječi, Boga našega i Spasitelja Isusa Krista...

Vjerujemo da smo u Adamu svi sagriješili, da se ovaj izvorni grijeh prenosi ljudskom naravi i da je vlastit svakom pojedinom čovjeku...

Vjerujemo u jedno krštenje koje je Gospodin naš Isus Krist ustanovio za oproštenje grijeha. Ovo krštenje valja podijeljivati također djeci koja se još nisu mogla okajati vlastitom krivnjom...

Vjerujemo da je Crkva nužna za spasenje...

I tako redom Pavao VI svečano proglašuje, svečano potvrđuje vjeru u otajstvo Euharistije, u pretvorbu kod sv. Mise i Misne Žrtvu na našim oltarima, u realnu pri-

sutnost Isusovu pod prilikama kruha i vina iza konsekracije, gdje se On nalazi među nama stvarno prisutan i tijelom i dušom i čovječanstvom i božanstvom, i prema tome u potrebu klanjanja ili adoracije Krista pod euharistijskim prilikama koje se iza sv. Mise čuvaju na našim oltarima...

Papa ističe vjeru u naše vječno određenje, u vječnost pakla i paklenog ognja, u vječnost blaženstva spašenih, u čistilište i čistilišni ogranj, u zajednicu svetih...!

KRUNA KONCILSKE NAUKE

O da! Taj novi Credo toliko je oduševio Crkvu, da je do danas, nakon ovog proglosa, Papa primio na tisuće i statine tisuća brojjava, osobnih pisama, poruka... Hiljade mu čestitaju, raduju se, s oduševljenjem gledaju kako je ovaj čin Pavla VI razvedrio milijune savjesnosti, nasmijao kroz suze radosnice milijune srđaca!

Tajnik Koncila kard. Felici objelodanju je članak u kome tvrdi da je ovaj Credo, izrečen u ime Crkve, najlepša kruna koncilске nauke. Jer sada, kad je najviše štete vjeri nanijelo to, kaže Felici, što su razni počeli Konciliu pripisivati novotarije koje on nije nikada naučavao, već naprotiv koje je osudio, kad su neki počeli krivo tumačiti razne izreke Koncila trgajući iz izvan cjeline njihova konteksta — Pavao VI genijalnim zahvatom, a da nikoga nije povrijedio, unosi mir u milijune duša. »Po mojem sudu, kaže Felici, ovaj Credo radi svoje najveće važnosti, jest najvažniji čim njegova pontifikata. On se je time uzdigao nad sve zemaljske stvari, upro oči u ono što je vječno, izvršio najuzvišeniju apostolsku

službu da auktoritativno naučava u ime Kristovo i utvrđuje u vjeri braću — kao nekoć apostol Petar.

PRED EUHARISTIJSKIM SRCEM

Kad nakon meditacije o ovom novom Credu kleknemo podno svestohranista i naše srce upravimo prema Kristovu euharistijskom Srcu, onda na pučini naše duše osjećamo veliki dživi mir.

Kad nam zatim misao preleti razdobljima naše povijesti, pa kad pred nama prodefiliraju veličanstveni likovi naše starine u čijim je srcima plamnjela kremenita ne-pokolebiva vjera, onda nas zahvaća sveti gordii ponos!

Kad napokon naša misao klizne po današnjim našim dolinama i bregovima, teornicama i školama, kulturnim ustanovama i obiteljskim ognjištima, onda nam se iz dubine duše uzdiže glas, molba, vapaj ovom euharistijskom Srcu — kome je naš narod bio duboko po-božan i odan kroz stoljeća — da nam sačuva vjeru: vjeru u Trojednog Boga, vjeru u Isusa Krista i njegovu poslanje, vjeru u njegovu zaručnicu sv. Crkvu!

Na pogled svega što se danas zbiva u Crkvi, osluškujući životni puls svoga naroda, uz molitvu pri-kazujemo i odluku da ćemo u vijek ostati vjerni u istoj otačkoj vjeri i vjeri sveopće Crkve; vjerni tom euharistijskom Srcu i Srcu Njegove Majke — kao i naši pređi kroz mnoštvo 1300 godina svoje povijesti — da do danas nikada nisu pošli ni u kakav raskol, ni u kakvu shizmu, ni u kakav modernizam!

Ova Presveta Srca i danas i sutra i u budućnosti bila nam trajni izvor svete vjere i čvrsto sidro ne-pokolebivog ufanja!

NOVA ENCIKLICA

25. srpnja ove godine izdao je papa Pavao VI encikliku "Humanae vitae" o odgovornoj dužnosti davanja i prenošenja života. To je enciklika o obiteljskim problemima. Poznato nam je svima da su obiteljska pitanja dosta zaoštrena. Nekretno je bračnim drugovima teško uzdržavati brojnjvu obitelj, pa nastaje pitanje ograničenja poroda. Učenjaci koji se bave prebrojavanjem čovječanstva i njegovim priraštajem dižu uzbunu zbog naglog prirasta stanovništva koje se brže množi nego se množe sredstva prehrane. Postavlja se tako pitanje ograničavanja poroda i kakvim se to sredstvima smije i može postići. Čekalo se dugo na papin odgovor, da konačno On u Božje ime odgovori ljudima dobre volje što valja misliti o svim tim pitanjima. Papa je dao odgovor u ovoj enciklici koja se sigurno mnogima neće svidjeti. I na taj je prigovor Papa odgovorio, da je Crkva samo tumač i čuvac Božjih zakona, a ne njihov gospodar. I stoga ne smije ni u kojem slučaju proglašiti dopuštenim ono što nije dozvoljeno i što ruši ljudsko društvo. Crkva, veli papa, čuvajući nepovredive zakone obiteljskog života čini najviše dobra za čovjeka i u društvenom pogledu. — Što se tiče papina odgovora na pitanje reguliranja poroda evo osnovnih misli: Problem rađanja i ograničenja poroda valja promatrati kao i svaki drugi ljudski problem u svjetlu čitava čovjeka i njegova poziva, ne samo naravnoga

nego i nadnaravnoga, vječnoga. Dvije su važne činjenice u bračnom životu s kojima moderni čovjek mora računati, a te su: bračna ljubav i odgovorno očinstvo ili majčinstvo. U tim istinama nema kolebanja. Citav naglasak našeg kršćanskog nazora leži tu, da bračni par mora poštivati zakone rađanja onako kako ih je Bog zamislio za dobro čovjeka. Nismo mi vlasnici izvora života, nego samo pomoćnici i izvršitelji Božjih namjera. Iako smo osobe, nismo apsolutno samosvojni, mi smo svojina Božja, i nemamo neomedene vlasti nad svojim tijelom i životom, a isto tako niti nad svojim sposobnostima radanja, i to baš zbog njihova natarnjeg odredenja da se daje i prenosi život čiji je isključivi začetnik i vlasnik samo Bog. Iz ovoga jasno slijedi da valja osuditi svako nasilno prekidanje života. Papa osuđuje i direktno prekidanje trudnoće pa makar i u medicinske svrhe. Osuđuje svaku sterilizaciju, svaku vrst sredstava za sprečavanje začeća bilo mehaničku ili kemiju u obliku lijekova. Sve to slijedi iz prije spomenute temeljne istine da je Bog začetnik i vlasnik života. Enciklika nije iznijela na vidjelo nikakvu novu nauku, nego staru kao što je star i čovjek. Mi ćemo kao pravi kršćani moliti za našeg svetog Oca da mu Gospodin dade snage te nas kao naš Učitelj vodi putevima istine pa makar bila ona i teška.

RAZGOVARAMO

Velečasni oče!

Citala sam ovih dana u nekoj brošurici, što sam je našla u crkvi na klipi, da je Duh Sveti zamjenik Isusa Krista. Kako knjižica nema odobrenja naše crkvene oblasti, molim Vas, recite mi kako ovo treba razumjeti, jer mi je to nešto novo, što dosad u crkvi nisam čula.

N. M.

Na ocjenjujući ono, što piše u toj brošuri, — nemam je naime pri ruci — upozoravam Vas, da bi se moglo i pravo razumjeti, da je Duh Sveti zamjenik Isusa Krista u Crkvi, jer je Krist rekao, da on odlazi k Ocu i da će poslati Duha utješitelja, koji će nas poučiti o svemu. U tom smislu može se reći da je Duh Sveti zamjenik Isusa Krista. No pravu ulogu Duha Svetoga u Crkvi valja gledati u sklopu čitave objavljene nauke o Pre-svetom Trojstvu: Ocu pripisuјemo stvaranje, Sinu otkupljenje, a Duhu Svetome posvećenje, tako radi jedinstva Božje naravi možemo isto tako reći da je i Sin Stvoritelj, jer ispovijedamo, da je Otac po Riječi stvorio svijet. Isto tako je i treća božanska osoba Stvoritelj, jer Otac po Sinu u Duhu Svetome stvara svijet. Ako bismo, dakle, u nekom određenom, a ne podredenom smislu rekli da je Duh Sveti zamjenik Isusa Krista na zemlji, moglo bi se to posve pravo shvatiti. No kad je riječ o zamjeniku, ne smijemo zaboraviti nešto drugo, što je iz Objave očito kao dan, da je u Crkvi, vidljivom ljudskom društvu, zamjenik Isusa Krista u pravom smislu PETAR, to jest prvi rimski biskup i njegovi nasljednici. Iz Svetoga pisma, Mt 16,16, jasno je da Krist kani odrediti u vidljivu društvo Crkvi, vidljivog svog zamjenika. A iz svetog Ivana 21,15 ... vidi se da je Krist doista odredio Petara za svoja zamjenika. Život prve Crkve, kako ga opisuju Djela Apostolska, donosi tu činjenicu. Dakle, po Svetom pismu zamjenik Isusa Krista u doslovnom smislu jest Petar, i logično njegovi nasljednici.

A što je onda Duh Sveti? On ima uz Drugu Božansku Osobu osobitu misiju u Crkvi. On je životni princip Crkve, milosno počelo svakog djelovanja, u prvom redu sakramentalnog.

Iako bi se, dakle, misao da je Duh Sveti zamjenik Isusa Krista mogla u nekom smislu i pravo razumjeti, ipak gledajte Crkvu onako kako je valja gledati: Crkva je vidljivo ljudsko društvo, ustanovljeno od Isusa Krista. Imala svoj vidljivi i neopipljivi dio. Vidljivi dio jest ljudsko društvo, i tu je Kristov zamjenik Petar i njegovi nasljednici, rimski biskupi. A kao nevidljivi dio, Crkva je otajstveno tijelo Kristovo, čiji je životni princip, počelo milosnog djelovanja i dozrijevanja, Duh Sveti.

■ ■ ■

Poštovani uredniče!

Moj je mali braco umro kad mu je bilo svega nekoliko sati. Majka ga je prekrižila kad se rodio. O pravom krštenju nije bilo kad misliti. Pokopali smo malog andelka, ali nismo smjeli uz naše polkojnike nego na rubu groblja, pa i bez blagoslova groba. Ta nas je ostra primjena nekih propisa razalostila i ne možemo je zaboraviti.

N. N.

Važe pitanje iziskuje barem dva odgovora. Evo ih po redu:

STO JE S NEKRSTENOM DIJECOM koja umru prije nego su se mogli sami odlučiti za dobro ili zlo? — Teško pitanje! — O sudbinu te dijace iz Objave ne znamo gotovo ništa. O tom su pitanju pisale duge teološke rasprave od kojih ni jedna nije stvar izveza na Čistac. Jedno je ipak sigurno da su ta djeca imala besmrtnu dušu; da je otkupljenje po Kristu općenito, to jest da su svi ljudi otkupljeni; da Bog nikoga neće kazniti paklom bez njegove vlastite krivnje; da je neko stanje koje nije ni nebo ni pakao neodrživa

teorija. Kako će Bog riješiti to pitanje nekrštenih, rođenih i nerođenih, a umrlih zbog bilo čega, to je njegova stvar. Budimo uvjereni da će riješiti bolje i pravednije nego bismo je mi mogli poželjeti.

Ne želimo ipak ovim riječima umanjiti vrijednost krštenja. Ni govor! Ako je Bog predviđao Crkvu i sakramente kao redovito sredstvo spasenja, ne očekujmo drugih puteva spasenja, ako smo ove propustili svojom kršnjom.

Drugo je pitanje, koje zasjeca u crkvene propise i običaje o grobljima i sprovodima. Valja nam priznati da su ti propisi čisto ljudska ustanova i valja ih primjenjivati razborito. Jedini Bog je vlastan praviti diobu među ljudima i nju je odgodio za dan žetve. A što se tiče ljudskih dioba na vrijedne i nevrijedne, o tome srećom ništa ne ovisi. Crkveni sprovod i blagoslov groba jest blageslovinja. Jasno je, kad smo za života pripadali Crkvi, da joj želimo i nakon smrti. No može se po-

staviti pitanje tko doista pripada Bogu? Jer niti su svi Božiji, koji imaju crkvene sproveode, niti su svi vratnici, koji ih nemaju ili ne mogu imati. Pogrebne svečanosti neće nikoga pridružiti Božjim andelima, ako se već po Božjem milosrdu nije pridružio.

Iz rečenog slijedi da je najvažnije ono što zapravo izmijeđe našim očima, a to je naša prirodnost Bogu, koju mi, koji živimo svjesnim životom, moramo čuvati, učvršćivati i molići se za nju. A oni koju tu prirodnost nisu mogli ostvariti po krštenju, ostvariti će je ili ne na neki drugi način poznat Bogu. Velika je odgovornost roditelja koji zanemaruju redovit put prirodnosti po krštenju. No što se desi mimo naših sila i mogućnosti, budimo bez brige. Lijepo bi bilo na koncu reći našim mlađim i starijim majkama koje još to ne znaju, ako je novorođenče bolesno, da ga dadnu odmah krsiti svećeniku. A ako nema mogućnosti da dode svećenik, neka dijete u opasnosti života krsni netko drugi, pa ako nikog nema i sami roditelji. Dovoljno je za to uzeti čatu vode, politi dijete po glavi uz riječi: JA TE KRSTIM U IME OCA I SINA I DUHA SVETOG.

Gospodine uredniče!

Završila sam svoje školovanje i čekam namještenje. Radosna sam što je došlo vrijeme da stanem na svoje noge. Roditelji su me doista pomagali, ali i ja njima pomazem već dugi niz godina. Jedno me ipak smeta u njihovim postupcima, da mi se njihovo tutorstvo popelo na vrh glave. Mislim da s time još nije gotovo i da će oni, i otac i majka, još uvijek htjeti da ih u svemu slušam i da budem o njima potpuno ovisna. Ne znam kako to ne uvidaju, da nisam više dijete, i da o mnogim stvarima imam zrelij sud od njih. Ja sam prema njima bila uvijek fina i nisam imala snage da im se usprotivim, ali mi je nekoliko puta prekipjelo pa sam im u uzbudjenju očitala lekciju. Mama mi je rekla tada, da sam živčana, a tata je psovao i nazivao me pogrdnim imenima. Dajte nekako recite roditeljima, koji to

mogu razumjeti, da drukčije postupaju sa svojom djecom pogotovo kad odrastu.

B. P.

Nije lako dijeliti savjete, a još manje biti sudac. Valjalo bi čuti i drugu stranu. No ipak ne primjenjujući na pojedine slučajeve možemo roditeljima i djeci kazati ovo: Svaki odgoj bio u obitelji, bilo u školi, zanatu ili gdje drugdje, ide za tim da se odgajatelika spremi za samostalan život i odgovornost. Treba poučavati i opominjati; povhaliti i pokuditi, no kad dove vrijeme da je naše dijete ili učenik veliki i samostalan, treba se čuvati svake vrste tutorstva. Moramo si biti svjesci da su učenici, pa i naša vlastita djeca, nama povjereni tek na kratko vrijeme i da ih mi moramo uvesti u društvo kao zrele i odgovorne ljude i ne se žalestiti kad vidimo da se dijete konačno osamostalilo. Dakako, da će biti naš osobit uspjeh ako su nam uza svu svoju samoodgovornost i zrelost djece ostala privržena i nekon završetka odgoja. Ako toga nema, nemojmo svu krivnju na njih svaljivati. Prisilno podvrgavanje vlastitom auktoralitetu i odlukama ne pristaje pravim odgajiteljima. Tu slobodu valja djeci pružiti čim su sposobni za nju, a osobito to valja paziti u nekoliko slučajeva, a ti su: izbor životnog poziva, izbor životnog druga i očitavanje svog životnog nazora. Tu će dijete najbolje pokazati rezultate našeg odgajanja. Htjeti silom nametnuti svoje mišljenje i svoje pogledje na život i zbiljanje, neće urodit ničim drugim nego bunom. Takvim postupcima upravo slijemo dijete da pod utjecajem revolta donosi nepromišljeno odluke koje će ga možda unesrećiti za čitav život. Budimo zato odgajitelji svoje djece dok je za to vrijeme, i to od prvog dana njihova života pa do njihove petnaeste godine. Tada budimo njihovi prijatelji, dobročinitelji i savjetnici. Oni će nas sigurno trebati i u 23. godini, a neće nas izbjegavati niti u tridesetpeto.

Urednik

Velečasni uredniče!

Odgojila sam tri sina. Othranila sam ih sama i sama školovala. Muž mi je stradao na poslu dok su još bili nejaci. Uz škrtu penziju i neprekidan rad dala sam svakome kruh u ruke. Danas su oni oženjeni.

Svaki ima krov nad glavom i svoju dječicu, na koju opet baka pazi, jer svi oni rade. Računala sam da će u miru Božjem proživjeti starost uz svoju unučad. Međutim, nade su me prevarile. Kako god bih ja lako s unucima, tako ne mogu sa snahama. Jedna je za drugom bila ljubomorna, jer su mi sinovi bili privrženi; jedna je za drugom išla istim putem, da mi otme sina, ne birajući pri tome sredstva, niti se obazirući da li je istina ili ne ono, što govore. Ja sam toliko učinila za svoju djecu i još sam spremna učiniti, no ne mogu se s time pomiriti da su snahe postijale toliko grijeha između mene i moje djece. Osim toga, one ih nisu otudile samo meni nego i Bogu. Ne daju imći u crkvu, a prije su tako rado išli. Djecu ne odgajaju nego ih uče kojećemu, a kad koji od njih opsuje ili bude prost, one se smiju. Meni je vjera i poštjenje bilo sve u životu. Odatle mi je dolazila sna ga da ne klonem kad mi je bilo najteže baš zbog mojih sinova, a sada

oni i njihove žene i njihova djeca pliju na te svetinje. Još sam zdrava kako - tako, imam malu penziju i nisam ovisna o srovnima, pomazem koliko kojemu mogu, ali ne znam kako ču dugo moći podnositit zlostavljanja... Zar sam to zaslužila?

P. K.

Niste vi prva, mamicice, koja ste otkrili da sinovi pa bili oni ne znate kako dobrati, kad se ožene, više vole svoju ženu nego mamu. Pa ženi više i vjeruju. Ako je ona opaka, zna muž natjerati da mrzi majku. Svata se događa na tom svijetu. Tako je to i događa se svaki čas. — Ipak ne rade dalekovidno.

Ne znaju cijeniti što znači dobra baka u kući. Ona će ih otrpatiti od kuće i dočekati. Ona će skuhati i oprati: pripaziti na djecu i kuću; nahraniti blago i živad; savjetovati kad bude trebalo, utješiti i podvoriti kad dođu bolesti. Kad snahe i sinovi ne misle dalje od nosa, pa dok su zdravi nikoga ne traže: ni bake, ni Boga, ni Crkve, ni molitve. Teško je tu što pametno reći. — Tu se odbijaju savjeti. — Velite da imate svoju penziju. Smrćite se, a svojoj djeci i unucima pomazite koliko možete ne satirući se. Bit ćete bolji snahama, ako budete što dalje od njih.

Ovih dana konačno izlazi iz štampe već davno najavljivan život svetoga PAVLA od Holznera. Vrijedna je to i ukusno opremljena knjiga, uvezana u platno, s gotovo 600 stranica. Naručite ovo klasično djelo iako je godina vjere prošla. Cijene još ne znamo, no računamo da će stajati oko 30. ND. — Narudžbe slati Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 31.

Upravo je izšao iz tiska novi molitvenik za starije osobe, koje slabo vide »SRCE ISUSOVО, UFANJE НАШЕ« — To je četvrto izdanje ovog molitvenika, preradeno i dotjerano. Molitvenik je bogat izborom molitava za javnu i privatnu pobožnost, ima kršćani put, red sveste mise i velik izbor pjesama. Uvezan je u platno. Cijena 10 din. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147.

Dr o. Božo Vuco: O KOMU NAM GOVORI PRIRODA — Knjiga govori o tome kako nam prirodne znanosti mogu pomoći da razumom otkrijemo Boga iz prirodnih zakona. Ovim će se materijalom moći poslužiti vjeročitatelji, a dobro će doći i drugima, koji iskreno žele učvrstiti svoju vjeru ili možda traže put do Boga.

Narudžbe se šalju na adresu: Dr Božo Vuco, Makarska, Put Žrtava fašizma 1.

IZ ŽIVOTA

Zamolili smo patra Stjepana Schmidta da nam odgovori na neka pitanja iz života Crkve. On je tajnik kardinala Augustina Bea predsjednika Tajništva za sjedinjenje kršćana. Pater Schmidt jest naš zemljak, Đakovčan. Doktorirao je u Rimu iz biblijskih znanosti i bio dulje vremena tajnik Biblijskog Instituta. Kardinal Bea uzeo ga je za svog tajnika.

Velečasni Oče! Kako se osjeća sada tza Koncila Vaš neposredni »šef«, predsjednik Tajništva za sjedinjenje Kršćana, kardinal Augustin Bea?

Bogu hvala, vrlo dobro! Bolje nego prošle i pretprešte godine. Sada ne putuje toliko. Ima doduše predviđenih putovanja. Tako će u studenom poći u Englesku, gdje će u Oxfordu primiti počasni doktorat iz teologije kao priznanje za zasluge koje je stekao u ekumenskom pokretu. Ipak općenito govoreći malo putuje jer mora štedjeti sile za mnogovrsne zadaće koje su mu u Rimu povjerene.

Kakvi su njegovi planovi za bližu, kakvi za daljnju budućnost, u koliko se to, obzirom na razne kršćanske zajednice, može znati?

On je uvijek naglašavao da tajništvo nije pocelo s nekim velikim planovima, nego je prihvaćalo zadaće, kako ih je Božja Providnost naznačila u pojedinim zgodama. Sad se rad doduše razvija gotovo u svim smjerovima. Ali još uvijek ima toliko prigoda gdje treba raspoznavati znakove vremena i učiniti daljnji korak kad se pruži prilika, na pr. kad braća nekatalici to traže. I sada na ekumenskom području ima još uvijek i uvijek iznenadenja.

Sto kardinal misli o kontaktima s pravoslavljem? ima li nade da će doći do susreta ne samo viših crkvenih dostojañstvenika nego i teologa, možda i laika?

Znate da su se doticaji kako s pojedinim pravoslavnim crkvama tako i s pravoslavljem u cijelini ovih godina neobično naglo i lijepo razvili. Podsjećam samo na prisutnost pro-

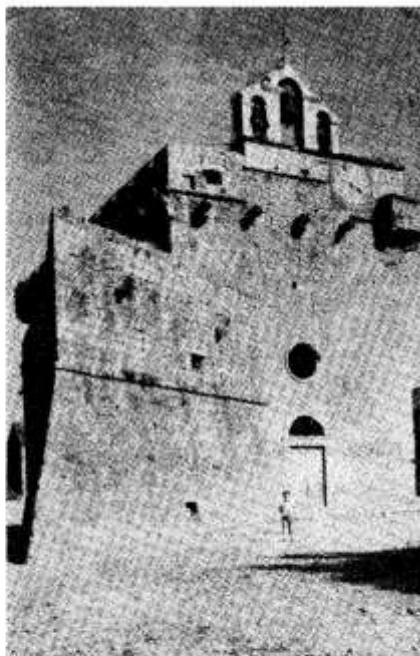
CRKVE

matrača na II Vatikanskom koncilu; na historijski posjet Svetog Oca Čarigradu i ekumenskog patrijarhe Atanagore Rimu, a da ne govorimo o međusobnim posjetima drugih dostojanstvenika.

Što se tiče širih krugova spomenut ču samo da se prigodom posjeta ekumenskog patrijarhe govorilo o međusobnoj suradnji među Crkvama, naravno u potpunoj ravnopravnosti, na području odgoja svećenika, u pitanjima dušobrižništva itd. Ako gledamo na još šire krugove možemo spomenuti da je lanjske godine jedna grupa studenata bogoslovnog fakulteta iz Soluna (Grčka) posjetila Rim. Ove je godine došlo u Rim jedno pravoslavno hodočašće iz Bugarske pod vodstvom pomoćnog biskupa njegove svetosti patrijarhe Cirila. Hodočasnici su, prigodom godine vjere, posjetili grobove apostolskih prvaka.

Da li ekumenski duh među katalicima jača ili jenjava? Koji bi znakovi jamčili da se ekumenski dekret Sabora približava svom ostvarenju?

Nema sumnje da ekumenski duh jača i naročito da sve više zahvaća široke krugove vjernika. Istina je, Ima tu i tamo znakova nestrpljivos-

ti. Ima pokušaja da se nasilno preskoče potrebne granice. No to su tek pojedinačne pojave. Sve u svemu može ustanoviti da među vjernicima raste svijest kako su svi članovi Crkve odgovorni za jedinstvo kršćana i Crkve te da ga svi mogu i moraju promicati susrećući svoju braću nekatolike bratskim poštivanjem, razumijevanjem i ljubavlju, a prije svega primjerom pravoga kršćanskoga života, molitvom i žrtvom.

Nisu li kršćani postali malo „bratskiji“ radi drugih razloga, a ne samo radi Evangelja?

Sigurno ima i drugih različitih razloga koji pomažu promicanju zblžavanja. U neku ruku se može reći da danas čežnja za pravim bratskim odnosima postaje sve jača u svim krovovima bili oni kršćanski ili ne. Tu

čežnju treba sigurno toplo pozdraviti. U isto vrijeme se smije reći da tek kršćanstvo može dati dublje razloge i poticaje za ostvarivanje te velike čežnje današnjeg čovjeka. Ti su razlozi izraženi u razlicitim koncilskim dokumentima na pr. u Deklaraciji o držanju prema nekršćanskim religijama, gdje je naglašeno, da je Bog otac svih ljudi; da su svi ljudi određeni da budu Božja djeca, braća Kristova i na taj način i prava braća među sobom. U današnjem svijetu gdje radi praktičnog materializma toliki niti žive po vjeri niti osjećaju potrebe za njom, svjedočanstvo je kršćana to potrebniye da se očituju ti pravi temelji jedinstva.

Kako će se mlada generacija klerika spremati za ekumenski rad? Kako treba o tome poučavati laike unutar Crkve?

Tu ste postavili vrlo teško pitanje o kojem bi se moglo i moralo toliko toga reći. Sigurno vam je poznato da Tajništvo za sjedinjenje kršćana spremila o tom predmetu opširne smjernice koje će sačinjavati drugi dio Ekumenskog direktorija. Tu će biti naznačeno kako da se ostvare u pojedinstima odredbe Koncila. Zato ne želim zalažiti u pojedinosti. Ipak bih naglasio da je za klerike od temeljne važnosti duboko poznavanje nauke i vjere, napose II Vatikanskog sabora. Tek takovo poznavanje će omogućiti budućem svećeniku da se velikom otvorenosti, ali ne i stvarajući nesporazume vodi razgovore s braćom nekatolicima, da se izmjene mišljenja, te da ti razgovori budu doista plodni. — Za odgoj laika, dobro je naglasiti da je to zadaća u prvom redu ekumenskih komisija bilo na području biskupija bilo biskupske konferencije da smišljeno vode i potiču odgoj vjernika na tom području.

Da li ekumenski duh škodi misijskom djelovanju Crkve?

Naprotiv, ekumenski duh jest najveći doprinos uspješnosti misijskog rada, jer koliko je to moguće uklanja kod nekršćana sablazan raskola i njegovih teških posljedica. Ekumenizam ide za tim da se koliko je moguće zajednički dadne svjedočanstvo za Krista. Na koji način? Nadasve međusobnim poticajem, ljubavlju i suradnjom. Uostalom i u samom navještanju Evangelja ekumenski duh potiče da se izbjegava nezdrava polemika i da se pozitivno iznosi nauka Kristova. To ne znači da treba naprosto prešutjeti razlike koje postoje među kršćanima. No treba ih iznijeti s ljubavlju prema Kristu i njegovoj istini. Da ona pobijedi i svijetli među ljudima.

Što biste željeli poručiti čitaocima Glasnika Srca Isusova i Marijina? Čime bismo najbolje potpmogli veliko i važno djelo Tajništva?

»Moj »šef« je toliko puta rekao da je kroz sve ove godine od osnutka Tajništva mogao tako reći rukama opipati kako posebice na ekumenском području ništa ne postiže bez velike pomoći Duha Svetoga. Velike stvari koje smo svi doživjeli nisu ljudsko djelo nego duha Božjega koji je na posve izvanredan način zahvatio u život Crkve među katolicima i među nekatoličkim braćom. Odatle je kardinal zaključio da ekumenski rad treba u prvom redu potporu mnogih molitava i žrtava. Zato sam siguran da on nema veće želje od ove da čitaoci Glasnika u prvom redu na taj način sudjeluju u tom važnom i teškom radu Tajništva. On bi sigurno dodao da na tu suradnju spada i nastojanje da živimo što potpunije istinskim kršćanskim životom. To je uostalom izričito rečeno u koncilskom dekretu o Ekumenizmu: »Neka svi vjernici budu uvjereni, da će biti to sposobniji u promicanju sjedinjenja kršćana što uže budu po milosti, molitvi i svetom Životu sjedinjeni s Kristom i po njemu s Trojednim Bogom.«

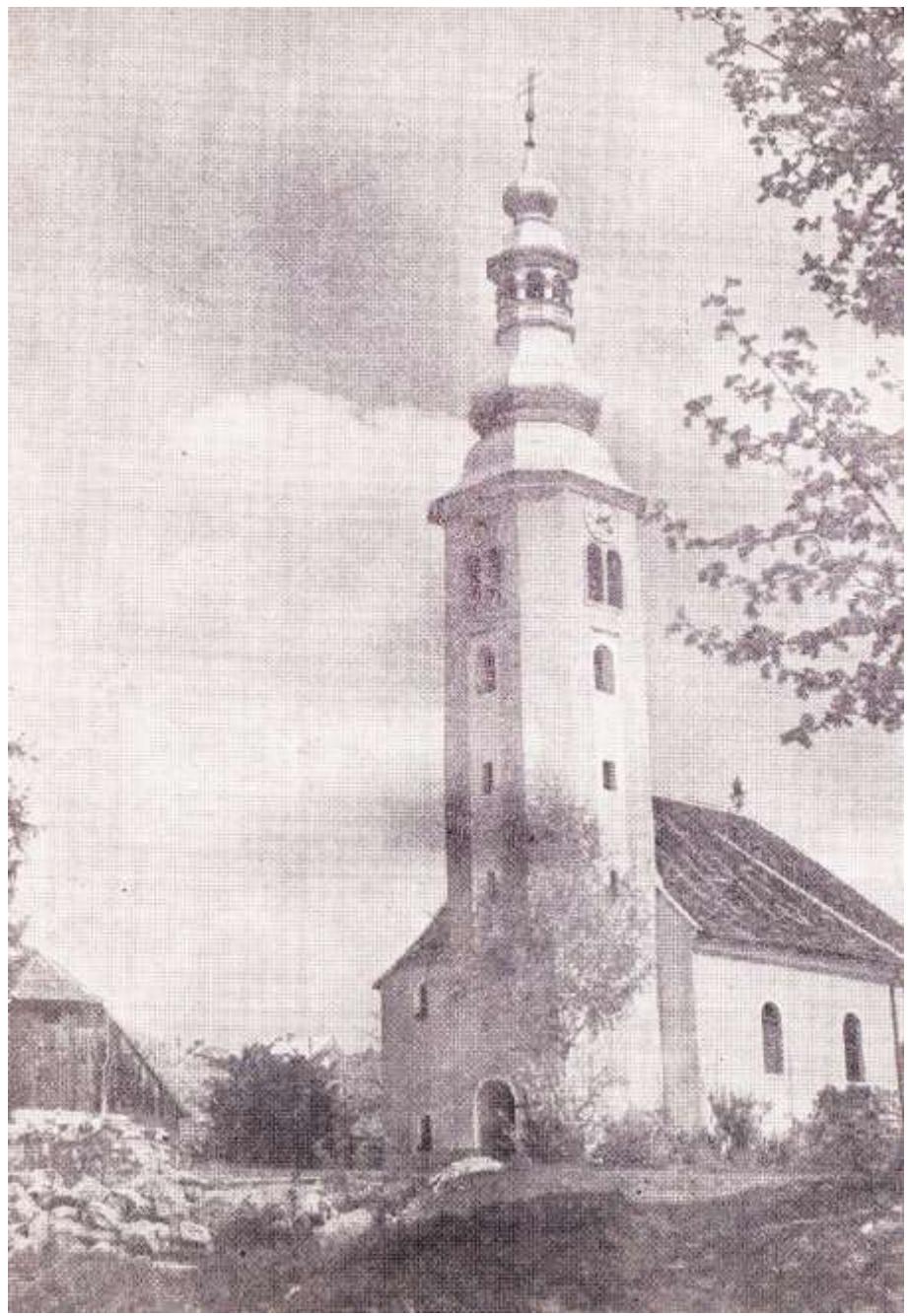
ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM
ZAŠTITNICIMA

- Za primljene milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetoj Teresiji Matilda Babić, Zagreb.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti Katica Bluklić, Nišnjemaci.
- Svetom Antunu, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću zahvaljuje na mnogim milostima, a ujedno im se i nadalje preporučuje NN, Rijeka.
- Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima, na ozdravljenju naše kćeri od povreda i za pomoći u školi. — Obitelji Jurčić, Novska.
- Na uslijanju molitvi zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i svetom Antunu. — Jelka Prović, Pitomača.
- Zahvaljujemo Ocu nebeskom, Srcu Isusovu i Marijinu i svim svetima na velikim milostima. Ujedno se i nadalje preporučujem njihovoj zaštiti. Katica Nikolić rod. Habuš, Cirković, Prelog.
- Neizmjerna hvala Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu kao i svim zagovornicima, koji su mi pomogli da sam bila oslobođena velike tjeskobe. — V. Z., Zagreb.
- Zahvaljujemo Srcu Isusovu i Marijinu što sam uspiješno završila maturu. A. Cirković.
- Preporučujem se Srcu Isusova i zagovoru Petru Barbariću u svojoj nevolji. — Jedna djevojka.
- Od srca se preporučamo dragoj Gospoj od brze pomoći, te svetim zaštitnicima; svetome Antunu i Petru Barbariću, da nam pomognu u velikoj potrebi. — Josip i Rozina iz Medimira.
- Hvala Srcu Isusovu i Marijinu na primljennim milostima. — H. I., Maša Subotica.
- Magda Dujmović iz Male Subotice zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za primljene milosti.
- Blaženoj Djelici Mariji, svetom Josipu, svetom Antunu i blaženom Augustinu Kačiću zahvaljuje na ozdravljenju i preporučuje njihovoj zaštiti sebe i čitavu svoju obitelj S. H. Daruvare.
- Zahvaljuje Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu, Majci Božjoj, svetom Antunu i Petru Barbariću za sve primljene milosti, te se i nadalje preporučujem njihovoj zaštiti T. Š. Pašići.
- Prev. Srcu Isusovu za položeni ispit unutka zahvaljuje Jozefina Sokal, Banja Luka.
- Zahvaljuje Srcu Isusovu i Žalosnoj Gospzi za pomoći u velikim nevoljama, te im se preporučuje i nadalje. R. Mara, Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, što mi je po zagovoru Gospe od brze pomoći, Kardinalu Stepincu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću udjelio zdravje i druge milosti. — Terezija Šašek, Križevci.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za mnoge primljene milosti. — Ivan Pujić, Split.
- Zahvaljujemo ocu Leopoldu Mandiću, što mi je isprosivo obraćenje muža, Matice Vestermajer. Nuštar.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na milosti, što se sačuvala čista, i moli da takva ostane do stupanja u brak. — NN, Davor.
- Presvetom Trojstvu, Majci Božjoj i Petru Barbariću, što mi je unuk sretno položio ispit. — Agneta Strnad, Stofanec, Varaždin.
- Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu za posebnu milost, a po zagovoru Petra Barbarića i ocu Leopoldu Mandiću. Preporučujem se i nadalje. Ivanka Senda, Gornji Vakuf.
- Gospođi od brze pomoći zahvaljuje na uslijanju i sretno položenom ispitu obitelji Babić, D. Vrba.
- Na uslijanju molitvama zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i svetom Antunu. Zahvalna A. M. Slavonska Poježa.
- Na sretno završenoj školi i diplomskom ispitu zahvaljuje se Srcu Isusovu i Marijinu, te im se i nadalje preporučuje Katica Tačić, Indija.
- Na sretno položenom ispitu u srednjoj medicinskoj školi zahvaljuje se ocu Leopoldu Mandiću sestra Milosrdnica sv. Vinka Paulskog, splitske provincije.
- Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Antunu zahvaljuje na primljenim milostima, te im se i nadalje preporučuje NN, Vukmanić.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i sv. Antunu za primljene milosti. D. Fučak, Rijeka.
- Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu, ocu Leopoldu Mandiću na svim milostima što su mi pomogli u nevolji. Preporučujem se i nadalje. — NN, Vrbnik.
- Zahvaljujem Gospođi od brze pomoći i svetom Antunu, što su mi pritekli u pomoći u napasti i sačuvali me od grijeha. I nadalje im se preporučujem. — Dž. Ruža, Pieštinac.
- Za vraćen sluh zahvaljuje se Srcu Isusovu i Majci Božjoj NN, Cvetković.
- Gospođi od brze pomoći zahvaljuje za sretnu operaciju NN, Cvetković.

Na emolu: ŽUPNA CRKVA SV. ŠIMUNA U MARKUŠEVCU KOD ZAGREBA

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinačnog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

X

LISTOPAD 1968.

ZAGREB — GODINA 59

CIJENA 1 ND

POSTARINA PLACENA U GOŠOVU

SADRŽAJ

361	Andelu Čuvaru
362	Moć molitve
363	Obitelj — kolijevka ili grobnica svijeta, Mijo Škvorc D. I.
369	Laički apostolat u misijama, Josip Antolović D. I.
372	Genij siromaštva, Dr. Mirko Kus
374	Zove se Nevena, Dragan Ćuturić
375	Ivan Joergensen, Juraj Gusić
376	Sjena, Ivan Joergensen
382	Kaštel Lukšić
383	Ne baš uvijek u listopadu
384	Krist postaje trsom, Gustav Closen
386	Jedno svjedočanstvo
388	Zahvalnica Petru Barberiću
389	Uspomene s jedne Mlade Mise
393	Zašto selo nema potomstva, B. H.
395	Iz života Crkve, Fidelis
400	Nove knjige, zahvalnice

Na omotu: »Ecce Homo« od Borgognone

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NUEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGO, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROĐEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SAŠAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZASAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD CE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE. — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNICE TUJELA, ŽIVOT VJEĆNI. AMEN.

ANĐELU ČUVARU

ZDRAVO, O MOJ ANDELE,
DUŠE LIJEPOG RAJA,
ŠTO SE BLISTĀ NAPUNJEN
BLAŽENOGA SJAJA,
ŠTONO DIVNU PROMATRAS
BOZU VELIČINU,
I POTPUNCE UŽIVAŠ
NAJCISCU MILINU.

OHOLE JE DUHOVE
PAKO PROGUTAO,
TEBI VIŠNIJI MILOŠCU
S NEBA POMOGAO;
PA VRLINOM STALNOM TE
TAD OČELIČIO;
TVOJOJ BRIZI SLABAŠNA
MENI POVJERIO.

MOLIM STOGA KLEČECI,
GLAVE OBORENE,
RUKE K NEBU DIŽUĆI,
DUŠE RASPLAMČENE:
BUDI DANAS JEDNAKO
BRANITELJ MI JAKI,
DA MI ČIM NE NAUDI
ZLOTVOR NAOPAKI.

«ANDEO» — LUCA DELLA ROBBIA

OD SVAKE POGIBELJI
TIJELO MOJE BRANI,
I OD GRJEŠNIH LJAGA SVIH
DUŠU MI SAHRANI.
SVUD I VAZDA ŠITI ME
OD SOTONSKIE TMINE,
U SVEM POSVE RAVNAJ MI
MISLI, RIJECI ČINE.

U TREM SMRTI ŽURI SE,
TJEŠITI ME HODI,
SPASI ME OD ZLOTVORA,
SA SOBOM ME VODI
U NEBESKE DVOROVE,
GDJE BEZ PRESTAJANJA
U RADOSTI ISTINSKOJ
SVAK SE BOGU KLANJA.

HIMNI str. 355

MOĆ MOLITVE

Ivan Bertram, glasoviti letač u Australiji, u svojoj knjizi »Let u pakao« među ostalim pripovijeda i ovu crticu:

«Već je prošlo 16 dana, a mi nismo našli ni hrane ni vode. Sto će biti od nas?

Prije nekoliko sati prošao je jedan brod tek nekoliko stotina metara daleko od nas. Život nije htio da nas pogleda. Klausmann je toga časa izgubio živce. Bolesan je i bezvoljan. Izgubio sam druga, koji je zajedno sa mnom htio izvojeti put do spasa.

Hoćemo li poludjeti? Hoćemo li umrijeti? Mladi smo..., htjeli bismo živjeti, živjeti! Hoću natrag u domovinu! Hoću, da još i dalje letim i ispunim svoju zadaću.

Ukočeno zurim u beskonačnost zvjezdanog neba. Bez jedne misli pratim padanje krijesnica. I tada nadah put, jedini put: Ja molim! Riječ po riječ izgovaram Očenaš u nočnoj tišini i stavljam u Gospodnje ruke našu sudbinu.

U tom sam času sspoznao najjednostavniju istinu života, istinu, koju mi ljudi tako dugo uzalud tražimo, dok nam se ona sama ne objavi. Kao da nam netko skida veo s očiju. A ta istina glasi — ja je glasno vičem u svijet: Covječe, u životu su ti potrebne dvije stvari: volja i vjera. I najjača volja jednog dana puca, ako ne vjeruješ.

Neću ubuduće spustiti ruke u krilo, kao da se ne mislim dalje boriti. Ali snagu za rad priskribit ću si od jedne više Sile.

I ja molim ponovo glasno, moj drug me čuje i moli sa mnom. U slijedećih 25 dana, što smo ih do svoga spasenja proveli u praznici i pustinji, molitva je bila jedina pomoć, koju sam mogao pružiti Klausmannu. On je bolesan, njegovo se stanje pogoršava iz dana u dan. Živci su mu posve slomljeni. Jedino ga molitva drži. Molitva ga čuva od posljednjeg očajničkog koraka, da svemu ne učini kraj.»

O B I T E L J

KOLIJEVKA ILI GROBNICA SVIJETA

*Apostoli Molitve mole u mjesecu listopadu »da svi ljudi
shvate značenje obitelji, da je brane i pomažu.«*

Možda će Golikov film »Imam dvije mame i dva tate« kome otvoriti oči. Mnogima sigurno neće. Za mnoge je i tako potresan dokument života smiješan, za neke dolazi prekasno, za pokojega — preraно ... Znamo da se natječu humoristi i karikaturisti, pjesnici i novelisti, slikari i glazbenici, dramatičari i režiseri da prikažu sretne i nesretne obitelji. Obiteljska »tema« počinje s prvim a završiće se s posljednjim Adamom. Bez obitelji je život nezamisliv dok smo ljudi. Život je u obitelji zapleten, jer smo ljudi. Naše je vrijeme samo jače naglasilo što se uvijek zbivalo: sreću skladnih i nesreću propalih obitelji. Koliki moraju priznati s djecom iz Golikova filma, da imaju »2 mame i 2 tate, a to znači — nemaju nijednog tata i nijedne mame ...

SLIKA DANASNJE OBITELJI

... pomalo je ofrcana, možda i bestidno razotkrivena u svim svojim tragičnim trenucima. Dok se vrijedne familije donose kao iznimke, razorene su uskočile u knjige i pjesme, na filmove i televiziju. Skandalozne i skandalozno bijedne kao da žele i druge »usreći« svojim potpunim neuspjehom. Izjave su im iza namještenog smješka bolne, ko što im je život iza namještenih rječi slomljen.

Najbljič su nam i najbezočnije isprirovijedane povijesti »filmskih starova i njihovih obitelji. Možda se svojom ispovješću žele opravdati i nekako dokazati da su svi ljudi takvi. Njihov časoviti »slatki život«, što ga znalački riše Fellini; njihove vedre »poruke«, koje mi-ješa u svoje filmove Godard; njihovo

va »crvena pustinja« i smrtonosna atmosfera, kojom se pune djela jednog Antonionia — sve to može ražalostiti čovjeka do dna duše. Kao da tolike upropošćene egzistencije predvodi Marylin Monroe, koju ljudi moraju obžaliti ne toliko zbog samoubijstva, koliko zbog neuspjeha u braku... Željela je, doznajemo iz njezinih izjava, još od nesretnog djetinjstva srce da ju shvati, muža da je ljubi, dijete da ga zagrli i usreći ... ali osim tamnog razočaranja koje je sudbinski raslo, nije postiglo ništa ... Nisu li sličnim »aklom« prolazili i drugi — carevi i kraljevi, velmože i buržuji, učeni i neuki — bijesni na život bez topline, na brak bez razumijevanja, na familiju bez sreće?

Zbilja je obitelj, zajednica »životne pomoći i uspjeha«, za nebrojene postala »brodolom prije no što su pravo isplovili... Bez ljudskosti i hrabrosti, bez pouke i odgoja, bez prave askeze i mistike braka, bez vjernosti i bontona ... namnožiće se bezbrojna zla. Ne treba samo izbrajati izravna ubijstva nevinih nerodenih, zapuštanje nekrivih rodenih. Tu su one preduboke raskrane nevjere i rastava, nutarnjih trzavica i zlokobnih neslaganja, skandala za svu okolicu, nemira za povrijeđenu savjest, katastrofe za zajednicu. Nepotrebitno je opetovati koliko suza proliju žene, koliko patnji podnesu muškarci, kakve strahote prožive djeca u takvim domovima. Danas i nekatočka štampa o tome dosta ozbiljno piše. I stručnjaci sociolozi i okretni znatiželjni novinari prodiru u sudnice i ludnice, u domove i zabavišta, tražeći nove slike prasta-

re bijede, koja se zove — nesretna obitelj.

GLAVNI UZROCI NEVOLJE

... nisu nam nepoznati. Najdublji je korijen obiteljske tragike, čini se, uopće mučno stanje i dezorientacija čovječanstva. Kad se mladi pravo pripravljaju i pouče za brak? Nije li za njih obitelj »nesretni moraš«, da se ostvari »bijedni mogu« ...? Što znači bračna ljubav, stega i zakon? Kako se ispituju savjesti i donose sudobosne bračne odluke? Ljudi, socijalno i ekonomski slabo zbrinuti ili nezbrinuti, kulturno jedva prosvjetljeni, tehnički zarobljeni, očarani

užicima, lakim i bezbrižnim životom, ne gledaju na obitelj trijezno i odgovorno. Ako uz to u sam obiteljski krug upane bolest, siromaštvo, žalost, gubitak djece ili starijih, umor i neuspjeh; kad zamre osjetna ljubav, napane klonulost u pratinji dosade, krikne ljubomora i javi se starost ... za mnoge je to siguran bankrot. S tim se zna uočiti moderni slobodarski način života, pretjerana emancipacija ženskog svijeta, razularenost moralu i opća seksualna zatrovanost, vikendi bez nadzora, društvo bez normi, planirani »ljubavni izleti i avanture«, direktna i plaćena svodništva, golicanja mode i službeno

»tumačenje« obiteljskih problema ... pa tolike slike u bojama, prizori u poeziji i novelama, scene u filmovima ... javna obrana kontracepcije, potajno propagiranje počačaja ... sve to čeprka po dušama, ulazi potkožno u krv, burka povjerenje u Božji Zakon, zavodi maštu, podžiže strast i želju za novim i nepoznatim ... Sve to odvodi od grijezda, ruši dom, množi izdaje, lomi srca.

Čim u duši muža i žene, oca i majke, padne religiozna temperatura, propane svijest očinske i majčinske odgovornosti, a strašcu se »ušutka i umori« ispravna savjest, potpiri organj hedonizma — odbaci se svaka norma o dobru i zlu, svuče se i pogazi stid, navuče »opće javno mišljenje« kao obrana prestupaka, počnu se praviti sve češći kompromisi s Bogom i s davlom, osudi se svaka opomena Krista i Crkve (kao što sad čujemo i vidi-mo da biva s Enciklikom svetog Oca o ispravnom uređenju poroda). Kad nestane bedema oko duše i obitelji, neprijatelji mogu provaliti gdje i kako hoće...

LIJEKOVI I SPAS

Dok čitamo, gledamo i slušamo što je s obiteljskim životom, osjećamo da s bolešću mora rasti i — briga. Velika zauzetost svih zabrinutih. Statistike nam budu oči brojkama, kako rastu kriminal, nesigurnost i stoglave opačine uglavnom iz nesretnih obitelji. Kolike zemlje imadu novaca, a nemaju sreće, jer su im obitelji jadne.

»Uspješan brak je građevina koja se svakog dana obnavlja«, napisao je A. Maurois. Ta potresna obnova mora biti potpuna; od Bo-

ga i od Ijudi. Pape su u posljednjim desetljećima toliko »otvarali nebo« i upirali ljudske oči u primjer svete Obitelji iz Nazareta, otvarali im svetohraništa, poticali na duh žrtve, naznačivali im sva prava i sve dužnosti — da je to ljudima postalo već neugodno. »Što se toliko miješaju u unutrašnje obiteljske poslove?« govore i pišu mnogi.

A svi priznaju da obiteljsku »građevinu treba obnavljati svakog dana!« Treba je pridizati naravnim i nadnaravnim sredstvima. Prijе svega preko savjesti pojedinca i pojedinog bračnog para. Savjest supruga i savjest obitelji treba prosvijetliti, čistiti, bogatiti, čuvati. Obitelj treba shvatiti kao prirodnu stanicu života, kao program životne sreće, kao određenje koje vodi prema idealu. Dobar brak i obitelj bit će ne samo »između slijepе žene i gluhog muža«, kao reče eseist Montaigne. Nego prije svega između dobre žene i poštena muža, kojima srce izgara od želje da usreće svoju djecu.

Već je Erazmo, misilac renesanse, rekao, da je »veći brak duha nego brak tijela«. Roditelji, i sva obitelj, moraju živjeti na Božjem svjetlu. Moraju spoznati golemi nacrt Ljubavi Božje. Brak je Tajna, Sakramenat, otajstveno ostvarenje vječnog plana. U braku se ostvaruje prema slici Trojedinoga život zajednice u svetosti. Ista struja, koja dinamizira život Božji, protjeće kroz roditeljska i dječja srca. Po njoj se život ispravno rasploduje, ljubav se oživotvoruje, duše se vežu prije i jače nego tjelesa, zajednica se na zemlji i kroz kušnju spremila za nebo i za slavu. Sakra-

DOĐITE K MENI SVI KOJI STE UMORNI I OPTEREĆENI
I NAĆI ĆETE MIR SVOJIM DUŠAMA -

menat braka unosi sjajnu milost u zagrljaj čovjekove dobre volje, Bo-
ga u ljude. Život pun sakramenata postaje tako život pun predane lju-
bavi, zanosa i odlučnosti. U krš-
ćanskoj obitelji stalno zvone Kris-
tovе riječi: »Tko primi jedno od o-
ve najmanje djece, mene prima...«

»Bio sam gost, i niste me primili..«
Jer je za kršćanina plodnost, vjen-
čana s vjernošću i brigom, dar i
odgovor Bogu.

Sreća da se na raznim stranama,
u općoj pomenjini i Babelu, javlja-
ju makar i rasijane zvijezde ple-
menitih obitelji. Pokret »Kane», E-

kipa Naše Gospe, familija u Katoličkoj Akciji i Marijinim Kongregacijama — ne znaće još potpun uspjeh. Svakako je to naglašena želja da Bog bude bliži svim srcima i da svi članovi porodice budu sretniji.

Nekoć su i kod nas mnoge obitelji obavljale »posvetu« Presvetom Srcu Isusovu. Neke su znale »ustoličiti« kip Krista Kralja na pročelno mjesto u svom domu. Stavljale bi križeve nad krevete, a duše u Božje zaklonište, u milost. Mnogi su opet izbacili Kristov Lik. Zaboravili svoje obećanje. Možda sklopili savez sa Belijalom ili barem s raspuštenim i neodgovornim životom. Mi se pitamo mirno i punosvjesno: Kako da ozdravi srce čovjekovo, duboko ranjeno, bez Srca Božjega i njegove presvete Rane, odakle probija struju života? Kako da spasimo obitelj i dom ako ih ne ispune ljubav koja shvaća, žrtva koja spasava, svjetlo koje vodi, toplina koja oživljava?

Sasvim je na mjestu. Apostoli Molitve, da u mjesecu Gospine Krunice molimo i krunicom i kod mise i svake večeri kod ispita savjesti:

»ISUSE — SRETNICE IZ SRETNE OBITELJI — POGLEDAJ NA NASE OBITELJI, KOJE SU POTRESENE TOLIKIM KRIZAMA I STENJU POD TOLIKIM KRIŽEVIMA. POUČI SRCA DA SHVATE STO JE OBITELJ. OJAČAJ VOLJE DA PRIHVATE SVEĆITI ZADATAK: ISPUNITI DOM ZEMLJE PLACEM I RADOSNIM CVRKUTOM, ISPUNITI NEBESKE STANOVE VJEĆNIM SRETNICIMA! UVJERI SVE OŽENJENE I UDATE DA SU TVOJI SURADNICI! PREMA TOME I TVOJI SUPATNICI! DA NJIHOVE ŽRTVE KAO I TVOJA GOLGOTSKA DONOSE SPASENJE OVOM TRENUTKU, KAD SE POVIJESNO KOLO NAGLO OKRECE PREMA PROPASTI. BLAGOSLOVI NASE OBITELJI! Amen.«

Mijo Škvore D.I.

LAIČKI APOSTOLAT U MISIJAMA

*Za sretan razvoj laičkog apostolata u misijskim zemljama
(Mis. nakana AM za listopad 1968.).*

U času objavljuvanja dekreta II Vatikanskog sabora o misijskoj djelatnosti Crkve jedan već postariji biskup iznio je veoma značajan događaj još iz vremena svojih studija, to jest prije 40 godina. U bogosloviji je bila upriličena misijska sedmica. Među brojnim konferencijama jedna je bila o misijskoj dužnosti. Govornik, tada poznati misiolog, govorio je ozbiljno i snažno o dužnosti sviju kršćana da surađuju u misijskom radu Crkve. No unatoč govorničkoj vještini i rječitosti njegovo dokazivanje nije bilo odviše uvjerljivo. U raspravi koja je uslijedila postavljeno je pitanje u čemu se zapravo sastoji ta misijska dužnost i koga strogo veže? Među prisutnima bio je i neki profesor moralne teologije, pa su ga zamolili da o toj stvari iznesе svoje mišljenje. Na veliko razočaranje slušateljstva profesor je odgovorio da misijska dužnost veže strogo samo u nekim slučajevima. Na nju su obvezani papa, misijski biskupi i svi oni koji su angažirani zvanjem i eventualno zavjetima, to jest redovnici i redov-

nice misijskih redova i kongregacija.

Ono što je konferencier tada sretno naslućivao, a za što moralisti nije nalazio valjane dokaze, to je osvijetlio II Vatikanski sabor. Ali koncilске izjave ne bave se jedino misijskom dužnošću. Ona sačinjava samo jedan vidik čitavoga pitanja koje se odnosi na prava i dužnosti članova Crkve da rade na rastu i proširenju Kristova kraljevstva. Mi ćemo se ograničiti, kako to i želi naša misijska nakana, samo na dužnost koja se tiče laika. A to je i novost koju je donio Koncil u tome pitanju.

Ovdje ponajprije spomenimo da je to prvi put u povijesti Crkve da se je jedan Koncil tako detaljno i duboko pozabavio misijom laika u Crkvi. Laički apostolat nije samo jedno od sredstava kako da kršćani upotrijebi svoje slobodno vrijeme, već on sadrži zvanje koje je svaki kršćanin primio na krštenju, a koje je zapečaćeno sakramentima krizme i Euharistije. U tom su smislu koncilске riječi od bitnog značenja: »Crkva je ustanovljena

da širi Kristovo kraljevstvo po čitavoj zemlji, za slavu Boga Oca; ona na taj način radi da svi ljudi sudjeluju u otkupljenju i spasenju; ona po njima čitav svijet uistinu podređuje Kristu. Apostolatom se naziva čitava djelatnost mističnoga tijela koja teži k tome cilju: Crkva ga vrši preko svih svojih članova, ipak na različite načine. I doista je kršćansko zvanje po svojoj naravni poziv na apostolat. U organizmu živoga tijela nijedan se ud ne odnosi čisto pasivno, nego sudjeluje u životu i općoj djelatnosti tijela. Isto tako i u Kristovom Tijelu, koje je Crkva, — »čitavo tijelo radi na svome rastu prema ulozi svakoga dijela«. — Što više, udovi su tog tijela tako jedinstveni i solidarni, da udo koje ne radi prema svojim mogućnostima na rastu tijela mora biti smatrano kao beskorisno Crkvi i sebi samome ...

Laici imaju od samoga svoga jedinstva s Kristom Glavom dužnost i pravo da budu apostoli. Ukalamljeni po krštenju u mistično tijelo Kristovo, ojačani po krizmi silom Duha Svetoga, dobivaju od samog Gospodina mandat za apostolat. Ako su posvećeni za kraljevsko svećenstvo i sveti narod, onda je to zato, da sve svoje čine prikazuju kao duhovne prinose i da po čitavoj zemlji pružaju svjedočanstvo Kristu, Sakramenti, a naročito sveta Euharistija, saopćuju im i hrane u njima onu ljubav, koja je kao duša svega apostolata ...» (O laičkom apostolatu, br. 2 i 3).

Te norme vrijede za cijelu Crkvu pa prema tome i za misije. No što se tiče ovih posljednjih imamo nešto posve novo s obzirom na praksu. Već je i prije Koncila bilo po-

kušaja da se zainteresiraju i laici za službu u Kraljevstvu Božjem. U krajevima odakle su dolazili misionari laici su mnogo učinili za materijalno potpomaganje misija i za moralno podržavanje misijskih zvanja. Ali u samim misijama njihov je apostolat bio veoma malo razvijen. On se bitno ograničavao na formiranje i izgradnju katehisti ili na karitativnu djelatnost. To je sigurno bila dragocjena apostolska zadaća a postignuti dobri rezultati bijahu jedan od razloga koji su poticali na još veći razvoj laičkog apostolata. Ipak odlučan razlog toga razvoja bilo je teološko shvaćanje prema kojem je svaki kršćanin pozvan da radi u Božjem kraljevstvu i to ne samo po specijalnom mandatu koji bi mu dala Crkva, nego već radi svoga krštenja. Iz krsta izvire dužnost misijskog apostolata za svakoga kršćanina. Dakako da i poseban zov Crkve na apostolat neće nikada biti suvišan. On će dapače biti i nužan za čitav niz specijalnih zadataka.

U koncilskim dokumentima često je riječ o konkretnim oblicima laičkog apostolata. Mi ćemo se ograničiti samo na ono što kaže o tom pitanju dekret o misijama.

Prvi članak drugog poglavљa (br. 11 i 12) naglašava prije svega **kršćansko svjedočanstvo**; biti Kristovi svjedoci. To jednak vrijedi i za svećenike i za laike. Tekst o kršćanskom svjedočanstvu nije se nalazio u prvotnom nacrtu dekreta, nego je unesen tek nakon govora koncilskih otaca. Uzrok zbog kojeg su koncilski oci tražili unošenje kršćanskog svjedočanstva u misijski dekret jest njegova silna važnost za proširenje kršćanstva i na-

viještanje Evandelja. I to ne vrijedi samo za one predjele gdje je zatranjeno ili veoma teško propovijedati vjeru, nego za naviještanje vjere kao takve. Ne radi se samo o tome da ljudima prosvijetlimo pamet nego da im donesemo živoga Krista. Život apostola i kršćana mora nekršćanima objavljivati Krista. Kršćanin ne svjedoči samo u prilog neke nauke nego je svjedok života milosti koji nam dolazi od Krista po Crkvi. Zakon koji točno označuje i vodi kršćansko svjedočanstvo jesu i ostaju one Kris-tove riječi: »Tako neka svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i hvale Oca koji je na nebesima« (Mt, 5, 16).

Ipak se svjedočanstvo ne svodi samo na kršćanski život nego jednako traži i Riječ, propovijedanje i to ne samo od onih koji imaju službenu dužnost naučavati već i od svih kršćana. Drugi članak govori pobliže o tom propovijedanju Evandelja. Laici su pozvani u misijama da naučavaju u školama, da upravljaju vremenitim poslovima, da surađuju u župnoj i dijece-zanskoj aktivnosti, da osnivaju i promiču različite oblike laičkog apostolata, kako bi vjernici mlađih crkava mogli što prije osigurati svoj vlastiti udio u životu Crkve. Laici moraju pomagati na svim linijama kako bi mlade crkve što brže stale na vlastite noge i prestale biti ovisne od pomoći izvana.

Budući da su misijske zemlje najvećim dijelom nerazvijene, Crkva je dužna da im pomogne i u ekonomskom i socijalnom razvitku. To doduše nije njezina prvočna zadača, ali i ona mora pomoći da sva-

ki čovjek može živjeti kao što traži dostojanstvo ljudske osobe. A na tom području mogu laici svojim stručnim znanjem učiniti daleko više nego svećenici. I stoga se danas više nego ikad u misijskim zemljama otvara golemo polje za laički apostolat. Crkva je to uočila na II Vatikanskom saboru, Pavao VI još više u enciklici »Populorum progressio«, a sada je red na svakome onome koji je kršten da razmišlja kako bi se i on, makar svjetovnjak, što uspješnije uklonio u misijski rad Crkve.

Budući da mi u Hrvatskoj pišući u našem Glasniku hrvatskim jezikom pišemo samo za one koji razumiju taj jezik, onda želimo ovom misijskom nakanom prodrmati savjest onih koji budu čitali, a također ih molimo, da kad je pročitaju, da je daju i drugima čitati. Na taj će način učiniti dvostruko dobro djelo: a) proširit će Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji kod nas manje više jedini stalno piše o misijskoj problematiki Crkve; b) pripomoći će da se i kod nas probudi misijska svijest, koju je isto tako naglasio II Vatikanski sabor kao i liturgiju, laički apostolat, e-kumenizam, proučavanje i čitanje Biblije.

Želi li hrvatski narod da ga zahvatiti istinska, a ne samo neka površna koncilска obnova, onda ga mora zahvatiti i misijska svijest i odgovornost za misijski rad opće Crkve. To bi naročito bilo dobro da uoči naša mlađe, kojoj su potrebni pravi ideali, a jedan je takav sigurno misijski ideal.

Josip Antolović D. I.

ZAŠTITNICI NAŠIH OBITELJI

SV. FRANJO ASIŠKI
GENIJ SIROMAŠTVA

»Na svom putu navješćujte: Blizu je kraljevstvo nebesko! Liječite bolesne, uskrsujte mrtve, čistite gubavce, izgonite zle duhove! Badava ste primili, badava dajte! Ne pribavljajte sebi u pojase ni zlatnog, ni bakrenog novca, ni putne torbe, ni dviju haljina, ni obuće, ni štapa, jer radnik zaslужuje uzdržavanje!« (Mt 10, 7 – 10)

Jedan od najsvijetlijih boraca za Isusove ideale bio je Franjo Asiški, za koga dobro reče Oscar Wilde: »Franji je od rođenja Bog dao pjesničku dušu, a on sam, dok je bio sasvim mlad, uzeo je u mističkoj ženidbi siromaštvo za nevjestu: tako mu, s dušom pjesnika i tijelom prosvjaka, put k savršenstvu nije bio težak. Razumio je Krista i postao je kao On.«

Zivot Poverella, genija siromaštva, bio je jedinstveni himan ljudavi prema čovjeku.

Franjo se Asiški rodio godine 1181. u Asizu kao dijete imućna oca. Nakon burnog života i teške bolesti koju prati duhovna kriza Franjo odbacuje bogatstvo i polazi u svijet kao propovijednik siromaštva. Ostaje mu samo kako sam

veli: »moj brat vjetar i moja sesra kiša«. Naskoro je oko 1206. našao nekoliko istomišljenika koji su s njim produžili put prema njegovim idealima.

Franjo nije isprva imao namjeru da osnuje neki red. Htio je samo okupiti zajednicu slobodnih ljudi koji su trebali biti propovjednici Isusova učenja i koji bi sami živjeli prema tome učenju.

Franjo je išao u borbu protiv materijalnih nadmoći svoga vremena oružjem sveobuhvatne ljubavi. Bio je svjesni opozionalac negativnostima svoje sredine. On nije bio revolucioner. I točna je Wildeova tvrdnja: »Taj čovjek je nosio u sebi Boga socijalne pravednosti.« Bio je pjesnik. Suosjećao je Božanstvo u svem živom i mrtvom.

BAZILIKA S GROBOM SV. FRANJE U ASIZU

Bio je besvjesni panteist koji je velom Isusova učenja grlio cijeli svijet. Odbijao je teorije, filozofiju, čiju je prazninu gledao na djelu. Htio je obnovu kršćanstva, da dadne u sebi i po sebi primjer ot-kupljenja za novi i bolji svijet. I taj osjećaj da bude žrtva za obe-zumljeno čovječanstvo razvio je u njemu osjećaj jedinstvene poniznosti. On je svojom voljom, voljom svoje budne savjesti, sirotan, prosjak, Poverello... I slijepcu je bilo jasno da ovaj Asiški sirotan nije prevratnik, već da je svetac... Kao pjesnik i mističar smatrao je da se samo duhovnom obnovom

mogu izmijeniti osnovi društva ko-je je bilo u rasulu... Htio je obno-viti Isusovu Crkvu, uspostaviti ljubav, čistoću i siromaštvo. Za iste ideje, ali propovijedane stisnutim pesnicama pošao je nekoliko sto-ljeća kasnije Giacomo Savonarola na lomaču... Poverello nije bio o-pasan. On je bio sanjar i pjesnik. Daleko od svake teorije za njega je postojala samo socijalna praksa: pomoći bližnjemu u nevolji. Franjo je mislio da ljubav može ublažiti, pa i odstraniti opreke u ljudskom društvu.

Mirko Kus — Nikolajev

Z O V E S E N E V E N A

Bila je kao i sve druge. Duga, crna kosa, brižno njegovana, padala joj je preko ramena. Suknja i bluza bile su skrojene prema najnovijoj modi. Oči, ruke i sve drugo bilo je prirodno, bez boja, laka i drugih stvarica kojima se služe djevojke njezinil. "Rodina. Završila je treći razred srednje škole i sanja o tome kako će jednoga dana studirati književnost i pjevati pjesme.

Sreć sam je u župnom dvoru. Uvijek je bila ista. Onakva kakvu sam je poznavao već nekoliko godina. Zvala se Nevena. Rođena je u "gradu čelika", zavoljela je tu vatrui i dim visokih peći. Voljela je skromne i jednostavne ljude svoga grada. Iznenadilo me je da pjeva pjesme. Citao sam ih u raznim novinama, pa i u "Malom koncilu". Najviše me je čudilo to da je bila nedavno na krštenju. Poznavao sam njezine koji o tome nisu vodili računa. — Sve me je to zbumilo.

Iznenadila se kada me ugledala. O-pazila je da sam i ja iznenaden što je vidim tu. Bila je razgovorljiva pa je i ovaj puta počela prva:

"Znam da se čudiš što me vidiš ovde. Ali neka te to ne buni. Sve je počelo jednog sretnog dana. Prolazila sam sa Marinkom pored crkve. Vrata su bila širom otvorena. Vidjelo se s ulice preko pola crkve. Primjetila sam u dubini neko svjetlo. Zastali smo. Marinko se iznenadio i čudio što me zanimaju takove stvari, jer prije nismo o tome nikad govorili. Zamolila sam da uđemo. Došli smo skroz do oltara i šutjeli. Prekinula sam šutnju i tihu pitala: Marinko, zašto ovo svjetlo? Znala sam dobro da on to zna, jer je bio tri godine u sjemeništu, a i sada često odlazi u

crkvu. Odgovorio je: »Nevena, tu je naš Bog, tu iza ovih zlatnih vrata.« — Gledala sam dugo to mjesto, dugo sam gledala gdje stanuje Bog, koga ja nisam poznavao i kroz moje tijelo prošli su trnci. Bila sam jako uzbudena. Tebi će sve ovo izgledati obično, ali za me koja sam odrasla u obitelji u kojoj se nije spominjao Bog to je bio doživljaj. To je bio moj prvi susret s Bogom, s Kristom. Cula sam nešto o njemu u školi od kolega, ali mi je sve izgledalo netočno. Često se o tim stvarima govorilo najgori i često su se ismijehivale. Znaš sam da nije tako, ali bi ostala ravnodušna...« I zašutjela je.

Jedan je momenat gledala kroz rešetku na rukometno igralište a zatim nastavila: »Upoznao sam kasnije fra Ivana i fra Bonu. Oni su me pripremali za krštenje. Godinu dana trajao je taj put. Bila je to godina probijanja i straha od okoline. Ali sam izdržala. Otac je čuo da odlazim u crkvu. Nije mogao to vjerovati. Kad sam mu rekla da ću skoro postati katolikinjom bio je nepodnosiv. Kasnije se smirio. Sigurno se sjetio religioznih doživljaja iz mlađih dana. Odrastao je u religioznoj pravoslavnoj obitelji...«

Nisam znao što bih rekao na ovu iskrenu i dugu ispjovid. Nisam je pravo ni razumio. To je bilo čudo. Prst Božji. Dok sam tako još razmišljao ona je dalje govorila: »Jučer nas je posjetio fra Bono, moj prijatelj, profesor teologije u Sarajevu. Dugo je razgovarao s mojim tatom. Neobično mu se svidio. Kad je otišao, tata je bio sasvim drugi čovjek, premda nije znao da s njime razgovara svećenik. Zovnuo me i rekao: »Nevena, takva čovjeka još nisam

sreo. Iz njegovih se riječi vidi zašto živi i što radi. — Kad sam mu rekla da je svećenik, nije vjerovao. Govorio je: »Nemoguće! Ja o njima imam sasvim drugo mišljenje. Nemoguće! — To je, Dragane, bila moja pobjeda, veselo je govorila Nevena. Tata je postao drugi čovjek! — Na njezinim usnicama titrao je smješak.

»Dobro Nevena, a kakav je to prsten na ruci! — pitao sam šaleći se. Ona je pocrvenila: »Marinko će ove godine diplomirati... i opet se namisnila... »To znači da će opet biti

koja pjesmica, zar ne?« pitao sam. — »Jest, ta će biti sigurno bolja od onih što si ih dosad citao.«

Na vratima se pojavila s časnom sestrom grupa njezinih kolegica i morali smo prekinuti razgovor. Na ulici je bila vreva. Išao sam naprijed i mislio na stihove što ih je Nevena ispjevala:

O vjero sjajna...
Teško te je naci...
Ti si moj drum novi,
Ostvareni snovi.

Dragan Cuturk

K SVJETLU VJERE

IVAN JOERGENSEN

Ivan Joergensen, veliki romanopisac, pjesnik i povjesničar, rodio se u Svendborgu u Danskoj 1866. godine. U dobi od deset godina pokazuje izuzetnu bistrinu duha i želju za znanjem. Cita sve, što mu dolazi pod ruku. Nije bilo nikoga, tko bi ga u tome vodio i savjetovao. Po vjeri protestant, no bez dublje vjerske izobrazbe, pod utjecajem bezbožnih knjiga vrlo je rano postao bezbožac.

U 18. godini priznaje, da u njemu više nema ni iskre kršćanstva. Sto se tada zbijalo u njemu, to je kasnije opisao: »Sve je bilo žrtvovano: o-tac, majka, braća, sestre, rodbina, prijatelji, vjernost i ljubav... Sve je to moralno umrijeti. Sva čuvstva, sve obzire sam uništilo na žrtveniku, pred likom svoga svetoga Ja, pred idolom, što sam zvao svojom umjetnošću.«

No naskoro je osjetio, kako je prazan takav program, pa je tu praznину i to siromaštvo htio nadoknaditi alkoholom. »Tražio sam da ispunim svoju prazninu zadahom alkohola. Živio sam u grijehu kao u prostranom stanu. Počeo sam voljeti smrt,

a trulež sam nazivao svetinjom... Tako sam postao ciganim medu ciganima, propalicom medu propalicama, čovjek koji je podigao svoj šator na granici anarhije... Sve što može netko postati kao probisvijet u pijančevanju i orgijanju, to sam ja postao. Bio sam bezobrazan i nevjeran, ljubomoran, opak i puten... Postao sam kao obijeljeni grob na široku groblju, gdje su ležale duše drugih, mali prosti čovuljak, sičušno i prazno srce, prekriveno vanjskim vladanjem, zastro zavjesom izvanjske učitosti.«

Kad je u Kopenhagenu svršio sveučilišne nauke, dade se strastveno na prirodne znanosti, ne bi li našao rješenje zagonetaka, što ih svaki čas srećemo u prirodi. Pisao je mnogo, ali sve u duhu bezboštva. U to vrijeme slavili su ga već kao izvanredni talent, kao prvaka među danskim književnicima. Ipak sve to nije moglo zadovoljiti njegov duh, srce i um. Dapače, duša mu je još više počela osjećati prazninu i počela je čeznuti za čistim duhovnim visinama. Sve su

ga jače mučile sumnje. U toj rastranosti duše počeo je tražiti utjehu: »Volja mi je tražila rastresenosti u zabavama punim svjetla i besmislena života, u pijančevanju sa skitalcama, u orgijama, gdje alkohol ide od ruke do ruke uzvanika, u sjajnim kavanama punim dima i pijanosti, davolskih djevojaka i bućne glazbe... No neumoljiva me ruka držala, da se ne povučem u samoču i pogledam groznu sliku svoje duše.«

Tako je to trajalo do njegove tridesete godine. Napokon u tridesetoj godini smogao je snage da potraži prigodu, koja će mu pomoći da mirno zaviri u svoju dušu. Bilo je to putovanje kroz Italiju, osobito ono talijanskog provincijom Umbrijom, domovinom svetog Franje Asiškog.

Tu je započeo Joergensemov preporod i put prema vjeri i Katoličkoj Crkvi. Iz Italije vratio se kući s uv-

erenjem o istinitosti katoličke vjere. Te svoje misli iznio je u knjizi »Laž i zbilja života«, što je razočaralo njegove dotadanje štovatelje. Jednom od svojih prijatelja, koji mu je predbacio povratak k vjeri i stupanje u Katoličku Crkvu, napisao je ovo: »Ti misliš da tražiš istinu, sreću, slododu... no uistinu to su samo izlike, da se ne moraš ozbiljno zamisliti u pitanje smisla svoga života. I ja sam tražio slobodu, istinu i sreću; tražio sam to s velikim žarom i ustrajnošću, i nisam se u traženju mogao ustaviti, dok nisam našao, a našao sam to onda, kad sam se vratio kršćanstvu.«

Nakon svoga obraćenja napisao je čitav niz knjiga prožetih kršćanskim duhom. Tako je nastojao popraviti ono, što je učinio za svojim prijašnjim bezbožnim djelima. Umro je u Svendborgu 29. svibnja 1956.

S J E N A

Jednom oko ponoći zazvoni zvonice na vratima nekog pjesnika. Pjesnik ustane, ostavi burgundsko vino, svijeće i tintarnicu, te izade da otvori vrata. Uzeo je i svjetiljku te ju je nosio pred sobom.

Vani na stepenici stajao je visok, mršav, mlad čovjek, a na glavi mu širok šešir. Bila je studena, oštra zimska noć, no mladić nije imao zimskog kaputa; omotao se malim, kratkim i bijednim haljetkom, a ovratnik je podigao preko ušiju.

Izreće pjesnikovo ime i zamoli, da bi se s njime porazgovorio. Pjesnik povede stranca i on pode za njim. Sjeli su u sobi, gdje je na stolu stajalo cvijeće, burgundsko vino

i tintarnica. Mladić se zagleda u te stvari.

Pjesnik donese čašu i natoči neobičnom gostu skupog vina.

»Vi dakle tako živite!« reče napokon stranac uz uzdah, koji je izrazio zadovoljstvo, te pogleda pjesnika, kao da nešto moli. »Ja sam došao, da vidim prije svoje smrti, kako vi živate.«

Pjesnik postavi čašu tako brzo na stol, da je kristal zveknuo i upita: »Jeste li, čovječe, bolestan?«

»Ja sam posve zdrav«, odvrati stranac. »Mojem tijelu ništa ne manjka, samo mi je duša takova, da ne može ništa podnijeti. Ja sam sada pošao da umrem, ali sam htio da

vas prije vidim; zato sam zvonio u ovo neobično vrijeme.

Stranac je pio iz čaše. Glas mu je podrhtavao, lice mu je bilo vrlo blijedo. Moglo mu je biti kojih dvadeset godina, a u držanju i crtama lica sličio je malo na držanje i lice pjesnikovo. Cinilo se, da su možda u daleku rodu.

«Vi ste čovjek, koji je za mene na zemlji najviše živio», nastavi stranac. «Ja sam čitao sve vaše knjige, a čitao sam ih svaki puta ponovo. Znam napamet čitave stranice i čitave pjesme. Svoj pravi život ja sam u vama i s vama proveo.»

No, pa tko ste vi?« upita pjesnik, ali odmah i sam osjeti, kako je to pitanje bilo neumjesno. »Zašto me do sada nikad niste posjetili?«

»Nije bilo baš potrebno«, odgovori mladić. »Ja sam vas dobro poznavao, možda i predobro. Sada sam imao samo tu želju, da vi budete zadnji čovjek, što će ga vidjeti, i o-

vaj prostor zadnja soba, što me je primila na konak. Ja sam htio, da pogreb počne u ovoj kući.«

Stranac ispija, pa nastavi: »Pitate me, što sam bio u životu? Zar to nije sve jedno? Moguće, da sam za čitave mlađosti stajao za stolom u kakvu prašnu dučančiću i svakog pola sata prodao koju pljesnivu knjigu kojem siromašnom daku, a inače sam zurio u prljavu usku uličicu, gdje se među oštrom kamenjem skupljala kišnica u žute kaljužice... Možda sam bio to, a možda što drugo... Moguće, da sam nekoć htio pjevati, pisati, postati velikim čovjekom kao vi...«

Sjećam se, kad sam vas prvi put vidio. Bilo je to ljeti u malom pokrajinskom gradu. Vi ste se ondje putujući zaustavili. Tada se zemljom pronosilo vaše ime. Ljudi ili su se na vas ljutili ili su se zanosili vašim imenom. Mi mladići držali smo se vašeg pjesnikovanja, kao što zatvoreni, zbijeni redovi opkoljuju zastavu.

Bilo je vrijeme ad
sam mirne duše sta-
jao. Gledao bih ka-
ko se modro nebo
sja nad starim kro-
vovima, a laste bi
kružile oko vitkog
tornja.

*Ja sam vido na gradskom trgu,
gdje vi dolazite iz hotela. Pred vratima su stajala kola i čekala. Vi ste došli u pratnji dviju gospoda, kojima ste otvorili vrata kočije, a onda ste usli i vi lijepo i čvrsto, dobro odjeveni, okrijepljeni jelom i vodom, smijući se i razgovarajući. Vaša je kočija prošla upravo kraj mene. Vi ste opazili moje začuđenje, pa ste mi dobacili časovit prijazan pogled — kao prosjaku novčić...*

Sada znam, da nisam nikakav pjesnik, no onda toga nisam znao. Mislio sam, da će biti isto što i vi, jer sam mogao osjećati, što vi izrečete, mislio sam, da je taj odjek u meni — zvuk moje harfe.

Ah, vi ne znate — nastavi stranac sve jačim glasom — vi ne znate, što radite, kad sjedite i pišete, a duša vam buja od snage vina i tamne noći. Vi ne znate, koliko ljudskih sudsudina prekrnjate jednim retkom na bijelu papiru — koliko ih preinacujete, stvarate, mijenjate. Vi ne znate, kolikim ljudima ubijate sreću, kolikim potpisujete smrtnu osudu — tu, u toj tihoj noći, kod tih svjetiljke, među cvijećem i burgundskim bocama.

Pomislite, da mi drugi onako živimo, kako vi pjesnici pišete... Mi smo čisti, ako ste i vi čisti; nečudoredni ako vi to hoćete. Djevojke su pristojne ili vjetrenjaste, kakove su žene, što ih vi uzveličavate.

Stranac je zašutio i ispio čašu. Tada pruži ruku preko stola i ponovo si nali pjesnikova vina.

„Uzimao je, što je rukama mogao dohvatići, a išao je, kamo su ga noge mogle ositi“. Tako ste vi pisali u

svojoj zadnjoj knjizi. Vi ste me naučili, da uzimam. Vi ste nas sve učili.

Od vas smo učili, da je krepostan onaj, koji je jak i bezobziran, čovjek obijestan, pun divljih požuda i raskalašena života... Opojnost od vina i omamlijenost od ljubavi, igra sreće i rata, divlji život, koji ste vi nazivali velikim životom — to je ono, što ste vi nama krasno prikazali... Vi ste išli pred nama već nego sav ostali narod. Svirajući na frulji i zamamno pjevajući izvukli ste nas iz naših očinskih kuća i gradova, a mi smo išli za ugodnim zvucima; išli smo do ruba ponora, gdje vi ostali stojeći, a mi smo se strovali.

Ništa vam ne koristi, što se paklenki smijete i klimate glavom, veliki čarobnjače! Ah, kad biste vi znali, koliko ste nemirnih duša u-propastili... I ja sam bio povučen vašim čarobnjaštvom, jer sam bio slab, te istom sada osjećam, da je puklo...

Spomenuo sam dučančić, gdje sam nekoć stajao za stolom. Bilo je vrijeme, kad sam ondje mirne duše stajao, a sunce bi katkada prosnulo u uličicu. A kad bih večerom sjedio na kamenitim stepenicama i pušio lulu, gledao bih, kako se modro nebo sjaji nad starim crvenim krovovima, i kako lastavice visoko kruže oko vitkog zeleno-sivog tornja.

U to ste prošli vi sa svojom frulom i pokraj mojih vrata. Tad se s pjesmom ušulja i u moju dušu zamamna težnja za slobodnim životom ciganskih stepa. Srce mi je šuto-

mjelo, krv mi je plamnjela. Ja sam veselo ostavio dučančić i nikad se više nisam vratio».

«Gle, vi govorite u stihovima!» reče prijazno pjesnik. No stranac ispi svoju čašu i podiže se.

«Već je kasno. Neću da vam više dosadujem. Ovo je prvi put, što vas pohadam, a pohod se neće ponoviti. Ja sam vas tražio po prilici onako, kako nezakonito dijete traži oca, čijeg imena ne smije nositi, ali bi ipak rado da ga jednom vidi.

Negdje u jednoj knjizi, koju vi sigurno ne poznajete, a koju ni ja nisam mnogo čitao, mogu se čitati rijeći: Gle, Gospodine, mi smo sve ostavili i pošli za tobom, što će nam za to biti? — Te mi riječi zvuče u duši ove noći.

Da, dragi učitelju, mi smo uistinu sve ostavili, da za vama podemo, i nije nam upravo ništa ostalo. Nije to bilo jedanput, da nismo imali na obući potplata, nego je voda s blatom prodirala te kvarila i prljala poderane čarape. Nemamo ni probijenog novčića u džepu, a po kafnama nemamo kredita, pa sam sam sebi dodijao; umoran sam i slab od gladi i pića i mnogih profučkanih noći. Moja mati pere zahode, da može živjeti, a iz dučančića, u kojem sam bio, knjige sam ja krao i prodavao, da si kupim milost koje raskalašene djevojke. I sud me je držao u svojim šakama, a ja sam plakao i molio milost, ali su me ipak bacili u zatvor.

Iza nekoliko časaka upotrijebit ću malo oružje, što mi je sakriveno u njedrima, te ću krasno umrijeti, kao što nas neki drugi veliki pjesnik u-

či. Bit ću samoubojica, kojeg će ljudi osuditi, a Bog prokleti... Gle, gospodine, mi smo sve ostavili i pošli za tobom: što će nam biti zato?»

Mladi stranac zašuti. U sobi nasta tišina, tako tiho kao u grobu. Izvana nije bilo čuti nikakva glasa. Noć je bila crna i nijema, a njih dvojica sami. Stranac je blijeđ i strašan stajao pred sobnim vratima, a ruka mu je pokazivala na oružje sakriveno na prsima. Pjesnik je nepomično sjedio na stolici. Ruke su mu bile hladne. Mogao je čuti kucaњe srca.

Napokon progovori stranac glasom pridušenim ali prijaznim: «Više vam nemam što reći. Mislio sam, da će vam biti draga, da ovo čuješte. Mogli biste valjda o tome razmisljati, kad budete kod svoga bogatog nakladnika na selu provodili ljetne praznike».

Neobični se gost nakloni i ode, a pjesnik ga isprati.

«Hvala, ne trebam svjetiljke», reče stranac, «imam kutiju šibica. Laku noć, hvala vam na dočeku».

Nesigurno stupi na prvu stepenicu. Na zadnjoj stadi, zapali šibicu i ode. Pjesnik je čuo, kako je njegov strašni gost dolje još jednom stao i zapalio drugu šibicu. Pjesnik se okrenu. Koljena su mu drhtala. Vrati se u sobu. U to se iz tišine začu strašan glas. Bio je to glas stranca, koji je stao i doviknuo onome, što mu je opjevao život i pjesmom ga uputio u smrt: «Zbogom, do viđenja!»

Ivan Joergensen

**VELIKA
KAŠTEL**

GOSPA U LUKŠIĆU

Kaštel Lukšić

Kaštel Lukšić jest jedan od sedam gradića na obali Kaštelskog zaljeva, na putu od Solina prema Trogiru. Župa danas broji oko 2000 duša. Nova župna crkva, građena od 1786 — 1817, posvećena je Gospinu uznesenju. Petnaest kolovoza za njih je i danas velik blagdan. Ne mogu se oni, a i ne žele natjecati sa Sinjem, ali ono što su i ove godine predili u čast Majke Božje vrijedno je spomena i svake pohvale. Pjevali su se tu »leciuni«, stara pobožna čitanja prije velike Mise, mnogi su se već dan prije ispjovjedili, priličan ih je broj prisustvovao Večernji, kad cijela crkva pjeva psalme Časoslova. Vrhunac svečanosti bila je bez sumnje velika procesija kroz gotovo cijeli Lukšić. Mladići su nosili tešku pokaznicu u kojoj se nalazi kip Majke Božje; nosile se zastave, stari lampioni; djeca su u bjelini bacala cvijeće pred Gospin kip, dok su u procesiji sudjelovali: mladići i muževi, djevojke, žene i djeca. Lijepa manifestacija vjere kojoj su se divili brojni turisti koji su ispunili ulice. — Župa proživljava i stanovite krize poput tolikih naših sela i gradova. 1902. godine na manje od tisuću stanovnika rodilo se 52.djece. Taj broj se godine 1920. popeo na 57, da se onda iza 1924. naglo smanjuje. Vrhunac krize bila je 1955. kad se u maticama nalazi svega 12 krštenih na gotovo 1500 stanovnika. Situacija se pomalo popravlja, no daleko je od stvarnog pozitivnog priraštaja domaćeg stanovništva. Neka Velika Bogorodica pomogne svojim zagовором obnovi ovog našeg svijeta, jer ako opuste obiteljska ognjišta ne znamo kome će ostati divni krajevi podno Kozjaka.

Pokaznica s kipom Majke Božje

NE BAŠ UVIEK U LISTOPADU

Urednik nekih novina u Americi dobije od nekog farmera pišamce ovog sadržaja:

«Imam oranicu. U nedjelju sam je zaorao, podrljao i zasijao. U nedjelju sam je požnjeo, u nedjelju dovezao kući. I sad sam pronašao, da imam više žita nego moji susjedi.»

Urednik je bio čovjek razuman i plemenit. U slijedećem broju svojih novina objavi farmerovo pismo i ispod njega doda kao odgovor: «Bog ne obračunava baš uvijek u listopadu.»

Ovih nekoliko redaka pružamo na razmišljanje onima, koji bez potrebe nedjeljom rade težačke poslove.

UPOZNAJMO SV. PISMO

TRS I LOZA U
PARABOLAMA
SVETOG PISMA

KRIST POSTAJE TRSOM

Iv. 15, 1-8

1. Ja sam pravi trs, i Otac je moj vinogradar.
2. Svaku lozu na meni, koja ne rodi roda, reže, i svaku, koja rodi rod, čisti, da rodi više roda.
3. Vi ste već čisti poradi riječi, koju sam vam govorio.
4. Ostanite u meni, i ja u vama. Kao što loza ne može roditi roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako i vi, ako ne ostanete u meni.
5. Ja sam trs, vi loze. Koji ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti.
6. Tko u meni ne ostanе, izbacit će se napolje kao loza, i osušit će se, i skupit će je, i u ogan baciti, i gorjet će.
7. Ako ostanete u meni, i moje riječi ostanu u vama, što god hoćete, tražite, i bit će vam.
8. Šim se proslavljuje Otac moj, da rodite mnogi rod i budete moji učenici.

Mi smo kršćani vjerojatno već često slušali ovu parabolu iz oproštajnog Isusova govorova i o njoj smo razmisljali. Stoga neće biti potrebno, da je naširoko tumačimo. Jedino ćemo spomenuti osnovnu sličnost i razliku između starozavjetne i novozavjetne parabole o trsu i lozama.

Evo sličnosti. Obje su parbole apokaliptički ozbiljne. I baš će nam usporedba Iwanove parbole sa starozavjetnom iznjeti ovu njezinu vlastitost. Postoji naime opasnost, da parabolu o trsu i lozama shvaćamo jednostrano, kao pjesničku sliku, koja govori jedino o sreći naše zajednice s Kristom. Ali neća iskopati sve blago sadržano u toj paraboli, tko bude gledao samo na njezine utješne i ljudske misli.

Krist ovdje govorи o trsu ozbiljnošću i strogošću starozavjetnog proroka. »Svaku lozu na meni, koja ne rodi roda, reže...« Ni Izajja ni Ezequel ne bi mogli oštrienje govoriti. »Kao što loza ne može roditi roda sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi, ako ne ostanete u meni. Iz ovih riječi slušamo donekle s pravom već obećanje: »Koji ostaje u meni i ja u njemu, on rodi mnogi rode.« Ali neposredno znače ove riječi — osudu na neplodnost, beskorisnost i besmislenost i progulstvo za sve one, koji se odijele od trsa — Krista.

»Bez mene ne možete ništa učiniti. Spasitelj ponavlja ovdje istu misao posve jasno, čak i oštreno. U šestom retku susrećemo dru-

gu jasnu aluziju na Ezečijelovu parabolu. Loza, koja ne ostane na trsu, izbacit će se napole i osušit će se i skupit će je i baciti u ogenj. Ni tu ne zaostaje Krist za ozbiljnošću i ostrinom starozavjetnih proraka. Zajednica s Kristom i naš život iz njega nije samo utješna sreća, nego u svakom času »dan Gospodnjih, odluka i presuda.

Ali je svakom, uz sve podudaranje boja i raspoloženja između starozavjetne i novozavjetne parabole o trsu, odmah jasno, da u njima žive dva različita svijeta. Osnovna je razlika, čini se, u slijedećem. Kod Izajije je Bog gospodar vinograda. Kraljevstvo Božje, Izraelski narod, stoji njemu nasuprot kao jasno odiljevana stvarnost. Isti je odnos, kao između vinograda i njegova vlasnika. — Kod Ezečijela je vježni Bog također vrtlar i čuvar trsa. I tu mu narod stoji nasuprot kao posebna stvarnost. Odnos trsa i čuvara njegova je očit. Ista preodžiba prevladava u 80. psalmu. Sveti nam Ivan neočekivano iznosi bitno drugu sliku. Sam je Bog trs. Narod je loza na trsu Kristu.

Ova su četiri teksta četiri stupnja jednog jedinog razvoja. Udaljenost između Boga i čovjeka smanjuje se sve više. Čovjek postaje božanski, Bog ljudski. Imamo pred sobom pripravu i učinak otajstva utjelovljenja.

Trs Izrael nije ništa više mogao dati. Bog je bio sve za njega učinio. Ali ništa nije pomočilo. Narod je bio ponizan do beznačajnog drveta vinove loze. Preostala je još samo molitva za otkupljenje i nov život. I Bog nalazi način, kojim će spasiti svoj trs. Taj je put božanski genijalan. Sam se pretvara u trs. Neštala je briga, da bi se trs mogao osušiti, ili da neće roditi plenumitim grožđem i slatkim vinom. Bog je neiscrpivo plodan. To je bilo korjenito rješenje za otkupljenje nerodnog trsa u Božjem kraljevstvu: Bog — trs. Neiscrpna je punina života i plodnost osigurana.

Kristovo pretvaranje u trs, činjenica utjelovljenja bila je već sama po sebi dio otkupljenja. Tim je besmislenost lozina drveta i nerodnost nevjernog vinograda bila već djelomične svladana. Trs Božjem kraljevstvu postao je opet sposoban za klijanje i procvat pretvaranjem Krista u trs. Otkupljenje pojedinca vrši se ucjepljenjem i trajnom zajednicom s ovim trsom. Pretvaranje u trs Bože je djelo u otkupljenju, dok je naše djelo pretvaranje čovjeka u Krista. Kdo uraste i ostane na ovom neiscrpivo plodnom trsu, nosit će mnogi rod. Nikad ga neće pogoditi prokletstvo suhe loze.

Kada na kraju ovog razmatranja o raznim odlomcima Svetog pisma, što govore o vinogradu, gledamo natrag na njihov sadržaj, onda

ćemo uočiti nešto upadno i čudnovato. Tko žeće govoriti o vinogradu i trsu vjerljivo očekuje neke lijepе pjesničke ili vjerski produhovljene i sadržajne parabole Svetog pisma, i ništa više. A što će stvarno naći? Niže preterano reći, da u njima nalazimo duboke istine objave i teologije. Izajija zahvaća snažnom rukom problem »slobode i milostie«. Bog je učinio sve, a čovjek ipak izdaje. Ezečijel smjono zalaže u pitanje naravi i nadnaravi. Trs, što u Božjem kraljevstvu izdaje, pretvara se u smeće. U svakom redu, naravnom i nadnaravnom. — 80. psalm govori o tajni otkupljenja, o ponovnom oživljavanju trsa, što jedino dugujemo Gospodinu Bogu. A sveti Ivan iznosi našu zajednicu s Kristom po milosti, o pretvaranju Krista u trs i loze u Krista.

Sloboda i milost, narav i nadnarav, otkupljenje i milost, to su oprilike središnje tajne kršćanstva, a nalazimo ih zajedno u Svetom pismu u jednostavnim slikama vinograda, trsa i loze.

Parabole o trsu i lozama odličan su primjer za dubinu i bogatstvo Božje riječi, što je imamo pred sobom u Svetom pismu. Ove su riječi dublje od rovova, što ih možemo sve dublje iskpati. Sto dublje kopati, to će naši biti bogatiji. I nema bojazni da bi mogao blago iscrpati. Čini nam se kao da možemo iskusiti dobiti božanskog nadahnutu u ljudskim riječima. Riječi Svetog pisma ne pate od sironaštva i praznine misli kao naše. Imaju nešto od načina Gospodina Boga, koji »jednom riječju kaže sve« (Toma Akvinski).

Na teološkom bogatstvu parabola o trsu i lozama osniva se ujedno njihov općeljudski značaj. Biolozi su zadnjih desetljeća često tvrdili, da je ontogeneza neka rekapitulacija filogenize: postansak i rast pojedinca od sjemenske klice do razvijenog organizma samo je ponavljanje velikog skupnog procesa, kroz koji je razvoj čitave rase morao proći, dok nije došlo do podjele u pojedince.

Mi nećemo ovdje ulaziti u pitanje opravdanošt ove biološke tvrdnje. Ali je ovo načelo često istinito u otkupiteljskom redu. Veliki skupni razvoj ide od Adama preko povijesnog Krista u Palestini do slavnog Krista Sudnjeg dana, kada će na svršetku vremena objaviti puninu svoje kraljevske vlasti. To je filogeniza, povijest spasa čitavog čovječanstva. Isti se razvoj odvija u životu pojedinca, u ontogenizi, koja je u tom slučaju stvarno rekapitulacija filogenize. Zorno je ta činjenica prikazana u postepenom razvoju parabola o vinogradu, trsu i lozi. Kolike su duša bile vinograd, za koji je Bog učinio sve, što je samo mogao. A ipak su se Bogu iznevjerile i postale suhe loze, što ne služe više ničemu. Kolika su se srca hrvala i molila za otkupljenje: »Pobri mi se za svoj vinograd! Koliki su bili otkupljeni time, što je Bog postao trs, a čovjek loza na njemu.

Dosta, prava rekapitulacija povijesti čitavog plemena u povijesti pojedinca. I zato su za nas krićane parabole Izajie i Ezejkijela još i danas stvar naših vlastitih srdaca. Barem su stvar povijesti naših duha. O ovim parabolama vrijedi riječ Pavlova, kad govoriti općanito o Božjem nadahnutu Sv. pisma: »Korisno je za odgoj u pravdu« (2 Tim 3, 16).

Gustav Closen

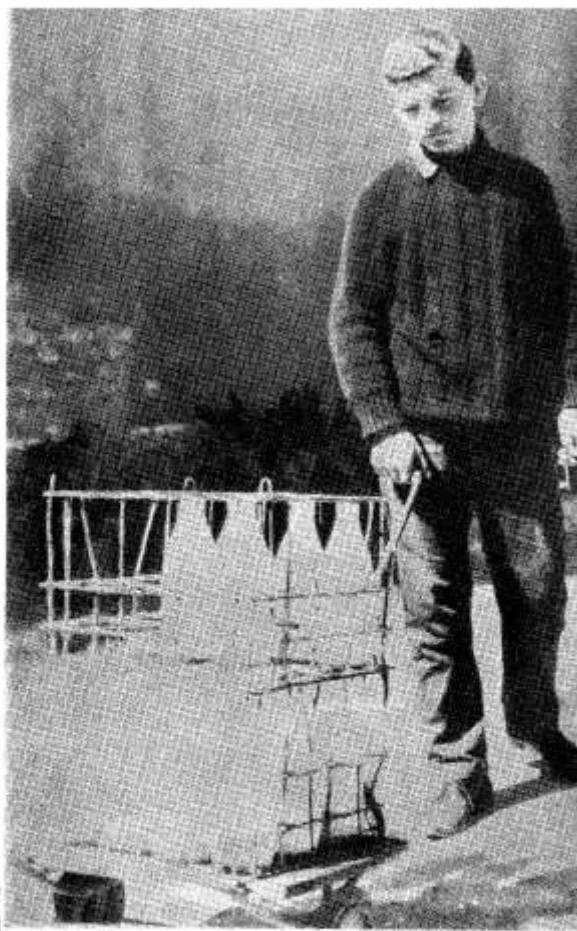
RUBRIKA PETRA BARBARIĆA

JEDNO SVJEDOČANSTVO

Iz pisma jednog hrvatskog svećenika iz Argentine od 7. kolovoza 1968. »... Povod ovom pismu: Nedavno pročitah u jednoj vijesti hrvatske iseljeničke štampe, da se prošle godine pretresale, sredivale neke stvari gledom na proces na putu k beatifikaciji moga užega zemljaka časnog služge P. Barbarića, a to prilikom 70-godišnjice njegove smrti. Pa u tom poslu evo jedan kamicak s moje strane.

Zupnikovan sam u Ravnom (Popovo Polje u Hercegovini) od 1932. — 1942. U to vrijeme živjalaš u Ravnom, Tomo Bukvić pk. Vidaka, koji je ro-

den oko 1883. Bio je poslan u travničko sjemenište, gdje je ostao 2 — 3 godine. Kao mladić otišao u USA, Los Angeles, California. On je pričao, kao i drugi Popovci, koji su s njim bili tamo i kasnije se povratili kući, da je Tomo kao školovaniji od ostalih naših tamo pohodao tečaj engleskog jezika, kojega je naučio perfektno pisati i govoriti, pa je kao takav pisao našima pisma njihovim kućama u domovinu, bio tumač kod vlasti, liječnika etc. Sam je pričao, a i drugi, koji su ga poznavali, da je vodio tamo dosta slobodarski život. Svi su

ga tamo zvali, pa i u Ravnom, kad se povratio Tansan, bit će od engleskog Thomson. U vrijeme prvog svjetskog rata tamo je dobio izljev krvi u mužak, pa je ostao invalid (šlagiran) u lijevoj strani tijela skroz. Iza rata po savjetu liječnika vratio se u Ravno. Malo pomalo, ubrzo se vratio vjeric otaca, koju je i prakticirao: Bogu se molio, dosta redovito pohadao nedjeljnu misu, najmanje jednom gođišnje isповједao se i pričešćivao. Ja sam mu podijelio sve Sakramente

umirućih, pa je ostavio ovaj svijet pobožno i predano u volju Božju...

Tomo je meni kazivao gledom na Barbarića: »Ja sam bio dosta mladi od njega. Kao kroz maglu sjecam se njegova vanjskog izgleda. Bijaše povisok, tankovijast, dosta mršav i blijed. A dobro se sjecam, kad je umro, da se dosta dugo govorilo, da je umro svetac. Eto, to je jedno, iako posredno, svjedočanstvo u tom smislu jednoga suvremenika, pa ako mož poslužiti bit će mi drago...»

Zahvalnica Petru Barbariću

Iz jednog pisma vice-postulatoru:
... Poštovani Gospodine! U prvom
listu opisala sam milost dobivenu po
zagovoru Petra Barbarića iz godine
1936. Vi ste u svom odgovoru izrazili
želju da opišem i ostala uslišanja, jer
se radi o što većem širenju poznava-
nja i proslavi Petra Barbarića.

Mislim da je to bila godina 1940.
Moj muž osjećao se loše i liječnik g.
dr. Thaler ustanovio je da ima ranu
iza nosa. Dobio je lijek neku tekućinu,
kojom je ispirao nosne putove.
Grgljač je svaku večer i ujutro, Grg-
ljanjem se stvorila pjena. On ju je
uzimao i ispirao, ali nije osjetio po-
boljšanja. Bila mu je predložena ope-
racija. On je odlučio da će ići na ope-
raciju, ali dok prode blagdan Božića i
Nova godina. No prije Božića on je
ozdravio i to iznenada bez daljnog
liječenja i bez operacije. Ta bolest
nije se više vratila. Kako je to bilo
opisat će na kraju ovog pisma, jer to
je u vezi s ovim drugim uslišanjem.

Bilo je to iste godine. Jedna gospo-
đa, naša susjeda, supruga željezničara
boovala je i liječila se već 2 godine.
Ja ne znam naziv te bolesti, ali
to je bila bolest na debelom crijevu,
a uz to je imala jaki svrbež. Nakon
tih dviju godina bezuspješnog liječe-
nja predložena joj je bila operacija.
To isto odredio je i dr. N. Vatkov, na
koga se obratila. Zatim je čula za ne-
kog čovjeka koji da se je izliječio od
takove bolesti, pa se uputila k njemu
da sazna kako i tko ga je liječio.
Ni-
je ga našla kod kuće. Došla je k na-
ma i meni se tužila na svoje bolesno
stanje. Ja sam tada imala knjigu ži-
votopis Petra Barbarića, dala joj i
rekla neka pročita uslišenja koja su
bila opisana u toj knjizi. Uzela je
knjigu, odmah učinila zavjet, počela
postiti i moliti i obecala da će ići na
njegov grob ako joj bude bolje. A
kao supruga željezničara imala je po-
pust na vožnji.

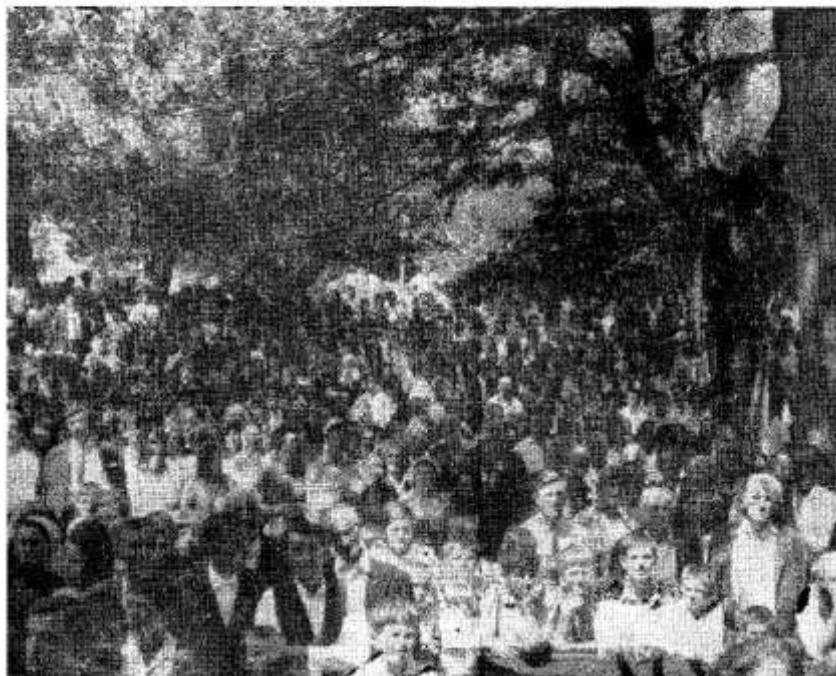
Nije joj više bila potrebna opera-
cija ni liječenje. Njoj je bilo svaki
dan sve bolje te je željela da što pri-
je izvrši zavjet i da ide na grob Pe-
tra Barbarića iako je već bio mjesec
prosinac. Kad je odlazila, ja sam joj
dala da plati jednu svetu Misu za
zdravlje moga muža, a njemu nisam
o tome ništa rekla. Ta je gospoda ob-
avila svoju pobožnost i vratila se
sretna i zdrava. Nije više imala smet-
nja ni bojava. Za Misu joj je bilo re-
čeno da će se odslužiti kroz par dana.

Na početku slijedećeg tjedna moj
muž je došao kući i rekao: »Mene ni-
šta ne bolii!« Ta njegova prijašnja bo-
lest nestala je potpuno. To sve sam
iznijela u kratkim crtama. Može se i objaviti, neka se vidi da je Petar
Barbarić zaista velik pomocnik. Pa i
ja sama postigla sam njegovim zagovo-
rom to da sam se oslobođila dugogodišnje
velike glavobolje. Iako osjećam još neke teškoće, to je ipak
mnogostruko manje nego prije. Uza
sva životna iskušenja mogu reći da
je velik i dobar Bog, koji nas ne os-
tavlja u potrebama. Vječna hvala!
Bog živi! Poštanskom uputnicom šal-
jem za fond Petra Barbarića n. d.
50...« — Marija Jurković, Zagreb.

O tac vice-postulator najtoplje se
zahvaljuje na pliemenitom daru, a
Sluga Božji Petar Barbarić neka Vas i dalje prati svojim zagovorom. Bu-
dući da vice-postulatura Petra Bar-
barića ne raspolaže gotovo nikakvim
novčanim fondom, koji je ipak potre-
ban za promicanje njegova procesa,
to se preporučuje dobrohotnosti i da-
režljivosti Petrovih štovatelja. I naj-
manji novčani prilozi primaju se s
najvećom zahvalnošću. Novac neka
se šalje na adresu vice-postulatora:

O. Josip Antolović D. I.
Zagreb 02 — 345
Voćarska 106

U S P O M E N E
S J E D N E
MLAÐE MISE -

ZUPA RASELJKE NALAZI SE DVADESETAK KM. JUGOISTOCNO OD LIVNA U DIJELU POLJA STO SE NAZIVA BUSKIM BLATOM. ZA ZUPLJANE MLADA MISA NIJE VELIKA NOVOST JER JE UNAZAD PAR GODINA MALNE SVAKE PO JEDNA. OVE JE GODINE MISIO O. MARKO MATIĆ. KAKO JE ON KAO KLERIK RADIO U UREDNISTVU GLASNIKA TAKO SE UREDNIK NASAO KAO GOST KOD SV. MISE I STOLA. BILO JE TO SVE SKPUPA OSOBIT DOZIVLJAJ. TU SU SVI SURADIVALI, POMAGALI, PEKLI JANICE, PLELI VIJENCE, PRAVLJI ŠATOR, PREVOZILI GOSTE, CITAV ZASELAK PA I ZUPA JEDNA

VELIKA OBITELJ. MLADA JE MISA BILA PRED CRKVOM POD STARIM BOROVIMA. SVE STO JE MOGLO DOCI, DOSLO JE, I IZ SUSJEDNIH ZUPA. PROPOVJEDNIK JE OSOBITO NAGLASIO VJE- RU MLADOMISNIKOVE MAJKE, KOJA JE OSTALA UDOVICA I SA- MA PODIGLA NA NOGE SINOVE KOJI SU JOJ OSTALI IZA SMRTI MUŽA. DANAS SU JOJ ONI PONOS I RADOST. DVOJICA KAO OCEVI BROJNIH OBITELJI A TRECI KAO SVECENIK, PUT DO SVECENI- STVA JE DUG, A NAJBOLJA GARANCIJA ZA USPJEH JESU MOLIT- VE I ZRTVE RODITELJA.

Zašto selo nema potomstva?

Nije prošlo mnogo vremena kako smo mogli u novinama (među ostalim i u »Gospodarskom listu« 18/19) pročitati neke vrste porazno upozorenje ravnatelja zagrebačkog Agrarnog instituta dr. Stipe Šuvara o tome, kako seljačko stanovništvo kod nas stagnira, a u nekim krajevima i naglo opada tako da ima već područja koja su počela pustjeti.

Pa što onda, reći će netko. Ima i onako previše ljudi. Više nemaju što jesti, nema za njih posla itd.

Medutim nije baš sasvim tako.

Prije svega ako se neka vrsta živilih bića prestane razmnažati, to je za nju nepovoljan znak. Ostavimo to filozofima i biologima, da oni o tome misle i daju odgovor, to spada na njih. A što se tiče opasnosti od glada, možemo reći, da čovječanstvo još nikada u toku svojeg postojanja nije imalo na raspolažanju tako ogromne zalihe prvorazredne hrane kao što ima sada. Svjetsko je tržište upravo prezasićeno žitom, mesom, šećerom, mašću, sirom, vinom i drugim. Ako negdje ipak vlada glad onda je to zato što ljudi nemaju za što hranu kupiti ili zato što doprema nije dobro organizirana.

Što se pak prostora tiče, u Kanadi, Brazilu i uopće Južnoj Americi; zatim u Australiji, centralnoj Aziji uključivši i Sibiriju ima još golemih prostora koji mogu primiti milijarde novih stanovnika. Nego ljudi, premda imaju sve više prevoznih sredstava, najradnije zive tamo gdje su se rodili, što s gledišta prirode nije baš shvatljivo. Sva naime živa bića, kad im jedno mjesto bude pretjesno, sele dalje i traže nova staništa.

Ali da se vratimo na početak. Zašto se kod nas na selu rađa sve manje djece? Ima više razloga. Mi ćemo govoriti samo o dva; oba su ekonomske naravi:

Prvi uzrok jest briga za nesigurnu budućnost djece. Djeca seljačkih obitelji imaju dva puta u život: ili da ostanu na svom gospodarstvu ili da »odu u grad« to jest da negdje stupe u radni odnos. U većini slučajeva obiteljska su gospodarstva danas već u svojim minimalnim granicama i daljnja dioba značila bi osiromašenje. Takovi izgledi nikoga ne privlače. Dokupiti dovoljno nove zemlje praktično je nemoguće, jer je skupa, a osim toga država sa svojim pravom prvokupa tu mogućnost ograničuje.

Ali zar tih problema nije bilo u prošlosti, pa su ipak seljačke obitelji brojile desetero, pa i više djece? Ne bismo vjerovali, ali stvari su bile ipak mnogo jednostavnije. Na primjer u feudalno doba koje je kod nas trajalo više od hiljadu godina, obitelj bi, kad bi postala prevelika, zatražila od svog ili kojeg drugog feudalca novo selište i preselila se na njega. I što je najvažnije za to nije trebalo nikakvog početnog kapitala osim nešto stoke i alata. Slično je bilo kasnije za naseljavanja Amerike, Australije, Sibirije itd. Danas takvih mogućnosti više nema.

»Otići u grad« tj. stupiti u radni odnos može se izvršiti pod dvjema perspektivama:

1. Da se ode bez kvalifikacije, i u slučaju ako ne bude sreće ili dovoljno sposobnosti da se ostane manuelan, nekvalificirani radnik, što nije ekonomski povoljno, niti društveno zadovoljava.

2. Da se djetetu omogući sticanje izvjesnog stručnog znanja; da mu se omogući »kvalifikacija« kako se to kod nas kaže. Da ga se školuje za određeno zvanje. Ali to košta, pa se mnogi roditelji ne usude upuštati u tu žrtvu, često duđe iz kratkovidnosti, pa i sebičnosti. Ali ni ovakovo »odlaženje u grad« makar dijete primilo stručnu naobrazbu ne pruža još savsim sigurnu egzistenciju, jer povremeno nastaju poteškoće sa zaposlenjem.

Drugi uzrok stagnacije i opadanja priroštaja stanovništva na selu jest taj, da seoska žena više nema vremena ni za rađanje ni za uzgoj djeteta. Danas su seljačke obitelji usitnjene. Sastoje se samo

od muža i žene jer se djeca ponajčešće odijele od roditelja i braće čim se ožene. U takvim prilikama udio žene u »vanjskom« gospodarstvu tj. na polju, u vino-gradu, pa čak i u šumi sve je veći. Žena mora držati uzde ili plug, pomaže kod utovara, kod piljenja drva, kod kopanja itd. Uza sve to nju čeka i njezin glavni posao u kući, na dvorištu, u vrtu, u staji i još gdjegdje drugdje. Stoga ona ne može odvojiti mjesec ili dva vremena koliko ga odnosi doba zadnje bremenitosti ili neposredno nakon poroda. Osim toga briga i nadzor što ga dijete kasnije treba ograničiti ju toliko da se napokon teško odlučuje na rađanje. Zapravo su to sve motivi da se odluka rađanja odgada, a kako vrijeme na selu brzo prolazi, kasnije je mine volja ili u međuvremenu nastaju smetnje koje materinstvo čine nemogućim.

K svemu tome pridolazi to da seljački roditelji ne primaju dječji dodatak, koji premda je kod nas neznatan ipak bi na selu nešto značio. Možda je njegovo moralno značenje veće nego ekonomsko, jer ovako izgleda kao da je rađanje djece vlastita stvar, stvar osobnog zadovoljstva ili osobne muke i brige. A to međutim nije. Rađanje djece jest i te kako sudbonosna stvar čitave zajednice.

Sad kad imamo pred očima glavne ekonomске uzroke opadanja prirasta stanovništva na selu nije teško pronaći ni način za ispravljanje te anomalije.

B. H.

KONTINENT prevrata i bijede u Papinu srcu

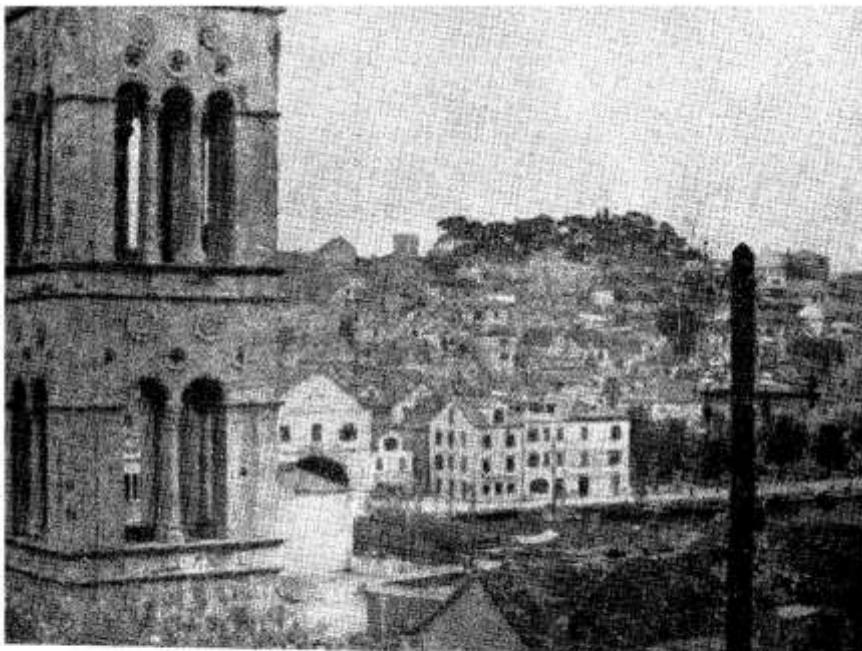
IU srijedu, 28. kolovoza ove godine, Pavao VI nije mogao prešutjeti pred brojnim hodočasnicima u Castel Gandolfu svojih dojmova sa 39. Svjetskog Euharistijskog Kongresa u Bogoti. Njegov nas nagovor nuka da promotrimo tri stvari, koje su prožele Papin duh: sve ono što bi najradije sam Papa htio zaboraviti; sve ono čega će se trajno i radosno sjećati; napakon sve što je htio svijetu napose snažno utisnuti u pamet.

STO JE HTIO ZABORAVITI, iz pamćenja izbaciti, hrabri putnik Papa Pavao? Ponajprije djelomični prvobitni strah... kolebanje da li

da putuje ili ne, zbog stravičnih dogadaja u Čehoslovačkoj... prigovore da je »nemiran duh« i nespokojan Papa... Valjda i neukusna zapitivanja novinara u trbuhu glomaznog Aviancinog »Boeinga 707«... možda i službene telegramme što ih je bežičnim putem upućivao vladarima i zemljama... pa i ljepotu plavog neba i modrog oceana između kojih je letio... Hoće li baš dugo pamtići i čaroban vidik na sniježne Kordiljere, u čije se prodole morao spustiti, nepreglednu panoramu — dok je motrio venezuelanske llanos, brazilske selvas, a u daljinu slutio argentinske pampase...?

Umni i osjećajni papa »Pablo«, čije su slike prekrile novinske

HVAR

stranice, nalijepile se na zidove kuća i na kioske, sumorno se smiješile s transparentata i preko televizije... i čije se ime orilo iz stotina tisuća grla, na mahove snažno i protestno, gotovo kao mitski poklič nade u noći izazovne bijede — možda je već iz svog vidnog kuta maknuo kulturni osmijeh predsjednika Restretta i njegovih ministara... sliku bespriječorno po-ređanog počasnog bataljona, snažnih policijskih kordona, intonaciju 40 pozvanih glazbi, let balona i golubova, jutarnja zvona i noćne reflektore... Sjeca li se još metalno

blještavih mikrofonskih njuškica i sonorne jeke svojih govora i molitava na Campo Eucaristico — Euharistijskom Polju... otvorenog jeepa i skupog automobila, helikoptera i službene pratnje, jednostavno-ugodnog stana u nuncijaturi, počasti na svim manifestacijama...? Da li pamti bogate nošnje bogotskih dama i blistave redove diplomata s odlikovanjima?

Papa ima, čini se, dosta dobar i blagosloven zaborav. Sav sjaj i buku civilizacije, namještene udvornosti, bogatstva i kića, vanjskog pompozognog aparata i blještavila

Pavao bi rado zaboravio. To je moglo donekle i raniti njegovu evanđeoski jednostavnu savjest. Nije proklinjao, ali je žalio. Bilo mu je jasno da i ovaj Kongres, veliki čas Budnosti i Odlučnosti, pod teretnom lozinkom »Euharistija — veza ljubavi« vuče sa sobom jedan sloj »nekrišćanskog kršćanstva«, nesocijalnog razreda ljudi, balast preživjelog, ali — nažalost — i u Crkvi prisutnog triumfalističkog uvjerenja...

Naš je Papa i odviše kršćanin, i odviše je nalik na divnoga Krista, a da ga ne bi zbungo doček, koji je njegov starački bijeli lik stavio gotovo pred monstrancu i Prisutnost Božju; i klicanje milijunske mase moglo je podsjetiti mudro njegovo srce na ulazak Kristov u Jeruzalem na Cvjetnicu; mogao je razabratи u nekim gestama i političku notu... kao da je došao na kordiljersku visoravan Bogote i poljubio Bolívarovo tlo zbog mogućnika i silnika...!

STO JE ZELIO ZAPAMITI, i u srcu neizbrisivo održati, hrabri putnik Papa Pavao? Svoju pratinju iz Rima, prelate iz »ureda i soba«, svog nuncija u Kolumbiji... kasnije i ne spominje. Dublje ga se doimljе susret s prijateljem »crvenim biskupom — obispo rosso« iz Recifea H. Camarom... pozdrav čuvenog oca i učitelja nebrojenih analfabeta msgra Salceda... uzbudenost i grcanje župnika u faveli »Venecija«, bogotskom predgradu. Pavao jedva govori bez suza o nizovima slomljenih bolesnika nad koje se prigibao s blagoslovom... o familijama u kućercima nevolje što ih je pohodio... o nekoliko

stotina tisuća »campesinosa — seljaka«, koji su mističkim začudenim očima gledali u Papu kao u nebesko otkrivenje na Polju svetog Josipa, velikog siromaha... Svi se tih slika Papa ne može ostresti.

U gustim redovima i nedoglednim supinama ljudstva Papa je gledao mnoštva oko Krista. Dakako da su mnogi dotjerani znatižljivom i senzacijom. Većina je uzbudeno čekala Papu i riječ obrabređa. Htjeli su doživjeti Prisutnost Isusovu i primiti obilan blagoslov. Srca su okružila okrugli euharistijski prostor želeći se nahraniti Srcem. Papa je u svome sjećanju, kako govori u Castel Gandolfu, poželan uzbibano i zagledano mnoštvo, koje ga je podsjećalo na tisuće što ih je u pustinji nahranio Krist.

Ali je Pontifeks napose urezao u pamćenje tri prizora, koji zapravo znače posvetu budućnosti. Kao da su tri zlatna kruga ovjenčala bijelu Kristovu Dobrotu.

Prvi je prizor s Euharistijskog Polja. Odmjereno i značajno polaganje ruku na sto i više mladih kleričkih glava. Milijunima bez svećenika Pavao je posvetio stotinjak poslanika. Zaredio je i 40 dakona i time u duhu Koncila započeo prastaru praksu Crkvene službe na burnom kontinentu.

Drugi prizor u crkvi Svetе Cecilije. U siromašnom predgradu Bogote. Usred sabrane ali i razdražane mase osamnaestero djece sa svojim roditeljima pristupalo je Bijelom Ocu da u bjelini prime Euharistijsko Kristovo Sunce. »Nikad Kristova Prisutnost nije kao u tom času ižarivala evanđeosko

blaženstvo», rekao je oduševljeni Papa.

Treći se prizor zbio u bogotskoj katedrali. Oko prvostolnice bruhalo je mire naroda. Među svijetom se vrzmalo do četiri tisuće svećenika... U samoj prvostolnici slušalo je Papu 150 biskupa, pastira odgovornih za Che Guevarin i don Torresov kontinent revolucije ili reforme. Papa je otvorio biskupsko vijećanje, podjario vatru u odgovornim srcima, otvorio horizonte za buduća pokoljenja koja navljuju i pitanjima i prijetnjama. Biskupska su srca većinom dobro sinhronizirana i uskladena s Papinim srcem. Ostali su iza Kongresa u Medellinu da dovrše rasprave i stvore neporecive odluke.

STO JE HTIO REĆI i svima utsnuti u pamet hrabri putnik papa Pavao? Krstareći pogledom i duhom prostorima kojih dvadesetak latinsko-američkih zemalja, dočuvši kakva se bogatstva skrivaju u tlu, na kome žive ljudi zaostali, nezbrinuti, neprosvjetljeni... Papa je progovorio kao spasilac. Što smeta ako su njegove riječi neki tumačili kao »vatikansku propagandu«, kao socijalnu protoufenzivu i poziv na budnost zbog anarchističko-ateističke opasnosti. Papi ne su poruke za 280 milijuna južnoameričkih kršćana ozbiljne barem toliko koliko su jasne. Pontifik je govorio očinski, Nadasve ljudski. Dok su radio i televizija hvatali zabrinutu intonaciju njegova glasa, ljudi su shvatili da je to suvremena jeka Govora na Gori!

Naš sveti Otec ne boluje od jeftinih demagoških fraza. Njegove su riječi zrnate i plodne. Uoči svo-

ga puta Papa je želio zbrisati iz svog osobnog stava sve retorično i namještено. U Euharistijskom zborovanju svijeta gledao je Kongres istinske i djelotvorne ljubavi. Ljubav je za Pavla VI posljednja šansa našeg roda u zbnjeno i tragično doba dezorientacije i nеправди. »Za nas je rješenje ljubav, rekao je Papa. Ne ljubav slaba i retorična, nego ljubav kojoj nas uči Krist u Euharistiji; ljubav koja se daje, ljubav koja se množi, ljubav koja se žrtvuje.«

Većinu je svojih kongresnih govorova (a održao je u 3 dana 25 raznih nagovora!) Papa unaprijed sačinio. Ali ih na tlu Kolumbije nije »izdeklamirao«. Uvjerljivo ih je uklesavao u duše svoje djece.

Odmah nakon izlaska iz aviona, iza poljupca tlu Amerike, Pavao je zaželio da se svi nadu na poslu »koji će sve više buditi osjećaj bratstva, poticati i učvršćivati napore za uredan napredak koji treba da kroz razvitak tehnike i racionalne obrade tolikih bogatstava položenih od Stvoritelja u vašu zemlju, pravično obuhvati sve obitelji i sve vrste osoba u skladu s načelima pravde i kršćanske ljubavi.«

Redenicima na Euharistijskom Polju sveti Otač slika njihovo novo srce. I pred njima djecu, mladež, obitelji, radnike, siromahe, bolesnike i protivnike koji stvaraju njihovu obitelj budućnosti. »Bit ćemo bogati njihovim siromaštvom, bit ćemo siromasi usred njihova bogatstva!« Tako glasi program obnovljenoga klera.

Slijedeći dan, 23. kolovoza, Papa je potreseno govorio dragim »campesinosima«, seljacima pod sombrerima i u živopisnim nošnjama,

kojih nitko nije izbojio. Bio je to oštros izrečen poziv i vladama i i mučnim slojevima, da se na vrijeme osvijeste i pomognu. Poziv siromasima da svjesno idu za obnovom i svojim ljudskim pravima, bez nasilja i revolucije.

Isti dan predaje Papa novinari ma »poruku mira i pravde«. To je nastavak njegove molbe izrečene u Indiji. Zaklinje sve narode svijeta da bi se barem dio ratnih i vojnih izdataka utrošio i uložio za neis hranjene krajeve svijeta. (Papa je mislio na tisuće koje pogibaju od gladi u Bijafri, na stotine tisuća ratnih nesretnika u Vijetnamu i Srednjem Istoku).

Ne ispisujemo Papinih riječi djeci i bolesnicima. Treba znati da je drhtaj njegove duše najbolje jamstvo da se te riječi u blagoslovu pamte.

Najjača Pavlova poruka, najšira vidicima, najdublja zaskrbljenosć i najsmionija dometom, bila je izrečena na španjolskom jeziku u obnovljenoj katedrali biskupima.

»Trofazna proročka raketa« bljesnula je pred biskupima i pozvala ih na odgovoran posao. Papa je mudro zahvalio svima koji su na tlu američkog juga zasadili Križ. Ali ga obuzima prava tjeskoba dok razmišlja o potrebama današnjeg presudnog časa. Svim pastirima želi objasniti tri bitne dužnosti koje će spasavati njihovo stado.

Potrebna im je prije svega duhovna prisjećnost i zrelost. Duhovni život i jaka vjera. Pravovjernost i odanost vječnim objavljenim i neiskriviljenim istinama. Upozorio ih je na tolike novovječke neispravne sisteme, koji odbacuju neoborive sigurne principe. Biskupi mora-

ju biti jasni i silni Bogovjesnici! »Gоворите, говорите — одушевљава ih Papa — propovjedajte, pišite, zauzmite stanovište, ko što se kaže, zajednički smisljeno, kako biste branili i osvjetili istine vjere obzirom na aktualnost Evangelja i obzirom na pitanja koja zanimaju život vjernika...!«

Zatim je Pavao obrazložio pastoralna načela rada i obnove. »Tu smo na području ljubavi!« Ljubav prema bližnjemu nezamisliva je bez ljubavi prema Bogu. Sveti O-tac ističe da je Crkva uređena, disciplinirana i hijerarhijska zajednica. Ona se ne protivi »karizmatičkoj« zajednici, nego je čuva i hrani. S kakvim je tonom ulijevao u biskupe značenje svećnika — pomoćnika! Htio je obvezati biskupe da svoj kler strastveno ljube. Preporučio je zatim brizi episkopata sve mlade, napose studente.

U trećem dijelu svoga historijskog nagovora (koji vrijedi za sve biskupe svega svijeta!) Papa govori o socijalnom smjeru i pothvatu Crkve. To bi morala biti odvažna primjena i ostvarenje papinskih socijalnih dokumenata u praksi. Mnogo je toga rečeno, gotovo bolno kaže Papa. Pa nabraja papinske, biskupske, redovničke programe. Treba to provesti u život u duhu evandeoske pravde, siromaštva i ljubavi. Biskupi moraju na posao i poukom i primjerom povući kler i laikat. Papa osuđuje nasilje, ne dopušta teologije revolte, ne želi da se čine »nove pogreške kako bi se liječile stare bolesti«. Na kraju obrazlaže nauku o regulaciji poroda i još jednom brani pred sudom povijesti svoj stav u prilog nerodenih. Grandioz-

ni govor završio je sveti Otac riječima ohrabrenja.

»Kolumbij! Ne kažem ti Zbogom! Jer te više no ikad nosimo u srcu odakle provire blagoslov što ti ga dajemo i što ga širimo na sve narode Južne Amerike — u ime Oca i Sina i Duha svetoga!« Tako je Papa zaključio svoj boravak u Bogotu. Avioncim je mlaznjak palio svoje motore. Pontifeks je prije toga dovoljno ražario mnoga srca.

Digao se nad Kordiljere, spustio samo na Bermudima, da zatim sleti u Vječnom Gradu. U papinoj ispačenoj duši, očinskom srcu i pastirskoj savjeti upisan je jedan svijet. Njemu je kao prvi Papa Hodocasnik u povijesti donio suvremenu Blagovijest. To je Kristov program za generacije koje otvaraju vrata sutrašnjice. Njihov je dolazak Papa blagoslovio u ime živoga Boga.

Fidellis

AKO NISTE NARUČILI NARUČITE:

JOSEF HOLZNER: PAVAO

ZIVOT SVETOG PAVLA. — To epohalno djelo ide u red najuspjelijih biografija. Omašna knjiga izšla je u hrvatskom prijevodu u doličnom ruhu. Uvezana u platno i ukusno opremljena s preko 360 stranica. — Cijena knjige 30 ND.

SRCE ISUSOVО UFANJE NAŠE

SRCE ISUSOVО UFANJE NASE. — Molitvenik s većim slovima za one koji slabije vide. Opremljen velikim izborom molitava za svaku prigodu, križnim putem i pjesmama. Uvez u platno. — Cijena 10 ND.

MALI DŽEPNI KALENDAR

MALI DŽEPNI KALENDAR — Malo ukusno džepno izdanje kalendara s blagdanima, narodnim imenima, oznakom mjesecnih mijena i prostorom za bilješke. — Cijena 1 ND.

Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb pp 02-147,
Palmotičeva 33.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Pomejskoj Djevici, ocu Mandiću i svetom Antoniju na uslišanoj molitvi, što su mi sru pomogli te je u teškoj nesreći ostao živ i zdrav. Preporučujem se i nadalje njihovoj pomoći. — Lj. Slipčević, Livno.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Kardinalu Alojziju Stepincu na jednom uslišenju. — M. P.
— Slugi Božjem Petru Barbariću zahvaljuje na primijenjenim milostima Mira Glavočević, Strizivojna.

- Puno se zahvaljuje Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Majci Božjoj i svetim zaštitnicima na svim primljenim milostima u raznim noćnjama, napose na jednoj posebno uslišanoj molbi. — NN, Dubrovnik.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, bezgrješnom Srcu Marijinu i svetim zaštitnicima za sretan završetak razreda. — Ilijia Z, Mostar.
- Presvetom Trojstvu, Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj zahvaljujem za sretan uspjeh djece u školi, kao i za druge primljene milosti. V. P, Brodski Varoš.
- Marija Kričić iz Valuna na Cresu zahvaljuje Srcu Isusovu na primljenoj milosti.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, što joj je po zagovoru stuge Božjega Petra Barbariča udijelilo potrebne milosti, zahvalna Katica G, Split.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antunu na svim primljenim milostima. Ujedno preporučuje i nadalje njihovu zaštitu sebe i svoju obitelj. Migalic Barka, Županja.
- Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i svim svetim zaštitnicima zahvaljuje za svoje i kumino ozdravljenje i za druge primljene milosti. V. J. Beničanci.
- Za mnoge primljene milosti u životu i za ozdravljenje toplo se zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, te i nadalje molim njegevu zaštitu. Kata B, Raduljici, župa Dubrava kod Građaca.
- Hvala Botaničkom Srcu Isusovu, Gospu od brze pomoći i slugi Božjem Petru Barbariču na udijeljenoj milosti u velikoj potrebi. Preporučujem se i nadalje, jer mi je potrebna njihova pomoć. — M. B. Domagović.
- Presveti Srcu Isusovu, hvala ti na svim primljenim milostima. Molim te, da mi nadalje budeš na pomoći! — T. Pečar, Zagreb.
- Zahvaljujem Svetoj Obitelji i svetom Antunu na uspijeloj operaciji svoga muža. Preporučujem i nadalje sebe i obitelj. — V. Vinka, Ledenac.
- Zahvaljujem blaženom Nikoli Taveliću za ozdravljenje. — M. B. B.
- Za uspjeh u školi svoga malog Andelka zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, svetom Riti, slugi Božjem Leopoldu, papi Ivanu Dobromu i čušama u čistilištu, Mariju Potrij, Čunski kod Malog Lošinja.
- Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Antunu zahvaljuje za sretno položenu maturu, te im se i nadalje preporučuje, Danica, Žemunski kod Zadra.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, svetom Josipu, ocu Leopoldu Mandiću i svetom Antunu za brzo ozdravljenje unuka i za druge milosti, S. M. Cavle kod Rijeke.
- Zahvaljujemo Srcu Isusovu i Marijinu, Duhu Svetomu i slugi Božjemu Petru Barbariču na uslišanim molitvama. — Ljubica, Ivica, Željko, Ante Bikić, Privlaka.
- Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bištričkoj, sv. Antunu i bl. Nikolici Taveliću zahvaljujem za sretno položene ispite. Molim i dalje za milost! — Stud. medicine NN.
- Za dobar uspjeh svoje djece u školi zahvaljuje Mara Buric iz Smrka Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i slugi Božjem Petru Barbariču. Ujedno molim i za dalju pomoć.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za sve primljene milosti. — NN, Cazma.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za primljene milosti što se tice poboljšanja moga zdravja. — P. I, Zagreb.
- Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu Padovanskom i svim svetima zahvaljuje na mnogim milostima, te ujedno i nadalje stavlja pod njihovu zaštitu sebe i svoju obitelj. Josip Crni starši, Dolj, Gračenica, Vododer.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospu od brze pomoći što sam prizdravila, i nadalje im se preporučujem. — K. B. Vrpolje.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i slugi Božjem Petru Barbariču za sretno položenu maturu, te se i ubuduće preporučujem njihovu zaštitu. — Antica V. Bijeli Manastir.
- Zahvaljujem Presvetom Trojstvu za milost dobivenu po zagovoru oca Leopolda Mandića, te se ujedno unaprijed preporučujem za daljnju pomoć. — H. A, Slavonski Brod.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na pomoći kod operacije i na brzom oporavku. Preporučujem se i nadalje. — Milan Bogović, »San Marino«, Lopar, Rab.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svim zaštitnicima zahvaljujem za ozdravljenje, sretno položene ispite. I nadalje se preporučam njihovu zaštitu. — Zahvalna studenica P. D, Rijeka.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Fatimskoj, sv. Josipu i drugim zaštitnicima za mnoge milosti. Molim za sreću i iskorjenjenje psovke u obitelji. — A. P. Tuhej.
- Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, našoj Gospod od brze pomoći i sv. Josipu na primljenim milostima. — T. B, Slavonski Brod.
- Za primljene milosti ozdravljenja svoje učenke zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu. — Mara Kovacević, Refkovci.

Na omotu: Župna crkva Uznesenja Marijina u Kaštel Lukšiću

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družba Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate saljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNÍK
+ SRCA JESU SOVA
I MARIJINA

XI STUDENI 1968.
ZAGREB — GODINA 59

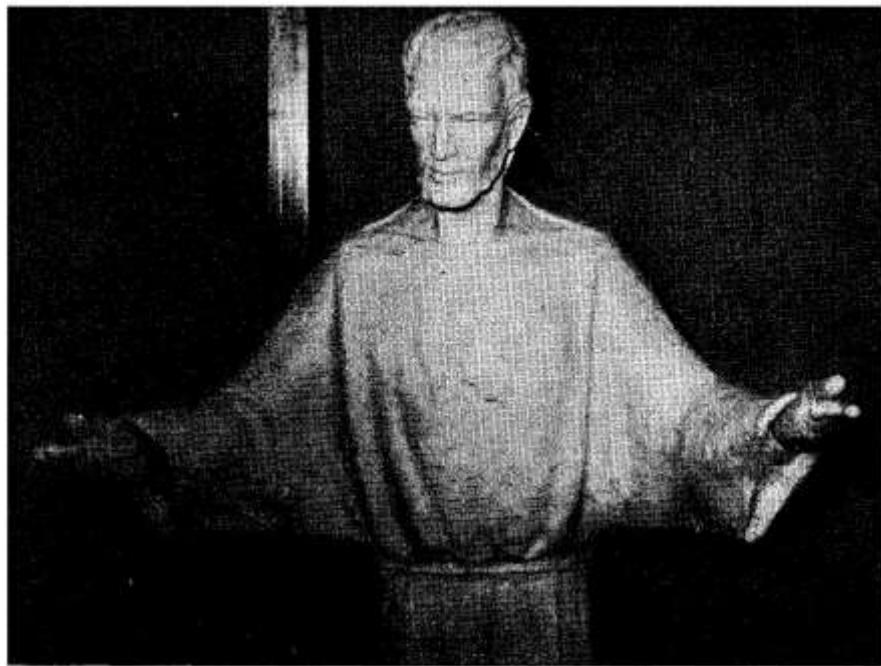
CIJENA 1 ND
POSTARINA PLACENA U GOTOVU

SADRŽAJ

402	Jesenska pjesma, Franjo Šipušić
403	Škola u sutrašnjem svijetu, Mijo Škvorc
408	Škole u misijama, Josip Antolović
411	Voda u rešetu, Don Božidar Medvid
412	O beskrajnom pouzdanju u Boga, Gustav Cloesen
416	Obraćenje Henrja Ghéona, Juraj Gusić
421	Razmišljanje uz dušni dan
423	Neočekivane posljedice napretka u poljoprivredi, B. H.
428	Tko sa davlom tikve sadl, Fra Blago Karačić
431	Sv. Stanko Kostka, Nikola Maslacić
432	Promražen odgoj, Josip Antolović
435	Zahvalnica Petru Barbariću
436	Kuća je naša prokleta, Pero Bulat
437	Razgovaramo
440	Zahvalnice

SLIKE: — NA OMOTU »NEBESKI OTAC«
NA Str. 401. »ISUS« OD ALOJZIJE ULMAN U SAMOSTANU SS. URŠULINKI U ZAGREBU.

VJERUJEM U BOGA, OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE, I U ISUSA KRISTA, SINA NJEGOVA JEDINOGA, GOSPODINA NAŠEGO, KOJI JE ZAČET PO DUHU SVETOMU, ROŽEN OD MARIJE DJEVICE, MUČEN POD PONCIJEM PILATOM, RASPET, UMRO I POKOPAN; SASAO NAD PAKAO; TREĆI DAN USKRSNUO OD MRTVIH; UZASAO NA NEBESA, SJEDI OB DESNU BOGA OCA SVEMOGUĆEGA; ODONUD ĆE DOĆI SUDITI ŽIVE I MRTVE, — VJERUJEM U DUHA SVETOGA, SVETU CRKVU KATOLIČKU, OPĆINSTVO SVETIH, OPROŠTENJE GRIJEHA, USKRSNUĆE TUJELA, ŽIVOT VJEĆNI, AMEN.

NEKO PODVECERJE VRACAO SAM SE KROZ SELO USPINJUCI SE PREMA CRKVICI NA BRIGEGU, NA DVORISNOJ OGRADI PLAKALA JE ŽENA ZAVIJENA U CRNINU. PITAO SAM SUSJEDNE NIJE LI JOJ SE DESILA KAKVA NESRECA. JOS GORE, VELCASNI: NAKON SMRTI NJEZINA MUŽA RODBINA JE ŽELI RAZBASTINITI. ONA U TOJ KUCI U KOJOJ JE PROVELA 15 GODINA NEMA VISE NISTA. POJAVIO SE NEKI NAKNADNI TESTAMENAT GDJE ONA VISE NISTA NEMA. - PITANJE BASTINE, PRAVA NA ŽIVOT! U ZEBNJI ZA GUBITKOM BASTINE S PRAVOM JE TA ŽENA PLAKALA, SVI JE MI DOBRO RAZUMIJEMO. A DA LI SMO SE KADA PITALI ZA SVOJU NEBESKU BASTINU. JESEN JE TU! OPOMENA DA CE DOCI I JESEN ŽIVOTA. UREDIMO PITANJE SVOJE NEBESKE BASTINE. NASA JE DOMOVINA I GRAĐANSTVO PRAVO NA NEBU, VELI NAM APOSTOL, I KRIST NAS ZOVE: DOĐITE K MENI SVI!... DOĐITE NA VODU I PIJTE ZABADAVA ...

*J
e
s
e
n
s
k
a
p
j
e
s
m
a*

Vjetar ljubi gole njive naše zemlje majke;
Baka priča sitnoj djeci duge priče, bajke:

— »Nakraj sela bila nekoć bijela crkva mala,
U njoj djeca molila su, Gospa ih je zvala;

Tad prokune na bunaru bijele Božje dvore
Luda snaša peruc rumbje tužne jedne zore.

I potonu bijela crkva, voda ju je skrila;
Plaću majke sa svih strana: »Djeca naša mila!...»

A iz vode čule su se pjesme našoj Gospi...
Jecaj zvona, tiha molba: »Grijeh joj taj oprosti...!»

Opet dođe luda snaša i prokune dveri,
Prokle vodu i sve u njoj nesretnoj u vjeri.

Tad još dublje tonu crkva. Sad nad njome pliva
Bijeli lopoč koji groblje mile djece skriva.

I sad u noć kada sumrak nad jezerom kruži
Medu granjem plaću majke, dobri otac tuži...

I nad grobom lude snaše, kada dan se gubi
Neka sjena traži pokoj, kosti svoje ljubi...»

— Da je ova luda snaša Božju pomoći zvala,
Niti jedna majka ne bi tuge svoje znala.

Nit bi ona sad nad grobom, kada sumrak prijeti
Zdvajala što prokle jadna Božji dom taj sveti...

Vjetar njiše golo granje naše zemlje majke;
Uz ognjište baka priča duge priče, bajke...

Franjo Sipušić

ŠKOLA U SUTRAŠNJEM SVIJETU

Evo nakane Apostolata Molitve za mjesec studeni: »Da se na što veće duhovno dobro mladeži riješe problemi školstva u modernom društvu.«

»Aktivna škola, radio-škola, televizijska škola, škola u prirodi, škola radosti!« Ministri prosvjete, razni direktori i profesori stručnjaci smisljavaju imena, načine i metode, kako bi ozdravili i probudili na nov život današnje školstvo. Koliko se programa promjeni u pojedinim godinama i državama! Kakvi se pokuši ne vrše, kakvi sve prijedlozi ne preporučuju? Uz sve to ljudi vide da nešto u sistemu obrazovanja i odgoja ne ide. Osnovne su škole pune malih nevaljalaca, u srednjima se mikroejderi i malo kasnije tinejđeri okupljaju u »autonomne republike« bez obaveza i »poreza«. Sveučilišta plamte otvorenim bunama svjetskog razmjera. Teški postoci »svršenih« daka ostaju »razlomci«, nedovršene ličnosti, nesposobni za sutrašnje teške zadatke. Neki ne otvore prozora u svijet i njihovo je znanje očajno oskudno. Drugi nisu uredili srca, svijet se mora bojati njihova morala. Neki su ostali nespretni i nevješti, nesposobni za bilo kakav praktičan posao. Sto bi trebalo urediti da nam škola u sutrašnjem mnogoznačnom svijetu daje ljude u svakom pogledu potpune? Potpunije negoli smo mi danas?

Cini se da bi škola »budućnosti« morala biti — »progres u radu«, »prodor u savjest« i »prozor u svijet«.

SKOLA —

PROGRES U RADU Svakako. U naše doba, kad je »praksis« opći zakon, kad se bez tehnike i vještina svijet ne zamiš-

lja, kad je tvornica važna kao i polje, a tehnički biro kao trgovačka kuća, daci bi morali uči u svijet »progrusa i vještine«. Stare su škole odveć kasno počele usmjeravati dake na praktično polje. Sve je išlo kroz skupne godine zajednički, na istoj »žnori«, u istim prostorijama, s istim profesorima, prema istim knjigama. Danas ne treba dokazivati da bi budućeg trgovca, inženjera, arhitekta, liječnika trebalo već ranije upraviti stazom njegova poziva. Opća kultura, temeljne zasade znanja i odgoja, ne bi smjele svoditi predugo sve dake na isti nazivnik. Možda bi se iza prvih šest godina podjednake izobrazbe rad s dacima morao rašljati: u više teoretskih i praktičnih smjerova. (Pitanje učitelja, knjiga, pomoćnih sredstava, prostorija — nije lako riješiti).

Znamo da je buduće vrijeme nagnuto na tehničku stranu. Kad bi se pretežnjem dijelu učenika, koji se zagledavaju u strojeve i praktične rezultate, uz njihovu tehničku spremu osigurao stalni plamen klasične i humanističke izobrazbe, ne bismo bolovali od »specijalnosti«. Ljudi bi želju za progresom i probuđenu vještinu skladno vjenčali s općim pogledima, znali bi da svijet što ga po Božjoj volji ostvaruju nije sve, da postoji veći svijet i nadsvijet. I njihova bi duša bila zadovoljna.

SKOLA —

PRODOR U SAVJEST Nije istina da škola uči samo riječima i pokusima. Ona

uči prije svega — primjerima. Škola je odgajalište. Nastavak domaćeg kućnog odgoja. Pripomoći vjerskom, crkvenom odgoju. Škola ne bi smjela trpitи skandala. Niti učitelja koji nisu sposobni da budu roditelji. Škola mora ulaziti duboko u savjest svojih štićenika. A to znači, da mora u njima stvarati ljude. Značajeve. Jake volje u službi zdravih spoznatih načela. Zato je nepodnositivo da u školi profesori djecu upućuju na zlo, svodnički kvare, prepustaju ih nagonima, ne poučavaju u dobru.

Škola mora pratiti dijete u njegovu rastu — i prisluškivati sve zakone djetinjeg i mladog srca. Nastavnik mora znati što se otprije zbiva u određenoj dobi njegovih učenika. Da li je to prvo otvaranje savjesti velikim problemima dobra i zla, da li je to punija odgovornost prepubertetskog doba, da li je to kovitlac dozrijevanja sa

svim potresima u tijelu i duhu, hormonalno i mišićno, intelektualno i voljno izražen. Svaki razred, svaku skupinu, svako razdoblje treba poučavati u određenim principima. Ako škola nema vjerskog karaktera, ta će pouka biti neodređenija i bez posljednjeg temelja, to se razumije. Ona počiva na prirodi, koju si ljudi hirovito, prema svome ēfuu tumače. Nosi li škola neki pečat religioznog odgoja, sve će pouke dobro utemeljiti i utvrditi na spoznaji o Bogu, o vječnom čovjekovu cilju i svetoj dužnosti života za braću ljude.

Kako vidimo, škola budućnosti nezamisliva je bez jakog moralnog odgoja. Svi socijalni, kulturni, općeljudski potresi, napose kritično stanje obitelji i pojedinaca, zahtijevaju to neodgodivo. I opet staro pitanje: Tko da odgaja sutrašnju mladež?

Škole u misijama

Da škole u misijama pridonesu razvitku poštivanja ljudske osobe (Misija nakana A M za studeni 1968.).

Školsko je pitanje veoma osjetljivo u svim zemljama. I javno mnjenje i državne vlasti posvuda pokazuju zabrinutost u pitanju odgoja. Dva shvaćanja u toj stvari dovode do čestih napetosti i trzavica. Prvo traži i želi isključivo državne škole, u kojima će se odgajati građani države. Drugo smatra da je pametnija sloboda u školstvu, koja dopušta i privatne škole, kako bi se svaka skupina mogla školovati i odgajati po vlastitom ukušu i potrebama bilo religioznim, bilo etničkim, bilo kulturnim, dakkako u okviru jedne nacije. Prvo shvaćanje može lako dovesti do diktature i podjarmljivanja duhova. Drugo bi opet moglo roditi anarhiju i razdor, a sve pod izlikom nužnosti pluralizma. Svaka zemlja rješava to trnovito i komplikirano pitanje na svoj način.

Pitanje školstva postaje još teže u misijama, gdje Crkva ima svoje škole, a ipak su njezini vjernici u svim tim zemljama samo dosta skromna manjina. Što činiti u tim školama? Da li u njih primati sa-

mo kršćansku djecu i na taj ih način izolirati od ostalog pučanstva ili naprotiv otvariti vrata svima bez razlike na vjeru, pa se izložiti riziku optužbe zbog prozelitizma, to jest iskorištavanja školske nastave za širenje kršćanstva? Dosađa još nitko nije dao potpun odgovor na taj problem, nego se on rješava različito prema vremenima i krajevima. Gotova rješenja u stvari nema. Crkva se zalaže posvuda za sveto pravo kršćanskog odgoja i za pravo roditelja da slobodno odabiru odgoj za svoju djecu.

Da li je ipak moguća suradnja u pitanju odgoja između Crkve, države i obitelji? U neku ruku sigurno jest! Koncilski dekret o misiskoj djelatnosti Crkve kaže: »Prisutnost kršćana u ljudskim skupinama mora biti prožeta onom ljubavlju kojom nas je Bog ljubio. Ona ne očekuje nikakvu korist ni priznanje. Bog nas je ljubio ljubavlju bez plaće. Kršćani moraju posvetiti naročitu pažnju odgoju mladih preko škola svake vrste,

Lenjske je godine naš misionar o. Stjepan Gak posjetio svoje rodno selo Voloder. Dugi niz godina radi on kao profesor u Pooni u Indiji. I to je red na jednoj misijskoj školi, ali školi u čisto modernom smislu, u modernim prostorijama, s ustavljenim programom i razgraničenim fakultetima. — Na slici o. Stjepan Gak u svom selu okružen djevojkama u narodnoj nošnji.

koje su povlašteno sredstvo za odgajanje i uzdizanje kršćanske mladeži, ali u isto vrijeme služba veoma visoke vrijednosti za ljude.« I na mnogim drugim mjestima Koncil doziva u pamet kršćanima kako su po svojoj djelatnosti korisni svojoj zemlji ne samo zato što je kršćanska aktivnost pozitivna i njezina dostignuća obogaćenje, nego i zbog načina na koji razvijaju svoje djelovanje na području zna-

nja, kulture, obaviještenja itd. kršćani pridonose originalni udio čitavoj ljudskoj zajednici. To uvjerenje mora pružiti i brojčano malim kršćanskim zajednicama u misijskim zemljama osjećaj ponosa, stabilnosti i mira među njihovim sugrađanima te olakšati dijalog s njima.

Taj dijalog i s jedne i s druge strane mora razvijati poštivanje dostojanstva ljudske osobe. Krš-

čanska nauka nalazi temelj za to dostojanstvo u činjenici da je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju. Čovjekovo dostojanstvo traži da djeluje osobno, tj. na vlastitu pobudu, slobodno, ne pod slijepim pritiskom ili prisiljen izvana. Ranična grijehom ljudska je sloboda potrebna Božje milosti. Svaki će morati položiti račun o svome životu pred Bogom. I to je uloga odgoja: naučiti mlade ljude da znamu u sebi razlučivati između slijepih nagona i slobodne odluke i nagona držati u stezi i zaptu a produbiti slobodu odlučivanja i svijest odgovornosti.

Takav je način odgoja koristan svima, probitačan za svaku zemlju i svaku sredinu. On može ublažiti društvene i rasne napetosti. On može poboljšati sklad među narodima. Ništa ne može pravo postojati bez dužnog poštivanja ljudske osobe. Ljudska je osoba iznad svega. Nad njom je jedino Bog. Iz dostojanstva ljudske osobe izvire svako društvo kao i sloboda na brak ili na celibat. Dostojanstvo ljudske osobe stvara pravo na osnivanje obitelji, ali ne također za svakog i dužnost. Zahvaljujući dostojanstvu ljudske osobe čovjek se može oslobođiti od pritiska kolektivizma. Najviši dijalog čovjeka stvorena na sliku i priliku Božju jest dijalog s Bogom.

Budući da u novo nastalim narodima među kojima valja nadvladati društveno vrenje, revolucionarnu eksploziju, etničku, plemenjsku, političku, raznu i kulturnu trivenja i škola ima svoj nenadomjestivi udio, treba promicati školstvo

kao odlično sredstvo za sve veće poštivanje dostojanstva ljudske osobe. I u tome smislu sve one ne-suglasice koje smo spomenuli na početku ovoga članka nisu ništa prema golemin uslugama koje može učiniti škola u izgradnji jedne narodne zajednice.

U jednoj novijoj izjavi predsjednik Ugande naglasio je kako njegova vlada odgoji svake godine 150 profesora, ali je dodao, kako je odgoj tako važan za razvoj zemlje da vlada nema prava odbiti jednog učitelja radi njegova podrijetla ili boje kože. »Djeca ovoga naroda moraju biti povjerena najspasobnijim i najiskusnijim osobama koje imamo na raspolaganju.«

Nakon II svjetskog rata pa sve do danas čitav je svijet osjetio silnu želu za mirom i ona je poslužila kao zajednička baza svih susreta na kojima se suočavaju različite ideologije. Želja za mirom dopustila je i katoličkoj Crkvi da se osjeti blizka s ljudima i zemljama koje su bile daleko od nje. Traženje mira u svijetu obična je tema zajedničkih poruka i izjava. No možda će ta tema u skoroj budućnosti biti izbrisana i zbaćena s dnevнog reda. »Tkogod ozbiljno razmišlja, shvatit će da u srcima valja raditi da nestane među ljudima dominacija i gospodstva ispraznih želja i sebičnosti i da se svi otvore prema međusobnom razumijevanju u poštivanju i ljubavi svoje braće« (Radio Vatikan). A to će se jedino ostvariti onda ako svatko od male na bude odgajan i izgradivan u sve većem poštovanju prema velikom dostojanstvu ljudske osobe.

U tom pogledu škole mogu učiniti nenadoknadiv posao. I Crkva, koja ima u misijama brojne škole počevši od najnižih pa do najviših, pozvana je da pridonese svoj udio

u tom plemenitom i preznamenitom djelu. Pomožimo mi taj posao barem molitvom i dobrim željama!

Josip Antolović D. I.

VODA U REŠETU...

»Blago čovjeku koji o zakonu Gospodnjem razmišlja dan i noć — on će biti kao rodno drvo, kojemu se grane uvijek zelene, koje donosi rod u svoje vrijeme, jer je zasadeno pokraj vode ...« tako je jedne nedjelje stari, dobri župnik započeo svoju propovijed. Govorio je »kako ne živi čovjek samo o kruhu — nego i o svakoj riječi, koja izlazi iz usta Božjih.« »Eto — nastavio je — jer i Bog to nareduje; ali sedmi dan posebno mislite kako ćete nahranići dušu — eto vam sv. Pričesti i riječi Božje! Ja ću se danas — govorio je kako otac govori djeci — zadržati na ovoj drugoj tj. na riječi Božjoj. Bog nam je, veli, dao nedjelju — kao svoj dan — Gospodnji dan. Odredio nam je počinak — da se osuveži tijelo i okrije pi duša! Riječju Božjom se duša okrjepljuje — dakako, duša koja traži Boga ... koja je »dobre volje« — a Gospodin je nazvao »blaženima one koju slušaju riječ Božju i drže ju.«

»Ali, draga moja djeco, riječ Božju treba u sebi zadržati, treba o njoj razmišljati! Treba svoja osjetila malo obuzdati — treba malo tišine i sabranosti — ili u crkvi, ili u svojoj sobi, ili u svetoj Božjoj prirodi — jer vidite — reče im slikovito — kao Isus u Evandelju (ma kako li tu sliku pronade!) — kad biste vi sada nakon propovijedi odmah otišli na rivu — na korzo, a o njoj ne biste razmišljali — to bi vam bilo isto kao kad biste sada otišli na »Slatinu« (a to je potok koji protjeće u rjestom) i zagrabilo vodu rešetom pa je ponijeli kući!« — Svijet se mlako nasmijao, ali je i razumio! Tako je i Arski župnik poučavao svoje župljane — kad je govorio o šampanjcu koji izvjetri, ako ga se odmah ne začepi! Tako je i sv. Ljudevit Grignion govorio: — »Koji je to seljak tako lud, da bi svoje dobro vino lijevao u bačvu koja je rasušena, koja propušta na mnogo strana? Tako ni dragi Bog — ne može — jer je mudar — lijevati vino svoje ljubavi u one koji ne svladaju svojih sjetila: ociju, usiju, jeziku itd.«

Eto zašto ne »posvećuje« nedjelje onaj koji razigrava svoja osjetila — po bučnim ili sumnjivim zabavama... Eto zašto se »svagda uče, a nikada ne dolaze do spoznaje istine... jer nose kući vodu u rešetu!«

Dr Božidar Medviđ

O BESKRAJNOM POUZDANJU U BOGA

Psalm 45.

1. — Bog nam je utočište i zaštita, pokazao se *jakim* pomoćnikom u nevoljama.
2. — Zato se nećemo bojati, kad se zemlja potrese i kad gore padnu usred mora.
3. — Neka buđe i kipe vode njegove, neka se potresu planine od valova njegovih.
4. — Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev.
5. — Pritoci rijeka vesele grad Božji, presveti stan Svevišnjega.
6. — Bog je usred njega, neće se pokolebiti, Bog mu pomaže već od rane zore.
7. — Narodi se pobuniše, kraljevstva se pokrenuše. On zagrimi glasom svojim, zemlja se rastopi.
8. — Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev.
9. — Dodite, vidite djela Gospodnja, divne stvari učini na zemlji.
10. — Svlada ratove sve do krajeva zemlje, slomi lukove, prelomi kopljja, i sažeže štitove ognjem.
11. — Prestanite i spoznajte: Ja sam Bog, uzvišen nad narodima, uzvišen nad zemljom!
12. — Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev.

Nesavladivo pouzdanje u Boga predmet je vjerskog života i molitve, što će uvijek zanimati čovjeka. Ništa nije čovjeku potrebni od radošne hrabrosti, koja ga prenosi preko svih prepresa, i naravna vještina i smlonost pomažu čovjeku, da svlada nevjerojatne potekoće. Ali religiozan čovjek, koji zna da ga napajaju izvori božanske snage, ima još silnija jamstva i uporišta za svoju hrabrost i pouzdanje od bilo kojeg herojskog čovještva. Već Stari zavjet kliče svojim pjesmama i povijesnim izvještajima beskrajnom i nesavladivom pouzdanju u Boga. Klasičan izraz našlo je ovo nepobjedivo pouzdanje u Božju pomoć u 45. psalmu.

Tko želi razumjeti svu dubinu misli i osjećaja ove pjesme, morat će se sjetiti onog ča-

sa u povijesti, kada je nastala. Moramo sebi živo predočiti mlađoni i osjećajni svijet, o kojem psalmista govori, i slušati odjek te molitve u kršćanskim srcima.

I — POVIJESNI ČAS, U KOJEM JE NASTALA OVA PJEŠMA

Tumači Svetog pisma najraznopravnijih škola slazu se u glavnom, da je ovaj psalm nastao za vrijeme Asirskih ratova. Vjerojatno nadovezuje na pobjedu Izraelaca prilikom uzašudne Senaheribova opsade Jeruzalema 701. godine prije Krista. Dvadeset godina prije toga Sjeverno je kraljevstvo podleglo navalama Asiraca. Samarija je pala i na trogodišnje opsade. Izraelci su morali poći u asirsko ropstvo. Sveti pismo govori potresne riječi o dubljim

uzrocima te narodne katastrofe. »To se dogodi, jer se Izraelci ogriješili o Gospoda, Boga svojega, koji ih je bio izveo iz Egipta, iz vlasti faraona, kralja egipatskoga, i jer su štovali tude bogove. (4. Kralj. 17, 7) — Pouzдавali su se u svoja vlastite sile i odrekli se Boga. I tako su propali.

Dvadeset godina kasnije stajalo je Južno kraljevstvo, i s njim Jeruzalem, pred istom odlukom. Bila su otvorena dva puta: III pouzdati se u moć oružja i ogledati se za saveznicima, što bi tražila naravna politička razboritost; III položiti svu nadu u Boga. A to bi naravnom čovjeku izgledalo kao ludost i mahnita smionost. Maleni židovski narod živio je na uskom pojasu zemlje, koji je već kroz tisuće godina služio vojskama najrazličitijih velesila kao prolaz. Egipt, Babilon, Asirsko i Hetejsko carstvo, Damask i Transjordanjska plemena okružili su slablj Božji narod sa svih strana. Čovjek bi mislio, da će se izabranii narod samo tako moći obraniti od tih svih jahkih neprijatelja, ako sklopi savez s jednjim od moćnijih susjeda. I baš je to Bog zaštranio Izraelcima po svojim prorocima. Gospodin je od svoga naroda tražio politiku, koja će se oslanjati jedino na vjeru i moć vječnog Boga. Time nije htio osuditi naravna sredstva. Ali je htio svome narodu urezati u dušu nadnaravnu istinu: »Ako ne vjerujete, nema vam više opstanak! (Iz 7, 9). Ne samo da srođa Izraelaca stoji i pada s ovom vjerom, nego čak i sam njihov opstanak. Slično je glasilo Izajina propovijed pred kolebljivim i nedoljčnim kraljem Ezečijem, kada su se Asirci približili sa sjevera svetom gradu Jeruzalemu s neuvremenijim borbenim sredstvima onog vremena: »Neće provaliti u ovaj grad i neće baciti arno strijelu. Neće se primaci k njemu sa štitom, niti će iskopati opkop oko njegak (Iz 37, 33). Kralj popusti moćnoj osobi Bogom nadahnutog proroka. Asirci se spremaju da navale na grad. Dotada se nijedna tvrđava Palestine i Sirije nije uspjela obraniti. Jeruzalem se pouzdao samo u svoga Boga, i u nijednu silu ovoga svijeta. Jednog jutra ugledale Izraelci na mjestu, gdje su do sada uvijek vidići sprave za opsadu, asirski tabor i njihove straže, veliku zbrku. Tabor je bio dignut na brzinu, vojaka je bila netragom nestala, a na mjestu gdje je prije stajao tabor, ležali su bezbrojni okuženi vojnici i mrtvaci. Jeruzalem je bio sloboden. — Sto se dogodilo? »Iste noći izade anđeo Gospodnj i pobi u taboru asirskom stotinu osamdeset i pet tisuća ljudi, veli Sveti pismo (4. Kralj. 19, 35).

Drugim riječima, kuga je izbila i prisilila neprijatelja na negli povratak, ako nije htio posve podići jezovito kugli. Sačuvan je ratni izvještaj ponosnog kralja Senaheriba o ovoj vojni. Pripovijeda, kako je zatvorio jeruzalemskog kralja u njegovu gradu kao pticu u krijeti. Ali ne spominje ni jednom riječju zauzeće grada. Prema ratnim izvještajima svih stoljeća znači to ponizno priznanje, da nije uspio zauzeti grada. Herodot priča o istoj vojni, kako su došli miševi i izgrizli kožnate dijelove s oružja Asiraca. Keo često, i ovdje smatraju miševe simbolima i prenosiocima kuge. Biblijski i nebiblijski povijesni izvori slaju se da-kle, da se Jeruzalem spasio na izvanredan način od propasti. Izajina propovijed o pouzdanju u jedinoga Boga našla je na čudesan način svoje opravdavanje. A predmet je naše pjesme baš neobuzdana radost, što klijuče iz srca svakog Izraelca radi tejne neograničenog povjerenja u Boga u svim buramama života. Druga i treća kritica nose još izrazitiji biljež ratne nevolje iz 701. godine. Nenadano oslobođenje iz velike opasnosti još prije nego što je zora zaruđila, tipična vjerska Izajina misao, i još neke druge sitnice dokazuju, da se naš psalm radio baš u ovom burnom vremenu.

II — RELIGIOZNI SADRŽAJ PSALMA

Već smo rekli, da je predmet psalma pouzdanje u Boga, i to oduževljeno, nepokolebitivo i neograničeno pouzdanje u svim buramama života. Refren, što ga je pjesma, čini se, imala iz svake kritice, glasi ovako: »Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovijev! Psalm razvija tu svoju temu o posvermljenjem osjećaju sigurnosti u Bogu i kod Boga u etapama. Tri kritice tri su koraka naprijed. Neki su označili ove etape riječima: »Propast svijeta, uzbruna naroda, Božje kraljevstvo mirav. Ali nije sigurno, da li prvu kriticu imamo shvatiti eshatološki. Istina je, da slike imaju apokaliptičke boje. Ali su možda samo simboli strašota i bura, što ih gledamo već u razvoju svjetske povijesti. Ovo je shvaćanje vjerojatnije, jer druga kritica ima povijesni značaj. Zato bi bolje bilo razdijeliti sadržaj ovako: Strahota ovoga svijeta, uzbruna naroda, Kraljevstvo Božje.

Svaka od ovih misli završava klicanjem beskrajnog pouzdanja u Boga Jakovijeva, tj. u onoga Boga, koji nas poziva u svoju neposrednu blizinu, koji srušta ljestve u ljudski život, koji dopušta, da ga molitvom svladamo; koji nas poziva, da ga naslijedujemo; i koji se nikad ne kaže, što nas je pozvao.

STRAHOTA OVOGA SVIJETA Svaka se kitića sastoji od tri stihia. U prvoj nedostaje refren. Ali nema sumnje, da je samo zabunom kojeg prepišla nestao.

Kao često u hebrejskim pjesmama, tako i u ovom psalmu prvi stih sadrži čitavu temu: »Bog nam je utočište i zaštita, pokazao se jačim pomoćnikom u nevoljama». Slijedeći stihovi razvijat će samo ovu misao dalje. Bog je naše utočište i zaštita, čija nas moć brani i spasava. Zato naše pouzdanje u njega nije ni slijepo ni nerazumno. Bog je već u tisućama nevolja dokazao svoju spravnost da pomogne. Razumnost starozavjetne vjere dolazi baš ovdje do snažnog izražaja. Pristajemo uz Boga i zato, što je to razumno. Niže samo predmet vjere, da nam Bog želi i može pomoći, nego i plod dugog iskustva. I te iskustvane činjenice bacaju hrake svijeta i na najtemničke puteve, kojim Božji služe moraju lici. Predmet naše pjesme nije samo beskrajno pouzdanje iz ljubavi, nego ujedno pouzdanje, koje vidi i zna.

Treći i četvrti stih spominje prvi učinak pouzdanja u Богu: nepokolebljivost osred strahota ovoga svijeta. Stoga neka nas ne hvata strah, i kad bi se zemlja potresla, i kad bi se prevalile gore usred mora, da bi bužila i kipela njegova voda, da bi se tresle gore od njegove sile. Iz ael zna samo za jedan odgovor na sve ovo: »Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev!»

Psalmista vidi pred svojim očima sliku strašnog zemljotresa, od koga se tresu gore, more se burka i dite grebene kao pršnju.

Ne vjerujemo, da je ta slika o pobuni prirode simbol propasti svijeta. Bit će prije prikaz navala naroda protiv Božjega grada. Drugo bi pitanje bilo, da li se sadržaj iscrpljuje u povijesnom području. Izrazi su previše općeniti. Uključuje sve strahote, pred kojima ljudsko srce strepi. Nevolje vremena, led, munje, gromovi, pa sve do buru poslijednjeg vremena, sve je uključeno. Čini nam se, kao da psalmista želi reći: makar se zemlja tresla u svojim stozorima, makar se nebo i zemlja srušili, srce Bogu odanog čovjeka reći će: »Gospodin vojska je s nama, naša je pomoć Bog, jer stvorenja su samo mač njegove svete pravde i sile». »Naša je zaštita Bog Jakovljev!«. Doista, čovjek, koji je više od dvije tisuće i pet stotina godina prvi put pjevao ovu pjesmu, pretakao je riječ apostolovu: »Ovo je pobjeda, koja pobije svijet: naša vjera!« (1 Iv 5, 4). Oduzeti svijetu sve njegove strahote beskrajnim pouzdanjem u Богu, to znači pobijediti svijet.

UZBUNA NARODA Psalmista prelazi od apokaliptičkih slika iz prve kitice na ljudski prizor u drugoj. Crtu nam grad Božji u nadnaravnoj viziji proroka. Žemaljski Jeruzalem na brdima Judeje nije poznavao rijeke. Njegova opskrba vodom bila je za njegove stanovnike u osmom vijeku prije Krista gotovo nerješiva potreškoća, kao što je još i danas. A ipak govori psalom o rijeci, čiji valovi tječe i vesele sveti grad. Slika je to rajske rijeke, Elja četiri rukava natapaju čitav svijet, predodžba o bajnoj rijeci s kristalno čistim vodama, kojima se krijevi sveti grad Međianskog kraljevstva. Ova je slika bila poznata svim prorocima od Izajjinih, Ezejkijelovih i Joelovih dana pa sve do Apokalipse svetog Ivana. »Rijeka i pritoci njezini vessele grad Božji, presveti stan Svečišnjegax.«

Slijedeće riječi još jasnije govore, kakve mjesto ta rijeka predstavlja. Na prvom je mjestu osobna blizina i prisutnost Božja u njezinoj gradu. »Bog je usred njega, neće se pokolebiti«. Blizina je Božja ta rajska rijeka, koja znači za sveti grad neopisivu radoš. Prisutnost Božja je također odlučni razlog, zašto se grad ne treba bojati: »Bog mu pomaže već od rane zore«. Spas u samu zoru bez sumnje je uspomena na čudesno oslobođenje od opsade Asiraca godine 701. Neprijateljska je sila bila skrivena preko noći. Zora je objavila dječju Božiju providnosti.

7. redak: »Naredi se pobuniše, kraljevstva se pokreneše. On zagrimi glasom svojim, zemlja se rastopi (zadrhta)«.

Slika kraljevstva, što se ljujaju, odgovara odlikno asirskom vremenu. Sjetite se samo porugljivih riječi Asiraca, što su ih dovikivali jeruzalemskim stanovnicima: »Gdje su bogovi zemalja, koji bi spasili svoje narode iz ruke asirskoga kralja?« (Uspr. Iz 37, 18–20) Radi ove premodi Božju pomoći nad svim slikama i burama ovog vremena, koja se sve novo pokazivala u povijesti Izraelaca, uživaju psalmista na kraju druge kitice ponovo: »Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev!«. Bog je dokazao, da može pomoći. I zato mu pripada za sva vremena beskrajno pouzdanje njegovog naroda.

KRALJEVSTVO BOŽJE Treća kitica govori najprije o dogadajima, što su ih prethodni stihovi samo predpostavljali. Prvi stih nas poziva, da promatraimo divnu sliku Božju: »Dodata, vidite djela Gospodnjina: divne stvari učini na zemlji.«

Drugi stih iznosi sliku bojnog poljaiza povlačenja boraca: prebijeni lukovi, slomljena

koplja; izgorjeli štitovi i bojna kola. »Sviča ratove sve do krajeva zemlje, slomi lukove, prelomi kopija i sažeš štitove ognjem.«

Ali ta jezovita slika nije samo jeftina sensacija. Psalmista hoće da uvidimo, kako je svaka borba protiv Boga uzaludna. »Prestanite! Time psalm želi očito reći: Prestanite s borbenom! Prestanite s navalama protiv Bogat! i spoznajte: Ja sam Bog! Tko shvaća ovu istinu u svoj njezinu dubini, tome će se borba protiv Boga učiniti besmislenom; ne samo hulom, nego bezumjem. »Uzvišen nad narodima, uzvišen nad zemljom. Moć i slava Božja morala bi uvjeriti sile ovoga svijeta, da je borba protiv Boga bezumjev. »On je Bog!«

Kraj pjesme dolma nas se kao česnutljivi vrapac: »Neka dode kraljevstvo tvoje! Ali otoci te molitvi nije odreknuće, nego borbeno pouzdanje u Богu: »Gospodin vojska je s nama, naša je zaštita Bog Jakovljev!«

Ako se sada pitamo, kakve religiozne misli i osjećaji dolaze u 45. psalmu do izražaja, onda moramo reći: vjera. Auktor ove pjesme spada u redove starozavjetnih junaka vjere, o kojima govori sveti Pavao u 11. pogl. poslanice Židovima. Bio je jedan od onih, »kojih ne bijaše svijet vrijedan« (Zid 11, 38). I neće ih nikad ni biti vrijedan. On je vjeron pobedio kraljevstva i bio je po vjeri i u vjeri dorašao svim strahotama prirode, makar to bila i konačna propast svijeta. Nije strepol pred burom života, jer je znao, da je Bog s njim. Ujedno je bio čovjek molitve, koji svim srcem čezne za mirom kraljevstva Božjeg. Zato je doviknuo snagom i žarom proroka svim onima, koji napadaju Bogu i Božji narod: »Prestanite i spoznajte: Ja sam Bog! Prisutnost Božja bila mu je riječ s bistrim svježim vodama u pustinji života. Taj izvor snage učinio ga je nepokoljebljivim, a sveti grad neosvojivim. Svijest, da mu je Bog Jakovljev, Bog objave blix, učinila ga je smionim i čvrstim kao što je bio njegov Bog. — Vjera, pouzdanje u Богu, borbenost, čezna za Božjim kraljevstvom: to su religiozne misli i osjećaji, o čemu pjeva 45. psalm.

III — KRŠĆANSKI SMISAO 45. PSALMA

Na kraju će biti korisno, da usporedimo duh u kojem kršćanin izgovara ovu molitvu mislima onih, koji su oko 700 godina prije Krista prvi puta pjevali taj psalm. Kršćanin se osjeća jedno s onim moliteljima, a ipak izgovara riječi toga psalma u bitno drugom duhu nego oni.

Kršćanin zna, da je sjedinjen s prvim pjevačima ovog psalma. Sjedinjen je s njima po

vjeri u istoga Boga. Sjedinjen je s njima po vjeri, da je taj Bog naše sutočište i zaštita, pomoćnik u nevoljama. U njemu živi isto pouzdanje, da ne mora strepiti ni pred kojom strahotom prirode ili ubunom naroda, ako je s njima Bog. I konačno je sjedinjen s prvim moliteljima ovog psalma po čežnji za kraljevstvo Božjim, za časom, kada će neprijatelji napokon poslušati upozorenje: »Prestanite i spoznajte: Ja sam Bog! Sjedinjen je s njima po čežnji za mirom, koji počiva u priznanju Boga, jer je on uzvišen nad narodima, uzvišen nad zemljom.«

Kršćanin izgovara riječi psalma kao prvi njegovi pjevači u vjeri, pouzdanju i čežnji za Božjim mirom. A ipak ih izgovara u bitno drugom duhu.

Kada kršćanin molí pomoćnik u nevoljama, onda uključuje iskustvo crkvene povijesti, što traje već dvije tisuće godina. A bat je ona bila psalmisti nepoznata. Ovom iskustvu pripada životno djelo Kristova: otkupljenje po tajni kriza, punina milosti, što ih duga povijest Crkve krije u sebi. Smisao ove pjesme proširio se na čitav svijet. Danas već uključuje Božje kraljevstvo na pet kontinenata i blego Božje pomosći, što su je na sebi doživjeli.

Kada kršćanin govori o gradu Božjem, onda misli na divno svetište Kristove Crkve. Sjeti li se Božje prisutnosti u svetom gradu, odmah će pomisliti na euharistijsku žrtvu ili na svetu gozbu kod pričesti. Izgovara li riječi: »Nede se pokolebiti, onda misli na nepogrebitost i na nesavladivošć Crkve, koju joj je Krist kod Cezareje Filipove obećao.«

Ako kršćanin govori o Božjim pobjedama nad neprijateljima Gospodnjim, onda mu se također javljaju prizori kao oslobođenje Beča i bitka kod Lepanta. Ali još više misli na pobjedu milosti u ljudskim dušama.

Molitva »Gospodin vojska je s nama« znači da kršćanin mnogo više nego da starozavjetnog čovjeka. On obuhvaća svu punino milosne zajednice s Kristom, život u Kristu, koji je duša svete Crkve, Ukratko, kada Kristova Crkva izgovara Božje riječi Staroga zavjeta, onda nam se čini, kao da vječno stari i vječno novi smisao ovog psalma blista kroz Kristovo sunce u neshvatljivo divnim bojama, što ih starozavjetni čovjek nije mogao ni naslutiti. Hvalospjev pouzdanju u Богa starozavjetnih ljudi pretvara se u ispunjed kršćanskog pouzdanja i vjere u svim burama našeg vremena: »Gospodin vojska je s nama, nela je zaštita Bog Jakovljev!«

Gustav Clossen D. I.

K SVJETLU VJERE

OBRAĆENJE HENRIA GHEONA

IZGUBLJENA VJERA Henri Ghéon radio se 1875. godine u Bray-sur-Seine. Odgojen je u liceju u Sensu. Otac mu je bio farmaceut, dok je njega odredio da postane liječnik.

Obitelj Vangeon — to je Ghéonovo pravo prezime — bila je slična mnogim obiteljima u vrijeme Treće Republike Francuske: otac je bio bezbožac, a majka vjernica. Dijete je bilo odgojeno kršćanski. S majkom i sestrom obavljao bi svoje molitve klečeći pred malim skupocjenim raspelom. Nad majčinim krevetom često je promatrao sliku Gosipina uznesenja s pobožnošću. Prvu svetu pričest primio je vrlo pobožno.

Dvije ili tri godine nakon toga dogodio se preokret. Ghéon ga je sam opisao: »Dogodilo se to u Brayu za vrijeme uskrsnih blagdana. Moja majka spremala se u gornjoj sobi za misu. Ja sam u donjoj čitao. Jesam li dobro razmislio o onom što će učiniti? Ona me je zovnula, ali ja joj nisam odgovorio.

— Henri, dodi i spremi se, već smo zakasnili...!

Kad sam se popeo gore, ona je bila tu preda mnom, kraj ormara s ogledalom, sa šeširom na glavi i spremajući se da navuče rukavice.

Ona mi reče: — Pa ti ćeš izgubiti misu...

Čuo sam njezin dragi glas. I čuo sam sebe kako sam joj odgovorio, a da nisam podigao očiju, stideći se sebe možda, ali odlučno izgovorivši: — Ja ne idem! ...

Siromašna žena nije imala vremena da se snade. Ja nastavih bez okljevanja: — Mama, što ti hoćeš, ja više ne vjerujem!

Tako je dječak od 15 godina donio odluku. Ipak, njegov ga otac nije pokušao zadobiti protutvjerskim idejama. Uza sve to što je Inače ostao privržen majci, zadao joj je mnogo bolj.

Ghéon je tako 20 godina živio bez Boga.

Nakon što je u Parizu svršio medicinu, nastanio se u rodnom gradu. Već to vrijeme počeo se baviti književnim radom. Godine 1900. sastavio je tragediju »Kruh», koja se prikazivala 1902. Od tога vremena nižu se njegova djela.

Za Ghéona je umjetnost iznad svega. Začrtava ga glazba, napose Mozart. Godine 1932. objelodanju je djelo »Šetnja s Mozartom».

Pričaći ga i slikarstvo. I sam slika. A posebno je zavollo Fra Angelico.

PRVI POZIVI Ghéon je otkrio Fra Angelica u Firenci, kad je putovao po Italiji sa Gimodem. U tom času bio je uzdrman njegov poganski duh. Ove slike ne samo da su lijepo, nego iz njih izbija vjera. Čuvstveni Ghéon pred tim slikama uzdisao je od uzbuđenja. O tim utiscima kaže:

«Neodoljivo magnetiziranje bića. Kako je bilo lijepo svjetlo na zaravanku graha u cratu i na crnim cipresama! Izašli smo iz crkve Svetog Kriza, gdje je umirao sveti Franjo Asiški, iz Svetog Marka, gdje je Krist izdišao na križu i gdje je Djelica čekala Andela u jednom otvorenom i tihom hodniku. Umjetnost me je već zanosila, ali nikada tako vi-

soko. Ja sam se doticao granice između ljudskog i božanskog, između zemaljskog i serafinskog, između onoga što je od svijeta i onoga što pripada nebu.

Ghéon nije bio previše zaokupljen liječničkim pozivom. U svome rođnom mjestu provadio je vrijeme najviše u vrtu, uživao je u ružama i voću, često je svirao na svome pianinu i bavio se pjesništvom.

Otat mu je umro, te je živio sa svojom majkom, koju je veoma cijenio i poštivao, i sa setrom koja je vrlo mlada ostala udovica, te s njezinim dvoje djece. U tom društvu nije osjećao potrebu da osnuje svoju vlastitu obitelj.

Na milost Božju ima svoje puteve kako da dođe do neke duše. Nakon onog doživljaja u Firenci, gdje je počeo naslućivati nebesko u slikama Fra Angelica, Bog kuca na Ghéonova vrata kuinjom. Jedna njegova nečakinja, koju je volio kao svoju kćer, teško je oboljela, pa se je radi tog morao brzo vratiti iz Italije. Dijete je ozdravilo, ali dva mjeseca nakon toga iznenada je nastradala životom njegova majka. Jedva je bilo vremena da primi sakramente umirućih.

Majčina ga je smrt ispunila očajem, srce mu je osjećalo bunu protiv Boga. Kod zadužnice njegov je prijatelj Peguy žarko molio, dok su ostali pratili svetu misu s poštovanjem, ali on je drsko dizao glavu. Gledao je

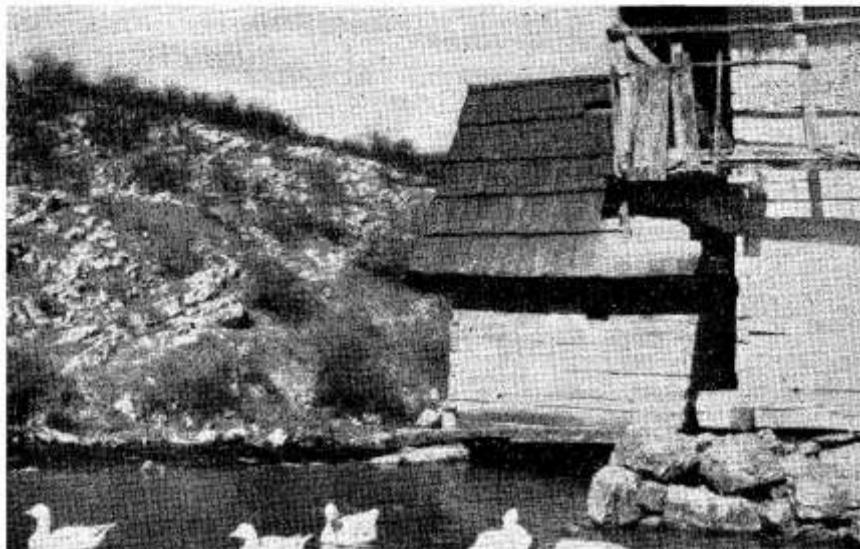
svetu Hostiju, dok je u ranjenom srcu govorio: »O Bože, ti ne postojiš, ti ne možeš postojati, jer ti si mi uzet majkule. Uza sve to ipak je držao, da majku nije posve izgubio, već je bio uvjeren, da će ona na neki način primiti plaću za svoj život ljubavi i žrtve, a bio je uvjeren da će je jednom ponovo vidjeti.

Nije li to bio dokaz, da u njemu vjera nije posve umrla, nego da je u njegovoj podsvjeti stojištinjalj?! On je već sada tražio ono, što će kasnije naći.

Nakon što se je smirio od žalosti zbog majčina gubitka, pošao je na putovanje po Italiji, Grčkoj i Maloj Aziji. Kad se je u srpnju 1914. vratio u Pariz, iznenadio ga je početak svjetskog rata.

SVJETSKI RAT Ghéon je silno ljubio domovinu Francusku. Ta ga je ljubav poticala da za nju radi kao pisac. U vojsci je obavljao liječničku službu u sjevernoj Francuskoj. Kad se je vratio u Pariz, prisustvovao je vjerskim obredima uoči francuske pobjede na Marni. Kao umjetnik divio se procesijom u kojoj su se nosili moći svetaca i crkvene zastave i pjevale pjesme punе pouzdanja. Ipak sam nije sudjelovao u molitvama mnoštva. Njegov čas još nije kucnuo.

U prosincu bio je poslan na frontu na Yseri. U tom kraju padala su pod neprijatelja sela jedno za drugim. Kad je Ghéon polazio na

frontu, rekao mu je Gide, da tamo potraži njegova prijatelja Dupoueya. Taj se deset godina prije toga kao pomorski časnik povezao sa Gidom. Dupouey je bio rođen u katoličkoj obitelji, ali joj vjeru odbacio. Kasnije ju je ponovo tražio i našao ju je napokon iza svoga vjenčanja 1911. sa Mireille de la Ménardière. Ali i nakon obraćenja ostao je dalje povezan sa Gidom.

PRIJATELJ KOJI ODLAZI Gide je želio da se Ghéon sprati telj s Dupoueyom. Možda ga je na to poticao san o kome je napisao: »Malo prije Ghéonova odlaska iz Pariza usnuo sam čudan san, o kojem sam mu mnogo kasnije pričao. Iako ne želim vjerovati u sne, ipak me ovaj duboko potresao. Šetao sam s Ghéonom, kako smo to često činili u Alžiru, Italiji i Maloj Aziji i u Grčkoj, gdje smo dočuli da se spremi rat. Ovaj puta nisam znao gdje se nalazimo. Navečer kao da smo bili u nekoj tajnovitoj dolini, gdje je bilo puno sjene i čulo se pjevanje ptica. Mi nismo hodali, nego smo se klizali po nekom čudnom čilim ed pare. Doina je postajala sve uže, večer sve slada i pjevanje ptica tako ugodno, da mi se srce raslapalo. Ali odjednom kao da je ova slast postala nesnosna, moj se drug zaustavio, dotakao se mojih ruku i rekao mi: Stanil! Njegov je glas bio svečan. Ne dalje, jer se od sada među nama nalazi on! — On nije učinio nikakve kretnje, ali ja sam opazio, kako u njegovoj desnoj ruci visi velika krunica. Kad sam se probudio, bio sam obiliven suzama, dok mi se srce stezalo od straha, kojeg se nisam mogao osloboditi.

Kad je Ghéon došao u Nieuport, nije znao za san svoga prijatelja. On samo zna da je Dupouey Gidov prijatelj i da bi u tom ratnom vrtlogu bio lijepe da sklope prijateljstvo. Godine 1915., 25. siječnja zapita na fronti jednog mornara: »Poznaš li možda kapetana Dupoueya?« Mornar mu reče: »Dobro ga poznam, on je moj zapovjednik.« Po njemu, dakle, pošalje Ghéon pismo Dupoueyu.

Ta dva čovjeka sastala su se napokon 28. siječnja. Susret nije bio dug. Slijedile su borbe. Mrtvi i ranjeni ležali su po nasipu. Ghéon je imao punu ruke posla.

31. siječnja, u nedjelju, ponovo se sastao s kapetanom. Nakon toga susreta Ghéon je napisao: »Ja sam se prvi put osjećao kao maleni dječak. Gidu je pisao: »Dupouey je čestit i slobodan čovjek, koji shvaća sve, i ono što je dobro.«

24. veljače posljednji su se put sastali i pošli zajedno na kratak izlet u Furnes.

Vrijeme je prolazilo. Na Uskrs Ghéon prisustvuje velikoj misi. Koji je tome bio razlog? O tome piše: »Da radim kao i ostali, da ispunim jedan prazan sat, da možda obnovim uspomene na svoje lijepo djetinjstvo, kad sam veselo sa sestrom i najkom polazio u crkvu, računajući kod toga i na slast blagoslovjenog kruha. Moje je srce poigravalo, kad je kor bio rasvijetljen svijećama, a zvonice zvono na poziranje. Rat pogoduje ovakvim davnim uspomenama, što su izbljedjele u sjećanju... Ne, to nije svejedno, što sam kao dijete molio i što mislim na to, dok gledam smrti u oči. Otišao sam od mise a da nisam uronio u nju, ali bio sam sretan?«

Ljudi su se toga dana zabavljali i pričali razne vijesti. Nekoliko granata bilo je baceno na Yser. Netko donese vijest: »Jedan mornarički časnik je ubijen.« Tko je? To se ne zna... Ghéon pomisli: »Da nije to Dupouey?... Ali zašto bi baš on poginuo?... No protila ga je radost.

15 dana nakon toga sasna iznenada: U noći Velike subote bio je ubijen Dupouey. To ga je bacilo u pravu zdvojnost. Uzdrasio je od boli kao kod smrti svoje majke, i to zbog čovjaka, kojega je jedva poznavao. Pohodio je njegov grob kraj crkve, zadjenuo je za krž grančicu, što mu ju je poslala sestra od Cvjetnice. Gidu je pisao: »Jesam li se molio za njega? Držim da jesam ili mi se tako čini. U stanju u kome se nalazim, ja sam kadar mogući a da ne vjerujem, da vjerujem mjesto drugih ljudi a da sam budem nevjernik.«

PREMA SVJETLU Ghéon se je raspitivao o Dupoueyu kod vojnog svećnika, koji mu je otvorio tajnu: »Ah, gospodine, on je bio svetac! Nikad nisam susreto sličnu dušu... On je neprestano mislio na smrt i što joj je bio bliže, izgledalo je da je se manje bojil. Jednom riječu, on je bio spremjan...« A onda svećenik nastavi: »Meni se čini da ste vi veoma potresen, pa vam stoga mogu otkriti, što mi je pisala Dupoueyova žena: »Nas oboje prinijeli smo žrtvu. Kad naše dijete više nema oca, ja ga povjeravam Ocu nebeskom.«

Da li se oplakuje svetac? On piše pjesmu izgubljenom prijatelju...«

Ova žalost poslužila je milosti da prodre u tu dušu. Dupouey je mrtav, ali ne posve. On živi dalje na neki način u slavi kojoj se je nadao, koju je zaslужio. A to znači da postoji Bog. A ako Bog postoji, onda treba vjerovati.

Dupoueyova žena poslužila je u Božjim planovima da Ghéon brže nade put k vjeri. Ona mu se pismeno zahvalila za prijateljstvo što ga je sklopio s njenim mužem. On joj pismeno otkriva svoju žalost što je izgubio prijatelja, a ujedno izreče i zahvalnost, što mu je nezin muž otvorio vrata k vjeri. Na to pismo dobio je od nje odgovor: »Petar se molí za vas. Glasom vaših nutarnjih nemira zove vas Božje srce jakim glasom tamo kamo moramo poći pod svaku cijenu. Petar je još vaš prijatelj, i to više i bolje nego je ikada bio.«

Na godišnjicu smrti svoje majke Ghéon je sastavio pjesmu u kojoj spominje nju i prijatelja Dupoueyea. A kako nije mogao poći na majčin grob, pohodio je prijateljev grob i stazio na njegovu kitu cvijeća. A prije toga slušao je svetu misu.

PONOVO NADENA VJERA Rat se nastavlja i život na fronti sa svim pogibljima. Među vojnicima razvija se drugarstvo. Ghéona su njegovi drugovi vrlo voljeli i poštivali zbog njegove požrtvovnosti i susretljivosti.

U rujnu 1915., u predvečerje ofenzive Ghéon je bio silno uzrujan, kad je gledao tolake mlade ljudе, koji će zamalo biti žrtvovani. U tom uzbuđenju počeo je nakon 25 godina ponovo moliti. Na silu je izgovarao riječi Očenala.

Ofenziva je propala. Ali nutarnji mir nadlazi svaki drugi mir. Ghéon sada svaki dan moli i ponovo se vraća žaru i revnosti djetinstva. Dupoueyova gospoda dala mu je bilježnicu razmatranja svoga muža. Uz to on čita i Pascala.

Dobio je dopuštenje da jede u Pariz. Svojoj sestri priopovijeda o putu što ga je prevelio. Isto priča i Glu, koji mu bez okolišanja reče: »Sa stanovišta na kojem se sada nalaziš, čini mi se neoprostivo, da nisi učinio još ono što trebaš.«

Konančić je iz kolebanja odlučio da će se ispunjediti i prizestiti za Božić. To je učinio u maloj crkvi u Sains-en-Gohelle 24. prosinca 1915. Tako je na Božić dozrela žetva, koja je bila posijana na Uskrs.

KRŠĆANSKI PISAC Nakon rata Ghéon se vratio u Pariz. Tu je izdao svoju knjigu »Čovjek rođen u ratu«, gdje opisuje svoje obraćenje i put do njega. Zatim objelodanjuje knjigu pjesama, od kojih jedna nosi naslov »Vjera u Francusku i vjera u Bogu.«

U to vrijeme napustili su ga stari prijatelji, ali je našao nove, kao Jacques Maritaina, s kojim se je tijesno povezao. Od sada je pisao knjige, kako je sam rekao, na obranu istine, da vjernicima navlješta Esvangelje. Osobito se dao na pisanje igrokaza, a kao predmet je uzimao živote svetaca. Prva njegova drama je bila »Tri čuda svete Cecilije«, druga »Sirona pod stubama«, u kojoj obraduje život svetog Aleksija. Poznate su mu drame »Tri kralja«, »Lazareva smrт«, »Rodosna otajstva krunice« ...

Godine 1924. utemeljio je s H. Brochetom »Družbu naših Gospa«. Članovi su redovito služali svetu misu i primili svetu pričest prije prodstave. Prije nego je počela predstava, svibli su pomolili, kao i kad je svršila. Mnogi od tih članova pošli su u samostan.

Ghéon je napisao preko 60 igrokaza, koji su se prikazivali u Parizu, po raznim mjestima Francuske i u stranim zemljama.

GHÉON PREPORADA

KRŠĆANSKO KAZALIŠTE Ghéon je često nastupao u pojedinih predstavama. Bio je mnogostruki umjetnik. Kada nije igrao, on je publika, i to dobra publika, jer se smije, plače, plješe, kao da komad ne bi bio njegov.

Bio je vrlo priprost, izbjegavao je priznanja i potasti.

Sva djela Ghéonova nisu jednako temeljita, jer ih je brzo i lako sastavljao, ali služiteljstvo bilo zadovoljno i iz njih je crio mnogo koristi.

Osim igrokaza napisao je veliki roman o svetom Arskom župniku, pod naslovom »Igre pakla i neba«.

Ghéon je volio junake i slavna djela. Takav mu je bio značaj.

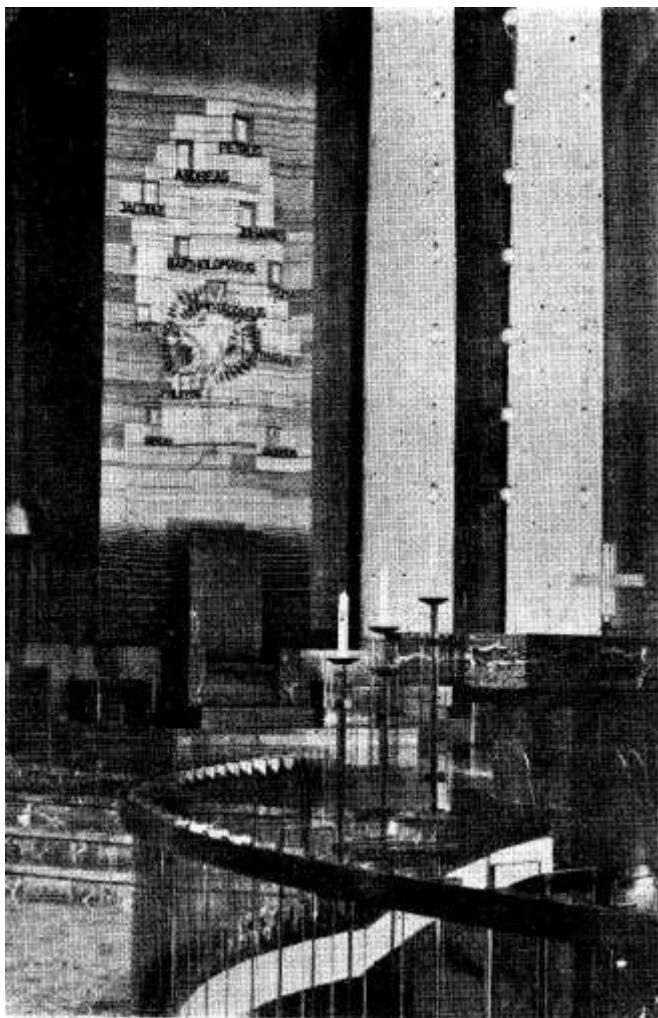
PUT U RAJ Godine 1944. Ghéon u lipnju oboli u Parizu. Sestra mu je bila na putovanju, pa mu je bilo teško. Drugi dan su ga prevezli u bolnicu, ali je bilo prekasno. Njegov prijatelj P. Roguet podijelio mu je poslijednje svete sakramente, i malo iz tog je izdahnuo. Bilo je to 15. lipnja 1944. Iza smrти obukli su ga u dominikansko bijelo odijelo, jer je bio dominikanski trećoredac. Kod sprovoda P. Roguet molio je male neobične litanijske, u kojima su se spominjali svi sveci, koje je pokojnik opjevao ili počastio svojim pevom. Svi prisutni bili su ganuti do suza, ali su bili uvjereni da su pokojniku dušu ti sveci zajedno s andelima, blaženom Djericom i Gospodinom radosno dočekali i pozdravili.

Prema »Convertis du XX-me siècle«, I. dio

RAZMIŠLJANJE NA DUŠNI DAN

Biserka je često pitala majku: »Zašto nas je, mamice, baka ostavila? I kamo je otišla?« — Majka bi tada odgovorila da je baka otišla k djedu. Biserka je često sa bakom nosila cvijeće djedu na grob, ali nikad nisu mogle s njime govoriti. Baka je tada plakala i skrivala pred Biserkom suze. Sad je baka otišla tamo gdje se ne može više razgovarati... Svake nam godine Dušni dan doziva u svijest veliku istinu i o našem odlasku. Nitko od onih koji su živjeli prije nas nije uspio podmititi neumoljivu smrt. Ona je navikla na to da joj se svi pokoravaju. »Naša sestrica smrt« govorio je Asiški siromah. Sestrica nam je jer će nam zaklopiti oči i učinit će nam najveću uslugu, da kad kucne čas »našeg rođendana« za vječnost zaklopi naše oči i svrne ih na vrednote s kojih ih više nikada nećemo skinuti. Dan rođenja za ovaj svijet bio je bez sumnje rizik. Kucnuo je čas da ostavimo topli zaklon majčina krila, ali ondje više nismo smjeli ostati. Čekao nas je samostalan život na putevima ovoga svijeta. Primiće se čas »novog rođenja« kojemu je ono prijašnje samo slika. »Ostavit nam je teške dane, i noći s ozonom i bljeskovima, i vratit se nećemo nikada više. Jedan za smiješak usana Tvojih, Gospode, dat ćemo sve ovo!« (I. Poljak) Kad nas budu opet pitala naša djeca: »A gdje je baka, a gdje je djed?« — recite im: »Oni su u Očevoj kući, kod Gospodina, i kad bismo i mi imali pravu spoznaju veselili bismo se tom času polaska u vječnost kao što se uzniči vesele slobodi, vojnici povratku svojim domovima, dijete naručju svoje majke!«

Arhitektura traži nove puteve u gradnji crkava. Čini se da Njemačka u tome prednjači.
Na slici unutrašnjost jedne takove moderne crkve u Berlinu.

NEOČEKIVANE POSLJEDICE NAPRETKA U POLJOPRIVREDI

Mnogo gorkih časova proživi naš čovjek kad hoće prodati stoku, svinje, vino, žito ili druge poljoprivredne proizvode. To je, veli se, posljedica poteškoća s našim izvozom i uvozom. Ali nisu to oni pravi razlozi. Uzroci su mnogo dublji i mi se zapravo moramo cudititi što se o njima govori premašo i zašto se konačno istini ne pogleda u oči.

Možda je tako stoga, što se čini gotovo nevjerojatnim, kad se sazna da glavne poteškoće i za našu i za svjetsku poljoprivredu nastaju upravo zbog hiperprodukcije poljoprivrednih proizvoda a osobito hrane. Danas se u svijetu proizvodi više hrane nego što je se potroši, a možda i više nego što se normalno može potrošiti. Istina je dođuše da čujemo o gladi u Indiji, Biafri ili još gdje drugdje. Ali tu glad nije nastala zbog toga što na svijetu ne bi bilo dosta hrane, nego zato, što uslijed siromaštine stanovništvo nema hranu čime kupiti, ili mu se zbog ratnih prilika hrana ne može dovesti.

Evo samo nekoliko vijesti o hiperprodukciji hrane: U Udruze-

nim Državama Sjeverne Amerike vlada već niz godina isplaćuje posebne nagrade onim farmerima, koji ne zasiju pšenicu. Sada je počela te nagrade davati i onima koji prestaju uzgajati pamuk, jer svega toga ima već previše. Brazilská opet vlada daje nagrade onima koji posijeku kavina stabla. Samo 1966. iskrčeno je tako 520 milijuna stabala od ukupno 2,6 milijarde ili jedna petina svih stabala. Opel isti razlog: ima previše kave. Prelazne zalihe žita iznosile su u USA, Kanadi, Australiji i Argentini na dan 1. I. 1967. ravno 202 milijuna tona, a svjetske zalihe šećera na dan 1. rujna 1966. iznosile su 18 milijuna tona bez naročitih izgleda da se smanje. U Belgiji su seljaci ove godine bacili na smetište stotine hiljada glava cvjetače, u Francuskoj opet 250.000 tona bresaka, a u Italiji nekoliko desetaka hiljada tona narandža. U zapadnocvropskim zemljama (bez Velike Britanije) tržište pritištu zalihe od 8 milijuna tona pšenice i 300.000 tona maslaca. U USA je 1910. g. jedan farmer proizvodio hranu za 10 ljudi, a da-

Strah pred budućnošću pripada starijima i opreznijima koji bi htjeli previdjeti i izbjegći svaku kušnju. Mladost s povjerenjem gleda u budućnost. Zna ona da svojim rukama mora izgraditi sutrašnjicu.

nas on proizvodi hranu za 40 potrošača. U Novom Zelandu napuštaju krave njudjerseyske pasmine jer daju previše masno mlijeko, a nemaju kud s maslacem; u USA smanjuju stada mlijecnih krava, jer ne znaju kamo bi s mlijekom. God. 1966. većina zapadnih zemalja smanjila je uzgoj svinja, jer je tržište prezasićeno. I tako dalje i tako dalje.

Pa kako je došlo do tog nevjerojatnog obrta, kad znamo, da smo pred kojih 25 godina gladovali ili barem strepili pred gladu?

Glavna zasluga za to pripada modernoj znanosti i suvremenoj tehnici. Njih dvije su doslovno dovele do revolucije u poljoprivredi. Umjesto da taj veliki pothvat potanko tumačimo prikazat ćemo radije pojedine činioce koji su po-

stepeno doveli do sadašnjeg obilja:

1. Jeftina umjetna gnojiva, probrano sjeme, dobra priprema tla, gušća sjetva itd. omogućili su da se prinos usjeva pomnogostruči. Dok se na pr. god. 1938. prosječan prinos pšenice kretao od 7 do 12 mtc po hektaru, danas se on kreće između 20 i 40 mtc. Stoga se i ukupna proizvodnja žita i drugih žitarica znatno povećala. Evo o tome podataka samo za neke evropske zemlje:

Proizvodnja pšenice (u milijunima tona)

	g. 1938.	1950.	1965.
SR Njemačka	2,7	3,2	4,3
Velika Britanija	2,4	2,6	3,5
Francuska	8,1	9,0	14,5
Italija	7,2	9,5	9,8
SSSR	31,8	—	59,7

2. Jeftina motorna snaga u nekim je zemljama potpuno istisnula sprežnu stoku, a u drugima će se to dogoditi doskora. Kad imamo u vidu da je za uzdržavanje jednog para sprežnog blaga potrebna krma s najmanje jednog hektara površine, onda niže navedene brojke o smanjenju broja konja samo u nekim zemljama zorno pokazuju kako su goleme površine oslobođene za proizvodnju hrane, odnosno drugih potreba. A sa jednog hektara danas se dobiva kompletan hrana za 10 ljudi.

broj konja

Država:	god. 1938.	1965.
SR Njemačka	1.500.000	360.000
Italija	782.000	310.000
Francuska	2.960.000	1.020.000
Danska	594.000	53.000

3. Izvanredan razvoj industrije umjetnih vlakana oslobodio je daljnje velike površine na kojima su se do sada uzgajali lan i konopljija, pamuk ili dudova stabla, ili se pasle ovce radi vune.

4. Suvremena revolucija u poljoprivredi naročito je uočljiva u proizvodnji mesa. Na maloj površini može se koncentratima uzgojiti ogroman broj stoke i peradi. Tako na pr. poduzeće »Nobel« u Kaliforniji na površini od 130 ha proizvede u dva turnusa godišnje 90.000 goveda (dakako uglavnom pomoću kupljene hrane). Slična poduzeća neprestano se osnivaju. Ili ovaj slučaj: još prije 25 godina peradarstvo sa 2.000 kokoši nazivalo se »veleperadarstvom«. Njihov broj je bio malen. Danas više nisu nikakva rijekost farme koje dnevno daju 100.000 jaja ili svaka dva mjeseca 100.000 pilića od po 2,5 kg težine.

Uostalom evo podataka kako je rasla proizvodnja mesa:

Meso (u hiljadama tona):

	god. 1938.	1950.	1965.
SR Njemačka	1.900	1.600	3.500
Vel. Britanija	—	1.500	1.900
Francuska	1.700	1.900	3.100
USA	7.340	10.025	14.406

5. Kakav se veliki napredak može postići u voćarstvu neka nam ilustrira primjer Italije:

Proizvodnja voća

(u hiljadama tona):

	god. 1938.	1955.	1965.
jabuke	207	1213	2185
narandže	348	623	1026
grožde	6559	9278	10.704
breskve	220	483	1299

6. Poljoprivredni rad spadao je sve do nedavno među najnapornije poslove, pa je svatko tko je mogao bježao od njega. Danas taj rad obavljaju svestrani i razmjerno jeftini poljoprivredni strojevi. 3. IX 1968. pisao je »Vjesnik« o nekom bankovnom ravnatelju iz države Iowa u USA, koji u slobodnom vremenu sam uz pomoć sina srednjoškolca i jednog unajmljenog radnika obrađuje farmu od 56 hektara.

Rezultat primjene strojeva jest, da više neće biti zemlje koja se napušta zbog pomanjkanja radne snage.

Mogli bismo tako i dalje nabratati novosti i izvanredne uspjehu u poljoprivredi kroz zadnjih 20 godina, no i to što je rečeno daje pričljivo jasne obrise golemog napretka. Pri tome ne smijemo zaboraviti da znanost i tehnika još nisu rekle posljednju riječ na tom području.

Još je jedna zanimljiva pojava: najveći napredak u poljoprivredi postigle su gusto naseljene industrijske zemlje koje su do nedavna bile glavni uvoznici hrane, a danas već imaju nekih prehrambenih artikala i za izvoz. To je normalna pojava, jer da se podigne poljoprivreda treba samo novaca i znanja a toga se dakako kod njih najprije nađe.

Računa se, da kad bi se samo sadašnje obradive površine svadje na svijetu kultivirale prema zahtjevima suvremene agrotehnike, da bi se dobilo dopunske hrane za još 1,5 milijardu stanovnika zemaljske kugle kraj sadašnje 3,2 milijarde stanovnika. A gdje su još one goleme i plodne a neobrađene

površine u Brazilu, središnjoj Africi, Australiji itd.

Prikazali smo ovdje fenomenalan napredak u proizvodnji hrane. A kako stoji s potrošačima?

Moramo najprije reći, da se čovječanstvo u usporedbi s prijašnjim vremenima, danas i ne hrani tako loše. Osim obilja hrane u svijetu to olakšava i usavršeni i jeftini transport hrane.

Pa ipak kraj sve te izvanredne proizvodnje koja se kako smo vidjeli povećava iz dana u dan, kod ljudi je obrnuta pojava. Prirodni priraštaj stanovništva kroz zadnjih dvadeset godina i kod nas i u ostalom svijetu (s malim izuzetkom u Kini, Indiji i još nekim zemljama) rapidno se smanjuje. Rekord na čitavom svijetu u tom pogledu drže (prema podacima za 1964. za druge zemlje novijih nemamо) Madžarska sa priraštajem od 3,1 na hiljadu stanovnika; Demokratska Republika Njemačka sa 3,7; Belgija sa 5,0; Švedska sa 6,0 i SR Hrvatska sa 6,1 prirasta na hiljadu stanovnika (stanje u Hrvatskoj u idućim godinama: u 1965. bio je prirodni prirodni priraštaj 7,3; 1966. 7,7 a 1967. 6,1 op. ur.) (SFR Jugoslaviju kao cjelinu ne možemo ovdje uzeti u obzir jer je prirodni priraštaj stanovništva po pojedinim republikama veoma različit).

Ako usporedimo ukupni porast stanovništva u pojedinim zemljama u desetljeću 1955.—1965. sa povećanjem proizvodnje mesa i s porastom prinosa po jedinici površine, onda vidimo, da se količina hrane i relativno i apsolutno daleko brže povećala nego broj usta koje ju troše. Evo te slike:

zemlja	postotak povećanja 1956-1965			
	stanov.	proizv.	prisjećnog	priroda po ha
		mesa	pšenice	kukuroza
SR Njemačka	6,2%	81%	15%	—
Italija	10,7%	26%	33%	41%
Francuska	13,4%	50%	64%	95%
Vel. Britanija	6,8%	27%	20%	—

I stoga, kako god to nevjerljivo zvučalo, trajni izlaz iz sadašnjih poteškoća koje pritištu i našu i svjetsku poljoprivrednu jest jedino u tome da sadašnje povećanje proizvodnje hrane, koje u budućnosti može biti još i daleko veće, prati usporedo i snažnije povećanje broja stanovništva, drugim ri-

jećima da se čovječanstvo otarasi panike od tobožnje demografske eksplozije i da se opet počne koliko-toliko normalno razmnažati. To u prvom redu vrijedi za Evropu.

Kad sve to imamo pred očima onda Papinu encikliku »Humanae vitae« koja osudom nasilnih pobaca i kontracepcijskih pilula ide doduše u prvom redu za tim, da se očuva zdravlje i dostojanstvo žene, ali koja neizravno može dovesti i do izvjesnog povećanja broja stanovništva, onda tu encikliku svatko, bio on vjernik, inovjerac ili ateist mora ocijeniti kao jedan od najdalekosežnijih akata novijeg vremena.

Branko Hrvoj

TKO SA ĐAVLOM TIKVE SADI ...

Bio je mjesec svibanj. Sva je priroda bujala od života. Trave su mirisale po poljima, a ptice pjevale po ozelenjenim šumama. Sve je veselo. Sve puno života. Samo se jutros sručila strašna tuga i nevolja na Markovu kuću. Došao jutros poštar i donio brzojav u kojem je pisalo, da je njegov sin Ilija, tamo daleko u inozemstvu počinio samoubojstvo. Bio je to mlad, oženjen čovjek. Imao je troje djece. U kući odmah nastane jecanje, lelek i zapomaganje. Plače mu majka, otac briše suze, žena mu se naslonila na jednu klupu i vrišti; djeca se prilijepila uz majku lica umazana od suza.

Nesretni Ilija bio je pošten, ugleđan i religiozan čovjek. Pred godinu dana otišao je u Njemačku na rad, da nešto zaradi i tako usreći svoje roditelje, ženu i djecu koju je toliko volio. Ispocetka je često i toplo pisao i slao novac svojoj kući. Iza toga nešto se dogodilo i skoro je prekinuo s dopisivanjem. Došlo je ono najgore za jedan brak koji je do sada bio na visini. Slizao se tamо s nekakvom djevojkicom, udario u piće i nemilice trošio novac. Kad se nije mogao zako-

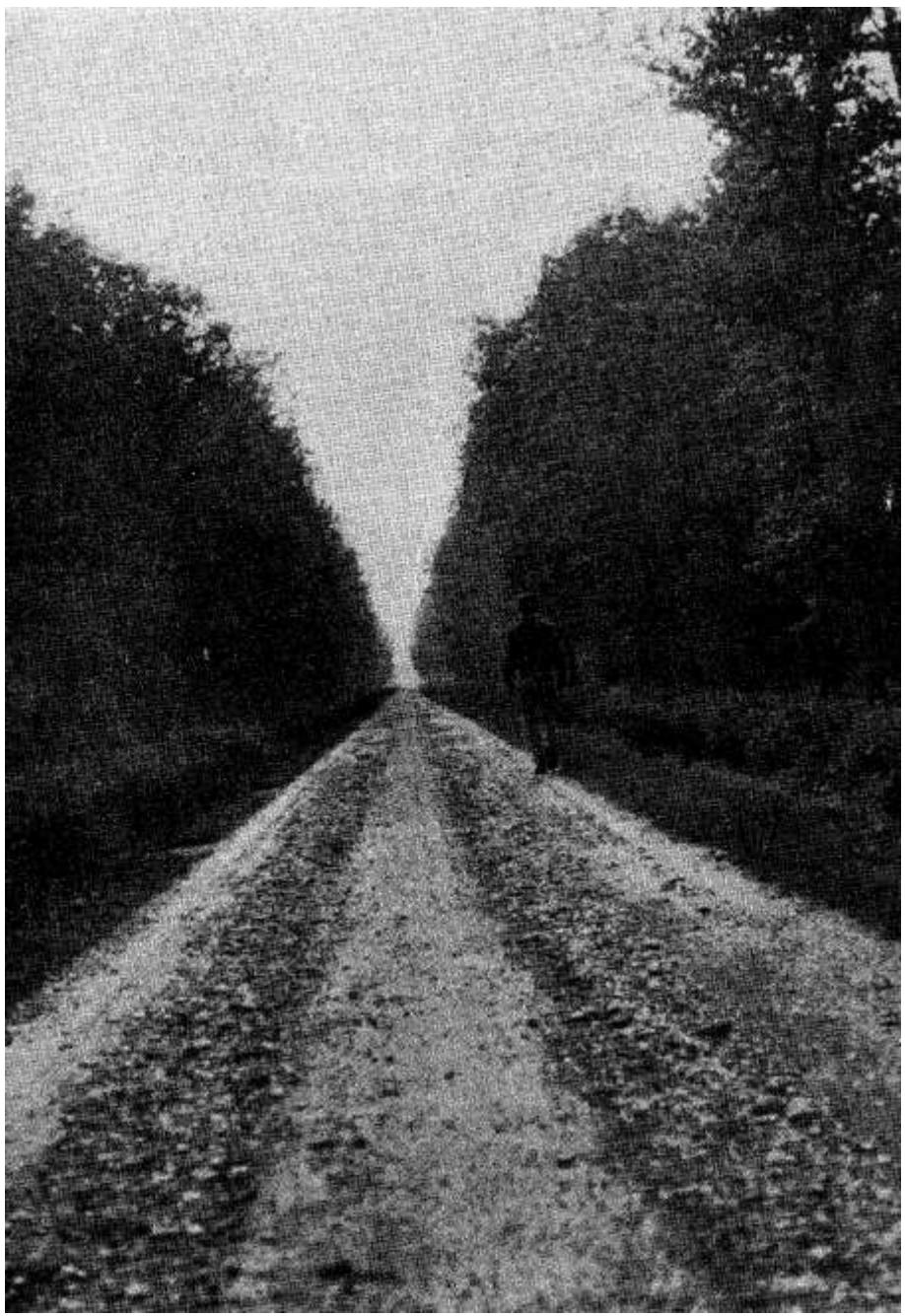
nito vjenčati, njih oboje pokušali umiriti savjest samoubojstvom. Jednog svibanjskog dana oboje su skočili u hladnu vodu nekog jezera...

Tužna vijest raširila se munjevitom brzinom po komšiluku i čitavom selu. Ubrzo se nabila kuća ljudi, žena i mladarije. Neki su od njih pokušavali tješiti kućnu čeljad, mnogi su opet plakali s njima, pa je u kući nastala još mučnija situacija.

U jednom uglu sobe, oko stola, posjedali viđeniji ljudi i počeli živo raspravljati o tom nemilom dogadaju:

— Eto što uradi po svoju mladost! Ostavi i unesreći svoju ženu, i nejaku djecu. Izgubi dušu i tijelo. Oh, Bože, Bože! Stari su ljudi rekli da su žene, rakija i novac najviše ljudi zavili u crno. Tako je to... govorio je vatreno stari Jozo.

— Današnja je mladež pošla po zlu putu. Sve se danas izvratilo, brate. Da Bog da, da on bude sam. Ali bit će ih još. Bit će, bit će, ja ti kažem. Nestalo starog odgoja, nestalo straha od Boga, govorio je i kimao glavom Andrija.

— Treba, brate, reći da se je danas ženski svijet pokvario. Bio sam neki dan u Dalmaciji. Eno ti ženske hodaju skoro potpuno gole. Turisti, vele. Namiguju, samog bi vraka ulovile u svoju mrežu, kamo ne bi čovjeka. Ove bih godine trebao poslati maloga na visoke škole, ali na moju dušu, bojim se. Pokvarit će se i izgubiti vjeru, pa što mi je onda korist od njega. Izgubio se stid i obraz, aja brate! Ama, eto, htio bih vam pripovijediti jednu priču, koju sam čuo od svoga pokojnog djeda, ne bilo mu duši teže: Jedamput putovali Isus i sveti Petar uz neko brdo. Isus se umorio i zaspao, a Petar je sjedio kraj njega. Najedamput Petar čuje neku dreku. Pogleda prema gore i opazi kako se žena i davao biju i kotrljaju niza stranu. Još malo i satrt će Gospodina. Petar izvuče veliku nožinu i odsijeće glavu obozma. Kad se Gospodin probudio i vidi rusvaj što ga je Petar napravio ukori ga i reče: Stavi glave na trupla. Petar u strahu zamjeni glave... Kad tada, take i danas — vatreno je govorio Stanko.

— Makar i bila to samo priča — nadoda Luka — vala, tako je, jer odakle bi se danas tako vladale...

— Ja, ja... samo vi muškarci tako govorite o nama ženama... Sto onda letite za nama, zasveca stara Jozu. Sva se nakostrušila, stade lamatati 'rukama: Ako su davljive glave na nama, čije su onda na vama? Ako nije na vama davljiva glava, kako to da iz nje svašta izlazi; svaka nepodopština, psovka, lopovluk, preljub, ubojstvo i neću da ti reknam... Koliko vas ima, da se 'oko nas vrzete i obećavate svašta, a kad vam cura podje, onda zbogom vjen-

čanje u crkvi. Ja... čuvate, kažete komad kruva u službi. Da Bog da, da vam ga dokturi iz vas vadili. Jadne žene plaču, htjele bi u crkvu, a vi šamarom. Nedate da se djeca krste. Jadna dječica. Eto kakvih vas ima!

— Tako je, tako je! Živjela Jozaljavi se Iva, koju zovu »Graja«, jer uvijek više i graja. Ne treba ti drugo ništa. Eno ti oni Ivan, što ga zovu »Mačak« jer mu ni oči nisu kao u ostalih ljudi. Svijetle mu se u noći. Svakako je, Bože ti meni oprosti, stvoren na keveš, na jednu vodu. Eno što on uradi. Tamo u Njemačkoj uzeo jednu... i s njom imao dvoje djece. Ovamo ostala jadna ženica sa petero pilića, ni kruva ni krova. Bože moj, kakvu ima dušu? Jesenás kad je dolazio doveo i nju i dvoje djece. Ostavio njih u gradu, a on došao kući. Tu kao ženu, pomici, pokupio ono malo krompira i kupus i ono malo sirotinje i odnio onoj fuskilji. Poslije opet doveo i ono dvoje dječice i utovario ih jadnoj ženici, a on opet s onom magla glavom preko svijeta. Bože, ti zakloni.

— Ljudi, da i ja reknem jednu, javi se Jakob, pametan i ugledan čovjek: Bog nije nikoga stvorio zlim. Sami ljudi od sebe prave mačkaru. Cim čovjek zanemari Crkvu i Boga, ne nadaj se nikavu dobru...

Dan je već bio pođmakao. Ljudi su nijemi odlazili svojim kućama. Ubrzo se sve razišlo, osim nekoliko žena i muževa koji su kao rodbina još ostali da dijele tugu s roditeljima, ženom i djecom nesretnog Ilije.

Fra Blago Karačić

Sv. Stanko Kostka

Slavi se 13. studenog

U Kristovoj Crkvi nalazimo najraznovrsnije putove svetosti. Bog je svakog sveca vodio njegovim osobnim putem, koji je odgovarao njegovu značaju i duševnim darovima. Тако је и пут светог Stanka Kostke jedinstven.

Sveti Stanko Kostka do nedavna je bio najmlađi svetac priznavač u katoličkoj Crkvi. Svoj svetački lik izgradio je ne navršivši ni 18 godina života.

Rodio se u Rostkovu, u Poljskoj, 28. listopada 1550. Roditelji su mu bili Ivan Kostka i Margareta rođena Kristka, a pripadali su visokom poljskom plemstvu.

U roditeljskoj kući dječak je bio odgajan u kršćanskom duhu. Majka mu je od malena usadila u dušu mržnju na grijeh i ljubav prema krepstii. Koliko je zavolio krepst i zamrzio grijeh, pokazuje činjenica, da bi se zacrvenio, kad bi čuo koju manje pristojnu riječ iz usta kojega gosta kod očeva stola. Kad su gosti jednom zgodom pred njim počeli otvoreni nepristojan razgovor, na Stanka je to tako silno djelovalo, da je od nutarnje potresnosti pao u nesvijest.

Do 15. godine bio je povjeren briži djeđa Bjelinskoga, koji svojim vladanjem nije služio uvijek unuku za primjer kako valja čuvati mladenačke ideale.

U 15. godini poslao ga je otac u Beč, da tu polazi isusovačku gimnaziju. Tu su se pokazale Stankove krepsti, napose ljubav prema svetoj čistoći i žarka ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji.

Kada je car Maksimiljan, koji je bio sklon protestantima, isusovcima oteo kolegij, u kojem su mnogi đaci stanovali, Stanko se morao naseleti u privatnoj kući u gradu. Kriv-

njom brata Pavla, koji je zajedno s njim polazio gimnaziju, naselio se Stanko s bratom u kući jednog protestanta. Tu je kroz dvije godine vrlo mnogo trpio od brata, koji ga je zlostavljao na razne načine nastojeći ga povući na put grijeha. Tu je od zlostavljanja obolio na smrt. Zatražio je sakramente umirućih, ali vlasnik kuće nije dopuštao, da u njegovu kuću stupi katolički svećenik. U toj nevolji Stanko se utekao za pomoć svetoj Barbari, koju je veoma štovao kao zaštitnicu dobre smrti. Ona mu se jednog dana ukaza s dva anđela, od kojih mu jedan podijeli svetu pričest. Malo nakon toga ukazala mu se i presveta Djevica s Djetetom Isušom u naručaju. Gospa mi je malog Isusa stavila u ruke i onda mu zapovijedila da stupi u Družbu Isusovu. Stanko je nakon tog videća ustao zdrav. Sad mu je bila glavna briga kako da izvrši Gospinu želju. Godinu dana se molio za svjetlo odozgora, da spozna što mu je činiti. Uvjeren da će se njegovu pozivu protiviti otac, a bojedi se da ga u namjeri ne sprijeći brat Pavao, jednog je dana potajno pobegao iz Beča. Brat Pavao pokušao ga je uhvatiti i vratiti kući, ali nad Stankom je bdjela Božja providnost.

Stanko je najprije pošao u Dilingen k svetom Petru Kaniziju, isusovačkom provincijalu, da ga zamoli neka bi ga primio u Družbu Isusovu. Sveti Petar Kanizije uputio ga je u Rim. Stanko je bez oklijevanja pošao na taj daleki put. Nakon dva mjeseca napornog putovanja napokon je stigao u Rim i tu je zamolio isusovačkog vrhovnog poglavara svetog Franju Borgiju, da ga primi u Družbu Isusovu. Ovaj ga je poslao u rimski novicijat u kući svetog Andrije na Kvirinalu.

Tu je za Stanka započeo život neopisive sreće. Sav je gorio od ljubavi prema Bogu, Spasitelju i Gospo. Revno je obavljao redovničke dužnosti. Svi su u kući osjećali da im je Gospodin Bog poslao sveca.

Medutim, kad je Stankov otac saznao od Pavla, što mu je sin učinio, napisao mu je veoma oštro pismo pokušavajući ga izvući iz reda. U tu svrhu poslao je sina Pavla u Rim. Stanko je odgovorio ocu pismom, u kojem izražava poštovanje prema njemu, ali i otvoreno očituje, da je pošao tamo, kamo ga je zvao Bog.

U počektu kolovoza molio se Gospo, da ga što prije uzme s ovog svijeta k sebi. Gospa mu je ispunila že-

lju. Pred Veliku Gospu spopala ga je groznica, koja ga je na sam blagdan Velike Gospe strovalila u grob. Tako se je na taj blagdan svoje nebeske Majke našao zauvijek u njeni nebeskom zagrljaju.

Bogat krepostima uistinu je mogao postati uzorom mlađeži, a bogat zaslugama mogao je postati njezinim moćnim zagovornikom. Stoga ga je Bog proslavio i ovdje na zemlji, kad je dao da ga Crkva proglaši svecem godine 1726. i ujedno zaštitnikom sve katoličke mlađeži širom svijeta. I njegova zemaljska domovina izabrala ga je za svoga nebeskog zaštitnika.

Blagdan mu se slavi 13. studenog.

PROMAŠEN ODGOJ

Probijajući se kroz blato i bljužgavicu župnik je obavljao blagoslov kuća u jednom od svojih sela. Pozna on dobro svaku kuću i sve ukućane, jer je na istoj župi već 30 godina. Dobro pamćenje nije ga nikad ostavljalo, pa je ono zamjenjivalo župnu kartoteku. Prije nego bi ušao u koju kuću u duhu je obnavljao sve što se je važnije u njoj dogodilo. U takvim mislima ušao je i u kuću gazde Filipa, koji je uživao ugled najpametnijeg seljaka u selu, ali i u okolini. On je doduše imao četvero djece, a sad je eto ipak sam sa svojom starom i nemoćnom ženom.

Župnik pozdravi i započe razgovor:

— Kako ste, čića Filipe?

— E, velečasni, slabo. Ostadosmo nas dvoje starih sami. Pero se oženio i sagradio si kuću pa živi za se, Luka je umro kao momak, Manda se udala, a moj Marko, naj-

mladi sin, koga sam najviše volio, on me ostavio.

Kod tih riječi gazda Filip gorko zaplače. Krupne suze kotrljale su se niz navorane obuze kvaseći brkove, bradu i pohabani zimski kaput.

— Da mi Pero i njegova vrijedna žena koji put ne priskoče u pomoc, ne znam kako bih? Ali on ima svoju kuću i gospodarstvo, pa ne stigne, a moj Marko nezahvalnik, kome sam kanio ostaviti kuću i imetak, on me nemila ostavi i ode sa svojom ženom nekome u stan, koji mu nije ni rod ni pomož Bog!

Zupnik je nastojao koliko je znao i mogao uješiti staroga Filipa boderći ga da se uzda u Božju Providnost, koja nikoga ne ostavlja na cijedilu. Ali kad se uveće vratio kući u miru kraj tople peći poče razmišljati o tome slučaju. Opet

jedan primjer neuspjele roditeljske ljubavi i odgoja.

Istina, Marko je bio posljednje dijete, koga Filip i Jula porodiše već u starijim godinama, i stoga je bilo nekako prirodno da su ga više voljeli od ostale djece, ali su u ljubavi pretjerali. Mali im je postao pravi idol. Zvali su ga od milja „Markica“, a zahtjevali su da ga tako zovu i starija braća i seka, dapače i čitavo susjedstvo. I teško onom koji bi se usudio malome do-doviknuti: »Marko!« Žtac bi odmah skočio kao ris te viknuo, a pri tom i što god opsovao: »On nije Marko, on je Markica!«

Ako bi mališan došao kući plačući, tada je bilo vike i svade po čitavom sokaku.

— Zlato, tko se je u tebe usudio dirnuti... A Jula bi klela kao op-sjednuta, da se je čulo da u de-veto dvorište.

Mali je Markica uživao u tome što on uvijek ima pravo, što ga njegovi roditelji brane i što nitko u njega ne smije ni dirnuti. Osjećao se je kao gazda ne samo kod kuće nego i na sokaku. Što je više rastao i dolazio pameti, to je više postajao svijestan svoje vrijednosti, volio se hvalisati i praviti važan. Bio je velik izbirljivac u jelu,

a mati bi mu ispunila svaku željicu. Nikada on nije okusio šibu, nikad u ničem nije bio prikraćen. Njemu se moralo sve stvoriti što je poželio. Kad bi došao iz škole, otac i mati vrtili bi se oko njega te ga nudili svim i svacim.

Zupnik i učitelj upozoravali su oca, koji je bio i školski odbornik, da mu sin postaje sve više svojeglav i da je to plod razmaženosti. Ali otac se nije dao savjetovati ni krstiti. On je upravo majmunskom ljubavlju volio svoga Markicu i tu nema tko što da priča i dijeli lekcije.

Markica je svršio osnovnu školu i polako se zamomčio. Roditelji nisu vodili kontrolu u koje doba noći dolazi iz sela, nego su mu u svemu popuštali i odobravali. Markica se pomalo zagledao u neku djevojku, koja je doduše bila lijepa, ali još svojeglavija i tvrdoglavija od njega. Kad ju je oženio, brzo joj je došao pod papuču. Počela se otresati na svekra i svekrvu, prkositi im, a Markica joj je morao makar i nerado odobravati, jer se prijetila da će ga ostaviti. Kako je bio slabici sve joj je više popuštao. U kući je nastao pravi pakao. Kad god su bili sami punila mu je uši:

— Tvoj otac ovaki, tvoja mati onakva, lijeni su, zamazani su, ja ne mogu više s njima živjeti. Ti si i onako dobio zaposlenje u tvornici, pa će biti najbolje da ih ostavimo, a mi ćemo lijepo sami i nesmetano živjeti u svome stanu.

Markica je jedno vrijeme odolijevao navalama žene, a onda je popustio, ostavio oca i mater na milost i nemilost i pošao u tudi stan sa svojom ženom. I sada nastupiše za Filipa i Julu teški dani. Ostadoće sami, nemoćni i nezbrinutti. Onaj, koga su toliko voljeli i sve mu davali, taj ih je pod sta-

re dane ostavio i zanemario. Nije ni čudo, kad je on uvijek naučio da živi kako će njemu biti lakše i ugodnije. Tako su ga naučili baš njegovi roditelji, koji su se ogriješili o prvo pravilo dobrog odgoja koje glasi :

»Ne ispunjavaj djetetu svaku željicu, već ga od malena uči na žrtvu, poslušnost i svladavanje!«

Razmaženo i raspušteno dijete kriz je za roditelje u stare dane. Roditelji valja da ljube dijete, ali ne slijepo i nagonski već vodeći se zdravim razumom i kršćanskim načelima. Ako dijete postane roditeljima idol, onda je pogaženo oboje, a posljedice su ponajčešće strašne.

Ne pjeva uzalud naš hrvatski pjesnik Fra Grgo Martić: »KOJU DIJETE JAMI ŽICU NA SE, TA GA PRAVITI I POD SIDE VLASE«. Dobro odgojeno i disciplinirano dijete postat će čovjek, koji će imati obzira prema svakome. Razmaženo i raspušteno dijete postat će u životu velik sebičnjaković koji ne će ni za koga mariti pa čak ni za vlastite roditelje. Filip i Jula osjetila su to gorko na vlastitoj koži od svoga »Markice«. A ne samo oni nego i svi njima slični koji ne znaju odagajati djecu.

Roditelji, dajte samo od malena sve što vaša djeca traže, pa ćete kasnije žeti plodove takova promašena odgoja. I policija je u Americi ustavnila, da je takav odgoj prvi preduvjet za buduće prestupnike. Ako se na dobrim primjerima učimo kakvi moramo biti, onda se na lošima kakvi ne smijemo. Filip i Jula izrazit su primjer slabog odgajanja. Daj Bože, da ih u hrvatskim obiteljima bude što manje, pa će biti manje i nevolje i suza pod stare dane.

Josip Antolović D. I.

ZAHVALNICA PETRU BARBARIĆU

Zahvaljujem se na jednom izvanrednom ozdravljenju Sluzi Božjem Petru Barbariću oko godine 1936. Dijete rođeno 1932. godine s jednom nogom skrenutom prema unutra. To mu nije mnogo smetalo. Prohodalo je. Jedino nije bilo ugodno i lijepo za vidjeti. Primila sam to od dragoga Boga kao žrtvu. To je dijete bilo osmo od devetoro djece. Ali dijete se prehladilo i bilo je do pojasa uzeto, tako da nije moglo ni makinuti s mješta. Inače od pojasa zdravo i razgovorno. Primila sam i to za žrtvu. Neka bude volja Božja! Međutim moj je muž umro, a ja sam ostala u ono doba sa sedmero djece. Siromaštvo i bijeda bili su mi prijatelji, a izvana se govorilo: »Potonule su joj lade; iz toga ne može isplivati«. Ali ja sam se uzdala u dragoga Boga i bio mi je uvijek na pomoći. Naposljetku su govorili: »Kome Bog, tome i svi sveci!«

Ali međutim dijete je raslo i bivalo sve teže. Pomicala sam: kako će moći kada bude velik i težak, a ja sve slabija? Bila sam pretplatnica na Glasnik Srca Isusova. U Glasniku Srca Isusova čitala sam zahvalnice na čest Sluzi Božjem Petru Barbariću. Tako sam i ja jednog dana odlažeći od kuće po privatnom poslu zavapila Sluzi Božjem Petru Barbariću neka mi olakša, da mi dijete prohoda. Ne želim biti bez žrtve.

Bila sam pripravna na najteže pa makar ga vozila u kolicima i proslila ipak ga neće zapustiti. Ali se zbijalo čudesno ozdravljenje. U roku jednog sata malo je ustao na noge i počeo hodati. Tako su mi prijavljala starija od njega braća. Ja sam se vratila pred mrak. Mali je bio veselo: »Mama, ja hodam! Mama, ja hodam!« Rekla sam: Hvala dragom Bogu i Sluzi Božjem Petru Barbariću. I dovjeka mu hvala. Djetetu se čak i noga izravnala. Eno ga još je živ i zdrav, samo se vide znakovi.

To sam trebala već prije objaviti, ali mi nije bilo moguće. Uvijek nove žrtve. To je nemoguće sve opisati. Bila bi cijela povijest. Bila sam u Travniku na grobu Petra Barbarića u znak zahvalnosti već dva puta. Posljednji put sam ga zamolila za duševno zdravlje za moja dva sina preživjela od devetoro djece i jednog unuka, to jest duševno i tjelesno zdravlje. Lijepo vas molim da shvatite moju dužnost zahvale, makar i zakašnjele, da se Sluga Božji proglaši blaženim i podigne na čest oltara. Oprostite na mojem slabom pismu. Imajte strpljenja, jer sam sada već starica od 74 godine, pa mi to slabo ide. Dugo sam se nakanjivala na to. Pisano 25. VII 1968.

Bolić Frančka - Podravska Slatina

Kuća je naša PROKLETA

Mi smo Hrvati u svojoj povijesti doživjeli tri velika rasapa: **PRVI ZA DOBA TURSKIH RATOVA**; neki povjesničari smatraju da je broj iseljenih, razbijenih i odvedenih u ropstvo iznosio oko 1,600.000. Koliko ih je poginulo, to nitičko ne zna... Danas bismo bili narod od najmanje 20 milijuna, da se o naše grudi nije odbijalo kroz nekoliko stoljeća otomansko more... Naš veliki Marulić ovačko ocrtava Golgotu Hrvata:

„Sagradismo sela i gradove. Zasadismo gajeve, osnovasmo domove s brojnom čeljadi, a sada gledamo kako nam se sve to ruši, pali, plijeni i razara. Uresimo svete hramove divnim oltarima, raspelima i kaležima. U samostane poslastimo svoje najbolje sinove i kćeri da služe Bogu u djevičanstvu, a podiviljali ih ratnici nabijaju na kolac i očvrnuju njihova tijela. O, čemu da naše majke radaju sinove i kćeri kada moraju gledati kako im razbojnici otimaju djecu i čine ih mrziteljima domovine i otpadnicima od vjere? U našim se očima ne suše nikada suze, jer svatko imade da za koga žali. Roditelji oplakuju dječicu svoju, žena muža, brat sestru, a svi skupa jednu svoju domovinu u kojoj postadosmo mučenici.“

DRUGI RASAP JEST EKONOMSKA SEOBA koja je počela polovicom prošloga stoljeća i odvija se do naših dana. Računa se da je kroz tu seobu ostavilo do početka Drugog svjetskog rata oko 800.000 Hrvata. Dodamo li tome još 300.000 koliko ih je do sada otišlo trbuhom za kruhom onda dobivamo strašan broj od 1,100.000. Kako su odilazili opisuje zorno Većeslav Holjevac u svojoj vrlo dobroj knjizi: »Hrvati izvan domovine« Zagreb, 1967.:

„Rastanci kod kuće bili su tužni i bolni. Oprtašali su se od svojih najbližih i od čitavog sela. Svi su se borili sa suzama u očima. Posljednju noć nitko nije spavao, a rano ujutro krenuli su iseljenici s rodbinom i prijateljima kroz selo praćeni pjesmom. Ljudi su napuštali svoj zavičaj i to je za svakoga bilo gorko. Najžalosniji trenutak bio je ukrcati se u vlak. Najprije se putovalo do Rijeke, gdje su se kupovale posljednje uspomene da budu prenesene preko oceana. Sjećanja je trebalo sačuvati. U Rijeci su se izgovarale posljedne riječi pratileca: »do vidjenja« i »zbogom«. Mnogima je to bio zaista posljednji pozdrav s domovinom.“

TRECI RASAP ODVJA SE DANAS kod nas u vlastitoj domovini. Hrvatska ide u red evropskih zemalja s gotovo najnižim prirodnim prirašta-

jem. Cijele općine imaju veći broj mrtvih nego rođenih. To su prema statistici iz 1964.: Vis, Hvar, Crkvenica, Krk, Mali Lošinj, Opatija, Dugopolje, Vrbovec, Zelina, Zagreb-centar, Đurđevac, Garešnica. (Prema statistici iz 1967. Crkvenica, Đurđevac, Garešnica imaju veći broj rođenih od mrtvih. Dakle stanje se popravilo. Op. Ur.)

Župa Veleševac u Posavini imala je nedavno u jednoj godini 13 rođenja, a 29 umrlih. Oborovo 15 rođenih 45 umrlih, Bukevlje 12 rođenih 28 mrtvih; Posavski Bregi 18 rođenih, 52 mrtvih. To je više nego tragedija! U te bogate krajeve dolaze ekipe i uče žene kako će se čuvati djece.

Ne znamo na koga je mislio Miroslav Kralježkad je napisao slijedeće stihove:

«Kuća je naša prokleta, bolesna!
I nema Božjega dana,
Kada krv ne bi iz novih briznula
rana...
Na krovu naše kuće pjeva crni čuk!
Na krovu naše kuće smrt svoju
pjesmu gudi!»

Dosta je toga! Naša će kuća biti dom života i radosti. Mala knjižica »SRECA JE U OBITELJI« unijet će vredrinu u vašu kuću, u vašu i druge obitelji koje žele živjeti...

Pero Bulat, misionar

RAZGOVARAMO

Poštovani oče!

Preplatnik sam Vašeg Glasnika... i molim Vas da mi objasnite riječ »kušnja«. Mi znademo da su Česi i Slovaci narod naobražen, da su većina dobri kršćani, uopće rekuć, ljudi dobre volje. Tko je sad poslao na taj narod tako veliku kušnju? Bog vlada cijelim svemirom, pa će netko reći, da je ta kušnja od Boga. U Sv. pismu opet piše da Bog nikoga ne kuša, da ga kuša njegova strast, koja ga vuče na zlo. Poštovani oče! Po mom mišljenju o čemu Vam ovo pišem mislim da ova nije nikakva kušnja za narod, već se ovdje obistinila poslovica, koga Bog voli, — onoga i kara. Uz kršćanski pozdrav,
Josip.

Tekst Svetoga pisma koji ste ovdje naveli iz sv. Jakova (1, 13) odnosi se na kušnju u teološkom smislu u koliko naime požuda

čovjeka mami na grijeh. U tom smislu Bog nikoga ne kuša, veli apostol Jakov. — Kušnja o kojoj vi govorite u prvom dijelu pisma jest kušnja ali jednog osobitog značenja. Velimo tako u duhu Sv. Pisma da Bog kuša pravednike, da ih je prokušao kao u vatri zlato i da ih je našao dobrostima sebe. Joba je također Bog kušao, kušao je i Abrahama i nagradio vjernost jednog i drugog. Ne veli Sv. Pismo da je sam Bog kušao Joba, nego je dopustio da ga snudu nedao i bolest. Ako dakle velimo da je jedan narod doživljava kušnju, a to se događa i događalo u povijesti često, ne valja za zlo koje trpimo kritiviti Boga, iako se bez njegova znanja i pripuštenja to nije moglo dogoditi. Treba gledati stvari cjelovitije. Kad su ono Kristu javili kako su stradali neki Galilejci, Isus im je odgovorio, Ako ne budete činili pokoru svi ćete propasti. Zašto Bog dopušta da narod trpi, da su Armenci izgubili svoju domovinu, da narod Blafre krvari i da svijet na to gleda ravnodušno, to će za nas ostati tajnom. 70. godina poslije Kr. proživljavao je Izabrani narod svoju nacionalnu agoniju, rasulo prvega reda. Ali je to rasulo navijestio Krist, jer Izrael nije spoznao dan svoga pohoda.

Enciklika »Humanae vitae« i naši roditelji

Naša majka Zlata Lončarević rod. Cilić i naš pokojni otac dr. Ivan Lončarević, advokat i hrvatski političar, su životom posvjedočili veličinu nauke iznesene u enciklici »Humanae vitae«. Rodili su triнаester djece. Živimo nas dvanaestero sestara i braće. Prvo dijete naših roditelja je umrlo u djetinjoj dobi. Drugo dijete jest živuća naša sestra redovnica Naše Gospe od Presv. Srca. U istom redu posvetila se Bogu i druga naša sestra. Svi smo intelektualci, te po milosti Božjoj i roditeljskoj ljubavi u istinskom katoličkom osvjeđenju i dubokoj ljubavi prema svom hrvatskom narodu.

Naš predragi tata bio je vrstan advokat i uzoran katolik. Radio je požrtvovno ne samo za svoju obi-

telj. U 61. godini po blaženoj smrti pravednika prešao je u vječnu radost.

Naša ljubljena mama stara je 73 godine. Bogu hvala, još je na zemlji među nama. Dobrog je zdravlja, fizički i psihički upravo izvanredno duševno sveža.

Kazat će možda tko, da je advokat imao materijalne mogućnosti da rodi mnogo djece. Međutim, materijalne prilike vidimo nisu odlučujući faktor. Više djece radaju baš siromašni slojevi naroda. Odlučujući faktor jest duhovna zrelosti roditelja, to jest mjera njihove ljubavi prema Bogu i vlastitoj djeci. Toliki roditelji bi i danas, što se materijalnih prilika tiče, mogli rođiti bar još koje dijete. Takvima bi roditeljima možda zato uzmanjeno auto, inozemna putovanja i slično, ali bi u bilanci života mogli registrirati, kao naši uzorni roditelji, da su uvečali slavu Božju i snađu hrvatskog naroda, koja ovisi o njegovoj brojčanoj snazi...

Gospodine Isuse Kristu, ljubljeni tata i mama, hvala vam na daru života po kojem možemo Boga na vijeće slaviti i vječnu sreću u njemu postići. Neka je i hvaljena i slavljenja enciklika »Humanae vitae«. Neka ona potakne roditelje svega svijeta na istinski kršćanski život.

Zahvalna kćerka

Velečasni urednič!

U našoj je župi bio župnikom dugi niz godina svećenik kojeg smo svi voljeli. On nas je razumio, krstio je našu djecu, poučavao u vjeronauku; zapravo nije bio nitko protiv njega. Sada nam ga biskup premjestio i uznemirio cijelu župu, a mislimo, i samog našeg prijateljnog župnika. Da li je to dobro ovako uznemiriti »Božji narod« ka-

ko su nas nazvali nekako za Koncila? Ne može se sve ni napisati ovde što smo čuli na račun tog premeštaja... Nisam sam koji ovako mislim, imam nas više, a ja sam htio čuti nešto i od vas, ako ne utjehu, a ona bar tumačenje...

N. N.

Mislim da biskup nije učinio krivo što je premjestio vašeg obilježenog župnika. Dobro je i za njega i za vas lako je to teško i vama i njemu. On će i u novoj župi naći na dobre ljude, a vi ste sigurno već dobili novog župnika, i kad ga upoznate vidjet ćete da je dobar. Biskup ima pred očima dobro čitave biskupije i gleda što bi se dalo napraviti. Pa kad kapetan momčadi može rasporediti igrače prema onome kako će za sve biti bolje, i nitko nema ništa protiv toga, zašto ne bi biskup, za dobro svih, rasporedio sile. Novi će župnik, bar spоčetka biti strog, jer nove mete obično dobro metu, a to je dobro, da se ne ulijujamo u svojim starim navikama. Tako te stvari otrprilike izgledaju kad se ne tiču moja kože.

Urednič!

Ovih nekoliko nedjelja imali bi što vidjeti da Vas je sreća nanijela k nama. Svi vinogradi oživjeli, a u nedjeljama najviše. Peće se rakija bez prekida, a najviše sa srbote na nedjelju i nedjeljom na ponедjeljak. Kako će Bog to suditi, kad u druge dane ne možemo u berbu, a župnik više da treba u crkvu...

K. R.

NOVE KNJIGE:

Ivo Gugić: MILIJENICI VJEĆNOGA KRALJA — DVADESET I TRI GOVORA O SVECIMA. Odlična oprema, cijena s poštarnicom 9 n. d. — Narudžbe: Župski ured TROGIR. Novac se može slati općom uplatnicom rač. br. 344-620/2-7150-733/5 na име EKSPozitura TROGIR.

Zabrana težačkih poslova u nedjelje postaje uistinu problem, napose u neka godišnja doba. Eto sada u jesen. Preko tjedna ljudi na poslu žele u subotu i nedjelju nešto posvrljavati, a ne može u druge dane dobiti ni radne snage. E, što sad? Postoji Božja zapovijed: Spomeni se da svetkuje dan Gospodnj, a postoji i neodgodiv posao. Ni Bog ni ljudi ne mogu imati ništa protiv toga da se neodgodivi poslovi posvrije i u nedjelju uz uvjete, da smo, gdje je to moguće, pribivali sv. Misi, i da ne bude redovito da radimo samo po nedjeljama. Vaš će župnik biti veselo kad mu budete javili da ćete sutra u nedjelju na posao, ali da ste zato u subotu ujutru došli na misu. Time ćete i Bogu i ljudima pokazati dobru volju da svetkujuće dan Gospodnj, iako ste kojiput marali raditi.

Velečasni Oče!

Ja bih se tako pozabavila sa svojim vršnjacima i vršnjakinjama, ali moja mama o tome neće ni čuti. Kojiput odem bez znanja, onda bude galame. Ne znam da li u tom ima zla kad se sastajem s prijateljicama i kad se malo porazgovorimo. A mislim da ni u tome nema zla što dečki oblijeću oko nas...

Evo radi ovog zadnjega Vaša mama ima pravo, pa je lijepo slušajte. Njoj je i te kako stalo da jednoga dana nadete ozbiljna mlađica, ali bi željela da to bude i što se tiče vremena i načina na svom mjestu.

MLADIČI

u dobi između 18 i 30 godina starosti, osjećate li se pozvani za redovnički život i socijalnu djelatnost? Tada dodite k nama. Mi smo redovnička braća, koja djeluju u bolesničkoj službi i raznim zadacima medicinske struke u raznim (i mislijskim) zemljama. Obratite se na adresu:

Provinzialat der Barmherzigen Brüder
6 Frankfurt am Main
Unterer Atzemer 7
Deutschland

ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU, BEZGRJESENOM SRCU MARIJINU I SV. ZAŠTITNICIMA

- Molim Presveto Srce Isusovo i Majku milosrda za posebnu milost u obitelji. — A. E., Vukovar.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj za sretno položenu maturu. — Zorica Srećec, Vrbovec.
- Hvala Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na uslišanim molbama. Ujedno ih molim, da i nadalje pomažu mene i mojoj obitelji. — A. P., M. Vukovice.
- Na uslišanoj molitvi zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu Milica Babić, Jurjevo.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu, kao i Leopoldu Mandiću za primljenu milost. I nadalje molim zaštiti i pomoći njihovu za sebe i svoga sina. Zahvalna Z. J., Vranje.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, svetom Antunu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću za milost što se moja sin u obitelji sretno vratio, kao i na drugim milostima. Preporučujem se i nadalje njihovoj zaštiti. — Z. V., Pučišće.
- Zahvaljujem Srcu Isusovu, Gospod od brze pomoći i svetom Antunu, što mi je sin sretno položio razred. — Rozalija G., Osijek.
- Hvala presvetoj Djevici za primljenu dobroćinstva. I nadalje joj se preporučujem u potrebama. — Obitelj Skender, Mrkopalj.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem za mnoge primljene milosti. — Milica Vojnović, Đuve-Rogac.
- Za primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. Francisca Sors, Streator, USA.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, svetom Josipu, svetom Antunu i dušama u čistilištu za ozdravljenje i za druge primljene milosti. I nadalje se utječem njihovoj zaštiti. — Marica Bratinčević, Kaštel Sućurac.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem za primljene milosti. I nadalje im se preporučam. — Iva Bajić, Vojnić.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i Petru Barbariću za ozdravljenje od teške bolesti i za druge primljene milosti. — Barbara Lipić, Zagreb.
- Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći, svetom Josipu i blaženom Nikoli Taveliću za uslišenu molitvu. — Josipa Popović, Domagovoč.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za sretno položenu maturu kćerke Smilje, kao i na uspijeloj operaciji sina i kćerke. Zahvalna Ana Žvonar, Dubrovnik.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljjenim izvanrednim milostima. Ujedno se i nadalje prepričujem u potekovima. — Marija Radić, Kukčice.
- Katarina Koritar iz Gojanca kod Varaždina zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Svetom Josipu za obilnu pomoć pri traotrukoj operaciji unuka Petra Koritar.
- P. T. zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, svetom Josipu i ocu Leopoldu Mandiću za mnoga dobroćinstva.
- Presvetom Srcu Isusovu, Blaženoj Djevici Mariji, sv. Antunu, sv. Mariji Crocifissa di Rosa i svim svećima zahvaljujem za sretno položen ispit i druge milosti. I nadalje im se preporučam. — Anica, Ludbreg.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem za ozdravljenje. — M. B., Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Fatimskoj za ozdravljenje noge. — O. K., Medunurje.
- Dragoj Gospod puno zahvaljujem na milostima što mi ih je izmolila, da nadam svoj životni put. — J. M., Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za sretan uspjeh svoje unačadi u školi. B. M., Tijesno kod Šibenika.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslišanim molitvama i primljениm milostima, napose ozdravljenju svoga sina od poremećaja živaca. — I. S., Split.
- Hvala Posrednicima svih milosti i Kardinalu Stepincu na primljenoj milosti. — G., Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, svetom Josipu i ocu Leopoldu Mandiću za ozdravljenje mogu tate. I nadalje im preporučam cijelu našu obitelj. Puno zahvalna učenica Marijana.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu što nam je pomoglo u svim teškoćama života, a napose što nam je kćerkica ozdravila od teške bolesti. Obitelj Rožić i Ban, Podhum, Rijeka.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću zahvaljujem na uslišanoj molitvi. I unaprijed im se preporučam u potrebama. — M. C.
- Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću na brzom ozdravljenju nakon operacije. — R. J., Zagreb.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za primljene milosti. — Ivo Cabrić, Kakanj.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem za milost ozdravljenja od teške bolesti, kao i na rođenju zdravog dragog Nenada. Neka Presveto Srce Isusovo i Marijinu i nadalještiti moju obitelj. Zahvalna Vera Krcatović, žena Roka, župa Ostrvica.
- Za ozdravljenje od raka zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te Kardinalu Stepincu, Matija Župarić.
- Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću zahvaljujem na pomoći u teškoj bolesti, kao i u potekovima u obitelji. Ujedno im se nadalje prepričujem. — F. S., Daruvar.
- Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu Magdalena Ilić, Kakanj — Varda.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospod od brze pomoći na ozdravljenju svoje unuke. — A. P., Satnica.
- Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i dušama u čistilištu zahvaljujem za primljene milosti, te im se i nadalje prepričujem. — K. K., Kaštel Stafilic.
- Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Gospod od brze pomoći za sretan put i sretan povratak s dalekog puta naše djece. — J. i A. Jakobović, Brčko.
- Na sretno položenom ispitiju zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu T. A. iz Virovitice.

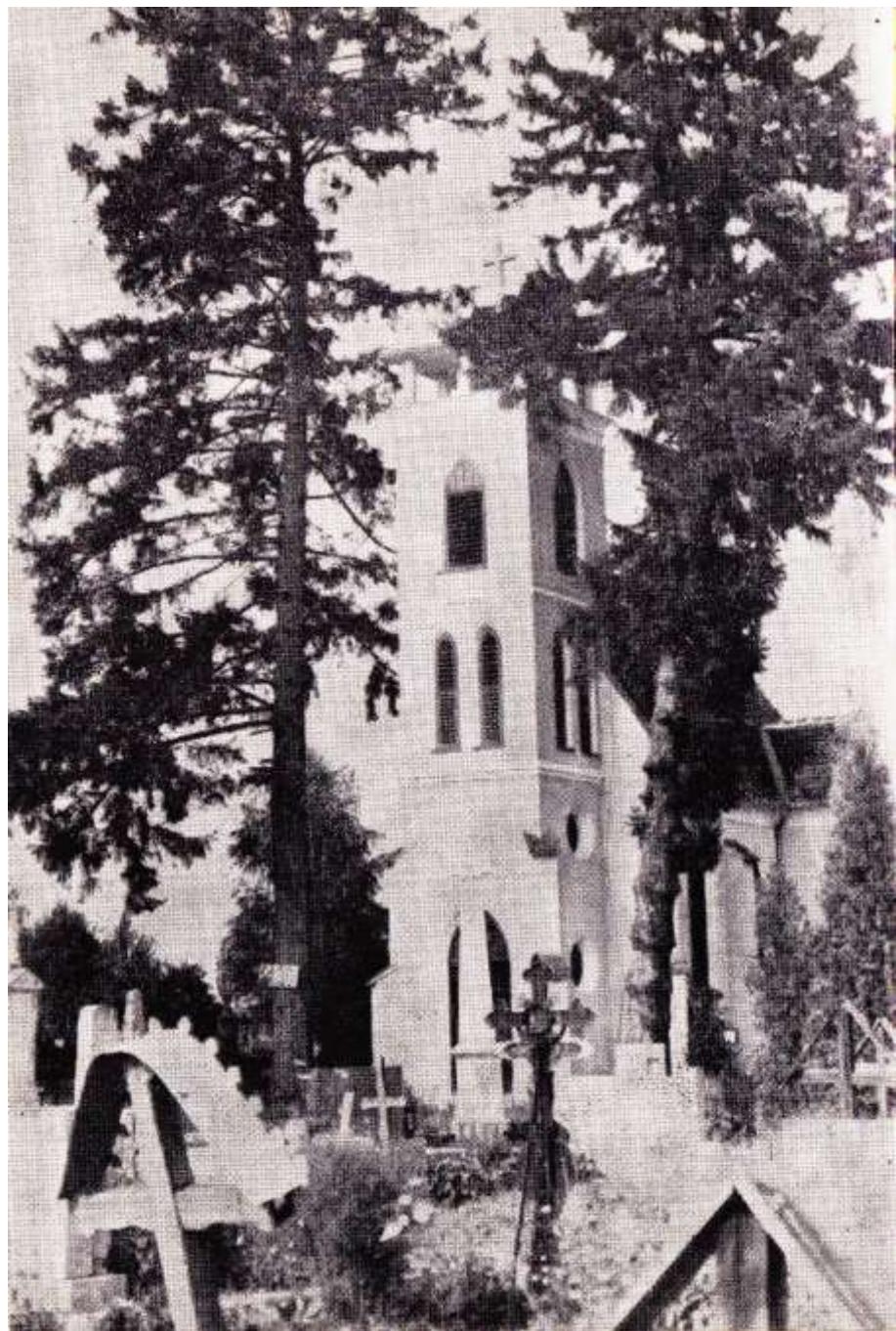

- Na uslišanoj molitvi zahvaljujem svetoj Obitelji. Preporučam se i nadalje. — C. I., Križanec.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ruku i slugi Božjem Petru Barbariću za primljenu milost. Molim i nadalje da čuvaju nas kod kuće i našu djecu u svijetu. — K. Delnić.
- Preporučujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i svetom Josipu sebe, da mi ozdravi oči, i sina, koji teško boluje iz operacije. — Iva Vuković, Ledenac.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i Kardinalu Stepincu za sretno završen razred. Nadalje se učijem pod njihovu zaštitu. — Ankica Topolovac.
- Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu zahvaljujem na uslišanim molitvama. Preporučujem se i nadalje. — L. Z., Banovo kod Vrbovca.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu za sretan porod i zdravlje. — Cukarić Ana, Molve.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i sv. Antunu i Petru Barbariću za sve primljene milosti, te im se i nadalje preporučujem. — Josip i Marija M., Slav. Brod.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Josipu i drugim svetim zaštitnicima na ozdravljenju unuka, kao i na drugim milostima. Preporučujem se i ubuduće. — Ljubica Pavošević, Vinogradci.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljuje na uslišanim molitvama u velikoj potrebi. — B. F., Domagođić.
- Za ozdravljenje bez operacije zahvaljujem presvetom Srcu Isusovu Ante Ivandić, Brnaze kod Sinja.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i bl. Augustinu Kažotiću na primljenim milostima. — Mara B., Duvno.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i drugim zaštitnicima na sretno položenom trećem razredu gimnazije svoje kćerke, Kata Bošnjak, Crnac.
- Na primljenim milostima zahvaljuju Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu Katica i Dina Kovacević iz Pušića.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći, te sv. Josipu za milost, što mi je kćerka ostala u poslu. — Vilma Richter, Zgb.
- Zahvaljujem Majci Božjoj Volovskoj za brzu pomoc kod izgubljenih stvari. M. N., Jastrebarsko.
- Zahvaljujem Majci Božjoj i svim svetim zaštitnicima, što su pomogli mojoj sestri u bolesti upale morga. — P. K., Škikorević.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za veliku pomoć mojemu mužu u teškoj bolesti. Ujedno hvala sv. Antunu na primljenim milostima. Preporučujem se i nadalje. — Marija Vuković, Zagreb.
- Mira Marjanović iz Kakanja zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju od teške bolesti, kao i na drugim primljenim milostima.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Franju Asiškom na ozdravljenju i na drugim primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu u zaštitu. — G. R., Njemačka.

NA OMOTU: CRKVICA SV. FILOMENE NA GROBLJU U VEL. GORICI

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Sipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisk: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinaka ul. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata 12 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju u uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUŠOVA I MARIJINA

XII

PROSINAC 1968.

ZAGREB — GODINA 55

ČIENA 1 ND

Potdarina placena u gotoru

SADRŽAJ

442	Obiteljski smisao adventa, Pero Bulat
445	Kršćanstvo i materializam, Mijo Škvorc
450	Advenat nekršćana, Josip Antolović
454	Dušo Kristova, posveti me, Franjo Šipušić
461	Goruća molitva adventa
463	Dr. Josip Štadler, F. Kralik
467	Kod Paške, Fra Blago Karačić
469	Ne hvale zlo, Josip Antolović
471	Razgovaramo
474	K svjetlu vjere — Toma Merton
477	Iz katoličkog svijeta, Fideliš
479	Nove knjige
480	Zahvalnice

Na omotu: BEZGRJEŠNA — GUIDO RENIA

S PRVOM ADVENTSKOM NEDJELJOM POCIMA CIKLUS LITURGIJSKE CRKVENE GODINE. CRKVA NAS KROŽ ČETIRI TJEDNA PRIJE BOŽIĆA UVODI U OTAJSTVO CEKANJA NA GOSPODINA. ON ĆE SIGURNO DOCI! TO JE VELIKA ISTINA NASEGA ŽIVOTA. ADVENT NAIME NIJE SAMO SPOMEN POVIJESNOG CEKANJA, NEGO JE ŽIVA PRIPRAVA ZA MILOSNI SUSRET S KRISTOM. TAJ JE MILOSNI SUSRET OD OSOBITE VAŽNOSTI. POPUT STARICE, NA RUBU NASEG puta, KOJA VIŠE NIKOG OD LJUDI NE ĆEKA, CEKATI NAM GOSPODINA. — DOĐI GOSPODINE ISUSE! — MI TE ĆEKAMO.

OBITELJSKI SMISAO ADVENTA

ZAVIRIMO U IZLOGE

Dolazi vrijeme da zapalimo prvu svijeću na našem adventskom obiteljskom vijencu. A kad je bude- mo zagledali kako gori, to će biti signal da su najljepši dani godine — predbožićni i božićni — blizu. Pred nama. Na pragu. Već se otvaraaju nebesa i spremi se Božji dažd da orosi sve ljude dobre volje. U ovim danima bit će mnogo posla po našim domovima. I dobro je to. I neka ga bude! Domaćica mora misliti na kolače, mora pripraviti darove. Treba napisati božićne čestitke. Polako misliti i na božićno druce. Prolazimo kroz grad obdarjeni božićnim osjetlom. Zavirujemo u rasvjetljene i tiskičene izloge, izlazimo iz dućana s novim zavežljajima. Hvala Bogu, da je tako, i da smije biti tako...

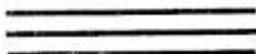
BOŽIĆNE PLOČE

Znademo kako su nas prošle dvije godine razveselile gramofonske ploče s našim davnim božićnim pjesmama. Polako ih valja nabaviti, ili skinuti s njih prašinu. Urediti i polako obnavljati lijepo

naše melodije. Ako postoji u kući glasovir, harmonika, gitara, neka netko od ukućana uvježba stare i nove pjesme za lijepo božićne dane. Sve je to uzbudljivo i osjećajno, plemenito i domaće!

DAROVI

Bez darova ne možemo si zamsiliti Božića. I zato na njih ne zaboravimo. Ali oni trebaju imati neki smisao. Neka budu izabrani prema našim finansijskim mogućnostima. No još više sumi moraju govoriti onome kome se daju: — Ja te cijenim, volim te! Uzmi to! Znak je to moje pažnje. — Takav poklon usrećuje i razveseljuje. Dolazi od srca i osvaja srca. Ne mora biti bezuvjetno skupcjen, ali dobro izabran mora biti. Tko zna tako darivati članove svoje obitelji, taj je čovjek na mjestu. Nekima je to prirođeno, drugi to moraju naučiti. I tko zna dar primiti i iz njega čitati srdačne namjere i taj je čovjek na mjestu. I to imaju neki od prirode, drugi to moraju naučiti. Poklon, dar koji se dariva tek da se kaže da je darivan, a nije iz ljubavi, to je besmisao.

MOŽDA I JASLICE

Polako treba misliti kako ćemo u obitelji stvoriti ono pravo božićno raspoloženje. Sredstva mogu biti vrlo jednostavna. Nekoliko araka pozlaćenog papira, svijecice i božićno drveće, tucet staklenih jabuka, malo slatkiša i jaslice. Ako ima novaca neka se kupe bolje jaslice. Možemo kupiti figure od gipsa, pa ih sami obojimo za dugih adventskih večeri. Dok se sve to radi, spremi, uređuje, dok se o tom razgovara obitelj se stvarno spremi na Božić kao svoj obiteljski blagdan.

Ne budimo smutljivci i pokazivati kako se želimo osloboditi svega onoga što Advenat i Božić donose sa sobom. Iza tih radosnih i veselih priprava stoji nešto više nego to na prvi pogled izgleda...

ZASTO OVA ATMOSFERA U OBITELJI?

Cudno, čovjek današnjice, koji svoj život provodi između strojeva, koji u svemu traži ekonomičnost, baš taj čovjek se povlači nekoliko tjedana godišnje u atmosferu koja na prvi pogled nije za njega.

opet osjetimo nešto od topline i zaštićenosti koje se kroz cijelu godinu moramo odricati.

Duboka je sigurnost i zaštita što ih Božić daje. Sam novoroden Bog! Božićna poruka kaže da Bog nije više daleko od nas, nije više neznanac. Veliki Bog nam je tako blizu kao i ostali svijet oko nas. On je u naš svijet vidljivo zakoračio, postao je čovjek. On će uvijek kod nas ostati. Sada i kroz sva stoljeća čovječanstva dok napokon cijelom svemiru ne dadne konačnu domovinu.

NA IZVORIMA DAROVA

U Rimu je, vele, neki prosjak stajao na vratima crkve i prolaznici bi mu davali milostinju. Neki mu prolaznik veli:

— Brate, nemam novaca, ne mogu ti dati milostinju.

— Dobro, odgovori prosjak. Daj mi onda drugu milostinju koja više vrijedi od novca. Ne znam čitati. Pročitaj mi koju stranicu iz Evanđelja...

Advenat je vrijeme spremanja darova. Božić je vrijeme darivanja. Ne zaboravimo svoju obitelj obdariti najdragocijenijim darocima po kojima svi ostali dobivaju smisao. ZAJEDNIČKI MOLITE u obitelji! Citajte skupa EVANDELJE u obitelji. Od svih molitava u obitelji u u Adventu i Božićnom vremenu najljepša je zajednička radosna krunica. A zajednička radosna krunica bit će najbolje shvaćena ako se u obiteljima čitaju svake večeri izvadci iz prvih poglavlja svetih Evandela.

Pero Bulat

Ili, moždi je baš za njega. Više nego se misli. Svijet tehnike ne bi smio zanemariti neke osjećaje u čovjeku koji su tu, u nama, i koji se ne smiju isključivati ako želimo ostati na ljudskim pozicijama. Zato može božićno raspoloženje u koje se prenosimo biti pokušaj da

KRŠĆANSTVO I MATERIJALIZAM

Apostoli Molitve molit će u prosincu »da kršćani priznajem Boga, poštivanjem ljudske osobe i socijalne pravde nadvladaju u sebi materijalizam«.

MALA SIZUKO PITA

Kolike naše mame čuju iz usta svoje djece pitaje 12-godišnje Japanske Sizuko San: »Zašto se rađaju ljudi? Da jedu? Ili da rade? Ili naprsto da jedu, rade i zatim umru? I što se događa s mrtvima ljudima? Ljudi bi se dakle rađali samo da umru? Ako nije tako, što je onda? Htjela bih, hoću da znam... Da to znam! Ali ta želja traži mnogo učenja. Oh da mogu pokucati na vrata nekome tko bi mi znao odgovoriti!« (Glas Koncila, 23. veljače 1964.)

Da li je, majko, tvoje srce spremilo odgovor? Zna li odgovoriti tata ili baka ili koji prijatelj ili kakva knjiga? Gdje su »vrata« iza kojih stoji pravi učitelj istine za dijete, koje očima želi sve vidjeti, dušom sve shvatiti, životom sve odživjeti? Što je istina za tvoje dijete? Zašto je na svijetu? Što je istina za tebe i za mene? Što ćemo reći maloj Šizuko San, koja tako dirljivo moli odgovor?

MATERIJALIST ODGOVARA

Dijete, reći će uvjereni materijalist, ne pitaj previše. Ne pitaj da li je. Neka su tvoja pitanja bezzadana — ne treba im odgovora. Neka su besmislena — na njih nema odgovora. Neka su preteška — još ne znamo odgovora. Ali ti požuruješ kao mala Šizuko: Hoću da znam...! Možda ćemo se sporazumjeti.

Pitaš: Zašto se rađaju ljudi? Zašto si progledala i prohodala na svijetu? Moram ti reći da pravog odgovora nema. Rodeno si, dijete, bez svoga znanja i privole. Našlo si se u nečijim rukama — punim ljubavi ili mržnje. Nastalo si iz ljubavi ili prolazne strasti. Počelo si opstojati u nekoliko prasitnih stаницa... da te razvojna oluja ponese kao sve živo, da te izgradi, poveća, izvede na svijet, unese u povijest. I onda su te primili, radosno ili tužno, hranili te ili zapuštali... Pričali su ti basne i bajke, odgovarali na prva pitanja, uvodili te u

svijet istine doveli do nekih graniča i rekli: Stani! Dalje se ne može! Dalje je sve tamno...

Ali ti pitaš kao mala Šizuko: Zašto se rađaju ljudi? Da rade... da jedu... da umru...? Nemoj tako pitati. Pitaj radije: Kako da ovaj život, koji će se jednog dana ugasiti kao dogorjela ili prekinuta svijeća, što ugodnije proživim? Kako da mislim samo na ovaj trenutak, a ne mislim na tamnu ogradiju života — na onu spočetku i na onu posljednju... Imaš tijelo, kao i drugi ljudi. Ono je ukralo biljune stanica svemirskoj tvari, izgradilo se u lijepu trokatnicu, snabdijelo se potrebnim organima, skrivači u sebi krv i hormone, hvatajući zrak i hranu, noсеći u svojim dubinama misli, želje, slutnje, strah, nade, odluke, mržnju ili ljubav... Pripadaš svijetu. Dio si svijeta. Možeš se odgonetnuti samo u općem razvoju svijeta. Sitna si čestica, zbita bez plana, kao tajna iskra što skače iz grla neke mračne lokomotive. Časkom se žariš i blistaš, nešto shvačaš i želiš, časom živiš i odlaziš. Progutat će te svemirski mrak, utonut ćeš u kriko materije, nade će se rasplinuti, tebe će zauvijek nestati. Ne pitaj: Zašto blistam i mislim? Ne pitaj: Čemu ljubim i mrzim? Ne pitaj: Zašto se na me ruši smrtni mrak? Zašto pitaš: Ima li tko da mi odgovori na pitanja, na koja nema odgovora? Tražiš nekoga tko bi bio učeniji od najučenijih profesora... vještiji od najvjestijih tehničara... smioniji od najvragometnijih astronauta... Ako oni nisu pronašli ni u pameti ni u strojevima ni u svemiru odgovora, zašto dalje pitaš? Svi smo mi ljudi, eto toli-

ko znamo, probuđena, zavitlana, slučajem i čudnom »zakonitošću« organizirana tvar, koja ne sluti što može, niti može sve što sluti; pa se propinje za nečim besmrtnim uzaludno, da se napokon anorganski tragično raspane, kao što se u tebi slučajno našla...

Nisi zadovoljno, dijete malo? Da ti dovedem najveće materijaliste pa da te oni pouče? Bi li bilo zadovoljno? Da dođe Büchner ili Moleschott, rekli bi: I ono najviše u tebi, tvoja misao i sloboda, izlučuju se iz mozga kao žuč iz jetara! Nema duha, nema duhovne slobode, nema duhovne besmrtnosti! Dode li Haldane ili drugi koji evolucionistički materijalist, kazat će: Postalo si razumno dijete u nerazumnoj prirodi silom razvoja — nešto se dodavalо, nešto se dokidalo — i sad si pametno stvorene. Dijalektički materijalist dodat će i ovo: Doznali smo kakva sila stvara sve savršenija bića. To je zagonetni zakon prirode, uvijek u pokretu, stalno u napretku — a zove se dijalektika! Tko ju je smislio, ne znamo. Tu je, i to je dosta. Ona od oprečnosti stvara nešto srednje, bolje, bogatije. I tako si ti, dijete, proizvod jedne dugovječne borbe između raznih protivnosti — i samodređeno da doprineseš općem dobru borbom protiv nesavršenosti. Možda će kakav Sartre ili drugi neki egzistencijalist progovoriti drugačije i mračno. Gurnut te u još dublju i bezizlazniju provaliju, rekavši ti da si »gadni produkt« svijeta, osuđen na mučninu dok postojiš, na bezimeni rasap kad te nestane... Možda će te tješiti kakav humanist poput Deweya, da se isplati živjeti, makar ne znamo za-

što. Možemo drugima učiniti život ugodnijim, i oni nama. Samo ne-moj pitati, dijete, a što onda ako si počnemo ogorčavati život? Is-plati li se i onda...? Da ne nabra-jam raznih neopozitivista, najno-vijih strukturalista, ili tek našlu-ćenih marcuseovaca — završit ću ovu materijalističku pouku. Nije li ti sada jasno, da si na svijetu ni za što; da će te jednom progutati neprobojna tama; da od tvog op-stanka neće ostati ništa, osim predsmrtne spoznaje, da si uzalu-dno disalo i mučilo se...

KRŠCANIN ODGOVARA

Vaše dijete ne izgleda zadovolj-
no. Mala Šizuko San iznova pita:
Zašto se radaju ljudi? Zašto sam
rođena ja? Sada treba otvoriti na-
še ljudsko kršteno srce, pronaći
mirni i trijezni odgovor, što nam
ga daje otvorena pamet i Božja
Objava.

Dignite, drage majke, na svojim
bržnim rukama svoje dijete. Po-
kažite mu postupno, ali radosno
sva obzorja. Duboko, do dna zbilja.
Daleko, do kraja povijesti. Si-
roko, do rubova svemira. Obrazlo-
ženo, do posljednjeg razloga, do
Boga samoga. I recite svome djete-
tu kroz ljubav i brigu: Nisi ti, če-
do, nikakva slučajna »nakupina,
rpa, zbroj« čestica, energije, ele-
menata. Pogledaj se slobodno u
ogledalo. Vidjet ćes u što si dozre-
lo. Kakve to imaš oči, kakve uši,
kakvu glavu, kakve ruke, kakvo ti-
jelo... Sve je to postalo tako, jer
je zamišljeno tako. Sve je to na
svijetu, kako bi se snašlo na svije-
tu. Ti si rođeno iz jedne žarke lju-
bavi, ko što se svijet sa svim lju-

dima javio iz oceana čudesne ljubavi.

Tragove velike Misli i Ljubavi gledamo oko sebe. O tome nam govori ovaj veliki stan svemira. Sliku osobne Misli i Ljubavi nosimo u sebi. To nam javlja pamet, volja i srce. Sve oko nas i u nama više za Većim, za Jačim, ja Boljim! Tvar ga traži da je stvori i pokrene, pokret da ga proizvede i veže uz materiju; elementi se nižu u redu, cvijet i drvo rastu po planu, energije iz nepoznatog vrela hvataju silu... Nemoć svijeta traži Boga, jer je bez njega ništa. Ljepota, jer je bez njega nezamisliva. Dobrota, jer je bez njega isprazna.

A sam naš duh, recite to svome djetetu, ono divno svjetlo uma koje se kreće brže od najbržeg pokreta materije (brzine svjetla!) i mirno leti unatrag, na početak svega u svijetu, kamo se više ne vraća nijedno materijalno biće — nadilazi i vrijeme i prostor. Duh si, gospodar si, vladar prostora i vremena — makar naoko zatvoren u ograničeno tijelo! U tebi je osim toga prostor silne slobode: dok ti živci troše podjednaku energiju da izgovoriš »da« ili »ne«, tvoj se duh u velikim odlukama opredjeljuje za sudbonosnu životnu djelu. Može li netko našem djetetu protumati nutarnji svijet bez duha, bez plana, bez Stvoritelja?

Dovedite napokon svoje dijete pred Sveti pismo. Ne samo pred raspjevane slike »Biblije mladih«, nego pred božanski govor Biblije sviju! I neka otvari oči, i neka otvari uši — i dušu i srce! I neka čuje kako među tolikim glasovima koji su preostali iz starine, ili se javljaju danas, jedan stvarno nad-

glasuje sve. Neka im progovori Jедini, koji ne mijenja svojih riječi kao ni plana; koji nam dolazi živim Srcem, kao i pozivom. Neka vaše dijete čuje Boga, koji se javlja drugačije nego jadni ograničeni ljudi. Jer je stari Tales govorio da je sve od vode, ali Bog stvara i vodu! Anaksimen je sve htio od zraka, a Bog je ovio zemlju zrakom. Anaksimander je zurio u nešto neodređeno, kao da je slutio da se o beskraju može ljudski poštano samo šutjeti, i da o tome mora govoriti netko tko je nad Beskrnjem. Naš će Bog iz Svetе Knjige tješiti dušu, koju zamišljeni Rođstand može svojim sumnjama samo rastužiti; život će prosvijetliti, volju ojačati, srce smiriti, duh izgraditi.

»Oh da mogu pokucati na vrata nekome...!« Kucajte, mame, zajedno sa svojim djetetom na vrata Najboljega, jedino dovoljno Jakoga, da vašem čedu pokaže smisao svega svijeta, poziv svakog čovjeka, određenje i vašega djeteta. Kad se vaše drago čedo nađe u zagrljaju bijele njegove milosti, u toplini njegove svete radoći, u nadi njegove svete besmrtnosti — nestat će tjeskobe iz srca i straha iz očiju. Vaše će dijete doznati, priznati i prihvati najveću od svih vijesti Božjih: da je radi njega došao k nama Božji Sin, rekao nam potresnu poruku spasenja, umro radi našega zla i boli u duši, ostao među nama snagom svoga uskrsnuća i ljubavi, živ u nama po milosti i dobroti. Vaše će dijete otvoreno i u nedoglednost slobodno misliti; ono će svaki dan od zla sebe i

druge čuvati; napokon će s vjerom i nadom poći k Ocu, gdje ga čekaju svi spaseni.

Tako, i samo tako, vaše će dijete biti Božje, slobodno od pritiska materije, nezastrašeno neumitnom sudbinom, vedro u obasjanju Vječne Istine.

Molimo, majke, sa svim Apostolima Molitve i ovaj mjesec i cijeli svoj život: ISUSE — VJECNA ISTINO! PROSVIJETLI MENE I

MOJE DIJETE! DAJ DA SPOZNA-MO STO SMO MI I STO SI TI! ISPUNI NAS RADOSCU PUNE ISTINE O NASEM VREMENI-TOM ZIVOTU I NASEM VJEC-NOM ODREDENIU! UVJERI NAS DA SMO DUH OD DUHA, POZIV I ODZIV, KUSNJA I USPJEH! OJACAJ NAS U BORBI PROTIV SVIH SILA MATERIJE — UZ PO-MOC NASEG DUHA I TVOJE MILOSTI! AMEN!

Mijo Škvorc

Još ima samo nekoliko dana do Božića. Nijednom se blagdanu nije toliko srdaca veselilo kao ovome. Znamo li zašto?

ADVENT NEKRŠCANA

Da buđenje religioznog osjećaja nekršćanina pripravi puteve Kristovu Evandelju (Misijska nakana Am. za prosinac 1968.)

Zadnjih se je godina veoma promjenio naš pogled na nekršćanske religije. Prvi put u povijesti Crkve jedan je opći sabor - II Vatikanski - u posebnom dokumentu odredio stav Crkve prema tim religijama. To ipak nipošto ne znači kao da bi Kristov jedinstveni položaj, po kojem nam dolazi spasenje u cjelini, bio bačen u drugi plan. Istina je upravo obratna. Danas više nego ikada Crkva je u dubokoj vjeri svjesna, da je Isus Krist središte ljudske povijesti i da je Isusov križ utisnut u svako stvorenje, kako je to lijepo rekao već u II stoljeću sveti biskup i mučenik Irenej. Citav svijet u kome živimo ne može se zamisliti izvan posljednjeg preodređenja koje imamo po Isusu Kristu u Bogu Ocu.

I upravo zbog toga razloga više ne možemo promatrati religije svijeta kao »nekršćanske« u tome smislu, kao da bi one bile izvan okvira potreba spasenja, koje nam je dano po Kristu. One proizlaze iz dubine ljudskoga srca, koje je od početka stvorenog za Boga i koje sadrži dapače i iza pada u istočni grijeh preodređenje za konačnu slavu. One su ipak nosilice milosti a i grjeha; istine, ali koja ipak ostaje pomiješana sa zabludom. Velika je radost za kršćane kad može otkriti u tim religijama sakrivene kljucne Božje riječi. Zadaća

Crkve ne može biti da ruši što god je dobro u tim religijama, nego prema riječima Koncila: »Svojim djelovanjem ona čini da dobro što se nalazi u srcu i pameti ljudi ili u posebnim obredima i kulturama naroda, ne samo ne propadne, nego da se pročisti, podigne i usavrši...« (Lumen Gentium, 17). Isto tako u deklaraciji o držanju Crkve prema nekršćanskim religijama kaže se: »Katolička Crkva ne zabacuje ništa što je istinito i sveto u tim religijama. Takvim stavom ona je duboko uvjerenja da služi Kristu, koji je nadopuna tim religijama.

Te religije imaju zadaću da pripreme narode na susret s Kristom, kako je već davno bilo uvjerenje grčkih svetih Otaca. Stoga se je nadati da će svaka obnova tih religija približavati ih njihovu preodređenju koje se sastoji u prihvatanju Isusa Spasitelja, posljednje Istine i Puta. Poznavaoći svjetskih religija za sada još ne vide da bi ih njihov preporod privodio bliže Evandelju nego baš obratno.

RENESANSA RELIGIJA U SVIJETU

Promotrimo ponajprije buđenje i preporod svjetskih religija. Na prvi pogled izgleda kao da ga uopće nema nego kao da su religije u opadanju. Citav je svijet, uključivši i zemlje u

razvoju, pod utjecajem tehnološke revolucije koja donosi duboke promjene u ekonomskim i društvenim strukturama naroda, mijenjajući tako temelje kulturnoga života. Time je veoma pogoden i religiozni život. Religija je uvijek nutarnje povezana s društvenom strukturu jednoga naroda. Ognjište je religije obitelj, selo i pleme. Promjenom tih temeljnih struktura, urbanizacijom, emancipacijom žena, omasovljenjem rada religiozni život naroda gubi svoj naravni okvir. Tradicionalna vjerovanja više se ne smatraju čvrstima, nego se važu u svjetlu novih znanstvenih otkrića. Lice se naroda stubokom mijen-

nja. Nekoć su uvjeti života bili statički i prihvatače su se strukture društva. Danas su narodi zahvaćeni strujom svjetskog razvjeta i dinamizmom moderne kulture. Narodi naše epoha sve više postaju svijesni ogromnih mogućnosti tehničkog napretka. No ipak iza svega ekonomskog napretka i društvene emancipacije dolazi ono posljednje pitanje; a što je čovjek i koje je njegovo mjesto u svijetu i društvu? A to je opet religiozno pitanje, samo postavljeno na nov način. Odgovor na nj više se ne smatra gotov i svršen, nego mora biti uvjerljiv i u skladu s današnjom situacijom. On mora pomoći ljudima

da nadu svoje mjesto u sadašnjem svijetu i da se suoči sa svojim problemima.

Kako je dakle tradicionalna religija ugrožena silama sekularizacije s vremenoga svijeta, to je nužnije nego ikada prije duboko proučiti značenje života. A gdje da se nade odgovor na to pitanje? Za narode koji posjeđuju staru religioznu tradiciju očevidno je da moraju prije svega proučiti vlastito duhovno bogatstvo. U zemljama na putu razvoja, skupa s njihovim političkim oslobođenjem, razvija se i smisao za vlastitu duhovnu kulturu koja seže u daleku prošlost. Proučavanje vlastite religiozne duhovne tradicije napunjiva ih opravdanim ponosom. Oni pokušavaju da pronađu u bogatstvu svoje prošlosti nužnu pomoć za nadavladanje s vremenih poteškoća. Mnogi misle da mogu nešto dati što nema na Zapadu. Oni uočavaju kod naroda Evrope i Amerike izvanredan napredak u tehničkim znanostima i u industrijskoj proizvodnji. Ali vide također, da je taj veoma bogati materijalni svijet veoma siromašan duhovnom energijom koja bi mogla kontrolirati novo stecene sile.

Mnogi gledaju u tom nedostatu duhovne snage neuspjeh kršćanstva. Ono je nadavlano silama sekularizacije i nije uspjelo očuvati na životu duhovne vrednote koje su potrebne s vremenom svijetu. Crkva nije uspjela zaustaviti iskoristavanje manje razvijenih naroda u doba kolonijalizma. Ona je dopustila da svijet pripade u praktični materijalizam. A njegova je posljedica nutarnja praznina te velika želja za pravim vrednotama kod mnogih, što zahtijeva traženje nove orijentacije, koja će ih dovesti do nutarnjeg mira i prave ravnosti i sreće.

Svrha ovog kratkog izlaganja nije da raspravljamo o brojnim problemima, koje ono može pobuditi. Htjeli smo samo prikazati stav kako mnogi na dalekom Istoku promatraju situaciju kod nas na Zapadu. To promatranje dovodi ih do sve većeg pouzdanja u vlastitu duhovnu tradiciju, koja prema njihovu shvaćanju može pomoći ne samo njima nego i čitavom

svijetu. Ako kršćanski misionari dolaze na Istok propovijedati Krista, iza kako su doživjeli neuspjeh na Zapadu, zašto onda ne bi budisti i hinduisti donijeli nešto svoje istočnjačke mudrosti da zaliče rane zapadnoga svijeta? I umjesto da se približe Kristu mnogi predstavnici istočnih religija osjećaju snagu svog vlastitog »evangelijata« te njegovu aktualnost za s vremenog čovjeka. Na taj je način islam postao misijska religija i to ne samo u Africi nego i u Evropi.

STAV BUDIZMA

Najznačajnija je od istočnih religija budizam, koji na osobit način privlači s vremenog čovjeka. Ako pitamo budističke »obraćenike« što ih privlači u budizmu, odgovorit će nam: budizam nema auktoriteta koji naučava, koji traži uniformiranost te upotrebljava sankcije da bi je sačuvao; on ne prijeti duhovnoj slobodi; nema prisilnog postupka koji stvara sukob savjeti. Nitko nije dužan vjerovati povjesne legende, koje nemaju historijske vrijednosti. Budizam daje tumačenje ljudske egzistencije koje odgovara idejama evolucije te ne ulazi u raspravu sa znanostima koje istražuju podrijetlo i razvoj čovjeka i njegove kulture. On dovodi čovjeka do samopouzdanog i odgovornog nastojanja u izgradivanju vlastite savršenosti čineći ga u isto vrijeme odgovornim za moralne probleme ne obeshrabrujući ga računanjem na Kristovu muku i smrt, koja treba da ga nadomjesti. Koliko je zla nanese no Kristovoj stvari manjkavim i nepotpunim izlaganjem loše teologije!

STAV HINDUIZMA

Hinduizam pruža sasmosta oprečan ideal. On predlaže Yugu kao »kulturnu sutrašnjice«. Yoga je kulturna baština Indije, a hinduiste misle da će ona postati kultura svijeta budućnosti. Yoga je prema shvaćanju prve međunarodne skupštine njezinih sljedbenika »lijek za sva fizička, duševna, psihološka i duhovna zla, koja su baština tijela«. Premda se je ona rodila u nepristupačnim brdima i šumama

i premda je bila ljubomorno čuvana, danas je na dohvatu svakom čovjeku kao izvanredno sredstvo za postignuće njegovih želja.

Premda su sve te riječi veoma daleko od željene stvarnosti, one ipak privlače mnoge. One nam bjelodano dokazuju kako religiozno buđenje može ne samo dovesti nego također odvesti od Krista.

ZASTO ONDA MOLITI?

1. Da bi obnova među nekršćanima bila uistinu religiozna. U toj obnovi ima bez sumnje mnogo religioznih elemenata, ali ipak nisu svi takovi. U tom pokretu ima bez sumnje autentičnog i nepatvorenog traženja duhovne obnove, ali ima također vrlo često i afirmiranja vlastitih naroda protiv Zapada. Vrednote orijentalnih religija smatraju se kao nacionalna baština, dok im se kršćanstvo prikazuje kao nešto zapadnjačko i stoga tude. A to je najfatalnija pogreška. Kršćanstvo nije ni zapadnjačko ni istočnjačko. Ono je univerzalno, sveopće.

Mnogi od predloženih idealova istočnih religija mogu pomoći tjelesnoj i duševnoj higijeni, ali oni zbog toga nisu još religija i religiozni ideal. Velika je opasnost da osjećaj uravnoteženosti, kontrola nad sobom, nutrajni mir, koje donosi prakticiranje Yoge budu nadomjestak za religiju. Stoga ovo neka bude kroz ovaj mjesec prva molitvena nakana: da nikakav nacionalni, ljudski, društveni ili koji drugi interes ne nadomjesti Boga, već da budjenje i obnova religija bude uistinu strogo duhovna, tj. da ne dovodi nekome nadomjestku za religiju i ne nadomjesti Boga modernim idolima.

2. Molimo da obnova religija približi narode Isusu Kristu. Svi oni koji otkrivaju vlastitu duhovnu kulturu moraju prevaliti još veoma dug put da nadu Krista. Oni se najprije obraćaju vlastitoj religioznoj baštini. Potrebno im je stoga veoma mnogo poniznosti i jednostavnosti da bi mogli tražiti istinu. Molimo također da ta

obnova bude nadahnuta velikom iskrenošću i poučljivošću prema Božjem vodstvu. Iskrenost je uvijek znak Kristove sakrivenе prisutnosti. On je nepromjenjiva Istina i koja mnogo traži. Svaki put kad se približimo Kristu, sve naše želje, nakane i nade stavljuju se pred Božji sud. Svaka prava religiozna obnova nije čisto ljudski pothvat, ni osobni napor, nego Božji dar. Čovjek se mora podvrgnuti absolutnim Božjim zahtjevima. Iskrenost, spremnost i poučljivost moraju biti srce i duša svakog religioznog budenja i obnove. Mi ih nalazimo kod mnogih, ne doduše kod onih koji s mnogo galame i buke propagiraju nove pokrete, nego kod onih koji u šutnji istinski traže Boga.

3. Koliko će narodi svrnuti svoj pogled prema Kristu, to će u velikoj mjeri ovisiti od samih kršćana. Kako ozbiljna tema za našu božićna razmatranja pred jaslicama! Mi moramo ne samo moliti za druge nego i ispitivati same sebe, da li dajemo svijetu vjerno svjedočanstvo za Isusa Krista? Koncil otvoreno tvrdi da i kršćani nose dio odgovornosti za radnje ateizma u naše vrijeme: »Ne malu ulogu za postanak ateizma mogu imati vjernici, ukoliko treba reći da oni zanemarivanjem vjerskog odgoja ili netočnim ili pogrešnim izlaganjem nauke ili također nedostacima svoga religioznog, moralnog i socijalnog života, pravo lice Boga i religije prije zakrivlju nego otkrivaju« (Gaudium et spes br. 19.).

Ako je to slučaj u čitavom svijetu, onda on ima osobito značenje za narode, gdje je Krist još gotovo nepoznat. Stoga je također prva dužnost kršćana da mole za obnovu cijele Crkve kako bi ona uistinu postala znak preko kojega će svi moći upoznati Isusa Krista i Božju spasiteljsku ljubav, koja želi da svi ljudi dođu do spoznanja istine i da se spase.

Josip Antolović

DUŠO KRISTOVA POSVETI ME!

Peto poglavlje konstitucije »Svetlo naroda« raspravlja o pozivu na svetost. Koncil tu naučava da je Crkva trajno sveta; njena se svetost očituje u plodovima što ih Duh Sveti proizvodi u vjernicima (39); Krist je svima propovijedao svetost života, i zato su svi pozvani na svetost: službenici oltara, kršćanski roditelji, bračni drugovi, udovci i neoženjeni, i to u svim prilikama života (40); ne samo da smo svi pozvani na svet život, nego smo dužni težiti za svetošću i savršenošću na vlastitom životnom putu (42). — Ova nauka koncila uzeta je iz Evandelja pa bi bilo suvišno dokazivati kako je potrebno da o njoj povedemo računa. Kršćani smo i dolikuje nam svet život pa uzmimo ovih nekoliko riječi o svetosti kao ono što nama pripada. Nemamo ovdje namjere na široko raspredati o tom predmetu, no ipak nas sve zanima što se skriva iza te česte, zagonetne, a nama upravljene riječi: »budite sveti«. — Što je svetost, temeljni oblik posvećenja, i uloga Kristove duše u našem posvećenju, bit će predmet našeg razmišljanja.

GENEZA SVETOSTI

Riječ »svet«, »svetost« ima svoju osobitu povijest sličnu objavi jer se u njoj i u korak s njom razvijala. Dok klasično paganstvo ne zna ništa o svetosti ni stanovnika na Olimpu ni smrtnika dотle religija izabranog naroda otkriva svetost kao Božje svojstvo, oznaku Božanstva. U tom prvotnom značenju riječ »svet« znači isto što i »uzvišen, onaj koji nadilazi, neshvatljiv, nepristupačan«. Tako je starozavjetni Jahve »triput svet«, jer je nepristupačan, transcendentan. Njegovo lice ne može vidjeti nitko od smrtnika i ostati živ. No to nije sve. Jahve je i beskrajno dobar, istinit i vjeran. Pojmu se uzvišenosti pridružila i moralna dobrota, istinitost i vjernost. Tako je riječ »svetost« dobila u objavi gotovo svoje puno značenje.

Biblija upotrebljava riječ »svet« osim za Boga i za stvorenja: osobe, mjesta, predmete, događaje. Naziva svetim zavjet između Boga i Abrahama; mjesto gdje se Bog objavio Abrahamu; svete su i osobe koje su ovlaštene da vrše službu kod žrtvenika. No kod svetosti o-

soba Sveti pismo pretpostavlja da za onu pravu, nutarnju svetost nije dosta vanjsko pomazanje ili krvna pripadnost svećeničkom rodu. Traži se nešto više, dobrota srca. Citav je slučaj i oviše jasan kod Helijevih sinova (1 Sam 2,22...30).

Biblijna nam je dakle dala, obogatila i razgraničila pojam svetosti: obogatila, jer svetost obuhvaća osim uzvišenosti i čudorednu dobrotu; — razgraničila, jer ga pridajemo Bogu, ljudima, stvarima, mjestima i događajima. Očito da ne mislimo kod toga uвijek isto.

TVARNA SVETOST

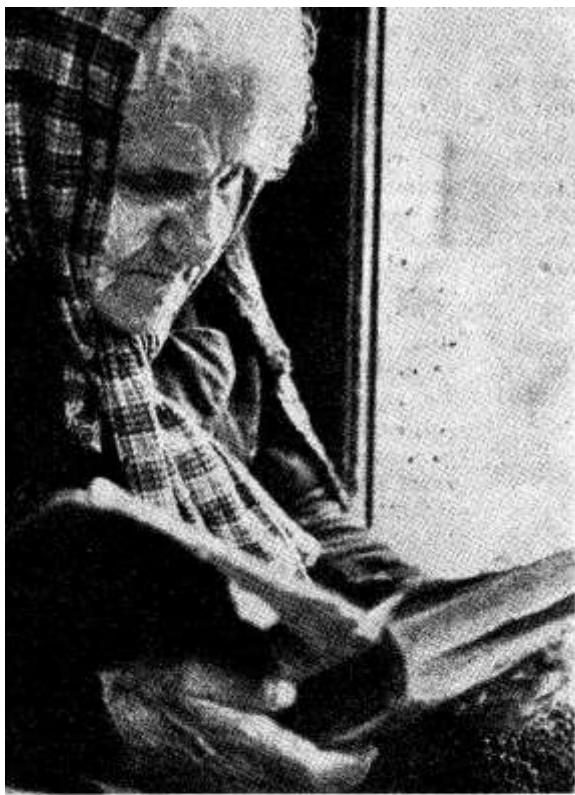
Zanimljivo je da mi ljudi imamo neko prirođeno mjerilo za proglašivanje svetosti. Evo primjera: U vašem mjestu ima crkvice. U njoj se vrši služba Božja. Nikome ne pada na pamet, da se taj posvećeni prostor u drugo vrijeme upotrebljava za zabave. — Uzmite crkveno ruho ili posude. Isti slučaj. Ono je određeno za to da služi Bogu, i ne smije se vratiti natrag u službu ljudima. »Pripadnost Božgu«, »za isključivu službu Božanstvu« glavna je oznaka stvari koje su »svete«. — Dakako da ova »pripadnost« Bogu može resiti osim stvari i žive osobe. I one mogu biti više ili manje zaokupljene službom Božanstvu i njihovo vraćanje u svjetske poslove smatramo odstupanjem, a nerijetko i sablažnjivim otpadom. Inače ova tvarna svetost zahvaća vrlo široko područje. Svi koji su kršteni »sveti« su ovom svetošću pripadnosti Božanstvu. Koncil daje na temelju svetoga Pavla osobito mjesto na ljestvici ove svetosti bračnim dru-

govima. Sakrumentalni karakter svetoga krštenja, potvrde i svetoga reda jest ostvarenje ove svetosti. Redovnici se osim po ovim spomenutim načinima u sakramentima posvećuju u ovoj svetosti po zavjetima. — Napomenimo da nas ova pripadnost Božanstvu sama po sebi ne čini boljima u moralnom smislu. To je učinak posvetne milosti i drugi rod svetosti koju nazivamo osobnom ili formalnom.

Recimo jednu riječ o tvarnoj svetosti kod Boga. Ona je kod nje ga u punini, i u svom izvoru. Ona znači kod Boga **bitno bogatstvo** Božanske naravi; vlastitu absolutnu savršenost, uzorak i uzrok svakog posvećenja, bilo u smislu sakrumentalnog karaktera bilo dedikacije. Ta ontološka svetost Stvoritelja, uzvišenost i nepristupačnost, niti ima niti može imati takmaca. Svi ovi negativni izričaji samo pokazuju kako o Božjoj svetosti imamo tek blijedi, blijedi pogam.

OSOBNA SVETOST

S materijalnom svetošću nije iscrpljen pojam svetosti. Vidjeli smo da nije ni jednoznačan. Nepremostiva je razlika između svetosti Stvoritelja i stvora; između svetosti jedne duše i obične dedikacije hrama. Ništa manje bogatstvo oblika iskršava u promatranju osobne svetosti. Jedno je zajedničko svim oblicima, da nosioci osobne svetosti mogu biti samo razumna bića, ili drugi vidik, da je u ovoj svetosti bitna stvar odnos prema DOBRU u čudorednom smislu, te se zato i ovaj oblik zove osobnom, moralnom svetošću.

Uzorak ove svetosti jest Jahve, no sad ne više samo u koliko je bitno svet, uzvišen, nego u koliko je »neodstupna ljubav najvišeg Dobra — summus amor, summi Boni« zapravo istovjetnost, identičnost s najvišim dobrom. To bismo rekli u negativnom izričaju, da je čudoredna ljaga nespojiva s Bogom. Bog i zlo nikad pod istu kapu.

Neke od ovih oznaka moraju imati i stvorovi da postanu sveti ovom svetošću: prva je **odsutnost moralne ljage**, ili pozitivno: prijanjanje uz dobro, što odmah rađa drugom oznakom; uspostavlja se

prijateljstvo s Bogom, koje se očituje u jedinstvu s njime. Iz ovog prijateljstva slijedi **»zajedništvo dobara — communicatio bonorum«**. Za stvorene nešto vrlo povoljno i poželjno — pobožanstvenje, **sudioništvo u Božanskoj naravi, s pravom produženja tog stanja u svu vječnost**. To pravo na Božanski život jest treća oznaka osobne svetosti.

U kojem je stupnju tko primio ili postigao ovu svetost spada na povijest svake duše. Nešto nam je iznijeti radi jasnoće: Izuzetan položaj u ovoj osobnoj svetosti ima naš posrednik Isus Krist. Točnije

Sveto je pismo povijest i program naše svetosti. Uzmimo u ruke tu vječnu knjigu, jer je riječ Božja vrlo prikladna za odgoj u pravdi.

ljudska narav utjelovljene Riječi. Dok je milost posvetna kod ostalih stvorova čist, nezaslužen i nezasluživ dar, Kristova duša radi »pri-padnosti Riječi« ima pravo na puninu ove svetosti i milosti. Za ostale stvorove ova je milost i po njoj svetost nešto izuzetno, nadnaravno. To se vidi i kod bl. Djevice Marije koju je milost i vremenski i intenzivno tako prožela, da je u-vijek bila i jest draga Bogu. Gospodin joj je učinio velike stvari radi svoga milosrđa i službe koju je imala i ima u Crkvi. Plan posvećenja ostalih stvorova po posvetnoj milosti u osobnoj svetosti jest više nego najsloženiji strateški plan kojim Bog osvaja duše. Koliko poticaja, poleta, uzmicanja, vraćanja, nevjernosti i kajanja na putu prema Dobru, ni za svoj vlastiti život pravo ne znamo. To zna samo Bog.

Ideja svetosti kao biblijski pojam u svom postanku i svojoj dobi na tvarnu i osobnu svetost dosta je osvijetljena. Odgovorili smo na pitanje što se skriva iza zagonetne riječi »svetost«; skriva se naša pri-padnost Bogu i naša čudoredna dobrota. Odgovorili smo i na pitanje o rodovima svetosti. Ona se naime nama otkriva u ova dva žarišta, tvarne i čudoredne svetosti. — Reći nam je još koju riječ o temelnjom obliku svetosti i kakva je uloga Kristove duše u našem posvećenju.

OPRAVDANJE — TEMELJNI OBLIK SVETOSTI

Između katolika i protestanata vodile se u prijašnjim vremenima žučljive rasprave o naravi i učincima opravdanja. Posljednji su tvrdili da čovjek kod opravda-

nja ne doživljava ništa egzistencijalno. Grješnik i nakon opravdanja ostaje isti, sa svim svojim grješnim talogom, samo ga Bog ne smatra više takovim; dakle bolesnik koji je u Božjim očima zdrav. Naše je kršćansko shvaćanje opravdanja na temelju objave nečto sasvim drugo: »Ako je netko u Kristu, ve-li Pavao, postaje **novo stvorene**. Staro je nestalo i novo nastaje. A ovo sve dolazi od Boga koji nas je Kristovim posredovanjem pomirio sa sobom« (2Kor 5, 17) — Na drugom mjestu nas poučava: »Zar ne znate da nepravednici neće baštiniti kraljevstva Božjega. Nemojte se više zavaravati...«, te nabraja opačine koje isključuju iz Božjeg kraljevstva i veli: »vi ste neki bili takovi, ali se opraste, i posvetiste se i opravdaste se imenom Gospodina Isusa i duhom našeg Boga« (1 Kor 6, 9); i opet: »Krist je lju-bio svoju Crkvu i sam sebe pre-dao za nju da je posveti očistivši je vodenom kupelji uz pratnju riječi, da pripravi sebi Crkvu punu slave, bez ljage, bez nabora, bez ičega tomu slična, već da bude sve-ta i neporočna« (Ef 5, 25).

Ako površno promatramo opravdanje, uči nas prvak Pavlove teologije F. Prat (cf Theol. II p. 301), može se ono pričiniti kao negativna savršenost koja se sastoji samo u oprištanju grijeha, dok bi samu svetost mogli promatrati kao pozitivnu savršenost koja može rasti. Ipak Pavao ne gleda tako na opravdanje. Za njega je ono temeljni oblik svetosti. On kao da zanemaruje naše naknadne razlike između staleža zapovjedi i savjeta. Za njega svetost nije odlika elite. Ona je zalog i baština svih kršćana do-

stojnih toga imena. Kad piše u Rim, Korint ili Filipe, on ne stvara različite kategorije vjernika. On se svima obraća. Za njega je svaki kršćanin svet. U nekim rijetkim tekstovima kao onom o mješovitim ženidbama, da je muž poganin posvećen po ženi kršćanki, riječ »posvećene upotrebljava o naročitoj materijalnoj svetosti. No inače je za Pavla kršćanin po krstu posvećen, da bude ne samo »hram Duha Svetoga« (1 Kor 3, 16; 2 Kor 6, 16), što bi značilo ontološku, materijalnu svetost, nego je on i »izabranik Božji« (Kol 3, 12) i »pozvan na svetost« (1 Kor 1, 2) što kod Pavla znači efektivnu svetost to jest onu koja mora roditi plodom. Za Apostola dakle opravdanje nije neka teoretska savršenost, nego životna, nadnaravna odlika »novoga stvora« — formalna, čudoredna dobrota i svetost. Opravdanje, dakle, u ekonomiji spasenja nije samo oprštanje grijeha. Ono je pravo pomirenje s Bogom, koje stvara istinsko prijateljstvo i vraća izgubljena dobra po prvom prestopniku. Sinovi smo, a ako smo sinovi onda smo i baštinici. Dakle nosioci svih oznaka osobne svetosti. Opravdanje jest život, preobražba našega bića koja čini od čovjeka Kršćanina »nov stvor«.

Tako smo nastojali dati odgovor na pitanje osnovne svetosti svakoga od nas. U biblijskom svjetlu ta svetost svima je dana po sakramentu krštenja. To je temeljna, nadnaravna stvarnost na kojoj nam je graditi naš život. Koncilска Crkva vraća se toj ideji. Ona želi da se u dobroti natječu svi staleži i od svih očekuje plodove. I s pravom: stablo je tu; kredit je tu; do-

bro drvo ima roditi dobre plodove. Veliku i presudnu ulogu u tom poslu posvećenja ima naša vlastita suradnja. No to bi bio zaseban sadržaj koji traži svoju obradu. Reći nam je još nekoliko riječi o ulozi Kristove duše u poslu našeg posvećenja:

SVETOST KRISTOVE DUŠE

Koliko god mi ponirali u bogatstvo Kristove duše svjetlom svoje ogradene spoznaje, iako vođeni objavom, njezina dobrota ostati će za nas velikom tajnom. Utjelovljenje jest ujedno i utjelovljenje Božje svetosti. Sva svetost Kristove duše jest svetost Riječi koja je tijelom postala. A to je otajstvo. Ipak ona sija pred našim očima u svom nama već poznatom dvostrukom bogatstvu tvarne, usebne svetosti i kao punina posvetne milosti i istine.

Tekstovi Ivana: »Riječ je postala tijelom« (Iv 1, 14) i Pavla: »U njem prebiva sva punina Božanstva utjelovljena« (Kol 2, 9) klasična su mjesta za dokazivanje substancialne svetosti koja je kod Krista vrelo i osobne svetosti kao i posvećenja svih otkupljenih. Kao naravni sin, Krist ima pravo na puninu Očeva života. Apostoli o tom jasno govore. I jedan i drugi naglašuje njen socijalni momenat: »I mi smo gledali njegovu slavu, slavu koja pripada jedinorođenomu od Oca, punu milosti i istine... Uistinu mi svi primisimo od njegove punine, milost za milost...« (Iv 1, 14...). Pavao govori još zornije: On ističe da je Krist zasluzio tu milost koju daje: »Bog je odlučio, veli on, da se u Kristu nastani sva punina, i da njegovim posredova-

njem, uspostavivši mir krvlju nje-
gova križa, pomiri sa sobom sve
što je na zemlji i na nebu» (Kol
1, 19...).

Vjeran objavi i kršćanskoj tra-
diciji Andeoski naučitelj analizira
obje svetosti u Kristu: »U njemu
nalazimo, veli on, milost sjedinjenja i milost posvetnu. Milost sjed-
injenja jest sama milost pripad-
nosti Riječi, što je kao božanska
milost zapala ljudsku narav po o-
sobi kojoj pripada. Milost opet
posvetna koja je razlog osobite
svetosti toga čovjeka izvire iz pre-« (III 6, 6 c). Ovu drugu tj. po-
svetnu milost ima Krist u punini,
ne samo zato što je on prvi na iz-
voru, nego i radi nas, jer je naš
posrednik.

To dvostruko bogatstvo Kristo-
ve duše jest životni dinamizam ko-
rijena, uzorak i uzrok naše sveto-

sti. Svjestan u potpunosti svog izu-
zetnog položaja tvrdio je Krist:
»Ja sam trs, a vi ste loze» (Iv 15,
5). Njegovo otkupiteljsko svjetlo
obasjava svakog čovjeka koji do-
lazi na ovaj svijet. Po otkupljenju
u nama je Božji život i Otac nas
više ne gleda kao nešto različito od
svog naravnog sina. Dobrota Kri-
stove duše kao naše glave i uzora
mora biti i naša, ne samo po daru,
nego i vlastitom suradnjom, po
mjeri koja nas ide, a po molitvi ta
se milost ima povećavati daleko
preko naših očekivanja i slutnji.
Za tim su išli ovi retci. Ne zatim
da se na par stranica dadne sva
teologija svetosti. To bi bilo pre-
uzeto. Sjetimo se samo biblijskih
temelja svetosti i želje konstituci-
je »LUMEN GENTIUM» da se svi
dadnemo na posao, te da svoju o-
sobnu svetost gradimo na objavlje-
nim i sakramentalnim temeljima.
I u tom nastojanju moliti nam je
prvu pravednost, svetost otkuplje-
nja koja ima postepeno osvojiti
sve zakutke naše duše. Ta svetost,
ta dobrota, ostat će Božji dar i
milosrde, no u sebi ona će biti naš
život koji će se na kraju raspupati
i rascvasti u vječno gledanje. Tu
jednu a opet tako mnogostruku
milost moliti nam je u divnoj i
staroj molitvi, na jedan, a opet vi-
šestruk način: »Dušo Kristova, po-
sveti me; spasi me; opoj me; operi
me; okrijepi me; usliši me i pozovi
me!«

Franjo Šipušić

Dušo Kristova, posveti me!
Tijelo Kristovo, spasi me!
Krvi Kristova, napoj me!

M I R - G O R U Ć A

MOLITVA ADVENTA

BODLJIKAVA ŽICA, PREPREKE, ROVOVI, EKSPLOZIJE, BOMBARDIRANJA, PREPADI... TO SU »IDILE« NA KOJE SU NAVIKLA DJECA VIJETNAMA. NIJE NASE DA ISTRAZUJEMO I SUDIMO KRIVCE. JEDNO JE ŠTO MOZEMO USTVRDITI A DA NIKOGA NE POVRIJEDIMO, DA U RATOVIMA STRADAVAJU BAS NAJNEVINIJI LJUDI. — ZAR NE POSTOJI NIKAKAV NACIN DA SE LJUDSKI RIJESE TA SPORNA PITANJA? — DA, POSTOJI, ALI NEMOJMO ZABORAVITI OBJAVLJENU ISTINU, DA »KNEZ TAME«, SOTONA, »UBOJICA LJUDI OD POČETKA« KAKO GA JE NAZVAO KRIST, OBILAZI SVIJETOM SIJUCI KUKOLJ MRŽNJE, RAZDORA, RATOVA, BEZ TOG SIJACA ZLA NE MOZE SE PROTUMACITI TOLIKA POKVARENOST KOJA UZIMA MAHA. BEZ NJEGA NE CEMO SHVATITI TOLIKU MRŽNU KOJA VODI DO SUKOBA U RATOVIMA. KNEZ TAME MRZI COVJEKA I KAD SE NE MOZE OSVETITI BOGU, OSVECUJE SE NJEGOVIM STVOROVIMA. — BOG JE TOLIKO LJUBIO COVJEKA DA JE POSLAO SVOGA SINA, DA SE UTJELOVI, DA POSTANE COVJEK, DA BI TAKO POSINIO COVJEKA. — SOTONA TOLIKO MRZI COVJEKA DA SE UPRAVO UTJELOVIO U MRŽNJI NA BOGA I COVJEKA, DA STO VISE LJUDI RAZBASTINI I UPROPASTI. — AKO TAKO SHVACAMO STVARI LAKSE CEMO OPROSTITI BRACI LJUDIMA, LAKSE CEMO SE POMIRITI OVIH BOŽIĆNIH DANA S OCEM, LAKSE CEMO SE KANITI ZLA KAD UOCIMO DA NAM JE ONO NAJVECI NEPRIJATELJ.

Dr. JOSIP ŠTADLER

- PRVI SARAJEVSKI NADBISKUP

uz 50-godišnjicu smrti

Na Bezgrjeđeno Začeće ove godine navršava se 50 godina, kako je umro jedan od naših najvećih ljudi prošloga i ovoga stoljeća — dr Josip Štadler, prvi nadbiskup u Sarajevu, kad je u Bosni i Hercegovini nakon misijskog karaktera zemlje uvedena redovita crkvena hijerarhija. U doba svoga upravljanja Vrhbosanskom nadbiskupijom bio je sigurno jedan od najvećih biskupa u katoličkom svijetu.

Dr Josip Štadler radio se 24. siječnja 1843. u Slavonskom Brodu. Kao gimnazijalac boravio je najprije u požeškom, a onda u zagrebačkom orfanotrofiju. Od 1862. do 1869. bio je u glasovitom zavodu Germanikumu u Rimu i na papinskom sveučilištu Gregorijani studirao filozofiju i teologiju, postigavši oba doktora. Tu se temeljito upoznao s isusovcima — bili su mu profesori i odgojitelji — i zavolio ih, te ih je kasnije doveo i u svoju nadbiskupiju, da mu odgajaju kler. Za svećenika je zaređen točno pred sto godinu, 1868. godine. 1870. godine bio je imenovan prefektom u Nadbiskupskom bogoslovskom sjemeništu u Zagrebu, pa gimnazijalskim katehetom, a godine 1872. sveučilišnim profesorom za fundamentalnu teologiju i dogmatiku. Kao blagajnik Društva svetog Jeronima pokrenuo je akciju za gradnju Dječačkog sjemeništa u Zagrebu, i bilo je doškora sabrano oko 100.000 austrijskih kruna. Imenovanje Vrhbosanskim nadbiskupom i metropolitom bosansko-hercegovačke crkvene pokrajine po papi Lavu XIII godine 1881. zateklo ga je kao dekanu Bogoslovskog fakulteta u Zagrebu.

Nadbiskup je Štadler po svome karakteru i po svojoj apostolskoj djelatnosti bio pravi orlač. Nije bilo baš laka stvar udarati temelje organizaciji Crkve na dotele misijskom tlu i uvesti posve suvremene metode u crkvenom djelovanju, a sve to na tako osjetljivu terenu, kao što je bila vjekovima Bosna i Hercegovina. A on je junački zasukao rukave, orao duševe i ničim i ni od koga nije se dao slomiti, sve do smrti, u svom apostolskom elanu i optimizmu. Nadbiskupska gimnazija i Dječačko sjemenište s krasnom crkvom u Travniku, Nadbiskupske bogoslovске sjemenište s još ljepšom crkvom u Sarajevu, zavodi „Betleheme“ i „Egipt“ u Sarajevu, gradnja velike kaptolske palače, u kojoj su bili smješteni i nadbiskupski uredi, kao i stan za nadbiskupa i za njegovo osoblje, sve je to njegovo djelo. Ali napose krasna katedrala s divnim oltarima, u stilu kasne gotike i s nekim romanskim ozнакama. Kad je bila njezina posveta, počastio je Bosnu i Sarajevo svojim posjetom i dakovački biskup Štrosmajer, pa je dr Štadler nazvao čudotvorcem, kad je vidio, što je on sve učinio u kratko vrijeme svoga biskupovanja. Štadler je u Sarajevu i Bosnu doveo i sestre milosrdnice iz Zagreba, te »Kćeri Božje Ljubavik iz Beča. Stalno su se mnogili nijkovi samostani i konfesionalne škole, na kojima su one poučavale. Kao profesore i odgojitelje za oba sjemeništa, za bogosloviju i za gimnaziju, doveo je isusovece, koji su kroz dugi niz desetljeća djelovali i kao vršni pastoralni radnici, propovjednici i pisci, a napose kao egzercitatori i svećenički isповjednici.

Dr Josip Štadler doveo je u Bosnu i reformirane cistercite-trapiste, koji su ne samo svo-

jim molitvama i pokorom prizivali Božji blagovet na razbudenju katolicizam u Bosni i Hercegovini, nego i stekli neumrele zasluge za odgoj i školovanje slobodnjačkih bosansko-hercegovačkih učenika. A valjda mu je najveće djelo osnutak ženske redovničke države »Služavki Malog Isusa«. One su danas raširene po svim našim hrvatskim krajevima, pa i izvan države, a među vjernicima i svećenicima posebno poštovane. Njihova crkva na Dolorozu kod Građaca, jedna od najljepših crkvi u Bosni i Hercegovini, također je Štadlerovo djelo.

Iza prvog svjetskog rata često se spominjao kao željena mogućnost i dolazak salezijanaca u Sarajevo. Vjerojatno je to i bio jedan od neostvarenih Štadlerovih planova.

Dr Josip Štadler bio je svetački lik. Bez toga se ne može shvatiti njegov grandiozni, neumorni i uspješni apostolski rad. Po prirodi veseljak, takav je ostao sva do smrti, uza sva neprijateljstva i klevete na koje je obilno naliazio. Pobožan i nevin poput dobra djeteta, svaki je dan, među ostalim, molio sve tri krunice. Resila ga je rijetka gostoljubivost. Svaki se čas dogadalo, da bi na objed ili večeru dovodio ljudje, s kojima bi se malo prije susreo na ulici.

Bio je i izvanredan propovjednik. Posebno se odlikovao u pobožnosti k Presvetom Srcu Isusovu, Blaženoj Djevici Mariji i svetom Josipu. Tim je pobožnostima bio i apostol. Svoju je nadbiskupiju posvetio Srcu Isusovu i Bezgrješnoj Djevici, svetom Josipu posvetio je po dimenzijama najveći katolički zavod u Sarajevu — Zavod svetog Josipa, što su ga vodile »Kćeri Božje Ljubavje«. To je bila njihova provincijalna kuća, a uz druga škole tu je bila smještena i katolička ženska učiteljska škola.

Blažena Djevica Marija toliko se puta pobrinula, da njezin odabranici budu pozvani u nebo baš na koji njezin blagdan. I Štadler je umro na blagdan Bezgrješnog Začeća 1913. godine.

Među ostalim su mu prigovarali i napadali ga, što je u katoličku Crkvu primio nekoliko muslimana. Zar je mogao ne primiti one, koji su to tražili iz uvjerenja?

Bio je velik radnik za sjedinjenje. Imao je divnu viziju o budućnosti cijelog Balkana sa posve vjerskog stanovišta. Za vrijeme prvog svjetskog rata držao je pod svojim krovom jednog priprstog pravoslavnog kaludera s teritorija Srbije i nije se dao od toga odvratiti nikakvim prigovorima.

Dr Josip Štadler razvio je i na području katoličkog tiska veliku aktivnost, kao pisac i kao organizator. Još godine 1873. pokrenuo

je i uređivao u Zagrebu prvi načožni list na hrvatskom jeziku »Glasnik svetog Josipa«. Kad je on otišao za nadbiskupu u Sarajevo, list su preuzele naše Milesrdnike. Od 1875. do 1877. bio je odbornik i blagajnik Hrvatskog književnog društva svetog Jeronima u Zagrebu. Pisao je i u »Katoličkom listu« i u »Hrvatskom učitelju«. Kao vrlo aktivan odbornik u Društvu svetog Jeronima svoja je spisateljska iskustva znatno proširio, ušao je temeljito u tematiku i problematiku hrvatske literature, napose katoličke, a sigurno mu je porasla i književna ambicija. I tiskarska su mu se iskustva jako povećala, a i ta su za pisca vrlo važna.

S danom svoga ustoličenja u Sarajevu, 15. siječnja 1882., pokrenuo je, kao svoj službeni list »Srce Isusovo«. Godine 1887. pretvara ga u »Vrhbosnu«, koja je godinama bila vodeća katolička novina u našim krajevima, a prestala je izlaziti tek 1945. S jakim katoličkim intelektualcem Aleksandrom Bresztynskijem, sveučilišnim profesorom u Zagrebu i jurističkim stručnjakom, pokrenuo je »Balkan«, časopis za pitanja sjedinjenja.

Njegov kompletan filozofiju u šest svezaka na hrvatskom jeziku spominju i strana vrela. Ne znam, da li je u ono vrijeme lakoja od naših dijocesa imala onako praktičan dijecezanski obrednik, kakav je u njegovoj vrijeme bio izdan u Sarajevu. Napisao je opština tumačenja za četiri evanđelja i za Djela apostolska, a u vrijeme prvog svjetskog rata bilo je veoma popularno vrhbosansko izdanje Novog Zavjeta, koje je sadržavalo evanđelja i Djela apostolska. Društvo svetog Jeronima izdalo je njegovo »Život Isusa Krista« u tri knjige od 1894. do 1897. Uz druge stvari napisao je i »Theologia fundamentalis«, a više vrijednih stvari preveo je na hrvatski. Izdao je i veliko djelo »Propovijedi o nauku kršćanskome« od franjevaca o. J. Filipovića.

Njegov neumorni apostolski rad, neumoljiva načinost i svetački lik, napose stroga crkvenost, a nešto, sigurno, i nesebična djetotvorna ljubav prema Hrvatskom narodu, koji je zbilja svetački ljubio, pribavili su mu i neprijatelje. Uz klevete, i katkad pravohajke, poslužili su se i onom »Promoevatur, ut amovastur«. Svetu ga Stolica hlijela pozvali u Rim kao kardinala. On je tada osobno zamolio papu-sveca Piju X: »Sancte Pater, sînas me, ut laborans moriar! — Sveti Oče, pusti me, da radeći umrem!« Molbi mu je bio udovoljeno, i on se u velikom triumfu vratio u Sarajevo. Vulka ga je onamo zbilja očinka Ljubav prema vjernicima — nekolikost-

ljetnim mučenicima, prema jednostavnom i pobožnom bosanskom katoličkom puku, i nastavio je, intenzivno rečeći, sve dok ga Gospodin ne pozva u vječnost.

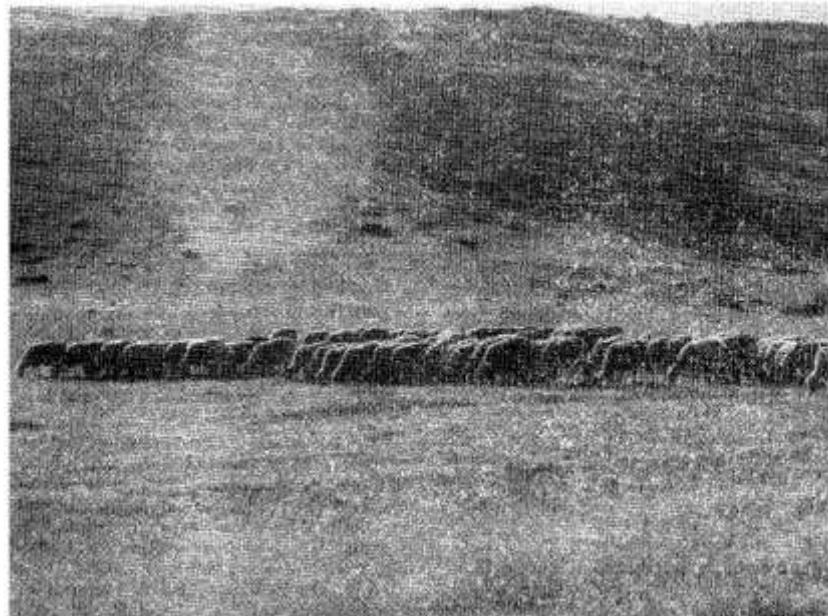
Kako je već bio svećački otvoren, tako je i svoje hrvatstvo otvoreno ispolijedao. Kad su Madari htjeli Bosnu pripojiti direktno Ugarskoj, Štadler je javno istupio i tražio, da se pripoji Hrvatskoj. Godine 1918. naobjećanje je proslavljen njegov zlatni svećenički jubilej. Pred smrt bila mu je to svečana javna zadovoljština za sva trpljenja, što ih je kao vrhobosanski nadbiskup morao podnijeti.

U vrlo uglednom leksikonu »Lexikon für Theologie und Kirche«, što ga je u 10 svezaka, a pod uredništvom regensburškog biskupa M. Buchbergera, izdao Herder od 1931. do 1938., napisao je o Štadleru kratak, ali pun poštovanja članak sveučilišni profesor u Ljubljani dr Josip Turk. Tu nalazimo i ove divne konstatacije o dr Josipu Štadleru: »Od svojih načela nije nikad odstupao, ni u starosti, ni u bolesti; energičan i neustrašiv; vjeren potporan Crkve; pobožan poput djeteta; živio je u najvećoj jednostavnosti i siromaštvu, i bio pravi otac siromaha...« I veli, da je bio od

svih, pa i od neprijatelja, priznat kao pravi narodni junak.

Nadbiskupski je dvor u Sarajevu u vrijeme dr Josipa Štadlera bio ne samo odlična škola žive vjere, duboke pobožnosti, naumornog apostolskog rada i djeleotvorne ljubavi k bližnjemu, nego i odgajalište budućih biskupa. Ta je činjenica po svoj prilici i znak snažnog djelovanja silnog Štadlerova duha i njegova sjajnog primjera, ali i dokaz, da je prvi vrhobosanski nadbiskup bio majstor u biranju pravih suradnika. Odgajao je ne samo svoga prvog nasljednika, nego i drugog — ovaj mu je bio najmlađi kanonik — a i kasniji odlični nadbiskup u Ljubljani dr A. Jeglič, te biskup V. Palunko bili su njegovi učenici kao kanonici i pomoćni biskupi. I, što god je bilo vrijedna i dobra za njegova nasljednika, sve je to bio prirođeni nastavak onoga, što je tako lijepo bio započeo dr Štadler. Iako ga masa bosanskih svećenika, koji su završili bogosloviju od godine 1927. pa dalje, nije poznavao, svi su još uvijek pod jakim dojmom fascinantnog svetačkog lika Štadlerova.

Na žalost, o tom čovjeku, koji je koncem prošlog stoljeća i početkom ovog vijeka bio

jedan od najvećih knezova Katoličke Crkve, nemamo još nijedne tiskane biografije na hrvatskom jeziku. Čini se, da je samo par mjeseciiza njegove smrti u našim krajevima na njega pao veo potpuno zaboravi i da je o njemu više napisano na stranim jezicima nego na hrvatskom, kojim je on govorio, propovijedao, pisao i uredovao. Nema razloga da se prekrije plaštjem zaboravi velikan, kojim bi se ponosili i veliki evropski narodi, da su ga imali? Zar se šuti o drugim velikanicima, s čijom se možda političkom djelatnošću ne sla-

žu današnji naroštaji? Na koncu konca, osim političkih djela postoje i druga, nepolitička, koja su za dobro ljudi često, pa možda i redovito, daleko važnija od političkih.

Ako je dr Josip Štadler i zaboravljen, njegova su djela monumentum aere perennius. To nisu samo zgrade i ustanove, nego u prvom redu onaj duh, koji je ostao kao njegova trajna baština ostavljena kleru i vjernicima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji.

F. K.

ZAŠTITNICI NAŠIH OBITELJI

SV. FRANJO KSAVER

U istočnoj Aziji žive najveći i najplodniji narodi: preko 700 milijuna Kineza, blizu pola milijarde Indijaca, preko sto milijuna Japana. Najveći apostol tih naroda, i uz svetog Pavla uopće najveći apostol-misionar svih vremena jest sveti Franjo Ksaver.

Franjo Ksaver rođen je 1506. u sjeverno-španjolskoj pokrajini Basku iz plemićke obitelji. Kao pravi Bask gorio je od želje, da postane nešto veliko. Kao vojnik nije mogao mnogo postići. Zato polazi u Pariz, da jednom kao učenjak postigne veliku slavu. Tu je veoma napredovao u naucima, ali se naviknuo i na lagani život, pa je stoga prisiljen više puta moliti od braće novaca.

U Parizu mladi Ksaver stanuje zajedno s dvojicom svojih drugova studenata, s Ignacijem Lojolskim, koji je također bio rodom Bask, ali 15 godina stariji, i s Petrom Faberom, rođenim u Savoj. Ignacije je često ponavljao Franji Isusova riječi: »Što koristi čovjeku, ako i sav svijet zadobije, a dušu svaju upropasti?« Napokon se Franjo dao nagovoriti od Ignacija da obavi 40-dnevne duhovne vježbe. Iz duhovnih vježba izlazio je kao pose drugi čovjek. Od sada vidi pred sobom samo jedan cilj: služiti Bogu i raditi za spas neumrlih duša. Kao što je do sada u studiju i zabavi tražio samo svjetsku slavu, tako od sada u svemu traži samo Boga.

Po osnutku isusovačkog reda godine 1534. pošalje sveti Ignacije Franju Ksavera s osmoricom redovničkih braće u Veneciju, da odante

morem oputuju u Svetu zemlju. Ali to su im spriječili ratovi s Turcima. Franjo, koji je 1537. godine bio zareden za svećenika, revno poučava djecu u vjeri i dvori teške bolesnike u sjevernoj Italiji.

1540. godine putuje s portugalskim poslanikom iz Rima u Lisbon. Petog dana putovanja uspijevi ispojediti cijelo društvo koje je s njim putovalo. U Lisabonu je djevojao s velikim uspjehom među siromašnim slojevima naroda u luci i po tamnicama.

Za Ksavera je kucnuo velik čas, kad je nakon kratkog boravka u Lisabonu, ukrcavši se na kraljevsku lađu, mogao poći u Indiju. Došavši u Indiju, našao je pred sobom ogroman zadatak: tom poganskom svijetu navijestiti Krista. Bacaj se na posao. Obilazi zemlju propovijedajući Evanelje. U tome ga ne može zaustaviti ni teška Indijska klima ni mnoge druge poteškoće. Uspjeh nije izostao. Na tisuće ljudi dalo se krstiti. Grad Goa vrlo je bio pokvaren pod utjecajem doseljenih Evropljana, pa je stoga mnogo više uspjeha Franjo imao po okolnim ribarskim selima.

Neka tajanstvena sila goni dalje velikog misionara. Ide na Molučke otiske, i tu pokrsti velik broj naroda. Uz najveće pogibije na moru od morskih razbojnika putuje u Japan, kamo dolazi 1549. godine na Veliku Gospu. Tu je uspjeh mnogo skromniji. Samo 2000 vjernika ostavi u Japanu, kad u listopadu 1551. ostavi tu zemlju dalekog Istoka i vrativši se prema Kini. Iz Kine su u Japan dolazili budi-

sti, da šire svoju vjeru. Stoga je Franjo držao, da mora najprije обратити Kinu, ako želi imati uspjeha u Japanu.

No tudincima je bilo zabranjeno stupiti na kinesko tlo, Franjo na otoku Sancianu čeka, da ga kriumčari kradomice prebac u Kinu. Ali dok je tako čekao čas polaska u Kinu, teško oboli i 3. prosinca 1552. umre u dobi od 46 godina.

Franjo Ksaver djelovao je na dalekom Istoču jedva deset godina, i to u vrijeme, kad još nije bilo parobroda, željeznica, automobil ni aviona. Ipak je neobično velik i uspješan njegov misionarski put kroz daleki Istok. Odakle taj neobičan uspjeh? Sveti Franjo se potpuno stavio u službu Kristova Evangelija.

Nije mu bila prevelika nijedna zapreka, nijedan napor i nijedna poteškoća. Što više, čim su veće bile poteškoće, tim je više rasio njegovo oduševljenje i njegov misionarski žar. A taj žar se je hranio od ljubavi prema Bogu i prema dušama.

KOD PAŠKE

Njegova se kuća nalazi na kraju gradića. Kad unidete u njegovu sobu, odmah ćete vidjeti Pašku kako sjedi ili leži na svom bolesničkom krevetu i nasmijana lica odgovara: »Vazda Isus i Marija! Kad ga upitate: »Kako si?« odgovorit će uvek nasmijan: »Dobro, hvala Bozu, i Isus je trpio, pa neka i ja trpim.«

Obolio je ima dvadeset godina od upale zglobova i reume. Do unazad sedam godina mogao je barem sa štulama izaći na sunce i malo prošetati oko kuće. Od tada ga bolest prikovala za krevet, pa nikuda. Ako leži, sa velikim naporom i mukom sjedne; ako sjedi, opet sa velikom mukom lijega. Skantarile su mu se i ruke i noge

pa osjeća velike bolove i žigove po krstima i koljenima, laktovima itd. Bolovi mu ne daju spavati a veoma slabo jede. Svejedno, on je u vijek opet nasmijan. Zove dobru pastorku Mariju, da goste počasti bilo čime. Ako nema nikoga u kući, on se sam i s mnogo napora potruđi da iz rafa izvadi rakijicu i goste pogosti. Hvali se uvelike sa svojom pastorkom Marijom i zetom Matom koji ga drže kao na dlani. Obdan je redovito sam, jer Mate ide kao šofer na posao, a Maria u kancelariju. »Marija mi ujutro namiri sve što mi treba, a ja kad ostanem sam prihvativ za molitvu. Svaki dan izmolim cijelo Ružarje i učinim Put križa sjedeći, jer imam onaj Put križa što se može i na mjestu obaviti. Poslije toga opet izmolim Isusovu krunicu, a uzdaha i kratkih molitava što mogu više. Osvije me bolovi, a ja pomislim: i Isus je u najvišim bolovima molio. — Nisam ja svetac. Volio bih kad bi mi dragi Bog dao zdravlje, jer i ja sam čovjek. Opet mi padne na pamet kako sam imao

divovsko zdravlje prije bolesti, pa zašto ne bi Bogu zahvaljivao i na bolesti? — Primam skoro sve katoličke listove, i redovito sve pročitam. Meni je milo znati sve što se dogada u našoj dragoj Crkvi. Volio bih da mi Bog skrati muke i duboko se uzdam da me Isus neće ostaviti, pa se ne bojim ni smrti, ali opet neka bude Božja volja.«

Tuži se na omladinu i na odgoj roditelja: »Treba djeci škola i nauka, ali još više treba im vjerouak, jer je to najviša i najljepša nauka. — Tako naš Paško vrši pravi apostolat, sa svoje bolne propovjedaonice, starijima i mladima; bilo komu tko ga posjeti. Dobro ga je posjetiti. Uvijek nešto dobra poneš u svojoj duši.

Nebo se bilo osulo zvijezdama, a mjesec sjedio zadovoljno na vedorom nebū. Koracao sam blatnjavom ulicom koju su rijetke žaruљe osvjetljavale. Pade mi na pamet ona Isusova: »Hvala ti, Oče, što si ovo objavio malenima, a sakrio od mudrih...«

Fra Blago Karačić

NE HVALI ZLO

Prošao je lijep broj godina — Autobus je klizio cesto prema Bjelovaru. U njemu se među putnicima našao i svećenik, i to u potpunom svećeničkom odijelu. Cuo je ovaj razgovor, koji se vodio između dva čovjeka. Jedan je od njih držao sinčića na krilu, kome je moglo biti možda 4 godine.

— Moj mali znade psovati već ko veliki, reći će otac. Da ga samo čuješ kako znade kresnuti.

Sugovornik se smijao i odobravao. Da ne ostane dužan, dodade i on: »Vidim, da je za svoje godine razvijen, i da bistro gleda kao pravi momak!«

Mališanu na očevu krilu moralno je to neoma goditi i laskati, jer je eto bio u centru pažnje i jer ga hvale odrasli ljudi, da im je u nečemu ravan — u psovci. Svakome je djitetu ideal: ponašati se kao odrasli ljudi, zato će dijete na žalost i opsovati, jer čuje starije, jer vidi da tako čine i odrasli. A ako mu se to još i odobrava, onda ne-ma većeg zla na svijetu, onda se dijete kvari i uči zlu od malena i ima sve mogućnosti da se razvije u pravog pravcatog fakina.

Razgovor je u autobusu tekao da-lje.

— Kad je mome malome bilo tek dvije godine, nastaviti će opet otac, netko mu je rekao: »Ako mi opsu-ješ Boga, kupit će ti sladoled!« I nije trebalo dugo čekati, jer je mali onako propisno opsovao te do-bio »zasluženi« sladoled uz prim-jedbu: »Majke ti, taj psuje već kao pravi delija!«

Otac sve to pred malim i pred sugovornikom priča kao da je po-nosan što ima takva sina i što ga znade baš muški odgajati.

Svećenik, koji je sve to morao slušati, samo je šutio. Valjda je smatrao da je tako pametnije; mo-žda bi njegova riječ situaciju još pogoršala te dovela do nekorisne svade. Otac bi vjerojatno branio i sebe i sina i smatrao da je to nje-gova privatna i obiteljska stvar u koju se nema nitko pravo miješati. Ta on napokon hrani i odijeva svoje dijete i što se koga tiče kako ga odgaja.

Od toga je prošlo prilično vreme-na i mali je »junak« postao već velik. Sto je bivao stariji ljuban i poštivanje prema ocu počelo je opadati, pa kad bi došao s njime u sukob, onda bi znao i njemu opsovati, i to onako mrsno. Sad se otac nije više lagodno osjećao,

jer je bio da ga njegov sin najprostije vrijeđa. Ne znam, da li se je pri tom sjećao, kako ga je hvalio i odobravao mu kad je vrijeđao samoga Boga psujući Ga na najslamotniji način. Jedva, jer on do Boga nije nikad ništa držao. Tako je naučio i sina od malena, ali sada se batina okrenula prema njemu. Tko ne poštaje Boga, ne će ni roditelje, niti nikoga na svijetu. Tko vrijeđa Boga, ne će se žacati vrijeđati svakoga.

Jedne večeri došao sin kući malo »pod gasom«. Počeo je odmah psovati ocu najgore psovke. Ocu uzavrela krv, pa mu odvrati. A sada se sin raspala, zgrabi ga svojim snažnim rukama, tresne o zid te mu zavikne: »Marš iz kuće!« Otar se nije dao van. Sin ga pogradi, odvruče napolje i ravno s njim u kokošnjac, gdje ga zaključa uz primjedbu: »Tu ti je mjesto, tu će prenoći, svinjo stara!«

Provevši čitavu noć u kokošnjcu nesretni je otac imao dosta vremena da razmišlja i o sebi i o svome sinu. Mali psovač, koga je otac za to odgajao, razvio se u pravog nasilnika i razbojnika. Je li to čudo? Tko u sebi od malena ne gaji osjećaje finoće, plemenitosti i dobrote prema svakome, mora postati grub i prost čovjek. Neozbiljni smjeh i odobravanje malome psovaču pretvorio se sada u suze, u jad i čemer. Tako će se dogoditi

svima onima koji se smiju i odobravaju dok im djeca psuju i prosto govore. To je drugo pravilo slabog i promašenog odgoja.

Roditelji koji znaju djecu odgajati ne će nikad pred njima psovati ni nepristojno govoriti. Ako pak zateknu svoju djecu u psovci i lošem divanu, prekorit će ih i kazniti. Kakva je u tom pogledu bila divna odgojiteljica majka Petra Barbarića, za koju njezin sin svjedoči: »Ako je tkogod imao biti išban, sam je morao donijeti prut i pošto bi okušao, morao ga poljubiti. Nije nam bilo ni na kraj pameti da toga ne učinimo ili da pobegnemo. Nije me stid priznati da me je mati kaznila, makar i rijetko, ja sam joj dapače zahvalan. Jer, ne urgaja li se dijete već kod kuće dobro, teško će mu biti kasnije slušati, veoma teško, a to je meni sada posve lako...«

Zdrava strogost roditelja prema djeci, osobito prema njihovim nepodopštinama, samo će im koristiti i odgajati ih. Nezdrava popustljivost prema dječjim manama djecu samo kvari, a roditeljima priprema teške i čemerne stare dane. Velika je mudrost biti vrstan odgojitelj. Takvoj mudrosti, toliko potrebnoj svim našim roditeljima, želi pripomoći i ovaj članak. Roditelji, čuvajte se da ikad odobravate pogreške i mane svoje djece!

Josip Antolović

OBAVIEST UPRAVE

Zidni kalendar za 1969. kao prilog Glasniku, poslat ćemo svim preplatnicima u prvom broju lduće godine, a ne kao dosad u prosinčkom broju. To su zaželjeli i predložili neki od gg župnika i neki povjerenici.

Preplata za 1969. godinu ostaje za sad ista kao i ove godine: 12 din. Nadamo se da nas neće neka nenadana poskupljivanja prisiliti da povisimo prodajnu cijenu. No llijepo molimo da nam se podmire dugovi za ovu godinu. Ima namne velikih dugova i dužnika.

RAZGOVARAMO

Velečasni urednič!

Ja sam već baka. Rodila sam sedmoro djece. Svi su oni našli svoj kruh. Koliko je stajalo mog muža i mene da ih postavimo na noge to mogu pravo razumjeti tek oni koji su teškim ratnim i poratnim godinama podizali djecu. Moram reći na sve hvala Bogu! No gledajući današnje mlade obitelji puno toga ne razumijem. U teškim časovima kojih je i kod mene bilo na pretek, osobito dok su još djeca bila malena, nikada ni pomislila nisam da se udaljim od svoga muža. To nije pomislio ni on, ja to dobro znam. Zadali smo riječ vjernosti jedan drugome, kušnje su tu vjernost samo pročistile. Recite nešto mladim obiteljima, da nije spas u bijegu jednog od drugog. Kod toga najviše stradavaju djeca. Ja vidim da je na narod došla neka teška kušnja, nitko ni s kim ne može živjeti. Zašto je toliko zla preuzele maha, i ima li tome lijeka?

P. N.

Držim da bez pretjerivanja možemo ustvrditi da su današnje obitelji suočene s mnogo više poteškoća nego je to bilo prije kojih desetak godina. Atmosfera je i javno mišljenje bilo prije više u prilog obitelji nego danas.

Danas se slave »zvijezde« rastave u filmovima i romanima. Mladeži se pone uši neobuzdanom odgovornošću i neodgovornom slobodom na svim područjima, a osobito na čudorednom. Loši primjeri traju već nejaku djecu; loše društvo prenosi i odobrava lopade; česta izbjivanja iz obiteljske zajednice, turizam i putovanja, pogoduju stabiljenju veza koje su držale stare obitelji na okupu. Te bi bili neki razlozi koji daju opravdavanje i razumijevanje teškog stanja u kojem se nalaze današnje obitelji za razliku od onih prije nekog vremena.

A sada, koji bi bili lijekovi da se to stanje popravi? S nekim neugodnim naslućivanjima mogli bismo ustvrditi, da mnogim obiteljima koje su u rasulu više nema lijeka. Ne kao da ga uopće ne bi bilo, nego članovi tih razorenih obitelji nisu više sposobni da ga prihvate. Za druge obitelji bio bi spas da se po vjeri zblje. U sakramentima napose u sakramentu ženidbe bračni drugovi primaju uz sakramentalnu milost još i milosti koje su im potrebne za odgovornu službu zajedničkog života. Na ovo primanje staleške milosti valjalo bi pripaziti kod vjenčanja. Ako se naime primi sakramenat bez duševne priprave i bez prijateljstva s Bogom, sakramenat je primljen, ali njegov učinak izostaje. Prima se samo pravo na stalešku milost. Ono će se ostvariti tek tada kad se uspostavi veza s Bogom. Nećemo puno pogriješiti ako ustvrdimo da su tu mnogi i mnogi pogriješili. Razlike u naravi i stećene sklonosti pojedinog člana obitelji brzo su prerasle snagu koja je oslabila bez vjere i nastale su poteškoće koje pojedinci više nisu kadri svladati. Lijek bi dakle za mnoge današnje obitelji bio: povratak na izvore milosti. Valjalo bi obdržavati Božji zakon. Odgovornoćinstvo i majčinstvo ne bi smjelo prekoracići ogradi Božjih zapovijedi. Tko se ogriješi o Božji zakon u toj i drugim

stvarima njemu se sama priroda osvećuje, jer je i ona Božje djelo i njegov vjerni sudnik.

Draga bakice! Ne preostaje drugo, nego da se molimo za tolike izgubljene, i da Gospodin Bog skrati kušnje za dobre.

■■■■■
Poštovani uredniče!

Moj najstariji sinčić ide već par godina u školu. Iako smo mu otac i ja intelektualci, naš braco se nas nekako stidi. To smo zamijetili kad nas je pred školskim drugovima kušao izbjegći. Dapaće smo primijetili da ga je pred kolegama stid što ima još braće i sestara. Znam da će on kasnije drukčije misliti, no upozoravamo Vas na taj problem kod djece. Ne bi li se na neki zgodan način moglo na to upozoriti i druge roditelje koji imaju više djece, a i samu djecu, da se ne stide svojih roditelja i braće.

N. N.

Ovi i slični slučajevi nisu rijekost kod djece. Bude to obično u doba dozrijevanja. S tim treba računati. Činjenica jest, da su u društvu dječaka jedinci nerijetko u središtu pažnje. To su oni naučili kod kuće. Takvi primjeri onda nameće javno mišljenje u tom dječjem svijetu. Roditelji neće pogriješiti ako svojoj djeti i opet dozivaju u svijest blagodati brojnih obitelji. Roditelji će prije ili kasnije umrijeti. Jedinc tada ostaje sam. Djeca brojnih obitelji neće doživjeti tu tešku osamu. Snade li ih kakva nezgodba oni će uvijek imati svojih koji će im pomoći. Ako je netko sam, jao njemu! —

Ima još jedan razlog koji je osobito važan za roditelje: jedinci i jedinice razvijaju se u prave sebičnjake i tiranine. Njima sve mora biti kako si zamisli. Njima su otac i majka tu da im služe. Kad se takav namjeri u životu na sličan individualum i sklope recimo brak, eto zla. Dok djeca brojnih obitelji imaju kudikamo zdraviji socijalni osjećaj. Oni naime znaju da ne mora biti uvijek na njihovu, i da oni nisu najvažniji. — U svakom slučaju

valja kod djece buditi osjećaj odgovornosti i pred narodom. Obitelji s jednim djetetom smanjile su sa svoje strane brojčano stanje svog naroda za 50%. A što ako taj jedinac ili jedinica umre. Ne samo da se obitelj gubi s pozornice, nego takvi očevi i majke ostaju neutješeni starci i starice, koje čeka mjesto vesela sa unucima pod stare dane, dosada i jadi staračkog doma. — A što se tiče pitanja da se dijete stidi svojih roditelja; ono će se brzo izlječiti kad mu sine u glavi da se otac i majka brinu za nj već godinama dok ovaj ili onaj nametljivac na ulici nije vrijedan ni da ga se pogleda.

■■■■■
Gospodine uredniče!

Zašto si Katolička Crkva svojata toliku vlast nad ljudima, da svima nameće svoje ideje, kao što se to vidi u nedavnoj enciklici o reguliranju poroda. Mislim da je vrijeme te crkva uvidi da o njezinim odredbama ljudi vode premalo računa i da ih se ljudi zapravo ne drže... .

R.

Analizirajmo malo vaše tvrdnje: «I nitko ih ne obdržava — to pitanje medutim ostavimo po strani, da ne bismo poput pijanaca sudili da su svi ljudi pijanice.

»Crkva bi trebala uvidjeti da o njezinim odredbama i onako ljudi ne vode računak — Ako ovdje mislite na encikliku o regulaciji poroda, upozoravam Vas, da se tu ne radi o odredbama Crkve, nego o zakonu Božjem. Crkva je samo čuvarica objave. Odredbe Crkve su malo jednostavnija od onih u enciklici. Tako je odredba Crkve obdržavanje nemira u petak. No Crkva tu nije baš sitnica. Tko ne može obdržavati taj propis, ispričan je.

»Crkva si, velite, svojata veliku vlast nad ljudima i nameće im svoje idejek — Crkva si ne svojata nikakve vlasti nad ljudima kako si to Vi zamisljate. Ako netko Crkvu ne želi slušati, ona ga ostavlja na miru. Ona ne treba vjernika koje treba držati na lancu. No kako se vol veže za rogove, a čovjek za pamet, tako ona onima koji žele čuti riječ objave i po njoj živjeti nalaže što im valja činiti. Sve

to radi ne u svoje ime, nego u Božje. Sjajan primjer ove »vlasti« nad ljudima imamo u Kristovim riječima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! — ali ta vlast kako vidimo nije na uništenje nego na nutarnju izgradnju i otkupljenje čovjeka. Kad se taj najvažniji posao završi, Krist će svoju vlast već očitovati i njega dostopanj način: u sveopćoj obnovi kod uskrsnuća. Što će tada biti sa anđelima zla, vidjet ćemo.

Da Crkva ljudima kojom srećom nameće ideje, ja mislim da bi to bilo sjajno. Krist je namio ljudima nametnuto jednu ideju kad ih je naučio Očezaš. Imamo zajedničkog Oca, a mi smo braća. To je bila sjajna ideja u doba ropstva. Svi su ljudi pred Bogom jednaki. Ta je ideja i danas suvremena. Bilo bi dobro kad bi Crkva nametnula još neke ideje: da valja poštivati roditelje i starje, da valja respektirati svoj i tudi život; da se ne smije krvati niti lagati, da se ne smije klevetati, da se ne ruši vlastiti život ni život obitelji rasposjanošću itd. — Bio bi to divan uspjeh da je Crkva svima nametnula ove ideje.

—

Gospodine uredniče!

Začto crkva ne pojednostavi administraciju obzirom na crkveno vjenčanje? Mnogi od onih koji bi

se crkveno vjenčali radi te neugodne administracije ili se ne snalaze ili gube volju...

P.

Cinjenica jest da postoji i neugodan dio u administraciji kad se netko želi vjenčati. No moglo bi se postaviti pitanje za koga je ta administracija neugodna. Da li za stranke koje prviput dodu do župnika, ili za župnika koji je zasut pitanjima: »Možemo li se danas, ili najkasnije sutra vjenčati?« Sigurno je takav slučaj neugodan i svećeniku i onima koji su ga pohodili radi vjenčanja. Administracija prilikom crkvenog vjenčanja uopće nije složena za one koji na vrijeme obavijestite župnika o skorom vjenčanju. A gdje je potrebno može se i pojednostaviti, ali je jasno kao bijeli dan, da Crkva kao čuvarica ozbilnosti sakramenta ženidbe neće nikada odustati od opreza i određenih formi sklepanja ženidbe. Ako je išta šteta kod čitave procedure jest to što se ne sluša Crkvu pa se zanemaruje ozbiljna priprava na vjenčanje i zajednički život. Sakrament ženidbe jest i suviše ozbiljna stvar i to neopoziva da se preko nje prelazi bez pripreve. Ako je tu što neugodno, preko toga valja prijeti. Uostalom crkveno vjenčanje nije spas za brakove sklopljene na brzu ruku. Ono istom postaje prava neugodnost.

K SVJETLU VJERE

TOMA MERTON

TOMINO DJETINSTVO Toma Merton rodio se 31. siječnja 1915. u Pradesu u francuskim Pirinejima, kamo su se za vrijeme prvog svjetskog rata sklonili njegovi roditelji. Otic mu je bio slikar i muzičar, koji je bio zaljubljen u brda, žurne i u ladanjski način života. Majka mu je bila Američanka, žena vrlo plemenita i požrtvovna.

Rat je tu malu obitelj bacio u bijed. U tim teškim časovima priskočili su im u pomoć majčini roditelji, koji su željeli vidjeti svoje unuke. Tako se čitava obitelj 1916. godine odselila u Ameriku i nastanila u Flushingu, Long-Island. Tu su živjeli od vrtlarstva i očeva slikanja. 1918. godine došao je ovdje na svijet i drugi sin, Ivan-Pavao.

U djetinjstvu nije Toma primio nikakav vjerski odgoj, jer se roditelji uopće nisu brijali za vjeru. Očenač je naučio od bake po ocu, koja im je jednom zgodom došla u posjete. O tome je Toma kasnije napisao:

„Nikada neću to zaboraviti. Ali prolazile su mi godine, a da tu molitvu nisam izgovarao... Inače sam veoma čeznuo da idem u crkvu, napose na Uskrs... Iz obližnje crkve do mene je dopirao glas zvona. Ja sam prekinuo igru pred kućom i slušao sam zvonjavu. Glas zvona mijesao se s pijevom ptica na drveću. Tada sam doviknuo svome ocu: Oče, sve su ptice u svojoj crkvi; zašto mi ne idemo u našu? — Sada je prekasno, ići ćemo drugu nedjelju! — bio je očev odgovor...“

Toma je bio vrlo darovit. Imao je smisla za zemljopis i za grčku mitologiju. Uz to pokazuje veliku samostalnost. Već u to vrijeme pokazuje da ne želi biti jedan iz mnoga.

Kad mu je bilo šest godina, majka mu je umrla od raka. Dječakova bol sličila je boji odrasla čovjeka. Ali za nju će moliti tek 20 godina kasnije.

Nakon majčine smrti njega i brata mu primili su majčini roditelji u Douglastonu, dok im je otac Owen oputovao u Francusku i Afriku.

Međutim, ni kod djeda i bake nisu ta dječa primila vjerski odgoj.

U to vrijeme na njega su općenito veoma djelovali posjeti stariim crkvama, kapelama i samostanim, kamo je zalažao s ocem, koji je tu tražio modele za svoje slike. Kad je naučio francuski, s oduševljenjem se dao na čitanje o Francuskoj i njenim ljepotama, kao i bogatoj prošlosti.

Kad mu je bio 11 godina, bio je Toma poslan u Montauban u licej. Škola je bila katolička, ali novi učenik malo je otkrio od katolicizma kod svojih kolega. Kao protestant tu je od nekog pastora primio osnovnu vjersku pouku. Tako je prvi puta malo bolje upoznao vjeru.

Kao dak od 12 godina proveo je školske praznike u Auvergnats du Cantal u jednoj duboko religioznoj katoličkoj obitelji. Kasnije je napisao o tome:

„Oni su svagdanji život provodili duboko uvrjeni u Boga prožeti iskrenom vjerom i žarkom ljubavlju.

Jedino Bog zna, što sve dugujem tim divnim ljudima. Upoznavši njihovu ljubav, ja sam moralno siguran, da njihovim molitvama dugujem mnoge milosti, pa možda i milost svoga obraćenja, a i redovničkog poziva...“

Kako je Tomin otac stalno putovao, odlučio je sina povesti u Englesku i ostavio ga na brizi jednoj tetki u Ealingu. Bilo je to 1928. godine.

Svoje školovanje nastavio je u Ripley Courtu, a zatim u Oakhamu. Tu je anglikanism postao njegova vjera. U školi je stekao prilično široku izobrazbu, ali duša mu je ostala zatvorena za božanske stvari.

1930. godine otac mu je umro od tumora na mozgu. Toma je iskreno i žarko ljubio oca, jer je u njemu našao svoga najboljeg prijatelja. Stoga je njegovu smrt vrlo teško primio.

U svojoj 16. godini Toma je ostao sam. Tada mu se smilovao djed po majci te ga je pozvao k sebi u Ameriku. No tu nije ostao dugo, ali putovanje u Ameriku donijelo mu je prvu tešku kruz. Odbacuje svaku vjeru i želi biti potpuni bezbožnik, a da kod toga nije pravo znao što ga u tom koraku privlači.

Vrativši se iz Amerike u Oakham nastupao je kao buntovnik. Ipak se pomalo smiruje i 1931. polaze nekoliko lipita na sveučilištu u Cambridgeu, a mjesec danaiza toga polazi na put u Italiju, gdje ga je čekao Bog.

TOMA SUSREĆE

DUHOVNU UMJETNOST Na putovanju kroz Italiju nigdje se mnogo ne zadržava. Želi što prije stići na cilj putovanja — Rim. Kad je napokon došao u vječni grad, najprije se uputio u muzeje, knjižnice i staru Rim. Ali brzo ga posve osvajaju stare crkve, tako da se sam sebi čudi što ga toliko zanima taj drugi Rim, koji u njegovu srcu sve više budi nejasna živstva.

U bazilici svetog Kuzme i Damjana divi se apsidi. Promatrajući mozaik osjeća kako se u njemu mijenja pogled duše. Zbog toga je ganut. Evo tu pred njim duhovne umjetnosti, koja govori svojom jednostavnosti, jezikom duše. Iza toga ide od svetišta do svetišta, do otkrije slična djela.

Promatrajući toliku umjetnička djela po crkvama Rima, prvi puta sam sebi postavlja pitanje: Tko je taj čovjek, koji se zove Krist?

Da shvati smisao mozaika u crkvi svetog Kuzme i Damjana, kupio je Sveti pismo Novog zavjeta i s užitkom ga je čitao. Sad ga ne privlači samo umjetnost u crkve, nego i jedna vrsta nutarnjeg mira, što ga tamo nalazi. Ide od crkve do crkve. I u to vrijeme u dušu mu je prodrlo svjetlo milosti, koje mu je pokazalo njegovu moralnu bijedu. Sutradan nakon tog osjećaja popeo se do crkve svete Sabine ispunjen kajanjem i s čvrstom odlukom da se bací na koljena i pokloni Bogu. Prije toga nikad nije u svetištima poklecao. Ovaj put uđe, uze blagoslovljenu vodu, oda s desne strane oltara, klekne i Izgovori Očenaš s osjećajem vjere koja se u njemu radala. Izlazeći iz crkve osjećao se kao preporoden.

S tim utiscima vratio se u trapistički samostan »Tre fontane« na južnoj strani Tibera.

U Rim je došao kao turista, ali na povratak u Englesku osjeća da ga ostavlja kao hođačnik.

Kod kuće se dao na čitanje Svetog pisma. Međutim, njegov je vjerski žar ohladio i neponostao...

1934. godine zauvijek ostavlja Evropu i odlazi u Ameriku. Bilo mu je 20 godina.

KATOLIČKA FILOZOFIJA

U veljači godine 1937. mladi je Meriton slušao predavanja o francuskoj srednjovječnoj književnosti. U isto vrijeme nabavio si je djelo Stjepana Gilsona: »Duh filozofije srednjega vijeka«. Iako je to bila katolička knjiga, ipak ju je čitao. Nakon toga napisao je: »Ono što sam crio iz ovih stranica, preokrenulo je čitav moj život. U riječi vjerojatno sam od sebe, koja se ne može primijeniti nikome osim Bogu, i koja označava njeovo najbitnije svojstvo, pronašao sam posve novo shvaćanje o Bogu. Suprotno od onoga, što sam do tada mislio, ja sam shvatio, kako katolička vjera nije neka mutna i praznovjerna nauka. Naprotiv, ona se očituje u čitavom svom opsegu duboka, jasna, jednostavna i sigurna.«

Počeo je štovati katoličku vjeru i filozofiju. Ujedno je priznao kako je važno njegovo što brije obraćenje.

Na njega vrlo pozitivno utječe njegovi prijatelji s kojima je pohađao sveučilište. Specjalizirajući englesku književnost 18. stoljeća, za doktorsku radnju uzeo je pjesme Willima Blacea. Tu se uvjario ukako je vrijedno živjeti u svijetu, koji je ispunjen Božjim prisutnicima. Na njega u to vrijeme utježe i hindu monah Bramachari, koji mu savjetuje, neka čita »Naslijeduj Krista i usloviti svetog Augusta. To ga je sve doveo do toga da u jesen 1938. bio položen temelj njegovu obraćenju na kršćanstvo.«

PODI NA MISU! »Ja sam od misse bježao ispunjen nekim protestantskim predrasudama. Ali sad me je neki snažni nutarnji glas pozivao: Podi na misu!«

Nije se mogao oprijeti tome glasu te je u kolovozu jedne nedjelje pošao u New-Yorku u jednu crkvu. O tome je zabilježio: »Crkva je bila puna ljudi, žena i djece svake dobi. Većinom su to bili mladi ljudi, ljudi svakog staleža, među njima mnogo radnika i radnica sa svojim obiteljima. Neka mlada djevojka molila je neobično sabrano bez zbrunjenosti i tra-

žene upadnosti. Koliko je iznenadenje bilo promatrati toliki narod koji je bio više svjetan Boga nego sebe. Svi su odjednom ustali, nisam znao zašto. Kasnije sam saznao, da su ustali na Evandelje. Tada se na propovedaonici pojavi mlađ svecenik i bez pretvaranja izreče kratak govor. Kako je to za mene bilo zanimljivo slušati. Svećenik je govorio o Kristu, o njegovoj božanskoj i čovječjoj naravi, te o potrebi milosti. Taj čas to je i meni bilo najviše potrebno. Tu sam otkrio novi svijet i bio sam sretan.

No, nakon toga opet je prestao dolaziti na misu. Ponovo je ušao u idejnu i moralnu zbrku u društvo kolega i kolegica. Ipak je svaku večer molio Zdravo Mariju.

Drugi svjetski rat bio je pred vratima. Hitler je već upao u Čehoslovačku i okupirao je. Toma je mirio rat, ali naskoro se morao prijaviti vojnim vlastima za slučaj rata.

U to je vrijeme čitao jednog kišnog dana Hopkinsova „Pisma Newmanu“, kad ga je nošto prodrmalo: „Što čekas? Što tu radiš? Znaš, što ti je činiti, zašto onda to ne činиш?“ Toma je htio prijeći preko toga, ali glos je postao sve jači. Više nije mogao izdržati. Počeo je otlično do crkve »Corpus Christi« i tu je molio da bude kršten. Primio ga je onaj svećenik, koji je tu propovijedao, kad je on ovamo prvi puta došao. Započela je pouka u vjeri. Tada on piše: »Katekizam spada među najčudesnije knjige, što postoje. Kad je napokon svršila pouka nakon šest nedelja, bio je kršten 16. studenog. Kod tog svetog obreda našlo se nekoliko njegovih prijatelja. Nakon krštenja piše on: »Obred je bio vrlo jednostavan. No s mojih se ramena odvalio čitav brdo. Vjerujem, vjerujem, vjerujem!«

Budući da je krštenje bilo uvjetno podijeljeno za slučaj ako prije nije bio valjano kršten, nakon toga se ispoljedio, prisustvovanje svetoj misi i pod njom se pričestio. Bile su mu 23 godine. Napokon je stekao toliko traženi i žuđeni mir duše.

BOŽI POZIV Nakon obraćenja upro je sve sile da se duhovno izgradi. Nastojao je popuniti vjersko znanje, a onda i vjerno prakticirati svoje vjerske dužnosti. Bio je poteškoća, ali s Božjom ih je pomoću uspio sviadati.

Sada je bio uvjeren da je njegov poziv da bude pisac, kritičar i profesor. Ali u rujnu 1939. doživio je duboki potres duše i spoznao je da ga Bog zove u svećenički stalež, što više, da stupi u samostan. Svojim je prijateljima tada izjavio: »Znajte, da će stupiti u samostan i postati svećenik!«

Najprije je namjeravao stupiti u franjevački red, ali u tome ga je sprječila bolest i operacija. U to vrijeme molio se Gospi, da ga dovede do svećeništva. Međutim je bio pozvan u vojsku, ali je bio proglašen nesposobnim zbog slabih zubi. U tome je vidio Božji znak. No sada osjeća da ga Bog želi povesti u strogi red trapista. Međutim, kad je prvi put pokušao, nije smogao snage da tu ostane. Vratio se kući. Kod kuće u New-Yorku posvetio se socijalnom radu u crnačkoj četvrti Harlemu. U to vrijeme dode mu u ruke životopis svete Male Terezije. Kad ga je pročitao, molio je: »Mala Terezija, pokazi mi, što moram činiti. Ako mi treba poći u samostan, ja će biti tvoj redovnik!« Donio je čvrstu odluku da će stupiti u trapistički samostan Getsemani. Kad je konačno pred Božić 1941. stupio u samostan, kazao mu je na ulazu u samostan redovnički brat Matthew: »Ovaj put je čete ustrajati! — »Da, brate, ako se budete za mene moliti!« — »To sam ja za vas činio!«

Kad su se za njim zatvorila samostanska vrata, napisao je: »Ja sam bio zatvoren između četiri zida svoje nove slobode. Ja pripadam Bogu, a ne više samome sebi. Njemu pripadati, to znači biti slobodan!«

U SAMOSTANU Valjalo bi čitati knjigu, u kojoj brat Ljudevit, kako se on odsad zove, opisuje svoj život u novicijatu i općenito život cistercita-trapista. Te stranice potresaju dušu i kadre su preporediti čovjeka.

Toma-Ljudevit doživio je veliku radost, što je pomogao doći do obraćenja svome bratu Ivanu Pavlu, avijatičaru. Ovaj je došao u samostan u srpanju 1942. Tu je bio kršten i primio prvu svetu pričest. Kasnije je u ratu poginuo.

Na blagdan svetog Tome 1942. Toma je položio svoje prve redovničke zavjete.

Tomu je mučio strah, hoće li u samostanu moći ostvariti svoju želju da se bavi pisanjem. Poglavar je shvatio Tomin poziv te mu je rekao: »Važeće članje ovde biti da se bavite pisanjem!«

Nastavio je studije za svećenika i bio je zaređen 1949. godine. Tako se ispunio njegov toliko žuđeni san. Dugo je putovao do Boga, ali sad ga je potpuno našao i mogao mu je posvetiti sve svoje vrijeme i sile.

Toma Merton posvećuje se dakle odsada molitvi i pisanju za veće dobro ljudi i veću Božju slavu.

Prema: »Convertis du XX-me siècle.«

Iz katoličkog svijeta

PORUKE I POUKE SVETOG OCA

(+) ... ŠPORTAŠIMA (5. listopada, no-gometalima kluba »Genova»):

»Želimo da u svojim utakmicama s jedne strane razvijate najvređnije osobne darove duha, osobito velikodušnost, plemenitost, poštovanje prema drugome, samokritičnost i samosviđavanje. A s druge strane, u društvenom pogledu, bratstvo, radosnu i plodnu dobrotu, iskrenu i slobodnu suradnju u nastojanju da se uspostavi pravedan, sreden i miran svijet. Znate dobro da se te krepstvi ne mogu improvizirati, niti se mogu temeljiti na lijepim ali praznim parolama. Naprotiv, to predstavlja nuturnje raspoloženje, plodno u duhovnom smislu, poučljivo, otvoreno poticajima i nauci Kristova Eванђеља.«

(+) ... MLADEŽI (kod opće audijencije 25. rujna):

»Treba preispitati duh današnje mlađeži. To je teška i zamršena zadaća. No nama je već sasvim jasno: odnos između mlađeži i Crkve (o kojoj smo govorili) nije potpuno negativan. Mlađi i Crkva nisu si protivni i strani. To je pozitivan odnos škole gdje se otvaraju i susreću duh i istina; odnos organske zajednice gdje jedinstvo ne donosi ni pritiska ni jednoličnosti, nego međusobnost, poštovanje i ljubav, odnos naročite punine i nečuvane sreće; punine ljudskih i autentično duhovnih vrijednosti, sreće radi sigurnosti i ljubavi. To je susret — čudesan i divan — s nekim, s Onim koji stoji među Crkvom koja ga daje i mlađeži otkriva. U njemu mlađi otkrivaju jedino pravog prijatelja, jedinog pravog učitelja, jedinog istinitog i najvišeg heroja, jedini prauzor čovjeka koga se isplati i s mom kom tražiti te ga uvesti u svoj život. Vi znate tko je to. To je Krist, Bog koji postade čovjekom. On je tajna i dar Crkve. I taj dar Crkva pruža mlađim.«

(+) ... LIJEĆNICIMA (9. listopada, učesnicima V međunarodnog kongresa za higijenu i preventivnu medicinu):

»Obzirom na ono što ćete vi savjetovati i primijeniti s većim ili manjim sredstvima kojima raspolaze dobrotom raznih udruženja, valja istaknuti da ne smijete izgubiti s vida prvenstvo slobode i osobne odgovornosti, bilo da se radi o administrativnim organizacijama ili tehničkim uredajima. Kolektivna medicina radi svoje širine ne smije postati neljudska; bolnica, za koju se vi napose brinete, ne smije postati »tvornica za zbrinjavanje«, kako se kaže... Tehnika će uvijek biti samo sredstvo. Upotrijebiti ćete je prema višim normama morala, koje moraju ravnati ljudskim životom. Nikakvo usavršavanje (tehnike) nikad ne će zamijeniti brigu za pojedine osobe, kojima je neizmerno potrebna istinita ljubav.«

(+) ... OCIMA KAPUCINIMA (za vrijeme audijencije Generalnog Kapitula 21. listopada):

Da uzmognu provesti sretno u život načela obnove, što su ih usvojili na mnogobrojnim vijećanjima, Sveti Otac im preporučuje dvije »istine«: povjesno-duhovnu koja otkriva smisao njihova opstanka iz duše Osnivača, i praktično-apostolsku, koja ih uvedi u sadašnje potrebe Crkve i svijeta. »Prošlo i sadašnje vrijeme; predaja i iskustvo, vjernost prema prvebitnim uredbama, koje izričio zamisao i političaj, i posluh potrebama našeg vremena s izvršenjem današnjih dužnosti... to mora voditi sinove svetog Franje u obnovi života. Sveti Otac napominje ova područja, na kojima Crkva očekuje veliku pomoć otaca Kapucina: Prije svega njihov je duhovni život, njihova ispravna savjest i molitveno zavjetarje koristiti ne samo njima, nego i drugima; poziva ih na intenzivni liturgijski život, kome će njihova jednostavnost dodati snagu i obzirom na Riječ

Božju i obzirom na svete funkcije; veoma će koristiti obnovi reda strogost, napose u siromaštvo; na kraju sveti Otec želi da bi Kapucini pojačali svoj rad s narodom, napose kao isповjednici (sjetimo se svetih isповједnika o. .

Leopolda Mandića i nedavno preminulog Pia) — i kao apostoli radničke klase. Oni će im znati od srca govoriti, dijeleći s njima siromašni kruh i budeći u njima usred teškog života radost i nadu.

IDEJE... POKRETI... DOGAĐAJI...

■ Da li je bio zadovoljan kardinal Maurice Roy na svištu IV ZASJEDANJA VIJEĆA ZA LAIKAT 6. listopada? Što je postigao u razgovoru sa svojim savjetnicima iz Japana, Brazila, Filipina i Kanade, koji su tek nedavno imenovani i pridruženi »isprobanim«, koji djeluju kao savjetnici već nekoliko godina? Evo ukratko zaključaka do kojih su došli. Oni govore sami po sebi.

»CONSILIUM DE LAICIS — VIJEĆE ZA LAIKAT« zaključilo je u biti ovo:

1. treba laikat osvijestiti pomoću »teologije laikata«. Toliko je pitanja, koja današnjeg vjernika nešvećenike u Crkvi zanjamu. Njegov položaj u liturgiji, u organizacijama, u socijalnom djelovanju, u kulturi i modernoj tehničkoj službi, a naročito u svijetu naročite laičke duhovnosti, koja mora oboravljati vjernike nešvećenike u sve očitijem sekulariziranoj svijetu. Vijeće upravlja pogled u budućnost, u smjeru saborskih direktiva, te se napose zanima za problem mlađih. Želi upoznati prilike u kojima žive uzduž i popriječ svega svijeta; njihove potrebe i najteže probleme; želi ih jače vezati uz velike probleme svijeta i Crkve.

2) Vijeće je nadalje ozbiljno pretresalo u duhu odane poslušnosti ali i sinovske slobode teške i klijunčne točke papine enciklike »Humane Vitae«, o ispravnom slvačanju začeća. Svoje primjedbe uputili su svetom Ocu. Potrebno je stvoriti Komisiju za obiteljske probleme, koja će tolike sugestije svetog Oca i katoličkih misilaca prenositi vjernicima.

3) Vijeće svakako želi jaču vezu i bogatiju suradnju s Komisijama za laikat u raznim zemljama. Od nacionalnih komisija Vijeće će dobivati korisne informacije, a za uvrat slat će njima svoje spoznaje, zaključke i savjete.

4) Vijeće je odlučilo da se osnuju posebne sekcije za goleme predjele svijeta — za Južnu Ameriku, Afriku, Aziju. Goruća pitanja naročito na području socijalnih reformi i karitativne djelatnosti, kulture i tehničke pomoći moraju se rješavati na tlu gdje i niču.

5) Vijeće se nuda da će još uspješnije suradivati s tolikim Međunarodnim organizacijama. Osobito je članovima Vijeća na srcu ideja mira, te se obvezuju da će »Dan mira« propagirati svim sredstvima.

6) Vijeće zna koliko je važno na vrijeme dostaviti primjedbe Komisiji za obnovu crkvenog prava. Dosadašnje pravo Crkve nije dovoljno obradio probleme laikata. Sugestije moraju doći od njih. Uz to žele članovi Vijeća što bogatiju suradnju s laicima drugih kršćanskih zajednica. Kako vidimo to je bogat program i nije ga lako ostvariti.

■ »Vjerujemo u Boga, u Ijude, u vrijednosti i budućnost Južne Amerike!« Tim poklikom završava poruka južnoameričkog biskupstva vjernicima. S KONFERENCIJE U MEDELLINU (Kolumbija) laju dokument koji osvjetljuje sadnje stanje kontinenta i biskupsku brigu za njegove stanovnike. To je zapravo javni ispit savjesti, Biskupi uočavaju promjene u društvu, teškoće u socijalnim promjenama, sve teže stanje siromašnih ljudi, sve veće nepovjerenje u Crkvu, ukoliko se ona brži za njih ne zauzme. Napose ističu zakućasto pitanje: što je s današnjom i sutrašnjom mlađeži? Kako im obznaniti pravdu i ljubav preko kršćanske zajednice, u Srcu Kristovu? Biskupi odlučno zahtijevaju da se na svim područjima pokrene zajednički pokret i da se oduševe sva dobra volje, kako bi se obitelji, pojedine skupine i cijeli narodi našli na sigurnijem putu u budućnost. Zato je potrebno početi sa samom Crkvom, prove-

sti u njoj iskren dijalog, pronaći u njenoj sredini sile koje će uspješno djelovati. Treba priznati da je ovaj dokumentat hrabro djelo. Biskupe je na tu odlučnost ponukao sam sveći Otar, kad je u Bogotu otvorio zasjedanje biskupa koje se kasnije održavalo u sjemeštu grada Medellina.

■ **SKUPINA SVEĆENIKA IZ ČETIRI BISKUPIJE U ZAMBIJI** (Afrika) nedavno je objavila izvještaj o ateizmu u toj afričkoj zemlji. (Ondje rade i naši hrvatski i slovenski misionari Isusovići). Svećenici upozoravaju da ateizam nije bio poznat urođenicima dokle god ga nisu prenijeli iz tzv. kulturnih zemalja Europe i Amerike. I sada većina stanovništva odbija ateizam, ali se u studentskim krugovima postepeno širi. Tome pogoduje osim vanjskog utjecaja i prilično slabo praktično djelovanje kršćana, pojačani praktični ateizam povezan uz pojavu urbanizacije i tehničizacije. Ponešto se širi i radi nezavisnosti zemlje, koja odbija sve što je došlo izvana, a usvaja ideje nove i prodrorne. Izvještaj nagovara laike da započnu što plodniji razgovor s ateistima, da šire Sveti pismo, da pojačaju osobni i zajednički liturgijski život.

■ **BISKUP MSGR MARTENSEN**, Isusovac, pohodio je nedavno najveći dio svoje »danske biskupije«, »Zelenu zemlju« — Groenland, otok vježnoga snijega i leda. Na tom golemom zaledenom prostoru ima malo katolika. Biskup je susreo tri svećenika i 50 vjernika.

■ Tu radi i eskimac p. Finn Lynge, oblat Bezgrjeine. Po prvi puta nakon 600 godina pohodio je katolički biskup službeno groendlanske vjernike.

■ Poznata je »burak oko papine enciklike »Humanae vita«, o kontroli radanja. Mnogi su katolici nasjeli prebrzim komentarima nekih »učenjaka«, koji su pisali o papinoj poruci i na pročitavši je. Kako se pojedini svećenici, liječnici, pravnici i sociolozi trude da pitanje riješene, to se sve više budi povjerenje zburnjenih vjernika prema nauci svetog Oca. Osobito je značajno, da savjesni liječnici u mnogim zemljama prihvataju papinu nauku. Tako su CIKASKI LIJEČNICI okupljeni u UDRUŽENJU KATOLIČKIH LIJEČNIKA pozvali sve svoje članove, da uznaostu kako bi pacijentima i svemu svijetu oko sebe protumačili papine misli i pomogli pojedinima da se uzmognu bolje služiti u svom bračnom životu papinim preporukama. »Zahvalni smo za nadahnuti sud svetog Oca, koji se usprotivio mnogim pritiscima i uvjerenjima, te nam zacrtao put s najvećom mudrošću. Danas je potrebno izdržati kušnju, budućnost će papi biti zahvalni i potvrditi će da je njegovo mišljenje ispravno. Liječnici, zahvalni papi, uz nemireni su naprotiv nastojanjima države da se još jače uplete u privatni život ljudi i kontrolom radanja pomoći nedopuštenih sredstava pritiže njihovu savjest.

Fidelis

NOVE KNJIGE

Dr. Antun Bogdan: S PRVIM HRVATSKIM HODOČAŠĆEM U FATIMU — Putopis sa 47 slika. Cijena 7 din osim poštarine. Naručuje se u Čirilometodskoj knjižari Zagreb, Kapitel 29, ili Dr. Antun Bogdan, Lužani.

Dr. Josip Lang: SLAVA PRESVETOJ KRVI ISUSOVОJ. Brošurica s 56 stranica. Cijena 2 din. Naručuje se kod Hrv. knjiž. društva, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

Upravo je izšao 1. broj hrvatske književne revije »MARULIĆ«, koja se nadovezuje na nedavno izšli istoimeni Zbornik. Cijena pojedinačnom broju 8 ND, u pretplati za 4 broja

30 ND. Naručuje se kod Hrvatskog Književnog Društva sv. Cirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava br. 21.

Don Živan Bezić: KRŠĆANSKO SAVRŠENSTVO, katolička asketika, 2. izdanje. Knjigotisk. Cijena 17 ND. Naručiće se šalju na: Župni ured, Metković, Omladinska 23, ili na: Don Živan Bezić, Split, Zrinskih 19, pp 248.

Knjiga je prikladna za bogoslove, muške i ženske novice, te za svećenike, redovnike i redovnice općenito.

O. Ante Sekelez: POGLED KROZ VEO, mala knjižica, knjigotisk, 3. nepromiljenjeno izdanie. Iznosi razumske dokaze za Božju opstojnost. Naručuje se kod: Fra Ante Sekelez, Metković, Omladinska 23. — Cijena 1,20 ND.

**ZAHVALJUJU PRESV. SRCU ISUSOVU,
BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM
ZAŠTITNICIMA**

- Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću i slugi Božjem Petru Barbariću, što su mi pomogli u mojoj bolesti. Preporučam im se i nadalje. — Božo Pavlović, Pješivac.
- Majci Božjoj od brze pomoći, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću zahvaljujem se što su mi pomogli u nevolji. I nadalje im se preporučam. P. F., Pješivac, Dubrave.
- Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem, što sam spašena od očite smrti. I nadalje im preporučam sebe i svoju obitelj. — Milka Jurčić, Vranjic.
- Od srca zahvaljujem Ocu nebeskom, Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću, sv. Judi Tadeju, sv. Josipu i svim svecima na velikim milostima. Ujedno ih molim, da mi i nadalje budu u pomoći. — A. T., Vrbnik.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Blaženoj Djelici Mariji i ocu Leopoldu Mandiću na položenom ispitu, te se i nadalje preporučam. — A. P.
- Na primljenim milostima zahvaljuje za primljene milosti Terezija Horvat, Viljevo.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu za primljene milosti Anica Živković, Privlaka.
- Zahvaljujem za milosti, što sam ih primila po zagovoru služe Božjega Petra Barbarića. — Nada Vitković, Zlatar.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu, sv. Tereziji od Malog Isusa, sv. Antunu, sv. Judi Tadeju, sv. Augustinu i svim Božjim zaštitnicima na uslušanim molitvama. — Ana Simon, Nasice.
- Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu zahvaljujem na uslušanoj molbi i mnogim primljenim milostima. Preporučam se i ubuduće. J. C., Šilićević.
- Neizmjerna hvala predobrom Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na svim položenim ispitima. I nadalje se preporučam. Zahvalna studentica Marija.
- Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Antunu za mnoge primljene milosti i preporučujemo se nadalje njihovoj pomoći. Obitelj Vučković, Donji Andrijevići.
- Na svome ozdravljenju i ozdravljenju oka svoje unuke zahvaljuje presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i svetom Antunu Jelka Čabah, Donji Miholjac.
- Za zdravlje i sreću kao i za dobar uspjeh svoje djece u školi zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i slugi Božjem Petru Barbariću. Ujedno molim da nam i nadalje budu u pomoći. — Ruža Burić, Smrke, Hrv. Primorje.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu, što su me čuvali i pomagali kroz cijeli život. Preporučam im se i nadalje. Marija ud. Mekićić, Ston.
- Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljujem za sretno položene ispite svoje kćerke, Pepica V., Karlovac.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svim zagovornicima na uslušanoj molitvi. Preporučam se nadalje. — T. O., Tijesno.
- Za primljenu milost zahvaljuje Duhu Svetom i slugi Božjem Petru Barbariću, te im se i ubuduće preporuča Antica Brzec, selo Brzac, o. Krk.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći za mnoge milosti, napose za povratak djeteta, koje je bilo u opasnosti, da krene zlim putem. — N. N., Slavonski Brod.
- Majci Božjoj od brze pomoći zahvaljujem za sretan povratak djeteta iz tudiće i za spas u prometnoj nesreći. — M. S., Slavonski Brod.
- Zahvaljujem Gospi od brze pomoći za pravod u školi. — M. B., Slav. Brod.
- Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći zahvaljuje na uslušanoj molitvi Kata Pavičić, Beštinac, Ivanid Klaštar.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Lurskoj i sluzi Božjem ocu Leopoldu na primljenim milostima prigodom teške operacije. — Šime i Kata Perković.
- Za uslušanu molitvu i položeni ispit zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu S. M., Zenica.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za sretno položene ispite. Preporučam se i nadalje. — S. D., Zagreb.
- Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i Petru Barbariću za primljene milosti, napose što mi je sin prestao piti i što mi se po-pravilo zdravje. Preporučam se i nadalje. — Ana Nebesni, Kakšnji.

- Na uslišanoj molbi u velikoj tjeskobi zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospod od brze pomoći i sv. Antunu. — E. M., Slav. Brod.
- Za primljene milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i služi Božjem Petru Barbariću Kate Ivanović, Gradište.
- Zahvaljujem Bezgrješnom Srcu Marijinu i Slugi Božjem Petru Barbariću na primljenoj milosti. — E. Ivanović.
- Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, dušama u čistilištu i Petru Barbariću na uslišanoj molitvi zahvalna majka N. N.
- Za primljenu milost zahvaljuje služi Božjem Petru Barbariću Anka Marković, Bosanska Gradiška.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ivanu Bosku i ocu Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti. — M., Zabok.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenoj milosti, a preporučam se i dalje. — Sleva Patrčević, Voća Donja.
- Zahvaljujemo Gospodi od brze pomoći i sv. Antunu na uslišanim molitvama. Preporučamo se i nadalje. — M. M. i M. E., Slav. Brod.
- Na poboljšanom sluhu zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu Leona Duder, Rokovci-Andrijaševci.
- Za sretan porod svoje žene zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu Antun Dermić, Gromačnik kod Slav. Broda.
- Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na ozdravljenju i ostalim pomoćima u životu. — A. Š., Zagreb.
- Za primljene milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Blaženoj Djelici Mariji Kaliković Marija, Kakanj.
- Zahvaljuje na poboljšanju zdravlja Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu, Barbariću starica N. N., Osijek.
- Zahvaljujemo od svog srca Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, što smo osjetili njihovu zaštitu prigodom požara kraj naše kuće. I ubuduće im se preporučamo u svim teškim prilikama. — Obitelj O. P. Bjajne, Beograd.
- Za sretno izvršenu operaciju zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i Petru Barbariću. Toplo se i nadalje preporučam u njihov zagovor. — Rozalia Bauer, Suhopolje.
- Zahvaljuje ocu Leopoldu Mandiću na zagovoru, što joj je izmolio mnoge milosti, K. Roza, Stara Maravica, Bačka.
- Presvetom Srcu Isusovu i Gospod Fatimskoj zahvaljujem, što su me sačuvali u teškim časovima. Preporučam se i nadalje njihovoj zaštiti. — K. V. Strošinci.
- Presvetom Srcu za primljenu milost zahvaljuje Franika Matulić, Dol na Braču.
- Hvala od svog srca Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom srcu Marijinu sv. Josipu i drugim zaštitnicima na ozdravljenju i preporučam im se unaprijed. V. B. Lun.
- Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, Antunu i svim svetima na mnogim primljenim milostima. I nadalje stavljam pod njihovu zaštitu sebe i braču. Kata Samulić, Prkovci.

Na omotu: FRANJEVAČKI SAMOSTAN U HVARU

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje:

Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotičeva ul. 31. — Odgovorni urednik
1. Franjo Šipušić, Zagreb 02-469. — Tiskar: »Plamen«, Slavonski Brod, Omladinska
4. 26. — 1968. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 ND. Godišnja pretplata
2 ND. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite
postaškim uputnicama; suradnju u uredstvu Glanički; rukopisi se ne vraćaju.

